

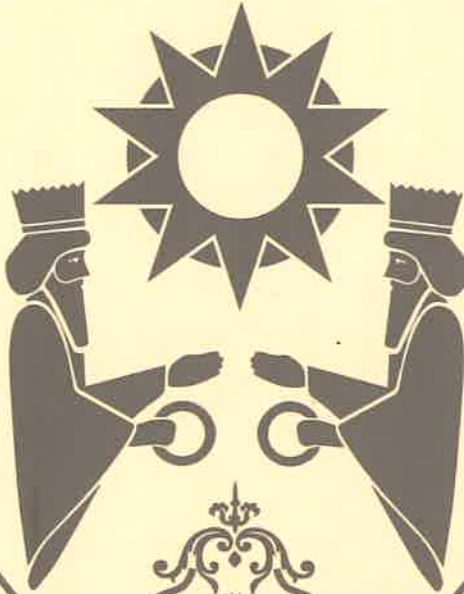

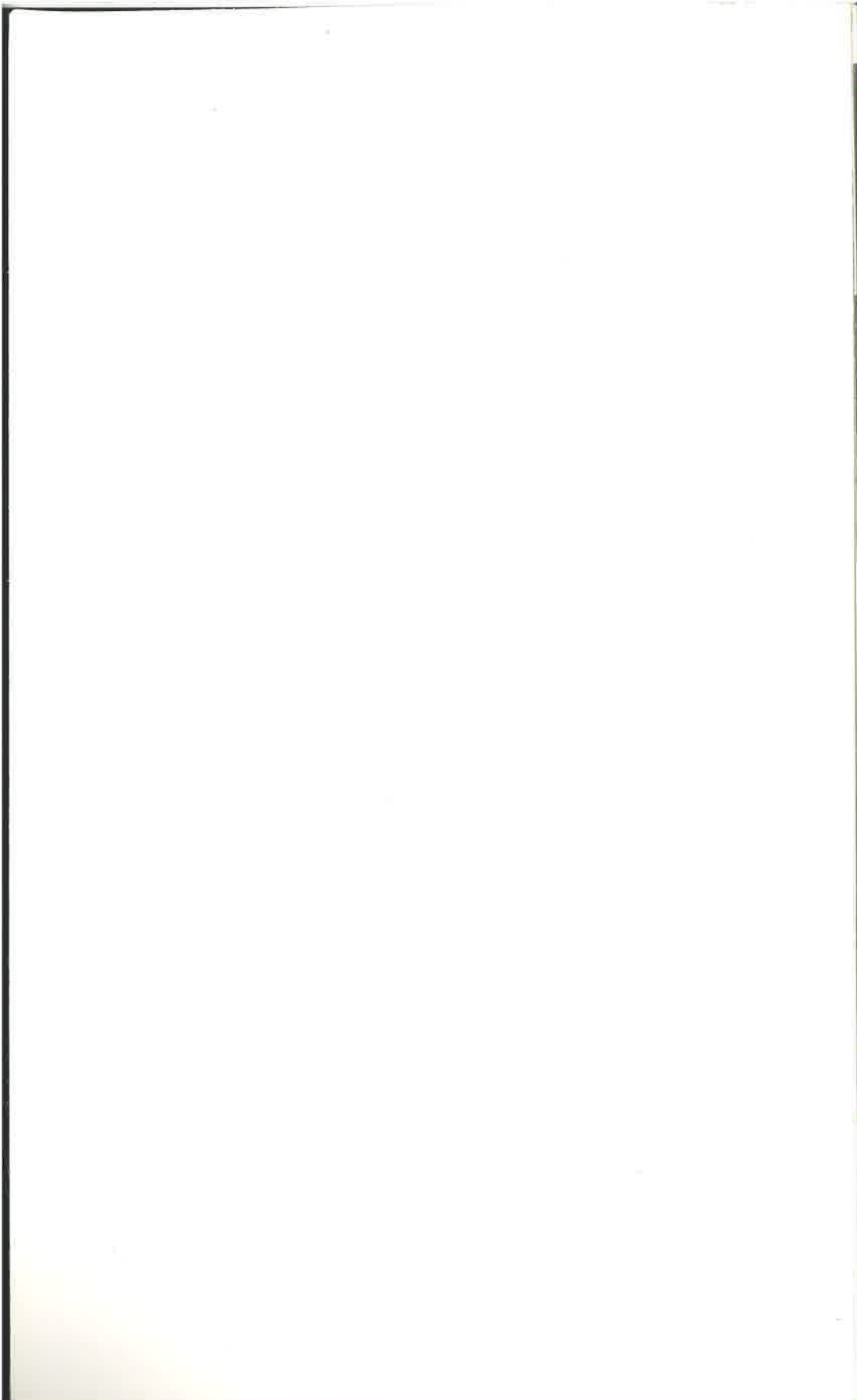
AVESTA

Nivîsên Olî yên Ariyan ên Herî Kevnar

Amadekar: Celîl Dustxah

Ji farisî: Tahir Agûr

Avesta

Nivîsên Olî yên Ariyan ên Herî Kevnar

avesta | MAGNA CARDUCIA: 730 | 30

Avesta

Nivîsên Olî yê Ariyan ên Herî Kevnar

Amadekar: Cefîl Dustxah

Ji farisî: Tahir Agûr

Berpîrsê Giştî: Abdullah Keskin

Edîtor: Ciwanmerd Kulek

Berg: Şener Ozmen

Mîzanpaj: Dûrî Danîşman

Çapa Yekem: 2021, Stenbol

Jimar: 1000 heb

Çap: Berdan Matbaası

Sadık Daşdöğen Davutpasa Cad.

Güven San. Sit. C Blok, No: 239

TOPKAPI / ISTANBUL

Tel: (0212) 613 12 11

© Avesta, 2021

Ji xeynî danasînê bêyî destûra weşanxanê bi ti awayî nayê zêdekirin

Sertifika no: 46902

AVESTA BASIN YAYIN

REKLAM TANITIM MÜZİK DAĞITIM LTD. ŞTİ.

Şehit Muhtar Mahallesi Basma Tulumba Sokak No: 5

BEYOĞLU / ISTANBUL

Tel: (0212) 251 44 80

www.avestakitap.com

avestayayinlari@yahoo.com

<https://twitter.com/avestayayin>

<https://instagram.com/avestayayin>

<http://www.youtube.com/avesta1995>

<http://www.facebook.com/wesanenavesta>

ISBN: 978-625-7253-33-8

The book cover features a complex, multi-layered decorative border. At the top, a central arch contains a stylized bird with spread wings. Below it is a symbol resembling a tree or a cross with three arms. On either side of this central arch are two figures wearing crowns and holding objects. The main title 'Avesta' is centered within a large, ornate arch. Below the title, the author's name 'Amadekar: Celil Dustxah' and the translator's name 'Ji farisî: Tahir Agûr' are printed. At the bottom, a decorative element contains the word 'avesta' and a small square icon with a document symbol. The entire design is rendered in black lines on a light background.

Avesta

Nivîsên Olî yên Ariyan ên Herî Kevnar

Amadekar: Celil Dustxah

Ji farisî: Tahir Agûr

avesta

CELİL DÛSTXAH: Nivîskar û lêkolîner. Di sala 1933yan li bajarê Îsfehanê ji dayîk bûye û xwendina xwe ya destpêkê li wir bi dawî kiriye û piştê derbasî Zanîngeha Tehranê bûye û di beşa Ziman û Wêjeya Farisîyê de dest bi xwendinê kiriye. Dûstxah li Tehranê di dema xwendina xwe ya zanîngehê de gelek xebatên çandî û wêjeyî dimeşîne. Weke mînak tevî hin hevalên xwe çend kovarên wêjeyî diweşîne û piştê di Saziya Ferhengga Dihxuda û Ferhengên Farisîyê de gelek xebatan dike. Li sala 1961ê li Tehranê dest bi doktoraya xwe li ser mijara "Ayîna pehlewaniyê di Îrana kevnar de" dike û piştê li gelek zanîngehên Îranê yên navdar ên weke Zanîngeha Îsfehanê û Zanîngeha Cundî Şapûrê mamostetiyê dike. Her wiha di sala 1978an de ji bo lêkolînên xwe bi qasî salekê li zanîngeha Durhama Brîtanyayê dimîne. Wî di jiyana xwe de gelek xebatên girîng li ser çand û wêjeya farisî û Îranê kiriye û xebatên wî yên herî girîng *Avesta* û lêkolînên li ser *Şahnameya* Ferdowsî ne. Celîl Dûstxah niha li Awistralyayê jiyana xwe dewam dike.

TAHIR AGÛR: Wergêr û lêkolînerê kurd Tahir Agûr kanûna 1992yan li bajarê Makûyê li Rojhilatê Kurdistanê ji dayîk bûye. Xwendina xwe ya dibistanê li heman bajarî bi dawî kiriye û piştê di beşa endazyariya elektro teknîkê (kareba) de derbasî zanîngeha Tebrîzê û piştê Ûrmiyeyê bûye û xwendina xwe di wê beşê de bi dawî kiriye. Piştî qedandina zanîngehê dest bi xebatên di warê lêkolîn û wergerên berhemên kurdî kiriye û çend berhemên kurdî yên wêjeyî, weke berhemên Mihemed Uzun û Jan Dost û hwd wergerandine ser farisîyê, her wiha hin berhemên li ser hînbûna kurdî bi du zimanên kurdî û farisîyê belav kirine. Di salên dawîn de jî li Zanîngeha Kurdistanê (Sine) û çend fêrgehên bajarên kurdan dersên kurdî dane û bi hin TV û kovar û weşanxaneyên kurdî re di warên cida de xebat kiriye. Tahir Agûr niha li bajarê Ûrmiyeyê dijî û xebatên xwe yên li ser folklor û dîroka wêjeya kurdî dewam dike.

naverok

Pêşgotin / 9

Destpêk / 13

Deftera Yekê

Gehan / 45

Sirûda Yekê – Ehnewedgeh (Yesne, Hatên 28-34) / 47

Sirûda Diduyan – Oştewedgeh (Yesne, Hatên 43-46) / 62

Sirûda Sisêyan – Spentmedgeh (Yesne, Hatên 47-50) / 73

Sirûda Çaran – Wohuxştergeh (Yesne, Hat 51) / 79

Sirûda Pêncan – Ehnewedgeh (Yesne, Hat 53) / 82

Deftera Diduyan

Yesne / 85

Destpêk / 87

Yesne, Hat 1 / 89

Hat 2 / 93

Yesne, Hatên 3-8 (Sirûş Drone) / 96

Yesne, Hatên 9-11 (Hewm Yeşt) / 113

Yesne, Hat 12 (Hata Mikurhatinê) / 124

Yesne, Hatên 13-18 / 125

Yesne, Hatên 19-21 (Bexan Yeşt) / 131

Yesne, Hatên 22-27 / 136

Yesne, Hatên 35-42 (Heft Hat) / 142

Yesne, Hat 52 / 148

Yesne, Hat 54 (Nimêja Eryemen Îşiyê) / 149

Yesne, Hat 55 / 150

Yesne, Hat 57 (Sirûş Yešta Serê Şevê) / 151

Yesne, Hatên 58-72 / 156

Deftera Sisêyan

Yeşt / 179

1. Hurmezd Yeşt / 181

2. Heften Yešta Piçûk / (Heften Yešta Mezin) / 187

3. Erdîbiheşt Yeşt / 190

4. Xurdad Yeşt / 194

5. Aban Yeşt / 195

6. Xurşîd Yeşt / 212

7. Mah Yeşt / 213

8. Tîr Yeşt / 214

9. Gêwş Yeşt (Drwaspe Yeşt) / 225

10. Mihr Yeşt / 229

11. Sirûş Yešta Hadoxt / 252

12. Reşn Yeşt / 257

13. Ferwerdîn Yeşt / 262

14. Behram Yeşt / 278

15. Ram Yeşt / 287

16. Dîn Yeşt / 295

17. Ert Yeşt (Eşey Yeşt) / 298

18. Eştad Yeşt / 306

19. Zamyad Yeşt (Kiyân Yeşt) / 307

20. Hewm Yeşt / 319

21. Venend Yešt / 319
Hadoxt Nesk / 320

Deftera Çaran

Vispîred / 325

Kirdeya Yekê / 327
Kirdeya Diduyan / 329
Kirdeya Sisêyan / 331
Kirdeya Çaran / 333
Kirdeya Pêncan / 334
Kirdeya Şeşan / 334
Kirdeya Heftan / 335
Kirdeya Heştan / 336
Kirdeya Nehan / 337
Kirdeya Dehan / 338
Kirdeya Yadehan / 338
Kirdeya Diwazdehan / 341
Kirdeya Sêzdehan / 342
Kirdeya Çardehan / 343
Kirdeya Panzdehan / 343
Kirdeya Şazdehan / 344
Kirdeya Hevdehan / 345
Kirdeya Hejdehan / 345
Kirdeya Nozdehan / 346
Kirdeya Bîstan / 346
Kirdeya Bîst û Yekan / 347
Kirdeya Bîst û Duyan / 349
Kirdeya Bîst û Sêyan / 349
Kirdeya Bîst û Çaran / 350

Deftera Pêncan

Kurte Avesta / 351

Sê Niyazên Destpêkê / 353
Nîrengê Kuştîgirêdanê / 353
Sirûş Baj / 354
Hûşbam / 356
Pênc Niyaz / 357
1. Xurşîd Niyaz
2. Mihr Niyaz / 361
3. Mah Niyaz / 362
4. Eridwîswer Banû Niyaz (Aban Niyaz) / 363
5. Agirê Behram Niyaz / 364

Pênc Geh / 366

1. Hawengah / 366
2. Re Pîswîngah / 368
3. Ozeyrêyngah / 369
4. Ewîsrotrîmgah / 371
5. Oşehîngah / 373
Sî Rojyên Piçûk / 374
Sî Rojyên Mezin / 376
Aferînganê Dehman / 379
Aferînganê Gehan / 380
Aferînganê Gehanbar / 381
Aferînganê Re Pîswîn / 384

Deftera Şeşan**Vendîdad / 387**

Pêşgotin / 389

Fergerda Yekê / 393

Fergerda Diduyan / 396

Fergerda Sisêyan / 401

Fergerda Çaran / 408

Fergerda Pêncan / 417

Fergerda Şeşan / 426

Fergerda Heftan / 432

Fergerda Heştan / 441

Fergerda Nehan / 457

Fergerda Dehan / 463

Fergerda Yadehan / 466

Fergerda Diwazdehan / 468

Fergerda Sêzdehan / 471

Fergerda Çardehan / 480

Fergerda Pazdehan / 483

Fergerda Şadehan / 489

Fergerda Hevdehan / 491

Fergerda Hejdehan / 493

Fergerda Nozdehan / 501

Fergerda Bîstan / 509

Fergerda Bîst û Yekan / 511

Fergerda Bîst û Duyan / 513

Ferheng / 517

Pêşgotin

Avesta mîreteya çandî ya hemû mirovan, nivîsa herî kevn a ariyan û kitêba olî ya mezdaperestan e. Beşên cida cida yê nê berhema kevnar, ji derdora hezar û 500 salan berî zayînê ve pêk hatiye û piştî bi sedan salan nifş bi nifş hatiye parastin û di encamê de di serdema hikûmeta Sasaniyan de bi rêni-vîseke bi navê “Dîn Debîre”yê hat nivîsandin û birêkûpêkkirin.¹ Lê bûyerên ku piştî qewimîne, nehiştine ku ev berhem bê kêmasî û bi şêklê forma xwe ya di serdema Sasaniyan de bigihêje ber destê nifşên din û ji bilî “Pênc Gehên Zerdeşt” û Vendîdad -ku tevahiya wan mane- ji beşên din ên kitêbê, zêdetirî ji çaran yekê wan niha tineye.

Tiştê ku niha weke Avesta li ber destê me ye û ji sedan salan berî niha ve di zanîngeh û navendên zanistî yê mezin ên cîhanê de weke bingeha lêkolînên avestanasîyê bûye, ji ber kêmezêdehî û gelek guhertinên ku di dirê-jahiya dîrokê de tê de hatine kirin, tevlihev û newekhev e. Lewre lêkolîna li ser vê kitêba kevnar û zanîna tekûz a wate û raz û îşareyên wê, karekî pir dijwar e û tevî ku lêkolîner û zanyaran hemû jiyana xwe di vê riyê de danîne, hê jî tevlihevî û gelek cihên wê yê ku nayên zanîn pir in.

Di hezar salên dawîn de destnivîsên ku ji Avestayê mane, tenê weke nivîsên pêşengên olî yê zardeştîyan, li Îran û Hindistanê li cem wan bi xwe hebûn û di ayînên wan ên olî de hatibûne xwendin û agahiya kesên din ji wan tinebûye û yan jî bi rîya îşare û bibîranînên berbelav, hin tiştên weke efsaneyan li bara wê zanibûne.

Di destpêka vê sedsalê de û piştî lêkolînên bi sedan salan ên zanyarên fa-

¹ Bi awayê tekûz nayê zanîn ku berî nivîsandina Avestayê bi xetê “Dîn Debîre”yê, bi çî rênivîsên din hatiye nivîsandin.

ris û ewropî, mamoste Pûrdawûd li Îranê bû pêşeng û damezrênerê zanista avestanasiyê û bi dehan salan di vê riyê de têkoşîn kir û hevdem li gel wî, gelek kesên din jî ketin ser vê riyê û berhemine hêja û binirx afirandin. Bi giştî ev xebat li cem lêkolîner û di zanîngehan de sînardar man û bi qasî ku pêwîst bû nekete nava raya giştî û sînorê di navbera nifşa niha û çanda îranî ya qedîm de -tevî ku bi qasî zemanê berê nîne- hê jî heye.

“Pûrdawûd” bi vê kêmasiyê hesiyabû û zêdetirî 25 salan berî niha dema ku amadekarê vê berhemê li zanîngeha Tehranê bi şanazî şagirtiya wî dikir, rapora xwe ya karê sererastkirina Avestayê radestî wî kir da ku berhemeke bi zimanê herikbar û farisiya îroyîn, tevî jêrenot û şîroveyan kurt weke “Kitêba Bîngeha Avestanasiyê” ji bo xwendevanên îranî pêk bîne. Encama wan lêkolînan, ji ber hin sînardariyan, bû berhemeke ku hê hin kêmasiyên wê hebûn û hemû nivîsa Avestayê û şîroveyan pêwîst ên li bara wê tê de cih nedigirtin û bi gotinekê din, nedikarî hemû pirsên xwînerên berhemeke wiha bibersivîne.

Piştî belavbûna wê berhemê, mamoste ji amadekar re got ku karê xwe temambûyî nizanibe û hewl bide ku di pêşerojê û di derfeteke gunçaw de raporeke giştalî û rexneyî ji Gehan û hemû beşên Avestaya nû tevî nêrîn û şîroveyan û bi bikaranîna hemû çavkanî û jêderên di vî warî de, amade bike. Amadekar jî gotina mamosteyê xwe bi cih anî û bi niyeta bicihanîna erka xwe ya çandî, ji wê demê ve hewlên xwe dest pê kirin û di vê riyê de ti kêmasiyek nekir.

Çend salan piştî wefata mamoste, derfeteke baş derket holê û weşanxaneyeke mezin, ji bo amadekirina berhemeke wiha ji amadekar daxwaza alîkariyê kir û piştî bi salan hewl û xebatan, rapora ku amade kiribû radestî weşanxaneyê kir û karûbarên çapê bi awayekî pir baş dest pê kirin. Lê mixabin tam di dema çapkirina kitêbê de, ji ber hin guherînên di nava weşanxaneyê de, çapa wê hate taloqkirin û ji ber bûyerên ku piştî wê pêk hatin, di encamê de kitêba “Avesta, Nivîsa Ariyan a Herî Kevnar”, weke kitêb negihişte ber destê xwîneran.

Mixabin hemû xebatên amadekar hê encam man û diviyabû ji nû ve dest pê bike. Gelek sal di ser re derbas bûn heya ku ev rapor amade bû.

Pêwistiya çapkirina Avestayê heya niha jî dewam dike. Berhemeke wiha divê ji pênc Gehên Zerdeşt û hemû nivîsên din ên avestayî (pênc defterên Avestaya nû) pêk were; her wiha divê bi nivîseke li gor naverok û şêwaza her yek ji deqên sereke û bi baldarî û parastina nirxên exlaqî û îmajên mîtolojîk û peyvên resen ên gehanî û şîrove û biwêjên avestayî be û bi zimanekî herikbar û fêambar bikare pirsên xwîner û lêkolîneran bibersivîne.

1 Celil Dûstxah.

Amadekar hewl daye ku di vê berhemê de van xalên girîng berçav bigire û ji bo vê yekê hemû xebatên xwe yê berê dane aliyekî û karê xwe ji ewil ve dest pê kiriye.

Wî zanista "avestanasiyê" li ser bingeha lêkolînên ku di Avestayê bi xwe de û her wiha "edebiyata farisî ya navîn" (girêdayî Avesta û Mezdîsnayê) ên di çend dehsalên dawîn de li Îran û cîhanê hatine kirin, berçav girtine û heya cihê ku kariye û derfet dîtiye şîroveyên nû -ku hinek ji wan bi awayê hevrûkirin û hinek jî li gor têgihîştin û şîroveyên berê bûne- di xebata xwe de bi cih kirine. Wî xebatên ku di sedsalên berê û çend dehsalên vê sedsalê yê destpêkê bi qasî pêşketina wan deman weke zanista avestanasiyê hatine nivîsîn, ji sedîsed û bêkêmasî nezaniye û li ser vê baweriyê bûye ku divê nêrîn û şîroveyên nû tê de bêne berçavgirtin. Ev yek hem di wergera nivîsê de û hem jî di jêrenot û şîroveyên dawiya kitêbê de hatine bicihkirin.

Tevî van hemûyan amadekar dizane ku encama karê wî wê bêkêmasî nebe; ji ber ku herkes dizane ku di lêkolînan de nabe mirov bibêje bi ti awayekî kêmasî nînin û bi taybet di xebateke wiha girîng û hesas de ti îdiayeke wiha divê neyê kirin.¹

Têbîniyên ku di dawiya kitêbê de hatine, bi giştî li dewsa jêrenotan hatine bikaranîn. Lê ji ber ku hin têbînî û şîrove pir dirêj bûn û heya çend rûpelan tijî dikir û zêdekirina wan di binê rûpelan de, nivîs tevlihev dikir, lewre biryar hat dayîn ku li dawiya kitêbê weke ferheng bîne zêdekirin. Her wiha hejmar li cihên ku dê di ferhenga dawiya kitêbê de bêne şîrovekirin nehatin zêdekirin û rêzbandiya alfabetîk di rêzkirina têbîniyan de hat berçavgirtin da ku xwîner bikarin bi hêsanî navên ku lê digerin peyda bikin û bixwînin.

Di deftera Vîndadê de -û pir kêr di defterên din de- ez neçar mam ku hin têbîniyan ji ber ku pêwendiyê wan a nêzîk û lezgîn bi nivîs û xwîner re heye, weke jêrenot zêde bikim.

Ji bo nav û şîrove û biwêjan, min berî her tiştî hewl daye ku şeklê wan ê farisî yan pazend yan pehlewî yê ku di farisiya îroyîn de berbelav in bînim û li cihên ku ev şeklên wan tinebûne û yan hemû wateya sereke neguhes-

¹ Neyberg, îrannasê navdar ê swêdî piştî bi dehan salan xebata akademîk, li bara dijiwariya fêmkirina ji "Gehan" dibêje: "Lêkolînerên Gehan divê bi ezmûn û tecrube gihiştibin vê rastiyê ku bendên Gehan, serê sibehê wateyekê didin û bi şev jî bi awayekî din tên fêmkirin."

Mills, avestanasê navdar ê brîtanî jî di vê bareyê de wiha nivîsiye: "Di zimanê avestayî de hin pirsgirêk hene ku heya niha rojhilatnas û zanyarên vê mijarê negihîştine encameke hevpar. Gelek caran mamoste û şagirt an du heval di dema wergerandina berhemê de li ser mijarên piçûk li hev nakin. Encamên lêkolînan nişan didin ku wergera ti avestanasekî -çi li Ewropa û çi li Hindistanê- bêkêmasî û bê qusûr nebûye."

Antoine Meillet, avestanasê navdar ê fransî jî di xebata xwe ya li ser Gehan de gihiştine encameke wiha û dibêje: "Ya rast mirov nikare Gehan bi awayekî piştrast û bêkêmasî wergerîne."

tine, min hema peyva resen a avestayî nivîsiye û piştire şîrove li ser kirine.

Gelek navên ku çend şeklên wan hebûne, min hemû şeklên wan anîne.

Ez di dawiyê de pêwîst dibînim ku ji dil û can spasiya xwe pêşkêşî hemû lêkolîner û hevalên hêja bikim ku di bîst salên dawîn de bi her awayî ez han dam û alîkariya min kirin, û bi taybet spasiya hevalê xwe yê zane birêz Dr. Mêhrdad Behar dikim ku min hem ji xebat û lêkolînên cenabê wî mifa wergirt û hem jî çend salan berî niha ku min xebatên xwe dest pê kiribûn, bi rexneyên xwe yê hêja û sûdmend ez han dam ku zêdetir û kûr û dûrtir lêkolînên xwe bikim.

Ez vê pêşgotinê bi bîranîna mamosteyê xwe Îbrahîmê Pûrdawûd bi dawî dikim ku di 6ê adara 1886an de ji dayik bûye. Min rapora nû ya Avestayê tevî rapora Vendîdadê -ku arezûya weşandina wan dikir- di sedsaliya jidayikbûna wî de weşand da ku ji dil û can spas û rêzên xwe û nişî me ya îroyîn pêşkêşî wî pêşengê avestanasî û îrannasiyê li Îranê bikim.

Celîl Dûstxah

Îsfahan, 1986

Destpêk

1. Dem û cihê jidayikbûna Zerdeşt û nivîsandina Avestayê û serboriya vê kitêbê ji destpêkê ve heya niha
2. Zimanê avestayî di çarçoveya zimanên îranî de
3. Rênivîs û alfabeya avestayî (Dîn Debîre)
4. Nirxandina beşên Avestayê û ola zerdeştî û cihanbîniya mezdaperestan
5. Xebatên li ser venaskirina Avestayê

1

Li ser serdema jiyana Zerdeşt bêjerê pênc Gasa û Pênc Gehan ewqas nêrînên cida cida hatine gotin ku bi rastî serê xwîner û lêkolîneran tevlihev dibe.

Li gor gotinên ku di nava zerdeştîyan de berbelav in, serdema jiyana Zerdeşt li derdora 300 salan berî Îskender, yanê nîveka duyem a sedsala heftan heya destpêka sedsala şeşem a berî zayîné (660-583 BZ) tê zanîn. Li gor vê baweriyê -ku xwe dispêre nivîsên farisî yê navîn (Bendheşn û beşên wê) - roja jidayikbûna Zerdeşt roja Xurdada meha Ferwerdînê¹ ye û tam destpêka çaremîn hezarsala xulqeta cihanê diyar dike û xuya ye jêdera xwe ji fikrên mîtolojîk û olî digire.

Yek ji sedemên ku ji bo piştrastkirina vê baweriyê tê rêzkirin ew e ku navên Vîştaspe, bavê Daryûşê Yekem û Kewî Vîştaspe (Key Guştasp) fer-

¹ Xurdad: 6, Ferwerdîn: Yekemîn meha salê ku bi destpêka biharê û roja Newrozê re dest pê dike. Bi vî awayî rojbûna Zerdeşt weke 26ê Adarê tê zanîn.

manrewayê oldar ê serdema Zerdeşt, yek (weke hev) tê zanîn. Îca heke ev yek dirust bûya û her du nav ên kesekî bûna û Zerdeşt di serdema Daryûş de bijiya, berî her tiştî di nivîstekên Daryûş de jî, mîna Avestayê ew nav wê weke Kewî Vîştasp bihata nivîsandin, ku wisa nîne; her wiha beraqil nîne ku Zerdeşt pêxemberê mezdaperestan di nivîsên xwe yên olî de Vîştasp, bajarvanê (sînorparêz) Daryûş bi rêz û hurmet bi bîr tîne; lê qala Daryûşê ewqasî navdar nekiriye û Daryûş jî di nivîstekên xwe de qala pêxember û edaletperwerê herî mezin ê serdema xwe nekiriye.¹

Ji aliyê din ve çima Zerdeşt -ku li gor gotinan, di nava persan de jiyaye - Gehana xwe bi zimanekî din (zimanê nivîstekên Hexamenişî² ango persiya kevnar) nivîsiye? Her wisa divê bê zanîn ku di Avestayê de Kewî Vîştaspe kurê Avrwet Espe (Luhrasp) ye; lê di dîroka Hexamenişiyan de, Vîştaspe bavê Daryûş, kurê Erşame tê zanîn.

Li gor vê baweriyê, lêkolîner û avestanas bi sedemên civaknasî û ziman-nasî û agahiyên din ên heyî gihîştine wê encamê ku serdema jiyana Zerdeşt di heyama di navbera 1500 heya 800ê berî zayîne de bûye û bi piranî hezar sal berî zayîne tê texmînkirin ku kê-m-zêde li gel koça miletên arî ji Asyaya Navîn ber bi Îranê ve hevdem e.³ Tedesco û di pey wî re Meillet li ser vê baweriyê ne ku ji bilî hemû sedemên din ên redkirina hevdembûna Zerdeşt û Hexamenişiyan, divê bê zanîn ku Gehan di serdemeke wisa ji hêla siyasî û civakî ve taybet de hatiye gotin ku bi ti awayî di serdema Hexamenişiyan de tinebûye.⁴

Li ser cihê jidayikbûna Zerdeşt jî her weke serdema jiyana wî nêrînen cida hene. Hin kes li ser vê baweriyê ne ku ew li bakurê Îranê û hin kes jî dibêjin li rojhilatê Îranê (yanê cihê berbelavbûna ola zerdeştî) ji dayik bûye, her wiha hin kes jî peravê gola Çîcîstê (Ûrmiye ango Orûmiyeya îroyîn?)⁵ weke cihê jidayikbûna wî dizanin, her wiha hin kesên din jî dibêjin ku Zerdeşt li bajarê kevnar ê Raga yan Raxayê (Reya îroyîn) hatiye dinyayê û di temenê navsere de koçî rojhilatê Îranê kiriye.⁶

Algîrên van nêrînan ti yek ji bo gotina xwe belgeyeke piştrast û beraqil pêşkêş nake û piraniya sedem û hokarên wan nayên pejirandin. Di Avestayê bi xwe de jî -çi Gehan û çi beşên Avestaya nû- tiştek di vî warî de nayê dîtin.

Di erdnîgariya mîtolojî û ola ariyan de -ji bilî Îranwîc ku cihê wê tam nayê

1 Li bara redkirina nêrîna yekbûna her du navan kitêba *Di Ronahiya Dîrokê de* (rr.53-74) bê xwendin.

2 Exmîni û di Tewratê de jî weke Medopersî hatiye binavkirin.

3 Arthur Christensen: *Hin Nirxandinên li Bara Serdema Herî Kevn a Ayîna Zerdeştî*, wergera Dr. Zebhullahê Sefa, Kovara Koleca Edebiyata Tehranê, sal.2, hej.3 -1955.

4 Christensen, hb.

5 Bajarekî bi navê "Gencek" an "Şîz"ê.

6 Di "Bijardeyên Zadsperm" û her wiha *Asar el-Baqiyeya Ebûreyhanê Birûnî de*, bajarê "Mogan" ango "Moxan"ê li Azerbeycanê weke cihê jidayikbûna Zerdeşt hatiye zanîn.

zanîn- piraniya erd û rûbar û gol û zerya û çiyayan bi awayê texmînî bi erd û rûbar û gol û zerya û çiyayên li rojhilatê Îranê re yeksan in. Eger ev texmîn tam dirust be jî, dîsa ti alîkariyekê ji bo zelalkirina cihê jidayikbûna Zerdeşt nake û tenê cihê berbelavbûna ola wî nîşan dide.

Lêkolînên zimannasiyê jî heya niha nekarîne vê mijarê zelal bikin; tevî ku hema bêje hemû lêkolîner û avestanas Gehan ayîdî Zerdeşt dizanin, lê li bara çawanî û cihê zimanê wan nivîsan nêrînên cida û dijhev hene û her dema ku -çawa ku piraniya lêkolîneran wisa bawer dikin- em zimanê Gehan yek ji zimanên rojhilatê Îranê bizanin, dîsa em nikarin bersiva vê pirsê bibînin ku: Gelo ev ziman, zimanê Zerdeşt ê zikmakî bûye yan çima wî piştî ku koçî welatê ariyan kiriye, ev ziman ku li wir berbelav bûye û weke zimanê fermî û wêjeyî dihate hesêb, ji bo hûnandina strana niyazên xwe yên olî bi kar aniyê?

Ji ber vê yekê divê em ji mijara cihê jidayikbûn û warê malbata Zerdeşt derbas bibin û cihê ku piraniya lêkolîner û avestanasan weke cihê berbelavbûna ola Zerdeşt ku li bakurê Îranê dimîne bipejirînin û bibêjin: Zerdeşt, edaletperwer û helbestvan û bîrmendê arî yê herî kevnar e ku li cihekî welatê ariyan ji dayik bûye û li bakurê wî welatî ol û ayîna xwe eşkere kiriye.¹

* * *

Dîroka strana beşa herî kevn a Avestayê -Gehan- li gel serdemaya jiyana Zerdeşt yek e û bi ihtimaleke zêde heya di navbera salên 1500 heya 800ê berî zayîne bûye. Lê hê nayê zanîn ku ev stran cara yekem bi çi zimanî û kîjan rênivîsê hatiye nivîsandin û ketiye şeklê nivîskî.

Hin avestanas li ser wê baweriyê ne ku di serdemaya jiyana Zerdeşt de, yanê sedsala 16an heya gan an berî zayîne li Îranê ti alfabayek tinebû û stranên Zerdeşt -weke gelek nivîsên din ên kevnar- bi sedan salan bi awayê devkî nîş bi nîş hatine parastin û vegotin heya ku di serdemaya Hexamenîşiyana de bi alfabayeke bi zahir aramî ku ji nava xelkên nîştocihê Fîniqiye û Babilê derketiye, hatiye nivîsandin û êdî weke nivîs mayînde bûye.

Berevajî vê nêrîne, hin lêkolîner dibêjin berî Hexamenîşiyana li Îranê alfabe hebûye û ji bo îbatkirina gotina xwe, belgeyên weke Lewhên Sûmerî pêşkêş dikin.

Divê bê gotin ku heke ev gotin dirust be jî, dîsa nikare dîroka yekemîn nivîsa Gehan û beşên din ên Avestayê diyar bike û tê zanîn ku di ti çavkaniyêke kevnar de, zemanekî ji serdemaya Hexamenîşiyana dûrtir ji bo nivîsandina vê kitêbê nehate gotin.

¹ Christensen, hb.

Di nerît û nivîsên olî yê zerdeştîyan de tê gotin ku Avesta bi xetê zerîn li ser deh hezar postê çêlekan hatiye nivîsandin û li dijnpîşt hatiye xwedîkirin.¹ Bel'emî² li ser vê mijarê wiha dinivîse:

Bizane ku Zerdeşt di dema desthilatdariya Guştasp de derket û dawa pêxembertiyê kir û Xwedayê teala ew pejirand û Guştasp ew qebûl kir û 30 sal ji desthilatdariya wî derbas bû ku Zerdeşt hate cem wî; piştre 10 salên din jî desthilatdarî kir û dema ku Zerdeşt li cem wî cihê xwe vekir û zanî ku di dilê wî de cih girtiye, got ku ji esmên jê re wehî tê. Guştasp nivîskar anîn da tiştên ku Zerdeşt digot ji esmên jê re wehî tîn, bi ava zer binivîsin û destûr da ku postê çêlekan bînin û qurtas û musehef bikin û gotinên Zerdeşt ku digot ji esmên jê re tîn, bi ava zer li ser postên 12 hezar çêlekan binivîsin û xwendin û hînbûna wan li ser xelkê ferz kir û ji wan gotinan niha hinek li cem moxan mane û dixwînin.

Guştasp piştre ev kitêb di gencnameya xwe de bi cih kir -xaniyê kevir- û nobedar jê re danîn û ji bilî kesên derdora xwe nehişt xelkê ji rêzê wê nusxet bikin û niha li cem hemû moxan tine û tenê li cem hinekan heye.³

Li gor nerîta zerdeştîyan û nivîsên kitêbên pehlewî yê weke *Dînkirt* û *Bendheşen* û *Erdawîrafnameyî*, Îskender dema êrişa li ser welatê ariyan, Avesta şewitand û lewma leqeba "Gucestek" (mel'ûn) lê hatiye kirin. Di serdema Eşkaniyan de careke din Avesta hate birêkûpêkkirin û Belaşê Yekem (Eşkê Bîst û Yekan) şahê Eşkanî (ku di navbera salên 51 heya 78an a berî zayîne hikûmet kiriye) destûr da ku Avesta bi nivîsên belawela û riwayetên ku nifş bi nifş têne gotin, kom bikin.⁴

Erdeşîrê Babekan, yekemîn şahê Sasanî (241-226 BZ) ji ber ku bingeha desthilatdariya xwe li ser ola zerdeştî danîbû, bi çavekî taybet li Avestayê dinêrî. Li gor *Dînkirtê*, Erdeşîr destûrê dide Tenser hîrbedê hîrbedan⁵ ku Avestayê kom û birêkûpêk bike. Di nerîta zerdeştîyan de jî Tenser li fêza komeke mobedan⁶ ku ji bo komkirina Avestayê hatine erkdarkirin, cih digire.

1 Dijnpîşt: Ji debîrxane ango kitêbxane û navenda şahenşahiye re tê gotin. Di "*Dînkirt*"ê de ev peyv weke "Dijnpîşte" hatiye û di "Farsnameya Ibnê Belxî" de weke "Diznîşt" hatiye nivîsandin.

2 Ebû Elî Mihemed b. Mihemed Bel'emî: Dîroka Bel'emî, c.1., rr 656-7.

3 Ev rapor di *Dînkirtê* de jî hatiye, lê tê gotin ku Darayê Darayan Avesta kom kiriye.

4 Hin lêkolîner dibêjin ku nivîsandina Avestayê li ser postê 12 hezar çêlekan û şewistandina wê ji hêla Îskender ve derew e û ne dirust e. Her wiha hin kes birêkûpêkkirina Avestayê bi destûra Belaşê Yekem jî ne rast dizanin. (Roman Ghirshman: *Îran ji Destpêkê Heya Îslamê*, wer. Dr. Mihemed Moîn, rr., 268 û 272).

5 Mamosteyê mamosteyan.

6 Pêşengê olî, melayên zerdeştî.

Piştî Erdeşîr jî cîgirên wî ji bo temamkirina karê komkirina Avestayê hewl dan, heya ku di serdema Şapûrê Duyem de (379-310 BZ) "Azerpad Mihrspendan" mobedan mobedê serdemê,¹ raporek li ser beşên nediyar ên Avestayê nivîsî û kitêba *Hure Avesta* ji seranserê Avestayê kom kir. Piştê di dawiya serdema Sasaniyan, yanê di sedsala şeşan û heftan ên zayînê de xetê Avestayî (Dîn Debîre yan Dîn Debîrî) ji rûyê xetê pehlewî ji bo nivîsandina Avestayê hat çêkirin û hemû beşên kitêbê bi wî xetî -ku ji her alî ve tam û bêkêmasî bû- hatin nivîsandin.²

Avestaya serdema Sasaniyan ji 345 hezar û 700 peyvan pêk hatiye û "Zend", rapora wê ya pehlewî 2 milyon û 95 hezar û 200 peyv tê zanîn; lê niha ji bilî Gehan û Vendîdad -ku tevahiya wê bi cih maye- zêdetirî çaryekê beşên din ên Avestayê berdest nîne û Avestaya îroyîn bi giştî ji 83 hezar peyvan pêk tê.

Di kitêba pehlewî ya bi navê Dînkirtê de qala bîst û yek Neskên³ Avestaya kevn hatiye kirin û bijarteyek ji wan -bi taybet Neskên jinavçûyî- hatiye raberkirin. Bîst û yek Neskên Avestayê dibin sê beş:

1. Neskên Gaanîk di warê zanîn û karê mînûyî de.
2. Neskên Danîk di warê zanîn û edalet û karê cîhanê de.
3. Neskên Hat Mansrîk di warê agahdariya ji niyazkirin û stranên olî de. Avestaya îroyîn ji şeş beşan pêk tê:

1. Gehan
2. Yesne
3. Yeşt
4. Vîspired
5. Kurte Avesta
6. Vendîdad

Em ê di vê pêşgotinê de van beşan û naveroka wan zelal vebêjin.

* * *

Piştî hatina îslamê, gelek kitêbên îranî yên kevn -bi taybet Avesta- ji ber perîşanbûna ziman û edebiyat û xetên pehlewî û avestayî û her wiha ji ber hin nakokiyên di navbera ola mezdaperestan û ola îraniyan a nû de, ji nav çûn û gelek jî belawela bûn. Tevî vê rewşê jî li gor belgeyên heyî, Avesta heya sedsalên çarem û pêncem ên hicrî hê jî weke forma xwe ya serdema Sasani-

¹ Mobedan mobedê serdemê: Oldarê herî mezin ê wê serdemê

² H.W.Bailey û H.S. Nyberg nivîsandina Avestayê di serdema Eşkaniyan de ji bawer nakin û hebûna destnîvisên Avestayê berî serdema Sasaniyan înkâr dikin. Bailey nîveka şeşem û A. Pagiaro û A. Bausani nîveka sedsalê heftan weke dîroka çêkirina Dîn Debîre û nivîsandina Avestayê dizanin.

³ Di Avestayê de "Naska" tê wateya "kitêb".

yan mabûye. Ji kitêba pehlewî ya Dînkirtê -ku di sed sala sêyem a hicrî angonehê zayînî de hatiye komkirin- tê zanîn ku Azer Ferenex mobidê serdema Me'mûn xelifeyê Ebasî û komkerê wê kitêba mezin,¹ hemû Avestaya kevn - ji bilî du neskan - bi çavê xwe dîtiye; her wiha kesên weke Mes'ûdî û Ebûreyhanê Bîrûnî qala hin destanên olî û mîtolojîk dikin ku ji wê yekê tê zanîn ku wan bi xwe yan bi riya kesine din xwe gihandine destnivîsên Avestayê ku ji Avestaya îroyîn gelekî mezintir bûye û ji gelek beşan pêk hatiye.

Lê piştî sed sala sêyem a hicrî êdî bi dijarî şopên zelal û xurt ên Avestayê li Îranê hatin dîtin û bermahiyên ve kitêba kevnar -her wekî nivîsên din ên mezdaperestan- di mal û agirgehên zerdeştîyan ên nepenî û nivnepenî de veşartî ma û tenê di merasimên olî û malbatî de hatin bikaranîn û rewşa wê demê ya civakî nehişt ku hemû hezkiriyên çanda îranî xwe bigihînin ve kitêba kevnar û bi awayî azad ji wê behremend bibin.

Ji aliyê din ve em dizanin ku di sed sala yekem a hicrî de (sedsalên heftan û heştan ên zayînî) gelek ariyên ku li ser ola xwe ya berê mabûn û nedixwestin dev ji ola bav û kalên xwe berdin, yan dijarîyên rewşa jiyana nû bipejirînin, bi neçarî ji Îranê derketin û koçî Hindistanê kirin û li wî welatî niştecîh bûn.² Wan tevî agirê agirgeha Fernbexa Farisê ku bi xwe re biribûn Hindistanê û li wir vêxistibûn, hin nameyên kevn ên çandî û olî -bi taybet hin beşên Avestayê- jî bi xwe re biribûn wir û parastina wê kiribûn. Her wiha ji dema koça wan komên îranî ber bi Hindistanê ve heya niha, pêwendiyêke veşartî û dûrî çavê desthilatdaran di navbera wan û zerdeştîyên Îranê de (bi taybet li Yez û Kirmanê) heye û bi riya misafir û qasidên ku di navbera her du welatan de hatûçû dikirin, bi hev re danûstandinên çandî û olî dikirin û gelek nivîsên kevnar bi vî awayî ber bi Hindistanê ve hatin şandin û li cem Parsîyan hatin parastin. Kitêbên Riwayetê -ku beşek ji nivîsên zerdeştîyan ên olî ne- jî encamên ve danûstandinê ne.

Piştî sed sala 16an a zayînî, hin lêkolînerên ewropî lêkolînên xwe yên li ser Avesta û ola ariyan a kevn dest pê kirin û bi taybet ji sed sala 18an heya 20an kesên weke Anquetil Duperron, Darmesteter, Jackson û hwd berê xwe dan Hindistanê da ku parsîyan nas bikin û xwe bigihînin çavkaniya çand û ola arî ya kevnar. Bi vî awayî avestanasî weke beşeke zanista kevnarnasîyê kete rojevê û roj bi roj berfirehtir bû û di vî warî de bi sedan kitêb û resale û rapor û nivîsar bi zimanên cida hatine belavkirin.

1 Nivîsandina *Dînkirtê* ku di nîveka yekem a sed sala sêyem a hicrî de ji hêla Azer Ferenbexê kurê Feruxzad ve hat destpêkirin, di dawiya heman sedsalê de ji aliyê "Azerpadê kurê Omîd" bi dawî bû.

2 Bermahiyên wan koçberan ku niha li Hindistanê dimînin, kêmneyek ava kirine û weke Parsîyan têne binavkirin. Hin avestanas û pehlewîzanên navdar jî ji nava wan rabûne.

Destnivîsên Avestayê ku heya roja îroyîn mane bi giştî dibin du beş:

a. Nivîsên xwerû ku di dia û nimêj û cejnên zerdeştîyan de tîk bikaranîn û tenê ji Yesne yan jî pêkhateyek ji Yesne, Vîpîred û Vendîdadê pêk tîk.

b. Nivîsên pehlewî ku ji hin beşên Avestayê tevî raporên wan ên pehlewî pêk tîk.

Piraniya destnivîsên Avestayê di navendên Hindistanê û Ewropayê de tîk xwedîkirin. Li Sovyetê jî di kitêbxaneyên giştî ya Saltîkof Şîçdrînê de destnivîsên hin beşên Avestayê hene.

Çapên Avestayê yê ku heya niha pêk hatine:

1. Çapa F. Spiegelê ku ji 1853 heya 1858an hatine weşandin û ji wergereke pehlewî ya pir hêja pêk tîk.

2. Çapa K. Geldner ku ji 1886an heya 1895an li Stuttgartê hatiye weşandin. Ev kitêb nivîseke rexneyî ye û bi berçavgirtina gelek destnivîsên Avestayê hatiye amadekirin û heya niha weke çavkaniyeke xurt tîk bikaranîn.

3. Çapa H. Riechlt ku di sala 1911an de li Strasbourgê hatiye weşandin û xwedî nivîseke dersî ya hêja ji Avestayê (bijarteyek ji beşên cida yê ve kitêbê) ye û ji rapor û ferhengokekê pêk tîk.¹

2

Zimanê avestayî yek ji zimanên kev ên îranî ji malbata zimanên Hindu-Arî ye ku bi xwe çiqeke zimanên Hindû-Ewropî tîk hesêb. Yek ji zimanên herî kevnar ên Hindû-Arî ku belgeya nivîsandina wê berdest e, zimanê avestayî ye ku di 150 salên derbasbûyî de bala gelek lêkolîner û zimannasên zimanên Hindû-Arî kişandiye ser xwe.

Jêder û çavkanî û cihê sereke yê qebîleyên Hind û Arî bi ihtimaleke zêde xêza Asyaya Navîn bûye. Dabeşkirina van qebîleyan li ser çiqên Hindî û Arî ji ber koçên wan ên peyhev bûye. Cara yekem beşek ji wan bi rîya Efxanîstana îroyîn koçî aliyê Hindistanê kirin (qebîleyên hindû) û piştî qebîleyên ku li Asyaya Navîn mabûn, ber bi Îran û Efxanîstana îroyîn ve koç kirin (qebîleyên îranî).²

Erdnîgariya nû ya qebîleyên arî ji bakur ve ji çiyayên Qefqaz û çolistanên Asyaya Navîn, ji başûr ve heya Deryaya Umanê û Kendava Farisê, ji rojhilat

¹ Hin çapên din ên ji beşên cida cida yê Avestayê li welatên cida hatine kirin ku pêwîst nake navên hamûyan li vir bêne rêzkirin. (*Kitabnameya Avesta û Mezdisnayê* di dawiyê kitêbê de).

² Ghirshman dîroka koçkirina qebîleyên hindî, destpêka hezarsala duyem a berê zayîne û koçkirina îraniyan ji hezar salan piştî wê dizane.

ve heya Efxanistan û beşek ji felata Pamîr û çavkaniyên çemê Sindê û ji rojava ve heya Mezopotamyayê berfireh bû û ev yek dibû sedema pêkhatina devokên cida ku piştî hêdî hêdî ji hev dûr diketin û dibûn zimanên serbixwe.

Li ser hinek ji van devokan ti agahiyên me tinene û ji hinekên din (ku zimanên Medî û Sekayî pêk anîn) tenê hin şop di navên taybet ên mirov û cih û erdan de mane ku zimanên din ji wan wergirtine. Tenê ji du zimanên arî yê kevn belgeyên nivîskî ghiştine ber destê me: Avestayî û Parisiya Kevnar.

Ji van zimanan di kevirnivîsên bi xetê mîxî de ji Daryûşê Yekem, Xeşayarşa û hin şahên din ên arî ji sedsalên şeşem heya çarem ên berî zayînê bi cih mane. Zimanê van kevirnivîsan, zimanê wan şahan ên zikmakî bûye ku ji welatê Parsê (Farisa îroyîn) rabûbûn û ji ber vê yekê ev ziman bi dirustî weke parisiya kevnar tê binavkirin. Belgeyên ku ji zimanê parisiya kevnar ku ji serdema serdestiya wî ghiştine ber destê me gelekî binirx in; lê mixabin ev nivîs zêde nînin.

Zimanê din ê kevnar ê arî ku mijara me li ser wê ye û tenê bi rîya kitêba Avestayê ghiştîye ber destê me avestayî ye ku ji nivîsên olî û bermahiyên mîtolojîk ên ariyan pêk tê. Dîroka destnivîsên Avestayê yê îroyîn, ji sedsalên sêzdehem û çardehem ên zayînî wêdetir naçin.¹ Avesta -çawa ku di beşa yekem a pêşgotinê de hat gotin- di destpêkê de riyeke dûr û dirêj a merhaleya devkî derbas kir heya ku hat nivîsandin. Mirov nikare dîroka tam a destpêka merhaleya devkî diyar bike û lewre zimanê vê kitêbê weke zimanê Avestayê ango zimanê avestayî tê binavkirin.

Zimanê avestayî heya asta ku ji lêkolînên zimannas û avestanasan xuya dike, zimanê berbelav ê herêmeke rojhilatê Îranê bûye; lê ti belgeyek tine ku em li gor wê bibêjin ev ziman tam ê kîjan herêmê û kengî bûye. Ji vî zimanî -çawa ku me got- ji bilî Avestayê ti belgeyeke wê ya din a nivîskî tine û şewaza nivîsandin û çawaniya zimanê van beşên Avestayê yê mayî jî tam wekhev nînin û ev yek nîşan dide ku di demên cida de hatine nivîsandin. Pênc Gehên Zerdeşt beşa herî kevn a kitêbê ye û şêklê zimên ê herî kevn nîşan dide. Beşên din ên Avestayê ji hêla ziman û devoka xwe ve hinekî nûjentir in û dema hevrûkirina bi Gehanê re bi êşkere tê dîtîn. Nivîskarên ku derketine holê, carinan hin beşên dawîn ên Avestayê weke Gehan nivîsîne û bi vî awayî ji beşên din têne cidakirin.

Zimanên Îranî yê kevn -ku zimanê avestayî yê herî naskirî ye- gelekî dişibin zimanê Hindistanê yê kevn, bi taybet zimanê sanskrîtî ku sirûdên Vêdayê -kitêba herî kevn ên hindiyar- bi wê hatiye nivîsandin. Koka piraniya nav û peyv û pêşgir û paşgirên van zimanan yek e. Ji bo mînak mirov dikare hejmarên destpêkê yê zimanên avestayî, sanskrîtî û farisiya îroyîn

¹ Destnivîsa herî kevn, beşeke Avestayê ye ku di sala 1278an a zayînî hatiye nivîsandin.

فارسی	سنکرت	اوستایی
یک	éka	aēva
دو	dvā	dua
سه	tri	thri
چهار	čatvār	čathwar
پنج	pañča	panča
شش	ṣaṣ	ṣṣvaṣ
هفت	saptā	hapta
هشت	aṣṭa	aṣta
نه	nāva	nava
ده	dāśa	dasa

bide ber hevdu:

Ji hêla fonetîk û tewandinê ve jî zimanên îranî û hindî yên kevnar weke hev in; lê li gel rêzimana farisî ya îroyîn bi awayekî berbiçav ferq dike. Di zimanên îranî yê kevnar de -bi taybet di avestayiyê de- nav di heşt rewşên jêrîn de tê tewandin:

1. Nomitatif (rewşa kirdeyî)
2. Accusatif (rewşa bireseriyê)
3. Voctif (rewşa bangkirinê)
4. Instrumental
5. Datif
6. Ablatif
7. Genitif
8. Locatif

Dawiya nav û rengdêr û cînavkan di rewşên jorîn de cida ne û her wiha heke peyv yekjimar, dujimar an pirjimar û nêr û mê û nêtar (bêzayend) be, hin guherînên din jî di dawiyê de çêdibin. Weke mîna peyva yekjimar a

	بارسی باستان	اوستایی	سنکرت
فاعلی	dast-a ^h	zast-ō	hast-ās
مفعولی	dast-am	zast-əm	hast-ām
ندایی	dast-ā	zast-a	hast-a
مفعولاً فیہ	dast-a	zast-a	hast-ā
با حرف اضافه باو غیره	dast-ahyā	zast-āi	hast-āya
مفعولاً فیہ	dast-āt	zast-āt	hast-āt
اضافی	dast-nhyā	zast-ahe	hast-āsya
مفعولاً فیہ	dast-aiy	zast-e	hast-ē

“dest” bi sê zimanên parsiya kevnar, avestayî û farisî de mînak wiha ne:

3

Çawa ku berî niha jî amaje pê hate kirin, Avesta di dawiya serdema Sasaniyan de bi alfabeke taybet hatiye nivîsandin. Wê serdemê çend alfabe yên cida ji bo nivîsandina zimanê pehlewî hatine bikaranîn û her yek xwedî nav û kêrhatineke cida bûye.¹ Alfabe ya herî berbelav Am Debîre yan Ham Debîre bûye ku ji bo nîşandana hemû tîpên dengdar û dengdêr bi giştî 13 tîpên wê hebûne û alfabeke wiha piçûk bi ti awayî nekariye sirûdên kevn û pîroz ên olî -ku li gor mezdaperestan diviyabû bi baldarî û weke forma xwe ya orijînal bêne nivîsandin û xwendin- raber bike.

شماره	اوستانی	پارسی	پراچین	مثال از اوستا	آوا نوشت په خت لاین	هتھی
۱	ا	آ کوتاه	a short	اسپنداس	ahura	خدا
۲	آ	آ بلند	ā long	اسپنداس	āda	دختر
۳	ا	ا کوتاه	e short	اسپنداس	yazamaide	سرپرستم
۴	ا	ا بلند	ē long	اسپنداس	daēnā	دین
۵	ا	ا کوتاه	o short	اسپنداس	avərəzika	بکر
۶	ا	ا بلند	ō long	اسپنداس	ōmarant	نیرومند
۷	ا	ا کوتاه	o short	اسپنداس	gaona	گوند
۸	ا	ا بلند	ō long	اسپنداس	nōi	نه
۹	او	او	o	اسپنداس	ōhhan	دخان
۱۰	آن	آن	o	اسپنداس	asu	تاک ، شامه
۱۱	ای کوتاه	ای کوتاه	i short	اسپنداس	īsa	اکتوب
۱۲	ای بلند	ای بلند	ī long	اسپنداس	īst	دارای ، خواسته
۱۳	او کوتاه	او کوتاه	u short	اسپنداس	uvrāē	کباد ، رستی
۱۴	او بلند	او بلند	ū long	اسپنداس	ūsa	به ، چری

Wêne: 1

Alfabe ya Dîn Debîre: (Bnr.: Wêne 1, 2, 3)

1 Ibn el-Nedîm di kitêba El-Fihrist de qala alfabe yên serdema Sasaniyan kiriye.

Ji ber vê yekê pisporeên xet û ziman û xwende û zaneyên wê serdemê li pey rêçarekê geriyane û ji rûyê Am Debîre alfabeyeke nû çêkirine ku hemû hûrgiliyên fonetîkê tê de hatibûn berçavgirtin û heya roja îro yek ji alfabayên herî bihêz û dewlemend ê cîhanê ye. ji ber ku ev alfabe tenê ji bo nivîsandina nivîsên olî (Avesta) hatibû afirandin, lewma navê wê danîn Dîn Debîre angî "Dîn Debîrî" û piştî Pazend (rapora dubareya Avestayê) jî pê nivîsîn. Alfabe ya avestayî angî Dîn Debîre weke hemû alfabayên din ên zimanên

شماره	اوستایی	پارسی	پراولانین	مثال از اوستا	آوا نوخت به خط لائین	معنی
۱۵	و	ك	k	و-ا	kar	کردن
۱۶	گ	گ	g	گ-س	gam	گامزین، رفتن
۱۷	خ	خ	x = kh	خ-ا-م-د	xratu	خرد
۱۸	غ	غ	γ = gh	غ-ا-ه-ا	γzar	روان شدن
۱۹	چ	چ	č = ch	چ-ا-ه-ا	čiθra	چهر
۲۰	ج	ج	ǰ	ج-س-س-س-س-س-س-س	jāmāspa	جاماسب
۲۱	ت	ت	t	ت-ا-ه-ا	tafmu	تب
۲۲	د	د	d	د-ا-ه-ا	dūra	دور
۲۳	ث	ث	θ = th	ث-س-س-س-س-س	gāθā	گاتا
۲۴	ذ	ذ	δ = dh	ذ-س-س-س-س-س	baoða	بو، بوی بخوش
۲۵	ط	ط	ḍ	ط-ا-ه-ا	baraç	می برد
۲۶	پ	پ	p	پ-ا-ه-ا	poroiu	پل
۲۷	ب	ب	b	ب-ا-ه-ا	bar	بردن
۲۸	ف	ف	f	ف-ا-ه-ا-ن-ن-ن-ن-ن-ن-ن	fraōša	فرشته، فرستاده
۲۹	و	و	w	و-ا-ه-ا	awra	ابر
۳۰	انگ	انگ	h = ang	انگ-ا-ه-ا	vañhu	وه، به، خوب
۳۱	انگ	انگ	ā = ang	انگ-ا-ه-ا	daiñhu	د، روستا
۳۲	ن	ن	n	ن-ا-ه-ا	numāna	خانومان
۳۳	ن	ن	ñ	ن-ا-ه-ا-ن-ن-ن-ن-ن-ن-ن-ن-ن-ن	haēnumaņi	رود هیرمند
۳۴	م	م	m	م-ا-ه-ا	myazda	میزد
۳۵	ی	ی	y	ی-ا-ه-ا	yasna	ستایش، پرستش
۳۶	ی	ی	y	ی-ا-ه-ا	nyāka	نیا
۳۷	ر	ر	r	ر-ا-ه-ا	varoz	ورزیدن

1
aṭ. fravaxšyā. nū. gūšōdūm. nū. sraotā.
yaēčā. asanāṭ. yaēčā. dūrāṭ. išathā.
nū. īm. vīspā. čithrē. zī. mazdawnhōdūm.
nōiṭ. daibitīm. duš-sastiš. ahūm. mərəšyāt.
akā. varanā. drəgvaw. hizvā. āvərətō

2
aṭ. fravaxšyā. anhēuš. mainyū. paouruye.
yavaw. spanyaw. ūitī. maravaṭ. yēm. angrēm.
nōiṭ. nā. manaw. nōiṭ. sēnghā. nōiṭ. xratavō.
naēdā. varanā. nōiṭ. uxdhā. naēdā. šyaothənā.
nōiṭ. daēnaw. nōiṭ. urvaṇō. hačaiṇte.

3
aṭ. fravaxšyā. anhēuš. ahyā. paourvīm.
yā. mōi. vidvaw. mazdaw. vaočaṭ. ahurō.
yōi. īm. vē. nōiṭ. ithā. maṭhrəm. varəšəntī.
yathā. īm. mənāičā. vaočačā.
ēaibyō. anhēuš. avōi. anhaṭ. apēməm.

4
aṭ. fravaxšyā. anhēuš. ahyā. vahištəm.
ašāṭ. hačā. mazdaw. vaēdā. yē. īm. dāt.
ptarəm. vanhēuš. varəzayaṇtō. manañhō.
aṭ. hōi. dugədā. hušyaothənā. āramaitiš.
nōiṭ. diwžaidyāi. vīspā-hišas. ahurō.

♠

at̄. fravaxšyā. hyat̄. mōi. mraot̄. spəntōtəmō.
 vačē. srūidyāi. hyat̄. marətaēibyō. vahištəm.
 yōi. mōi. ahmāi. səraošəm. kaṇ. čayasčā.
 upā. jīmən. haurvātā. amərətātā.
 vanhēuš. manyēuš. šyaothənāiš. mazdaw. ahurō.

♠

at̄. fravaxšyā. vīspanəm. mazištəm.
 stavas. aša. yē. hudaw. yoi. həṇti.
 spəntā. mainyū. sraotū. mazdaw. ahurō.
 yehyā. vahme. vohū. frašī. manañhā.
 ahyā. xratū. frō. mā. sāstū. vahištā.

∨

yehyā. savā. išawṇti. rādañhō.
 yōi. zī. jvā. awñharəčā. bvaṇtičā.
 amərətāitī. ašāinō. urvā. aēšō.
 utayūtā. yā. nərəš. sādrā. drəgvatō.
 tāčā. xsathrā. mazdaw. dəmiš. ahurō.

∧

təm. nē. staotāiš. nemañhō. ā. vīvarəšō.
 nū. zīṭ. čašmainī. vyādarəsəm.
 vanhēuš. manyēuš. šyaothənahyā. uxdhahyāčā.
 vīduš. ašā. yēm. mazdəm. ahurəm.
 at̄. hōi. vahmēṇḡ. dəmāne. garō. nidāmā.

9
 tām. nē. vohū. maṭ. manan̄hā. čixšnušō.
 yē. nā. usān. čōrəṭ. spənčā. aspənčā.
 mazdaw. xšathrā. vərəzēnyaw. dyāṭ. ahurō.
 pasūš. vīrəṅg. ahmākṅg. fradathāi. ā.
 vanhēuš. ašā. haoṛəthwāṭ. ā. manan̄hō.

10

tām. nē. yasnāiš. āramatōiš. mimaghžō.
 yē. ʔnmēnī. mazdaw. srāvī. ahurō.
 hyaṭ. hōi. ašā. vohučā. čōiš. manan̄hā.
 xšathrōi. hōi. haurvātā. amərətātā.
 ahmāi. stōi. daṅ. təvīši. utayūiti.

11

yastā. daəvəṅg. aparō. mašyāščā.
 tarē-maštā. yōi. īm. tarē-mainyaṅtā.
 anyəṅg. ahmaṭ. yē. hōi. arəm. manyātā.
 saošyaṅtō. dəṅg. patōiš. spəṅtā. daēnā.
 urvathō. rātā. ptā. vā. mazdā. ahurā.

Wêne: 9

pêk tê û her bendekê 3 xêzikên 16 kîteyî hene û rawestîna di navbera kîteyan de piştî kîteya heftemîn e (9+7)

2. **Oştewedgeh:** Ji 4 hat (Yesne, hatên 43yan heya 46an) û 66 bendan pêk tê û her bendekê 5 xêzikên 11 kîteyî hene û rawestîna di navbera kîteyan de piştî kîteya çaremîn e (7+4)

3. **Sipentmedgeh:** Ji 4 hat (Yesne, hatên 47an heya 50yî) û 41 bendan pêk tê û her bendekê 4 xêzikên 11 kîteyî hene û rawestîna di navbera kîteyan de piştî kîteya çaremîn e (7+4)

4. **Wohuxştergeh:** Ji hatek (Yesne, hata 51ê) û 22 bendan pêk tê û her bendeke 3 xêzikên 14 kîteyî hene û rawestîna di navbera kîteyan de piştî kîteya heftemîn e (7+7)

5. **Wehîştwayştgeh:** Ji hatek (Yesne, hata 53yan) û 9 bendan pêk tê û her bendeke 4 xêzikên whe hene ku 2 jê kurt û 2 bilind in:

a. Xêzikên bilind; 19 kîteyî ne û rawestîna di navbera kîteyan de carekê piştî ya heftemîn û carekê jî piştî ya çardehemîn e (5+7+7).

b. Xêzikên bilind; 12 kîteyî ne û rawestîna di navbera kîteyan de piştî ya heftemîn e (5+7).

Li gor tiştên ku hatin gotin wer xuya dike ku şewaza gotina Gehan bi awayê helbesta kîteyî (syllabic) ye; lê hin lêkolînerên Avestayê hê jî li ser vê mijarê biguman in.

Ji bijî van 17 hatên Gehan, ji 51 hatên Yesneyê yên mayî jî, ji hatên 35an heya 41ê re “Heting Haytî” (Heft Hat) tê gotin û bi awayê cida tên hesabandin; ji ber ku ji hêla zimanî ve weke Gehanê ye; tenê cidahiya wê ev e ku pexşan e û tê gumankirin ku di demeke nêzîkî Gehanê de hatiye nivîsandin.

Hin lêkolîner, hata 42yan jî weke domahîka Heft Hatê dizanin; lê ziman û mijara wê ne weke Heft Hat e û dibe ku piştî wê hatibe nivîsandin. Werhasil ev 8 hat di navbera hata 34an (dawiya Ehûnwedgeh) û hata 43yan (destpêka Ştwedgehê) de cih digire. Her wiha hata 52an ku di navbera gehên çaremîn û pêncemîn de cih digire, Hûşbam tê binavkirin û niyazkirinek e ku di dema sibehan de tê bicihanîn.

Di Avestayê de Yesne, di sanskrîtî de Yecen û di pehlewiyê de jî Yezyeşn tên wateya niyazkirin û parastin û dia û qurbanê. Di zimanê farisî de ji vê peyva kevnar, peyvên Yezd û Îzed û Yezdan û Ceşn çêbûne.

Beşa sêyem û herî bilind a Avestaya îroyîn Yeşt tê binavkirin. Wateya Yeşt û Yesne yek e, tenê cidahiya wan ew e ku Yesne tê wateya niyazkirin û dia û qurban û parastina giştî, lê Yeşt bi wateya niyazkirin û dia û qurban û parastina taybetî yezdan û mînuwiyên taybet e.

Ev beşa Avestayê ji 21 Yeştan pêk tê ku navên piraniya wan ji navên yezdanên ku 30 rojên mehê li Îrana kevnar bi navê wan bûne, hatine wergirtin û taybetî niyazkirin û parastina wan yezdanan û pêşkêşkirina qurban û diyariyan ji bo wan bûne. Hejmara Yeştan wê demê gelekî ji yên niha zêdetir bûye û nav û nîşanên Yeştên windabûyî bi riya hinek kitêban gihiştine destê me. Di nava Yeştên heyî de jî tevlihevî gelekî zêde ye û ziman û şeweya nivîsandina wan ne wek hev in. Mirov dikare yeştên heyî bike du beşên kurt û bilind. Di Yeştên kurt de şewaza nivîsandinê gelekî nebaş û çêkirî û nû ye; lê Yeştên bilind xwedî zimanekî bilind û lihevhatî ne û bi xeml û bedewiyên xwe yên lefzî û xweşikiyên manewî weke nivîsên ariyan ên herî kevnar ên û resen têne hesabkirin.

Yeşt weke Gehanê helbestkî ye; lê kêşa helbestên wê wekhev û sínordar nîne, dikare bê gotin ku zimanê avestayî dema strana yeştan de gelekî ji dema Gehan bihêztir û edebîtir bûye û ji bo wergirtina wateyên berfirehtir û ji hêla kêşên helbestan û berfirehtirbûna wan ji bo helbestvan jî hin gav bi pêş ve avêtine.

Beşên her yeşteke Kirde tê binavkirin û her yek ji çend bendan pêk tê.

Beşeke kurt a Avestayê, Vîspireto (Vîspired) tê binavkirin. Ev beş ji hêla şêwaza nivîsê û mijara xwe ve gelekî dişibe Yesne û ji sirûdên kurt ên li ser mijara niyazkirina mezin û pak û hêjayan û tevahiya xulqeta qenc a ehûreyî pêk tê. Hin kes texmîn dikin ku Vîspired di destpêkê de beş û deftereke cida ji Avestayê nebûye û weke pêveka Yesneyê bûye; bi taybet di cejn û merasimên zerdeştîyan ên olî de, Vîspired bi tena serê xwe nayê xwendin û tevî Yesneyê tê xwendin û gelek caran Vendîdad jî bi tena serê xwe nayê xwendin. Lê hin demên salê hene ku Vîspiredê bi taybet dixwînin û ew dem, her yek ji 6 Gehenbarên salê ne û xwendina Vîspiredê di van 6 deman de Gehebarên Vîspiredê tê binavkirin.

Ji beşên Vîspired re jî her wekî beşên yeştan Kirde tê gotin û her kirdeyek jî çend bendan pêk tê. Li gor nêrînên cida yê Avestanasan Vîspired li ser 23 yan 24 yan 26 yan 27 beşan hatiye dabeşkirin.

Kurte Avesta (di pehlewîyê de Xortek Evêstak yanê Avestaya Piçûk) beşeke cida ji Avestayê nîne; belku bijarteyek ji seranserê kitêba olî ya zerdeştîyan e ku di wextê nimêj û niyazkirin û cejnên cida cida û dema Sudrelêkirinê¹ û Kuştîgirêdanê û di dawet û merasimên bibîranîna miriyan de tê xwendin. Nivîsên Kurte Avestayê yê ku ji destnivîsên cida gihiştine me, ne weke hev in û her kesî li gor pêwistiya xwe kêm an zêde hin beş di destnivîsên xwe de anîne. Mirov dikare cihê hinek beşên Kurte Avestayê di beşên cida yê Avestayê de peyda bike; lê hin beşên wan, bermahiyên Neskên windabûyî ne.²

Me heya niha beşên cida yê Avestayê bi awayê giştî dane nasandin, em ê niha hinekî li naveroka vê kitêba kevnar binêrin da çand û feraseta ariyên wê serdemê ji me re zelal bibe. Em ê di vê nivîsa kurt de destpêkê qala Gehanê bikin ku weke qanûna bingehîn û cewherê sereke yê ola mezdaparestiyê tê zanîn.

Zerdeştê aqilmend û edaletperwer ê Îrana kevnar di pênc Gehan de her wekî helbestvanekî hûrbîn, filozofekî kûrbîn, pirsiyarên herî bingehîn ên însanên serdema xwe -ku gelek ji wan pirsan hê jî hene- derdixê holê û

¹ Dema keç û kurên zerdeştî digihêjin temenê kamilbûnê di merasimekê de kincên spî li wan tînin kirin û ev yek tê wateyê ku bi awayê fermî bûye zerdeştî. Ji vê merasimê re sudrelêkirin tê gotin.

² Li bara "Vendîdadê di pêşgotina deftera şeşem de qal hatiye kirin.

weke lêgereki jîr û mezin li pey bersivên wan digere.

Di Gehanê de ti şopek ji mîtoloji û efsaneyên kevn ên arî û niyazkirin û diakirina yezdanên kevnar ên gelê arî û pêşkêşkirina qurbanîyên bixwîn ji bo wan, nayê dîtin û xuya ye ku pêxemberê ola mezdaperestiyê dixwaze mirovahiyê ji pergala destpêkê ya yezdannas a çiyayî û çolger rizgar bike û bîne ser oleke zelal û maqûl. Bi gotineke din bandora herî mezin a peyama Zerdeşt a civakî - aborî, yanê derbasbûna ji jiyana çolgerî û şîdetbar ber bi jiyana gundîti û cotkarî û ajeldariyê ji hêlên olî û exlaqî yê hîndekariyên wî ve tene dîtin.

Di hîndekariya Zerdeşt de, mebesta ji armanca xulqetê û encama jiyane ew e ku mirov ji bo avakirina cîhanê û kêfxweşiya xwe û kesên din hewl bide û bi "hizra qenc", "gotina qenc" û "kiryara qenc" xwe weke hêjayî gihiştina bi kemala herî bilind û gihiştina bi bexteweriyê nîşan bide. Zerdeşt peyrevên xwe ji hezkirina cîhanê û şahî û jiyana biheybet dûr nekiriye û ti carî ev cîhan ji ber kurtbûn û kêmbûna temenê mirovan piçûk nekiriye. Dema mirov li pênc gehan dinêre, baş têdigihêje ku bêjerê van sirûdên kevnar, rênîşanderê bextewerîya mirovan di jiyana takekesî û civakî de ye û qet ji dûrketina ji civakê û heznekirina cîhanê hez nake. Bi gotineke din, Zerdeşt kurtbûna jiyana mirovan a di vê cîhanê de nabîne; belku li tevahiya jiyana mirovan û kar û xebata wan a bînavber dinêre û dibêje ku di vê riyê de her kes "erk" a xwe bi cih tîne û rola xwe ya taybet a di vê pergala mezin de dilîze.

Hîndekariyên Zerdeşt, mirovan weke mexlûqên Ehûremezda yê paqij û bê xerabî û heval û hevkarên afirêner di warê berfirehkirin û parastina xulqetê û şerê li hember hêzên ehrîmenî dizane; ne gunehkarê ezêlî ku divê her tim ji xweşîyan dûr bikeve û nefsa xwe bikuje û hemû awayên îşkence û zoriyan bibîne ku were bexşandin û rizgar bibe. Zerdeşt weke Bûda nabêje: "rizgariya mirovan di nebûna wan de ye" û divê mirov dev ji hemû lezet û xweşiyên vê cîhanê berdin û di quncikekê de ji xwe re îbadetê bikin; belku dibêje: Mirov ji bo bexteweriyên takekesî û civakî hatine afirandin û jiyana şerekî demdirêjê ê di navbera qencî û xerabîyan de ye û li me ferz e ku em her tim piştevanê rastî û dirustiyê û şopînerên qenciyê bin û li hember xerabî û qirêjî û neqenciyan şer bikin.¹

Taybetiyeke herî berbiçav a Zerdeşt ew e ku ti kesî bi bê fikr û bi awayê çavgirtî ji bo ola xwe venaxwîne. Ew peyrevên xwe ji fermanberî û oldariya çavgirtî dûr dike û dibêje: Tiştên ku ez dibêjim, destpêkê bi têgihîştina xwe ya dirust û xulqê qenc û zelal binirxînin û lê bifikirin û piştîre bipejirînin.²

Çarçoveya hîndekariyên Zerdeşt di Gehanê de, bawerîya bi xwedawendîya Mezda Ehûre afirênerê yekane û hebûna du mînuyan, ango du mînuyên

¹ Dînşah Îranî: Exlaqê Îrana Kevnar, wer., Ebdulhisên Spenta, rr 7-9.

² Y. 30, benda 2yan.

destpêkê yan Spente Meyniyo (Spend Mînu ya Mînuya Wercavenda xulqetê) û Engre Meyniyo (Engremînu yan Mînuya Dijber û Dijmin) li hemberê hev e.

Heft firûzeyên Mezda Ehûre -ku Spend Mînu ya herî sereke ye- mexlûqan ber bi bextewerî û rizgariyê ve dibin û di vê navberê de rola Eşe herî zêde berbiçav e û eşewen (peyrevên Eşe) bi dirwendan (peyrevên Durûc) re di şer û pevçûneke bêdawî de ne. Di Gehanê de gelekî kêmtê dîtînan ku qala Eşe nehatibe kirin.

Cihanbîniya Zerdeşt a bingehîn li ser nakokiya di navbera van her du mînuyan û erkasiya heft firûzeyan û "hizra qenc" û "gotina qenc" û "kir-yara qenc" hatiye avakirin û şerê di navbera her du mînuyan de mijara sereke û îmajê bingehîn a xulqetê ye. Di vî şerê giran de, hemû mexlûqên qenc, alîgir û piştvanê Spend Mînu ne û li hember Engre Mînu piştvaniya wî dikin.

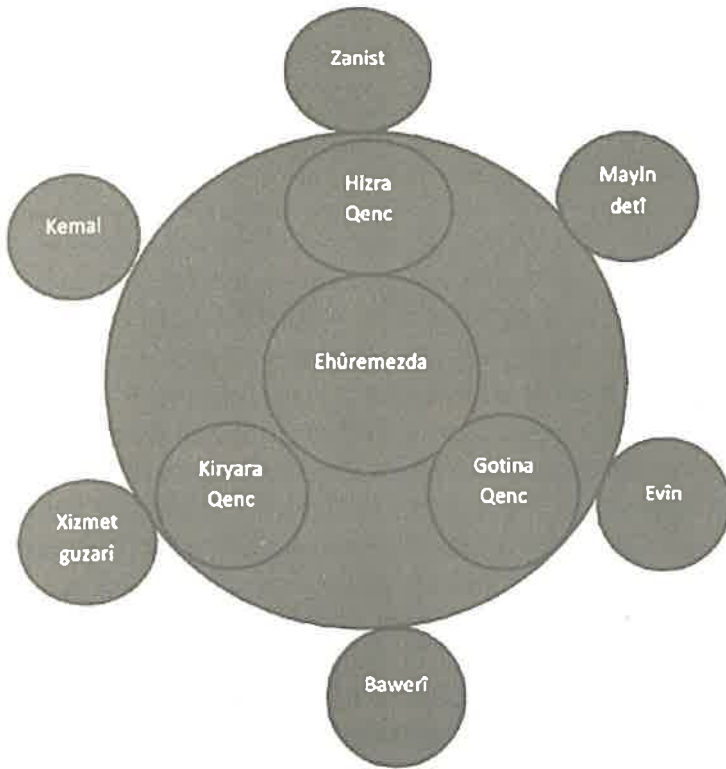
Bingeha feraset û felsefeya Zerdeşt tam li dijî baweriyên ariyan ên kevn bû. Zerdeşt hizirmendekî wêrek û nûjen bû ku fikir û baweriyên xwe yê şoreşgerane mîna fîlozofekî derûnnas û civaknas û hizirmendekî jîr û dûrbîn û helbestvanekî bizewq û hunermend di pênc sirûdên xwe yê mayinde de bi cih hiştin.

Gelek zanyar û avestanas li ser wê baweriyê ne ku heft Emşaspendên di Avestaya nû de ku divê weke diyardeyên pêkhatî ji sifet û fezîletên Mezda Ehûre yan firûze û pertewên afirêner bêne dîtînan ku em di hîndekariyên gehanî de lê rast tên. Em di Gehanê de ti carî rastî tişteki bi navê Emşaspend nayên û qet navê Emşaspendan jî di wan sirûdan de derbas nabe. Baweriya bi diyardeyên wiha di Gehanê de dijî cewherê peyama sereke û hîndekariyên Zerdeşt e û hinek lêkolînerên wan sirûdan şaş dike.

Taraporevala firûzeyên afirêner li du beşên sêhebî dabeş dike¹ û van beşan bi zayenda wan re dijber dizane. Bi nêrîna wî, yekemîn sêfirûze (yanê Eşe Wehîşte, Vohûmene û Xşesre Wyriye) nêrza (mêr) û duyemîn sêfirûze (yanê Spinte Armeytî, Hewrwetate û Emêrêtate) mêza (jin) ne.

Ev du beş weke aliyên bav û dayikiya afirêner li hember cihanê tên hesêb. Ji aliyê bav-xwedayî ve Erdîbiheşt sembola rastî û qencî û îrade û xwestek û hizra afirêner e ku li seranserê cihanê berbelav e û mirov bi riya zanîn û fikr û ferasetê dikare bigihêje wê. Behmen sembola fikir û xulqê qenc û zanîna afirêner e û mirov dikare bi riya dilovaniya li hember hemû diyardeyên qenc ên xulqetê bigihêje wê. Şehrîver sembola kar û hêza xulqetê û şiyana serkeftina li hember cihanê di hebûna afirêner de ye û mirov dikare bi vedîtina cihê xwe yê taybet di cihanê de û xizmeta ji bo hêzên qencî û

¹ Ev navên ji hêla rêzimana avestayî ve nêtarhesab dibin.

Xeleka Kemalê

ronahiyê bigihêje wê.

Ji aliyê dayik-xwedaiyê ve, Spendarmez sembola sekn û berxwedana afirêner û her wiha sembola îmanê û têkoşîna di riya avedaniya cîhanê de ye.¹ Xurdad sembola karê bênavber û bêrawestan a Ehûremezda û sembola liv û tevgera di riya gihiştina bi kemalê de ye. Emurdad sembola cewhera herdemî ya cîhanê û mayindetiya xulqeta Ehûremezda ye û mirov bi fêmkirina kûr û dûr ji xulqetê, dikare bigihêje mayindetiye.

Sê firûzeyên destpêkê sifetên Ehûremezda weke afirênerê derûnê û sê firûzeyên duyem taybetiyên wî weke afirênerê mê nîşan didin.²

Mirov Erdîbiheşt, Behmen û Şehrîverê bi riya zanîn, dilovanî û xizmetguzariyê bi dest dixîne. Ev her sê bi serî û dil û destê mirov re têkildar in. Lê ji bo gihiştina bi Ehûremezda û têkelbûna tam bi wî re, divê zanîna mirovan bi dilovanî û kelecana jîyanê re têkel bibe û gulên vê têkelbûnê, weke xizmetguzarên mirovan bigihêjin. Tenê bi vê riyê ye ku rêwiyê vê riyê dikarin bigihêjin îmana bihêz a Spendarmez û kemala Xurdadê û mayindetiya

¹ Armeyîti yan "Spendarmez" weke "Dayika Erdê" û keça Ehûremezda hatine zanîn û weke sembola taybetiyên jinan ên herî berbiçav tî zanîn.

² Di felsefeya kevn a hindî de jî firûzeyên weke van ji afirênerê cîhanê hene.

Emurdadê.

Ji tiştên ku hatin gotin, xelemek hate çêkirin ku mirov dikare jê re bêje "Xelesa Kemalê."

Feraset û hîndekariyên Zerdeşt li ser mektebên felsefî yên wê serdemê yên cida cida bandoreke pir mezin daniye. Li ser vê yekê gelek kitêb û gotar hatine nivîsandin û pêwîst nake em li vir derbasî wê mijarê bibin.

Di wê serdemê de jî -tevî ku bi hezaran sal di ser jiyana Zerdeşt re derbas dibe û atmosfera fikrî û civakî di nava mirovan de gelek guherîn li xwe dîtine- gelek zanyar û lêkolînerên cîhanê, ji sirûdên bilîmetê mezin û kevnar ê arî ecêbmayî dibin û şîroveyên pir baş lê dikin ku zanîna wan dibe ku ji bo xwînerên îranî baş be.

G. Dumezil Zerdeşt weke serastkerê herî mezin ê olî û civakî di dîroka hemû olên cîhanê de dizane û dibêje: "Karê ku Zerdeşt di ol û aboriya ariyên kevnar de kir gelekî bihêz û bêmînak bû û di encama wê de îranî ji rewşa çolgeriyê ber bi bajarvanî û gundvaniyê ve hatin û çêrandina keriyên ajelan di erdên qewm û qebîleyên din de sînordar bû.

"Di pîrensîbên exlaqî û olî yên ku Zerdeşt pêşniyar kirin de şerên demkurt ên di navbera yezdan û dêwan de veguherî şerekî herdemî û dayîmî yê di navbera hêzên qencî û xerabiyê de. Seranserê jiyana her kesê ku tê ser ola Zerdeşt, şerekî derûnî ye ku divê di jî hêzên xerabiyê dest pê bike û li hember wan bi ser bikeve û ev şer beşeke mezin e ji şerê di navbera derûnên qenc û xerab de ku dest pê bûye û heta hetayê jî wê bidome.

"Zerdeşt bi wêrekî û bi awayekî berbiçav teşrîfatên olî kêm kirin û kiryarên weke qurbanên xwînî ên ji bo xwedayan û vexwarina şerabê nerewa zanî û hizra qenc û gotina qenc û kiryara qenc weke çirayeke rênîşander ji bo mirovan danî navbera qencî û xerabiyên."

H. K. Îranşehr dibêje: "Qanûna dijberî û şer û nakokî û def' û cezb û kişandin û vekişandinê heya ku dinya hebe wê ew jî hebe. Handerê xulqet û şoreş û peresîna xwezayê, ev qanûn e û di ti oleke din a navdar de ev qanûna dijhevî û dubendiyê bi qasî ola Zerdeşt nehatiye ber çavan. Mirov dikare bibêje ku bîngeha felsefeya exlaqî û heyatî di ola Zerdeşt de, ev qanûn e û hew."²

P. J. de Menasce Zerdeşt di warê hizr û gotin û kiryarên xwe de hevalê qencyî û dijminê xerabiyê dizane û wî weke sitargeha mezlûm û belengazan li hember zilma zaliman û parêzvanê çêlekên gundî û bajariyan li hember talanên talankeran bi nav dike. Her wiha dibêje peyama Zerdeşt gelekî

1 *Şaristaniya Îranî*: ji hêla çend oryantalistên fransî ve hatiye nivîsandin, wergera Dr. Îsa Bêhnam, rr., 4-81.

2 *Hîsên Kazimzadeyê Îranşehr: Bîngeha Felsefeya Exlaqî ya Ola Zerdeşt*, Yadnameya Dînşahê Îranî, rr., 7-66.

hêsan e û eger em aliyên wê yên tund û bihêrs ji nedîtî ve bân, gelekî dijar e ku mirov bikare wî di dem û atmosfereke taybet de bi cih bike.”¹

Donald N. Wilber di kitêba xwe ya bi navê “Îran”ê de dibêje: “Li ser armanca û wateya jiyane di navbera ariyan de yekdengî hebû. Bi giştî mirov dikare bibêje ku armanca ariyan a herî mezin di jiyane de, hizra qenc û gotina qenc û kiriyara qenc e ku weke hîndekariyên ola Mezda ango Zerdeşt tê hesabkirin û ev ol yek ji olên mezin û herî felsefî yê cihanê ye ku prensîbên baweriyên lahûtî û exlaqên pratîkî damezirandine. Ji ber van prensîban ku piştî kete rojeva jiyana asayî, diviya hemû mirov her tim di riya heqî û qencyê de li hember tarîti û derewan şer bike.”²

Nivîskar A. V. Williams Jackson di kitêba xwe ya bi navê “Lêkolînên Zerdeştî” de wiha dinivîse: “Ola ariyan ya kevnar, yek ji olên herî girîng ên cihanê ye ku xwedî girîngiyeke mezin e. Di nava kitêbên olî yên netewan de, gelekî kêmtê dîtin ku weke kitêba Zerdeşt bi awayekî zelal û eşkere nêrîna xwe li bara qencî û xerabiyê de dibêje. Pir kêmtê dîtin ku oleke weke ola ariyan, li ser pêwistiya paqijbûna leş û derûna mirovan heya vê astê pêkuyîyan bike ...

Zerdeşt kesayetiyeke dîrokî ye. Kitêba Gasa -beşa herî kevn a Avestayê ye- wî weke mirovekî bibandor û jîr û bihêz nîşan dide ku bi hînkirin û pêşengtiya xelkê re mijûl e û her kesê ku hizûra wî fêm dike, jê hez dike...

Ola Zerdeşt ku weke çirayeke geş ronahî da welatê ariyan ê mezin, bi yekcarî û ji nişkan ve çênebû; belku encama kamilbûna olên berî xwe bû ku li welatê ariyan ê herî kevnar hebûn. Ji hin çavkaniyên zerdeştî weke Dînkert wisa tê fêmkirin ku Zerdeşt li hember xurafeperestî û cadûgeriyê ku weke bermahiyên serdemên berê bûne, derketiye û ola ariyan ji hêla manewî ve paqij û biserûber kiriye û riya rizgariyê daye pêşiya xelkê...

Bingeha exlaqî ya hîndekariyên Zerdeşt li ser dualîtiyê³ hatiye avakirin û cidahiya wî ya bingehîn li gel Opanîşadê hindûyan ev e ku li Hindistanê xelk ber bi riyazetê ve çûn û ji dinyayê dûr ketin, lê di ola Zerdeşt de hemû hewl ji bo pêşketinên di jiyane de têne dayîn. Yek ji prensîbên herî girîng ên vê olê, diyardeya azadiyê ye. Li gor vê yekê her mirovek azad e ku li gor hezkirina xwe riya qenc an xerab bide ber xwe û helbet bextewerî wê bibe para wî kesî ku bikeve ser şopa qencyê û li hember Ehrîmen û hevalên wî şer bike...

Li gor hîndekariyên zerdeştî, riya herî baş a di jiyane de, riya navîn ango miyanerewiyê ye yanê radîkal û tundrew nebe. Dûrketina ji xweşî û lezetên

1 *Şaristaniya Îranê*, rr. 87 û 90.

2 Îran ji Nêrîna Oryantalîstan ve; Ji hêla komek lêkolînerên ewrûpî û amerîkî ve hatiye nivîsandin, wergera Dr. Şefeq Rizazade, r. 81.

3 Şerê herdemî yê di navbera her du mînûyan de.

cîhanê û her wiha windabûna di nava xweşî û kêfên cîhanê de, ti yek ne hêjayî mirovan e. Avakirina malbatê û mezinkirina zarokên hêja, şopandina rastiye û kar û xebat û cotkarî û rênçberî û xwedîkirina heywanên mifadêr û têkbirina heywanên zirardêr û hwd hemû hîndekariyên ola zerdeştî ne.”¹

Nivîskar A. T. Olmsted wiha dinivîse: Darêjerê hîndekariyên ola zerdeştîyê, Zerdeşt bi xwe û gelê arî bûne. Ev hîndekarî ku ji nava baweriyên kevn ên arî derketin holê, hêdî hêdî berfireh bûn û gihiştin qonaxeke wisa ku heya niha jî ti bizaveke olî ya gelên arî di warê kamilbûn û letafetê de nagihêje wê.”²

Moor di kitêba bi navê “Dîroka Olan” de dibêje: “Ji demên herî kevn yanê ji dema Brehmenan de, di nava hindûyan de hezkirina ji yekîtiyê hebû ku di serdemên cida de di warên cihêreng de derdiket holê. Wan hewl dida xwe ji vê cîhanê dûr bikin û nefsa xwe bikujin û ji bo gihiştina bi riyazetê her karek dikirin heya ku derbasî asta jixweçûnê dibûn. Lê arî weke hindûyan nebûn. Bi taybet erdnîgarî û xwezaya dijwar û tund a welatê arî û serma û germaya tund û hêzên din ên serdest ên xwezayê, arî neçarî şerê li hember hêzên serdest ên nebaş bi zanîn û ked û xebatê kirin û derûna ariyan berevajî derûna hindûyan zêdetir ber bi aliyê pratîkê ve çû. Tevahiya van taybetiyên ariyan di ola wan de hatiye gotin. Ji ber vê yekê ye ku şerê dijwar ê li hember hêzên qenc û xerab di rojevê de ye û tevî ku ji destpêkê ve heya demekê xerabî serdest in, lê arî li ser vê baweriyê ne ku serkeftina dawîn wê bibe para qenciye û qet bêhêvî nabin û dev ji şer bernadin. Riya rizgariya mirovan di reva ji cîhanê de nîne. Divê mirov bikevin tevgerê û dijî xerabiyê şer bikin ku bi ser bikevin. Serdestbûna vê ferasetê û rihê mêranî û bi îrade ya di derûn û baweriyaya ariyan de bû sedem ku ola Zerdeşt kamil bibe.”³

Mills li bara “Gehan” wiha dinivîse: “Zerdeşt ji me re hin tiştên wisa gotine ku ji her kîteyê wê fikrekê dibare. Fikreke wiha bihêz e ku mînakên wê tinene. Van fikran sê hezar salan berî niha, em ji qeyd û bendan rizgar kirin. Dirust nîne ku em wan ji nedîtî ve werin an veşêrin...

“Heqê me heye û em dikarin bi azadî bibêjin ku Avesta belgeya herî kevn a olî û derûnî ye ku li pey xulq û gotin û reftara qenc e...

“Zerdeşt xwedayekî li me dide nasandin ku sifetên wî yên qenc hawirdora wî girtine û dorpêç kirine û bi vî awayî, zatê xwedayê mezin ji gunehê rewakirina xerabiyên rizgar kiriye. Yanê xwedayê wî yê qenc tenê di xulqê de ji hemûyan zêdetir e; nek di şiyânê xerab de ku cîhanê tevlihev dikin û ayîna xweçêkirî ji nav bibin. Ev yek hewleke mezin e ji bo parastina hurmet û cêgeha Xwedê. Ji bo fikra wê serdemê û hemû serdeman ronesanseke mezin

1 Îran ji Nêrîna Oryantalîstan ve... rr., 120, 121, 125, 127, 131, 132.

2 Hb., rr., 137-138.

3 H.b., rr., 146-147.

bû û divê em çavê xwe vekin û wê yekê bibînin...

Rola Avestayê di hebûna nîrxê fikra mirovî de pir girîng e. Avesta ji hêla manewî ve xwedî hêzeke mezin e û ji ber bandora xwe ya di warê xwedanasiyê de li ser cihûtî û xiristiyanîyê xwedî girîngiyê mezin e. Heya niha ti kesî bi ti zimanekî hêz û dewlemendiya vê beşa herî kevn a Avestayê (Gas) red nekiriye. Li kû derê di fikra mirovan de mezinahî û heybeteke wiha hatiye dîtin?"

Dîroknasên Sovyetê di kitêba bi navê "Dîroka Îranê ji Serdema Kevnar Heya Dawiya Sedsala Hejdehem" de, dema ku qala çavkaniyên çand û dîroka Îranê dikin, wiha dibêjin: "Ji çavkaniyên nivîskî divê berî her tiştî Avesta were bibîranîn. Ev kitêb, berhema herî kevn a qewmên arî ye û li bara jiyana wan di serdemên kevnar de hatiye vegotin ...

"Avesta kitêbeke yekdest nîne û her beşeke wê ya serdemeke cida ye û lewre xwendina vê kitêbê gelekî dijwar e. Beşa wê ya herî kevn Gas e ku qala jiyana civakî ya serdema destpêkê ya bê çîn dike."

E. Benveniste dibêje: "Mezdaperesî şeklê arî yê ayîneke kevn e ku zemanekî ola hevpar a qewmên hind û ariyan bûye û lewre di Rîgveda kitêba kevn a olî ya hindûyan û Avestayê de baweriyên hevbeş tên dîtin ku hinek ji wan bi navên wekhev hatine binavkirin. Navên gelek xwedawendan jî dikarin bêne hevrûkirin... mezdaperestî oleke pratîkî û xwedî wateya heqîqî ye, ji ayînen olî zêdetir e. Hîndekariyên vê olê ji dersên exlaqî pêk tê û her wiha bi efsaneyên mîtolojîk re jî têkel in. Nakokiya herdemî ya di navbera yezdan û dêwan de (şerê di navbera qencî û xerabiyê) îmaja jiyana qebîleyan e ku her tim bi hev re şer dikirin û pêwîst bû ku parastina erdên xwe bikin yan ji bo ajelên xwe çêregehên nû peyda bikin."²

Emile Benveniste li bara cidahiyan bingehîn ên naveroka felsefî û fikrî yên Gehan û Avestaya Nû û têkelbûna Avestaya Nû bi baweriyên arî yên kevn re wiha dibêje:

"Berevajî dîroka Gehanê ku weke beşeke herî kevnar tê zanîn, ev sirûd qonaxa herî kevnar a ola ariyan temsîl nakin. Zerdeşt bi damezirandina ola xwe dixwest ku niyazkirina bingehên exlaqî yên serbixwe dayîne dewsa niyazkirina yezdanên kevnar ên cihanê; heman yezdanên ku fer û heybeta wan di Yeştan de hatiye pesindayîn. Yeşt tevî ku piştî hatine komkirin, lê baweriyên tê de ji yên Gehanê kevntir in. Ayîna zerdeştî gelekî hewl da ku van baweriyên ji holê rake; lê piştî neçar ma ku wan di nava xwe de bihelîne. Ji ber nebûna agahiyên dîrokî, mirov hê nikare ji rûyê şîrove û rapora Avestayê cih û çavkaniya ola Zerdeşt bi awayekî tekûz destnîşan bike û her

1 *Dîroka Îranê ji Serdema Kevnar Heya Dawiya Sedsala Hejdehem*, wergera Kerîm Koşaverz, rr., 9 û 33.

2 *Şaristaniya Îranî*, rr., 77, 79 û 80.

wiha ji çawaniya belavbûna ayîna mezdîsnayê li nava ariyên wê serdemê agahdar bibe.”¹

Her wiha li cihekî din, têkiliya di navbera peyama Zerdeşt bi ayînên wê serdemê re û derbasbûna baweriyên kevn bo nava ola nû, wiha şîrove dike:

“Bi ihtimaleke mezin, ayîna Zerdeşt di destpêkê de bizaveke herêmî li goşeyê bakurê Îranê bûye ku sînoren wê yên coxrafî diyar nebûbûn. Ev ayîn rastî dijberiya tund a ayînên berê tê û heya demeke dirêj nekariye bigihêje serdestiyê tam û dema ku belav bûye, guheriye. Ayîna zerdeştî bi ayînên ku li hember wê derdiketin, têkel bû û mezdîsna bi awayekî pir cida gihiştê rojavayê Îranê.”²

Mills jî bi baldarî li ser dubendiyên bingehîn ên di navbera Gehan û beşên din ên Avestaya Nû de disekine û dinirxîne:

“Heke avestanasek destpêkê gatan bixwîne û piştê derbasî Yeştan û Vendîdadê bibe, weke vê dimîne ku ji alema heqîqetê derbasî welatekî efsanewî bûbe. Di Gehanê de pêxemberek tê dîtin ku mijûlî hewl û têkoşîn û ked û xebateke dijwar e; lê di Yeştan de ev kes weke nivxwedayekî efsanewî tê dîtin. Tevî ku fikrên bi prensîb di efsaneyên Yeştan û Vendîdadê de, kevn in û hinek ji wan bêguman ji Gatan û Rîgvîda hindûyan jî kevntir in, lê bi giştî dema amadekirina Yeştan û Vendîdadê gelekî ji ya gatan kevntir e.”³

Weke encam mirov dikare bibêje ku hîndekariyên Zerdeşt ên bingehîn, seranser dersên raman û felsefe û riya jiyana mirovan e û li gel tiştên ku mirov di beşên Avestaya Nû de dixwîne, bi awayekî bingehîn cida ye. Ji ber vê yekê ye ku di Gehanê de qet qala mûcîze û keramet û karên sosret û xurafat û mewhûmat û qurbanî û nezr û niyaz û diakirinên ji bo yezdan û xweda û Emsaspandan nayê kirin û tenê riya ramîn û fikirîn û çandhezî û hîlbijartina azadane ya riya Eşe û qencî û hewlên ji bo pêşketin û avedaniya cîhanê nîşan dide.

* * *

Ji bilî Gehanê, pênc beşên Avestaya Nû jî ji bo lêkolînerên îroyîn weke xizîneyekê ye ku divê ji bo naskirina mîtoloji û çand û fikrên kevn ên arî bêne xwendin û şîrovekirin.

Çawa ku tê zanîn, dîroka hinek ji mîtoloji û destanên pehlewaniyê û ayînên ku di beşên dawîn ên Avestayê û her wiha kitêbên din ên zerdeştî bi zimanê pehlewî de mane, heya serdema çand û şaristaniya hevbeş a Hind û arî diçe û hemû nîşaneyên destpêkê yên jiyana civakî ya wê serdemê di xwe de di-

1 Emile Benveniste: *Ola Îranî Di Nivîsên Yewnanî de*, wergera Behmen Serkaratî, r., 3.

2 Hb., r., 112.

3 L. H. Mills, ji zarê mobid Firûz Azerguşesb di “*Gat, Sirûdên Zerdeşt*”, c., 1, r., bîst û çar.

hewîne. Ev diyardeyên kevn, piştî guherîna saziyên qebileyî, bi pêş ketin û berfireh bûn û di şêklê çîrok û riwayetên devkî yê cida di navbera hindî û ariyan de man û beşek ji wan ku hatibû qeydkirin, di qonaxeke taybet de weke beşek ji nivîsên olî hate pejirandin.

Destan û riwayet û ayînên ku di sirûdên hindûyan ên Vêdayî de mane wisan e û bi taybet hevbeşbûna gelek nav û qehremanên destanan û wek-heviya ayînan li gel yê ku li cem ariyan mane, kok û bingeha yeksan ên van yadigarên bi sedan salan nîşan dide.

Li Îranê jî di warê parastin û geşepêdan û her wiha qeydkirina vê mîrasi kevnar de, reng e atmosfereke weke Hindistanê serdest bûbe û tevî ku li gor tiştên ku ji hindûyan maye, para me gelekî kême; lê divê em kêfxweş bin ku herî kême hin beşên ji yadigarên herî kevn ên çandî ji bavkalên me li cem me hene.

Zerdeşt di rêbaz û dadperweriya xwe de, hemû ayîn û efsane û bizav û mîtolojiyên kevn ên arî ji nedîtî ve hat. Lê piştî wî û di dirêjahiya serdemên dûr û dirêj de û bi belavbûn û xurtbûna ola zerdeştîyê li herêmên cida yê ariyan û bi taybet li herêmên bakur, bizavên berê dubare derketin holê û gelek sirûdên kevnar ên arî di çarçoveya nivîsên nû de hatine komkirin û pêkhateyeke ecêb ji hindekarî û fikrên gehanî yê Zerdeşt û mîtolojî û ayîn û baweriyên berbelav ên wê serdemê û serdemên nenas ên berî wî, bi navê ola zerdeştî û angû mezdaperestîyê di berhevokeke bi navê Avestayê de hatin komkirin.

Bi vî awayî newekhevî û dijheviyên ku di navbera gehan û beşên din ên Avestayê de tê dîtin -û carinan lêkolîneran tevlihev dike- divê ji vê hêlê ve bêne dîtin. Bi xwendina deqîq a hemû beşên kitêbê û rêzbendîya mîtolojî û ayîn û baweriyên û her wiha lêkolîna berfireh di berhemên avestanasan de, belkî mirov bikare heya astekê li ser têkiliyên beşên cida yê Avestayê û her wiha mijar û taybetiyên wan bigihêje agahîyan.

Lêkolîna li ser Avestayê -bi vî awayê ku heye- xenîmeteke mezin e. Ji Gehanê -beşa herî kevn a vê berhemê- me bi awayekî cida qala Gehanê kir. Di Yesne û Vîspîred û Hure Avestayê de ji bilî naskirina nimêj û niyazkirinên ariyên mezdaperest, mirov rastî mijarên têkildarî ol û çand û civaka wan jî tê û ev yek ji bo naskirina vê berhemê gelekî girîng e. Yeşt gelek agahîyan ji hêlên cida yê jiyana ariyên kevnar û mîtolojî û destanên pehlewani û gehjimarî û astronomiya wê serdemê ku di dîrokê de wînda bûne, raberî xwendevanan dike û gelek hêlên tarî yê hemase û lehengiyên netewî û her wiha dîroka qewm û welatê me zelal dike.¹

¹ Naveroka "Vendîdad"ê.

Yekemîn kesê ku li Ewrûpayê li ser Zerdeşt û Avestayê lêkolîn kiriye Barnabe Breisson e ku kitêba wî di sala 1590î de li Parîsê hatiye weşandin. Piştî wî Thomas Hyde rojhilatnasê brîtanî di vî warî de xebat kirine û di sala 1700î de kitêbek bi zimanê latînî ku ji berhemên yewnanî, romî, îranî û erebî hatibû komkirin, weşand.

Derketina van kitêban bû sedem ku A. Anquetil du Perronê fransî bikeve tevgerê û ji nêzik ve bi kesên li ser ayîna zerdeştî re pêwendiyên çêke. Ji bo vê yekê di sala 1755an de berê xwe da Hindistanê û di sala 1758an de gihişte bajarê Suratê -bendera eyaleta Bembeyî ku navenda parsîyan bû- û heya sala 1761ê li wir li cem zanyarekî parsî bi navê Destûr Darab xwe hînî Avestayê kir. A. Anquetil du Perron -ku kêmezêde zimanên îranî nas dikirin- her tiştê ku ji mamosteyê xwe dibihîst, dinivîsî û bi vî awayî piştî sê salan, pêşnivîsa rapora Zend Avestayê bi dawî kir.¹

A. Anquetil du Perron piştî bidawîkirina karê xwe li bajarê Suratê di sala 1761ê de vegeriya Oxfordê û hemû destnivîsên avestayî û pehlewî ku li Hindistanê kom kiribûn, bi destnivîsên avestayî û pehlewî yên li kitêbxaneyê Badilyanê re hevrû kir û di sala 1762yan de vegeriya Parîsê û 180 destnivîsên Avesta û pehlewî û sanskrîtî û farisî ku bi xwe re biribûn, radestî Kitêbxaneyê Qraliyetê (Niha jê re Kitêbxaneyê Netewî tê gotin) kir û piştî bi qasî 10 salan li ser pêşnivîs û destnivîsên xwe xebitî û di sala 1771ê de wergera xwe ya Avestayê -ku yekemîn wergera Avestayê li ser zimanên zindî yên ewrûpî ye- bi navê Zend Avesta di du cildan de weşand û di sala 1805an de çû ser dilovaniya xwe.

Piştî wî heya 60 salî li Ewropayê tu kesekî karekî nû di warê Avestanasîyê de nekir, ji bilî Kleukerê almanî ku Zend Avestaya A. Anquetil du Perron wergerand ser zimanê almanî û di salên 1776-7 li Rigayê weşand.

Avestanasî bi xebatên Eugene Burnouf re derbasî qada zanistî bû. Zimannasê fransî weke gelek zanyarên sedsala nozdehem pê hesiya ku zimanê sanskrîtî nêzî zimanê avestayî ye û ji bo derketina ji çarçoveya kevn a kitêba olî ya ariyan -ku xwedî bingeheke xurt nîne- divê li ser kitêba hindîyan a olî û kevn, yanê "Veda" û nivîsên din ên sanskrîtî lêkolîn bêne kirin.

Burnouf di sala 1833yan de hata yekem a Yesneyê tevî gelek têbîniyan weşand û piştî di salên 1840-46an de hata nehem a Yesneyê weşand û ji bo vê yekê ji wergera sanskrîtî ya Avestayê ya Naryosang kurê Dhavel -oldarê parsî yê Hindistanê di dawîya sedsala 12an a zayînî de- mifa wergirt. Burnouf piştî

¹ Li ser hînbûna A. Anquetil du Perron li cem "Destûr Darab" kesekî bi navê Cîvançî Cemşîd Medî kitêbek nivîsiye.

nirxandina wergera Neryûsengê ya bi sanskrîtî -ku A. Anquetil du Perron ji Hindistanê bi xwe re anîbû Fransayê- zanî ku ev werger zanistî nîne û ji rûyê wergereke kevn a Avestayê hatiye kirin û wergera Avestayê ya ku A. Anquetil du Perron kiribû jî bi vî rengî bûye û tenê tiştên ku ji Destûr Daran û mobîdên din bihîstibûye nivîsiye.

Piştî mirina Burnouf di sala 1852yan de, hin zanyaran dest bi lêkolînên li ser zimanên Avesta û pehlewî û sanskrîtî kirin û di vî warî de xebatîne hêja kirin. Ji ber zêdebûna navan em nikarin navên hemûyan li vir rêz bikin, lê em ê yê girîng bidin nasandin.

Darmesteter ji sala 1886an heya 1887an li Hindistanê jiya û hin destûr û mezinên parsiyan nas kirin û piştî di salên 1892-3yan de kitêbeke bi navê Zenda Avestayê di sê cildan de weşand. Di van wergeran de, cihên ku nivîsa avestayî hêsan bûye, wergerandiye ser fransî û li cihên ku dijwar bûye jî ber bi Zend (rapora Avestayê ya bi pehlewî) ve çûye.

Meillet zimannasê navdar û şagirtê Darmesteter dibêje: “Wergera Darmesteter a Gehanê ya ji rûyê rapora pehlewî ve dirust nîne, ji ber ku ew rapor bi xwe dirust nîne.”

Me berî niha qala xebatên Spiegel, Geldner û Reichelt di warê weşandina Avestayê de kir.

Berhemên hêja yê Bartholomae -û yê her girîng “Zimanên Îranî Berî Dîrokê”, “Zimanên Avestayî û Parsiya Kevnar” û “Çanda Îranî ya Kevnar” in- qonaxeke nû di warê xebatên avestanasiyê de dest pê kir û hê jî weke çavkaniyên herî girîng di vî warî de tê hesabkirin. Her wiha divê qala ked û xebatên kesên weke De Harles û Menantê fransî, Westê brîtanî, Haugê almanî û A. V. W. Jacksonê amerîkî bê kirin.

Xebatên avestanasiyê di sedsala bîstem de jî li gelek welatan hatiye domandin û gelek kesan li ser ziman û wêjeya avestayî û ola ariyên kevnar lêkolîn kirine û gelek berhemên baş afirandine. Mirov dikare hin navan wiha rêz bike: H. Junker, H. Hertel, H. Humbach li Almanyayê, Benveniste û Dumezil li Fransayê, W. Henning, H. Bailey û J. Gershwich li Brîtanyayê, I. Kuryloiez li Polonyayê, G. Morgenstierne, A. Christensen, K. Barr û Neyberg li welatên Skandînavyayê, Anklesaria, Tavadia, Taraporevala, Dastur F. A. Bode, K. E. Kanga, Ervad Bahman N. Dhabhar, Modi û gelek lêkolînerên parsî li Hindistanê, M. Smith li Amerîkayê, A. A. Freiman, I. Abaev û E. E. Bertels li Sovyetê.

Li Îranê heya berî weşandina “Rapora Avestayê” ya mamoste Îbrahîm Pûrdawûd di warê avestanasiyê û lêkolînên zanistî de li ser ol û çanda ariyên kevnar ti karek nehatibû kirin û arî ewqasî bi kitêba bav û kalên xwe re xerîb ketibûn ku qey ew kitêba mezin ne ji wan bûye.

Pûrdawûd berî şerê cîhanê yê yekem ji bo xwendina di beşa maf de çû

Parîsê; lê di serdaneke xwe li Almaniyayê ji ber rewşa şer nekarî ji wir der-
keve û neçar ma ku demeke dirêj li wir bimîne û ji ber ku naskirina wî bi
çavkaniyên avestaniyê yên li Almaniyayê re hebû, li wir dest bi lêkolînên
berfireh li bara ziman û çand û ola ariyên kevnar kir û Avesta ji xwe re bin-
geh danî.

Pûrdawûd di sala 1925an de li ser vexwendina parsiyên Hindistanê çû
wî welatî û li wir bi naskirina hin çavkaniyên kevn ên ola ariyan û her wiha
danûstandinên bi zanyar û avestanasên parsî re, lêkolînên xwe yên ku li
Ewrûpayê dest pê kiribûn, tamam kirin û beşek ji rapora Avestayê bi navê
“Wêjeya Mezdişnayê” li wî welatî çap kir.

Pûrdawûd di sala 1928an de car din vegeriya Ewropayê û xebatên xwe ji
berê bihêztir domandin û beşên din ên “Wêjeya Mezdişnayê” di çend salan
de weşandin. Di sala 1932yan de li ser vexwendina Rabîndranath Tagor ji bo
mamostetiya “Çanda Îranî ya Kevnar” çû zanîngeha Shantniketana Hindis-
tanê û bi qasî salekê li wir ma. Di wê demê de ji hêla parsîyan ve ji bo dîtina
Yezişinê (merasima nimêjê û diayan) -ku ji bilî zerdeştîyan ti kes nikare tê de
hebe- hat vexwendin.¹

Pûrdawûd di sala 1934an de ji Hindistanê vegeriya Almaniyayê û lêkolînên
xwe yên li ser Avestayê heya 1937an domandin û piştî -tevî ku karê wî xelas
nebûbû- neçar ma ku vegere Teheranê. Li Teheranê -tevî ku ji ber dûrketina ji
kitêb û çavkaniyan, xemgîn bû- dev ji karê xwe berneda û heya 16ê mijdara
1968an ku çû ser dilovaniya xwe -ji bilî demên ku ji bo kongreyên îrannasî
û navendên çandî û zanîngêhên mezin ên cîhanê ve dihat vexwendin û diçû
derveyî welêt- bê navber ku li Zanîngeha Teheranê mijûlî mamostetiya der-
sên ziman û wêje û çanda Îrana kevnar bû û gelek gotar û kitêb weşandin.²

Pûrdawûd di rapora Avestayê de ti carî newestiya û bê navber mijûlî lê-
kolîn û xebat û nivîsandinê bû. Yek ji taybetiyên rapora wî ya ji Avestayê
ev e ku bi awayekî kûr û dûr li ser mijarên wê hûr bûye û ji hemû aliyan ve
nirxandîye. Pûrdawûd di xebatên xwe de tenê çavkaniyên berî îslamê bi kar
neanîne, wî ji dîwanên helbestan bigire heya kitêbên cida cida yên çandî û
dîrokî yên piştî îslamê, her tişt xwendibû da ku raporeke hêja amade bike
û gelek rastî derxistin holê. Ji ber vê yekê rapora Avestayê ya ku Pûrdawûd
amade kiriye, ji bilî wergera nivîsa Avestayê, dikare ferhengnameyeke arî
bê zanîn û tevî ku hin detayên wê di lêkolînên piştî çapa raporê de rengêkî
zelaltir bi xwe girtine, lê dîsan jî ji gelek aliyan ve bêmînak e.

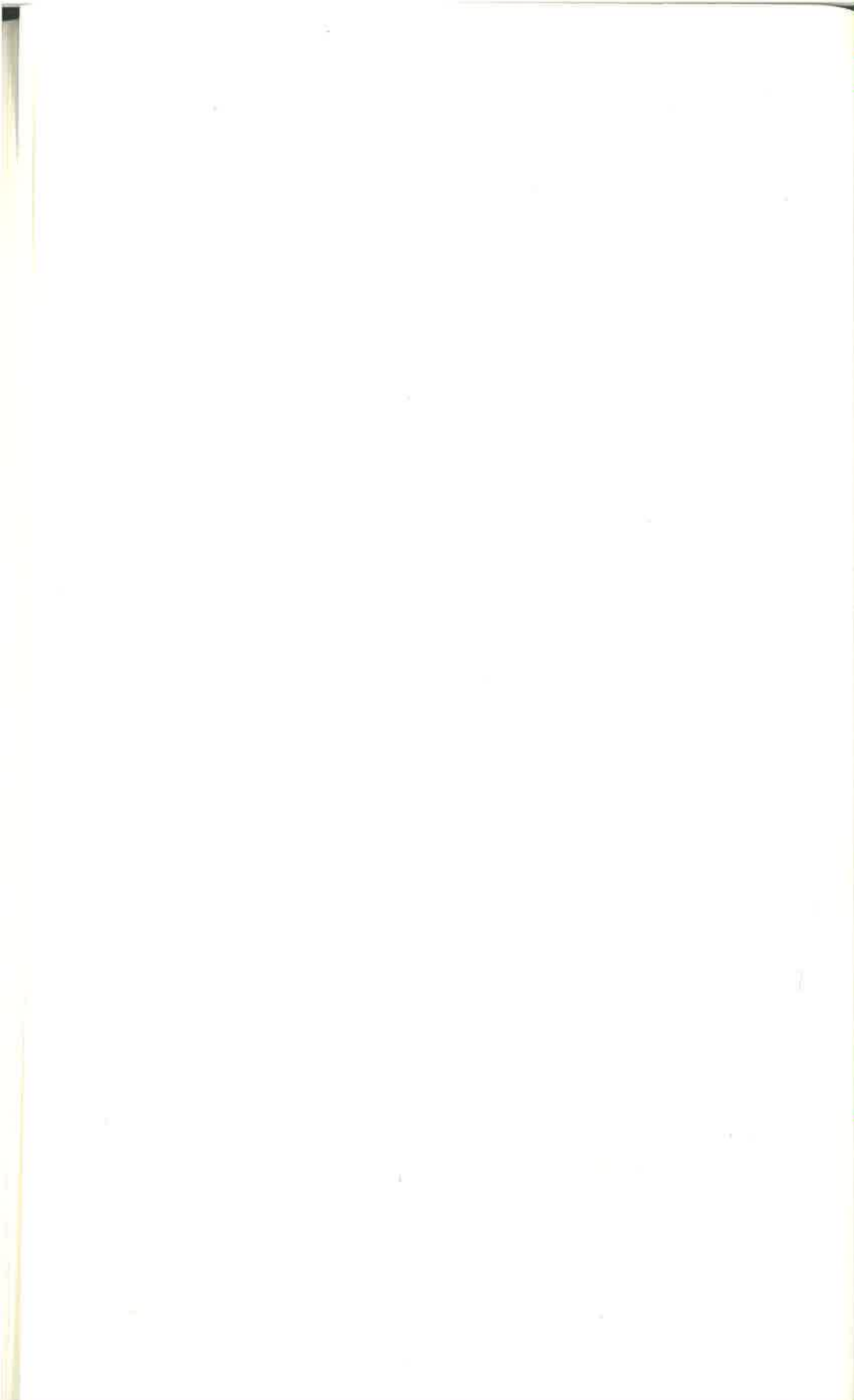
1 Ji bilî Pûrdawûd tenê sê kesên din ên ne zerdeştî karî di vê merasimê de beşdar bibin:

Hogê almanî, Jacksonê britanî û jina rojhilatnas a fransî Yenan.

2 Pûrdawûd bi xwe ev ders li Zanîngeha Teheranê damezirandin.

Deftera Yekê
Çehan

SIRÛDA YEKÊ – EHÛNEWEDGEH

(Yesne, Hatên 28-34)

1. Ya Mezda! Ya Spendê Mînu!¹

Ji niha ve di destpêkê de bi destên dirêjkirî, ji te re nimêj dikim û bextewerî û aramiyê ji te rica dikim. (Bila) bi kiryarên Eşe² û bi hemû feraset û xulqê qenc,³ Gûşurwen⁴ kêfxweş bikim.

2. Ya Mezda Ehûre!

Bi xulqê qenc ber bi te ve têm.

Xelata her du cîhanên Estûmend⁵ û Mînyûyê⁶ ku ji Eşe ne û ola zaneyan geş û xweş dike, pêşkêşî min bike.

3. Ya Mezda Ehûre!

Ji te û Eşe û xulqê qenc re sirûdeke nû dihûnim, da ku serweriya mînyûyê bihêz bibe û Armîtî⁷ di min de zêde bibe.

Her gava ku hawara xwe bi te tînim, ber bi min ve were û betewerî û aramiyê pêşkêşî min bike.

4. Ya Mezda Ehûre!

Ez ê derûna⁸ xwe bi xulqê qenc derxînim qonaxa herî bilind. Lewra ku haya min ji xelatên ku Mezda Ehûre ji bo kiryaran terxan kiriye, heye.

Heya dema ku hêz û quwet bi min re hebe, ez ê însanan hîn bikim ku ji Eşe hez bikin.

5. Ya Eşe!

Ez ê kengî te bibînim û xulqê qenc bi feraset fêm bikim?

Ez ê kengî derbasî qonaxa Ehûreyê ji hemûyan bihêztir bibim û guhdariya gotinên Mezda bikim?

Bi vê Mensereya⁹ girîng, bi zimanê xwe, jirêderketiyên bînim ser riya herî baş.

1 Ruh ango feraseta Sipenta. Spend: Çaremîn sifeta herî girîng a di Avestayê de.

2 Wateya wê gelekî berfireh e, lê bi piranî di Avestayê de bi wateya "heqîqet" û "dirustî"yê hatiye bikaranîn.

3 Siruşt û exlaqê baş.

4 Navê firîşteyekî ye.

5 Dinyaya madî.

6 Bihuşt

7 Sembola mihebet û hezkirinê.

8 Ruh û rewan.

9 Şêweyeke diakirinê ye.

6. Ya Mezda Ehûre!

Bi xulqê qenc û Eşe ber bi me ve were û bi gotinên xwe yên rast, jiyaneke mayinde pêşkêşî Zerdeşt û me bike.

Hêza mînû û xweşhaliyê bide me, da ku em li hember şer û zîyanên dij-minan bi ser bikevin.

7. Ya Eşe!

Wê diyariya ku xelata xulqê qenc e, pêşkêşî me bike.

Ya Armîtî!

Arezûya Guştasp¹ û tevahiya peyrewên min biqebilîne.

Ya Mezda

Hêzê bide bawermendên xwe da ku Mensereya te hînî xelkê bikin.

8. Ya Ehûreyê xwedî baştirîn Eşeyê hevкам!² Ey baştir ji hemûyan!

Arezûmendane rica dikim ku Fereşûşeterê³ dilêr û hevalbendên min ên din û yên ku tu yê bêguman xulqê qenc a mayinde pêşkêşî wan bikî, jiyaneke baş bide wan.

9. Ya Mezda Ehûre!

Bi vê xelatê, ez ti carî te û Eşe û xulqê qenc aciz û bihêrs nakim.

Ez ê hewl bidim ku xwe hewcedarî sitayîşa⁴ te bikim; ji ber ku tu û serwe-riya mînûyê yên bihêz, hêjayî perestîşkirin û niyazkirinê ne.

10. Ya Mezda Ehûre!

Wan aqilmendên rewşenbîn ên ku hêjayî peyrewîtiya Eşe û xulqê qenc dizanî, bi başî bextewer bike; bi rastî ez dizanim ku perestîşkirinê ji dil û can û xêrxwazane, ji aliyê te ve bê bersiv namînin.

11. Bi van niyazkirinan, ez ê her tim bibim parêzvanê Eşe û xulqê qenc.

Ya Mezda Ehûre!

Tu bi mînûya xwe min hîn bike û bi zimanê xwe vebêje bê ka di destpêkê de afirandin⁵ çawa pêk hat.

1 Qralê Belxê di serdema Zerdeşt de.

2 Hev-arezû: Hev-armanc

3 Xezûrê Zerdeşt e

4 Peretîşkirin

5 Aferînîş

Yesne, Hat 29

1. Gûşurwen li cem te gilî û gazin kirin:
“Te ji bo çi ez afirandim? Kê ez çêkirim? Hêrs û kîn û nefret û xezeb û qehrê seranserê laşê min girtiye nava xwe.
Ji bilî te ti sitareke min tine. Îca rizgarkerekî hêja li min bide nasandin.”
2. Wê demê xaliqê alemê ji Eşe pirsî:
“Tu kê hêjayî birêvebirina cîhanê dizanî ku em bikarin hevaltiya xwe û têkoşîna ji bo avakirina cîhanê pêşkêşî wî bikin?
Tu çi kesî ji bo serweriya cîhanê dixwazî ku alîgirên Durûc¹ û “hêrs”ê têk bibe û asteng bike?”
3. Eşe wiha bersiva wî da:
“Serdarekî wiha zilmê li cîhanê û mirovan nake. Ew dilovan û bêzîrar e.
Ji nava wan kesekî nas nakim ku bikare qencan li hember zordestan biparêze.
Divê ew di nava xelkê de ji hemûyan bihêztir be, da ku her dema ku gazî min kir, ez herim alîkariya wî ...
4. ... Bêguman Mezda ji her kesî baştir dizane ku zemanê berê, dêwan û derewînan çi kirin û dizane ku di pêşerojê de jî wê çi bikin.
Ehûre yekane dadperwerê cîhanê ye. Nexwe hezkirina wî çi be, wê wisa bibe.
5. ... Nexwe bi rastî em her du -ez û bi ber cîhana ku dize- Ehûre bi destên hilkişî diperestin û ji Mezda rica dikin ku arezûya me wiha pêk bîne:
Ti carî ji derewînan ti ziyaneke negihêje qencan.
6. Dema ku Mezda Ehûre ku zêrika jiyanê ji mezinahiya wî ye, got:
“Gelo tu serdar angoyez mezinê ku Eşe pê re tijî be, nas nakî? Gelo bi rastî afirêner tu ji bo rêbertî û nobedariya cîhanê hilnebijartiyî?”
7. Ehûreyê xwedî Eşeyê hevкам, ev mensereya bereketa bexteweriyê afirand û Mezdayê wercavend,² bi xwe ew ji bo başkirina cîhanê û xweşbextiya dirustkaran hîn kir:
“Ya xulqê qenc!
Ew kî ye ku ji te ye û bi rastî wê alîkariya xelkê bike?”

1 tundi

2 wercavend angoyez mezinê: Pîroz, muqedes

8. “Yekane kesê ku ez li vir¹ nas dikim ku guh daye hînkirinên me, Zerdeştê Sipîtman e.

Tenê ew dixwaze ku sirûdên perestişkirina Mezda û Eşe bigihîne ber guhê xelkê. Lewre me ji ber vê yekê hêza axaftinê ya zelal û dilnişîn pêşkêşî wî kir.”

9. Wê demê Gûşurwen serî hilda:

“Ma gelo divê ez dilê xwe bi piştevaniya nelirê ya kesekî bêhêz xweş bikim û guh bidim axaftinên wî? Bi rastî min arezûya fermanrewayekî bihêz dikir.

Ew zeman wê kengî were ku kesekî wisa bi destên xwe yên bihêz, alîkariya min bike?”

10. Ya Ehûre! Ya Eşe!

Hêza serweriya mînûyê bide van.

Ya xulqê qenc!

Tu jî xelateke wisa bide van ku aramî û asayîşê pêşkêşî xelkê bikin.

Ya Mezda!

Ez jî wî weke baştirîn afirîdeyê² te dizanim.”

11. Wê kengî Eşe û xulqê qenc û serweriya mînûyê ber bi aliyê me ve bînin?

Ez bangî we dikim ku hîndekariya Megeyê mezin bipejirînin.

Ya Mezda Ehûre!

Niha ku alîkarî ji me re hatiye, em jî amade ne ku alîkariya kesên weke te bikin.

Yesne, Hat 30

1. Niha bi perestişkirina Ehûre û cejna xulqê qenc, em ê li bara her du bûyerên mezin ji xwaziyar (diakar) û bendewaran re biaxivin.

Gelî qencan!

Vê gotinê ji hêla Eşe ve û bi zelalî û aramî guhdarî bikin.

2. Gelî hişmendan!

Bi baldarî guhdariya gotinên herî baş bikin û bi feraseteke ron bibînin û her yek ji we -çi jin, çi mêr- berî ku ew bûyera mezin bi dawî bibe, ji nava du riya, yekê ji xwe re hilbijêrin û vê peyamê bigihînin kesên din jî.

¹ Cihan

² Mexlûq (wergêr)

3. Di destpêkê de her du mînûyên hemzad û di hizr û gotin û kiryarê de yek qenc û ya din xerab, bi hev re axaftin kirin.
 Ji wan her duyan, zaneyan a rast hilbijart, ne ku nezanan.
 Dema ku her du mînû gihîştin hev, di destpêkê de jiyana û nejiyan çêkirin û ev yek heya dawîya dinyayê wê bidome:
 Xulqê herî baş para peyrewên Eşe û jiyana herî pis jî wê nesîbê hevalên Durûc be.
5. Ji wan her du mînûyan alîgirên Durûc ber bi reftarê herî xerab ve çûn û mînûya herî spend -ku esmanê cawidane girtiye nava xwe- û yên ku bi başî û dirustkarî, Mezda Ehûre kêfxweş dikin, Eşe hilbijartin.
6. Dêwhezan jî ji wan her du mînûyan, a rast hilnebijartin; dema ku pîrs dikirin,¹ hatin xapandin û ber bi xulqê herî xerab ve çûn.
 Piştîre bi hev re ber bi "xezeb"ê ve çûn da ku jiyana mirovan wêran bikin.
7. Serweriya mînûyê û xulqê baş û Eşe jê re xelat hat û Armeştî, peykerê wî mayinde û bihêz kir.
 Bi rastî ku kesên ku ser bi te ne, ji ezmûnên herî dijwar, bi serkeftî xelas dibin.
8. Ya Mezda Ehûre!
 Dema ku wextê cezakirina gunehkaran bigihêje, serweriya te ya mînûyî wê bi saya xulqê qenc eşkere bibe û ew ê bizanin ku çawa Durûc bispêrin destê Eşe.
9. Ya Mezda!
 Em dixwazin ku bibin evdê te û tevî ehûreyîyan bibin ku cîhan û hebûnê nû dikin.
 Tu jî me di binê saya Eşe de destek bike, madem ku em di fikrên me de dudilî û guman hebe. Bila fikrên me nêzîkî hevdu bibin.
10. Wê demê Durûc wê têk biçe û yên ku navê wan xweş derketiye, wê bigihêjin xwestekên xwe û derbasî seraya xweş a xulqê qenc û Mezda û Eşe bibin.
11. Gelî mirovan!
 Her du fermanên Mezda yên hînkirî ev in: Xweştî û nexweştî.

¹ Di nava gumanan de bûn û pîrs dikirin.

Êş û derdê bêdawî ji xapiyayên Durûc re û xweşbextî û bextewerî ji wê bibe para hezkiriyên Eşe.

Bêguman di bin saya vê hînkinê de hûn ê bextewer û şa bibin.

Yesne, Hat 31

1. Gelî hişmendani!

Ez ê we ji hînkinên nebihîstî agahdar bikin.

Bêguman ev gotin, wê peyrewên hînkinên Durûc -xerabkerên cîhana Eşe- poşman û hezkiriyên Mezda gelekî şa bike.

2. Ji ber bi van gotinên Durûc, riyeke baş dernakeve hember mirov. Ez ê di riya ku Mezda Ehûre ji bo her du cîhanan daniye de, ber bi we ve bêm da ku em jiyana xwe têxin ser riya Eşe.

3. Ya Mezda!

Bi gotinên xwe û bi zarê xwe, me ji tiştên ku tu yê bidî her du aliyan û her wiha ji bextewerîya ku te bi alîkariya Eşe û Azerê mînûya xwe mizgînî daye me û xelata ku tu yê bidî zaneyan, agahdar bike, da ku ez însanan vexwînim ser ola te.

4. Ya Mezda! Gelî Ehûreyîyan!

Gava ku te xwestekên me qebilandin, ez ê arezû bikim ku di bin saya Eşe û Armîti û Eşî û xulqê herî qenc, serwerîya mînûyê bikî para me da ku bi xurtkirina wê, em li hember Durûc bi ser bikevin.

5. Ya Mezda Ehûre!

Min ji hemû tiştên ku wê bibin û nebin agahdar bike da ku di bin saya edaleta Eşe û xulqê qenc de, her tiştê ku ji re ya herî baş e hilbijêrim û bi kêfxweşî bigihêjin xelata ku tu yê pêşkêşî min bikî.

6. Zanayê ku peyama rastîn û mensereya min ji însanan re ragihîne û wan di bin saya Eşe û zelalî û cawidaniyê de eşkere û belav bike, wê bibe xwedî xelata herî baş.

Mezda wê bi alîkariya xulqê qenc, serwerîya mînûyê ya kesên wisa zêde bike.

7. Ew yekemîn bîrmend e ku tiştên di esmanan de bi nûra wî diteyisin. Wî bi feraseta xwe Eşe afirand da ku parêzvan û piştevanê xulqê herî baş be.

Ya Mezda Ehûre!

Tu niha jî mîna destpêka xwe yî, nexwe wê nûrê li mînûya xwe zêde bike.

8. Ya Mezda!

Gava ku min tu bi feraseta xwe, wek destpêk û encama cîhanê û bavê xulqê qenc nas kirî û dema ku min tu bi çavê qelbê xwe dîtî, min zanî ku tu afirînerê rastîn ê Eşe û dadwerê kiryarên ehlên cîhanê yî.

9. Ya Mezda Ehûre!

Tu xwediyê Armeýtî bûyî; her wiha tu xwediyê feraseta mînûyê bûyî; dema ku te xelata azadiya hilbijartinê da wî ku bi xwe hilbijêre ku ber bi aliyê rêberê rastîn ve biçe yan rêberê derewîn.

10. Îca wî jî ji nava her duyan, serwerê eşewen¹ û bereketderê xulqê qenc wek rêber û parêzvanê xwe hilbijart.

Rêberê derewkar, çiqasî jî xwe paqij nîşan bide, nikare bibe qasidê te.

11. Ya Mezda!

Dema ku te di destpêkê de cism û canê me afirand û ji fikra xwe bîrmen-dî pêşkêşî me kir, zemanê ku te rih li laşê me zêde kir, wextê ku te hêza xebat û axaftin û rêbertiyê pêşkêşî me kir, te ji me daxwaz kir ku her kes bi awayekî azad û li gor dilê xwe riya xwe hilbijêre.

12. Nexwe her kes -çi derewîn be, çi rastbêj be, çi zane be û çi nezan- rastiya di nava dilê xwe de eşkere dike û vedibêje.

Li her dera ku lê pirs û guman hebin, Armeýtî rê nîşan dide.

13. Ya Mezda!

Dema ku eşkere yan veşartî pirsek tê kirin, yan dema ku kesek ji bo xelasbûna ji gunehêkî piçûk, xwe ji cezayên herî giran re amade dike, tu bi çavên xwe yên hûrbîn dipêyî û hemûya di saya Eşe de bi dirustî dibînî.

14. Ya Ehûre!

Van pirsan ji te dikim: Berê çi rû dane û wê di pêşerojê de çi rû bidin? Te ji bo eşewenan û peyrewên Durûc çi çarenivîsek di deftera jiyane de nivîsiye?

Ya Mezda!

Wê di roja dawîn de çi biqewime?

¹ rast, qenc

15. Ya Ehûre

Ji te dipirsim: Cezayê kesên ku hêza derewîn û xerabkaran zêde dikin û yên ku di jiyana xwe de ji bilî fesadiya di navbera rêberê dirustkaran û girseya gel de ti karekî din nakin, çi ye?

16. Ya Mezda Ehûre!

Pirsa min ji te ye: Gelo kesên ku bi zanebûn ji bo geşepêdana mal û gund û welatan û her wiha pêşketina Eşe têdikoşin, wê bigihêjin te? Wê kengî wisa bibe û bi kîjan kiryanan?

17. Kîjanê wan -eşewen¹ û dirwend-² riya herî baş hilibijartine?

Zaneyên agahdar divê sergirdanan agahdar bikin.

Nabe ku nezan kesinan bixapînin û ji rê derxin.

Ya Mezda Ehûre!

Tu bibe amojgarê³ me yê xulqê qenc.

18. Nexwe bi ti awayî guh nedin gotin û hîndariyên dirwend ku mal û gund û welatê mirov dibin ber wêranê û bi hemû hêza xwe li hember wan rawestin.

19. Guh bidin gotinên kesên ku li Eşe difikirin; zanayên ku jiyane derman dikin; kesên ku di gotinên xwe de rastbêj, bihêz û xweşbêj e.

Ya Mezda Ehûre!

Bi azera⁴ xwe ya geş, cêgeha her du aliyan a dawîn eşkere bike.

20. Kesên ku ber bi eşewen biçin, cêgeha wan wê di pêşerojê de ronahî be.

Lê tarîtiya mayinde û bê dawî û sergirdanî û qêrînên bêhawar wê bibin para dirwendên ku fikr û kiryarên wan ên xerab, ew xistine wî halî.

21. Mezda Ehûre wê bi xwedawendî û serwerî û mayindebûna xwe bi Eşe û zelalî û cawidantiyê, serweriya mînûyê û hevaltî û xulqê qenc pêşkêşî wan kesan bike ku di fikr û kiryarên xwe de, hevalên wî ne.

22. Ev gotin ji bo kesên ku zane ne û bi xulqê qenc wan fêm dikin, eşkere ne.

Ew e ku bi serweriya mînûyê û bi gotin û kiryarên xwe parastina Eşe dike.

Ya Mezda Ehûre!

1 qenc û rast

2 neqenc, xerab

3 Mamoste, rênîşander, rahêner.

4 Agir

Ew e ku hevalê te yê herî xebatkar tê hesabkirin.

Yesne, Hat 32

1. Ya Mezda Ehûre!

Xizm û heval û hevkarên min ji bo bidestxistina dilşadî û bexteweriyê, xwaziyarên te ne (em te dixwazin).

Gelî dêwhezan!

Hûn bi wê meremê, wî bixwazin.

Belkî em bibin peyamnêrên te û kesên ku dijî te şer dikin, asteng bikin.

2. Mezda Ehûreyê bi merema qenc ê yekane, di saya serweriya xwe ya mînûyî wiha bersiva wan da:

- Min Eşeyê binûr ku hevalê Spendarmezê¹ yê qenc e, ji we re hilibijartiyê. Bila ew ji we re be.

3. Gelî dêwan!

Hûn hemû ji tovê merema pîs in û kesên ku bi demdirêjî perestişa we dikin, derew û sextekariyan dikin. Ji ber vê yekê navê we li heft aliyên² cîhanê bi xerabî belav bûye.

4. Bi vî awayî, we mêjîyê xelkê ewqasî tevlihev kiriye ku emelên herî xerab dikin û wek dostên dêwan tên naskirin.

Ew ji xulqê qenc dûr diçin û pişta xwe bi merema Mezda Ehûre û Eşe ve dikin.

5. Bi vî awayî we bi fikr û gotin û kiryarên xwe yê xerab ku xulqê pîs ji bo têkbirina cîhanê hînî we û dirwendan kiribû, xelk xapand û ji jiyana baş û mayinde bêpar hişt.

6. Ya Ehûre!

Ew³ bi gunehên xwe yê zêde bi ser ket û bi reftarên xwe heya astekê navdar bû; lê her tişt tê bîra te û bi xulqê herî baş ji cezayê wî agahdar î.

Ya Mezda!

Fermana te û hînkirinên Eşe bi serweriya mînûyê wê rewa bibe.

¹ Xwedawenda jin.

² Yek ji dabeşkirinên kevnar e ku cîhan bi heft beşan dihat dabeşkirin.

³ Amaje bi fermanrewayekî dêwperest dike ku dijî mezdaperestiyê bûye.

7. Ti yek ji van gunehkaran nizanin ku bextewerî -çawa ku jiyane ji me re daye zanîn û her wiha bi ezmûnên giran hatiye gotin- girêdayî bi xebat û têkoşîne ye.
Ya Mezda Ehûre!
Tu ji serencama wan agahtir î.
8. Cemê Vîvenghan¹ -ku ji bo rehetkirina dilê xwe û mirovên xwe, sivikatî li Xwedê dikir- jî yek ji wan gunehkaran e.
Ti gumaneke min ji dadweriya te ya dawîn a li bara wan tine.
9. Amojgarê xerab bi hînkirinên xwe, gotinên Yezdan vedigerîne û feraseta jiyane têk dibe.
Ew bi rastî însanan ji sermayeya giranbiha ya rastî û xulqê qenc bêpar dike.
Ya Mezda! Ya Eşe!
Ez bi van gotinên ku ji mînuya min derdikevin, gazinên xwe tînim cem we.
10. Bi rastî ew,² dema ku dîtina erde û rojê bi du çavan wek gunehê herî xerab dizane, heman kes e ku gotinên yezdan diguherîne.
Ew zanayan tevî dirwendan dike. Ew zevîyan têk dibe. Ew çeka xwe li hember eşewenan bilind dike.
11. Bi rastî ew³ jiyane têk dibin. Ew dirwendan mezin dizanin û nahêlin jin û mîrên heja bigihêjin xelata yezdan.
Ya Mezda!
Ew eşewenan ji ghiştina bi xulqê herî baş asteng dikin.
12. Ew bi hînkirinên xwe, mirovan ji kiryarên herî baş poşman dikin.
Ew bi gotinên xwe yê xapînok, însanan perîşan dikin.
Ew Gêrêhm û hogirên wî û Kerepan û xwaziyarên Durûc li hember Eşe mezin dikin.
Mezda cezayekî mezin li wan biriyê.
13. Ya Mezda!
Gêrêhm çiqasî jî li pey bidestxistina serweriya di bin saya xulqê herî xerab de, lê wê di dawiyê de jiyana xwe têk bibe.

¹ Cemşîde kurê Vîvenghan

² Amojgarê xerab

³ Amojgarên xerab

Wê gavê ew¹ ê arezûmendane xwazyarên peyama peyamnêrê te bin ku Eşe li hember gefên wî biparêzin.

14. Yên weke Gêrêhm û Kewî ji berê ve hewl didin wî² aciz bikin û ji bo vê yekê hemû hêza xwe bi kar anîne.
Wan hewl dan ku alîkariyê ji dirwendan bixwazin û gotin ku divê jiyana têk biçê da ku Dûrkera Mirinê³ di hawara wan de were.
15. Di dawiyê de Kerpan û Kewî wê bi rastî jî ji aliyê heman kesên ku azadiya wan a jiyana û fermanrewayiyê jê hatibû standin, bêne têkbinin.
Ev her du⁴ wê wan⁵ bibin seraya xulqê qenc.
16. Bi rastî şîretên mêrikê olzan ên rastîn û hişmendane, tiştên herî baş in.
Ya Mezda Ehûre!
Tu li ser hemû kesên ku dixwazin min aciz bikin û bitirsînin, fermanê dajoyî. Lewre ez ê hewl bidim dijmintiya dirwendan a li hember heval û hezkiriyên te asteng bikim.

Yesne, Hat 33

1. Hemû kesên li vir⁶ divê li gor van hîndekariyan,⁷ ku edaleta bingehîn a jiyana ye, tevbigere. Red⁸ wê bi dirwend û eşewen û kesên ku kiryarên wan ên qenc û xerab tevlihev bûne re, bi rêbaza herî baş tevbigere.
2. Kesên ku bi fikr û axaftin, an jî bi her du destên xwe, li hember dirwend şer bike û yan peyrewên wî binin ser riya qenc, bi rastî bi dilsozî xwesteka Mezda Ehûre pêk aniyê.
3. Ya Ehûre!
Kesên ku bi eşewene re -çi xizma bin, çi hevkar bin, çi heval bin- reftarên herî baş bikin û kesên ku hewl û têkoşîna xwe, parastina mexlûqatan bikin, wê di seraya xulqê qenc de li gel Eşe bin.

1 Gumrah

2 Zerdeşt

3 Sifeta "hewm"ê ye.

4 Xurdad û Emurdad

5 Kesên ku azadiya wan jê hatibû standin.

6 Li vê cîhanê, di jiyana li vê cîhanê de.

7 Hîndekariyên Eşe.

8 Pêşengê olê, li vir mebest Zerdeşt e.

4. Ya Mezda!

Ez perestişa te dikim û ji te rica dikim: Bêbawerî û Termeniştî¹ ji holê rabin û xizim ji xêreserî, hevkar ji xapandina derdorê, û heval ji xeraban bêne parastin û cîhan ji rêberên xerab rehet bibe.

5. Ez ê ji bo ghiştina bi armancên herî bilind û sereke -bidestxistina jiyan mayinde di serweriya xulqê qenc a sirûşê² de- gazî li hewariyên herî mezin dikim da di rêça dirust a Eşe de gavan bavêjim û bigihêjim cihê ku Mezda Ehûre lê serweriyê dike.

6. Ez im ew sirûdxwînê³ ku di warê şopandina Eşe de xurt û bihêz e.

Îca bi dilsozî û ji dil û can ji xulqê herî qenc ricayê dikim ku min hînî rêbertiyê bikî da ku bi awayê ku tu hez dikî, tevbigirim.

Ya Mezda Ehûre!

Arezûya min ev e ku bême hizûra te û bi te re bişêwirim.

7. Ya Mezda! Ey qencê herî mezin!

Ber bi min ve were û xwe nîşan bide da ku di bin saya Eşe û xulqê qenc de, ji bilî Megwenan,⁴ xelkên din jî guhdariya gotinên min bikin.

Bila tiştê ku hêjayî me ye û nimêjên ku layiqî te ne, bi zelalî di nava me de eşkere bibin.

8. Ya Mezda!

Armanca min a herî dawîn li min bide nasandin da ku bi xulqê qenc ber bi wê ve herim û yekî weke te perestiş bikim. Xelata mayinde ya zelalî û mayindetiyê li gotinên min ên diakarane ku bingeha xwe ji Eşe werdigirin, pêşkêş bike.

9. Ya Mezda!

Her du mînûyên⁵ mezin û bibereket ên Eşe ku yên te ne, bi zanetî û geşbûna fikir dikarin bêne bidestxistin. Xwezî xulqê herî qenc wan her du mînûyan û pêşkêşî me bike.

10. Ya Mezda!

Hemû qencyên jiyane ku yên te ne -yên berê û niha û yên pêşerojê- bi

1 Xerabî, kiryarên ne baş.

2 Cenet, bihuşt

3 Diakar

4 Muxan. Navê qebîleyekê ye.

5 Zelalî û mayinetî. (Xurdat û Emurdad)

dilovanî û kerema xwe pêşkêşî me bike.

Bi hevkarîya xulqê qenc û serweriya mînûyê û Eşe, bextewerîya heta hetayê pêşkêşî me bike.

11. Ey Mezda Ehûre! Ya ji hemûyan bihêztir! Ya Armeýtî! Ya Eşeyê cihanperwer! Ya xulqê qenc! Ya serweriya mînûyê!

Guh bidin min û dema ku xelata mirovan pêşkêşî wan dikin, bi min re bi dilovanî û bexşendetî tevbigerin.

12. Ya Ehûre!

Xwe nîşanî min bide û di bin saya Armeýtî de hêz û şîyanê bide min.

13. Ya Mezda!

Li hember sitayîşa min, ji mînûya herî spend qencyê, ji Eşe hêzeke mezin û xulqê qenc serweriyê¹ bide min.

Ya Ehûreyê hûrbîn!

Ji bo şabûn û aramiya min, xelata xwe ya bêmînak a ku ji serweriya mînûyê û xulqê qenc e, li min eşkere bike.

Dîné min bi alîkarîya Eşe hîn bike û ron bike.

14. Niha Zerdeşt hemû cism û can û xulqê xwe yê qenc ê hîlbijartî wek niyazekê pêşkêşî Mezda dike û gotin û kiryar û zanebûn û hêza xwe weke xelat ji Eşe re dibe.

Yesne, Hat 34

1. Ya Mezda Ehûre!

Gotin û kiryar û perestişta ku bi wan mayîndetî û Eşe û serweriya mînûyê û zelaliyê xelat dikî, hemûya berî her tiştî pêşkêşî te dikim.

2. Ya Mezda!

Wercavend însanê qenc ê ku rewanê wî girêdayî Eşe ye, hemû fikr û kiryarên xwe tenê ji te rica dike.

Xwezî em bi dia û niyazên xwe ve nêzîkî te bibin.

3. Ya Ehûre!

¹ Di nivîsa orijînal de weke "Fêsêrato" hatiye nivîsandin û bi "serdarî" hatiye wergerandin û vê dawiyê gelek kesan ev yek pejirandiye. Bartolûme û Pûrdawûd weke "padaş" wergerandin, lê me "serwerî" hîlbijart.

Em her tiştê ku hêjayî te û Eşe ye, bi nimêjê bi cîh tînin da ku hemû ehlên cihanê bi xulqê qenc di serweriya te ya mînûyê de bigihêjin “zelalî”yê.

Ya Mezda!

Bi rastî ku kesên zane û agah her tim dibin xwedî xelatên te.

4. Ya Mezda Ehûre!

Em di bin saya Eşe de, Azera te ya bihêz rica dikin ku mayinde û bihêz e û her tim bi awayekî eşkere di hawara hevalan de tê û nebaşî û gunehên dijminan demildest radixe ber çavan.

5. Ya Mezda!

Serweriya te ya mînûyê çiqasî mezin e!

Ez gelekî arezû dikim ku tevî te bibim û di bin saya Eşe û xulqê qenc de, derwêşên te sitar bikim!

Ez we¹ ji hemûyan bilindtir dizanim û ji dêwan û xelkên xerab dûr diçim.

6. Ya Mezda! Ya Eşe! Ya xulqê qenc!

Ji ber ku hûn bi rastî jî wisan e,² nexwe min di hemû guherînên jiyana vê dinyayê de, wisa rênimûnî bikin ku bi dia û niyazên ji dil û can, ber bi we werim.

7. Ya Mezda!

Li ku ne ew mêrxasên ku hîndekariyên te yên hêja bi xulqê qenc nas kirine û tevî hemû zext û zoriyên ku tînin serê wan, bi awayekî hişyar wan bi kar tînin?

Ez ji bilî te ti kesekî nas nakim. Nexwe me di bin saya Eşe de sitar bike.

8. Ya Mezda!

Bi rastî ku ew³ me bi van kiryanan ditirsînin; ji ber ku bihêzên wan ji bo bêhêzan, kambaxî û wêraniyê çêdikin û li hemberî fermana te derdikevin.

Ew ti carî li Eşe fikir nakin û ji xulqê qenc dûr diçin.

9. Ya Mezda!

Ew bi kiryarên ne baş û bêagahiya ji xulqê qenc, Spendarmeza te -ku li nîk aqilmendan xwedî rûmet e- piçûk dikin.

Bi qasî ku neqencên nezan ji me dûr dikevin, ew ê ji Eşe dûr bimînin.

1 Mezda û Eşe û xulqê qenc.

2 Mebest hevoka benda berî wê ya “ez we ji hemûyan bilindtir dizanim” e.

3 Dirwend, derewkar.

10. Kesê têgihîştî şîret li wan kirin ku bi xulqê qenc re bixebitin û bizanin ku Sipendarmez, çavkaniya rastîn a Eşe ye.

Ya Mezda Ehûre!

Heke ew van şîretên te fêhm bikin, hemû wê bigihêjin serweriya te ya mînûyê.

11. Niha zelalî û mayîndetî -her du xelatên te- bi eşkereyî rê nîşan didin û Eşe û xulqê qenc û Armevîti, jiyana mayinde xelat dîkin û serweriya mînûyê zêde dîkin.

Tu bi wan,¹ têkoşeran li hemberî dijminên xwe bi ser dixî.

12. Ya Mezda

Edaleta te çi ye? Çi dixwazî? Kîjan niyazkirin û kîjan diakirinan qenc dizanî?

Bibêje bila xelk bibihîze û xelata şopandina şîretên te bi dest bixin,

Bi riya Eşe ji me re bêje ka riya xulqê qenc a vekirî çawan e ...

13. Ya Mezda Ehûre!

... ew riya xulqê qenc ku te nîşanî min da, heman riya hînkirina rizgarke-
ran e ku tenê kiryarên qenc ên di bin saya Eşe de dibin sedema kêfxwe-
şiyê; riya ku te da pêşiya zanayan.

14. Ya Mezda Ehûre!

Bêguman tu yê vê xelata mezin pêşkêşî can û cismê wan kesan bikî ku li
gor xulqê qenc tevdigerin û di bin saya Eşe de, hîndekariyên te yên qenc
bi dirustî bi pêş ve dibin û xwestekên te bi cih tînin û ji bo pêşketina cî-
hanê têdikoşin.

15. Ya Mezda!

Mîn ji gotin û kiryarên herî qenc agahdar bike da ku bi rastî di bin saya
Eşe de bi xulqê qenc û azadî te perestîş bikim.

Ya Ehûre!

Bi serweriya xwe ya mînûyê û xwesteka xwe, jiyana nû û ligel Eşe pêşkêşî
me bike.

¹ Amaje bi Eşe û xulqê qenc û Armevîti û serweriya mînûyê dike.

Sirûda Diduyan

Oştewedgeh (Yesne, hatên 43-46)

1. Mezda Ehûreyê ku her karî dikare bike, wiha qerar kiriye:
Bextewerî para wan kesan e ku xelkê bextewer bikin.
Hêz û payedariyê bi rastî ji te rica dikim.
Ya Armeýtî!
Ji bo parastina Eşe, şewket û heybeta ku xelata jiyana di bin saya xulqê qenc de ye, pêşkêşî min bike.
2. Her wiha xelata herî baş pêşkêşî wan¹ be.
Ya Mezda!
Jiyana kesên ku hez dikin jiyana xelkê ron be, wê ron bibe.
Ji spendtirîn mînûya xwe û di bin saya Eşe de, zanîna ku ji xulqê qenc tê, raberî me bike, da ku di jiyana me ya payîdar de her roj şahî hebe.
3. Nexwe bi rastî, qencyên herî baş wê bibin para wan kesan ku di jiyana xwe ya estomend² û mînûwî³ de, riya bexteweriyê ya dirust -riya cîhana Eşe ku meqamê Ehûre ye- bide pêşiya me.
Ya Mezda!
Hezkiriyên te wê di bin saya zanebûn û dilpakiyê de bigihêjin te.
4. Ya Mezda!
Min wê demê tu baş û xurt nas kirî ku di bin saya hêz û şiyana te de, arezûyên me pêk bîn. Dema ku eşewen û dirwend wê bigihêjin encama emelên xwe. Wextê ku min zanî di bin saya germahiya azera te de -ku jêdera hêza wê Eşe ye- wê hêza xulqê qenc raberî min bibe.
5. Ya Mezda Ehûre!
Min wê demê tu pak nas kirî dema min di destpêka afirandina jiyana de tu dîtî û min zanî ku te çawa bi hunera xwe heya roja cîhanê ya dawîn; ji bo kiryar û gotinan xelat û siza danîne: Ji bo kesên qenc xelat û ji bo kesên xerab jî siza daniye.
6. Ya Mezda!
Dema ku spenda mînûya te ber bi me ve were, serweriya mînûyê û xulqê qenc bi hewlên xwe, cîhanê ber bi Eşe ve bibin û Armeýtî wê camêran

1 Kesên ku yên din bextewer dikin. Di benda pêşîn de hat gotin.

2 Cîhana madî. Ev dinya.

3 Cenet. Dunyaya din. Axiret.

ber bi hizra te ya ku bi ti awayî nayê xapandin ve, rênimûnî bike.

7. Ya Mezda Ehûre!

Bi rastî min pak nas kirî; wê dema ku xulqê qenc hate cem min û ji min pirs kir:

“Tu kî yî û ji kîjan binemalê yî û li hember pirs û dudiliyên rojane yê di nava jiyana xwe û cîhana derdora xwe de, kîjan riyê nîşan didî û didî naskirin?”

8. Wê demê min wiha bersiv da:

“Ez im Zerdeşt, ku bi hemû hêza xwe, dijminê tund ê dirwendan û sitar û edaleta eşewenan im.”

Ya Mezda!

Ez rica dikim heya dema ku ez sitayîşkar û sirûdbêjê te me, her tim ji serweriya mînûya te ya bêdawî, pişkdar bim.

9. Ya Mezda Ehûre!

Bi rastî min tu pak nas kirî; dema ku xulqê qenc hate cem min û pirsî:

“Tu çawa xwe didî naskirin?”

Û min wiha bersiv da:

“Bi wê nimêja ku ez li cem Azera te dikim.

Ez ê heya dema ku hêz û şiyana bi min re hebe, li Eşe bifikirim.”

10. Nexwe tu min ber bi Eşe -ku ez her tim gazî wî dikim- ve rênimûnî bike da ku bi şîretên Armeystî bigihêjim wî.

Îca niha tu pirsana ji me bike û bi awayê ku hez dikî me biceribîne; ji ber ku pirs û ceribandîna te, hêz û serkeftinê raberî rêberana dike.”

11. Ya Mezda Ehûre!

Min tu pak nas kirî; wê dema ku xulqê qenc hate cem min û ez ji bo cara yekem gotinên te hîn bûm û min zanî ku belavkirina peyama te di nava xelkê de dijwar e; lê ez ê hemû tiştên ku te ji min re gotine baştirîn in, bigihînim encamê.

12. Dema ku te destûr da min û te got: “Here aliyê Eşe û wî nas bike!”, te gotineke nebihîstî ji min re got:

“Hewl bide ku sirûş derbasî nava canê te bibe û nûra xelata yezdan li dilê te biteyise û bizanî ku wê her du alî bigihêjin encama emelên xwe.”

13. Min tu pak nas kirî; zemanê ku xulqê qenc hate cem min da ku armanc

û arezûya min bizane:

“Jiyaneke mayinde bide min, ji bilî te ti kes nikare vî karî bike; jiyana xeyalî ya di serweriya mînûya te de, mizgîniya wê hatiye dayîn.”

14. Ya Mezda!

Çawa ku însanên camêr qenciyên li hevalên xwe dikin, tu jî serweriya mînûya xwe û di bin saya Eşe de qencyê li hezkiriyên min bike da ku ez û ew hemû ku Mensereya te dixwînin, rabin ser piyan û piştewaniya hîndekariyên te bikin.

15. Ya Mezda!

Min tu pak nas kirî; wê hingê ku xulqê qenc hate cem min û ji min re da zanîn ku fikirîna di aramiyê de, rîya herî baş a bidestxistina zanîne ye û hişyarî da ku nabe rêber bibe sedema kêfxweşiya dirwendan, ji ber ku ew her tim dijmintiya eşewenan dikin.

16. Ya Mezda Ehûre!

Nexwe Zerdeşt, spendtirîn mînûya te ji xwe re hîlbijart.

Xwezî Eşe jiyana me ya madî bihêz bike.

Xwezî Armeyîtî û serweriya mînûya te jiyana me ronî bikin.

Xwezî xulqê qenc kiryarên me xelat bike.

Yesne, Hat 44

1. Ya Ehûre!

Ez vê pîrsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Hezkiriyên te divê çawa bi awayekî dilsaf te niyaz bikin?

Ya Mezda!

Bihêle bila hevalekî mîna te min hîn bike.

Nexwe di bin saya Eşeyê giranqedir de, di hawara me de were da ku xulqê qenc ber bi me ve were.

2. Ya Ehûre!

Ez vê pîrsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Destpêka jiyana herî baş çawan e û kesê ku bi rastî di vê riyê de têdikoşe, wê çawa bê xelatkirin?

Ya Mezda!

Bi rastî ew -ew pak, ew mîrata giranbiha û bijarteyê hemûyan -di bin saya Eşe de, parêzvanê mînûya xulqê û heval û îlacê jiyane ye.

3. Ya Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:
Di destpêkê de kî afirîner û bavê Eşe bûye?
Kê riya gerîna roj û stêrkan destnîşan kiriye?
Kî hîvê mezin dike û dubare piçûk dike?
Ya Mezda!
Ez dixwazim van pirsan û tiştên din bizanim.

4. Ya Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:
Kê erd li jêrê danî û esman li ser wê raçand ku nekeve?
Kê av û giya afirand?
Kê lez da bê û ewrên reş?
Ya Mezda!
Afirînerê xulqê qenc kî ye?

5. Ya Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:
Kîjan hosteyî ronahî û tarîti afirand?
Kîjan hosteyî xew û şiyarbûn afirand?
Kê sibeh û nîvro û şev afirandin ku peymanan¹ yezdan bi bîra aqilmendan
bîne?

6. Ya Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:
Gelo bi rastî hemû tiştên ku ez mizgîniya wan didim, dirust in?
Gelo Armeýtî wê bi hewlên xwe Eşe zêde bike û mizgîniya pêkhatina
serweriya mînûyê di bin saya xulqê qenc de bide wan?²
Te ev cîhana biber û dilgeşker ji bo kê afirand?

7. Ya Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:
Kê serweriya mînûyê û Armeýtîyê giranqedir afirand?
Kê bi zanebûna xwe, hezkirina bav kir dilê kur?
Ya Mezda!
Bêguman ez ê hewl bidim ku te û spenda mînû weke afirînerên her tiştî
bizanim.

¹ Erkên rojane.

² Kesên qenc û xwedî kiryarên baş.

8. Ya Mezda Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Ez ku li hîndekariyên te dihizirim û hewl didim ku gotinên te di bin saya xulqê qenc de bi dirustî fêhm bikim, wê çawa bi alîkariya Eşe ji rêzikên jiyana agahdar bibim û şahiya mayinde bikeve nava dilê min?

9. Ya Mezda Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Ez çawa dîne xwe paqij bikim û bi hezkirina dilê xwe, bi tevahî niyaza te bikim da ku bi tiştên ku ji te Xwedawendê zane û di bin saya serweriya te de hîn dibim, tevî serweriya minûyê yê hêja û Eşe û xulqê qenc derbasî nava seraya¹ te ya yekane -ku mizgîniya wê hatiye dayîn- bibim?

10. Ya Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Dîne te yê ji bo însanan dîne herî baş e û tevî Eşe, cîhanê bi bereket dike û di bin saya Armeýtî de, gotin û kiryarên me ber bi rastiye ve rênimûnî dike, kîjan e?

Ya Mezda!

Ez bi zanîn û hezkirina xwe, tîm ser dîne te.

11. Ya Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Armeýtî wê çawa tevî nava refa dîndarên² te bibe?

Ez yekemîn kes im ku ji bo vî karî³ hatime hîlbijartin. Ez hemû kesên din⁴ weke dijminên minûyê dizanim.

12. Ya Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Ev kesên ku ez bi wan re diaxivim, kîjan eşewen û kîjan dirwend in?

Ez ber bi kîjanî ve biçim? Yê ku xerabî dîtine, yan yê ku bi xwe xerab in?

Ew dirwendê ku li hember xelatên te şer dike kîjan e? Ma gelo nabe ew tev xeraban bê hesabkirin?

13. Ya Ehûre!

1 Qonax

2 Kesên ku hîni dîn bûne.

3 Pêxembertî.

4 Dijminên dîn.

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Em çawa Durûc ji xwe biqewirînin?

Em çawa ji kesên ku dijberî te derdikevin û kesên ku ne ji bo hevaltiya bi

Eşe re hewl didin û ne jî ji bo hezkirina xulqê qenc arezû dikin, dûr biçin?

14. Ya Mezda Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Ez çawa Durûc radestî Eşe bikim da ku bi gotin û şîretên te yê yezdanî,

paqij bibe û bi vî awayî dirwend bi tundî têk biçin û derew û şerê wan bi

dawî were?

15. Ya Mezda Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Ji ber ku ew hêza te heye ku min di bin saya Eşe de li hember wan¹ bi-

parêzî, dema ku her du hêzên dijber bigihêjin rastî hevdu bîn, li gor pey-

mana ku te bi xwe daniye, tu yê li ku derê û kîjanê li hember ê din bi ser

bixî?

16. Ya Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Pîrozmendê ku di bin saya şîret û hîndekariyên te de, heyîyan² sitar dike

kî ye?

Ya Mezda!

Mîn ji hatina wî rêberê çareserkerê jîyanê agahdar bike û bihêle ku sirûş

û xulqê qenc ber bi wî û her kesê ku bi xwe hez dikî ve, herin.

17. Ya Mezda Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Ez ê çawa bi alîkariya te bigihêjim armanca xwe?

Ez ê çawa bigihêjim te û gotinên min ê kengî bibandor bibin, da ku bi

Mensereyê -ku di bin saya Eşe de rahênera herî baş e- însanan ji bo zelalî

û mayindetiyê rênimûnî bikim?

18. Ya Mezda Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Ez ê çawa di bin saya Eşe de wê xelatê bi dest bixînim?

Wê hêzeke çawa, ji hêzên min ên deh-alî re bibe rêber û rêzan da ku bi

wan zelalî û mayindetiyê bi dest bixînim û wê demê her duyan raberî

¹ Dirwendan.

² Zindiyan.

wan¹ bikim.²

19. Ya Ehûre!

Ez vê pirsê ji te dikim; bi dirustî bersiva min bide:

Dema ku yekî hewcedar û rastbêj diçe cem kesekî û ew kes tiştê baş nade wî, cezayê wî kesî yê niha çi ye?

Gelo ez ji tiştê ku wê di dawiyê de bê serê wî agahdar im?

20. Ya Mezda!

Ez ê vê pirsê ji te bikim:

Gelo dêw heya niha bûne xwedawendên baş?

Ew dibînin ku Kerepan, Kewî û Osîxşan çawa cîhan ji bo wan, tûşî tundî û xerabiyê kirine û însan kirine nava kul û derdan û ti carî di bin saya Eşe de, ji bo pêşketin û geşepêdana cîhanê hewl nedane.

Yesne, Hat 45

1. Ez ê niha bibêjim; gelî kesên ku ji dûr û nêzîk hatine û dixwazin bizanin. Niha hemû guh bidin min û gotinên min ên eşkere bibihîzin û baş bikin bîra xwe:
“Nehêlin ku amojgarê xerab, careke din jiyana we têk bibe û dirwend bi ziman û fêlbaziyên xwe, riya xerab bide pêşiya we.”
2. Niha ez ê qala du mînûyan bikim.
Di destpêka afirandinê de Spendê Mînû ji ya din, Mînûya Nepak re wiha got:
“Ne xulq, ne hîndekarî, ne hizir, ne bawerî, ne gotin, ne kiryar, ne ‘dîn’ û ne jî derûna me qet li hev nakin.”
3. Ez ê niha jî tiştên ku Mezda Ehûreyê zane li bara bingeha cîhanê ji min re gotin, bibêjim:
“Kesên ku mensereyê -bi awayê ku ez lê difikirim û qala wê dikim- bi kar neyînin, wê di dawiya jiyane de derd û hesret bibe para wan.”
4. Ez ê niha qala tiştên ku di jiyane de ji her tiştî çêtir in, bikim.
Min ji Eşe zanî ku Mezda afirênerê wî û bavê xulqê qenc ê têkoşer e û

1 Xelkê.

2 Ev bend yek ji bendên herî dijwar û xwedîraz ên pareyên gahanê ye. “Hêzên min ên deh-alî” ku li vir hatiye gotin, wek hêzên rêber û rêzan hatiye şirovekirin.

Armeyîti keça wî ya qenc e.

Ehûreyê ku ji her tiştî agahdar e, nayê xapandin.

5. Ez ê niha qala tiştên ku wî yê spendtirîn¹ ji min re got bikim; gotinên ku bihîstina wê ji bo însanan tiştê herî baş e.

“Kesên ku rêzê li hîndekariyên min bigirin û li gor wan tevbigerin, wê bigihêjin zelalî û mayindetiyê û bi kiryarên xulqê qenc bigihêjin Mezda Ehûre.

6. Ez ê niha qala tiştê herî mezin² bikim.

Ez ê di bin saya Eşe de wî, ku zane ye û kesên ku bi wî re ne, stayış bikim.³

Bila Mezda Ehûre bi spenda xwe ya mînu sitayîşa min bibihîze.

Ez ê di bin saya xulqê qenc de hewl bidim ku bi dilovanî bigihêjim wî.

Xwezî bi têgihîştina xwe, min ji tiştên herî baş agahdar bike.

7. Hemû kesên têgihîştî -hemû kesên ku hebûne û wê hebin- bexteweriya xwe ji wî rica dikin.

Rewana eşewen wê bigihêje bextewerî û xweşbextiyê û rewana dirwend jî wê her tim di nav dijawariyan de be.

Mezda Ehûre ev ferman bi serweriya xwe ya mînoyî daniye.

8. Ez bi dia û niyazkirinên xwe ber bi wî ve biçin û bi çavê dilê xwe wî dibînim.

Mezda Ehûre di bin saya Eşe de û bi hizr û gotin û kiryarên qenc nas dikim û niyazên xwe di Gerezmanê wî de bi cih dikim.

9. Ez ê wî bi xulqê qenc kêfxweş bikim; wî ku bi xwesteka xwe, xweşbextî û bextreşî -her du- ji bo me afirandine.

Xwezî Mezda Ehûre bi serweriya mînuya xwe, hêza xebatê bide me da ku em di bin saya xulqê qenc û Eşe de û bi zanebûn ji bo pêşketina karê însanan têbikoşin.

10. Em wî bi alîkariya Armeyîti sitayîş dikin û qedrê wî digirin; yê ku her tim weke Mezda Ehûre tê binavkirin; yê ku bi riya Eşe û xulqê qencê xwe, mizgînî da me ku em ê di serweriya mînuya wî de bigihêjin zelalî û ma-

¹ Wergera “spantotamo”. Sifeta taybet a Mezda Ehûre ye ku tenê vê carê di Gahan de hatiye; lê di Yesne, Hat 1 û 37 û Hermezdişt û Wendîdad, em gelek caran lê rast tên.

² Wergera “mazishta”. Sifeta taybet a Mezda Ehûre ye.

³ Reng e amaje bi firûzeyên Mezda Ehûre dike ku di Avestaya nû de wek “Emşaspendan” hatine binavkirin.

yindetiyê û wê tendirustî û hêzê raberî me bike.

11. Nexwe kesên ku bi dêwan û alîgirên wan re dijmintiyê bikin, riya wan ji riya kesên ku sivikatiyê li Mezda Ehûre dikin, cida ye.
Kesên wiha li bara wî¹ û rizgarkerên zane û hevrêyên dîne pak, qenc difîkirin û Mezda ji wan re weke heval û bira û bav dimîne.

Yesne, Hat 46

1. Ez xwe bavêjim kîjan welatî? Bi kû de herim û hawara xwe bibim cem kê?
Min ji heval û hogirên min dûr dikin. Hevkar û fermanrewayên welêt ên dirwend jî, dilê min şa nakin.
Ya Mezda Ehûre!
Ez çawa dikarim te kêfxweş bikim?
2. Ya Mezda!
Ez dizanim ku çima nikarim. Ji ber ku xwesteka min piçûk e û kesûkarên min hindik in.
Ya Ehûre!
Ez ji ber vê bêhêziyê, li cem te gilî û gazinên xwe dikim. Tu bi xwe, baş li karê min binêre.
Ez ji te alîkarî û aramiyeke wisa dixwazim ku dildar didin dildadeyên xwe.
Di bin saya Eşe de min ji hêza xulqê qenc agahdar bike.
3. Ya Mezda!
Wê kengî sipêdeya wê rojê were ku bi şîret û hîndekariyên rizgarkeran ên bibereket û aqilmendane, Eşe wê parastina cîhanê bike?
Kî ne ew kes ku xulqê qenc wê di hawara wan de were?
Ya Ehûre!
Ez tenê şîret û perwerdehiya te hildibijêrim.
4. Dirwendê dilreş û neqenc û xerabkar, li hember pêşketina jiyana hevalbendên Eşe li gund û bajaran dibe asteng.
Ya Mezda!
Kesên ku ji dil û can û bi hemû hêza xwe li dijî wî şer dike, wê ji bo rênîşandana însanan ber bi rastiye ve bibe pêşeng.

¹ Mezda Ehûre.

5. Ya Mezda Ehûre!

Her dema ku eşewenê (oldar) zana û bihêz ku bi xwe bi dirustî dijî, daxwaza alîkariya dirwendekî -çi bi fermana yezdan û çi jî ji ber hezkirina xwe ya olî- bi dilgermî qebûl bike, dikare bi hizirmendiya xwe, wî agahdar bike û ji zirar û ziyanan bê parastin.

6. Lê heke ew kesê bihêz wî qebûl neke, bi xwe wê bi awayekî eşkere tevî dirwendan bibe; ji ber ku ji destpêkê ve dema ku Ehûre, dîn afirand, xêrxwazên dirwendan, dirwend bi xwe ye û dostê eşewenan jî eşewen e.

7. Ya Mezda!

Zemanê ku dirwend ji bo acizkirina min hewl dide, ji bilî azer û xulqê te yê qenc -ku Eşe bi kiryarên wan hêzê digire- wê kî min sitar bike?

Ya Ehûre!

Dînê min ji vê yekê agahdar bike.

8. Ya Mezda!

Ji kiryarên kesê ku dixwaze însanan tengezar bike, wê ti ziyaneke negihêje min.

Wê êşa wan kiryarên xêrnexwazane vegezin wî bi xwe; çawa ku ew ê xwe ji jiyana baş bêpar bike û bi wê dijmintiyê, wê ti riyekê ji bo rizgarbûna ji jiyana pîs peyda neke.

9. Kî ye ew comerdê ku cara yekem ez hîn kirim ku çawa te, serwerê pak ê eşewenê kiryanan ji her kesî zêdetir hêjayî sitayîşê bizanim!

Em her tim dixwazin ku bi xulqê qenc û di bin saya Eşe de, tiştên ku te, afirînerê cihanê derheqê Eşe de gotine, fêm bikin.

10. Ya Mezda Ehûre!

Bi rastî dibêjim: Her kes -çi jin û çi mêr- tiştên ku te di jiyana de weke karên herî baş destnîşan kirine, bi cih bîne, wê di bin saya xulqê qenc de ji xelata Eşe û serweriya mînuvê behremend bibe.

Ez ê kesên wiha ji bo niyazkirina te rênimûnî bikim û hemûyan ji Pira Dadweriyê derbas bikim.

11. Kerepan û Kewî bi hêza xwe û bi neçarkirina xelkê bi kiryarên xerab, jiyana mirovan kaviil dikin; lê hizr û dînê wan dê dema ku nêzîkî Pira Dadweriyê bibin, bikevin nava tirsê û ew ê her tim di nava hêlîna Durûcê¹

¹ Qonax û cihê derewan.

de bimînin.

12. Dema ku Eşe ber bi neví û xizmên Feryanê¹ navdar ve çû, cîhan wê bi hewl û têkoşînên Armeýîtî bi pêş bikeve. Îca wê demê xulqê qenc ê wan bigihîne hevdu û Mezda Ehûre wê aramî û rizgariyê pêşkêşî wan bike.

13. Kî ye di nava xelkê de ku Spîtman Zerdeşt ji bo bidawîkirina karê xwe, kêfxweş bike?

Bi rastî ku ew kes hêjayî xweşnavî û navdariyê ye.

Mezda Ehûre wê jiyana mayinde raberî wî bike û xulqê qenc, bereketê bixe jiyana wî û em ê bi dirustî wî weke dostê Eşe yê baş nas bikin.

14. Ya Zerdeşt!

Dostê te yê eşewen kî ye?

Kî bi rastî li pey navdarbûn û xweşnaviya Megeyê² mezin e?

Bi rastî ew kes Key Guştaspê dilêr e.

Ya Mezda Ehûre!

Ez ê kesên ku tu yê wan di qonaxa xwe ya yekane û taybet de bi cih bikî, bi gotina xulqê qenc vexwînim.

15. Gelî Heçtespiyan! Gelî Spîtmaniyan!

Ez ê hemû tiştên ku bihîstina wan ji bo we baş e, ji we re bibêjim, da ku hûn zana û nezanan ji hev nas bikin.

Hûn ê bi van kiryanan Eşe -çawa ku di yekemîn dada Ehûre de hatiye- bi dest bixînin.

16. Ya Fereşoşetrê³ Hogwe!⁴

Bi van camêran -ku em bexteweriya wan dixwazin- ve here wir; cihê ku Eşe û Armeýîtî gihiştine hevdu; cihê ku xulqê qenc û serweriya mînûyê hikumdar in; cihê ku qonaxa Mezda Ehûreyê biheybet e.

17. Ya Camaspê⁵ Hogweyê zane!

Ez ê niha hin gotinên hûnandî ji te re bibêjim, ne nehûnandî,⁶ da ku tu ji

1 Mezinêkî tûranî ku çûye ser ola Zerdeşt.

2 Mox. Oldar.

3 Navê bavê hêwiya jina Zerdeşt.

4 Navê binamala Fêreşoştre.

5 Zavayekî Zerdeşt e.

6 Peyvên "hûnandî" û "nehûnandî" ku li vir hatine, di farisiyê de weke "peyvestê" û "napyvestê" hatine nivîsandin û li ser wateya wan di navbera pispor û şîrovekaran de gelek nakokî hene. Hin kes weke "nezm" û "pexşan" şîrove dikin, hin kes dibêjin wateya wan "baş" û "nebaş" e û hin kesên din ji weke "têkoşin" û "tiralî"yê wate dikin.

dil û can bibihîzî û parêzvan bî.

Mezda Ehûre bi riya Eşe bibe parêzvanê bihêz ê kesên ku zana û nezanan ji hev nas dikin.

18. Kesên ku werin ser dînê min, ez ê bi xwe, wan bikim hevalên xwe û bi riya xulqê qenc, mizgîniya tiştên herî baş bidim wan.

Lê kesên ku li dijî hîndekariyên me derdikevin, şerê bi wan re rewa ye.

Ya Mezda!

Ez ê di bin saya Eşe de xwestekên te bi cih bînim û te kêfxweş bikim. Hizr û xulqê min wiha hikum dike.

19. Her kesê ku di bin saya Eşe de, xwesteka Zerdeşt a herî baş -avakirina cîhaneke nû- bi rastî bi cih bîne, xelata jiyana mayinde hêjayî wî ye û wê di vê cîhana bizar¹ û bardar de her tiştê ku dilê wî bixwaze, bi dest bîne.

Ya Mezda! Ya Kesê Herî Zane!

Te ev hemû tişt ji min re eşkere kirin û dan zanîn.

Sirûda Sisêyan – Spentmedgeh

(Yesne, Hatên 47-50)

1. Mezda Ehûre bi serweriya mînûyî û Armeýtîya xwe, ji bo kesên ku bi xulqê herî qenc û gotin û kiryarên tevî Spendê Mînû û Eşe bibe, zelaî û mayindetiyê pêşkêş dike.

2. Kesên ku di saya spendtirîn mînû de xwedî rêbaza herî baş in û zimanê wan her tim xulqê qenc dibêje û destê wan kiryarên Armeýtî bi cih tînin, tenê xwedî fikrekê ye:

Mezda bavê Eşe ye.

3. Ya Mezda!

Tu bavê Spendê Mînû yî. Te ev cîhana dilgeşker ji bo wî² afirand û aramî rabeî wî kir û dema ku wî bi xulqê qenc re hevaltî kir, te Armeýtî ji bo rêbertî û avedaniya wê³ hilbijart.

4. Dirwend ji ber ku ji Spendê Mînû dûr diçin, zianê dibînin; lê eşewen wisa nînin. Eşewen çiqasî jî bêhêz bin, divê bêne hezkirin û dirwend jî

1 Cîhana ku dikare bizê.

2 Însan.

3 Erd û cîhan.

çiqasî bihêz bin, divê wek dijmin bêne dîtin.

5. Ya Mezda Ehûre!

Te bi riya Spendê Mînu hemû tiştên ku bi rastî xelatên herî baş in, mizgînî daye eşewen; lê dirwend ku dev ji xulq û kiryarên xwe yên xerab bernade, wê ji dilovaniya te bêpar bimîne.

6. Tu yê di saya Spendê Mînu û azera xwe û bi alîkariya Armevîti û Eşe, xelateke mezin bidî her du aliyan.

Bi dirustî gelek ji lêgerên rastiye wê werin ser dîne te.

Yesne, Hat 48

1. Dema xelatkirinê û zemanê ku Eşe wê li hember Durûc bi ser bikeve, hemû tiştên ku li bara xapandin û fêlbaziyên dêwan û xelkên dirwend hatibûn gotin, ji her kesî re eşkere bibe.

Wê wextê dê di bin saya dilovaniya te de, sitayîşkirina te zêde bibe.

2. Ya Ehûre!

Min ji wan tiştên ku dizanî agahdar bike.

Gelo wê bibe berî ku şik û guman di fikra min de çêbin, eşewen li hember dirwend bi ser bikeve?

Ya Mezda!

Eşkere ye ku ev serkeftin weke encama qenc a jiyane hatiye zanîn.

3. Nexwe hîndekariyên herî baş ji bo însanan ev in ku Ehûreyê afirênerê qencyê bi riya Eşe dide hînkirin.

Ya Mezda!

Wercavend û zane û amojgarên raz-ayîna¹ te, wê di bin saya hizr û xulqê te yê qenc de bibin dildade û hezkiriyên te.

4. Ya Mezda!

Kesên ku baş an xerab difikirin, bêguman wê dîn û gotin û kiryarên xwe ji wisa hîlbijêrin û xwesteka wan wê girêdayî hîlbijartina wan a azadane be.

Di dawiyê de hizra te ye ku wê başî û xerabiyê ji hevdu cida bike.

5. Xwezî fermadarên qenc û baş û zane di bin saya Armevîtîde hikumdariyê

¹ Remz û raz. Di hin wergerên din de weke "amojgarên felsefeya îrfanî" hatiye wergerandin.

li me bikin.

Nebe ku fermandarên xerab li ser me fermanê bikin.

Pakiya ji dema jidayikbûnê ve, tişta herî baş a di jiyana mirovan de ye.

Divê em ji bo avedaniya cîhanê têbikoşin û bi dirustî parêzvaniya wê bikin û ber bi ronahiyê ve bibin.

6. Bi rastî ew¹ sitara me ya qenc e û payîdarî û hêz û şîyanê -du xelatên xulqê qenc ên hêja- raberî me dike.

Mezda Ehûre bi riya Eşe ji destpêka jiyane ve, giya² li serê wê³ şîn kir.

7. Gelî kesên ku we dil daye xulqê qenc, hêrsa xwe ji nav bibin û xwe li hember hêrs û zezebê bihêz bikin û ji bo berbelavkirina Eşe, tevî refa mirovên qenc bibin.

Şopînerên wan⁴ dê derbasî seraya te bibin.

8. Ya Mezda!

Xelata te ya qenc a ku wê ji serweriya mînuvê bigihêje me, kîjan e?

Xelata te ya ji min û hevalbendên min re kîjan e?

Ya Ehûre!

Ez gelekî arezû dikim ku tu bi riya Eşe û xulqê qenc, xwe ji bo bipêşvebirina karan eşkere bikî!

9. Ya Mezda!

Ez çawa bizanim ku tu bi riya Eşe li ser hemûyan û li ser yê ku dixwazin min aciz bikin, fermanê dikî?

Mîni bi dirustî ji rêzikên xulqê qenc agahdar bike.

Rizgarker divê bizane ku xelata wî wê çawa be.

10. Xelk wê kengî bi hîndekariyên te bizanin?

Tu yê kengî gemara vê meyê⁵ ji nav bibî, ku kerepanên nebaş bi wê xelkê dixapînin û fermanrewayên xerab bi wê bi fikrên xerab li ser welatan hikumdariyê dikin?

11. Ya Mezda!

1 Di vê bendê de mebest Armevîtiya di benda pêşîn de ye ku bi "erd" a di vê bendê de li hev dike.

2 Çêre.

3 Erd.

4 Mirovên qenc, pak û zane.

5 Mebest vexwarina "hewm"ê ye. Hin kesan ev peyv ku orijînalê wê "mada" ango "madhu" ye weke "dîntî" wergerandine.

Eşe û Armeýtî wê kengî di bin saya serweriya te ya mînûyê de werin û malên rind û welatên bi xêr û bereket pêk werin?

Yên ku wê me li hemberî dirwendên xwînxwar biparêzin û aramiyê bidin me, kî ne?

Fîkr û feraseta xulqê qenc wê bibe para kê?

12. Ya Mezda!

Rizgarkerên welatan ku bi xulqê qenc re hevaltiyê dikin û kiryarên wan li gor Eşe û hîndekariyên te ne, wê wiha bin.

Bi rastî ew ji bo têkşikandîna hêrsê hatine hîlbijartin.

Yesne, Hat 49

1. Ji zû ve ye ku Bêndwe dijminê herî mezin e; Ezê ku hez dikim kesên rêşaşkirî di bin saya Eşe de bigihêjin kêfxweşî û serfiraziyê.

Ya Mezda!

Bi xelata qenc ber bi min ve were û min sitar bike da ku di bin saya xulqê qenc de wî têk bibim.

2. Ji zû ve ye ku Bêndwe -amojgarê derewîn ku li hember Eşe derketiye û ji Spendarmezê qetiyaye û ti carî bi xulqê qenc re eleqedar nabe- ez kirime nava fikaran.

3. Ya Mezda!

Te bi dirustî ev bawerî û zanîn ji her kesî re çêkiriye ku Eşe xêrê digihîne mirov û Durûc ziyandê digihîne.

Nexwe ez arezû dikim ku tevî xulqê qenc bibim û nehêlin kesek tevî dirwendan bibe.

4. Fikirxerabên ku bi zimanê xwe, zul û zorê berbelav dikin û li hember însanên qenc û xêrxwaz dibin asteng, fêlkerab in û ji qenciye hez nakin. Ew ê bi dêwan -ku ayidî dîne dirwendan e- re bibim hevmalî.¹

5. Ya Mezda!

Kesê ku ji dil û can, dîne xwe bi xulqê qenc re girê bidê, wê ser bi Armeýtî be û di bin saya Eşe de bigihêje zanebûna qenc.

Ya Ehûre!

¹ Ev hevok bi hin awayên din jî hatiye wergerandin. Weke mînak; "ew bi hîndekariyên xwe dêwan destek dikin", yan "ew bi hîndekariyên derewîn, dêwan çêdikin" û hwd.

Kesên wiha ku ev hemû¹ pê re hene, wê di serweriya te ya mînûyî de cih bigire.

6. Ya Mezda Ehûre! Ya Eşe!

Ez her kêlî li gotina tiştên ku bi rastî di fikr û hizra te de ye, difikirim, da ku bi dirustî bizanim ku ez çawa dikarim peyama dînê te bigihînim hemû mirovên cîhanê.

7. Ya Mezda! Ya Ehûre!

Bihêle bila xelk bi xulqê qenc û di bin saya Eşe de wê² bibihîzin û tu bi xwe jî şahid be ku kîjan heval û hogir wê bi dadperwerî bijî û ji hevkarên min re bibe rahênerê baş.

8. Ya Mezda! Ya Ehûre!

Daxwaza min ji te ev e ku xelata herî mezin a zelalî û aramî û hezkirina li Eşe raberî Fereşoşter bikî û heman xelatê di bin saya serweriya xwe ya qenc de pêşkêşî hezkiriyên min jî bikî.
Xwezî em hertim şandiyên³ te bin.

9. Ya Camaspê Zane!

Bila parêzvanê dîn -yê ku ji bo rizgarkirina mirovan hatiye afirandin- van hîndekariyan bibihîze:
Însanên rastbêj wê ti carî li hevaltiya bi dirwend re nefikire.
Dînê kesên rastbêj wê bibe xwedî xelatên herî baş û wê di dawiyê de tevî refa Eşe bibe.

10. Ya Mezda! Ya serwerê mezin!

Ez ê xulqê qenc û rewana eşewenan û niyazkirina Armeşî û hezkirina dil, hemûyan bînim seraya te, da ku tu bi hêza xwe ya payîdar bi awayê cawidane parastina wan bikî.

11. Îca rewana serwerên xerab -yên dirwend û xwedî xulq û dîn û gotin û kiryarên xerab in- ji ronahiyê ber bi tarîtiyê ve diçe.

Bi rastî ku cihê wan di komanê⁴ durûc de ye.

12. Ya Mezda Ehûre!

1 Mebest, xulqê qenc, Eşe û Armeşî ye.

2 Peyam û hîndekariyên dînê Mezda Ehûre ku di benda pêşîn de hat gotin.

3 Di hin wergeran de weke "hezkirî" jî hatiye wergerandin,

4 Mal, cih, war, meskem, mekan.

Ew alîkariya te ya di bin saya Eşe û xulqê qenc de ku ez weke Zerdeşt hawara xwe bi te tînim, kîjan e?

Ez bi rastî ji te niyaz dikim û medha te dikim û xelata te ya herî baş dixwazim.

Yesne, Hat 50

1. Ya Mezda Ehûre!

Dema ku ez bi rastî hawara xwe bi te tînim, ji bilî Eşe û xulqê qenc wê kî rewana min destek bike?

Kî wê min û hevalbendên min sitar bike û me biparêze?

2. Ya Mezda!

Kesê ku cîhanê dilgeşker arezû dike û hez dike ku her tim avedan be, wê çawa di bin saya Eşe û nûra wî ya ron de û di nava zaneyan de bijî?

Bi rastî ku tu yê bi awayekî eşkere wî di seraya zaneyan de bi cih bikî.

3. Ya Mezda!

Nexwe bi dirustî Eşe wê ber bi wî kesî ve biçê ku serweriya mînûyî û xulqê qenc rênîşanderên wî bin; kesê ku bi hêza van xelatan, cîhana derdora xwe -ku dirwendan dagir kiriye- ava bike.

4. Ya Mezda Ehûre!

Ez te û Eşe û xulqê herî qenc û serweriya mînûyî niyaz û perestîş dikim.

Ez dixwazim ku rêwiyê riya rast bim û di gerzmanê¹ de guhdarê gotinên mîrxasên te bim.

5. Ya Mezda Ehûre! Ya Eşe!

Madem ku tu bi dilovanî ji pêxemberê xwe hez dikî, îca ji jorê ve wî bi piştevaniya xwe ya eşkere destek bike, da ku bikare di kêliyekê de mirovan ber bi ronahiyê ve rênimûnî bike.

6. Ya Mezda!

Bi rastî ez -Zerdeşt pêxemberê hezkiriyê Eşe- bi dengê bilind ji te re nimêj dikim:

Bila xwedawend bi riya xulqê qenc, min ji fermanên xwe agahdar bike, da ku zimanê min her tim riya zanebûnê nîşanî însanan bide.

¹ Esman.

7. Ya Mezda!

Ji bo gihiştina bi serkeftinê, ez ê te bi diayên herî xurt niyaz bikim û tevî refa te bibim.

Xwezî bi riya Eşe û xulqê qenc ji min re rênîşander û heval bî.

8. Ya Mezda!

Ez ê bi sirûdên nasyar¹ ên ji dil û bi destê bilindkirî berê xwe bidim te û di bin saya Eşe de, weke zanayan ji te re nimêj bikim û bi alîkariya hunera xulqê qenc xwe nêzîkî te bikim.

9. Ya Mezda! Ya Eşe!

Ez ê bi van sirûdan û kiryarên xulqê qenc, di halê niyazkirinê de ber bi te ve bêm.

Heya zemanê ku ez bikarim bi hezkirina xwe çarenivîsa xwe bikim binê fermana xwe, ez ê daxwaza zanebûnê bikim.

10. Ya Mezda Ehûre!

Kiryarên ku min heya niha kirine û yên ku ez ê ji niha pê ve bikim, li cem te hêja ne.

Ronahiya rojê û sipêdeya berbangê sembola Eşe û ji bo niyazkirina te ne.

11. Ya Mezda!

Ez xwe diakarê te dizanim û madem ku di bin saya Eşe de hêz û şiyana min hebe, ez ê te niyaz bikim.

Xwezî afirênerê cîhanê bi riya xulqê qenc, xwesteka herî baş a mirovên qenc -çêkirina cîhaneke nû- bi cih bîne.

Sirûda Çaran – Wohuxştergeh

(Yesne, Hat 51)

1. Ya Mezda!

Serweriya mînûyiya te ya qenc -xelata herî mezin a di bin saya Eşe de- wê bibe para kesekî ku ji dil û can kiryarên herî baş bikin.

Ez ê ji niha û pê ve, tenê ji bo pêkhatina vê arezûyê têbikoşim.

2. Ya Mezda Ehûre!

Ez ê van kiryaran berî her tiştî ji te û Eşe û Armeystî dia û niyaz bikim.

¹ Gat.

Tu jî her tiştî dikarî û serweriya mînûyiya xwe nîşanî min bide û diakarê xwe di bin saya xulqê qenc de rizgar bike.

3. Ya Mezda Ehûre!

Kesên ku hemû bi hev re di kiryarên xwe de tevî te bûne, guh didin gotinên te.

Tu bi gotinên Eşe û hîndekariyên xulqê qenc amojgarê wan ê herî pêşîn î.

4. Ya Mezda!

Dilovaniya te ya bê dawî ya li hember diakarên te kanî?

Rehma te li kû derê diherike?

Mîrov li kû derê dikare desteka Eşe wergire?

Spendarmez li kû ye?

Xulqê herî qenc li kû ye?

Serweriya te ya mînûyî li kû ye?

5. Ez van hemûyan ji te dipirsim:

Rêberê qenc û zane ku ji te re nimêj dike û edaletê bi cih tîne û li ser şopa rastiye dimeşe û bihêz û dilovan e, çawa dikare di bin saya Eşe de cîhanê bi pêş ve bibe û ava bike?

6. Bila Mezda Ehûre bi serweriya mînûyiya xwe xelata ji başê baştir bide wî kesî ku xwestekên wî bi cih anîne û di dawiya cîhanê de, ya ji xerabê xerabtir jî bide wî kesî ku ji bo avedaniya cîhanê ti hewlek nedaye.

7. Ya Mezda! Ya kesê ku erd û av û giya afirandiye!

Bi Spendtirîn mînûya xwe zelalî û mayindetîyê bide min û di bin saya xulqê qenc de hêz û şiyanê raberî min bike û min ji hîndekariyên bêpar nehêle.

8. Ya Mezda!

Ez ê niha jî bi dirustî ji aliyê te ve biaxivim; çawa ku divê ji însanên zane re bê gotin:

Bextreşî wê bibe para dirwend û bextewerî jî wê bibe qîsmetê kesê ku li ser rêça Eşe dimeşe.

Bêguman kesê ku vê Mensereyê ji zaneyan re bibêje, wê şad bibe.

9. Ya Mezda!

Tu yê bi azera gur û hesinê sor, her du aliyan biceribînî û xelat bikî û nîşanekê ji vê fermanê di jîyanê de bihêlî:

Êş û ziyan para dirwend û dilşadî û mifa para eşewen e.

10. Ya Mezda!

Kesê ku berovajî vê fermanê tevbigere, ayidî cîhana Durûc û xerab e û ji bo xerabkirina cîhanê tédikoşe.

Ez Eşe vedixwînim ku bi xelatên qenc ber bi min û hevalbendên min ve were.

11. Ya Mezda!

Hevalbendê Spîdman Zerdeşt kî ye?

- Kesê ku bi Eşe re hevaltîyê dike û ber bi Spendarmezê ve diçe.

- Kesê ku bi rastî û bi zanebûn û xulqê qenc li hevaltîya bi Mege re difiki-re.

12. Kesên ku di riya Kewî de li ser rûyê cîhanê hatine xapandin, min -ku Zerdeştê Spîdman im- kêfxweş nakin; ji ber ku ew bextewerîya xwe di vê cîhana madî de dibînin nek di zewq û şahiyên mînuyî de.

13. Bi vî awayî, dirwend ku bi gotin û kiryarên xwe, ji riya Eşe derketîye û dînê mirovên raster tûşî perîşaniyê kiriye, rewana wî wê di "riya edaletê" de, bi awayê eşkere wî aciz bike.

14. "Kerepan" ji ferman û edaleta avedaniya cîhanê hez nakin. Ew bi hîndekarî û kiryarên xwe, avakarên cîhanê ber bi tinebûnê ve dibin. Ev kiryar û hîndekarî wê di dawîya dawî de, wan bikişîne nava Kunama Durûc.

15. Xelata ku Zerdeşt mizgîniya wê daye Megwenan, têketina Gerezmanê ye; cihê ku ji destpêkê ve seraya Mezda Ehûre bûye. Ev e bextewerîya ku ez bi riya xulqê qenc û xelata Eşe mizgîniya wê didim we.

16. Key Guştasp bi hêza Mege û sirûdên xulqê qenc zanîneke wisa bi dest xist ku Mezda Ehûreyê pak, bi riya Eşe daniye û wê bi wê me ber bi bextewerîyê ve bibe.

17. Fereşûsterê Hogwe gewhera xwe ya herî mezin ji bo dînê qencan, raberî min kiriye.¹

¹ Di raporên kevn ên Zerdeştîyan de hatiye gotin ku ev hevok amaje bi keça Fereşûster ku bû hevîna Zerdeşt dike. Bartulume û di pey wî re jî Pûrdawûd ev şîrove pejirandine. Lê

Mezda Ehûreyê bihêz, arezûya wî ya ji bo bidextistina sermiyana Eşe bi cih anî.

18. Camaspê Hogweyê zane ku ronahî û heqîqetê dixwaze, di bin saya Eşe de, ew zanebûn¹ hilbijart û bi xulqê qenc gihişte serweriya mînûyî.

Ya Mezda Ehûre!

Wê zanebûnê raberî min -ku min hawara xwe bi te aniye û li ser rêça te me- jî bike.

19. Ev kesayet -Medyumahê Spîtman- ku bi zanebûna xwe di rêça jiyana mînûyî de têdikoşe û xwe spartiyê min, bi kiryarên xwe, wê însanan ji edaleta Mezda agahdar bike û cîhanê xweştir bike.

20. Gelî kesên ku hevkamên² hev in!

Eşe û xulqê qenc ku bi hîndekariyên wan, Armeyîtî wê zêde bibe, raberî me bike.

Em di dema nimêjê de we dia dikin û ji Mezda rica dikin ku aramiyê têxe jiyana me.

21. Armeyîtî pakiyê pêşkêşî mirovan dike û ew³ bi zanîn, gotin, kiryar û dîné xwe, zêde dikin.

Mezda Ehûre wê bi riya xulqê qenc, serweriya mînûyiyê bide wan.

Ez jî vê xelatê rica dikim.

22. Mezda Ehûre kesên ku di bin saya Eşe de bi awayê herî baş wî niyaz dikin, nas dike.

Ez jî kesên wisa ku hebûne û hene jî, bi nav dipejirînim û bi silavan nêzîkî wan dibim.

Sirûda Pêncan – Ehnewedgeh

(Yesne, Hat 53)

1. Baştirîn xwesteka Zerdeştê Spîtman hatiye bicihanîn; çawa ku, Mezda

Nîberg li ser vê baweriyê ye ku ev şirove koka xwe riwayetên herêmî digire û nivîsê bi tevahî xerab dike û ji binî ve bê bîngêh e. Nîberg bi xwe ev hevok wiha wergerandiye: "Fereşuşterê Gogwe bi hewlên xwe yê zêde nişanî min da ku şexsê ê bi Deynayê baş hatiye pêşkêşkirin."

1 Zanebûna yezdanî ku xelata Mezda Ehûre ye.

2 Hêvraz, hevqise, kesên ku gotin û armancên wan yek in.

3 Mirov.

Ehûre bi riya Eşe jiyaneke xweş û mayinde pêşkêşî wî kiriye û kesên ku dixwestin li hemberî wî şer bikin jî niha di gotin û kiryarê de, dîne wî yê qenc nas kirine.

2. Li ser wan ferz e ku bi hizr û gotin û kiryarên xwe, ji bo kêfxweşkirina Mezda hewl bidin û bi awayê azadane û bi kiryarên qenc û duyan, ji wî re niyaz bikin.

Key Guştaspê hogirê Zerdeştê Spîtman û Fereşuşter, riya rast a dîne ku Ehûre ji bo rizgarker şandiye, hilibijartiye.

3. Ya Poroçistaya Heçtespiya Spîtmanî! Ya keça herî bedew a Zerdeşt!
Mezda kesa ku baweriya wê gelekî bi xulqê qenc û Eşe heye,¹ wek hevjin pêşkêşî te dike.

Nexwe bi hizra xwe re bişêwire û bi desteka Spendarmezê, zanebûna xwe ya qenc zêde bike.

4. Bêguman ez ê wî, ku ji bo hevkar û hevalbendan weke bav û serwer hatiye hilibijartin, hilibijêrim û jê hez bikim. Bila di jiyane de, nûra xulqê qenc li min biteyise û bibim jineke eşewen ji eşewenan û Mezda Ehûre hîndekariyên dîne qenc pêşkêşî min bike.²

5. Ez ê hin gotinan ji nûbûkan re bibêjim û hin şîretan li we her duyan bikim.³ Şîretên min bi fikr û lêhûrbûn bibihîzin û baş di bîra xwe de xwedî bikin û bi dîn re têkel bikin û bi kar binin:

Li we hemûyan ferz e ku di bin saya xulqê qenc de, di riya Eşe de bi hev re têkevin kêbirkê. Bêguman ev yek ji bo wî, xelateke qenc e.

6. Gelî jin û mêran!

Vê yekê baş bizanin ku Durûc li vir⁴ mirovan dixapîne.

Li hember bipêşveçûn û berbelavbûna Durûc bibin asteng û pêwendiya xwe bi wî re qut bikin.

Kêfxweşiya ku di koreriyan de pêk tê, kul û derd e.

¹ Di nivîsê de nehatiye destnîşankirin ku kî dibêje. Lê gelek lêkolînerên Gahanê, dibêjin ku mebest Camasp e. Di benda Heşen de jî Camasp weke hevjinê Poroçista hatiye binavkirin. Her wiha wekî dîn gelek kes mebesta vê hevokê "Doharle", "Tarapûr Wala" û Mîlz" dizanin. Ev pirsgirêk heya niha hê çareser nebûye.

² Li ser şîroveyên derheqê vê bendê de jî di navbera şîrovekaran de nakokî heye. nêrîn û şîroveyên mamoste Pûrdawûd li gel tiştên ku li vir hatin gotin, bi temamî cida ye. Ew vê bendê ji zimanê Camasp dizane.

³ Li gor tiştên ku di jêrenota benda sêyem û di nava nivîsên bendên 3 û 4an de hatin gotin, divê xitaba Zerdeşt li vir hemû keç û xort û bi taybet Poroçista û Camasp be.

⁴ Li vê jiyane, li vê cihanê.

Bi vî awayî dirwendên dijberên rastiyê, jiyana xwe ya mînûyî ji nav dibin.

7. Heya dema ku zewq û hezkirin di dil û canê we de hebe û hûn bi hev re ne -çi di tengahî û çi di firahiyê de- xelata Mege wê ji we re were.

Lê heke hûn ber bi mînûya dirwendî ve herin û ji Mege dûtir biçin, hûn ê ji sitar û edaleta wî bêpar bimînin.

8. Bi vî awayî hemû mirovên xerab tîr xapandin û wê bibin pêkeniyên xelkê û qêrîn bi wan bikeve û tûşî ziyar û têkçûnê bibin.

Lê di bin saya kiryarên fermanrewayê qenc de, wê aramî vegere nava jin û mêr û mal û xanî û gundan.

Xwezî xapandin -ev zincîra bi rastî kujer- têk biçê.

Xwezî kesê ji hemûya mezintir,¹ bi lez ber bi me ve were.

9. Kesên xerab ku dilê nesfa xwe ne, ji rastiyê dûtir diçin, ji mirovên zane nefret dikin û sivikatiyê li însanên hêja dikin. Ew bi xwe re jî di nakokiyê de ne.

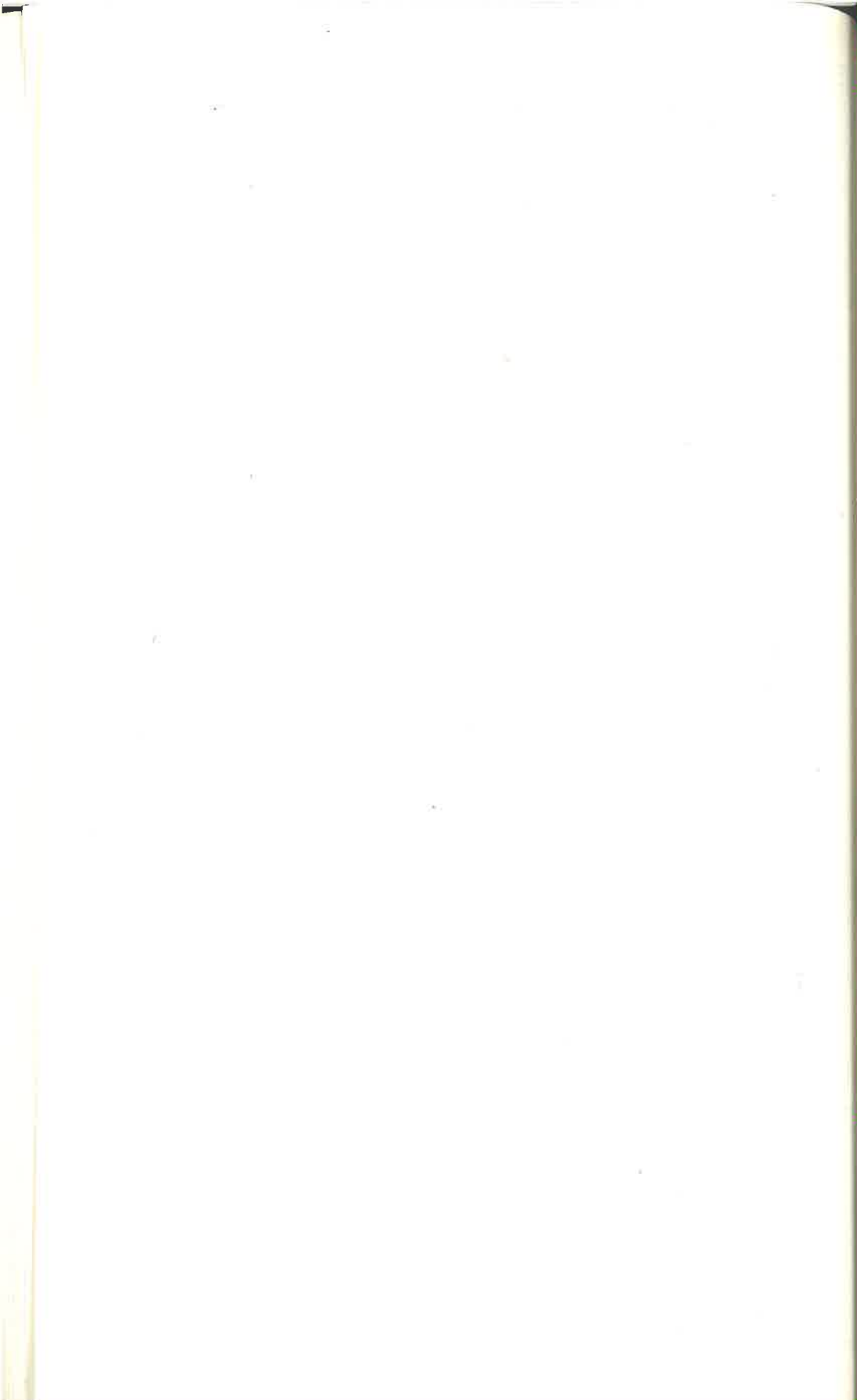
Ew serwerê eşewen ê ku bi azadane û ji dil û can bi wan re şer bike, kî ye?

Tu yê bi serweriya xwe ya mînûyiyê, derwêşê ku dirust dijîn, bextewer bikî.

¹ Mezda Ehûre.

Deftera Diduyan
Yesne

DESTPÊK

1. Eşim Wohû ...: Eşe qenciya herî baş û sedema bexteweriyê ye. Bextewerî wê bibe para wan kesan ku kiryarên qenc dikin û Eşeyê herî baş dikin.
Ferewerane ...: Ez radigihînim ku ez mezdaperest, zerdeştî, dijedêw im û ola ehûreyî me.

“Dia û niyaz û hezkirin û her bijî ji Hawenî Eşewen, Redê Eşewenî re!”

“Dia û niyaz û hezkirin û her bijî ji Sawnghey û Wîsiyeyê Eşewen û mezinên eşewenî re”

2. Azerê kurê Ehûremezda

Hezkirin pêşkêşî te be Azerê kurê Ahûremezda, dia û niyaz û hezkirin û her bijî ji te re.

3. Yese Ehû Weyriyo ... ku zewta min bibêje.

Esartûş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê zane bibêje.

Eşim Wuhû ...

Yese Ehû Weyrîw ...: Çawa ku ew şopa bijare û armaniya cîhanî (Ehû) ye, şopa mînûyî (Reto) û damezirênerê kiryar û fikrên qenc ên di rêça Mezda' de ye.

Serwerî ayîdî Ehûre ye. Ehûre ye ku ew² weke nobedarê derwêşan hilbijart.

4. Firestûyê ...: Hizra qenc, gotina qenc û kiryara qenc niyaz dikim.

Ji tiştên ku di sînorê hizirîn û gotin û kirinê de ne, hizra qenc, gotina qenc û kiryara qenc dipejirînim.

Ez ji hemû hizra xerab û gotina xerab û kiryara xerab dûr diçim.

5. Ya Emşaspendan!

Ez niyaz û diayên xwe bi hizr, bi gotin, bi kiryar, bi can û bedena xwe raberî te dikim.

6. Ez nimêja Eşe bi cih tînim.

Eşim Wuhû ...

7. Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û ehûreyî me.

Ji Hawenî Eşewen, şopdarê Eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

1 Zerdeşt

2 Zerdeşt

Ji Sawenghî û Wîsyeyê Eşewen, mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Ji şopînerên roj û dem û meh û gehenbar¹ û salan re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

8. Ehûremezdayê rayomend² ferehmend,³ Emşaspendan, mihra mezin a çêregehan û ramkerê çêregeha baş ...
9. Roja mayindeya rayomendê bihêz, Enderwayê jîr, çavdêrê hemû mexlûqatan, her tiştê ji -ya Enderway- ku ji spenda mînû ye, dirusttirîn zanîna Mezda afirênerê eşewenê dînê qenc ê mezdaperestiyê ...
10. Mensereya Wercavenda bikêr, edaleta dijedêwan, edaleta zerdeştî, rêbaza dêrîn, dînê qenc ê mezdaperestiyê, baweriya bi Mensereyê, hişê wergirtina dînê mezdaperestiyê, agahdariya ji Mensereyê, zanîna Mezda ya zatî, zanîna Mezda ya hînkirî ...
11. Azera Ehûremezda
Ya azera Ehûremezda!
Tu û hemû agir, çiyayê Oşîderênê mezdaçêkirî û danerê asayîşa Eşe ...
12. Hemû yezdanên eşewenên mînûyî û cîhanî, fereweşiyên bihêz ên serkeftiyên eşewenan, fereweşiyên yekemîn amojgarên olê, fereweşiyên bav û kalan ...
Ji kêfxweşiya we re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!
13. Zewt:
Yese Ehûwîryo ... ku zewta min bibêje.
Raspî:
Yese Ehûwîryo ... ku zewta min bibêje.
Zewt:
Esartûş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê zane bibêje.
Eşim Wuhû ...
14. Kêfxweşiya Ehûremezda û têkçûna Ehrîmen, her tiştê ku zêdetir li gor xwesteka Ehûremezda ye, eşkere bibe.

1 Di baweriyên zerdeştî de sal li ser şeş demsalan hatiye dabeşkirin û ji wan re "gehenbar" hatiye gotin.

2 Yek ji sifetên Ehûremezda. Bi wateya nûranî.

3 Zane.

Eşim Wuhû ...

15. Yese Ehûwîryo ...

Yesne, Hat 1

Zewt û Raspî:

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê ji dadar¹ Ehûremezdayê rayomendê zane yê herî mezin û herî bedew û herî bihêz û herî têgihîştî û borzmen² û Spendtirîn re niyazê bikim.

Xulqê qenc ê ku aramî raberî me kir, Spendtirînê ku em afirandin. Yê ku can û beden da me. Yê ku em perwerde kirin.

2. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê Behmen û Erdîbiheşt û Şehrîver û Spendarmez û Xurdat û Emurdad û Gûş Teşene û Guşurwen û Azera Ehûremezda -tuxşatirîn³ emşaspendan- niyaz bikim.

3. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez yezdanên Gahan, mezinên Eşe, haweniyê eşewen û mezinên eşewenî niyaz bikim.

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê savengehî⁴ û wesiyeyê eşewen û mezinên eşewenî niyaz bikim.

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê mihra mezin a çêregehê, wî hezarguhê dehhezarçav, wî yezdanê navdar û aramîderê çêregehê niyaz bikiim.

4. Zewt:

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê Re Pîswînê eşewen, mezinê eşewenî niyaz bikim.

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê Firadet Fişo û Zentomê eşewen, mezinên eşewenî niyaz bikim.

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê Erdîbiheşt û Azerê Ehûremezda niyaz bikim.

1 Afirêner.

2 Biheybet.

3 Herî têkoşer.

4 Şîretker, kesê ku şîretan dike.

5. Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Ozeyirînê eşewen, mezinê eşewenî niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Firadet Vîr û Dexyûmê eşewen, mezinên eşewen niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê mezinê giranqedir Nepat Apam û avên mezdaçêkirî niyaz bikim.
6. Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Avisrosrîmê eşewen, mezinê eşewen niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Firdet Wîspem û Zertuştmên eşewen, mezinên eşewen niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê fereweşiyên eşewenan, jin û koma zarokên wan, Yayriye Hoşîtî, Emeyê qencafiriyê biheybet, Behramê ehûreçêkirî û Ûpertatê serkeftî niyaz bikim.
7. Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Oşehînê eşewen, mezinê eşewen niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Biricye û Nimaniye yên eşewen, mezinê eşewen niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Sirûşê hêja yê xelatder serkeftî û Reşnê herî rast û Erşad serkeftî û cîhanperwer niyaz bikim.
8. Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê yezdanên mehê û Endermah ên eşewen, mezinên eşewenî niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Pormah û Wîşeptes ên eşewen, mezinên eşewen niyaz bikim.
9. Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê yezdanên Gehenbaran, mezinên eşewenî û Meydyûzermê eşewen, mezinê eşewenî niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Meydyûşimê eşewen, mezinê eşewenî niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Pormah û Wîşeptes ên eşewen, mezinê eşewenî niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.
 Ez ê Petye Şhîmê eşewen, mezinê eşewenî niyaz bikim.
 Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê Eyaserimê eşewen, mezinê eşewenî û Medyarimê eşewen, mezinê eşewenî û Hemespetmedemê eşewen, mezinê eşewenî niyaz bikim.

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê yezdanên salê, mezinên eşewenî niyaz bikim.

10. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê hemû van mezinan ku sî û sê mezinên eşewenî ne li hawirdora Hawenî niyaz bikim. Ew ayidî Eşeyê herî baş in ku Mezda hîn kiriye û Zerdeşt gotiye.

11. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê Ehûre û Mihr û mezinên eşewen ên bihêz, stêrkên ku ji hêla Spendê Mînu ve hatine afirandin, Stêrka Yeşterê rayomend û ferehmend,¹ Heyva ku tovê çêlekê di xwe de hewandiye, roja bilez -Çavê Ehûremezda-, Mihr, serwerê hemû erdan niyaz bikim.

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê Petye Şhîmê eşewen, mezinê eşewenî niyaz bikim.

Ez ê Hurmezd (Roj)ê Rayomendê ferehmend niyaz bikim.

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê meha Fereweşîyan² a eşewenan niyaz bikim.

12. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ya Azer! Ez ê te û kurê Ehûremezda û hemû azeran niyaz bikim.

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê hemû avên qenc, hemû avan û hemû giyayên mezdaçêkirî niyaz bikim.

13. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê Petye Şhîmê eşewen, mezinê eşewenî niyaz bikim.

Ez ê Mensereya wercavendê bikêr, edaleta dijedêw, edaleta zerdeştî, rewşena dêrîn, dîne qencê mezdapereştiyê niyaz bikim.

14. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê çiyayê Êşîdêrnê mezdaçêkirî ku aramiyê dide Eşe, hemû çiyayên ku aramiyê didin Eşe û herî zêde aramiyê didin û mezdaçêkirî ne, Ferra Kiyânî ya mezdaçêkirî, Ferra mezdaçêkirî ya ku nayê wergirtin, niyaz bikim.

Mizgîniya niyazkirinê didim.

¹ Biheybet, bi ronahî.

² Mebesta meha Ferverdîne ye.

Ez ê Eşeyê qenc, Çistayê qenc, Êrêsêyê qenc, Resestatê qenc, Ferr û xelata mezdaçêkirî niyaz bikim.

15. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê Aferînê eşewen ê qenc û mêrikê eşewen ên paqij û Damwîş Opemen û yezdanê bihêz û dilêr niyaz bikim.

16. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê van cihan û gundan û çêregehan û xaniyan û axuran û avan û erdan û giyayan û vî erdî û wî esmanî û bayê paqij, stêrk û heyv û roj û Enîranê mayinde û hemû mexlûqên Spendê Mînu û mêrên eşewen û jinên eşewen ku mezinên eşewenî ne, niyaz bikim.

17. Mizgîniya niyazkirinê didim havengehê.¹

Ez ê mezinê eşewenî yê qedirgiran, mezinên rojê û wextan û meh û Gehenbaran û salê ku mezinên eşewenî ne, niyaz bikim.

18. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê fereweşiyên bihêz û serkefiyên eşewenan, fereweşiyên ku yekemîn mamosteyên olê ne, fereweşiyên bav û kalan û fereweşiya xwe, niyaz bikim.

19. Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê hemû mezinên eşewenî niyaz bikim.

Mizgîniya niyazkirinê didim.

Ez ê hemû bexşendeyên qencyê: yezdanên eşewenê mînuwî û cîhanî ku hêjayî ayîna eşeyê herî baş in û layiqî niyazkirinê ne, niyaz bikim.

20. Ya Haweniyê eşewen, mezinê eşewenî.

Ya Sawenghiyê eşewen, mezinê eşewenî.

Ya Ra Pîswînê eşewen, mezinê eşewenî.

Ya Ozeyrînê eşewen, mezinê eşewenî.

Ya Ewîsrosrîmê eşewen, mezinê eşewenî.

Ya Oşehînê eşewen, mezinê eşewenî.

21. Heke min tu aciz kiribe, heke min di xulq, di gotin, di kiryar de û heke min bi zanebûn, heke ne bizanebûn tu aciz kiribî, ez niha te niyaz dikim. Heke min piştta xwe bi te ve kiribe, careke din mizgîniya niyazkirin û

¹ Pênc wextên rojê.

gazîkirinê didim te.

22. Hûn hemû, gelî mezinên herî bilind ên eşewen, gelî mezinên eşewenî!
Heke min hûn aciz kiribin, heke min di xulq, di gotin, di kiryar de û heke min bi zanebûn, heke ne bizanebûn hûn aciz kiribin, ez niha we niyaz dikim.
Heke min piştta xwe bi we ve kiribe, careke din mizgîniya niyazkirin û gazîkirinê didim we.

23. Zewt û Raspî:

Ez radigihînim ku ez mezdaperest, zerdeştî, dijedêw im û ola min ehûreyî ye.

Ji Haweniyê Eşewen, mezinên Eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn.
Ji Sawenghî û Wîsiyeyê Eşewen, mezinên Eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn.

Ji mezinên rojê û danan û heyvê û gehenbaran re niyaz û dia û hezkirin û aferîn.

Hat 2

1. Zewt û Rasbî:

Zewr ez niyazkirinê dixwazim. Bersem ez niyazkirinê dixwazim.

Bersem ez niyazkirinê dixwazim. Zewr ez niyazkirinê dixwazim.

Zewr û bersem ez niyazkirinê dixwazim.

Bersem û zewr ez niyazkirinê dixwazim.

Bi vê zewr û wê bersemê ez niyazkirinê dixwazim.

Bi wê bersem û vê zewrê ez niyazkirinê dixwazim.

Bi zewr û vê bersemê ez niyazkirinê dixwazim.

Zewt:

Bi vê bersem û zewr û kuştiya (şala) bersemê li ayîne eşeçêkirî, ez niyazkirinê dixwazim.

2. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Ehûremezdayê eşewen, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim, dixwazim Emşaspendan, serwerên xwe yên qenc niyaz bikim.

3. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim yezdanên wextan, mezinên xwe yên eşewenî niyaz bikim, dixwazim Haweniyê eşewen, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim, dixwazim Sawenghî û Wîsiyeyê eşewen, mezinên

xwe yên eşewen niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim mihr¹ ferraxê² çêregehê, wî hezarguhê dehhezarçav, wî yezdanê navdar niyaz bikim, ez dixwazim Ramê bexşende yê çêregeha baş niyaz bikim.

4. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Re Pîswînê eşewen, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim, ez dixwazim Fradet Fşo û Zentomê eşewen, mezinên xwe yên eşewenî niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez xwaziyarê Erdîbiheşet û Azerê kurê Ehûremezda me.

5. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Ozeyirînê eşewen, mezinên xwe yên eşewenî niyaz bikim; ez dixwazim Fradet Vîr û Dexyûmê eşewen, mezinên xwe yên eşewenî niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim mezinê qedirgiran, serwerê Şîdwer, Epam Napatê bihêz niyaz bikim, dixwazim avên mezdaçêkirî û eşewenên xwe niyaz bikim.

6. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Ewîsrosrîmê xwe yê eşewen, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim, ez dixwazim Fradet Wîspem û Zeroştum, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Fereweşiyên xwe yên qenc û bihêz û paqij eşewenî niyaz bikim; ez dixwazim jin û zarokên wan niyaz bikim, ez dixwazim Yayriyeyê xwe yê Hoşîtî niyaz bikim; ez dixwazim Emeyê qencêkirî yê Borzmend niyaz bikim, ez dixwazim Behramê ehûreçêkirî niyaz bikim; ez dixwazim Opertatê xwe yê serkeftî niyaz bikim.

7. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Birciye û Nimaniyeyê eşewen, mezinên xwe yên eşewenî niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Sirûşa pîroz û biheybet û serkeftî û cîhanparêz û mezinê xwe yên eşewen niyaz bikim; ez dixwazim Reşnê herî rast niyaz bikim, dixwazim Erştadê cîhanparêz û cîhanperwer niyaz bikim.

8. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim yezdanên eşewenê heyvê, mezinên xwe yên eşewenî niyaz bikim; ez dixwazim Endermahê eşewen, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim; ez dixwazim Pormah û Wîşptesê eşewen, mezinên xwe yên eşewenî niyaz bikim.

1 Roj, tav.

2 Mezin.

9. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim yezdanên eşewenê Gehenbaran, mezinên xwe yên eşewenî niyaz bikim, ez dixwazim Meydyûzermê eşewen, mezinê xwe yê eşewen niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Meydyûşimê eşewen, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Petye Şhîmê eşewen, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Eyasrimê eşewen, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Meydyarimê eşewen, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Hemespetmedemê eşewen, mezinê xwe yê eşewenî niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim yezdanên eşewenê salê eşewen, mezinên xwe yên eşewenî niyaz bikim.

10. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim hemû mezinan niyaz bikim; yên ku sî û sê mezinên eşewenî ne li derdora Hawenî. Ew ayîdî Eşeyê herî baş in ku Mezda hîn kiriye û Zerdeşt gotiye.

11. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Ehûre û Mihr, giranqedrên xwe yên bihêz û eşewenî niyaz bikim; ez dixwazim stêr û heyv û rojê niyaz bikim. Bi vê giyayê bersemê, ez dixwazim mihr, serwerê hemû erdên xwe niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Hormezd rojê yê Rayomendê biheybet niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim heyva fereweşiyên qenc ên bihêz û paqij ên eşewenên ên xwe niyaz bikim.

12. Ya Azerê Ehûremezda!

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim te û hemû azeran niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim avên herî qenc ên mezdaçêkirî niyaz bikim; ez dixwazim hemû avên mezdaçêkirî û eşewen niyaz bikim; ez dixwazim hemî giyayê mezdaçêkirî û eşewen niyaz bikim.

13. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Mensereya xwe ya Wercavend û bikêr niyaz bikim; ez dixwazim edaleta dijedêw niyaz bikim; ez dixwazim edaleta zerdeştî niyaz bikim; ez dixwazim rêbaza dêrîn niyaz bikim; ez dixwazim ola qenc a mezdaperestiyê niyaz bikim.

14. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim çiyayê Oşîderne yê mezdaçêkirî û bexşendeyê aramiya Eşe niyaz bikim; ez dixwazim hemû çiyayên bexşendeyên aramiya Eşe û pir bexşende yên aramiya Eşeyê mezdaçêkirî û paqij û mezinên xwe yên eşewenî niyaz bikim; ez dixwazim Ferrê Kiyani ya bihêz û mezdaçêkirî niyaz bikim; ez dixwazim Ferrê mezdaçêkirî ku nayê girtin, niyaz bikim.

Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim Eşeyê qenc, wî Şîdwerê giranqedir û bihêz û biheybet û bexşende niyaz bikim, ez dixwazim Ferrê mezdaçêkirî niyaz bikim; ez dixwazim xelata mezdaçêkirî niyaz bikim.

15. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim aferînê qenc ê eşewen niyaz bikim; ez dixwazim eşewenê mêrikê paqij niyaz bikim; ez dixwazim Damwîş Opemene, yezdanê dilêr û jîr niyaz bikim.

16. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim van av û erd û giyayan niyaz bikim; ez dixwazim van cih û gund û çêregeh û xanî û axuran niyaz bikim; ez dixwazim Ehûremezda, pêşkêşkerê van gundan niyaz bikim.

17. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim hemû mezinên herî bilind niyaz bikim: Yezdanên roj û dan û meh û gehenbar û salan.
Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim fereweşiyên qenc û bihêz û paqij ên eşewen niyaz bikim.

18. Bi vê zewr û bersemê, ez dixwazim hemû yezdanên eşewen niyaz bikim, ez dixwazim hemû mezinên eşewen niyaz bikim: Dema mezintiya Hawenî, dema mezintiya Sawengehî, dema mezintiya hemû mezinên eşewen.

Yesne, Hatên 3-8 (Sirûş Drone)

1. Niha li Hawengehê bi zewr û bersem û xwarina miyезд, daxwaza niyazkirina Xurdad, Emurdad û şîrê xweşîdêr dikim. Daxwaza kêfxweşiya Ehûremezda û Emşaspendan, kêfxweşiya Sirûşa pîroz û xelatderê cihanparêz dikim.

2. Daxwaza niyazkirina Hewm û Perahewm dikim; daxwaza kêfxweşiya fereweşiyê Zerdestê Sipîdimanê eşewen dikim.

Daxwaza niyazkirina êzing û xwarinê dikim; daxwaza kêfxweşiya te di-

kim ya lawê Ehûremezda.

3. Daxwaza niyazkirina Hewm dikim; kêfxweşiya avên qenc û avên qenc ên mezdaçêkirî dikim.

Daxwaza niyazkirina avên Hewm dikim. Daxwaza niyazkirina şîrê rewan dikim. Daxwaza niyazkirina giyayê Hezaneypetayê yê li ser ayîna Eşe dikim. Daxwaza niyazkirinê dikim; kêfxweşiya avên mezdaçêkirî dixwazim.

4. Daxwaza niyazkirina van bersem û zewr û koştîya bersem ên ku bi ayîna Eşe berbelav bûne dikim; kêfxweşiya Emşaspendan dixwazim.

Daxwaza niyazkirina gotinên li bara hizra qenc, gotina qenc û kiryara qenc im. Daxwaza niyazkirina gahanê dikim. Daxwaza niyazkirina fermana yezdan a qenc dikim. Daxwaza niyazkirina xêrek ji jiyana cîhana din û eşewenî û nimêja li gor hezkirina mezinan dikim; kêfxweşiya yezdanên mînûwî û cîhanî û kêfxweşiya derûna xwe dikim.

5. Daxwaza niyazkirina yezdanên gahan, mezinên eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Haweniyê eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Sawengehî û Wîseyeyê eşewen, mezinên eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina mihra ferrax (roja binûr) ê çêregehê, wî hezarguhê dehhezarçav, wî yezdanê navdar û aramîdêrê çêregeha baş dikim.

Daxwaza niyazkirina yezdanên gahan, mezinên eşewenî dikim.

6. Daxwaza niyazkirina Re Pîswînê eşewen, mezinê eşewenî dikim

Daxwaza niyazkirina Fradet Fşo û Zentomê eşewen, mezinên eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Erdîbiheşt û Azerê Ehûremezda dikim.

7. Daxwaza niyazkirina Ozeyrînê eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Fradet Wîr û Dexyûmê eşewen, mezinên eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina mezinê giranqedir Nepat Epam û avên mezdaçêkirî dikim.

8. Daxwaza niyazkirina Ewîsrosrîmê eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Fradet Wîspem û Zertuştmê eşewen, mezinên eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina ferewşiyên eşewenan û jin û koma zarokên wan û

Yayriye Hoşîtî û Emeyê qencçêkirî yê biheybet û Behramê ehûreçêkirî û Opertatê pîroz dikim.

9. Daxwaza niyazkirina Oşehîné eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Biriciye û Nmaniyeyê eşewen, mezinên eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Sirûşa pîroz a xelatderê serkeftî yê cîhanparêz û Reşnê herî rast û Erşadê cîhanê parêz û cîhanperwer dikim.

10. Daxwaza niyazkirina yezdanên heyvê, mezinên eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Endermahê eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Pormah û Wîşptesê eşewen, mezinên eşewenî dikim.

11. Daxwaza niyazkirina yezdanên Gehenbaran, mezinên eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Meydyûzerimê eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Meydyûşimê eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Petiye Şhîmê eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Eyasirimê eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Meydiyarimê eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina Hemespetmedemê eşewen, mezinê eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina yezdanên salê, mezinên eşewenî dikim.

12. Daxwaza niyazkirina van hemû mezinan dikim ku sî û sê mezinên eşewenî ne li derdora Hawenî. Ew ayîdî Eşeyê herî baş in ku mezda hîn kirine û Zerdeşt gotine.

13. Daxwaza niyazkirina Ehûr û Mihr, qedirgiranên bihêz ên eşewen û stêrkên ku Spendê Mînû ew çêkirine û stêrka Tişterê Rayomendê nûranî û heyva ku tovê çêlekê di xwe de dihewîne û roja bilez -çavê Ehûremezda- û Mihr, serwerê hemû erdên min.

Daxwaza niyazkirina Hurmezdê roja nûranî dikim.

Daxwaza niyazkirina heyva fereweşiyê eşewenan dikim.

14. Ya Azerê kurê Ehûremezda!

Daxwaza niyazkirina te û hemû azeran dikim.

Daxwaza niyazkirina avên qenc û hemû avên mezdaçêkirî û hemû gi-yayên mezdaçêkirî dikim.

15. Daxwaza niyazkirina Mensereya wercavendê kêrhatî dikim.

Daxwaza niyazkirina edaleta dijedêw, edaleta zerdeştî, rewşena dêrîn û ola qenc a mezdaperestiyê dikim.

16. Daxwaza niyazkirina çiyayê Oşîderineyê mezdaçêkirî û bexşendeyê aramiya Eşe û hemû çiyayên bexşendeyê aramiya Eşe û pir bexşendeyê aramiya Eşeyê mezdaçêkirî û Ferrê Kiyaniya mezdaçêkirî û Ferra Bêveger a mezdaçêkirî dikim.

Daxwaza niyazkirina Eşiyê qenc, Çîstayê qenc, Êrisêyê qenc, Resestatê qenc û Ferr û xelata mezdaçêkirî dikim.

17. Daxwaza aramiya Aferînê qenc ê eşewen û mêrikê eşewen ê qenc û Dammîş Opemene û yezdanê dilêr ê jîr dikim.

18. Daxwaza niyazkirina van cih û gund û çêregeh û xanî û axur û av û erd û gîyan û vî erdî û wî esmanî û bayê eşewen û stêrk û heyv û roj û Enîranê mayinde û hemû mexlûqên Spendê Mînu, mêr û jinên eşewen ku mezinên eşewenî ne, dikim.

19. Li Hawengehê, daxwaza niyazkirina mezinê eşewenî yê bilind dikim. Daxwaza niyazkirina mezinên roj û west û meh û gehenbar û salan ku mezinên eşewenî ne, dikim.

20. Zewt û Raspî:

Daxwaza niyazkirina xwarekê myezd, Xurdad û Emurdad û şîrê xweşîdêr dikim; ez kêfxweşiya sirûşa parsa yê dilêr ê Ten-Mensereyê şerxweşkerê ehûreyî, wî yezdanê navdar dixwazim.

21. Daxwaza niyazkirina Hewm û Pehewm dikim; kêfxweşiya fereweşiyê Zerdeştê Sipîtmanê eşewen, wî navdarê hêjayî niyazkirinê dixwazim.

Daxwaza niyazkirina êzing û xwarekê dikim; kêfxweşiya te dixwazim, ya Azerê lawê Ehûremezda, ya yezdanê navdar.

22. Daxwaza niyazkirina fereweşiyên bihêz ên serkeftî yê eşewenan, fereweşiyên yekemîn mamosteyên ol û fereweşiyên bav û kalên xwe dikim.

23. Daxwaza niyazkirina hemû serwerên xwe yên eşewenî dikim.

Daxwaza niyazkirina hemû pêşkêşkerên qenciyan dikim: Yezdanên mînuwî û cîhanî ku li ser ayîna Eşeyê herî baş, hêjayî niyazkirin û diayan e.

24. Ez radigihînim ku ez mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser rêça ehûreyî me.

Ji Haweniyê Eşewen, mezinên Eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn.

Ji Sawenghî û Wîsyeyê Eşewen, mezinên Eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn.

Ji mezinên roj û dan û heyv û gehebbar û salan re niyaz û dia û hezkirin û aferîn.

Zewt:

Yese Ehûweyrîw ... ku Zewta min bibêje.

Raspî:

Yese Ehûweyrîw ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esa Retoş Eşat Çît Heça ... kurê mêrê zane û pîroz bibêje.

Hat 4

1. Em van hizrên qenc, gotinên qenc, kiryarên qenc, van Hewm û Miyezd û zewr û Bersemê li ser ayîna Eşe û goştê xweşîdêr, Xurdad, Emurdad, şîrê xweşîdêr, Hewem, Perahewem, êzing û xwarek, behreyek ji jiyana cîhana din û eşewenî û nimêja mezinan a mezinpesend, wext û fermanên yezdanê qenc bicihhatî, hemûyan pêşkêş dikin.
2. Niha em van hemûyan pêşkêş dikin:
Ji Ehûremezda, sirûşa pîroz, Emşaspendan, ferewerşiyên Eşewenan, rewanên qencan, azerê Ehûremezda, Mezinên qedirbilind û sertaser afirandinên Eşe re, dia û niyaz û kêfxweşî û aferîn.
3. Niha em van hemûyan pêşkêş dikin:
Hizrên qenc, gotinên qenc, kiryarên qenc, van Hewm û Miyezdan, zewr û bersemê ayîna Eşe û goştên xweşîdêr, Xordad, Emurdad, şîrê xweşîdêr, Hewm, Perahewem, êzing û xwarek, ev behreya ji seraya dîn û Eşewenî û nimêja mezinpesend, dem û fermanên yezdanî yên qenc bicihhatî, em van hemûyan pêşkêş dikin.
4. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Emşaspendan, serwerên qenc ên mayinde û zindî û xelatdêr û mayinde ku bi xulqê qenc û Emşaspendanê xaniman re dimînin.
5. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Van xanûmanan zêde bike. Zêdekirina sewalan, camêrên eşewenzade yên vî xaniyî û yên ku ji niha pê ve wê di vî xaniyî de ji dayik bibin.

6. Niha van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ferewersiyên qenc û bihêz û serkeftiyê eşewenan ji bo ku arîkariya eşewenan bikin.
7. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ji Dadar Ehûremezdayê Rayomend û biheybet û xelkê mînwî û Emşaspendan re niyaz û dia û hezkirin û aferîn.
8. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ji yezdanên deman, Mezinên eşewenî û Haweniyê Eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn.
Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ji Sawengehî û Weyseyê Eşewen û Mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn.
Ji Mihrê berfirekerê çêregehê, wî hezarguhê dehhezarçav, wî yezdanê navdar û aramkerê çêregeha qenc re niyaz û dia û hezkirin û aferîn.
9. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ji Re Pîswînê Eşewen û mezinê Eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!
Niha van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ji Fradet Fişû û Zentûmê Eşewen re, ji Mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!
Niha van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ji Erdîbehîşt û azerê Ehûremezda re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!
10. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ji Ozeyirîn û Mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!
Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ji Fradet Wîr û Dexyûmê Eşewen û Mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!
Niha van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ji mezinê mezin Nepat Epam û avên mezdaçêkirî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!
11. Em niha van hemûyan wiha pêşkêş dikin:
Ji Ewîsrûtîrîm û mezinê eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!
Niha van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji Fradet Wîspem û Zertûştme Eşewen, mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan pêşkêş dikin:

Ji Ferewerşiyên Eşewenan û jin û komên zarokên wan û Yayrye Hoştî û Emeyê qencafirandiyê biheybet û Behramê ehûreçêkirî û Opertatê serkeftî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

12. Niha em van hemûyan pêşkêş dikin:

Ji Oşînê Eşewen, mezinê eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan pêşkêş dikin:

Ji Birciye û Nemaniye, mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji sirûşa pîrozê xelatserê serkeftiyê cîhanparêz û Reşnê herî rast û gêtiyê Ereşadê cîhanparêz û cîhanperwer re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

13. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji yezdanên meh, mezinên eşewenî û Edermahê eşewen, Mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji Pormah, Wîşepeteseşewen, Mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

14. Niha em van hemûyan pêşkêş dikin:

Ji yezdanên gehenbar, mezinê eşewenî Meydûzermê Eşewen, mezinên eşewen re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Ji Meydyûşem, mezinê eşewen re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan pêşkêş dikin:

Ji Pese Şhîmê eşewen, mezinê eşewen re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan pêşkêş dikin:

Ji Eyasermê Eşewen û mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji Meydyaremê Eşewen, Mezinê eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji Hemespetmedemê Eşewen, mezinê eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji yezdanên salê, mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

15. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji van hemû mezinan re ku sî û sê mezinên eşewenî ne û li derdora Hawenî ne û ayîdî Eşeyê herî baş in ku Mezda hîn kiriye û Zerdeşt gotiye, re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

16. Niha em wan hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji Ehûre û Mihr, mezinên eşewenî ên bihêz û stêrkên ku Spendê Mînu ew çêkirine û stêrka Tişterê Reyomendê biheybet û heyva ku tovê çêlekê di xwe de dihevine û roja bilez - çavê Ehûremezda- û Mihrê serwerê hemû erdan re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji Hormizê roja Reyomendê biheybet re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikim:

Ji heyva Ferewerşiyên eşewenan re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

17. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji te Azerê lawê Ehûremezda û hemû azeran re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikiv:

Ji avên qenc û hemû avên mezdaçêkirî û hemû giyayên mezdaçêkirî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

18. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji Mensereya wercavendê kêrhatî, edaleta dijedêw, edaleta zerdeştî, rêbaza dêrîn û dîne qenc ê mezdapereştiyê re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

19. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji çiyayê Oşîderneyê mezdaçêkirî û bexşendeyê asayişa Eşe û hemû çiyayên bexşendeyê asayişa Eşe û pir bexşendeyên asayişa Eşeyê mezdaçêkirî re û ji Ferê Kiyani ya mezdaçêkirî û Ferê ku nayê gortin ê mezdaçêkirî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji Eşeyê qenc, Çistayê qenc, Êrêseyê qenc, Resestatê qenc, Fer û xelata mezdaçêkirî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

20. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji Aferîne qenc ê eşewen û mêrikê eşewen ê pak û Damwîş Opemen, yezdanê dilêr ê bihêz re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

21. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji van cih û gund û çêregeh û xanî û axur û av û erd û giyan û vî erdî û wî

esmanî û bayê eşewen û stêrk û heyv û roj û Enîranê mayinde û hemû
mexlûqên Spendê Mînû, mêr û jinên eşewen ku mezinên eşewenî ne, re
niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

22. Niha ber bi Havengahê, em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji mezinê eşewenî yê qiranqedir, mezinên roj û geh û heyv û geħanbaran
û salê re ku mezinên eşewenî ne re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

23. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Raspî:

Ji kêfxweşiya Sirûşê pîroz û dilêr û Mensereyê şervanê xurt ê Ehûreyî re
niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji kêfxweşiya ferehweşiyê Zerdestê Spîtmanê Eşewen re niyaz û dia û hez-
kirin û aferîn!

Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji kêfxweşiya te re ya Azerê Ehûremezda re, niyaz û dia û hezkirin û
aferîn!

24. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji ferehweşiyên bihêz û serkeftî yên Eşewenan û Ferehweşiyên yekemîn
mamostayên dîn re û ji Ferehweşiyên bav û kalan re niyaz û dia û hezki-
rin û aferîn!

25. Niha em van hemûyan wiha pêşkêş dikin:

Ji hemû mezinên eşewenî re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Niha wan giştan wiha pêşkêş dikim:

Ji hemû qenckaran -yezdanên Mînûyî û cihanî ku li gor ayîna Eşeyê herî
baş, hêjayê pesin û niyazkiriyan ne- re niyaz û dia û hezkirin û aferîn!

Emşaspandan, serwerên qenc û baş niyaz dikin.

26. Yinghiyê Hatem...: Mezdaehûre kesên ku di bin saya Eşe de pirsên herî
baş bi cîh tînin nas dike.

Ez jî kesên wiha ku hebûne û hene, bi nav niyaz dikin dikim û bi rêzdarî
nêzîkî wan dibim.

Hat 5

1. Zewt:

Em niha Ehûremezda niyaz dikin.

Serwerî û mezinahî û xuliqandina wî ya bedew niyaz dikin ku cîhan û Eşe afirandin; av û giyayên qenc afirandin; ronahî û erd û hemû tiştên qenc afirandin.

2. Em bi serwerî û mezinahî û qencyên wî, wî bi vî awayî bi niyazkirina bijarteyê nobedarên cîhanê, niyaz dikin.

3. Em wî bi vî awayî, bi navên ehûreyî yên paqij û navên qenc ên Mezdayî niyaz dikin.

Em wî ji dil û can niyaz dikin.

Em wî û Fereweşiyên mêrên eşewen û jinên eşewen niyaz dikin.

4. Em bi vî awayî Erdîbehîşt niyaz dikin; wî Emşaspandê herî xweşik, wê ronahiyê, wê sertaserê qencyê niyaz dikin.

5. Em Behmen, Şehrîver û dînê qenc û xelata qenc û Spendarmedê qenc niyaz dikin.

6. Yinghêhatem...

Hat 6

1. Dadar Ehûremezda niyaz dikin.

Emşaspandan, serwerên qenc û kiryarbaş niyaz dikin.

2. Em yezdanên Eşewenê deman, Mezinên eşewenî niyaz dikin.

Em Haweniyê Eşewen, Mezinên eşewenî niyaz dikin.

Em Sawengehî û Weyseyê Eşewen, Mezinên eşewenî niyaz dikin.

Em wî Mihrê (roj) berfirehkerê çêregehê, wî hezarguhê dehhezarçav, wî Yezdanê navdar niyaz dikin.

Em aramkerê çêregehên baş niyaz dikin.

3. Em Repîtwinê Eşewen, Mezinên eşewenî niyaz dikin.

Em Fradet Fşo û Zentûmê Eşewen, mezinên eşewenî niyaz dikin.

- Em Erdîbehîşt û Azerê kurê Ehûremezda niyaz dikin.
4. Em Ozeyirînê Eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Fradet Wîr û Dexyûmê Eşewen, mezinên eşewenî niyaz dikin.
Em mezinê giranqedir, serwerê Şîdwer, Epam Nepatê bilez niyaz dikin.
Em Avên Mezda Eşewençêkirî yên eşewenî niyaz dikin.
5. Em Ewîserotrîmê Eşewen, mezinê Eşewenî niyaz dikin.
Em Fradet Wîspem û Zertûştûmê pak, mezinên eşewenî niyaz dikin.
Em Ferewerşiyên qenc û bihêz û pak ên eşewenan niyaz dikin.
Em jin û komên zarokên wan niyaz dikin.
Em Yayriye Hoşîtî niyaz dikin.
Em Emeyê qencçêkirî yên biheybet niyaz dikin.
Em Behramê Ehûreçêkirî niyaz dikin.
Em Opertatê pîroz niyaz dikin.
6. Em Oşehînê Eşewen, mezinê Eşewenî niyaz dikin.
Em Birciye û Nmanyeyê Eşewen, Mezinên eşewenî niyaz dikin.
Em Sirûşa pîroz û biheybet û serkeftiyê cîhanê, mezinê Eşewenî niyaz dikin.
Em Reşnê herî rast niyaz dikin.
Em Ereştatê cîhanparêz û cîhanperwer niyaz dikin.
7. Em yezdanên Eşewenê heyvê, Mezinên eşewenî niyaz dikin.
Em Endermahê Eşewen, Mezinê eşewenî niyaz dikin.
Pormah û Wîşpetetê Eşewenê Mezinên eşewenî niyaz dikin.
8. Em Yezdanên Eşewenê Gehanbaran, Mezinên eşewenî niyaz dikin.
Em Meydyûzeremê Eşewen, Mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Petye Şhîmê Eşewen, Mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Eyasirimê Eşewen, Mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Meydyarimê Eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Hemespetmedemê Eşewen, Mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Yezdanên Eşewenê salê, Mezinên eşewenî niyaz dikin.
9. Em hemû mezinên eşewenî niyaz dikin: yên ku sî û sê mezinên eşewenî ne û li derdora Hawenî ne; ew ayîdî Eşeyê herî baş in ku Mezda hîn kiriye û Zerdeşt gotiye.
10. Em Ehûre û Mihr, mezinên Eşewen ên bihêz niyaz dikin.
Em stêrk û heyv û rojê bi giyyayê Bersemê re niyaz dikin.

Em Mihr, serwerê hemû erdan niyaz dikin.
Em Hormizê Reyomendê biheybet niyaz dikin.
Em heyva Fereweşiyên qenc û bihêz û pak ê Eşewenan niyaz dikin.

11. Ya Azerê Ehûremezda!

Em te û hemû azeran niyaz dikin.
Em avên herî qenc ên mezdaçêkirî niyaz dikin.
Em hemû avên mezdaçêkirî yên eşewen niyaz dikin.
Em hemû giyayên Mezdaçêkirî yên Eşewen niyaz dikin.
Em Mensereyê wercavendê kêrhatî niyaz dikin.

12. Em edaleta dijedew niyaz dikin.

Em edaleta zerdeştî niyaz dikin.
Em rêbaza dêrîn niyaz dikin.
Em dînê qenc ê mezdaperestiyê niyaz dikin.

13. Em Çiyayê Oşîderneyê mezdaçêkirî û bexşendeyê asayîşa Eşe niyaz dikin.

Em hemû çiyayên bexşende yên asayîşa Eşe û pir bexşende yên mezdaçêkiriyê eweşen, mezinên eşewenî niyaz dikin.
Em Ferê Kiyânî û pîroz ê mezdaçêkirî niyaz dikin.
Em Ferê negirtî yê Mezdaçêkirî niyaz dikin.
Em Eşe qenc, wî Şîdewerê bihêz û biheybet û bilind û bexşende niyaz dikin.
Em Ferê mezdaçêkirî niyaz dikin.
Em xelata mezdaçêkirî niyaz dikin.

14. Em Aferîna qenc a Eşewen niyaz dikin.

Em mêrikê eşewen ê pak niyaz dikin.
Em Damwîş Opemene, yezdanê dilêr û jîr niyaz dikin.

15. Em van av, zevî û giyayan niyaz dikin.

Em van çiya, gund, çêregeh, xanî û axuran niyaz dikin.
Em Ehûremezda, xwediyê van gundan niyaz dikin.

16. Em yezdanên roj, meh, gehanbar û salê, mezinên herî bilind ên eşewenî niyaz dikin.

17. Zewt û Raspî:

Em Xordad û Emurdadê niyaz dikin.

Em Şîrê xweşîdêr niyaz dikin.

Sîrûşa pîroz û bilind û serkeftiyê gerdûnê, mezinê eşewenî niyaz dikin.

18. Em Hewm û Perahewm niyaz dikin.

Em xelat û Fereweşiyên Zerdeştê Spîtmanê eşewen niyaz dikin.

Em êzing û xwarekan niyaz dikin.

Em te niyaz dikin ya Azerê eşewen kurê Ehûremezda, ya Mezinê eşewenî!

19. Em Fereweşiyên qenc û bihêz û pak ên eşewenan niyaz dikin.

20. Em hemû yezdanên eşewen niyaz dikin.

Em hemû mezinên eşewenî niyaz dikin.

Em dema mezintiya Hawenî, dema mezintiya Sawengehî û Weyseye û dema mezintiya hemû mezinên bilind niyaz dikin.

21. Yengehe Hatem...

Raspî:

Yethe Ehû Wîryû... ku zewta min re bibêje.

Zewt:

Ethartûş Eşat Çît Heça... ku parsa merdê zane bibêje.

Hat 7

1. Zewt û Raspî:

Eşim Wohû...

Zewt:

Xwarina Miyezd û Xordad, Emurdad, şîrê xweşîdêr, kêfxweşiya Ehûremezda û Emşaspendan, kêfxweşiya sîrûşa pîroz û xelatder û serkeftiyê cihanperwer pêşkêşî ayîna Eşe dikim.

2. Hewm û Perahewm û kêfxweşiya Zerdeştê Spîtmanê pêşkêşî ayîna Eşe dikim.

Êzing û xwarek û kêfxweşiya Azerê kurê Ehûremezda pêşkêşî ayîna Eşe dikim.

3. Hewm û Perahewm û kêfxweşiya avên qenc û avên qenc ên mezdaçêkirî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.

Hewm û Perahewm pêşkêşî ayîna Eşe dikim, şîrê rewan pêşkêşî ayîna Eşe dikim, giyayê Hezanpetay pêşkêşî ayîna ku Eşe damezirandiye dikim,

- kêfxweşiya avên Mezdaçêkirî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
4. Bersem û zewr û kuştiya bersem a ku li ser ayîna Eşe berfireh bûye û kêfxweşiya Emşaspendan pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Gotinên li ser hizra qenc, gotina qenc û kiryara qenc pêşkêşî ayîna Eşe dikim. Gehan pêşkêşî ayîna Eşe dikim, fermana yezdanî ya qenc pêşkêşî ayîna Eşe dikim, behreya jiyana cîhana din û nimêja mezinan a mezinpe-send, kêfxweşiya Yezdanên Eşewenê Mînûyî û cîhanî û kêfxweşiya rewana xwe pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
5. Yezdanên Gahan, Mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Haweniyê Eşewen, Mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Sawengehî û Weyseyê Eşewen, Mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Mihra berfirehker a çêregehê, wî hezarguhê dehhezarçav, wî yezdanê navdar û Ramê bexşende yê çêregehên qenc pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
6. Re Pîswînê Eşewen, Mezinê eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Fradet Fşo û Zentûmê Eşewen, Mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Erdîbehîşt û Azerê Ehûremezda pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
7. Ozeyirînê Eşewen, Mezinê eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Fradet Wîr û Dexyûmê Eşewen, Mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Mezinê giranqedir Nepat Epam û avên Mezdaçêkirî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
8. Ewîsrûsrîmê Eşewen, Mezinê eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Fradet Wîspem û Zertûştûmê Eşewen, Mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Fereweşiyên Eşewenan û jin û komên zarokên wan û Yayriye Hoşitî û Emeyê bihêz ê qencçêkirî û Behramê Mezdaçêkirî û Opertatê serkeftî, pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
9. Oşehînê Eşewen, Mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Birciye û Nmaniyeyê Eşewen, Mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Sîrûşa pîroz a xelatder, serkeftî û cîhanparêz û Reşnê herî rast û Ereştadê cîhanparêz û cîhanperwer pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
10. Yezdanên mehê, mezinên eşewenî, Endermahê eşewen, mezinê eşewenî

û Pormah û Wîşepteseyê Eşewen, mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.

11. Yezdanên Gehanbar, mezinên eşewenê û Meydyûzerimê eşewen, mezinê eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Meydyûşimê eşewen, mezinê eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Petye Şhîmê Eşewen mezinê eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Eyasermê Eşewen, mezinê eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Meydyaremê Eşewen, mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Hemespetmedem eşewen, mezinê eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Yezdanên salê, mezinên eşewenî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
12. Ez van hemû mezinan ku sî û sê mezinên eşewenî ne û li derdora Hawenî, pêşkêşî ayîna Eşe dikim. Ew ayidî Eşeyê herî baş in ku Mezda hîn kiriye û Zerdeşt gotiye.
13. Ez Ehûre û Mihr, mezinên bihêz ên eşewen û stêrkên ku Spentmînû ew çêkirine û stêrka Tişterê Rayomend û biheybet û heyva ku tovê çêlekê di xwe de dihewîne û roja bilez -çavê Ehûremezda- û Mihr, serwerê hemû erdan pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Hormezdê roja Rayomend û binûr pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Fereweşiyên eşewenan pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
14. Ya Azerê kurê Ehûremezda û gelî Azeran ez we pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Avên qenc û hemû avên mezdaçêkirî û hemû giyayên mezdaçêkirî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
15. Mensereya wercavend û kêrhatî, edaleta dijedew, edaleta zerdeştî, rêbaz a dêrîn û dînê qenc ê mezdapereştiyê pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
16. Ez ê çiyayê Oşîderinê yê mezdaçêkirî û bexşendeyê asayîşa Eşe û hemû çiyayên bexşendeyê asayîşa Eşe pir bexşende yên asayîşa mezdaçêkirî û Ferê Kiyani ya mezdaçêkirî û Ferê negirtî yê mezdaçêkirî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Ez Eşiyê qenc qenc, Çîstayê qenc, Êrisêyê qenc, Rsestatê qenc, Fer û pa-
daşa mezdaçêkirî pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
17. Ez Aferîna qenc a eşewen, mêrikê eşewen ê pak û Damwîşê Opemene, yezdanê dilêr û jîr pêşkêşî ayîna Eşe dikim.

18. Ez van cih û gund û çêregeh û xanî û axur û av û giya û vî erdî û wî esmanî, bayê eşewen, stêrk, heyv, roj, Enîranê mayinde, hemû mexlûqên Spendê Mînu û jin û mêrên eşewen ku mezinên eşewenî ne, pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
19. Ez li havengehê, mezinên eşewenî; mezinên roj û wext û heyv û gehanbaran ku mezinên eşewenî ne, pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
20. Zewt û Raspî:
Ez xwarina Miyezd, Xordad, Emurdad, şîrê xweşîdêr, kêfxweşiya Sirûşa eşewenê dilêr ê Mensereyê bihêz ê ehûreyî û yezdanê navdar pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
21. Ez Hewm, Parahewm, kêfxweşiya ferewesiyê Zerdestê Spîtmanê eşewen, wî Yezdanê navdar pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Ez êzing û xwarek, kêfxweşiya te ya Azer Ehûremezda, ya yezdanê navdar, pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
22. Ez ferehweşiyên bihêz û serkeftî yên eşewenan, ferehweşiyên mamos-tayên destpêkî yê dîn û ferehweşiyên bav û kalan pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
23. Hemû mezinên pakiyê pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
Hemû bexsendeyên qencyê: Yezdanên mînuîyî û cîhanî ku hêjayî ayîna Eşeyê herî baş in, pêşkêşî ayîna Eşe dikim.
24. Behdîn (dîne baş) ayîna herî baş a Eşe wê ber bi me ve were. Wê demê her kes wê ji sûd û ziyânên wê agahdar bibe.
Ya Mezda Ehûre!
Em bi strangotin û peyamanîna te hatin gazîkirin û me ew pejirand û em bi xelata ku te ji "Dîn"ê kesên weke me re soz daye, dilxweş in.
25. Te ew xelat raberî me kir ji bo ku di jiyana niha û jiyana mînuîyî de bibin hevalên te û Erdîbehîştê ên mayinde.
Yethe Ehwe Weyryû...
26. Ehwene Weyrye... niyaz dikin.
Em gotina dirust niyaz dikin.
Em Aferîna qenc a eşewen niyaz dikin.
Em Damwîş Opemene, yezdanê dilêr û jîr niyaz dikin.
Em Xurdad û Emurdad niyaz dikin.

Em şîrê xweşîdêr niyaz dikin.

Ez Hewm û Perahewm niyaz dikin.

Em êzing û xwarinê niyaz dikin; aferînbêjiya ji aferîna qenc a eşewen re!

27. Yenghiye Hatem...

28. Raspî:

Yese Ehû Wîryû... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Ethartûş Eşat Çît Heça.. ku mêrikê zane û pîroz bibêje.

Hat 8

1. Zewt û Raspî:

Eşim Wohû...

Ez xwarina Miyezd, Xurdad, Emurdad, şîrê xweşîdêr, Hewm û Perahewm, êzing û xwarek û aferînan pêşkêşî ayîna Ehûremezda dikim.

Ehwen Wîrye...

Gotina dirust, aferîna eşewen a qenc, Damwîş Opemeneyê jîr, Hewm û Mensere û Zerdestê eşewen, li ser ayîna Eşe ber bi me ve bîn.

2. Raspî:

Hûn xelkino! Vê Miyezdê bixwin. Gelî kesên ku bi eşewenî û dirûstkariyê ew raberî xwe kiriye!

3. Zewt:

Gelî Emşaspendan! Ya dînê mezdaperestî! ya yezdanên qenc! Ya yezdanê banûyên rind! Gelî avan! Gelî giyayan! Gelî zewran!

Kesên ku di nava Mezdaperestan de, xwe mezdaperest û xwe peyrewê Eşeyê herî qenc dizanin, nîşanî me bidin.

4. Kesê ku di nava mezdaperestên hêja de, gotina ji wî bê xwestin û ji ber nekiribe û nebêje, wê Padafirehê gunehê cadûyî jê re rewya bibe.

Eşem Ūhû...

Yese Ehû Weyryû...

5. Ya Ehûremezda!

Bi hezkirin û xwesteka xwe, li ser afirandiyên xwe -li ser avan, giyayan, li ser hemû qencên Eşenejad- serweriyê bikî!

Xwezî hêzê bidî Eşe û bêhêziyê bidî Durûc!

6. Bextewer be Eşe!

Belengaz be Durûc!

Derbasbûyî, têkçûyî, lawaz, kole û reben be Durûc di xulqeta Spend
Mînu de!

7. Niha ez ê -Zerdeşt- sermiyanên xaniyan, gundan, bajarên, welatan han
bidim, da ku li dîne Zerdeştî yê ehûreyî bifikirin û biaxivin û tevbigerin.

8. Raspî:

Ji seranserê xulqeta Eşe re, şahî û asûdeyîyê arezû dikim.

Ji seranserê xulqeta Durûc re, tengasî û diwariyê arezû dikim.

Eşem Êhû...

Ji şadimaniya Hewmê eşeperwer re dia, niyazkirin, kêfxweşî û aferîn!

Zewt:

Yese Ehû Wiryû... ku Zewta min bibêje.

Raspî:

Yese Ehû Wiryû... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esartûş Eşat Çît Heça... dema mêrikê zane û pîroz bibêje.

Yesne, Hatên 9-11

(Hewm Yeşt)

1. Li Hawengahê dema ku Zerdeşt derdora êgir paqij dikir û biserûber dikir
û Gatan distiriya, Hewm hate bal wî û xwe nîşanî wî da.

Zerdeşt jê pirsî:

Mêriko tu kî yî ku te bi canê xwe yê nûranî û mayinde, peykerê herî qenc
ku min di cîhana Estûmend (hestiyarî) de dîtiye nîşanî min didî?

2. Hingê Hewmê Eşewenê dûrkerê mirinê, bersiva min da:

Ya Zerdeşt!

Ez im Hewmê Eşewenê dûrkerê mirinê!

Ya Spîtman!

Were li min bigere û vexwarinê ji min wergire.

Min niyaz bike, çawa ku Sûşyantên dawîn dê min sitayîş bikin.

3. Zerdeşt jê re got:
 Silav ji Hewm re!
 Ya Hewm!
 Di nava mirovên cîhana estûmend de cara yekem, kê vexwarin ji te wergirt?
 Kijan xelat pêşkêşî wî hate kirin û kîjan bextewerî bû para wî?
4. Hingê Hewmê Eşewen ê dûrkerê mirinê ez bersivandim:
 Cara yekem di nava mirovên cîhana estûmend de, Wîwengehan ji min vexwarin wergirt û ev xelat pêşkêşî wî hate kirin û ev bextewerî bû para wî û jê re kurek çêbû:
 Cemşîdê xweş reme, ew mirovê herî Feremend, ew horrû, yê ku bi serweriya xwe heywan û mirov ji mirinê û av û giya ji hişkbûnê rizgar kirin û xwarek bê xelasbûn kir.
5. Dema serweriya Cemê dilêr ne serma hebû, ne germ hebû, ne pîrî hebû ne merg û ne hesûdiya dêwçêkirî. Bav û kur, herdu li ber çavê hevdu panzdeh salî xuya dikirin.
 Wisa bû dema ku Cemê xweş reve (kêrî), kurê Wiyûngehan, mîrîtî dikir.
6. Ya Hewm!
 Kê cardin di nava xelkên cîhana estûmend de vexwarin ji te wergirt?
 Kijan xelat pêşkêşî wî hate kirin û kîjan bextewerî bû para wî?
7. Hingê Hewmê eşewenê dûrkerê mirinê, bersiva min da:
 Cara duyem di nava mirovên estûmend de Atbîn ji min vexwarin wergirt û ev xelat pêşkêşî wî hate kirin û ev bextewerî bû para wî û kurek jê re çêbû:
 Ferîdûn ji binemaleya bihêz ...
8. ... Yê ku Ejdeha têk şikand; [Ejdehakê] sêpoz ê sêserî û şeşçav, ew xwediyê hezar cureyên çalakiyan,
 Ew dêwê pir xurt ê dirûc, ew dirwendê ziyanderê cîhanê, ew dirûcê herî xurt ku Ehrîmen ji bo jinavbirina cîhana Eşe, bi peyareyî di cîhana estûmend de afirand.
9. Ya Hewm!
 Kê cara sêyem di nav mirovên cîhana estûmend de ji te vexwarin wergirt?
 Kijan xelat pêşkêşî wî hate kirin û kîjan bextewerî bû para wî?

10. Hingê Hewmê eşewenê dūrkerê mirinê, bersiva min da:
 Cara sêyem di nava mirovên cîhana estûmend de, "Etrê" -camêrê herî jêhatî ji binemaleya Sam- ji min vexwarin wergirt û ev xelat pêşkêşî wî hate kirin û ev bextewerî bû para wî û kurek jê re çê bû:
 Ūrwaxşeye û Gerşasp; yekemîn, dadwerê dadperwer û duyemîn, ciwanekî jîr û gurzdar û bi xurt ...
11. ... Dema ku ejdehayê şaxdar kuşt; ew hespa Ewbarê mêrikê Ewbar, ew jehrê zer ku jehra wê yî rengzer bi qasî bilindahiya rimekê difûriya.
 Dema nîvro, Gerşasp di nava feraxeke hesin de li ser piştê Ejdeha xwarin çêdikir. Ew xerabkar ku ji germa xwêdan li ser ketibû, ji nişkan ve xwe ji bin wê feraxa hesin hilavêt û ava keliyayî belav kir. Gerşaspê nerîman ji tirsan xwe gihande kenarekê.
12. Kê cara çaran di nava mirovên cîhana estûmend de, ji te vexwarin wergirt?
 Kîjan xelat pêşkêşî wî hate kirin û kîjan bextewerî bû para wî?
13. Hingê Hewmê eşewenê dūrkerê mirinê, bersiva min da:
 Cara çarem di nava mirovên cîhana estûmend de, Powrûşesp ji min vexwarin wergirt û ev xelat pêşkêşî wî hate kirin û ev bextewerî bû para wî ku di binemaleya wî de hatî dinyayê: Tu ya Zerdeştê pak û dijedêw û peyrewê dîne Ehûre ji malbata Pûrûşesp.
14. Tu ya Zerdeştê navdar li welatê arî, ku te cara yekem çar çaran "Ehwen Wîrye..." bi dirindehiyeke xurt stra û nivê duyem jî bi bangeke mezintir vegot.
15. Ya Zerdeşt! Ya kesê ku bûyî bihêztirîn, dilêrtirîn, tuxşatirîn, çelengtirîn û serkeftîtirîn aferîdigarê her du mînûyan!
 Te hemû dêw -ku berî niha, weke mirovan, li ser rûyê erdê digeriyan- di binê erdê de winda kirin.
16. Hingê Zerdeşt got:
 Silav li Hewm! Hewmê qenc, Hewmê rind afirandî, Hewmê rast afirandî, qencê dermankar, bilind, xweş-kiryar û serkeftî. [Hewm]ê zêrîna çiq- nerm ku vexwarina wî rewan û herî şadî-bexş e.
17. Ya Hewmê zêrîn!
 Ez ê li vir serxweşiya te vemirînim. Ez ê dilêrî, derman, firehî, hêjayî,

bihêziya leş û her awayê bilîmetbûnê li vir vemirînim.

Ez ê li vir gazî te bikim da ku mîna serwerekî bidil, têkşikînerê şer û têkberê Durûc bikevim nava mexlûqan.

18. Ez ê gazî te bikim da ku şerê hemû xêrnexwazan têk bişkênim: Çi dêw û mirovên dirwend, çi cadû û perî, çi sitemkar û Kewî û Kerep, çi xerabkaran û Eşmuxên dupê û gurên çar pê, çi artêşa giran a dijmin ku bi dek û dolaban êriş bikin.

19. Ya Hewmê dûrkerê mirinê!

Ez vê xelata yêkemîn ji te rica dikim:

Baştirîn jiyana eşewenan -bihuşta rewşen a bi her awayî aramîder- raberî min bike.

Ya Hewmê dûrkerê mirinê!

Ez vê xelata duyem ji te rica dikim:

Tendirustiyê bide min.

Ya Hewmê dûrkerê mirinê:

Ez vê sêyemîn bexşîşê ji te daxwaz dikim:

Jiyana payedar bibexşe min.

20. Ya Hewmê dûrkerê mirinê:

Ez vê xelata çaremîn ji te rica dikim:

Wisa bike ku ez kêfxweş, dilêr û bêhnfireh bême ser vî erdî û şer tine bikim û Durûc têk bişkênim.

Ya Hewmê dûrkerê mirinê!

Ez vê xelata pêncemîn ji te rica dikim:

Wisa bike ku ez serkeftî û di şeran de jî serbilind derkevim û şerxwaziyê tine bikim û Durûc têk bişkênim.

21. Ya Hewmê dûrkerê mirinê!

Ez vê xelata şeşemîn ji te daxwaz dikim:

Wisa bike ku em destpêkê bi diz, çete û guran bihesin; bêyî ku ti kes bi me bihese; her tim em pê bihesin.

22. Hewm, hêz û şiyanê dide kesên ku di şeran de hespan dibezînin.

Hewm, kurên navdar û lawên eşewen dide jinên bizê.

Hewm pakî û mezinahiyê dide kesên ku bi dilê xwe tiştan hîn dikin.

23. Hewm dê mêrên sozdar bide keçên xama yên gelek dem e mêr nekirine -dema ji wî zanayî bixwazin.-

24. Hewm bû ku ew Kirisanî ji serwerî daxist; ew ê ku ji ber temehkariya zêde li ser serweriya xwe bi axîn û nalîn digot:
Ji niha û pê ve, Atorban -têkber û astengkarê pêşketinê- ji bo berbelavkirina dîn, wê neyê welatê min.

25. Ya Hewm!

Xweziya min bi rojgare te ku bi hêza xwe, serwerekî bextewer î.
Xweziya min bi rojgare te ku gelek gotin rast dizanî.
Xweziya min bi rojgare te ku ji pirsîna gotinên rast bê niyaz î.

26. Mezda cara yekem kuştiya stêrka mînûyî ya xemilî li gor dînê qenc ê Mezdaperestî, ji te re çilviland.
Ji wê pê ve, hêza xwe kom dikî, li ser pozika çiyê ji Mensere re nobedariyê dikî.

27. Ya Hewm! Ya mala Xwedê! Ya dihxweda! Ya şehrbani! Ya serwer! Ya serfirazê pakî û bilîmetiyê!
Ez hêz, serkeftin û rizgarkirinên te ji bo laş û peykerê xwe bang dikim.

28. Me ji kîna kîndaran rizgar bike!

Xulqê hêrsokan ji me dûr bike!

Her kesê ku ziyanê bigihîne vî xaniyî, vî gundî, vî bajarî û vî welatî, qudûmê ji lingên wî bistîne û her du guhên wî ker bike û derûna wî perîşan bike!

29. Ew kesê ku bi hizr û peykerê me re kîne bajo, bila her du piyên wî topal bibin; bila her du destên wî seqet bibin, bila her du guhên wî ker bibin û ji hizra xwe poşman bike!

30. Ya Hewmê zerîn!

Ji bo şerê li dijî ejdehayê zer ê mezin û jehrdar ku wê peykerê Eşewen tine bike, zeynavend bibe!

Ya Hewmê Zêrîn!

Ji bo şerê li dijî rêbirên xerabkar û xwînxwar û bêxêr ku wê peykerê Eşewen tine bike, zeynavend bibe!

31. Ya Hewmê zêrîn!

Ji bo şerê li dijî fermanrewayê dirwend dema serî bilind bike, ku bikaribe peykerê eşewen tine bike, zeynavend bibe!

Ya Hewmê zêrîn!

Ji bo şer li dijî Eşmuxê nepak ê tinekarê jiyayî ku peyva vî dînî bi bîr tîne lê pê naxebite û wê bikaribe peykerê Eşewen tine bike, zeynavend bibe!

32. Ya Hewmê zêrîn!

Ji bo şerê li dijî jina laşfiroşa cadûya xapînok ku gunehkaran di hewînê, ku xulqê wê weke ewrê li hember bê dilerize, ku peykerê Eşewen tine dike, zeynavend bibe!

Ya Hewmê zêrîn!

Ji bo şerê li dijî her kesê ku dixwaze peykerê Eşewen tine bike, zeynavend bibe!

Hat 10

1. Dêw û dêwên mê ji vir dûr bikevin!

Sirûşa qenc li vir payîdar be!

Eşiyê qenc li vir mayinde be!

Eşiyê qenc li vir, di vî xanî de ku yê Ehûre û Hewmê Eşeperwer e, aramiyê bibîne!

2. Ya têgihiştî!

Ez bi bajgotinê, beşa pêşîn a hawena te ya ku şaxeya hewmê di xwe de hewandiye, niyaz dikim.

Ya têgihiştî!

Ez bi bajgotinê, beşa jorîn a haweta te ya ku şaxeya hewmê di xwe de hewandiye, niyaz dikim.

3. Ya Hewm!

Ez ewran û baranê niyaz dikim ji ber ku peykerê te li ser pozika çiyê hêşîn dikin.

Ez pozika wî çiyayî niyaz dikim ku tu li rûyê wî şîn bûyî.

4. Ya Hewmê pak!

Ez erdê fireh ê biber û bexşende ku te li xwe de di hewînê, niyaz dikim.

Ez welatê ku tu tê de weke pehlewane giyyayên bêhnxeş û giyyayê baş ê Mezda şîn dibî, niyaz dikim.

Ya Hewm!

Li ser çiyê şîn bibe û li her derê derkeve ber çavan!

Bêguman tu yî çavkaniya Eşe!

5. Raspî:
Ya Hewm!
Ji baja min li seranserê rîçik û rîşal û şaxeyan bibale.
6. Zewt:
Hewm dê hilbibe, eger pesna wî bidin.
Her wiha kesê ku pesna Hewm bide jî wê bi ser bikeve.
Her wiha kêmtirîn guvaştîyê Hewm, kêmtirîn niyazkirina Hewm û kêmtirîn vexwarina Hewm, têra kuştina hezar dêwan dike.
7. Di wî xaniyî de ku Hewm bînin û sirûda dermana Hewm a eşkere û dirustî û çareserîya wî bistirên, çi qirêjî ku çêbûbe, wê di demeke nêz de tine bibe.
8. Erê, di hemû meyên din de xeşma bixwîn a direfşê heye, lê meya Hewm aramiya Eşe bi xwe re tîne û serxweşîya wê ê laş sivik dike.
Mirovên ku Hewm mîna zarokêkî sêwî binazînin, Hewm wê ji bo alîkariya wan amade bibe û laşê wan derman bike.
9. Ya Hewm!
Ji wan dermanên ku tu bi xwe bi wan derman dikî bide min.
Ya Hewm!
Ji wan serkeftinan bide min ku tu bi xwe, bi wan dijminan têk dibî.
Daxwaz dikim ku dost û pesindarê te bim.
Dadar Ehûremezda dost û sitayîşkarekî xwe baş bi nav dike, çawa Erdî-behîşt bi nav dike.
10. Ya afirîdeyê Dadar ê dilêr, xwedawendê hunerê tu afirandî.
Ya afirîdeyê Dadar ê dilêr, xwedawendê hunerê tu li ser çiyayê Elburzê dayî rûniştandin.
11. Îca wê demê mirîşkeke pak û azmûde tu li her der belav kirî: Li ser pozê çiyayê Opayrî Seêne, li ser çiyayê Sterûsare, di nav çalên çiyayê Kosrûpete, li ser bireka çiyayê Wîşpese û li çiyayê Spîte Gûne.
12. Piştî wê pirşîre û cihêreng û rengzer di van çîyan de hêşîn dibî.
Dermanên te bi xweşiyên Behmen re hatine girêdan.
Niha wê xulqê xerabbêj ji min vegeirîne û têk bibe; ew xulqê xerabbêje ku bi min re şer dike.

13. Ez Hewm niyaz dikin ku xulqê belengaz û dewlemend weke hev mezin dike.
 Ez Hewm niyaz dikin ku xulqê belengaz wisa mezin dike ku bigihêje arezûya xwe.
 Ya Hewmê zerîn ê bi şîr re lihevxiştî!
 Tu yê kurên zêde bidî kesên ku ku ji te behreyekê bibînin û wan paktir û mezintir dikî.
14. Kesên ku Hewm vexwarin, nabe ku li gor dilê xwe mîna Gavdirefş di liv û tevgerê de bin.
 Kesên ku ji te serxweşî bibînin, divê bi dilxweşî bi pêş ve herin û jêhatî derkevin.
 Ya Hewmê eşewen û eşeperwer!
 Ez vî laşê xwe yê baş perwerdekirî pêşkêşî te dikim.
15. Ez kêmasiya jina bedkar û aqilsivik ku li xapandina Atirban û Hewm difikire, tiştêkî hesab nakim; ji ber ku ew bi xwe hatiye xapandin û bi yekcarî tine dibe.
 Kesê ku hewl dide ku bi xwe xelata Hewm bixwe, Hewm wê kurên qenc û kurên Atirban nede wî.
16. Min pênc tişt girtine û pênc tişt berdane:
 Min hizra qenc girtiye û hizra xerab berdaye.
 Min gotina qenc girtiye û gotina xerab berdaye.
 Min kiryara qenc girtiye û kiryara xerab berdaye.
 Min fermana qenc girtiye û nafermanî berdaye.
 Min Eşe girtiye û Durûc berdaye.
 Ez ê heya roja qiyametê ku şerê dawîn ê di navbera her du mînûyan de biqewime, wiha bimînim.
17. Wê demê Zerdeşt got:
 Silav li Hewmê mezdaçêkirî!
 Hewmê mezdaçêkirî qenc e.
 Silav li Hewm!
 Ez hemû Hewman niyaz dikim, çi yên li ser çiyar şîn dibin, çi yên ku li nava kûrahiya geliyan û li rex çeman. Her weha ew Hewmên ku di tengasî û di nava qeydên jinan de ne.
 Ez ê te ji teştê zîvîn birijînim nava teştê zêrîn.
 Ez te li erdê naxim, ji ber ku biheybet û hêja yî.

18. Ev in sirûdên te ya Hewm!
 Ev in niyazkirinên te.
 Ev e silava te.
 Ev e gotina Eşe ku rastî û dirustiyê tîne û serkeftinê dide û li hember dij-
 min çare û dermanan raber dike.
19. Ev gişt ji te re ne; Lê ez!
 Serxweşiya te dê bi lezgîni were!
 Serxweşiya te dê bi ronahiyê were!
 Serxweşiya te dê bi sivikî derkeve!
 Wî serkeftî, her tim bi vê gotina xweş niyaz bikin.
20. Hêz ji gerdûnê re! Silav li gerdûnê!
 Nermgotin ji gerdûnê re!
 Serkeftin ji gerdûnê re!
 Bereket ji gerdûnê re!
 Avedanî ji gerdûnê re!
 "Divê em ji bo avedaniya cîhanê têbikoşin û bi rastî parastina wê bikin û
 ber bi ronahiyê ve bibin."
21. Ez Hewmê pelzêrîn niyaz dikim.
 Ez Hewmê vexwarin û cîhanperwer niyaz dikim.
 Ez Hewmî dûrkerê mirinê niyaz dikim.
 Ez hemû Hewmên niyaz dikim.
 Ez niha xelat û fereweyê Zerdeştê Spîtamanê Eşewen niyaz dikim.
 Yenghiye Hatem...

Hat 11

1. Bêguman her sê pak -çêlek û hesp û Hewm- nifiran dikin.
 Ga nifiran li Zewt dike:
 Bila bêzarok bimînî û navê te xerab derkeve; ya kesê ku min -dema ku gi-
 hiştî me- bi erzanî nefiroşî û mezinkirina jin û zarokan yan zikperweriya
 xwe bi kar bînî!
2. Hesp nifiran li siwaran dike:
 Bila bikaribî hespan girê bidî; nikaribî siwarî hespan bibî; nikaribî ligê-
 m li devê hespan bidî; ey kesê ku arezû nakî ku ez hêza xwe di koma mêran
 de, li Esprîsê nîşan bidim.

3. Hewm nifiran li vexwariyan dike:
 Bila bêzarok bimînî û navê te xerab derkeve; ya kesê ku min -dema gu-
 vaştî me- mîna dizê mirinerzan dihêlî; Min ku ez Hewmê dûrkerê mirinê
 me bi tu awayî mirinerzan nînim.
4. Ehûremezda -bavê Eşewen- ji min re -ku ez Hewm im- ji endamên cen-
 dekê peza pêşkêşkirî, du erzînk û ziman û çavê çepê pêşkêş kir.
5. Her kesê ku ji van diyariyên li min -du erzînk û ziman û çavê çepê ku
 Ehûremezda pêşkêşî min kiriye- hinekî bidize yan hilde...
6. ... Di mala wan de Atirvan (Agirvan), Arteştar û pale nayên dinê. Di mala
 wan de wê Dehek, Mûrek û Werşenên cur bi cur ji dayik bibin.
7. Zû ji Hewmê dilêr re goştê pêşkêşkirî bibire da ku te bend neke; çawan
 ku Efrasiyabê bedkarê Tûranî -ku di sêyeka kûrahiya erdê de, di nava
 dîwarên hesin de dijîya- bend kir.
8. Hingê Zerdeşt got:
 Silav li Hewmê mezdaçêkirî!
 Hewmê mezdaçêkirî qenc e.
 Silav li Hewm!
9. Raspî:
 Tiştê ku ji me ye, ji yekî zêdetir nîne; lê ji we du beramber, sê beramber,
 çar beramber, pênc beramber, şeş beramber, heft beramber, heşt beram-
 ber, neh beramber û deh beramberî wê were.
10. Zewt:
 Ya Hewmê eşewen û Eşeperwer!
 Ez ê vî laşê xweşperwerdekirî pêşkêşî te bikim; pêşkêşî te Hewmê kedkar,
 ji bo gihiştina bi serxweşî û qencî û pakiyê.
 Ya Hewmê eşewenê dûrkerê mirinê!
 Jiyana eşewenan a herî baş -Bihuşta ronî ya bi her awayî aramîdêr- pêş-
 kêşî min bike.
11. Aşim Wihû...
 Raspî:
 Aşim Wihû...

12. Zewt:

Aşim Wuhû...

Yese Ehû Wûryû...

Ya Ehûremezda!

Bila bi dil û xwesteka xwe li ser afirandiyên xwe -li av û giya û hemû qencên Eşenejad- serweriyê bikî!

Hêzê bide Eşe û bêhêziyê bide Durûc!

13. Kêfxweş be Eşe!

Bêmiraz be Durûc!

Bila Durûc di xulqeta Spentmînû de derbasbûyî, têkçûyî, ketî û bêmiraz be!

14. Niha ez -Zerdeşt- sermiyanên xaniyan, gundan, bajaran û welatan radi-

kim da ku li ser dînê Zerdeşt ê ehûreyî bihizrin, bipeyivin û tevbigerin.

15. Raspî:

Ji seranserê xulqeta Eşe re firehî û aramiyê arezû dikim.

Ji seranserê xulqeta Durûc re tengasî û dijawariyê arezû dikim.

16. Aşim Wihû...

Ez radigihînim ku ez Mezdaperest, Zerdeştî, dijedêw im û dînê min ehûreyî ye.

Ji Sawenghî, Weyseyê Eşewen, Mezinên eşewenî re niyazkirin, dia, kêfxweşî û aferîn!

Ji Mezinên roj, geh, meh, gezanbar û salê re niyazkirin, dia, kêfxweşî û aferîn!

Zewt:

Yethe Ehû Wîryû... ku Zewta min bibêje.

Raspî:

Yese Ehû Wîryû... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

17. Zewt û Raspî:

Ez hizra qenc, gotina qenc û kiriyara qenc niyaz dikin.

Ji tiştê ku di nava hizir, gotin û kirinê de ye, ez hizra qenc, gotina qenc û kiriyara qenc dipejirînim.

Ez hemû hizrên xerab, gotinên xerab û kiriyarên xerab davêjim.

18. Ya Emşaspendan!

Ez dia û niyazkirinên xwe bi hizir, gotin, kiryar û bi hemû ten û canê xwe ber bi we tînim.

Ez nimêja Eşe dikim.

Aşim Wuhû...

Yesne, Hat 12

(Hata Mikurhatinê)

1. Zewt:

Ez dijî dêwan derdikevim.

Ez radigihînim ku ez mezdaperest, zerdeştî, dijedêw im û dînê min ehûreyî ye.

Ez diakar û niyazkarê Emşaspendan im.

Ehûremezdayê qenc -xwedawendê qencyê û Eşewenê biheybet- hêjayî qencyan dizanim. Ji ber ku hemû tiştên qenc ji wî ne. Gerdûn ji wî ye.

Eşe ji wî ye. Ronahî ji wî ye. Li ber ronahiya nûra wî ye ku cîhan kincê şahiyê li xwe kirine.

2. Ez Spendarmezê qenc hildibijêrim; Xwezî ew bibe para min.

Ez ji dizîn û revandina hêstiran dûr diçim.

Ez ji xerabkirin û wêrankirina gundê mezdaperestan dûr diçim.

3. Ez azadiya çûn û hatinê û azadiya hebûna mal û xaniyan ji bo mirovên ku li gel hêstirên xwe li vî erdî dimînin, rew a dibînim.

Dema bicihanîna nimêja Eşe li hember ava Zewra amadebûyî, şikra vê azadiyê dikim.

Ji niha û pê ve zirarê nagihînim gundê mezdaperestan û ji bo wêraniya wê hewl nadim û qesda leş û canê ti kesî nakim.

4. Ez ê têkiliya xwe ji dêwên xerabkar, pîs, ne-eşewen û pîsçêkirî, afirîdeyên Durûc, afirîdeyên pûç, afirîdeyên pîs qut bikim.

Ez xwe ji dêwan û dêwperestan dûr dixim.

Ez xwe ji cadû û cadûperestan dûr dixim.

Ez xwe ji wan afirîdeyên ziyabar dûr dixim: ji fikrên wan, ji gotinên wan, ji kiryarên wan û ji her tiştên ku ew dikin, dûr dixim.

Her wiha ez xwe ji her yek ji dirwendên bizirar dûr dixim.

5. Wisa, çawa ku Ehûremezda Zerdeşt di hemû got û bêjan û di hemû kom-

bûnan de hîn kir, dema ku Mezda û Zerdeşt bi hev re axivîn.

6. Wisa, çawa ku Zerdeşt têkiliya xwe bi dêwan re qut kir, di hemû gotûbêjan û di hemû kombûnan de, dema Mezda û Zerdeşt bi hev re axivîn. Her wiha, ez jî -ku mezdaperest û zerdeştî me- têkiliya xwe bi dêwan re qut dikim, çawa ku Zerdeştê eşewen têkiliya xwe bi wan re qut kir.
7. Bi vê baweriya bi avan, bi vê baweriya bi giyayan, bi vê baweriya bi ajalên xweşkiryar, bi vê baweriya ku Ehûremezda gerdûn afirand, ku mêrikê eşewen afirand, bi wê baweriya ku Zerdeşt hebû, bi wê baweriya ku Key Geştasp hebû, bi wê baweriya ku Freşeoştêre û Camasp hebû, bi wê baweriya her yek ji Sûşiyantên rast ên eşewen, ez jî li ser wê bawerî û dîne mezdaperest im.
8. Ez radigihînim ku mezdaperest û zerdeştî me. Ez hatime ser vî dînî û baweriya min pê heye. Min bawerî bi hizra qençizrandî, gotina qengcotî û kiryara qenckiryar heye.
9. Baweriya min bi dîne mezdaperestiyê heye ku şêr ji holê rake û çekan bavêje û destûra têkiliya xizmatiyê bide. Dîne pak ê ku di nava hemû dînen niha û yên pêşerojê de dîne herî mezin, herî baş û herî bedew e. Dîne ehûreyî yê Zerdeştî.
Ez hemû qenciyan hêjayî Ehûremezda dibînim.
Bawerî û sozdariya ji dîne mezdaperestiyê re wiha ye.

Yesne, Hatên 13-18

1. Zewt:

Ez Ehûremezda weke mezinê mala xwedê, mezinê dihxweda, mezinê bajarvan û mezinê serwer dizanim.

Ez dîne mezdaperestiyê û Eşeyê qenc, Parindî û wê jina eşewen û vî erdê ku me dihewîne, weke mezinê jinan dizanim.

2. Ez Azerê Ehûremezda weke hevalê giranqedir û xelatdêr dizanim.

Di nava mêrên eşewen de, yê herî kedar, herî jêhatî di cotkariyê de weke mezinê cotkarê stûrperwer dizanim.

Xwedanê hêza Eşe weke mezinê Arteştêr dizanim.

3. Ez kesê xwediyê agahiya herî zêde ji dîne mezdaperestiyê, weke Mezinê

Aturban dizanim.

Ez mamostayên wan bi Red bi nav dikim û bi Rediya wan re sozdar dimînim: Ez Emşaspend û Sûşyantên ku zanatir, rastbêjtir, arîkartir û têgihîştîr in.

Ez kesê xwediyê hêza herî zêde ya dînê mezdaperestiyê weke Atirvan û Erteştar, cotkarê hêstirperwer dizanim.

4. Ya Emşaspendin! Ya Serwerên qenckar!

Ez leş û canê xwe pêşkêşî we dikim.

Raspî:

Çawa ku her du mînûyan fikir kirin, çawa ku wan got û çawa ku wan kir.

5. Wek te ya Ehûremezda, ku tu çawa li hemû tiştên baş fikiriyî û te got û te kir.

Em wiha ji te re diyarî dikin. Em wiha te hêja û layîq dizanin. Em ê wiha te niyaz bikin. Em ê wiha ji te re nimêj bikin. Em ê wiha spasiya te bikin ya Ehûremezda!

6. Zewt:

Ya Ehûre!

Em ê bi navbeynkariya xizmatiya qenc bi Eşeyê qenc re, bi Eşiyê qenc re û bi Armyêtîyê qenc re, ber bi ve te bîn.

7. Em fereweşiya çêleka qenckiryar û Gîwmertê eşewen niyaz dikin.

Yenghiye Hatem...

Zewt û Raspî:

Yese Ehûweyryo...

Eşim Wihû...

8. Em Ehwene Weyriye... niyaz dikin.

Em Erdîbeheşt, Emşaspendê herî xweşik niyaz dikin.

Em Hatê xestûyî niyaz dikin.

Em ragihandin û niyazkirina dînê mezdaperestiyê niyaz dikin.

Yenghiye Hatem...

Hat 14

1. Zewt:

Ya Emşaspendino!

Ez amade me ku ji we re Zewt, niyazkar, gazîkar, parêzkar, çawîş û sirûd-
bêj bim.

Niha niyaz û dia ji we re ya Emşaspendin!

Niha niyaz û dia ji we re gelî Sûşiyantên eşewenên me!

2. Ya Emşaspendin! Gelî Serwerên qenckiryar!

Ez bi vê Zewt û Bersemê dixwazim hemû Yezdanên eşewen niyaz bikim.

Ez dixwazim hemû mezinên eşewenî niyaz bikim. Dema mezinahi-
ya Hawenî, dema mezinahiya Sawengehî û Weysye, dema mezinahiya
hemû mezinên giranqedir.

4. Zewt û Raspî:

Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî û dijedêw me û dînê min ehû-
reyî ye.

Ji Hawenî Eşewen, mezinê eşewenî re niyazkirin, dia, kêfxweşî û aferîn!

Ji Sawengehî û Wesiyeyê Eşewen, mezinên eşewenî re niyazkirin, dia,
kêfxweşî û aferîn!

Ji mezinên roj, dem, meh, gehanbar û salê re niyazkirin, dia, kêfxweşî û
aferîn!

5. Zewt:

Yese Ehû Weyryû... ku Zewta min bibêje.

Raspî:

Yese Ehû Weyryû... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Hat 15

1. Ez bi hîndekariya Zewt û bi silav û aramî, Emşaspemdanên qenc bi navên
wan ên xweşik bang dikim.

Dînê Eşe yê qenc, dînê mezdaperestiyê niyaz dikim.

2. Mezda Ehûre kesên ku di bin saya Eşe de niyazkiryên herî baş pêk tînin,
nas dike.

Ez jî kesên wiha ku berê hebûne û niha jî hene bi nav niyaz dikim û bi
rêzdarî nêzîkî wan dibim.

Serweriya te ya mînûyî û qenc -xelata herî armanî ya di bin saya Eşe de-
wê bibe para wî kesî ku ji dil û can, kiryarên herî baş bi cîh bîne.

3. Xwezî li vir ji niyazkirina Ehûremezda re -Eşewenê herî bihêz ku em wî niyaz dikin- guhdêrek hebe; di destpêkê de û wisa jî di dawiyê de.
Her wiha xwezî li vir ji niyazkirina Ehûremezda re -Eşewenê herî bihêz ku em wî niyaz dikin- guhdêrek hebe.
4. Yese Ehû Weyriyû... dema Aterwexşa min bibêje.
Esartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Hat 16

1. Em Ehûremezdayê eşewen, mezinê eşewenî, yezdanê herî mezin ê qenc-
kar, cîhanparêzê herî bihêz, dadarê xulqet niyaz dikin.
Em bi vê zewra pêşkêşkirî û gotinên rast, yezdanên mînuwî yeko yeko
niyaz dikin.
2. Em Zerdeştê Eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em bi vê zewra pêşkêşkirî û gotinên rastgotî, yezdanên cîhanî yeko yeko
niyaz dikin.
Em Ferewerşiya Zerdeştê Eşewen niyaz dikin.
Em Sirûdên Zerdeşt niyaz dikin.
Em dînê Zerdeşt niyaz dikin.
Em bawerî û dînê Zerdeşt niyaz dikin. Zerdeştê ku ji bo jiyana din têdi-
koşe û Eşe arezû dike.
3. Em yekemîn afirîdeyên xulqeta Eşewen niyaz dikin.
Em Dadar Ehûremezdayê Reyomendê biheybet niyaz dikin.
Em Behmen niyaz dikin. Em Erdîbehîşt niyaz dikin. Em Şehrîwer niyaz
dikin. Em Spendarmedê qenc niyaz dikin. Em Xordad niyaz dikin. Em
Emurdad niyaz dikin.
4. Em Aferîdigarê Ehûremezda niyaz dikin.
Em Azerê kurê Ehûremezda niyaz dikin.
Em ewên qenc ên mezdaçêkirî yên eşewen niyaz dikin.
Em roja bilez niyaz dikin.
Em heyva xwediyê tovê ga niyaz dikin.
Em stêrka Tişterê Reyomendê binûr niyaz dikin.
Em Gûşûrwenê qenckiryar niyaz dikin.
5. Em aferîdgar Ehûremezda niyaz dikin.

Em Mihra berbelav a çêregehan niyaz dikin.
Em Sirûşa pîroz niyaz dikin.
Em Reşnê herî rast niyaz dikin.
Em ferewerşiyên qenc û jêhatî yên pak ên eşewenan niyaz dikin.
Em Behramê Ehûreçêkirî niyaz dikin.
Em Ramê bexşendeyê çêregehan niyaz dikin.
Em bayê eşewenê qenckiryar niyaz dikin.

6. Em afirêner Ehûremezda niyaz dikin.

Em dînê qenc ê mezdaperestiyê niyaz dikin.

Em Eşiyê qenc niyaz dikin.

Em Ereştat niyaz dikin.

Em esmên niyaz dikin.

Em erdê qenckiryar niyaz dikin.

Em Mensere niyaz dikin.

Em Enîrên mayinde niyaz dikin.

7. Em Gerzimanê bi ronahî niyaz dikin. Cihê ku rewanên miriyan tê de aram dibin.

Em ferewerşiyên eşewenan û bihuşta eşewenan û ronahiya bi her awayî aramîdêr niyaz dikin.

8. Em şîr û dohn, ava herikbar û giyayên baş niyaz dikin. Em têkoşîna li hember temeha dêwçêkirî, berxwedana li hember dijmintiya mişkperî û têkdana wî, serdest bûn li ser Eşmuxê nepak û zalim û ziyankar û vege-randina dijmintiya wî li wî niyaz dikin.

9. Em hemû avan niyaz dikin. Em hemû giyayan niyaz dikin. Em hemû mêtên qenc niyaz dikin. Em hemû jinên qenc niyaz dikin.

Hemû Yezdanên Mînûyî û cîhanî -ew qencîbexşên Eşewen- niyaz dikin.

10. Ya Spendarmez!

Em te wek xaniyê xwe niyaz dikin.

Ya Ehûremezdayê eşewen!

Te niyaz dikin bi hêviya xaniyekî bi keriyekî dirust, bi mêtên dirust, bi her tiştê dirust û Eşedahêner re, da ku her yek ji me demeke dirêj di van xaniyan de bimînin; çî havîn û çî zivistan.

Hat 17

1. Em Ehûremezda mezinê eşewenî niyaz dikin.

Emşaspemdan, serwerên qenckiryar niyaz dikin.

2-10.¹

11. Ya Azerê kurê Ehûremezda!

Em te niyaz dikin. Em Azerê Birizî Sewenghe niyaz dikin. Em Azer Wihû Firyar niyaz dikin. Em Azerê Orwazyeste niyaz dikin. Em Azerê Wazyeste niyaz dikin. Em Azer Spenîşte niyaz dikin. Em Azerê navîka serweriya yezdan Neryûseng niyaz dikin.

Azerê xaniyê Xwedayê hemû xanedanan, wî Mezdaçêkiryê kurê Ehûremezda, wî Eşewen, wî mezinê eşewenî û hemû Azeran niyaz dikin.

12. Em avên qenc ên Mezdaçêkirî yên eşewen niyaz dikin. Em hemû avên Mezdaçêkirî yên Eşewen niyaz dikin. Em hemû giyayên Mezdaçêkirî yên Eşewenî niyaz dikin.

13-17.²

18. Ez ferewerşiyên qenc û jêhatî yên Eşewen niyaz dikim, gazî dikim û distirêm.

Em ferewerşiyên malbat, gund, bajar, welat û Zertuştûm niyaz dikin.

19. Em hemû yezdanên eşewen niyaz dikin.

Em hemû mezinên eşewenî niyaz dikin: Dema mezintiya Hawenî, dema mezintiya Sawengehî û Weysye, dema mezintiya hemû mezinên bilind. Yingehiyê Hatem...

Hat 18

1. Eşim Wuhû...

Ya Mezda!

Serweriya te ya qenc a Mînûyî - xelata armanî ya herî hêja ya di bin saya Eşe de- wê bibe para wî kesî ku ji dil û can, kiryarên herî baş bi cîh bîne. Niha ez hewl didim ku vê arezûyê bi cîh bînim.

¹ bendên 2-10an ên Y. 6

² bendên 12-16 Y. 6

8. Raspî:
 Her dema ku em hizir, gotin û kiryara herî baş pêşkêşî Spendmînû û Eşe
 bikin, wê Ehûre resentî û mayindetî û serweriya mînûyî û başiyê bide me.
 Eşim Wihû...
 Em Spentmedê Hat niyaz dikin.
 Yinghiyê Hatem...

9. Yese Ehû Wiryô...
 Eşim Wihû...
 Ehwen Wirye... niyaz dikin.
 Em Erdîbiheşt, Emşaspendê herî bedew niyaz dikin.
 Yenghiyê Hatem...

Yesne, Hatên 19-21
(Bexan Yeşt)

1. Zewt:
 Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:
 Ya Ehûremezda! Ya Spendtirîn Mînû! Ya Dadarê cîhana estûmend! Ya
 Eşewen!
 Gotina ku te kire nava dilê min kîjan bû, ya Ehûremezda...

2. Berî xuliqandina esmên, berî avê, berî heywanan, berî giyayan, berî Azerê
 Ehûremezda, berî mêrikê Eşewen, berî wêrankaran û dêwan û mirovên
 dirwend, berî seranserê jiyana vê cîhanê û berî hemû mezdaçêkiriyan
 qenc ên Eşenejad?

3. Wê demê Ehûremezda got:
 Ya Spîtmanê Zerdeşt!
 Ew gotina Ehwen Weyrye... bû ku min kire nava dilê te...

4. 2

5. Ya Spîtmanê Zerdeşt!
 Ev Ehwen Weyrye...yê min dema bê derengî û bê şaşî were gotin, bi qasî

1 Geh. Y. 51, benda 1ê
 2 benda 2yan a vê hatê

sed Gehên din ên bijare ye û dema bêyî ti şaşî û derengiyekê hatibe xwen-
din, bi qasî deh Gehên din ên bijare ye.

6. Ya Spîtmanê Zerdeşt!

Kesê ku di heyata vê cîhanê de, ji min re Ehwen Weyrye ji ber bixwîne û ji
ber bike û baj bigire û bi baj bistrê yan jê dema gotinê bigire, ez -Ehûre-
mezda -ê canê wî li ser pira Çînwed"ê sê caran bibim behîştê -tevî jiyana
herî baş, Eşeyê herî baş û ronahiya herî baş bikim.-

7. Ya Spîtman Zerdeşt!

Her kesê ku di jiyana vê cîhanê de, ji bo min ji Ehwen Weyrye... bi baj
bigire û beşek ji wê -nîv an jî sêyek an çaryek an pêncyekê wê- nexwîne,
ez -Ehûremezda- ê canê wî ji bihuştê dûr bixim. Ez ê wî bi qasî dirêjahî û
berahiya vî erdî ji bihuştê dûr bixim û ev erd ku bi wî qasî biber û dirêj e.

8. Min di destpêkê de, ev peyvên ku Ehû û Retû tê de hene, vexwendine.
Berî afirandina esmanê berîn, berî avê, berî erdê, berî giya, berî afirandi-
na ga û ajelan, berî çêbûna mêrikê eşewenê dupê, berî afirandina peykerê
roja berîn û piştî afirandina Emşaspendan.

9. Di nava wan her du Mînûyên destpêkê de, Spendmînu seranserê afirandina
Eşe ku hebûye û heye û dê bibe, bi gotina Şiyewsnem Enghûşê
Mezdayî ji min re xwend.

10. Ê ev gotin, gotina herî bi bandor a di nava gotinên gotî û xwendî de bûye
ku hatiye zimên.

Ev gotin xwedî hêzeke ewqas mezin e ku eger hemû mirovên cîhana es-
tûmend, wê hîn bibin û ji ber bikin, wê xwe ji mirinê rizgar bikin.

11. Ev gotina me hatiye gotin da ku hemû mexlûqên cîhanê wê di bin saya
Eşeyê herî baş fêr bibin û lê bihizirin.

12. Yese: Dibêje ku Ehû û Retû Zerdeşt nas kirin.

Esâ: Dibêje ku ew -Ehûremezda- jî di hizra destpêkê de, li ba afirîdeyên
cîhanê wiha ye.

Yethe: Hîn dike ku ew ji hemûyan mezintir e.

Ehta: Dibêje ku afirandin ji wî re ye.

13. Wenghûş: Sêyemîn hîndekariya dîn vebêje ku jiyana baş a mezda ye.

Dezda Menenghû: Dibêje ku ew mamostayê xulqê qenc e.

Şivethnenem: Ehû nîşan bide.

14. Ji peyva Mezda wisa tê zanîn ku ew ji bo afirandinê ye, çawa ku afirandin ji bo wî ye.

Ji peyva Xişesermê Ehûreyî wer tê zanîn ku: Ya Mezda! Serweriya mînûyî ya te ye.

Peyvên Dirîgo Biyo Wastarim dibêjin ku di xwedîkirina derwêşan de hevalê Spîtman Zerdeşt e.

Yese Ehû Weyryû... pênc hîndekariyên dîn dihewîne.

Yese Ehû Weyryû... tevahiya Mensere û gotinên Ehûremezda ne.

15. Ehûremezdayê baş, Ehwen Weyrye... stira. Wî xwedayê qencdir hemû xulqeta qenc afirand.

Ehrîmen bihêrs bû. Ehûremezda ji dûr ve ji wî dilpîsî re wiha got:

Ne xulq, ne hînkirin, ne têgihîştin, ne bawerî, ne gotin, ne kirin, ne "dîn" û ne jî fikra me her du mînûyan li hev nakin.

16. Sê beşên vê gotina Mezda hene û li çar pîşe û pênc mezinên dinêre û bi xelat û diyariyan digihêje encamê.

- Sê beşên vê gotinê kîjan in?

- Hizra qenc, gotina qenc, kiryara qenc.

17. - Çar pîşe kîjan in?

- Aturpan, Arteştar, Berzîgrê hêstirperwer û Destwerzê çêker.

Başiya û pîrozbûna van hemûyan di rastfikirîn, rastbêjî û kiryarên rast de bi mêrikê eşewenê peyrewê mezinê dînger re beramber e:

"Bi kiryara xwe cîhanê ber bi eşewen ve dibin."

18. - Pênc mezin kîjan in ew?

- Mala Xwedê, dihxuda, bajarvan, serwer û a pêncan jî Zerdeşt (di Reyên dîn de jî, ji bilî Reya Zerdeştîyan).

Di Reya Zerdeştîyan de tenê çar kes mezin in:

- Kîjan in Mezinên van serzemînan?

- Xaniyê xwedê, dehxedda, bajarvan û serwer û ya pêncan jî Zerdeşt (di welatên dîn de Reyê zerdeştî).

Di Reyê zerdeştî de tenê çar kes mezin in.

Mezinên van welatan kîjan in?

Mala Xwedê, Dihxuda, Bajarvan, Serwer û ya pêncem Zerdeşt.

19. - Hizra qenc çi ye?

- Ya yekemîn niyaza qenc.
- Gotina qenc kîjan e?
- Gotina wercavend.
- Kîrîyara qenc çi ye?
- Sirûda niyazkirinê û ji mezinzanîna mexlûqên pak.

20. Mezda got:

- Ji kê re got?
- Ji Eşewenê Mînûyî û cîhanî re.
- Di gotina ku kîre nava dilê wî de, çi got?
- Serwerê herî baş.
- Ji kê re?
- Ji Eşewen û ji ew baştirê ku di serweriyê de xwehez nebe.

21. Em Ehwene Weyrye... niyaz dîkin.

Em Ehwene Weyrye... niyaz dîkin, çiqasî bilind vexwendîye, çiqasî hêdî baj girîtiye, çi straye û çi pesîniye.
Yenhîyê Hatem...

Hat 20

1. Ehûremezda got:

Eşim Wihû Wehîştîm Estî.
Ji vê gotinê dixuye ku qenciya herî baş pêşkêşî wî bê kirin; çawa ku hez-
kirin ji pêşkêşî hezkirîyan tê kirin.
Eşim Wihû Wehîştîm Estî.
Wê wisa dîn (hîndekariyên dînî) bi kar bîne.

2. Êştî Estî Êştî Ehmaî.

Ji vê gotinê dixuye ku seranserê xelatên Eşe, para hezkirîyên Eşe ye.
Wiha payedar ji vê gotinê dixuye ku seranserê xelata Eşe, para yek bi yekê
hezkirîyê Eşe ye.

3. Hiyet Eşayî Wehîştayî Eşim.

Ev gotin, rênimîniyek e ji bo seranserê gotinên wercavend ku hemû Men-
sere wê di xwe de dihewîne.

Wiha hîn dîke:

Eşe ji serweriya Mînûyî ya Ehûre ye û wê xelata Eşe ji niyazkarên Eşe re
pêşkêşî bibe û Eşe wê Sûşyantana bide we.

Sê fermandên yezdanî -tevhîya gotina Esim Wuhû...- gotina raberkirî û gotina Ehûremezda ye.

4. Mezda got:

- Ji kê re got:

- Ji Eşewenê Mînyûyî û cîhanî re.

- Di gotina ku kete nava dilê wî de çi got?

- Serwerê herî baş.

- Ji kê re?

- Ji Eşewen re û ji baştirê ku di serweriyê de xwehez nebe.

5. Em Eşe Wehîşt niyaz dikin.

Em Eşe Wehîşt niyaz dikin; çiqasî bilind vexwendiyê, çiqasî hêdî gotiyê, çiqasî hêdî baj girtiye, çi straye û çi pesiniye.

Yenghe Hatem...

Hat 21

1. Peyva niyazkirina Zerdestê Eşewen wiha ye:

Yenghiyê Hatrem Aet Yisnê Peytî.

Yenghiyê niyazkirina Mezda hîn dike; Çawa ku di edaleta Ehûre de heye.

Hatem niyazkirina ku bi kêrî mirovên cîhanê tê hîn dike.

2. Yawenghem li vê derê rênîşandanek ji bo niyazkirina jinên eşewen ku di niyazkirina Emşaspandan de, di destpêkê de Spendarmed niyaz dikin. Sê fermandên yezdanî -seranser Yenghe Hatem...- gotinên hêjayî niyazkirinê ne.

- Ev niyazkirin ji kê re ye?

- Niyazkirin ji Emşaspemdan re ye.

3. Wê demê Mezda got:

Bextewerî bibe para wî kesî ku ji wî bextewerî bigihêje her kesî!

Serwerê yekdayê bê hemta -Mezda Ehûre- wê wiha wî bextewer bike!

4. Mezda bi vê gotinê çi peyamek da?

- Wî Xwedayê baştir, Mezdayê baştir Peyama bexteweriyê da û bi peyva bextewerî peyama bextewerîya herî baş da hemû eşewenên ku hebûne û hene û wê hebin.

Ji Zerdestê Eşewenê baştir re, peyama bexteweriyê da her yek ji Eşewenên

baştir.

5. Em Yenghiyê Hatem...ê qenc ê pesinî û pak niyaz dikin.
Yenghe Hatem...

Yesne, Hat 22

1. Eşim Wihû...

Niha me bersem û zewr daniye ji Ehûremezdayê nûranî yê biheybet û Emşaspemdan re.

Ez ji bo vî Hewmê li ser ayîna Eşe daxwaza niyazkirinê dikim.

Ez ji vî şîrê rewan ê li ser ayîna Eşe daxwaza niyazkirinê dikim.

Ez ji vî giyayê Heza Nepetayê li ser ayîna Eşe daxwaza niyazkirinê dikim.

2. Ez bi avên qenc re vê zewra têkilî Hewm, têkilî şîr, têkilî Heza Neêpeta û ayîna eşedanayî re daxwaza niyazkirinê dikim.

Bi avên qenc re, daxwaza niyazkirina ava Hewm dikim.

Ez ji bo Hawenê hesinîn hezkirinê niyaz dikim.

3. Ez ji bo vî giyayê bersem û ji bo kêfxweşiya mezin, ji bo hînbûn û bikaranîna dînê mezdaperestiyê yê qenc, ji bo strana "Gatan" û kêfxweşiya mezinê Eşewen, ji mezinê eşewenî û vî êzingî û xwarekê daxwaza niyazkirinê dikim.

Ya Ehûremezda! Ez ji bo te û hemû mexlûqên Eşenejad daxwaza niyazkirinê dikim.

4. Ji bo kêfxweşiya Ehûremezda, Emşaspemdan, sirûşa pîroz û Azerê Ehûremezda, wî mezinê bilind ê eşewenî.

5-19.¹

20-22. Zewr û Raspî:

.....²

23-27.³

1 bendên 5-19n ên Y. 3

2 bendên 1-3 ên vê hatê

3 bendên 1-3 ên vê hatê

Hat 23

1. Zewt:

Ez daxwaza niyazkirina fereweşiyên wan kesan dikim ku berî vê di nava van xanî, gund, bajar û welatan de bûn; yên ku esman parastin; av parastin; erd parastin; heywan parastin; zarok di malzaroka dayika ducanî de parastin da ku nemire.

2. Ez ji bo fereweşiyên Ehûremezda û Emşaspemdan, ji bo Fereweşiyên hemû Yezdanên Eşewen ên Mînûyî daxwaza niyazkirinê dikim.

Ji bo Fereweşiyên Gîwmert, Zerdeştê Spîman, Key Guştasip, Îset Wastire -kurê Zerdeşt- û fereweşiyên pak ên mamostayên dîn daxwaza niyazkirinê dikim.

3. Daxwaza niyazkirina Fereweşiyên Eşewenan dikim ku li vî erdî mirine. Fereweşiyên Eşewenan -çi jin, çi nûciwan, çi keçik- ku di kar û koşîşan de bûn û ji vî xaniyî bihurîn û niha jî li benda niyazkirina qenc û padaş in.

4. Daxwaza niyazkirina Fereweşiyên pîroz ên Eşewenan dikim.

Daxwaza niyazkirina Fereweşiyên mamostayên dîn, Fereweşiyên bav û kalan û Fereweşiyên rewan û derûna xwe dikim.

Daxwaza niyazkirina hemû Mezinên eşewenî, hemû qenckaran -Yezdanên Mînûyî û cîhanî- ku li gor ayîna Eşe hêjayî niyazkirinê ne dikim.

5. Ez radigihînim ku ez Mezdaperset, Zerdeştî, dijedêw im û dîne min ehûreyî ye.

Ji Hawenî Eşewen, Mezinê eşewenî re niyazkirin, dia, hezkirin û aferîn!

Ji Sawengihî û Weysyeyê Eşewen, Mezinên eşewenî re niyazkirin, dia, hezkirin û aferîn!

Ji Mezinên roj, meh, Gehanbar û sal re niyazkirin, dia, hezkirin û aferîn!

Zewt:

Yese Ehû Wûryû... ku zewta min bibêje.

Raspî:

Yese Ehû Wûryû... ku zewta min bibêje.

Zewt:

Ethartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikî pîroz û zane bibêje.

Hat 24

1. Zewt û Raspî:

Em ji Ehûremezda, Hewm, Miyezd, Zewt û Bersema li ser ayîna Eşe ve-
kirî, goşt xweşîdêr, şîrê rewan û giyayê Hezanepetayê ya dînê Eşe re niya-
zan dikin.

2. Bi avên qenc, bi vê zewra têkilî Hewm, têkilî şîr, têkilî Hezanepetayê li ser ayîna Eşe danayî, bi avên qenc, ava Hewm, Hawena giran û Hawena hesinîn.

3. Ez ji giyayê Bersem û kêfxweşiya mezinan, fêrbûn û bikaranîna dînê qenc ê Mezdaperestiyê û sitrana Gatan û kêfxweşiya Mezinê Eşewen re, ji vê êzing û xwarekê re, ji te -ya Azerê kurê Ehûremezda!- û ji hemû afirîdeyên Eşenijad re pêşkêş û niyaz dikim.

Niha ez van hemûyan wisa niyaz dikim:

4. Ji Ehûremezda, sirûşa pîroz, Emşaspemdan, Ferewerşiyên Eşewenan û rewanên Eşewenan, Azerê Ehûremezda, Mezinên bilind û ji sertaserê xulqeta Eşe re niyazkirin û dia û hezkirin û aferîn!

5. Niha ez van hemûyan wiha niyaz dikim:

Ji Ferewerşiyê Zerdeştê Spîtmanê Eşewen re ku di cîhanê de daxwaza ras-
tiyê kir û ji Ferewerşiyên hemû Eşewenan re -ew Eşewenên mirine, ewên
zindî ne û ew mêtên ku hîn ji dayik nebûne (Soşiyantên ku gêtî nû ve
dikin)- re niyazkirin û dia û hezkirin û aferîn!

6. Ji bo vî Hewm û Miyezd û Bersema ayîna Eşe û goştê xweşîdêr û şîrê he- rikbar û giyayê Hezanepetayê ayîna Eşe re.

7-8.¹

9. Ji bo Emşaspemdan, serwerên qenckar ên mayinde yên zindî û ji bo ma- yindeyê xelatdêr ku bi xulqê qenc dijîn û ji banûyên Emşaspemd.

10-12.²

1 bendên 2-3 yên vê hatê

2 bendên 5-7 Y. 4

13-27.¹

28-32.²

33. Niha ez van hemûyan wiha niyaz dikim:

Ji bo Ferewerşiyên pîroz ên Eşewenan, ji bo Ferewerşiyên mamostayên dîn ên yêkemîn, ji bo Ferewerşiyên bav û kalan, ji bo Ferewerşiyên derûna xwe, niyazkirin, dia, hezkirin û aferîn!

34. Niha ez van hemûyan wiha niyaz dikim:

Ji hemû Mezinên eşewenî re niyazkirin, dia, hezkirin û aferîn!!

Niha ez van hemûyan wiha niyaz dikim:

Ji bo hemû qencîdêran -ezdanên mînuîyî û cîhanî- ku li ser ayîna Eşe ne û hêjayî niyazkirin û diayan e.

Hat 26

1-3

1

2. Niha di nava van hemû Ferewerşiyên yekemîn de, ez Ferewerşiyê Ehûremzda niyaz dikim ku herî girîng û herî baş û herî bedew û herî bihêz û herî têgihîştî û herî xurt û herî spend e.

3. Em Ferewerşiyên eşewenan ên qenc û jêhatî niyaz dikin.

Em ferewerşiyên Emşaspemdan niyaz dikin; wan hûrbînên giranqedir û gelekî bihêz ên ehûreyî ku wercavendên mayinde ne.

4. Niha em can, dîn, "bêhn, rewan û Ferewerşiyên yekemîn mamostayên dîn û jin û mêrên Eşewenî niyaz dikin ku sedema serkeftina Eşe bûne.

Em Gûşûrwenê qenckar niyaz dikin.

5. Em Ferewerşiya wan kesan ku bûne sedema serkeftina Eşe û ferewerşiyên Gîwmertê eşewen niyaz dikin.

Niha em xelat û Ferewerşiya Zerdeştê Spîtmanê Eşewen niyaz dikin.

Em Ferewerşiya Key Giştasipê Eşewen niyaz dikin.

¹ bendên 8-22 Y. 4

² bendên 8-12 Destpêka Yesneyê

Em Ferewerşiyê Îset û Estreyê Eşewen -kurê Zerdeşt- niyaz dikin.

6. Niha em can, dîn, bêhn, rewan û Firehweşiya bav û kalan, mêr û jinên ku sedema serkeftina Eşe bûne, niyaz dikin.
Ez Ferewerşiyên hemû Eşewenan ku hebûne û hene û mêrên ku hîn ji dayik nebûne (Sûşyantên ku cîhanê nû dikin) niyaz dikim.
7. Niha em rewanên miriyan niyaz dikin.
Em Ferewerşiyên Eşewenan niyaz dikin.
Ez hemû bav û kalên vê xanedanê yên mirî û mamostayan -çi mêrên eşewen bin û çi jinên eşewen- niyaz dikim.
8. Em Ferewerşiyên hemû mamostayên Eşewen niyaz dikin.
Em Ferewerşiyên hemû hîndekarên Eşewen niyaz dikin.
Em Ferewerşiyên hemû Eşewenên mêr niyaz dikin.
Em Ferewerşiyên hemû Eşewenên jin niyaz dikin.
9. Em Ferewerşiyên hemû zarokên Eşewenî niyaz dikin ku ji Eşewenî çêbûne.
Em Ferewerşiyên wan Eşewenan niyaz dikin ku di welêt de ne.
Em Ferewerşiyên wan Eşewenan niyaz dikin ku li derveyî welêt in.
10. Em Ferewerşiyên Eşewenên mêr niyaz dikin.
Em Ferewerşiyên Eşewenên jin niyaz dikin.
Hemû Ferewerşiyên qenc, pak û jêhatî yên Eşewenan ji Ferewerşî Gîwmert heta Sûşyantê pîroz niyaz dikin.
11. Zewt û Raspî:
Em hemû Ferewerşiyên Eşewenan niyaz dikin.
Em rewanên miriyan û Ferewerşiyên Eşewenan niyaz dikin.
Yenghiyê Hatem...
Raspî:
Yese Ehû Wîryû... ku zewta min bibêje.
Zewt:
Ethartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Hat 27

1. Niha em yê ji hemûyan mezintir -Ehûremezda- Ehû û Retû hildibijêrin

da Ehrîmenê xerab tine bikin; da dêwê xişim û albixwîn¹ têk bibin; da ku dêwên Mezenderî biqewirîn; da ku hemû dêwan û dirwendên Werine tine bikin...

2. Da ku em Ehûremezdayê Rayomendê Ferehmendê bilind nas bikin; da ku em Emşaspendanê bilind nas bikin; da ku em stêrka Rayomendê nûranî û bi heybet nas bikin; da ku em mêrikê eşewen nas bikin; da ku em hemû afirdeyên eşewenê Spendê Mînû yê bilind nas bikin.

3. Yese Ehû Weyryû...

4. Ya Mezda!

Min ji baştirîn gotin û kiryanan agahdar bike heyânî di bin siya Eşe de bi xulqê qenc û bi azadî te niyaz bikim.

Ya Ehûre!

"Bi serweriya xwe ya Mînûyî û bi xwesteka xwe, jiyana nû û tijî ji Eşe raberî me bike."²

Ya Eyeryemenê hêja!

Were vir û alîkariya jin û mêrên Zerdeştî bike, were alîkariya xulqê qenc, were alîkariya wî dînê ku hêjayî heqekî giranbiha ye!

Ez xelata manewî ya Eşe ku Ehûremezda raber dike, dixwazim.

Eşim Wuhû...

6. Hewm ku weke Mezda jêhatî ye, ew Mezinê eşewenî, ew eşewenê pîroz û Sirûşê qenc -ku bi Eşe dewlemend re ye- divê her tim li vir têkoşînê bikin.

7. Em Ehwene Weyrye...yê pîroz ...³ yê li ser ayîna Eşeçêkirî, Hawenê ku li ser ayîna Eşe hatiye bikaranîn û gotina rastgotî, hîn dibin.

Ew ê wiha pîroztir bibin.

8. Ya Mezda Ehûre! Ya herî bihêz! Ya Armeşyîti! Ya Eşe cîhanparêz! Ya xulqê qenc! Ya serweriya Mînûyî!

Guhê xwe bidin min û dema ku hûn xelata her kesî pêşkêş dikin, li min biborin.

9. Ya Ehûre!

¹ Ala bi xwîn.

² Gah. Y. 34. Benda 15.

³ Li dewsa "... ku di nivîsa "openhav" de hatiye, Pûrdawûd li bara wê nivîsiye: "Min wateyek baş jê re nedît."

Xwe nişanî min bide û di bin saya Armeyîti de hêz û şiyane bide min.
Ya Mezda!

Ji bo xelata niyaza min ji spendê herî minû qencyê, ji Eşe hêza zêde û ji xulqê qenc jî serweriyê bide min.

10. Ya Ehûreyê hûrbîn!

Ji bo kêfxweşî û rehetiya min, xelata xwe ya bêhempa ku ji serweriya Minûyî û ji xulqê qenc e ji min re eşkere bike.

Ya Spemdarmez!

Dîne min bi alîkariya Eşeyê hîn bike û ronahiyê bidê.

11. Niha Zerdeşt hemû laş û can û bijartiya xwe a xulqê qenc weke niyazekê pêşkêşî Mezda dike û gotin û kiryar û dilagahî û hêza xwe weke diyarî ji Eşe re dibe.¹

Eşim Wuhû...

12. Ez radigihînim ku ez mezdaperest, zerdeştî, dijedew im û dîne min ehûreyî ye.

Ji Hawenî eşewen, Mezinê eşewenî re niyazkirin, dia, hezkirin û aferîn!

Ji Sawengihî û Weysyeyê eşewen û Mezinên eşewenî re niyazkirin, dia, hezkirin û aferîn!

Ji mezinên roj, geh, Gehanbar û sal re re niyazkirin, dia, hezkirin û aferîn!

13. Yese Ehû Weyryû...

14. Eşim Wuhû...

15. Ehwene Weyrye... niyaz dikin.

Erdîbiheşt, Emşaspendê xweşik niyaz dikin.

Yinghiye Hatem...

Yesne, Hatên 35-42

(Heft Hat)

1. Zewt:

Em Ehûremezdayê eşewen, Mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Emşaspendan, serwerên xêrxwaz niyaz dikin.

¹ Bendên 8-11 yên vê Hatê weke Geh. Y. 33, bendên 11-14 ne.

Em hemû hebûna eşewenê Mînûyî û estûmend niyaz dikin.
Bi fermana Eşe qenc, bi fermana dînê qenc ê mezdaperestiyê.

Raspî:

Ehûremezdayê eşewen...¹

2. Zewt:

Em Hewe Metnem... hizra qenc, gotina qenc, kiryara qenc ku li vir û li her derê berbelav bûye û dê berbelav bibe, silav dikin û bi em xwe jî ji dil û can û bi qencî têdikoşin.

3. Ya Ehûremezda! Ya Erdîbiheştê bedew!

Ez vê ji bo xwe hildibijêrim:

Em wan hizir û gotin û kiryaran hildibijêrin ku kiryarên herî qenc ên her du cîhanan e.

4. Li pey xelata paşîn, em ê ji zana û nezanayan û serwer û bajarvanan re qala kiryarên herî baş bikin jku cîhanê ava bikin û aramiyê raber bikin.

5. Bi rastî em serweriyê ji bo wî kesî dizanin û heqî wî kesî dizanin û ji bo wî kesî dixwazin ku baştir serweriyê bikin: Mezda Ehûre û Erdîbiheşt.

6. Her tiştê ku her jin û mêrek baş û qenc zanî li ser wan ferz e ku bi xwe bi kar bînin û kesên din jî agahdar bikin da ku wan tiştan -çawa ku hene- bi kar bînin.

7. Niha em ê we baştir bihesibînin:

Niyaz û dia pêşkêşî Ehûremezda be û avedanî ji cîhanê re.

Niha em ê bi xwe vê kiryarê ji we re bi cîh bînin û heta ciyê ku ji destê me were, em ê kesên din jî agahdar bikin.

8. Bi desthilatdariya Eşe û bi cîrantiya Eşe, wê hemû mexlûqatên cîhanê ji xelata herî baş a her du cîhanan behremend bibin.

9. Em ê vê gotina Ehûremezda ya şandî bi kiryarên herî baş re berbelav bikin. Wê demê em ê te -ya Zerdeşt!- weke bêjer û mamostayê wê bizanin.

10. Ya Ehûre!

Em ê ji Erdîbiheşt û Şehrîwerê qenc re, ji berê zêdetir sirûd û silavan

¹ Domahîka gotina Raspî, weke gotina Zewt e di destpêka vê bendê de.

bişînin û niyazan zêde bikin.
Yinghiye Hatem...

Hat 36

1. Ya Mezda Ehûre!

Destpêkê bi navbendiya kiryara Azer û bi alîkariya Spendmînûyê te, em nêzîkî te dibin. Dê Azer zîyanê bigihîne kesekî ku te acizkirina wî xwestibe.

2. Ya Azerê Ehûremezda!

Bi awayê herî baş ber bi me ve were.

Bi kêfxweşiya herî aramîdêr, bi silavên herî hêja, dema edaleta mezin, berê xwe bide me.

3. Ya Azer!

Tu yî sedema kêfxweşiya Mezda Ehûre; weke mîna Spentmînû.

Tu yî sedema dilxweşiya wî bi bikêrtirîn navê ku te yê heyf.

Ya Azerê Mezda Ehûre!

Em nêzîkî te dibin.

4. Em bi hizra qenc, bi rêbaza dirust û bi gotin û kiryara zanatiya qenc nêzîkî te dibin.

5. Ya Mezda Ehûre!

Em ji te re nimêj dîkin û spasiya te dîkin.

Em bi hemû hizra qenc, bi hemû gotina qenc û bi hemû kiryara qenc nêzîkî te dibin.

6. Ya Mezda Ehûre!

Em peykerê herî bedew ê di nava peykeran de yê te dizanin.

Ew bilindtirîn cêgeha tîrêja cîhana jorîn ku jê re dibêjin Roj.

Yinghiye Hatem...

Hat 37

1-5. Zewt:

Em niha Ehûremezda niyaz dikin

Hat 38

1. Em niha erdê niyaz dikin; ew erdê ku me dihewîne.
Ya Ehûremezda!
Em jinan niyaz dikin. Em jinên ku yên te tên hesabkirin û xwedî Eşeyê herî baş in, niyaz dikin.
2. Em bi coş û kelecana dînî, çalakî, hişyarî û “dîn”ê pak, xelata qenc û arezû-ya qenc û bereketa qenc û navê qenc û xelata qenc niyaz dikin.
3. Niha em avan niyaz dikin; ew avên bariyayî û kombûyî û herikî û xweşkiriyar ên ehûreyî.
Gelî avan!
Em we ku bi başî herikbar, bi başî hêjayî avjeniyê, bi başî hêjayî şuştin û xelatên her du cîhanan e niyaz dikin.
4. Niha em bi navên ku Ehûremezdayê xweşdêr dane we ya avên qenc, we niyaz dikin. Em we bi wan navan niyaz dikin. Em bi wan navan dostaniyê ji we dixwazin. Em bi wan navan nimêj dikin. Bi wan navan em spasiyan bi cih tînin.
5. Gelî avan! Avên bi xêr û bereket!
Em ji we alîkariyê dixwazin. Hûn ku weke dayikan in; hûn ku weke çêlekên şîrdêr, parêzvanên belengazan in û ji hemû vexwarinan baştir û xweştir in.
Em we qencan bi mezinên baskmezin gazî dikin da ku di vê tengasiyê de me xelat bikin û alîkariya me bikin, gelî dayikên zindî!
Yinghiye Hatem...

Hat 39

1. Em wisa Gûşûrwen û Gûş Teşen û rewanên xwe û rewanên ajelên çarpê niyaz dikin ku sedema jiyana me ne; yên ku em ji bo wan in û ew jî ji bo me ne.

¹ Hemû bendên pênchebî yên Hata 37an beramberî bendên 1-5an a Hata 5an e.

2. Em rewanên heywanîn sûdmend ên deştî niyaz dikin.
Niha jî rewanên mêrên eşewen û jinên eşewen -li her derê ku ji dayik bû-
bin- niyaz dikin. Ew jin û mêrên ku dîne wan ê qenc ji bo serkeftina Eşe
hewl daye, hewl dide û wê hewl bide.
3. Em ê wisa nêr û mêyên qenc; Emşaspendên mayinde yên zindî û mayinde
yên xelatdêr ku bi xulqê qenc re dijîn û Emşaspendên banû niyaz bikin.
4. Ya Ehûremezda!
Çawa ku tu bi qencî lê fikiriya û pê re axiviya û te pê reftar kiriye, em ê jî
hizir, gotin û kiryarên xwe yên qenc bînin cem cêgeha te ya bilind.
Ya Mezda Ehûre!
Em hîn te niyaz û ji te dia dikin. Dîsa em ji te re nimêj dikin û te spas
dikin.
Em bi hevdestiya Eşe, bi xelata qenc û bi paqijiya xwe ber bi te ve tên.
Yinghiye Hatem...

Hat 40

1. Ya Mezda Ehûre!
Niha vê xelatê bi bîr bîne û hêviyên me bîne cih.
Ya Mezda Ehûre!
Tiştê ku te ferman daye xelata dîndariya kesekî weke min e.
2. Te ev xelat pêşkêşî me kiriye da ku em di vê jiyana heyî û li cîhana mînûyî
de paybendên te û Eşe bin.
3. Ya Mezda Ehûre!
Wisa bike ku Arteştar tevî Eşe bibin û li Eşe bigerin û cotkarên kedkar
bi yekîtiya payedar û mayinde, pir coş û bihêz bike da ku bibin hevalê
Atirbanan.¹
4. Ya Mezda Ehûre!
Bila wisa be ku xizm û hevkar û heval jî bi kesên ji te, ku bi em bi wan re
yek in, ayidî te bêne hesibandin û em jî ji wan pakan û eşewenan bin ku
tiştên ku em arezû dikin, pêşkêşî me bikî.
Yinghiye Hatem...

¹ Agirvan.

Hat 41

1. Em ê gazî, rêzdarî û niyazên xwe bînine hizûra Ehûremezda û Erdîbiheştê mezin da ku em xwe hêjayî wan bizanibin.

2. Ya Mezda Ehûre! Ya yê ku di nava heyîyan de, herî qenckar!
Xwezî em her tim ji serweriya te ya qenc behremend bibin!
Xwezî di her du cîhanan de, serwerê qencyê li ser me mêr û jinan desthilatdariyê bike.

3. Ya kesê ku di nava heyîyan de, herî qenckar!
Em te pîroz, bextewer û yezdanê ji Eşe dizanin.
Xwezî tu di her du cîhanan de zêrevanê laş û canê me bî!

4. Ya Mezda! Ya yê ku di nava heyîyan de, herî qenckar!
Xwezî em sitara te ya mayinde nas bikin û bikin para xwe.
Xwezî em bi alîkariya te bextewer û bihêz bibin -çawa ku arezûya me ye-
û demeke dirêj me li kêleka xwe sitar bikî.

5. Ya Mezda Ehûre!
Em weke sirûdbêj û peyamhênerên te hatin vexwendin û me ew pejirand
û em bi xelata ku te weke dîn mizgîniya wê da kesên weke me, dilxweş in.

6. Te ev xelat da me da ku di jiyana heyî û jiyana mînûyî de em bibin hevalên
te û Eşe yên mayinde.

7. Yinghiye Hatem...

Hewmetenem...: Em ji hizra qenc, gotina qenc û kiryara qenc re ku li vir
û li her derê hatiye raçandin, rêzê digirin û bi xwe jî bi dil û can bi qencî
têdikoşin.

Yese Ehû Weyryû...

Eşim Wuhû...

Yinghiye Hatem...

Hat 42

1. Zewt û Raspî:

Ya Emşaspemdan!

Em pareyên¹ "Heft Hat" an niyaz dikin.
Em avên kaniyan niyaz dikin.
Em avên riyan niyaz dikin.
Em pevgihiştinên riyan niyaz dikin.
Em levhatinên rêkan niyaz dikin.

2. Em çiyayên averêj niyaz dikin.
Em golên avzê niyaz dikin.
Em zeviyên bi bereket ên gênim niyaz dikin.
Em zêrevan û afirêner niyaz dikin.
Em Mezda û Zerdeşt niyaz dikin.
3. Em erd û esmên niyaz dikin.
Em bayê bilez ê mezdaçêkirî niyaz dikin.
Em pozê çiyayê Elburzê niyaz dikin.
Em erdê û hemû tiştên rind niyaz dikin.
4. Em kiryarên qenc û rewanên eşewenan niyaz dikin.
Em masiyê Vasiyê Pença Sedvera niyaz dikin.
Em Xereyê pak niyaz dikin ku di nava zeryaya Mezin Kerit de sekiniye.
Em zeryaya Mezin Kerit niyaz dikin.
5. Em Hewmê zêrîn ê biheybet niyaz dikin.
Em Hewmê cihanparêz niyaz dikin.
Em Hewmê dūrkerê mirinê niyaz dikin.
6. Em ava herikbar û balindeyên firinde niyaz dikin.
Em vegera Aturvanan niyaz dikin; yên ku çûne welatên dūr; yên ku çûne
welatên din û daxwaza hîndekariyên Eşe dikin.
Em hemû Emşaspendan niyaz dikin.
Yinghiye Hatem...

Yesne, Hat 52

1. Zewt û Raspî:
Yesê Ehû Weyryû...
Zewt:

¹ Perçeyên.

Ez ji bo tevahiya xulqeta Eşe ku hebûye, heye û dê hebe, tiştên qenc û herî qenc dixwazim.

Eşiyê bexşende û serkeftiyê mayinde, bi xwesteka xwe alîkarî kir û hevî da.

2. Eşî xwedan wan dermanan e ku di av, giya û çarpiyan de hene. Ew e ku dikare şerê dêw û mirovên dirwend -ku ziyane didin vî xanî ku xaniyê xwedayê Werzend- têk bibe.

3. Xelata û diyariya qenc, qencyên pêşîn û paşîn ku serkeftina mayinde pêşkêş dike; çawa ku em ji xelatên herî mezin, baş û bedew behremend bibin.

4. Em ji Emşaspemdan re niyaz û diayan dikin, kêfxweş dikin û aferîn dibêjin da ku van xaniyan rehet bikin; seranserê xulqeta Eşe aram bikin û seranserê xulqeta dirûc birûxînin.

Ya Eşe!

Ez silav û hezkirinên xwe pêşkêşî Mezda -ku xêrxwazê mexlûqên xwe ye- dikin.

5-8.¹

Yesne, Hat 54

(Nimêja Eryemen Îşiyê)

1. Zewt û Raspî:

Ya Eryemenê delal!

Were vir û alîkariya jin û mêrên Zerdestî bike; alîkariya xulqê qenc bike; alîkariya hemû dînen ku hêjayî xelateke giranbiha ne bike.

Ez daxwaza xelata Eşe ya armanî dikim ku Ehûremezda pêşkêş dike.

Eşim Wuhû...

2. Ez nimêja Eryemen Îşiyê niyaz dikin. Ew nimêja xurt û dijminîkuj ku di nava gotinên Eşe de ya herî mezin e.

Em Gahanê pak, mezinên serwerê eşewen niyaz dikin.

Em Stûte Yisniye yekem ku dada cîhanê ye niyaz dikin.

Yinghiye Hatem...

¹ Bendên 5-8 Y. (di destpêka benda 8an - Zewt û Raspî: - zêde dibe.)

Hat 55

1. Em ê tevahiya hebûna xwe -laş, can, peyker, hêz û bêhn, rewan û Fe-
reweşî- raber bikin û hêjayî hizûrê bizanin.
Em ê wisa van hemûyan layiqî hizûra Gahanê eşewen, Mezinên serwerê
eşewen bizanin. Bizanin.
2. Gehan parêzvan, zêrevan û hawara me ya mînûyî ne. Ew me rewan, xwa-
rek û kinc bikin.
Gehan wê sitar û mayindetiyê bidin me û ê xwarina mînûyî ji me re bînin.
Ew me rewan, xwarek û kinc bikin.
Xwezî Gehan -di cîhana din de piştî cidabûna laş û bêhnê ji hev- xelata
mezin, xelata qenc û xelata Eşe bide me.
3. Xwezî ew bêne cem me, bi hêz, bi serkeftin, bi tendirustî, bi derman, bi
bereket, bi xurûr, bi hevaltî, bi xêrxwazî, bi Eşe, bi mezinahî û bi xelat;
ew Stewute Yesniye, çawa ku Mezda Ehûre ew serkeftî û bi cîhanxwazî
ji bo zêrevaniya cîhana Eşe; parêzvaniya cîhana Eşe; hevaltiya xelatgir û
xelatdêran û ji bo seranserê xulqeta Eşe afirandin.
4. Her eşewenê ku bi vê nimêja taybetî kêfxweşiya mezinan, xwe bi lavayiya
rehmetê bigihîne hizûra te, tu yê wî bigihînî hizra qenc, gotina qenc û
kiryara qenc.
5. Em Eşe û xulqê qenc niyaz dikin.
Em Gahanê eşewen, mezinên serwer niyaz dikin.
6. Em Stewute Yesniye niyaz dikin ku yekemîn dada cîhanê ye; Yê ku hati-
ye hîlbijartin, du beramber hatiye gotin, hatiye hînkirin, hatiye fêrkirin,
bihêz bûye, xurt bûye, radestî bê hatiye kirin, ji ber hatiye xwendin, pes-
nê wî hatiye dayîn û wê cîhana heyf bi xwesteka xwe nû bike.
7. Em beşa Stewute Yesniye niyaz dikin.
Em Stewute Yesniyeyê jiberkirî, bajgirtî, stirayî û pesindayî niyaz dikin.
Yinghiye Hatem...

Hat 56

1. Xwezî Sirûş¹ li vir be ji bo niyazkirina Ehûremezda, ew eşewenê herî jêhatî ku em wî di destpêkê û di encamê de niyaz dikin.
Bila wisa be ku sirûş li vir be ji bo niyazkirina Ehûremezda, ew eşewenê herî jêhatî ku em wî niyaz dikin.
2. Xwezî Sirûş li vir be ji bo niyazkirina avên qenc û fereweşiyên eşewenên ku qebûlkiriyên rewanên me ne. Di destpêkê û di encamê de.
3. Xwezî Sirûş li vir be ji bo niyazkirina avên qenc -wan qencan- û ji bo Emşaspendên qenc, ew serwerên qenckar û niyazkirina ji xelata qenc re ku hêjayî eşewenî ne û wê jî pêşkêşî me bibe.
Xwezî Sirûşê qenc ê xelatedêr li vir be ji bo niyazkirina avên qenc di destpêkê û di dawiyê de.
4. Xwezî wisa bibe Sirûşê qenc li vir be ji bo niyazkirina avên qenc -wan qencan- û Emşaspendên qenc, ew serwerên qenc ên xelatedêr û niyazkirina xelata qenc ku hêjayî eşewen e û ji wê pêşkêşî me bike.
Xwezî Sirûşê qenc ê xelatedêr li vir be ji bo niyaza avên qenc.
5. Zewt û Raspî:
Yese Ehû Weyryû...
Eşim Wuhû...
Em Sirûşê pîroz ê biheybet û serkeftî û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Yinghiye Hatem...

Yesne, Hat 57

(Sirûş Yeşta Serşêb)

1. Zewt û Raspî:
Eşim Wuhû...
Ji kêfxweşiya Sirûşê eşewenê dilêr ê Ten-Mensereyê dijwar ê ehûreyî re niyazkirin û dia û hezkirin û aferîn!
Zewt:
Yese Ehû Weyryû... ku zewta min bibêje.

¹ Sirûş ji bilî ku navê yezdanê guhdarî û xeberkirinê ye, di vê hatê de tê wateya xweguhdarî û dermanbirinê.

Raspî:

Yese Ehû Weyryû... ku zewta min bibêje.

Zewt:

Ethartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikê pîroz û zana bibêje.

Kirdeya Yekê

2. Zewt û Raspî:

Em Sirûşê pîroz û bi heybet û pîroz ê cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Yekemîn kesê ku di nava afirîdeyên Mezda de, li cem Bersema vekirî, Ehûremezda niyaz kir, Emşaspendan niyaz kir, zêrevan û afirêner niyaz kir ku seranserê xulqetê, mexlûqê wî ye.

3. Em Ehiyê Reye...: Ji bo fer û heybeta wî, ji bo hêz û serkeftina wî, ji bo yezdanperestiya wî, bi nimêjeke bi dengê bilind wî niyaz dikin; ji wî Sirûşê pîroz û Eşiyê qedirbilind û Neryûsengê bilind re!
Bila Sirûşê pîroz ê eşewen di hawara me de were.

4. Em Sirûşê pîroz, mezinê bilind niyaz dikin.

Em Ehûremezda niyaz dikin ku di eşeweniyê de herî li pêş û di eşeweniyê de serkeftî ye.

Em hemû sirûdên Zerdeştî û hemû qenckarên baş niyaz dikin: her tiştê ku bihêz bûye û her tiştê ku yê bihêz bibe.

Kirdeya Diduyan

5. Em Sirûşê pîroz û biheybet û cîhanperwer, mezinê eşewenî niyaz dikin.

6. Ji yekemîn kesê ku Bersem vekir: sê çiq û pênc çiq û neh çiq da ku bigihîjin çok û nivê pê û ji Emşaspendan re niyazkirin û dia û hezkirin û aferîn!

Kirdeya Sisêyan

7. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanparêz ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

8. Ji yekemîn kesê ku pênc Gahanên Spîtmanê Zerdeştê eşewen stra, ji Petman û bend û peyam û bersivê re niyazkirin û dia û hezkirin û aferîn!
Ehiyê Reye...

Kirdeya Çaran

9. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
10. Kesê ku mêrê belengaz û jina belengaz piştî avabûna rojê, xaniyekî qahîm pêşkêş bike.
Kesê ku bi çekeke karsaz, dêwê xeşmê birîndar û bixwîn bike; weke çawa karîn û nekarînê dike!

Kirdeya Pêncan

11. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin; wî dilêrê çalak û bihêz û xurt jêhatî yê zane!
12. Kesê ku ji hemû şeran bi awayê serkeftî ber bi Encûmena Emşaspendan ve vegere.
Ehiye Reye...

Kirdeya Şeşan

13. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin; wî ciwanê herî bihêz, herî dilawer, herî çalak, herî jêhatî û herî bixof ê di nava ciwanan de.
Gelî Mezdaperestinan!
Ji bo niyazkirina Sirûşê eşewen têbikoşin.
14. Bila dûr bin ji vî xaniyî, dûr bin ji vî gundî, dûr bin ji vî bajarî, dûr bin ji vî welatî, niyazên qirêj û lehî!
Bila dûr bin ji xaniyê ku Sirûşê eşewen tê de bextewer bûye û mêrikê eşewen ê di hizra qenc de jêhatî, di gotinê de qenc û di kiryarên xwe de jêhatî, tê de bi başî hatibe pejirandin.
Ehiye Reye...

Kirdeya Heftan

15. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin; wî têkberê mêrikê Keyede, wî têkberê jina Keyiyzî, wî lêderê dêwê bihêz ê Durûc -ku jiyane têk dide-; wî nobedar û zêrevanê bextewerîya hemû ehlên cîhanê.

16. Yê ku ti carî nakeve xewê û bi şiyarî nobedariya xulqeta Mezda dike. Yê ku ti carî nakeve xewê û bi şiyarî nobedariya xulqeta Mezda dike. Yê ku piştî avabûna rojê, seranserê cîhana estûmend bi şîrê axtî diparêze.
17. Yê ku ji dema xulqeta qenc û xerab ve ji hêla wan du mînûyan -Spend-mînû û Engiromînû- ve qet ranezaye û cîhana Eşe parastîye.
Yê ku şev û roj bi dêwên Mezanderî re şer dike.
18. Yê ku qet ji dêwan netirse û nereve; Yê ku hemû dêw -ji neçarî- ji wî ditirsin û direvin û ji tirsan xwe davêjin tarîtiyê.
Ehiye Reye...

Kirdeya Heştan

19. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin. Yê ku Hewmê dermandêr, serwerê xweşik ê çavzer, li ser pozê çiyayê Elburzê wî niyaz dike.
20. Wî xweşbêj, penahdêrê gotinê û di dema xwe de ji her zanistekê, ku rênimûniya Mensereyê fêm kiriye û bi xwe jî di bingeheke wisa de ye.

Kirdeya Nehan

21. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin; Yê xaniyê wî yê sedstûn, li ser pozê çiyayê Elburzê hatiye çêkirin; xaniyê ku di hundir de ronak e û li derve stêrkeke binûr e.
22. Yê ku Ehwen Weyrye... û Yesna, Heft Hat û Fşoşû Mensereyê serkeftî û seranserê Yesnû Kiritî, çekên wî yên jêhatî ne.
Ehiye Reye...

Kirdeya Dehan

23. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Ji hêz, serkeftin, mezinahî û zanetiya wî bû ku Emşaspend hatin nav heft welatên li ser rûyê erdê.
Ew e ku weke mamostayê dîn tê hejmartinê.
24. Ew e ku weke serwerekî bextewer wê ber bi cîhana Estûmend ve dakeve.

Ehûremezdayê eşewen ev dîn eşkere kir, weke Behmen, weke Erdîbiheşt, weke Şehrîwer, weke Spendarmez, weke Xurdad, weke Emurdad, weke pîrsa ehûreyî û weke bersiva ehûreyî.

25. Ya Sirûşê pîroz û biheybet!

Xwezî tu niha di her du cîhanan de -vê cîhana estûmend û wê cîhana mînûyî- me biparêzî; li hember nepakên wêrankar, li hember hêrsa nepakan, li hember Erteştarên nepak ku ala bixwîn hildane, li hember êrişên hêrsê ku dêwê hêrs û xerabkar û Wedûtûyê dêwafirandî û bihêrs.

26. Ya Sirûşê pîroz û biheybet!

Xwezî tu niha hêzê bidî me û tendirustiyê bidî me, da ku em bikarin ji dût ve nobedariya xêrnexwaz bikin û dijmin biqewirînin û dijminê xêrnexwaz ê bikîn bi derbekê re ji nav bibin.

Ehiye Reye...

Kirdeya Yazdehan

27. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Çar leşkerên sipî, binûr, pak, şiyar û bê sî bi simên zerkut di naverasta cîhanê de wî dikişînin.

28. Ew in ji hespan bileztir, ji bê bibeztir in, ji baranê tûjtir in, ji ewran tundtir in, ji balindeyan tundtir in, ji tîrên baş ên avêti tundtir in.

29. Leşkerên ku li pey her kesî dibezin û didin pey herî kesî û ti kes nikare bigihîje wan.

Leşkerên ku Sirûşê qenc ê eşewen dikişînin û bi dû çekan digihîjin.

Eger kesek li rojhilata Hindistanê be, Sirûş ê wî giriftar bike û eger li rojavayê cîhanê be jî, wê wî ji holê rake.

Ehiye Reye...

Kirdeya Diwazdehan

30. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin. Wî mezinê ku xwe amade kiriye û ji bona zêrevaniya xulqeta Mezda sekiniye.

31. Yê ku serê dêwan bi çeka xedar, tûj û kujer, girtiye destê xwe, di roj û

şevkê de sê caran dikeve vî welatê Xewnîresê yê binûr.

32. Lêxistina Ehrîmenê nepak, lêxistina dêwê qels û albixwîn, lêxistina dêwên Mezenderî, lêxistina hemû dêwan.
Ehiye Reye...

Kirdeya Sêzdehan

33. Em Sirûşê pîroz ê biheybet û cîhanperwer ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Lî vir û li her cîyekî din -li her dereke erdê- em wî niyaz dikin.
Em seranserê serkeftina wî eşewenê egîd ê Ten-Mensereyê, pehlewane şerker û bihêz niyaz dikin.
Em baskên wî yên bihêz ku wê serê dêwan têk dibe niyaz dikin.
Em wî eşewenê serkeftî di serkeftina mezin de, wê serkeftina biheybet, wî Sirûşê pîroz û yezdanê Erştî niyaz dikin.

34. Em xaniyên ku di penahê Sirûş de ne niyaz dikin.
Em xaniyên ku di van de Sirûşê eşewenî tê niyazkirin û wê mêrikê eşewen ê serkeftî di hizra qenc de, ku bi gotina qenc û bi kiryara qenc bi başî were pejirandin niyaz dikin.
Ehiye Reye...
Ehmayî Reîşçe...¹

Yesne, Hatên 58-72

1. Em vê nimêja qenc a girêdayî Eşe û Armeyîtî, vê nimêja ku xîmê wê hizra qenc, gotina qenc û kiryara qenc e, mîna çeka serkeftinê dizanin.
2. Bila ev nimêj me ji şerê dêwan û mirovên dirwend biparêze.
Em mal û hebûna xwe dispêrin vê nimêjê da ku ji me re bibe zêrevan, perestar û nobedar.
3. Ya Ehûremezda!
Em bi nimêja te kêfxweş in.
Em dixwazin bibin nimêjkar.
Em ji bona niyazkirinê li ser piyan sekinîne.

¹ Y. 68, benda 11an.

Em darayî û malê xwe dispêrin vê nimêjê da ku ji me re zêrevanî, peres-
tarî û nobedariyê bike.

Ya Ehûre!

Ez vê ji te dipirsim; bi dirustî bersiva min bide: "Divê niyazkirina dilnizi-
mane ya hezkiriyên te çawa be!"¹

4. Rêberê eşewen serkeftî ye.

Em rêberê herî baş, mezin dizanin.

Ew e bavê xulqeta Eşe û her tişta ku ji xulqeta Eşe ye, çi jin û çi mêr.

Bêguman ew qenckar e.

Em ê wî mezinê xweşik û bedew bi bîr bînin û qedir bigirin.

Her kesê ku bi Eşe û bereket û camêrî û xelat û dilovanî, cîhanperweriyê
bike, wê bibe destyarê Azerê Ehûremezda û parêzvanê me.

5. Gelî Emşaspendan!

Çawa ku we em afirandin, me sitar jî bikin!

Gelî qencan!

Me sitar bikin!

Gelî qencan!²

Me sitar bikin!

Gelî Emşaspendan! Gelî serwerên qenckar!

Me sitar bikin!

"Ya Mezda!

Ez ji bilî te kesî nas nakim; ji ber vê di bin saya Eşe de me sitar bike!³

6. Em hizir, gotin, kiryar, ajelan û xelkan ayîdî Spendmînû dizanin.

Ji wî ye ku çarpiyên rast, jiyana rast û kuran rast dibînin.

Sedem ew e ku me ajelên resen, ajelên dirust, jiyana dirust û kurên dirust
hene.

Sedem ew e ku me tendirustî, resentî û pakî heye.

Xwezî em bikarin di xulqeta dadar Ehûremezda de, nûra afirêner bibî-
nin.

7. Ya Azerê Ehûremezda!

Em ji te re nimêjê dikan.

Di dema ceribandina mezin a yezdanî de, ber bi me ve were û xelat û

¹ Gah. Y. 44, bend 1.

² "Qenc" a duyem di nivîsa Avestayê de mêza ye û Spendarmez û Xurddad û Emurdad, her
sê emşanspenên mêr ku sembola dayikên xwedayî yên Ehûremezda ne, temsîl dike.

³ Gah. Y. 34, benda 7an.

kêfxweşiya mezin -Xurdad û Emurdad- raberî me bike!

8. Em seranserê "Sitewte Yesniye"yê bi bendên wê yên herî baş niyaz dikin.
Ya Mezda Ehûre!
Em xweşikîrîn peyker di nava peykeran de bi ya te dizanin: ew bilindtirîn
tîrêja cîhana jorîn e ku ji wî re tav dibêjin.
9. Em Siteweite Yesniye ku yekemîn edaleta cîhanê ye niyaz dikin.

Hat 59

1-17.¹

18-27.²

28. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin.

Em Sûşiyantê serkeftî niyaz dikin.

Zewt û Raspî:

Em vê Bersema li ser ayîna Eşe vekirî û Zewt û kuştiya Bersemê niyaz dikin.

Em rewanê xwe niyaz dikin.

Em fereweşiya xwe niyaz dikin.

29. Em hemû yezdanên eşewen niyaz dikin.

Em hemû mezinên eşewenî niyaz dikin: dema mezintiya Hawenî, dema mezintiya Sawenghî û Weysiye, dema mezintiya hemû mezinên bilind. Yinghiye Hatem...

30. Raspî:

Başî û her tiştê ku ji başiyê çêtir e ji bo te be; ji te re be û ji Zewt re!

Bila xelata Zewt -ew Zewta ku di hizra qenc de serdest, di gotina qenc de serdest û di kiryara qenc de serdest e- ji te re be!

31. Zewt:

Xwezî her tiştê ku ji başiyê çêtir e ber bi we ve were!

Bila tiştê ji xirabiyê xirabtir ber bi we ve neyê!

¹ Bendên 1-17 Y. 17.

² Bendên 1-10 Y. 26.

Bila tiştê ji xirabiyê xirabtir ber bi min ve neyê!

32. Zewt û Raspî:

Yese Ehû Wryryû...

Eşim Wuhû...

33. Em Ehwen Weyrye... niyaz dikin.

Em Erdîbiheşt, Emşaspendê herî xweşik niyaz dikin.

Em Fşoşû Mensereyê Haduxt Nesk niyaz dikin.

Em Aferînganên Dehmanê yên qenc ên eşewenên pak, li erd û esman niyaz dikin

34. Zewt:

Yese Ehû Weyryû... ku zewta min bibêje.

Raspî:

Yese Ehû Weyryû... ku zewta min bibêje.

Zewt:

Ethartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Hat 60

1. Zewt û Raspî:

"Nexwe bi rastî wê qencyên herî baş bibin para wî kesî ku di jiyana estûmend û mînuî de riya rast a bexteweriyê -riya cîhana Eşe ku cêgeha Ehûre ye- bide pêşiya me.

Ya Mezda!

"Hezkiriyên te wê di bin saya qencagahî û pakiyê de tevlî te bibin."¹

2. Xwezî kêfxweşî, pîrozî, hezkirin, xelat û pejrandin, ji vî xaniyî re pêşkêş bibe!

Xwezî a niha Eşe, hêz, xelat, fer û xweşî û pêşewayiya mayinde ya vî dîne ehûreyî û Zerdeştî li vir were!

3. Niha,

Nebe ku têkiliya kerî û garanê li vir qut bibe!

Nebe ku têkiliya Eşe bi me re qut bibe!

Nebe ku têkiliya mêrikê eşewen bi me re qut bibe!

¹ Gah. Y. 43, benda 3yan.

Nebe ku têkiliya dînê ehûreyî bi me re qut bibe!

4. Xwezî fereweşiyên pak û qenc ên eşewenan, tevî dermanê Eşe -ku bi qasî berfirehiya erdê û dirêjiya çeman û bilindiya rojê ye- ji vî xaniyî re dakevin ji bo ku bereket bigihêje xênî û fer û tîrêja wî zêde bike û bikare li hember xêrnexwazan li ber xwe bide.
5. Xwezî li vî xaniyî fermanbirin li ser bêfermaniyê, aştî li ser nakokiyan, comerdî li ser necamêriyê, şermkirin li ser pozbilindiyê, gotina rast li ser gotina nerast û Eşe li ser Dirûc zal bibe.
6. Xwezî wisa bibe ku Emşaspendan bikarin heta dema xelata mayinde, li vir xeberkirin, pîrozî, niyazkirin, diakirinên qenc û xelata baş û dayîna dilxwazane û dayîna hevaltî tê bigihêjin.
7. Nebe ku ev xanî ti carî ji xweşiya fer, hebûn, zarokên hêja û hevaltîya Eşî ya qenc û mayinde -ku eşewenan digihîne xweşiyên- bêpar bimîne.

8-10. Zewt:

.....¹

11. Ji bo ku xulqê me şad bibe û rewana me xweş û laşê me kêfxweş bibe û em bigihêjin bihuştê.
Her wiha piştî eşkerebûna kiryanan, em ber bi baregeha ehûreyî biçin, ya Mezda!
12. Ya Eşeyê çêtir! Ya Eşeyê bedewtir!
Xwezî em bîn dîtina te.
Xwezî em nêzikî te bibin.
Xwezî em her tim li hizûra te bin.
Eşim Wuhû....
13. Yese Ehû Weyryû...
Eşim Wuhû...
Em Ewene Weyriye... niyaz dikin.
Em Erdîbiheşt, xweşiktirîn Emşaspend niyaz dikin.
Yinghiye Hatem...

¹ Bendên 5-7 Y. 7.

Hat 61

1. Zewt:

Em Ehwene Weyriye... li erd û esmanan gazî dikin.

Em Eşim Wuhû... li erd û esmanan gazî dikin.

Em Yinghiye Hatem...ên başpesindayî li erd û esmanan gazî dikin.

Em Afîrînganê Dehmanê qenc ên eşewenan pak li erd û esmanan gazî dikin.

2. Qewirandin û têkçûn ji Ehrîmen û xulqeta Bedkareya wî ya ziyanbar re.

Qewirandin û têkçûn ji mêrên Kexwarize û jinên Kexwarêzyî re.

Qewirandin û têkçûn ji mêrê Kexwarize û jina Kexwarêzyî re.

3. Qewirandin û têkçûn ji mêrên Keyeze û jinên Keyêzyî re.

Qewirandin û têkçûn ji mêrê Keyeze û jina Keyêzyî re.

Qewirandin û têkçûn ji diz û çeteyan re.

Qewirandin û têkçûn ji Zendîk û cadû re.

Qewirandin û têkçûn ji dijemîhr (bêsoz) re.

4. Qewirandin û têkçûn ji kujer û dijminên mêrikê eşewen re.

Qewirandin û têkçûn ji Eşmux û fermanguzarê nepîroz pirziyan re.

Qewirandin û têkçûn ji hemû dirwendên xwedî hizira nedirust, gotina nedirust û kiryara nedirust re, ya Spîtman Zerdeşt!

5. "Em çawa Dirûc ji xwe dûr bikin?"

Em ê weke Sûşiyantan, Dirûc ji xwe dûr bikin.

Ya Eşe!

Em çawa dikarin Dirûc ji xwe dûr bikin, çawa ku bihêzbûn û bêhêzbûn li heft welatan rakir, Qewirandin û têkçûn seranserê cîhanê ji dirwend re be?

Em ê ji Ehûre re -ku xêrxwazê afirîdeyan e- sirûdan bixwînin.

Hat 62

1. Zewt û Raspî:

Yese Ehû Weyryû...

¹ Gah. Y. 44. Bend 13.

Ya Azerê Ehûremezda!

Pêşkêşî te be dia û niyazkirin, ez xelatên xweş, xelatên dilhebîn, xelatên dostane dixwazim.

Tu hêjayî niyaz û diayan î.

Xwezî di vî xaniyê hêjayî niyaz û diayan de bêyî zanîn.

Xwezî bi wî mêrê ku te li ser dîne Eşe niyaz dike; êzing di destan de, Bersem di destan de, şîr di destan de û Hawen di destan de.

2. Ya Ehûremezda!

Ew êzingê hêja ji te re be.

Ava ku vedixwî hêja be.

Tiştê ku dixwî hêja be.

Ew tiştê ku te kom kiriye¹, hêja be.

Burnayê hêja nobedarê te be.

Dînagahek bibe zêrevanê te...

3. Da ku tu di vî xanî de nûranî bî.

Da ku tu her tim di vî xanî de nûranî bî.

Da ku tu di vî xanî de vêxistî bî.

Bi rojgaran mayinde bî da ku roja qiyametê jêhatî bî û her wisa di dema rabûnê de bi hêz û qenc bimînî.

4. Ya Azerê Ehûremezda!

Zû vebûnê² bide min.

Zû min sitar bike.

Zû jiyana min vekirî û sitar bike.

Zû jiyana dirêj, zanebûn, eşewenî, zimanê zela, rewanê şiyar û piştî wê, aqilê zêde û giştalî û bêdawî bide min...

5. Paşê mêrxasî û mêranî, her tim li ser pê rawestiyayî, bê xew û di gorê de jî şiyariyê bide min!

Zarokine jîr û karzan, dîndar û dînerwer, welatperwer û encûmenperwer, bi hev re bixurûr, xweşizir û ji tengasiyan rizgarker bide min da ku xanî û gund û bajar û welat û nav û dengê welêt zêde bikin.

6. Ya Azerê kurê Ehûremezda!

Tiştên ku min bextewer dikin, bide min.

Niha û heta hetayê, bihuşta eşewenan û ronahî û hemû awayên aramiyê

¹ Êzingê ku ji bo vêxistina êgir tê bikaranîn.

² Rizgariyê.

bide min, da ku ez bigihêjim xelata qenc, navê qenc û jiyana xweş a me-
zinan.

7. Ya Spîtman Zerdeşt!

Azerê Ehûremezda gazî hemûyan dike; yên ku ji wan re şîv û taştêyan
çêdikin.

Ji hemûyan diyariyên baş dixwaze, diyariyên jidil û diyariyên dostane.

8. Azer li destên hemû çûyiyan dinêre:

- Dê çi bîne hevaltî, hevaltîyê, yê hevrazçûyî, yê aramîhez?

9. Eger di destê xwe de, ji dînê Eşe re êzingan bîne, ji ayîna Eşe re Bersem
û giyayê "Hezanepeta" yê veke, wê demê Azerê Ehûremezda -ew Azerê
kêfxweş û aciznebûyî- wê ji wî re bexteweriyê hez bike.

10. Xwezî ji te re keriyêke ajelan û komeke mêran hebe!

Xwezî ji te re jiyana û xulqêke hêja hebe!

Xwezî di van şevên ku tu yê tê de bijiyî, jiyana te bi xweşî derbas bibe!

Ev e aferîna Azer, ji bo kesê ku êzingên ziwa a ronahîdîtî û li gor ayîna Eşe
ve paqîbûyî, ji wî re bîne.

11. Eşim Wuhû...

Em ê jorveçûn û paşevekişin û pejjirandina avên qenc nişan bidin.

12. Ez radigihînim ku ez mezdaperest, zerdeştî, dijedêw im û dînê min ehû-
reyî ye.

Ji Haweniyê eşewen, mezinê eşewenî re niyazkirin û dia û hezkirin û
aferîn!

Ji Sawenghî û Weyeyê eşewen, mezinên eşewenî re niyazkirin û dia û
hezkirin û aferîn e!

Ji mezinên roj, geh, meh, gehanbar û salê re niyazkirin û dia û hezkirin û
aferîn!

13. Zewt:

Yese Ehû Weyryû... ku zewta min bibêje.

Raspî:

Yese Ehû Weyryû... ku zewta min bibêje.

Zewt:

Ethartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Hat 63

1. Zewt û Raspî:

Mezda Ehûre kesên ku di bin siya Eşeyê de niyazkirinê herî baş bi cîh
tînin, nas dike.

Ez jî kesên wiha ku hebûne û hene, bi nav niyaz dikim û bi hezkirin
nêzîkî wan dibim.¹

Serweriya te ya mînuyi ya qenc -xelata armanî ya herî hêja di siya Eşe
de- wê bibe para wî kesî ku bi coş û kelecana dil, kiryarên herî baş bi cîh
bîne.²

2.³

3. Em Ehûremezdayê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Emşaspendan, serwerên qenc ên qenckar niyaz dikin.

Em avan niyaz dikin.

Rewan û fereweşiyên eşewenan niyaz dikin.

Yinghiye Hatem...

Yese Ehû Weyryû...

Hat 64

1. Zewt:

... Dema ew bigihêjin, wê cîhan ber bi Eşe ve here.

2-7.⁴

Hat 65

1-5.⁵

1 Gah. Y 51, benda 22yan.

2 Gah. Y 51, benda 6an.

3 Benda 2 Y. 56.

4 Di benda sêyem a Y. 46 de wiha hatiye nivîsandin: "Ya Mezda! Wê kengî berbanga wê
rojê were ku bi hîndekariyên bibereket ên rizgarkeran, Eşe ji bo parastina cîhanê bi-
çilvile?"

Ev gotina "zewt" amaje bi wê pirsê dike.

5 Bendên 1-5 av.

6. Bila fereweşiyên eşewen ên ku hebûne û hene, yên ji dayik bûne û yên ku hê ji dayik nebûne û yên Padbab bi cîh bînin, werin vir!

7. Gelî avên qenc! Gelî mexlûqên Mezda yên herî baş!

Av nebe para pîshizran!

Av nebe para pîrbêjan!

Av nebe para pîskiryaran!

Av nebe para dijdîn, dost-acizker, Mux-acizker, hevsî-acizker û malbat-acizkeran!

Av nebe para kesên ku ku ziyane didin eşewenan, nebe para kesên ku ji laşê me re -em qet azarê qebûl nakin- ziyandar in.

8. Bila nebe kesên diz, talankar, rêgir, cadû, pîrozkuji, Eşmuxê nepîroz, derewkarên zalim û kesên ku miraran dispêrin erdê.

Bila dijmintiya wan kesan li wan vegere. Kesek ku bibe sedema ziyanan, heman ziyar li wî vegere.

9. Gelî avan!

Heya dema ku Zewt niyazê bi cîh bîne, hûn ê li vir aramiyê bibînin.

Zewt çawa dikare bi gotinên biezmun, avên qenc niyaz bike?

Çawa dema ku Zewt niyazên nebaş bi cîh bîne, zimanê wî bê girtin?

Çawa gotinên ku mamoste wê hîn bike, bigihêjin encamê?

Aferîn çawa ye?

Xizmatî çawa ye?

Çawa ye ew comerdiya ku Ehûremezda hînî Zerdeşt kir û Zerdeşt gihand cihana estûmend?

10. Ya Zerdeşt!

Di destpêkê de hêviya xwe ji avan bixwaze; piştê ava zewrê ya paqij ku ku eşewenan palaftibe, bîne pêş û vê bajê bixwîne.

11. Gelî avan!

Ricayeke min a mezin ji we heye; wê ji min re bi cîh bînin!

Wê xelata mezin ku di bin siya wê de, mirov bikare ji xapandin û serdestiya dijmin ewle be.

Gelî avan!

Ez ji we çend celeb xelatan dixwazim:

Hêz û zarokên qenc (çawa ku gelek kes arezû dikin) wisa ku ti kes li pey zilm, ziyangîhandin, lêdan, revandin û kuştina wan nebe.

12. Zewt û Raspî:

Gelî avan! Gelî erdan! Gelî giyayan!

Gelî Emşaspendan, gelî serwerên qenckar û baş! Gelî qencên nêr û mê!

Gelî Dadarên qenc!

Gelî fereweşiyên li her derê pîroz ên eşewenan!

Ya Mihra binûr a çêregehê!

Ya Sirûşê pîroz û bilind!

Ya Reşnê herî rast!

Ya Azerê kurê Ehûremezda!

Ya Epam Nepat, mezinê hêja û serwerê lezgîn!

Gelî eşewenan! Gelî xelatdêrên herî baş!

Ez vê xelatê ji we hemû yezdanan dixwazim:

13. Gelî avan.....¹

14. Zewt:

Gelî yezdanên eşewen! Tiştê ku ji vê çêtir e, tiştê ku ji vê baştir e, tiştê ku ji vê xweşiktir e û tiştê ku ji vê binirxtir e pêşkêşî me bikin.

Hûn çî bixwazin dikarin bikin, tûndtir û bileztir ji baja van Gatan:

“Xwesteka dirustkaran a herî baş -avakirina cîhaneke nû- bi cîh bîne.”²

15. Ya Mezda! Ya Yê ku erd û giyayan afirand!

Min bi Spendtirîn minûya xwe ya resen û mayinde bike û di bin saya xulqê qenc de, hêz û şiyar û mayindetiyê bide min û min ji hîndekariyên xwe berhemend bike.³

16.⁴

17-18.⁵

19. Raspî:

Yese Ehû Weyryû... ku zewta min bibêje.

Zewt:

Ethartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

1 Benda 12.

2 Gah. Y. 50, benda 11an.

3 Gah. Y. 51 benda 7an.

4 Benda 1ê Y. 63.

5 Bendên 17-18 Y. 56.

Hat 66

1. Zewt û Raspî:

Eşim Wuhû...

Ez vê Zewta têkilî Hewmê têkilî şîrê têkilî Hezanepetayê li ser ayîna Eşe raberî ayîna Eşe dikim, te ya ava ehûreyî; kêfxweşiya Ehûremezda, Emşaspandan, Sirûşê pîroz û Azerê Ehûremezda, mezinê bilind ên eşewen.

2-16.¹

17-19. Zewt û Raspî:

Ez vê Zewta têkilî Hewmê têkilî şîrê têkilî Hezanepetayê li ser ayîna Eşe raberî ayîna Eşe dikim, te ya ava ehûreyî; kêfxweşiya

.....²

Hat 67

1-4

.....³

5. Xwezî ew li ser Eşe ber bi me ve were.

6-8. Zewt û Raspî:

.....⁴

Hat 68

1. Ya ava Ehûre ya ehûreyî!

Niha em vê niyazê ji te re dikin; ji ber ku em ji te dûr ketin û me tu aciz kirî.

Xwezî tu vê Zewta têkilî Hewmê têkilî şîrê têkilî Hezanepeta ji me qebûl bikî ya ava ehûreyî!

2. Bila tu ber bi min ê Zewt ve werî bi şîr û rûn re, bi derman û tendirustî re, hêsanî û hêjahiyê re, bi jiyana xweş û hezkirina Eşe re, bi xweşnavî û asayîşa fikir re, bi serkeftin û bereketa gerdûnê re!

¹ Bendên 5-1 Y. 7.

² Bendên 23-27 Y. 22 û bendên 8-12 Destpêka Yesne.

³ Bendên 1-4 Y. 23 bi vê guherîna di destpêka her hevokekê de hatiye: "dixwazim ... niyaz bikim" û li vir li dewsa wê "pêşkêşî ayîna Eşe dikim ..." hatiye nivîsandin.

⁴ Bendên 3-5 Y. 38.

3. Ya ava Ehûre ya ehûreyî!
 Em te bi zewr û hizra qenc niyaz dikin.
 Ya ava Ehûre ya ehûreyî!
 Em te bi zewr û gotîna qenc niyaz dikin.
 Ya ava Ehûre ya ehûreyî!
 Em te bi zewr û kiryara qenc niyaz dikin.
4. Ronahiya hizir, ronahiya gotin, ronahiya kiryar, jiyana xweşrewan, bere-
 keta gerdûnê û jiyana xweş ji wî kesî re ku tevlî Eşe bibe.
5. Ya ava Ehûre ya ehûreyî!
 Seraya herî baş a eşewenan raberî min bike!
 Ronahiya bi her awayî xweşîdêr raberî min bike!
 Ya ava Ehûre ya ehûreyî!
 Kurên jêhatî -ku xanî, gund, bajar û nav û dengê welêt mezin bikin- bide
 min!
6. Ya ava ehûreyî! Em te niyaz dikin.
 Em zeryaya mezin a Kerit niyaz dikin.
 Em hemû avên li ser rûyê erdê niyaz dikin: çi sekinî, çi herikbar, çi kanî,
 çi rûbar û çi ava berf û baranê.
7. Em bi dia û niyazeke wisa -ku ji bo we niyaz û diaya herî hêja ye- li ser
 dînê Eşe, avên herî baş ên mezdaçêkirî yên eşewen niyaz dikin.
 Em avên qenc niyaz dikin.
8. Em şîr, rûn, ava herikbar û giyayên baş niyaz dikin.
 Berxwedana li hember ziyana dêwçêkirî, berxwedana li hember dijmin-
 tiya mişkperî û têkbirina wî, zalbûna li ser Eşmuxê zalim û nepîroz û
 ziyandar û veğerandîna dijmintiya wan û sekna li hember dijmintiya
 dêwan û mirovan.
9. Ya ava Ehûre ya ehûreyî!
 Guh bide niyazên me!
 Ya ava Ehûre ya ehûreyî!
 Bi niyaza me kêfxweş bibe!
 Zewt:
 Dema niyazkirina me, dema niyazkirina zêde û niyazkirina baş û pêşkêş-
 kirina Zewta qenc, di hawara me de were û li ba me çih bigire.

10. Gelî avên Ehûre yê ehûreyî û qenc!
Kesê ku we bi zewra herî baş, zewra herî bedew, zewra ku eşewenî ew parizandibe, niyaz bike
11. Ehmayî Reyşçe...: Fer û ronahî, tendirustî, başbûna laş, serkeftina laş, xwestekên aramîdêr, zarokên jêhatî, jiyana mayinde, hebûnên herî baş ên eşewenan û ronahiya bi her awayî aramîdêr pêşkêşî wî bike...
12. ...Gelî avên qenc, pêşkêş bikin!
Li min -Zewt- ê niyazkar û li me, mezdaperestên niyazkar û li dost û peyrewan, pêşewa û mamostayan, mêr û jinan, bêhêzan û kuran û keçikên cotkaran...
13. ...Yên ku dikarin di cihê xwe de li ber xwe bidin; serkeftina li hember pêwistî û desttengiya ku bi êrişa hêzên dijmin û kındariyan bide wan...
Wisa bike ku ew, riya herî rast hîlbijêrin û bibînin; riya ku a herî rast e û ber bi Eşe û ber bi hebûna herî baş a eşewenan û ber bi ronahiya bi her awayî hêsanîdêr e ve diçe.
Yese Ehû Weyryû...
14. Zewt:
Ez jîngeha xweş û aram û mayinde dixwazim, malbata ku wê ev zewr tê de bibin.
Ez jîngeha xweş û aram û mayinde dixwazim ji hemû malbatên mezdapere re.
Ya Azer!
Ez ji te re bi diyariya xweş, bi diyariya dilxwaz û bi diyariyên dostane aferîn dibêjin.
Ya ava ehûreyî!
Ez ji te re bi niyaza xweş aferîn dibêjim.
15. Ji bo vî erdê ku xwedan çêregehên xweş e, aramiyê dixwazim.
Ji bo we mêrên eşewen û pak re dirustî û dermanan dixwazim.
Her tişta ku li erd û esmên xweş û paqij e, ji bo we dixwazim.
Hezar derman were! Deh hezar derman were!

¹ Bendên 5-7 Y. 8.

19. Raspî:

Ez ji seranserê xulqeta Eşe re asayîş û aramiyê hêvî dikim.
Ez ji seranserê xulqeta Dirûc re tengasî û dijawariyê hêvî dikim.
Xwe wisa bibe; tiştên ku ez hêvî dikim.

Hûmetenim.....¹

21. Em yezdanê qenc ê Ada û Eşoyê qenc gazî vir dikin.

.....²
Niha ew tiştên ku em hêvî dikin, pêşkêşî me bikin, gelî kesên ku dikarin
ricayên me bi cîh bînin!
Gelî avan!
Fer û ronahiyê raberî me bikin: wê qenciya ku berî niha dabû kesên din.

22. Zewt û Raspî:

Em ji Ehûremezda re nimêj dikin.
Em ji Emşaspendan re nimêj dikin.
Em ji Mihrê binûr ê çêregehê re nimêj dikin.
Em ji roja bilez re nimêj dikin.
Ji Giwş re nimêj dikin.
Em ji Geye³ re nimêj dikin.
Em ji fereweşiyên Zerdestê Spîtmanê eşewen re nimêj dikin.
Em ji hemû xulqeta Eşe re ku hebû û heye û wê hebe, nimêj dikin.

23. Di bin saya xulqê qenc û serweriya mînûyî û Eşe de, laşê me li me xweş bike.

Vê ronahiya herî bilind a di nava ronahiyên bilind de.
Di dawiyê de tu - Ya Mezda! - yê bi Spendmînû re werî.
Eşim Wuhû...
Ez radigihînim ku ez mezdaperest, zerdestî, dijedew im û dîne min ehû-
reyî ye.

.....⁴

24. Zewt û Raspî:

Em ji we re nimêjan dikin ya Gahanê eşewen.

1 Benda 2yan Y. 35.

2 Bendên 2-5 Y. 38.

3 Gîwmert.

4 Bendên 24-25 Y. 4 bendên 12-13 Y. 62.

.....¹
Zewt û Raspî:

.....²
Eşim Wuhû...

Em Spentmedgah niyaz dikin da ku were vir.

Yinghiye Hatem...

Hat 69

1. Zewt û Raspî:

.....³

2.⁴

Eşim Wuhû....

3.⁵

Serweriya te ya mînûyî ya qenc - xelata armanî ya herî hêja...⁶

Hat 70

1. Zewt:

Ez ji wan niyazkirinê dixwazim.

Ez dixwazim bi silavan herim cem wan.

Ew Emşaspend, serwerên qenc û qenckar.

Em wî Bexî, wî mezinî niyaz dikin; wî Ehûremezdayî, wî Dadarê starkar
û afirînerê hemû qenciyan.

Em wî mezinî niyaz dikin, wî Zerdeştê Spîtman.

2. Em hemûyan ji her tiştê ku dane me agahdar bikin: Tiştên ji Ehûremezda,
ji Behmen, ji Erdîbiheşt, ji Şehrîwer, ji Spendarmez, ji Xurdad û Emur-
dad, tiştên ji Giwş Teşen, tiştên ji Gûşûrwen û tiştên ku ji Azerê Ehûre-
mezda ne.

1 Bendên 1-6 Y. 47.

2 Bendên 1-6 Y. 47.

3 Gah. Y. 51, benda 22.

4 Gah. Y. 51, benda 22.

5 Gah. Y. 51, benda 22.

6 Gah. Y. 51, benda 1.

3. Tiştên ji Sirûşê pîroz, ji Reşna herî rast, ji Mihrê bereketa çêregehê, ji bayê eşewen, ji dînê qenc ê mezdaperestiyê, ji aferîna eşeweniya qenc, ji peymannasiya eşeweniyê qenc û tiştên ji bêzirariya eşeweniyê qenc e.
4. Da ku em Mensereyê gelekî belav bikin, da Soşyantên welatan xelata mirovan gazî bidin.
Xwezî em weke Soşyantên bibin.
Xwezî em bi ser bikevin.
Xwezî em bibin hevalên Ehûremezda yên hêja; em mêrên eşewenî ku bi hizra qenc dihizirin, bi gotinên qenc diaxivin û bi kiriyara qenc tevdiogerin...
5. "Da ku xulqê qenc ber bi me ve were";¹ wê demê rewana min wê bigihêje xelata xweşîdêr. "Çawan rewana min wê bigihêje şadiya bêdawî?"²
6. Em çûn û hatina avên qenc û pejirandina wan niyaz dikin.
Em mezinê giranqedir, serwerê Şîdwer, Epam Napatê bilez niyaz dikin.
Ji seranserê xulqeta Eşe re niyazkirin, dia, hezkirin û aferîn!
7.³
Yinghiye Hatem....

Hat 71

1. Zewt û Raspî:
Ferşoşterê eşewen ji Zerdeştê eşewen pirsî:
Ya Zerdeşt!
Destpêkê bibêje: Hesabkirina mezinan kîjan e? Dawiya Gahan kîjan e?
2. Wê demê Zerdeşt got:
Em Ehûremezdayê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Zerdeştê eşewen, Mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em fereweşiyê Zerdeştê eşewen niyaz dikin.
Em Emşaspendên eşewen niyaz dikin.
3. Em fereweşiyên qenc û jêhatî yên eşewenên cîhanî û mînûyî niyaz dikin.

¹ Gah. Y. 44, benda 1ê.

² Gah. Y. 44, benda 8an.

³ Benda 4 Y. 57.

Em mezinê herî kêrhatî, yezdanê herî çalak ku di nava mezinên eşewenî de yê ku herî bihawarhatî û hêja ye, niyaz dikin.

Em kêfxweşiya mezinê eşewen û mezinê eşewenî ku yê herî bextewer e, niyaz dikin.

4. Em Ehûremezdayê eşewen û mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em peykerê Ehûremezda niyaz dikin.
Em hemû Emşaspendan niyaz dikin.
Em hemû mezinan niyaz dikin.
Em hemû dîne mezdaperestiyê niyaz dikin.
Em hemû sirûdan niyaz dikin.
5. Em hemû Mensereya wercavend niyaz dikin.
Em hemû edaleta dijedêw niyaz dikin.
Em hemû rêbazên dêrîn niyaz dikin.
Em hemû yezdanên eşewenên mînuyî û cîhanî niyaz dikin.
Em hemû fereweşiyên qenc û bihêz ên pak ên eşewenan niyaz dikin.
6. Em hemû xulqeta mezdaçêkirî ya Eşe niyaz dikin ku eşewen hatin afirandin; eşewen hatin çêkirin; peyrewê dîne Eşe ne; ji aliyê eşewenan ve tîn pesindan; li cem eşewenan weke eşewen tîne hesêb û li ba eşewenan hêjayî niyazkirinê ne.
Em hemû pênc Gahan niyaz dikin.
Em hemû Yesna û çûn û hatina avan û pejirandina wan niyaz dikin.
7. Em hemû Stewte Yesniye niyaz dikin.
Em hemû gotinên mezdaşandî niyaz dikin; wan gotinên têkşikênerê hizra xirab, têkşikênerê gortinên xirab û têkşikênerê kiryarên xirab.
Ew li hizra xirab, gotina xirab û kiryara xirab binêrin...
8. ...Wê demê dê hemû hizra xirab ji hev veqetînin; dê hemû gotina xirab ji hev veqetînin; hemû kiryara xirab ji hev veqetînin; çawa ku mirov bikare bi başî lê binêre ku agir, êzingê zîwa û pakbûyî ji hev veqetin û vêkeve û bişewite.
Em hêz, serkeftin û fer û şiyana van bajan niyaz dikin.
9. Em hemû avên kaniyan û avên çeman ên herikbar niyaz dikin.
Em leş û koka hemû giyayan niyaz dikin.
Em seranserê erdê niyaz dikin.
Em seranserê esmên niyaz dikin.

Em hemû stêrkan û heyv û rojê niyaz dikin.

Em seranserê Enîran niyaz dikin.

Em hemû heywanên avê û binê erdê û firok û gerok niyaz dikin.

10. Ya Ehûremezdayê qenckar!

Em hemû xulqeta qenc a Eşe ku te bi zêde û bi qenc afrandine niyaz dikin.

Em wan mexlûqên te li gor ayîna Eşeyê herî baş, hêjayî dia û niyazan in niyaz dikin.

Em hemû çiyayên Eşe yên xelatdêr niyaz dikin.

Em hemû zeryayên mezdaçêkirî niyaz dikin.

Em hemû agiraniyaz dikin.

Em hemû gotinên rast niyaz dikin.

11. Em van hemûyan bi girêdana bi Erdîbiheşt û bi Spendarmez re niyaz dikin; sitarkirin û serdarî, nobedarî û parêzvaniyê!

Xwezî hûn bibin sedema jiyana min a qenc.

Em bi Gahanên eşewen, Mezin û desthilatdarên eşewen gazî û niyaz dikin, ji pena, sitarkirin û serdarî, nobedarî û parêzvaniyê!

Xwezî hûn bibin sedema jiyana min a qenc.

Em we ji bo xwe û rewana xwe gazî û niyaz dikin; sitarkirin û serdarî, nobedarî û parêzvaniyê!

12. Em xurdadê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Emerdadê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em pirsax Ehorayiyê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em dîne ehûreyî yê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Yesna, Heft Hatê bihêz ê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

13. Zerdeştê eşewen arezû dike ku dost, dostan sitar bike, pîroz, pîrozê din û heval hevaleyê din destek bike.

Gotina herî baş ku ji te re dibêjim ev e:

“Xêrxwazê dirwend, dirwend bi xwe ye û eşewen ew kes e ku dostê eşewenan be.”¹

14. Belê, Ehûremezda ev gotina her baş ji Zerdeşt re got:

Ya Zerdeşt!

Vê gotinê di kêliya herî dawîn a jiyane de, ji ber xwe bixwîne ...

¹ Gah. Y. 46, benda 6an.

15. Lewra eger tu -ya Zerdeşt!- vê gotinê di kêliya herî dawîn a jiyane de ji ber xwe bixwîni, ez -Ehûremezda- ê rewana te ji jiyana herî pîs dûr bikim. Bi qasî dirêjahî û berahiya vî erdê dûr bikim û ev erd bi qasî dirêjahiya xwe, biber e.

16. Ya pîroz!

Eger dixwazî li vir ji Eşeyê behremend bibî û rewana te li ser Çînewdpolê derbas bibe û bi Eşe re bigihêjî jiyana herî baş, wê demê ji bexteweriya xwe re Oştewedgahê bixwîne.

Zewt û Raspî:

"Mezda Ehûreyê ku her karî dikare, wisa daniye:

Bextewerî wê bibe para wî kesî ku kesên din bextewer bike. Ez bi rastî hêz û mayindetiyê ji te dixwazim.

Ya Armeytî!

Ji bo nobedariya Eşe, fer û heybeteke wisa bide min ku xelata jiyana di siya xulqê qenc de ye.

17. Em kar û xulqê qenc niyaz dikin.

Em xulqê qenc û kar niyaz dikin; sekna li hember tarftiyê, sekna li hember qêrîn û girînê.

Zewt:

Em dirustî û derman niyaz dikin.

Em perwerdehî û pesinînê niyaz dikin; sekna li hember derd û nexweşiyên.

18. Em gotina Gehan a seranser gotî niyaz dikin.

Em gotina Gehan a nîvxiwendî niyaz dikin.

Em Gehan, mezinan û desthilatdarên eşewen niyaz dikin.

Em Stewte Yesniye, yekemîn edaleta cîhanê niyaz dikin.

Em seranserê Stewte Yesniye niyaz dikin.

Em rewana xwe niyaz dikin.

Em fereweşiya xwe niyaz dikin.

19-21²

22³

1 Pira Çînewdê.

2 Bendên 14-16 Y. 6.

3 Bendên 18 Y. 17.

23-24¹

Yinghiye Hatem...
Zewt û Raspî:
Yese Ehû Weyryû...

25²

Bi vî awayî Mezda bi alîkariya Eşe, giya li ser erdê şîn kirin.

26-28³

29-31⁴

Hat 72

1-5⁵

6⁶

7⁷

8. Niyaz, dia, hêz û şîyanê ji te dixwazim ya Azerê Ehûremezda!

Eşim Wuhû...
Zewt û Raspî:
Yese Ehû Weyryû...

Niyaz, niyayîş, hêz, şîyanê ji bo te dixwazim Ehûremezdayê Rayomendê biheybet, ji bo Emşaspendan, ji bo Mihrê mezinê çêregehê, ji ramê bexşendeyê qenc re, ji bo roja mayinde ya biheybet û bilez û Enderwayê jîr.

.....⁸

Zewt:

Niyaz, dia, hêz û şîyanê ji bo te dixwazim ya Azerê Ehûremezda!

Zewt û Raspî:
Eşim Wuhû...

1 Bendên 9 Ha. Benda 5 ji VY. Kr. 7 (benda 24=benda 4 Y. 57)

2 Benda 4 Y. 17.

3 Bendên 5-7 Y. 8.

4 bendên 11-13 Y. 60

5 Bendên 1-5 Y. 61.

6 Benda 23 y. 22.

7 Bendên 24-27 Y. 22 (du hevokên wê yên dawiyê)

8 Bendên 6-7 ev Hat.

9¹

Eşim Wuhû...

Hezar derman bigihêje û deh hezar derman bigihêje!

Ya Mezda!

Were hawara min.

Em Emeyê qencafirandî yê biheybet û Behramê ehûreçêkirî û Opertatê pîroz niyaz dikin.

10. Em aramîderê çêregeha xweş û Enderwayê jîr, zêrevanê mexlûqên din û her tişta ku ji te -ya Enderway!- ye û yên ji Spendmînû ne, niyaz dikin.
Em Swaşê mayinde, Zervanê bê dawî û zamaneya mayinde niyaz dikin.
Eşim Wuhû...

11. Rê yek e û ew jî riya Eşe ye; riyên din hemû korerê ne.²

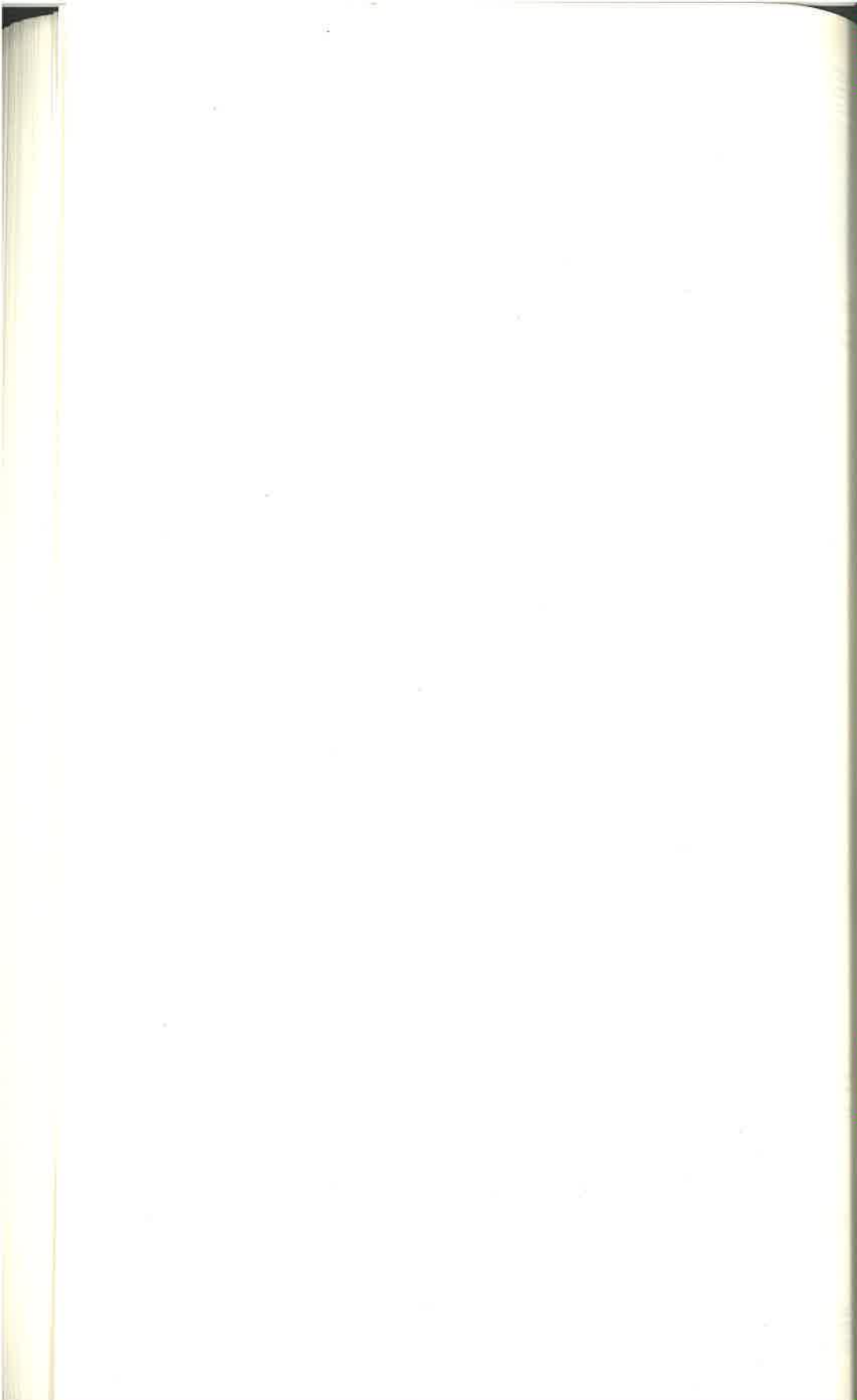
¹ Benda n Y. 68.

² Di destnivîseke Avestayê de (sala 1379ê zayînî) piştî vê hevokê û ji bo şirovekirina peyva "korerê", hevokek hatiye nivîsîn ku wateya wê ya teqrîbî wiha ye: "Koreriya ku mirovan ber bi ayîna ziyandêr a Ehrîmen û jîyan û kiryara dêwperestan ve dikişîne."

Deftera Sisēyan
Yešt

1. Hurmezd Yešt

1. Zerdešt ji Ehûremezda pirsî:
Ya Ehûremezda! Ya Spendtirîn Mînu! Ya Dadarê cîhana estûmend! Ya eşewenê Mensereya wercavend!
Çi tişt bihêztir, çî tişt serkeftîtir, çî tişt bilindtir û çî tişt ji bo roja dawîn, kêrhatî ye?
2. Çi tişt herî serkeftî û çî tişt tiştê herî çareserker e?
Çi tişt baştir li hember dijmintiya dêwan û mirovên dirwend bi ser dikeve?
Çi tişt di seranserê cîhana estûmend de zêdetir di hizra mirovan de bi-bandor e?
Çi tişt di seranserê cîhana estûmend de dilê mirovan paqij dike?
3. Wê demê Ehûremezda got:
Ya Spîtman Zerdešt!
Navê min û Emşaspendan di Mensereya Wercavend de, ji her tiştî jêhatî-tir, ji her tiştî serkeftîtir, ji her tiştî bilindtir û ji bo roja dawîn, ji her tiştî kêrhatîtir e.
4. Tiştê herî serkeftî û çareserker ev e. Tiştê ku li dijmintiya dêw û mirovan zal dibe ev e. Ev e ku di seranserê cîhana estûmend de hundirê mirovan baştir paqij bike.
5. Zerdešt got:
Ya Ehûremezdayê eşewen!
Min ji navê xwe ku mezintir, baştir, bedewtir ji her tiştî ye û di roja dawîn de wê jêhatîtir, serkeftîtir û rêzantir e û baştir di dijmintiya dêwan û mirovan dirwend de bi ser bikeve xebardar bike...
6. ... da ku ez zora hemû dêwan û mirovên dirwend bibim; da ku ez zora hemû mayinde û periyên bibim; da kes nikaribe zora min bibe: ne dêw, ne mirovên dirwend û ne mayinde û ne perî.
7. Wê demê Ehûremezda got:
Ya Zerdeştê eşewen!
Yekem: Çavkaniya zanist û agahiyê ez im.
Duyem: Çavkaniya kerî û garanên ez im.
Sêyem: Jêhatî ez im.

Çarem: Baştîrîn Eşe ez im.

Pêncem: Nişana hemû xelatên qenc ên eşenijadê Mezdaçêkirî ez im.

Şeşem: Têgihîştin ez im.

Heftem: Têgihîştî ez im.

Heştam: Zanebûn ez im.

Nehem: Zane ez im.

8. Dehem: Wercawendî ez im.

Yazdehem: Wercavend ez im.

Dozdehem: Ehûre ez im.

Sêzdehem: Herî bihêz ez im.

Çardehem: Dûrî destê dijmin ez im.

Panzdehem: Yê ku nayê têkbirin ez im.

Şanzdehem: Yê ku xelata her kesî bi bîr tîne ez im.

Hevdehem: Nobedarê hemûyan ez im.

Hejdehem: Bijîşkê hemûyan ez im.

Nozdehem: Afrîner ez im.

Bîstem: Xwediyê navê Mezda ez im.

9. Ya Zerdeşt:

Roj û şevên min bi niyaza hêja ya Zewt re derbas bike.

Ez ê wiha -Ehûremezda- alîkarî û sitara te bikim.

Sîrûşê pîroz, wê ji bo alîkarî û sitarkirinê ber bi te ve bê.

Dê av û giya û fereweşiyên eşewenan jî ji bo alîkarî û sitarkirina te ber bi te ve bîn.

10. Ya Zerdeşt!

Eger dixwazî li hember dijmintiya dêwan û mirovên dirwend û cadû û perî û Kewey û Kerepên zalim û çete û Eşmuxên dupê û gurên çarpê (bi ser bikevî) ...

11. Eger dixwazî li hember Artêşa çepermezin, almezin, alrakirî, alvekirî û albixwîn ê dijmin bi ser bikevî. Wê demê di hemû şev û rojan de van navan baj bigire:

12. Piştevan navê min e.

Afrîner û nobedar navê min e.

Nasîner û Spendtirîn Mînu¹ navê min e.

¹ Gah. Y. 45, benda D û jêr.

Çareserker navê min e.
Herî çareserker navê min e.
Pêşeng navê min e.
Baştirîn pêşeng navê min e.
Ehûre navê min e.
Mezda navê min e.
Eşewen navê min e.
Herî eşewen navê min e.
Ferehmend navê min e.
Herî ferehmend navê min e.
Pir bîna navê min e.
Herî bîna navê min e.
Dûrbîn navê min e.
Herî dûrbîn navê min e.

13. Nobedar navê min e.
Piştgir û sitar navê min e.
Dadar navê min e.
Xwedîkar navê min e.
Nasîner navê min e.
Baştirîn nasîner navê min e.
Perwerdekar navê min e.
Fşoşû Mensere navê min e.
Lêgerê serweriya qenc navê min e.
Herî lêgerê serweriyê navê min e.
Serwerê dadperwer navê min e.
Serwerê herî dadperwer navê min e.

14. Bêxapandin navê min e.
Nexap navê min e.
Neşikestiyê serkeftî navê min e.
Bi birînekê li ser dijmin zalbûyî navê min e.
Têkbirê hemûyan navê min e.
Afirînerê yekane navê min e.
Xelatdêrê hemû xelatan navê min e.
Xelatdêrê hemû xweşiyên navê min e.
Dilovan navê min e.

15. Bi xwesteka xwe qenckar navê min e.
Bi xwesteka xwe xelatdêr navê min e.

Sûdmend navê min e.
 Bihêz navê min e.
 Herî bihêz navê min e.
 Eşewen navê min e.
 Mezin navê min e.
 Hêjayî serweriyê navê min e.
 Yê herî hêjayê serweriyê navê min e.
 Zane navê min e.
 Herî zane navê min e.
 Dûrnêr¹ navê min e.
 Wiha ne navên min.

16. Ya Zerdeşt!

Kesê ku di vê cîhana estûmend de navên min baj bigire yan bi şev û roj bi dengê bilind gazî bike ...

17. ... Kesê ku di dema rabûna ji xewê yan razanê de, dema razanê yan rabûna ji xewê, dema girêdana kuştîyê² yan vekirina kuştîyê, dema çûyîna ji ciyekî ber bi ciyekî din ve yan dema çûyîna ji bajar û welêt ber bi welatekî din ve, gazî bike...

18. ... di vê rojê û di vê şevê de, wê kêr bandorê lê neke; çakûç, tîr, xencer û gurza ku hêrseke tijî derew bavêje wî, wê tiştêkî lê neke û kevirên Felaxen negihêjin wî.

19. Ev bîst nav, mîna zirhên pişt û zirhên li ber sing, li hember komên nediyar ên dirwend û neqenc û nebaş ên Werine û Keyez ên xirabkar, wê li dijî Ehrîmenê pîs û nepak werin bikaranîn; çawa ku tu bêjî hezar mêr nobedariya mêrekî tenê dikin.

20. "Ya Ehûre!

Ez vê ji te dipirsim, bi dirustî bersiva min bide:

Ew serkeftiyê ku wê di bîna siya hîndekariyên te de heyîyan sitar bike?

Ya Mezda!

Min ji bo peydakirina wî mezinê dermanker baş agahdar bike û bihêle Sirûşê û xulqê qenc ber bi wî û her kesê ku tu bi xwe daxwaza wî dikî ve werin."³

1 Yê ku ji dûr ve temaşe dike.

2 Şala piştê.

3 Gah. Y. 44, benda 16an.

21. Rêz û hezkirin ji bo Ferê Kiyanî.
 Rêz û hezkirin ji bo Welatê Aryan.
 Rêz û hezkirin ji bo Sewke.
 Rêz û hezkirin ji bo ava Daytiya.
 Rêz û hezkirin ji bo ava Erd Wîsûre Enahîta.
 Rêz û hezkirin ji bo hemû mexlûqên eşewen.
 Yese Ehû Weyryû...
 Eşim Wuhû...
22. Em Ehwene Werye niyaz dikin.
 Em Erdîbiheşt, emşaspendê herî bedew niyaz dikin.
 Em hêz û şîyan û zor û serkeftin û Fer û qudretê niyaz dikin.
 Em Ehûremezdayê biheybet û nûranî niyaz dikin.
 Yinghiye Hatem...
23. Hezkirin û niyaz û hêzê ji bo Ehûremezdayê biheybet û ferehmend dixwazim.
 Eşim Wuhû...
24. Ya Zerdeşt!
 Tu her tim dostan ji dijminên xêrnexwaz biparêze.
 Nehêle dost tûşî zîyanê bibe.
 Nehêle dost ji zîyanê, êşê bibîne.
 Nehêle ew mêrê dînagah ê ku ji min û emşaspendan re niyazeke mezin an diyariyeke piçûk tîne, ji malê xwe bêbehre bimîne!
25. Ya Zerdeşt!
 Ev e Behmenê ku min afirandiye.
 Ya Zerdeşt!
 Erdîbiheştê ku min afirandiye ev e.
 Ya Zerdeşt!
 Şehrîwerê ku min afirandiye ev e.
 Ya Zerdeşt!
 Spendarmezeê ku min afirandiye ev e.
 Ya Zerdeşt!
 Ev in Xurdad, Emurdad, her du mexlûqên min; ev ê eşewenên ku derbasî cîhana din bibin, xelat bikin.
26. Ya Zerdeştê eşewen!
 Bi navbeynkariya têgihiştin û zanîna min, bizane ka ê dawîya jîyanê û

jiyana pêşerojê çawa be.

27. Hezar derman bigihêje!

Hezar derman ji Spendarmez bigihêje!

Bi alîkariya Spendarmez, dijmintiya dêw têk bibin û perîşan bikin.
Guhên wî bibirin. Destên wî girê bidin; çeka wî ji nav bibin û wî bi zincêr
bikin; wisa be ku her tim di qeyd û bendê de bimîne.

28. Ya Mezda!

Gelo wê eşewen li hember dirwend ser bikeve?¹

Gelo wê eşewen li hember Dirûc serbikeve?²

Gelo wê eşewen li hember dirwendan serbikevin?³

Em hêza Ehûremezda ya bihîstinê niyaz dikin ku Mensere guhdar kir.

Em hêza Ehûremezda ya hînbûnê niyaz dikin ku Mensere ji ber kir.

Em hêza Ehûremezda ya gotinê niyaz dikin ku Mensereyê anî zimên.

Em çiyayê Oşîderineyê bi şev û roj bi niyazên hêjayî Zewt niyaz dikin.

29. Zerdeşt got:

Bi vê çareyê, ez ê we⁴ ber bi jêzemînê ve bajom.

Çete wê bi navbeynkariya dîdeyên Spendarmez li erdê bikeve.

30. Hezar derman bigihêje!

Deh hezar derman bigihêje!

Em Fereweşiyên vî mêrikê eşewen ku weke "Esmûxwanwent" navdar e
niyaz dikin.

Ez ji wê pê ve, dixwazim ku weke kesekî dînperwer, fereweşiyên din ên
eşewenan niyaz bikim.

Em fereweşiyên "Gewekirine" jêhatî yê mezdaçêkirî niyaz dikin.

Em Gewekirineyê jêhatî yê mezdaçêkirî niyaz dikin.

31.⁵

Eşim Wuhû...

32. Em Spendarmezê eşewen ê karsaz niyaz dikin...⁶

Niha em yê ji hemûyan mezintir -Ehûremezda- bi "Ehû" û "Retû" hil-

1 Gah. Y. 48, benda 2yan.

2 Gah. Y. 48, benda 2yan.

3 Gah. Y. 48, benda 2yan.

4 Ji Zerdeşt û dewan re dibêje.

5 Çar rêzikên dawîn ên benda 28an ên vê Yeştê.

6 Di nivîsê çend peyvên vê bendê jê kêmbûne.

dibijêrin ji bo ku Ehrîmenê neqenc têk bibin. Ji bo ku em dêwê xeşmê yê albixwîn têk bibin. Ji bo ku em dêwên mezenderî biqewirînin. Ji bo ku em dêw û dirwendên Werine biqewirînin. Ji bo em Ehûremezdayê Reyomendê biheybet û mezin baş nas bikin. Ji bo ku em emşaspêndên hêja nas bikin. Ji bo ku em stêrka Reyomendê nûranî, Tişteriyê binûr baş nas bikin. Ji bo ku em mêrikê eşewen baş nas bikin. Ji bo ku em hemû mexlûqên eşewenê Spendmînû baş nas bikin.

33. Eşim Wuhû...

Ehmayî Reşeçe...¹

Eşim Wuhû...

Hezar derman bigihêje! Deh hezar derman bigihêje!

Eşim Wuhû...

Ya Mezda!

Bi lez bi hawara min de were!

2. Heften Yeşta Piçûk

1. Ji bo Ehûremezdayê Reyomendê biheybet.

Ji bo Emşaspemdan.

Ji bo Behmen.

Ji bo aştiya pîroz ku çavdêrê mexlûqên din e.

Ji bo zanista sirûştî ya mezdaçêkirî.

Ji bo zanist şîretî ya mezdaçêkirî...

2. Ji bo Erdîbiheşta xweşik.

Ji bo nimêja bihêz a mezdaçêkirî ya Eyryemen Eysiye.

Ji bo "Seweke" yê qenc ê bibereket ê nêrîna mezdaçêkiriye eşewen.

Ji bo Şehrîwer.

Ji bo hesinê helandî.

Ji bo dilovanî û camêriya derwêşan a xembar.

3. Ji bo Spendarmezê qenc.

Ji bo Ratayê bibereket ê nêrîna mezdaçêkirî yê eşewen.

Ji bo Xurdadê mezin.

Ji bo Yayrye Hûştî.

Ji bo yezdanên salê, ji mezinên eşewenî.

Ji bo Emerdadê mezin.

¹ Y. 68, benda 11an.

Ji bo keriyê perwerî û zeviyê gênim ê bixêr.

Ji Gewekerineyê bihêz ê mezdaçêkirî ...

4. Ji bo Mihra bereketdêrê çêregehê û aramkerê çêregeha xweş.

Ji bo Erdîbiheşt û Azerê Ehûremezda.

Ji bo mezinê bilind, Epam Napat.

Ji bo ava mezdaçêkirî.

5. Ji bo fereweşiyên eşewenan û ji bo koma jinên xwedî kurên navdar.

Ji bo Yayrye Hoşîtî.

Ji bo Emeyê qencafirandî yê bilind.

Ji bo Behramê ehûreçêkirî.

Ji bo Opertatê serkeftî.

Ji bo Sirûşê pîroz û xelatdarê serkeftî yê cîhanparêz.

Ji bo ku em Reşnê herî rast û Ereştatê cîhanparêz û cîhanperwer kêfxweş bikin.

Ji Yese Ehû Weryû... ku zewta min bibêje.

Ji Yese Ehû Weryû... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

6. Em Ehûremezdayê Reyomendê biheybet niyaz dikin.

Em emşaspedan û serwerên qenckiryar niyaz dikin.

Em Behmenê Emşaspend niyaz dikin.

Em aştîya serkeftî ku çavdêrê mexlûqên din e, niyaz dikin.

Em zanista siruştî ya mezdaçêkirî niyaz dikin.

Em zanista hînkariya mezdaçêkirî niyaz dikin.

7. Em Erdîbiheşt, emşaspendê herî bedew niyaz dikin.

Em nimêja bi hêz a mezdaçêkirî yê Eryyemen Eyşîye niyaz dikin.

Em Şehrîwerê emşaspend niyaz dikin.

Em hesinê helandî niyaz dikin.

Em dilovanî û camêriya xembar a derwêşan niyaz dikin.

8. Em Spendarmezê qenc niyaz dikin.

Em Ratayê berfirehkerê çêregeha mezdaçêkirî niyaz dikin.

Em Xurdadê Emşaspend niyaz dikin.

Em Yayrye Hûştî niyaz dikin.

Em Yezdanên eşewen ên salê, mezinên eşewenî niyaz dikin.

Em Emerdadê Emşaspend niyaz dikin.

Em Keriyê perwerî û zeviya gênim ên sûdmend niyaz dikin.

Em Gewekerneyê bihêz ê mezdaçêkirî niyaz dikin.

9. Em Mihara berfirehker a çêregehê niyaz dikin.
 Em Ramê xelatdêr ê çêregeha baş niyaz dikin.
 Em Erdîbiheşt û Azerê Ehûremezda niyaz dikin.
 Em mezinê bilind, serwerê Oşîder, Epam Napatê bilez niyaz dikin.
 Em Ava mezdaçêkirî yê eşewen niyaz dikin.
10. Em fereweşiyên pak û jêhatî yên eşewenan niyaz dikin.
 Em koma jinên xwedî kurên navdar niyaz dikin.
 Em Yayriye Hoşîtî niyaz dikin.
 Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin.
 Em Opertatê pîroz niyaz dikin.
 Em Sirûşê pîroz û serkeftî yê cîhanperwer, mezinê eşewenî niyaz dikin.
 Em Reşnê herî rast niyaz dikin.
 Em Ereştatê cîhanparêz û cîhanperwer niyaz dikin.
11. Ya Zerdeşt!
 Ew dê cadû, dêw û mirovên dirwend tine bike.
 Ya Zerdeştê Spîtman!
 Kesekî ku bi rastî girêdayî xaniyê me ye, wê dema ku vê gotinê bine zimên, dê her derewekê tine bike. Dê ji gotina wî her derewek tine bibe.
12. Em kesê ku ji bo sekinandina dijminên dînê mezdapereştiyê ji alîkariya wan -heft emşaspandan, serwerên qenc ên xweşkiryar- behremend bibe niyaz dikin.
 Ava eşewenê mezdaçêkirî ku weke hespekî rehwan e, niyaz dikin.
- 13-14.¹
15. Yese Ehû Wiryû...
²
 Eşim Wuhû....
 Ehmayî Reşeçe...³

¹ Di nivîsê de peyv û hevokên van du bendan tevlihev bûne û wateya wan bi zelalî nayê zanîn.

² Bendên 1-5 ên vê Yeştê.

³ Y. 68, benda 11.

Heften Yeşta Mezin'

1. Erdîbiheşt Yeşt

Ji bo kêfxweşiya Erdîbiheşt, Emşaspendê herî bedew, nimêja Eyrmen Eşşiyeyê bihêz ê mezdaçêkirî û Sewekeyê qenc ê zêdekerê çêregehê yê mezdaçêkiriye eşewen e.

Yese Ehû Wiryû... ku zewta min bibêje.

Yese Ehû Wiryû... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

1. Ehûremezda ji Spîtmanê Zerdeşt re got:

Ya Spîtmanê Zerdeşt! Ya niyazkar û Zewt û edaletxwaz û şîretkar û diakar û dilovan û sirûdbêj!

Dema ku min û Erdîbiheşt, Gîhana² rohnak, binûr û xaniyên rojîn afirandin...³ bi taybet niyaz û diayên em emşaspendan...

2. Zerdeşt got:

Ya Ehûremezda! Ya mizgînîdêrê gotina rast!

Niha ji Spîtman Zerdeşt -niyazkar û Zewt û edaletxwaz û şîretkar û diakar û dilovan û sirûdbêj- re bibêje:

Çawa bû ku te ew gotin, dema te û Erdîbiheşt, gîhana ron û nûranî û xaniyên rojîn afirandin...⁴ Bi taybet niyaz û diayên we emşaspendan?

3. Ez gazî Erdîbiheşt dikim.

Dema ez gazî Erdîbiheşt bikim, wê gora⁵ qenc a emşaspendên din ji -ku Mezda wê bi hizra qenc diparêze, ku Mezda wî bi gotina qenc diparêze, ku Mezda wî bi kiryara qenc diparêze- vebe.

Ew gora qenc di Gerzmanê Ehûremezda de ye.

4. Gerzman ji bo mirovên eşewen e.

Ti kes ji dirwendan, wê dîdara Ehûremezda nebînin.

5. Nimêja Eyrmen Eşşe ku Engremeyniyo û hemû mayinde û periyan dixe, mezintirîn Mensereya wercavend e; baştirîn Mensereyê wercavend e; xweşiktirîn Mensereyê wercavend e.

Di nava Mensereyên wercavend de bihêztirîn e. Bihêztirîn Mensereya

1 Di nivîsê de beşek bi navê "Heften Yeştê Mezin" heye ku heman "Heft Hat" (Hatên 35-42) yê Yesne ne û pêwîst nake ku em wan li vir dubare bikin.

2 Cîhan.

3 Di nivîsê de li dewsa "... " hin peyvên tevlihev hatiner ku wateya wan baş nayê zanîn.

4 Di nivîsê de li dewsa "... " hin peyvên tevlihev hatiner ku wateya wan baş nayê zanîn.

5 Gor.

wercavend e.

Di nava Mensereyên wercavend de qahîm e. Qahîmtirîn Mensereya wercavend e.

Di nava Mensereyên wercavend de sekeftî ye. Serkeftîtirîn Mensereya wercavend e.

Di nava Mensereyên wercavend de dermankar e. Dermankartirîn Mensereya wercavend e.

6. Bijîşkek bi alîkariya Eşe derman bike. Bijîşkek bi alîkariya zanistê, derman bike. Bijîşkek bi kêrê derman bike. Bijîşkek bi giyayan derman bike. Bijîşkek bi Mensereyê derman bike.

Bijîşkê herî dermanker ew kes e ku bi Mensereya wercavend derman bike.¹

Kesê ku nexweşiyên hundirîn ên mêrikê eşewen derman bike, bijîşkê herî dermanker e.

7. Geli nexweşiyên birevin!

Ya mirin bireve!

Geli dêwan birevin!

Geli Bedkareyan birevin!

Ya Eşmuxê kînewer, ji Eşe bireve!

Ya mêrikê zalim bireve!

8. Geli ejdihanijadan birevin!

Geli gurnijadan birevin!

Geli bêkok û ziyandêrên dupê birevin!

Ya Teromeytî bireve!

Ya Peyrî Meytî bireve!

Ya ta² bireve!

Ya derewkar bireve!

Ya aşop û tevlîhevî bireve!

Ya mêrê çavpîs bireve!

9. Ya derewkartirîne derewkaran bireve!

Ya jina laşfiroş a sêhrdar bireve!

Ya jina xerabkar a "Kexwarize" bireve!

Ya bayê Epaxter³ bireve!

¹ Vend. Fer. 7, benda 44an.

² Nexweşiya tayê.

³ Di mîtolojiya îranî de, Epaxter (bakur) cihê ehrîmen û dêw û dirûcan e.

Ya bayê Epaxter tine be!

Bila herçî kesê ku ji nijada van ejdihayan e, tine bibe!

10. Yê ku hezar caran hezar heban û deh hezar caran deh hezar heban ji van dêwan bikuje, nexweşiyên ji holê rake, mirinê bi dawî bike, dêwan tine bike, bedkareyan tine bike, Eşmux dijminê Eşe ji holê rake û mirovên zalim tine bike.
11. Ejdihayan tine bike; gurzadeyan birûxîne; bêkok û ziyanbarên dupê tine bike; Terûmeytî rake; Peyrî Meytî rake; tayê ji holê rake; derewîn tine bike; aşop û tevliheviyê tine bike; çavpîs tine bike.
12. Dirwendtirînê dirwendan têk bibe; jina laşfiroş a sêhrdar tine bike; jina bedkareya Kexwarze birûxîne; bayê Epaxter tine bike; bayê Epaxter ji holê rake. Kesên bêkok û ziyanbar ên dupê tine bike.
13. Eger kesek hezar caran hezar heb û deh hezar caran deh hezar heb ji van dêwan bikuje, dêwê herî xapînok -Ehrîmenê xirabkar- ji esmên bine xwarê û bin bixe.
14. Ehrîmenê xirabkar got:
Way li min ji dest Erdîbiheştê!
Nexweştirînê nexweşiyên tine bike.
Bi nexweştirîn nexweşiyên re şer bike.
Bi xirabtirîn xirabiyên re şer bike.
Dêwtirîn dêwan tine bike.
Bi dêwtirîn dêwan re şer bike.
Bedkaretirîn petayreyan tine bike.
Bi bedkaretirîn bedkareyan re şer bike.
Eşmux dijminê Eşe têk bibe.
Bi Eşmux dijminê Eşe re şer bike.
Bi zalimtirîn mirovan re şer bike.
15. Ejdîhayê ejdihayan tine bike.
Bi ejdîhayê ejdîhayan re şer bike.
Gurzadetirînê gurzadeyan tine bike.
Bi gurzadetirînê gurzadeyan re şer bike.
Bîkokterîn û ziyanbartirînê dupêyan tine bike.
Bi bêkokterîn û ziyanbartirînê dupêyan re şer bike.
Terewmeytî birûxîne.

Bi Teremeytî re şer bike.

Peyrî Meytî birûxîne.

Bi Peyrî Meytî re şer bike.

Tayên herî dijwar tine bike.

Derewîntirînê derewînan tine bike.

Bi derewîntirînê derewînan re şer bike.

Şerxwaztirînê şerxwan tine bike.

Bi şerxwaztirînê şerxwaz re şer bike.

Çavpîstirînê çavpîsan tine bike.

Bi çavpîstirînê çavpîsan re şer bike.

16. Dirwendtirînê dirwendan tine bike.

Bi dirwendtirînê dirwendan re şer bike.

Jîna leşfiroş a sêhdar tine bike.

Bi jîna leşfiroş a sêhdar re şer bike.

Jîna bedkareya Kexwarize tine bike.

Bi jîna bedkareya Kexwarize re şer bike.

Bayê Epaxter tine bike.

Bi bayê Epaxter re şer bike.

17. Divê Dirûc kê m bike!

Divê Dirûc tine bibe!

Divê Dirûc derbas bibe û bi yekcarî tine bibe!

Divê tu -Dirûc- di Epaxterê de tine bibî!

Nabe ku tu cîhana Eşe ya estûmend tine bikî!

18. Em Erdîbiheşt, emşaspendê herî bedew ji bo Fer û heybeta wî, bi nimêja bi banga bilind û bi zewr niyaz dîkin.

Em Erdîbiheşt, emşaspendê herî bedew têkilî Hewmê têkilî şîr, bi Bersem, bi zimanê têgihîştinê û Mensereyê re, bi hizr û gotin û kiryara qenc û bi zewr û gotina resen, niyaz dîkin.

Yinghiye Hatem...

19. Yese Ehû Weyryû...

Em ji bo emşaspendên herî bedew, Erdîbiheşt, ji bo nimêja Eryyemen Eysiyyê mezdaçêkirî û ji bo Sewekeyê qenc ê mezinkerê çêregehê yê mezdaçêkirî yê eşewen silavan dişînin.

Eşim Wuhû Wiryû...

Ehmayî Reesçe...¹

4. Xurdad Yeşt

1. Ehûremezda ji Spîtman Zerdeşt re got:

Min hawar, rizgarî û bextewerî û aramiya Xurdad ji bo mirovên eşewen afirand...²

Kesê ku di nava eşewenan de wî niyaz bike, weke wê ye ku emşaspandan Behmen, Erdîbiheşt, Spendarmez, Xurdad û Emerdad niyaz kiribe.

2. Kesê ku hezar car hezar û deh hezar car deh hezar, sed hezar car sed hezar bi dêwan re şer bike, navên Emşaspandan -bi taybet Xurdad- bi bîr bîne, dê Nesû, Heşî, Beşî, Seênî û Bûcî jê dûr bikeve.

3. Destpêkê ez bi dengê bilind gazî mêrikê eşewen dikim:

Eger kesek bi vî awayî di nava yezdanên mînuîyî de, ber bi Reşnê herî rast û ber bi emşaspandan ve here, wê ew hemû -ku xwedan van navên dilê-rane ne- mêrikên eşewen ji Nesû, Heşî, Beşî, Seênî, Bûcî, artêşa çepermezin û ala dijmin a hildayî, mirovên Dirwend ên zalim, xencera binûr, cadû, perî û reşiyên jiyane rizgar bikin.

4. Dê çawa rîya mêrikê eşewen ji rîya mêrikê Dirwend were naskirin?

Wê demê Ehûremezda got:

Eger kesek Mensereyê ji ber bixwîne, an bîne bîra xwe yan baj bigire yan bi dengê bilind bixwîne û xendeqeke li dora xwe bikşîne, wê xwe asûde biparêze.³

5. Her yekî we -tu⁴ û Dirûc- ku eşkere bin, her yekî we ku di her karekî de bin, her yekî we xwe veşêrin, ez ê her yekî we -tu û Dirûc- ji xaniyên îranî dûr bikim.

Ez ê te û Dirûc bend bikim.

Ez ê te û Dirûc tine bikim.

Ez ê te û Dirûc bixim binê piyan.⁵

1 Y. 68, benda 11an.

2 Li vir çendîn peyvên nivîsê têk çûne û wateya wan a dirust nayê zanîn.

3 Xendeqkişandin li vir amaje dike bi çehla ku di ayîna Berşnûm de li dora Berşnûmê dikişînin. Vend. Fer., benda 10 û 11.

4 Dirwend.

5 Mebesta wê benda heman Mensere ye ku di benda pêşin de bas lê hate kirin.

6. Sê xendeqan bikişînin; Sê. Ez mêrikê eşewen dibêjim.
Şeş xendeqan nikişînin; Şeş. Ez mêrikê eşewen dibêjim.
Neh xendeqan bikişînin; Neh. Ez mêrikê eşewen dibêjim.

7. Navên emşaspendan wê Dirûcên tevî “Nesû” bûyî û pîs û nijadê “Kerep” an tine bikin.

Dê Zewt -Zerdeşt- bi xwesteka dilê xwe -çawa ku her tim xwesteka dilê wî ye- wan ber bi dojecha sosret ve bibe.

8. Dema ku hê roj ava nebûye û piştî avabûna rojê, ew¹ bi çekeke kujer, wê bi kêfxweşiya yezdanên minûyî û nasîna wan a dirust, “Nesû” bikute û ber bi Epaxter ve bajo û wî xirabkarî tine bike.

9. Ya Zerdeşt!

Nabe ku tu vê Mensereyê hîn bikî ji bilî bav an kur an birayê helal an Aturbanên girêdayîyê sê pêgehane: Kesê ku bi qencbûna xwe tê naskirin, dîndar e, parêzkar û eşewen e; kesê ku dilêrane li her derê hewl dide dîn berbelav bike.

10. Em wî -Emşaspendê Xurdad- ji bo Fer û nûra wî bi nimêjeke bi dengê bilind û bi zewr niyaz dikin.

Em emşaspendê Xurdad bi Hewmê têkilî şîr, bi Bersem, bi zimanê zanîne, bi Mensereyê bi hizir, gotin û kiriyara qenc, bi zewr û bi gotina resen niyaz dikin.

Yinghiye Hatem...

11. Yese Ehû Weyryû...

Ez ji Xurdadê Rad re silavan dişînim, ji Yayriye Hoşîtî re, ji firîşteyên salê re û ji mezinên Eşe re.

Eşim Wuhû...

Ehmayî Reşeçe...²

5. Aban Yeşt

Kêfxweşî ji ava paqij a eşewenê “Eridwî” û hemû giyayên mezdaçêkirî re. Raspî:

Yese Ehû Weyryû... ku zewta min bibêje.

¹ Zerdeşt.

² Y. 68, benda 11.

Zewt:

Ethartûş Eşat Çît Heça... dema mêrê pîroz zana bibêje.

Kirdeya Yekê

1. Ehûremezda ji Spîtman Zerdeşt re got:

Ya Spîtman Zerdeşt!

Eridwîswer Enahîta -ku di her derê berbelav bûye, dermanker, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî ye- bi xwesteka min niyaz bike!

Ew e ku di cîhana estûmend de, hêjayî niyaz û diyan e.

Ew e eşwenê ku têdikoşe û kerî û hebûn û welêt mezin dike.

Ew e eşwenê ku cîhanê berfireh dike.

2. Ew e ku tuxmê hemû mêran paqij dike û malzaroka hemû jinan ji bo zayînê ji qirêjîyê paqij dike.

Ew e ku zayîna hemû jinan hêsan dike û dema ku pêwîst e, şîr dixe berên wan.

3. Ew e ew bihêzê ku li her derê navdar e.

Ew e ku di zêdehiyê de, bi qasî hemû avên li ser erdê ye.

Ew e bihêzê ku ji çiyayê Huker dirijîne zeryaya Mezin Keritê.

4. Dema ku Eridwîsiwer Enahîta -Xwedana hezar gol û hezar rûbar ku dirêjahiya her yekî wan bi qasî riya çil rojan a siwarekî şê ye- ber bi zeryaya Mezin a Keritê ve diçe, seranserê peravên wê zeryayê dikevin coşê û nîveka wê bilind dibe.

5. Ji vê ava ku a min e, ji bo her heft welatan, wê rûbarek biherike; Rûbara ji ava ku ya min e û havîn û zivistanê bi yeksanî biherike.

Ew¹ ê ji bo min av, tuxmê mêran, malzarok û şîrê jinan paqij bike.

6. Min -Ehûremezda- bi hêza xwe hebûn da wî da ku xanî, gund, bajar û welatan biparêzim û ji wan re bibim sitar û nobedar.

7. Ya Zerdeşt!

Eridwîsiwer Enahîta ji aliyê afirêner Mezda ve radibe. Basikên wê yên xweşik û spî -ku bi zeywerên biheybet hatine xemilandin- bi qasî berahiya navmilê hespekî ne.

¹ Erdwî.

Ew nazenîna gelekî xurt diherike û li cem xwe wiha difikire.

8. - Dê kî min niyaz bike?

- Kî dê ji min re niyaza zewra bi Hewm, bi şîrê li gor ayîn çêkirî û paraftî niyaz bike?

Ez ê kesê wisa erknaş û dilsaf bipejirînim û jê re hêviya xweşî û dilşadiyê bikim!

Ez ê -Eridwîsiwerê Anhaîtayê eşewen- ji bo fer û heybeta wî bi nimêja bi dengê bilind û nimêja qenc û bi zewr niyaz bikim.

Ya Eridwîsiwerê Enahîta!

Tu ji bo dadweriyê di hawara me de were!

Wisa tu yê bi Hewmê bi şîr, bi Bersem, bi zimanê zanînê û Mensereyê, bi hizir, gotin û kiryara qenc, bi zewr û bi gotina resa re, baştir werî niyazkirin.

Yinghiye Hatem...

Kirdeya Diduyan

10.¹

11. Ew e ku li ser gerdûnê rûniştiye û hevsar bi dest, gerdûnê dajo û li pey navdariya xwe di dilê xwe de wiha difikire:

- Kî yê min niyaz bike?

- Kî dê bi zewrê bi Hewm, bi şîrê parzûnkirî li gor ayîn çêkirî, min niyaz bike?

Ez ji kesên wisa sozdar û xweşdil re qencyê dixwazim û hêvî dikim ku ew kêfxweş û dilşad bin!

Kirdeya Sisêyan

12.²

13. Ew e ku bi çar hespên spî û mezin re -yek reng û yek nijad- li hember dijmintiya dijminan -dêw û mirovên Dirwend û cadû û perî û Kewiyan û Kerepên zalim- bi ser dikeve.

¹ benda rê ya vê Yeştê.

² benda gan a vê Yeştê. (benda yekem di destpêkê û benda gan di dawiya hemû kirdeyên ê Yeştê de tê û em ê li dewsa rêzikên vala dayînin.)

Kirdeya Çaran

14.

15. Bihêzê binûr ê bejnbilind ku şev û rojan -bi qasî hemû avên ser erdê me-
zin e- dê bi xurtî rehwan bibe, ew e.

.....

Kirdeya Pêncan

16.

17. Ew niyaz kir afirêner -Ehûremezdayê- li welatê ariyan ê herî yekem, li
peravê rûbarê "Daytiya"yê qenc ê ku têkilî Hewmê têkilî şîr, bi Bersem,
bi zimanê zanîn û Mensereyê, bi hizir, gotin û kiryara qenc, bi zewr û bi
gotina resen...

18. Ji wî xwest:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî bihêz!

Derfeteke wisa bide min ku ez kurê Powrûşesp -Zerdeştê eşewen- wisa
bikim ku her tim dînî bihizire, dînî biaxive û dînî tevbigere.

19. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar û bi ayîn pêş-
kêşkar bextewer dike- dê wî bextewer bike.

.....

Kirdeya Şeşan

20.

21. Hûşengê Pişdadî li bintara çiyayê Elburzê, sed hesp, hezar çêlek û deh
hezar pez weke pêşkêşî anî....

22. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya herî bihêz!

Vê bexteweriyê bide min ku ez bibim serwerê hemû welatan; Ji bo ku li
hember hemû dêw û mirovên dirwend û cadû û perî û Kewî û Kerepên
zalim bi ser bikevim; da ku sê-duyê dêwên mezenderî û dirwendên We-
rine li erdê bidim.

23. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar û ayînxwaz bextewer dike- wê bexteweriyê pêşkêşî wî bike.
-

Kirdeya Heftan

24.
25. Cemşîdê kerîxweş wê li bintara çiyayê Huker, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez ji wî re weke pêşkêşî anî...
26. Û ji wî daxwaz kir:
Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî bihêz!
Bexteweriyekê bide min ku ez bibim serwerê herî mezin ê hemû welatan;
ji bo ku li hember hemû dêw û mirovên dirwend û cadû û perî û Kewî û Kerepên zalim bi ser bikevim; da ku ez dêwan ji mal û sûtê -her du- û ji dewlemendî û kerîyan - her du- û ji kêfxweşî û serfrazîyê -her du- bêpar bikim.
27. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn, pêşkêşer bextewer dike- wî bextewer dike.
-

Kirdeya Heştan

28.
29. Ejl Dehakê sê poz di welatê Bewrî de, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez ji wî re pêşkêşî anî...
30. Û ji wî daxwaz kir:
Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî bihêz!
Hêzeke wisa bide min ku ez bikarim heft welatan ji mirovan vala bikim.
31. Eridwîsiwerê Enahîta ew hêz neda wî.
-

Kirdeya Nehan

32.

33. Firîdun kurê Atbîn ji xanedaneke bihêz, di welatê çargoşe ya Werine de, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez, ji wî re pêşkêş anî....

34. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî bihêz!

Derfeteke wisa bide min ku ez li hember Ejî Dehak-Ejî Dehakê sêpoz û sêserî û şeşçav, xwediyê hezar celeb çalakî, dêwê bihêzê Dirûc, ew dirwendê ziyabarê cîhanê û Dirûcê herî zordar ku Ehrîmen ji bo wê-rankirina cîhana Eşe, bi Petyretî di cîhana estûmend de afirandiye- bi ser bikevim û her du hevserên wî Senghewkre û Erinwek -ku hêjayî xwedîkirina xanedan û hêjayî zayîn û zêdekirina malbat in- jê bistînim.

35. Ya Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar û li gor ayîn pêşkêşker bextewer dike- wî bextewer dike.

.....

Kirdeya Dehan

36.

37. Gerşaspê Nerîman, li peravê zeryaçeya Pişîngeyê sed hesp û hezar çêleka û deh hezar pez jê re pêşkêş anî...

38. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Erdwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez li hember Genderweyê zêrînehnî li peravê zeryaya aşop a Mezin Kerit bi ser bikevim; ku ez li ser vî erdê giloverê mezin, bi lez û bez bigihêjim xaniyê qahîmê dirwend.

39. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn, pêşkêşker bextewer dike- ew bextewer kir.

.....

Kirdeya Yazdehan

40.

41. Efrasiyabê Tûranîyê xirabkar, di Henga xwe ya binerdî de, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez ji wî re pêşkêş anî....

42. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez wî -Ferê rehwan ê li zeryaya mezin a Keritê ku niha û ji niha pê ve a tîreyên îranî û Zerdestê eşewen e- bi dest bixînim.

43. Eridwîsiwerê Enahîta ew bextewer nekir.

.....

Kirdeya Diwazdehan

44.

45. Kawûsê jêhatî li bintara çiyayê Erizîfiyeyê, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez jê re pêşkêş anî...

46. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez bibim serwerê herî mezin ê hemû welatan; da ku li hember hemû dêw û mirovên dirwend û cadû û perî û Kewî û Kerepên zalim li ser bikevim.

47. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn, pêşkêşker bextewer dike- wî bextewer dike.

.....

Kirdeya Sêzdehan

48.

49. Keyxusrew, pehlîwanê erdên îranî û parêzvanê welêt, li peravên zerya-çeya kûr û mezin a Çîçestê, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez jê re pêşkêş anî...

50. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez bibim serwerê herî mezin ê hemû welatan; da ku bi ser hemû dêw û mirovên dirwend û cadû û perî û Kewî û Kerepayên zalim li ser bikevim; ku ez di dirêjahiya riya êrişan de, her tim li pêşiya hemûyan bajom; da ku ez û hevalên xwe yên şêr -dema ku dijminê neqenc ê xêrnexwaz bi siwarî were şerê me- nekevin dafika wî.

51. Eridwîsiwerê Enahîta - ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn, pêşkêşker bextewer dike - wî bextewer dike.

.....

Kirdeya Çardehan

52.

53. Tûs, pehlîwanê şerker, li ser piştê hespê ew niyaz kir û daxwaza bihêzbûna hespên xwe û tendirustiya xwe kir da ku bikare ji dûr ve dijminên xwe ji dûr ve bibîne û êrişkarên bikîn, bi derbekê bikuje.

54. Tûs ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez li hember kurên xanedana Weysiye ên dilêr di gêdûka Xeşthrûsûke li ser Kengê bilind û eşewen de, bi ser bikevim; da ku ez erdên Tûranî têk bibim: bi derfeteke wisa bide, bi sedan hezar, bi hezaran dehhezar, bi dehhezaran sedhezar.

55. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn, pêşkêşker bextewer dike- wî bextewer dike.

.....

Kirdeya Pazdehan

56.

57. Kurên zîrek ên xanedana Weysiyeyê di gêdûka Xeşthrûsûke li ser Kengê bilind û eşewen de, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez jê re diyarî anîn...

58. Û jê daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!
Derfeteke wisa bide me ku em li hember Tûs, pehlewane şervan ser bike-
vin; Ku em erdên îranî bi dest bixin: derfeteke wisa bide, bi sedan hezar,
bi hezaran dehhezar, bi dehhezaran sed hezar.

59. Erdîsiwerê Enahîta wê wan bextewer neke.

Kirdeya Şazdehan

60.

61. Pa Ewrwe gemîvanê karzan -dema Ferîdun, pehlewane bihêz, ew weke
sîsarekî rakire hewa- Eridwîsiwerê Enahîta ew niyaz kir...

62. ... Ew sê rojan bê navber ber bi mala xwe ve difiriya û nedikarî lê were
xwarê.

Dema ku sêyemîn şeva firîna wî ghişte spêdeyê, dema berbanga ronak û
bihêz, ber bi Eridwîswera Enahîta ve bang hilda:

63. Ya Erdîsiwerê Enahîta!

Zû di hewara min de were!

Niha min sitar bike, eger ez bigihêjim erdê ehûreçêkirî û xaniyê xwe, ez ê
her tim te li peravê avên Rengan bi hezar zewrê li gor ayîn çêkirî û palandî
û têkil bi Hewm û şîr, niyazan bikim.

64. Wê demê Eridwîsiwerê Enahîta di peykerê banûyeke xweşik, bihêz, bi-
heybet, kemergirêdayî, bejnbilind, pîroz, mezin, hêja, solên binûr û bi
tayên zêrîn heya piyan girêdayî de xwe derxist.

65. Pazûyên xwe bi xurtin girt û demlîdest bi lez û bez, ew bi saxî û bê zîyan
-weke berê jî wiha bû- li erdê Ehûremezda danî û gîhande mala wî.

66. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn,
pêşkêşer bextewer dike- wî bextewer dike.

Kirdeya Hevdehan

67.

68. Camasp dema ji dûr ve artêşa dirwendên dêwperist dît ku bi rêk û pêk ji bo şer bi pêş ve tên, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez jê re diyarî anî...

69. Û jê daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez weke hemû aryanên din, ji serkeftinên mezin behremend bibim.

70. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn, pêşkêşer bextewer dike- wî bextewer dike.

Kirdeya Hejdehan

71.

72. Aşwezdenghe kurê Pûrûzaxştî û Aşwezdenghe kurê Sayûjdrî ji Yezdanê mezin û serwerê Şîdewr Epam Nepatê bilez, Eridwîsiwerê Enahîta re sed hesp, hezar çêlek û deh hezar pez pêşkêş anî...

73. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide me ku di em di şerê mezin li hember Tûranyên Danû, Kere, Were ji malbata Ese Bene û Dûre Eketê de bi ser bikevin.

.....

Kirdeya Nozdehan

75.

76. Wîteswûrû ji binemala Newzer, li perava ava Wîrengûhîtî wiha gotina rast anî zimên:

77. Ya Eridwîsiwerê Enahîta!

Ev gotin ji zimanê Eşe û bi dirustî tê gotin ku min bi qasî têlên porê serê xwe dêwperest li erdê dane. Nexwe tu -ya Eridwîsiwerê Enahîta!- ji min

re derbasgeheke hişk ji aliyekî ber bi aliyê din ê Wî tengûhîti ve çêke.

78. Wê demê Eridwîsiwerê Enahîta di qalibê xanimeke xweşik, biheybet, bilind, kemergirêdayî, bejinbilind, mezin, pîroz, bijare, bi solên zêrîn lipêkirî, de derket.

Aliyekî avê ji herikînê sekinand û aliyên din jî di halê xwe de hişt û derbasgeheke ziwa ji aliyekî ber bi aliyê din ê Wî tengûhîti ve çêkir.

79. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn, pêşkêşer bextewer dike- wî bextewer dike.

Kirdeya Bîstan

80.

81. Yuwayşte ji malbata Friyan li abxusta¹ pêşkêşer a Rengan, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez jê re pêşkêş anî...

82. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez li hember Extiyeyê fêlbaz li ser bikevim; ji bo ku ez bikarim bersiva pirsên wî -nod û neh pirsên dijwar ku Extiyeyê fêlbaz bi dijmintî ji min dike- bidim.

83. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn, pêşkêşer bextewer dike- wî bextewer dike.

Kirdeya Bîst û Yekan

84.

85. Ehûremezdayê qenckar ferman da:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta!

Li ser stêrkan ber bi erdê ehûreçêkirî ve bilezîne!

Dakeve jêrê û dîsa vegere.

Divê fermanrewayên welêt ên dilêr û mezin û mezinzade te niyaz bikin.

¹ Girav.

86. Arteştar¹ -dilêr- ji bo bidestxistina hespên yekane û bihêz û fer, divê ji te alîkariyê bixwazin.

Atirvanên pîroz -ew perwerdekarên rewanê- ji bo bidestxistina zanist û wercawendî û serkeftin û serdestiya ehûreçêkirî, divê ji te alîkariyê bixwazin.

87. Divê keçikên têkoşer û hêjayî mêran, ji te serwer û dilêran bixwazin.

Divê jinên ciwan -dema welidînê- ji te welidîneke baş bixwazin.

Tu -ya Eridwîsiwerê Enahîta- yî ku dikarî van hemûyan bi cîh bînî.

88. Ya Zerdeşt!

Eridwîsiwerê Enahîta ji fîraza stêrkan daket û ber bi erdê ehûreçêkirî ve berjêr hat û wiha got:

89. Ya Spîtmanê eşewen!

Bi rastî Ehûremezda tu ji bo mezintiya cîhana estûmend hilbijartî û ez jî ji bo zêrevaniya hemû xulqeta Eşe danîm.

Ji heybet û nûra min e ku heywanên piçûk û mezin û mirov li ser vî erdî di tevgerê de ne.

Bi rastî ez hemû mezdaçêkiriyan qenc û eşewen diparêzim, çawa ka gom ajelan di xwe de dihewîne.

90. Zerdeşt ji Eridwîsiwerê Enahîta pirsî:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta!

Ya ew kesa ku Mezda ji te re riyek ji fêza rojê - ne li binê wê - amade kiriye da mar, Arisne, Wiwûjek û Wernewûys, zîyanê negehînin te, ez bi kîjan nimêjê te niyaz bikim?

Bi kîjan niyazê ayîna te bi cîh bînim?

91. Wê demê Eridwîsiwerê Enahîta got:

Ya Spîtmanê eşewen!

Bi rastî min bi vê niyazê niyaz bike. Bi vê niyazê ayîna min biparêze:

Ji hilatîna rojê heya avabûna wê, tu dikarî ji vê Zewta min vexwî û Atirvanên dînzan û têgihîştîyan biezmun û leş-mensere.

92. Nabe ku Herite, tadar,² kêmendami, Seçî, Keswîş, jin,³ nepîroz ên ku Ga-

1 Leşkeran.

2 Kesên xwedî nexweşîya tayê.

3 Di vê her dê syan de (Tîr. Benda 59 û Behram. Bendên 51-52 û AR. Benda 54) li dewsa peyvan "jin" bi giştî "Cehî" hatiye ku tê wateya jina rûspî û leşfiroş. Reng e li vir jî wisa

han nastirên û kotiyê cidakirî,¹ ji vê zewra min vexwin.

93. Ez piyên xwe danayînime ser wê ayîna zewra ku kor, ker, qut, bêaqil û Ere û dîn û hemû daxkiryên Ehrîmen danîbin.
Kesên sînghotik, pişthotik, bejinkurt û didanrizî nabe ji vê zewra min vexwin.

94. Zerdeşt ji Eridwîsiwerê Ehûremezda pirsî:
Ya Eridwîsiwerê Enahîta!
Wê çi li wan zewrên te were, eger dêwperest û dirwend berî avabûna rojê ji te re niyaz bikin?

95. Wê demê Eridwîsiwerê Enahîta got:
Ya Spîtman Zerdeştê eşewen!
Ew ayîna zewra ku ez piyê xwe lê daneyînim, layiqî niyazkirina dêwan e.
Di ayîneke wisa de şûna min, dê hezar û şeş sed tirsonek, zirtek, ehmeq û sersivik piyê xwe lê dayînin.

96. Ez çiyayê zêrîn û li her alî hebandî yê Hoker niyaz dikim ku Eridwîsiwerê Enahîta dê ji wir, ji bilindiya hezar bejnên mirovan ji bo min dakeve.
Ew e ku di heybeta xwe de, bi qasî hemû avên li ser erdê ye û dê bi xurtî biherike.

Kirdeya Bîst û Diduyan

97.
Ew e ku Mezdapersistên bibersem wê li dor wî kom bibin.
Hwoveyan ew niyaz kir.
Newzeryan ew niyaz kir.
Hwoveyan ji wî mal xwest û Newzeryan jî ji wî hespên xurt xwestin.
Gelekî zû Hwowe gelekî dewlemend bûn. Gelekî zû Newzeryan bextewer bûn û Geştasp li vî welatî hespên orxe bi dest xistin.

99. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn, pêşkêşer bextewer dike- wî bextewer dike.

bûbe ku piştê hatibe guherandin.
¹ Kesê ku bi nexweşiya kotibûnê ketiye û ji kesên derdorê hatiye dûrxistin.

Kirdeya Bîst û Sisêyan

100.

101. Ew e xwediyê hezar golan û hezar rûbaran ku her yek bi qasî çil rojên siwarekî sivik dirêj in.
Li peravê her yek ji van golan, xaniyekî xweşçêkirî bi sed paceyên nûrdar û hezar stûnên xweştirax hene: Xaniyekî pir mezin ku li ser hezar stûnan e.

102. Di her yek ji wan xaniyan de, nivîneke xweşik bi balgiyên bêhnxweş li ser textekî hatine raxistin.
Ya Zerdeşt!
Di cihekî wiha de, Eridwîsiwerê Enahîta ji fêza hezar bejnên zilaman dadikeve.
Ew e ku di mezinahiyê de, bi qasî hemû avên li ser erdê ye û wê bi awayê bihêz biherike.

.....

Kirdeya Bîst û Çaran

103.

104. Zerdeştê eşewen li Îranwîcê li peravên çemê Daytiyayê qenc, têkil bi şîr, bi bersem, bi zimanê zanîne û Mensereyê û bi hizir û gotin û kiryara qenc, bi zewr û bi gotinên resen, ew niyaz kir...

105. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez bikarim wisa li Key Guştasbê kurê Lohrasip ê dilêr wisa bikim ku her tim dînî bifikire, dînî biaxive û dînî tevbigere.

106. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn, pêşkêşer bextewer dike- wî bextewer dike.

.....

Kirdeya Bîst û Pêncan

107.

108. Key Guştasbê giranqedir li ser kenarên ava Frezdanew, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez, jê re pêşkêş anî...

109. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî bihêz!
Derfeteke wisa bide min ku ez di şerê cîhanê de li hember Tesiryawen-
teyê dijedîn û Pişeneyê dêwperset û Ercaspê dirwend bi ser bikevim.

110. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn,
pêşkêşer bextewer dike- wî bextewer dike.

Kirdeya Bîst û Şeşan

111.

112. "Zerîr" di nava şêr de, li ser piştta hespê û li peravê çemê "Daytiya", sed
hesp û hezar çêlek û deh hezar pez jê re pêşkêş anî...

113. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî bihêz!
Derfeteke wisa bide min ku di şerê cîhanê de, li hember Hûmeyekeyê
dêwperistê çeng çengalvekirî -ku di heşt malan de dimîne- û li hember
Ercaspê dirwend bi ser bikevim.

114. Eridwîsiwerê Enahîta -ku her tim xwazyarê zewrê niyazkar e û bi ayîn,
pêşkêşer bextewer dike- ew bextewer kir.

Kirdeya Bîst û Heftan

115.

116. Wendermeynîniş -birayê Ercasp- li nêzî zeryaya mezin a Keritê, sed
hesp û hezar çêlek û deh hezar pez jê re pêşkêş anî....

117. Û ji wî daxwaz kir:

Ya Erdwisiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî bihêz!

Derfeteke wisa bide min ku ez Key Giştaspê dilê û Zerîr -siwarê şervan-
têk bibim. Ji bo ez erdên aryan birûxînim; derfeteke wisa bide, bi sedan
hezar, bi hezaran dehhezar, bi dehhezaran sedhezar.

118. Erdwisiwerê Enahîta ew bextewer nekir.

Kirdeya Bîst û Heştan

119.

120. Ehûremezda jê re ji ba û baran û ewr û teyrokê çar hesp xuliqand.

Ya Zerdeştê Spîtman!

Her tim ji bo min ji van çar hespan, baran û berf û xunav û teyrok dibare,
li kesê ku hezar û neh sed tîr bexşiye.¹

121.²

Kirdeya Bîst û Nehan

122.

123. Eridwîsiwerê Enahîtayê qenc ê penammaske zêrîn li dev kiriye û li hêviya bihîstina sirûda Zewtê li wir rawestiyaye û di dilê xwe de wiha difikire:

124. - Kî dê min niyaz bike?

- Kî ye yê ku min bi zewrê têkilî Hewm, têkilî şîr û li gor ayîn çêkirî û palaftî niyaz bike?

Ez ji erknaşên wiha dilsaf hez dikim û dixwazim ku ew kêfxweş û dilşa bin!

1 Pêwendiya di navbera du beşên vê nivîsê de ne diyar e. Pûr Dawûd dibêje: "mebest di-
lopên bara û çizên berfê û hebên teyrokê ye" lê diyar nîne ku mebest ji hezar û nehsed
çî ye.

2 Benda 6an a vê Yeştê.

Kirdeya Sihan

125.

126. Wê demê Eridwîsiwerê Enahîta di qalibê xanimeke xweşik, biheybet, bilind, kemergirêdayî, bejinbilind, mezin, pîroz, bijare, bi solên zêrîn lipêkirî, de derdikeve.
127. Bi rastî ku Eridwîsiwerê Enahîtayê giranqedir, çawa şeweya wê ye, bersem di dêst de, guharên zêrîn ên çargoşe di guhan de û bi gerdenbenda li gerdena xwe, tê dîtin.
Wê kemer girêdaye da ku sîng û berên xweşiktir xuya bikin û dilbijîtir be.
128. Li ser serê Eridwîsiwerê Enahîta taceka bi sed stêrkên pê ve heye, taceke zêrîn a heştgoşe heye ku gilover hatiye çêkirin û bi qeytanan hatiye xemilandin; taceke xweşik ku çenberek jê derketiye.
129. Eridwîsiwerê Enahîta kincek ji postê pilingan li xwe kiriye; ji çermê sêsed pilingên mê ku her yekê çar çêlik zane; ji ber ku pilinga mê heywana herî xweşik e ku mûyê wê gelek zêde ne.
Piling heywaneke avê ye ku eger çermê wê di dema xwe de amade bibe, mîna zêr û zîvan gelekî xweş diteyise.¹
130. Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî jêhatî!
Ez niha xwazyarê vê bexteweriyê me ku gelek hêja bim û bigihêjim serweriya mezin ku tê de gelek xwarek amade bibin û para her kesî zêde hebe; tê de hesp bihîrin û gerdûne² biherikin û dengê qamçiyên belav bibin; tê de xwarekeke zêde mizaxtibin û tiştên bêhnxweş zêde bin; depoyên wê tijî tiştên ku xelk hêvî dikin be û bi kêrî jiyaneke xweş bîn.
131. Ya Eridwîsiwerê Enahîta! Ya qenc! Ya herî bihêz!
Niha daxwaza du çalakan dikim: çalakekî dupê û çalakekî çarpê.³
Çalakê dupê ji bo ku di şeran de çeleng be û bikare faytrûnê baş bajo.
Çalakê çarpê ji bo ku her du aliyên çeperên leşkerên dijmin ên zêde tevlihev bike; ji çepê ber bi rastê ve û ji rastê ber bi çepê ve.

¹ Wer xuya ye ku ji hevoka duyem (ji çermê sêsed pilingên mê ...) ve heya dawiya vê bendê, lê hatibe zêdekirin, ji bo zelalbûna mijara hevoka destpêkê hatiye zêdekirin. Li bara "piling" (heywanê avê).

² Faytûn.

³ Kurek û hespek.

132. Ya Eridwîsiwerê Enahîta!

Pîştî vê niyazê, pîştî vê diayê, pîştî tiştên ku niyaza te bi cîh tînin, ji fêza stêrkan ve heya erdê ehûreçêkirî, ber bi zewra niyazkirî, ber bi pêşkêşîya berfireh ve bilezîne.

Di hawara wî hawarxwazî re here ku gazî te dike ku tu wî rizgar bikî.
Di hawara wî kesî de here ku ji te re zewrê bine û pêşkêşî ayîn dike da hemû mêrxasên weke Key Guştasip vegerin malên xwe.

.....

133. Yese Ehwoweyryû...

Ji avên qenc û mezdaçêkirî û ji Eridwîsiwerê Enahîtaya eşewen re silav û hezkirinên xwe dişînim.

Eşim Wuhû...

Ehmayî Reşeçe...¹

6. Xurşîd² Yeşt

Kêfxweşî ji roja mayinde û biheybet ê bihêz re.

Yese Ehwoweyryû... ku zewta min bibêje.

Ethartûş Eşat Çît Heça... dema mêrikê pîroz û zana bibêje.

1. Ez roja mayinde ya biheybet û bilez niyaz dikim.

Dema ku roj tîrêjan biweşîne û ronahî bibe, dema ku roj biteyise, wê bi sedan û hezaran yezdanên mînûyî rabin û vê ferê pêk binin û dawêşnin. Ew ê vê ferê li ser rûyê erdê Ehûreçêkirî biweşînin, bereket ji cîhana Eşe re û bereket ji dunyaya hebûna Eşe re.

2. Dema roj hilbe, wê erdê Ehûreçêkirî paqij bibe; wê ava herikbar paqij bibe; wê ava kaniyan paqij bibe; wê ava zeryayê paqij bibe; wê ava rawes-tiyayî paqij bibe; wê xulqeta Eşe -ku ya Spendmînû ye- paqij bibe.

3. Eger roj hilneyê, dêw wê hemû tiştên li heft welatan tine bikin û yezdanên mînûyî di vê cîhana estûmend de cih û sitarekê nebînin.

4. Her kesê ku roja mayinde û binûr û bilez niyaz bike, wê berxwedana li hember tarîtiyê, berxwedana li hember tarîtiya dêwçêkirî, berxwedana li hember diz û çeteyan, berxwedana li hember cadû û periyan, berxwedana li hember Merişewne bike para wan, kesên wiha Ehûremezda niyaz

¹ Y. 68, benda uan.

² Roj.

dikin, Emşaspendan niyaz dikin, rewana xwe niyaz dikin û hemû yezdanên mînûyî û cihanî niyaz dikin.
Erê heman kesê ku roja mayinde û binûr û bilez niyaz dike...

5. Ez Mihra mezin a çêregehê, wê hezarguhê dehhezar çav niyaz dikim.
Ez gurzê Mihra mezin a çêregehê ku baş li serê dêwan dixê, niyaz dikim.
Ez hevaleyê niyaz dikin: Hevalê herî baş ku di nava roj û heyvê de ye.

6. Ez roja mayinde û binûr û bilez niyaz dikim bi Hewmê têkilî şîr, bi Berserem, bi zimanê têgihiştinê û Mensereyê, bi hizir, gotin û kiriyara qenc, bi zewr û bi gotina resen re.
Yinghiye Ahatem...

7. Yese Ehû Weyryû..
Ez ji roja mayinde û binûr û bilez re silav û hezkirinan dişînim.
Eşim Wuhû..
Ehmayî Reşeçe...

7. Mah' Yeşt

Kêfxweşiya heyva ku tovê çêlekê di xwe de dihewîne û çêleka yekaneçêkirî û çarpiyên cida cida.

Yese Ehû Weyryû.. ku zewta min bibêje.

Etharetûş Eşat Çît Heça... dema mêrikê pîroz û zane bibêje.

1. Silav û hezkirin ji Ehûremezda re.

Silav û hezkirin ji Emşaspendan re.

Silav û hezkirin ji heyva ku tovê çêlekê dihewîne re.

Silav û hezkirin ji heyvê re, dema em lê dinêrin.

Silav û hezkirin ji heyvê re, dema li me dinêre.

2. Heyv kengê mezin dibe?

Heyv kengê piçûk dibe.

- Di panzdeh rojan de mezin dibe. Di panzdeh rojan de piçûk dibe. Dema mezinbûna wê, bi qasî dema piçûkbûna wê ye.

"Ji hêza kê ye ku heyv mezin dibe û dubare piçûk dibe."²

¹ Meh, hîv, heyv.

² Ga. Y. 44, benda 3yan.

3. Em heyva ku tovê çêlekê dihewîne, niyaz dikin.
 Niha min heyvê dît.
 Min li heyv nihêrî.
 Min tîrêja heyvê dît.
 Emşaspendan radibin. Wê ferê tînin û li ser rûyê erdê ehûreçêkirî belav dikin.
4. Dema ku tîrêja heyvê biteyise, her tim di dema beharê de giyayê kesk li erdê şîn dibin.
 Endermah,¹ Pormah² û Wîşpetese.
 Em Endermahê eşewen, wî eşewen û mezinê Eşe niyaz dikin.
 Em Pir Meha eşewen, wî eşewen û mezinê Eşe niyaz dikin.
 Em Wîşpetetheyê eşewen, ew eşewenê û mezinê Eşe niyaz dikin.
5. Em heyva ku tovê çêlekê di xwe de dihewîne, wî xelatdêrê Rayomendê birûmet, wî binûrê hêja û bihêz û çalak, wî giyayê şînbar ê avakar, wî Bexa dermanbexş niyaz dikin.
6. Em heyva xwedî tovê çêlekê ji bo fer û nûra wê, bi nimêja bi dengê bilind û bi zewrê niyaz dikin.
 Em heyva eşewen ku tovê çêlekê dihewîne, wî eşewenê û mezinê Eşe bi şîr, bi Bersem, bi zimanê têgihîştin û Mensereyê, bi hizir, gotinê û kiryara qenc, tevî zewr û gotina resen niyaz dikin.
 Yinghiye Hatem...
7. Yese Ehoweyryû...
 Ez ji bo heyva xwedan tovê çêlekê, çêleka yekaneçêkirî û ji bo çarpiyên cida cida silav û hezkirinan dişînim.
 Eşim Wuhû...
 Ehmayî Reşeçe...³

8. Tîr Yeşt

Kêfxweşî ji Tîşter, stêrka binûr û biheybet û Sitewîsê av gîhanê jêhatî yê mezdaçêkirî re.

Yese Ehû Weyryû... ku zewta min bibêje.

¹ Hundirê heyvê.

² Pir meh.

³ Y. 68, benda 11.

Ethartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Kirdeya Yekê

1. Ehûremezda ji Spîtman Zerdeşt re got:
Tu ji bo cîhaniyan bibe Ehû û Retû.
Ez meh û Miyezd û xaniyan niyaz dikim ji bo ku Tişter stêrka binûr tevî
heyvê, heybetê bide mêran.
Ez Tişter, stêrka ku li goran dide, bi zewrê niyaz dikim.
2. Em Tişter, stêrka Rayomendê binûr, ku xaniyê aram û xweş xelat dide
niyaz dikin.
Em wê tîrêja spî û binûr û dermanker û bilindfir niyaz dikin ku ji dûr ve
xuya dîke û ronahiya paqij diweşîne.
Em ava zeryaya mezin,¹ rûbarê Wengûhiyê navdar, Giwşê mezdaçêkirî,
Ferê bihêz ê Kiyanî û fereweşiya Spîtman Zerdeştê eşewen niyaz dikin.
3. Ji bo Fer û heybeta wî, ez wî bi nimêja bi dengê bilind û bi zewr niyaz
dikim.
Em wê stêrka Tişter, Tişter stêrka Rayomendê nûranî, tevî Hewmê têkîlî
şîr, bi bersem, bi zimanê têgihîştin û Mensereyê, bi hizr û gotin û kiryara
qenc bi zewr û gotina resen niyaz dikin.
Yinghiye Hatem...

Kirdeya Diduyan

4. Em Tişter, stêrka Rayomendê nûranî, niyaz dikin ku tuxmê avê tê de ye;
ew jêhatiyê mezin û bi hêz û hûrbîn û payebilind û jîr, ew mezinê ku
xweşnavî jê tê û nijada ji wî ji Epam Napat e.

.....²

Kirdeya Sisêyan

5. Em Tişter, stêrka biheybet û nûranî, niyaz dikin, Yê ku çarpiyên mezin û
piçûk û mirovên berî niha zalim bûne û Keyiteyên ku berî niha xerabkarî
kirine, hemû çav li riya wî ne:
- Wê kengî Tişterê biheybet û nûranî xwe nîşanî me bide?

¹ Mezin.

² Benda sêyem a vê Yeştê, li vir û li dawiya hemû kirdeyên din tê ku me li vir li dewsa
xêzeke vala daniye.

- Wê kengî kaniyên avê dubare bi qasî hêza hespan biherikin?

.....

Kirdeya Çaran

6. Em Tişter, stêrka biheybet û nûranî, niyaz dikin ku bi lez ber bi zeryaya Mezin Keritê ve bilezîne, weke wê tîra bihêz ku Areş tîravêj -tîravêjê Îranê yê herî baş- ji çiyayê Eyryû Xişûsê ber bi çiyayê Xwanwentê ve avêt...
 7. Dema afirêner Ehûremezda tê de pif kir , wê demê yezdanên av û giya û Mihrê mezinkerê çêregehê, riyek ji wê tîrê re çêkirin.
-

Kirdeya Pêncan

8. Em Tişter, stêrka biheybet û nûranî niyaz dikin ku li ser periyan zal bibe; û periyan -dema ku li kêleka zeryaya mezin a Keriteya kûr û xweş ku ava wê erd dagirtiye, li peykerê stêrkên domdar li nava erd û esmanan bêne avêtin- têk bibe.
Bi rastî ew ê bikeve şeklê hespê paqij û pêlan ji avê rake. Wê demê bayê çalak wê dest bi weşînê bike.
 9. Wê demê Setewîs -ku wê bigihêje asta xelatdêriyê- wê vê avê bigihîne heft welatan.
Piştî Tişterê bedew û aştxwaz wê ber bi welatan ve here da ku saleke xweş bide wan.
Welatên îranî dê bi vî awayî bibin xwedî saleke xweş.
-

Kirdeya Şeşan

10. Tişter, stêrka biheybet û nûranî niyaz dikin ku wiha bi Ehûremezda re axivî:
Ya Ehûremezda! Ya Spendtirîn Mînû! Ya Dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
11. Eger hemû mirov di nimêjan de navê min bixwînin û niyaz bikin -wekî navê yezdanên din di nimêjan de dibêjin û niyaz dikin- ez ê her tim bi canê xwe yî nûranî û mayinde, berê xwe bidim mirovên reşewen û di dema ji pêş ve hatiye diyarkirin de, di yek an du yan pêncî şevan de, bi-

gihêjim.

12. Em Tîşter niyaz dikin.

Em Tîşteryeyînî niyaz dikin.

Wê stêrka ku wê piştî ya yekemîn derkeve¹ niyaz dikin.

Em Perwînê niyaz dikin.

Em Heftoreng ji bo berxwedana li hember cadû û periyaniyê niyaz dikin.

Em Wenend stêrka mezdaçêkirî niyaz dikin ji bo bihêzbûn, serkeftina hêja, hêza xweparastina ehûreçêkirî, ji bo pêşveçûn û serkeftina li hember dijminahiyê.

Em Tîşterê dirustçav niyaz dikin.

13. Ya Spîtmanê Zerdeşt!

Tîşterê biheybet û nûranî, wê di deh şevên destpêkê de, peykerê estûmend bipejirîne û di rengê mêrekî panzdeh salî de, binûr, çavrohn, biheybet, pir hêz, bihêz û çapik, di tîrêjê de bifire.

14. Di temenê mêrekî de ku cara yekem kuştîyê lê girê bidin.

Di temenê mêrekî de ku bi hêz bûbe.

Di sala mêrekî de ku derbasî serdema mêranîyê bûbe.

15. - Wê kî li vir û di vê encumenê de biaxive?

- Wê kî li vir pirsîyaran bike?

- Wê kî niha min bi zewra tevî şîrê tevî Hewm niyaz bike?

- Ez ê kê bi hebûna kuran bihêz bikim?

- Ez ê komeke kuran û resentiya derûnî bidim kê?

- Niha ez di cîhana estûmend de, li ser ayîna Eşeyê herî baş, hêjayî niyaz û diakirinê me.

16. Ya Spîtmanê Zerdeşt!

Tîşterê biheybet û nûranî di dehşeva duyemîn de, wê peykerê estûmend bipejirîne û di şeklê çêlekeke şaxzer de di tîrêjê de bifire.

17. - Wê kî li vir û di vê encumenê de biaxive?

- Wê kî li vir pirsîyaran bike?

- Wê kî niha min bi zewra tevî şîrê tevî Hewm niyaz bike?

- Ez ê kê bi hebûna kuran bihêz bikim?

- Ez ê komeke kuran û resentiya derûnî bidim kê?

¹ Setwîs.

- Niha ez di cîhana estûmend de, li ser ayîna Eşeyê herî baş, hêjayî niyaz û diakirinê me.

18. Ya Spîtmanê Zerdeşt!

Tiştirê biheybet û nûranî di dehşeva sêyemîn de, wê peykerê estûmend bipejirîne û di şeklê hespekî bedew ê spî de bi guhên zêrîn û hevsarê zêrnîşan, di tîrêjê de bifire.

19. - Wê kî li vir û di vê encumenê de biaxive?

- Wê kî li vir pirsiyaran bike?

- Wê kî niha min bi zewra tevî şîrê tevî Hewm niyaz bike?

- Ez ê kê bi hebûna kuran bihêz bikim?

- Ez ê komeke kuran û resentiya derûnî bidim kê?

- Niha ez di cîhana estûmend de, li ser ayîna Eşeyê herî baş, hêjayî niyaz û diakirinê me.

20. Ya Zerdeştê Spîtman!

Wê demê Tiştirê biheybet û nûranî dê di şeklê hespeke bedew û spî de, bi guhên zêrîn û hevsarê zêrnîşan, li zeryaye mezin a Keritê de were xwarê.

21. Wê li hember wî Epewşê dêw di peykerê hespekî reş de derkeve; hespekî kel bi guhên kel, hespekî kel bi ustiyê kel, hespekî kel bi dûveke kel û hespekî hov û bixof.

22. Ya Spîtman Zerdeşt!

Her du -Tiştirê biheybet û nûranî û Epewşê dêw- wê têkevin şêr.

Ya Spîtman Zerdeşt!

Wê her du sê roj sê şevan bi hev re şer bikin û Epewşê dêw ê li hember Tiştirê biheybet û nûranî de bi ser bikeve û dê wî tîk bibe.

23. Piştî wê Haserkekê wî ji zeryaya mezin a Keritê dûr bike.

Wê demê Tiştirê ê bi êş û axînan binale:

- Way li min ya Ehûremezda!

- Roja we reş be gelî avan! Gelî giyayan!

- Roja te reş be ya dînê mezdaperestiyê!

- Êdî wê mirov di nimêjan de navê min nebêjin û niyaz nekin, weke çawa navê yezdanên din di nimêjan de nabêjin û niyaz nakin.

24. Eger mirov di nimêjan de navê min bibêjin û min niyaz bikin -weke çawa navên yezdanên din dibêjin û niyaz dikin- wê demê ez ê hêza deh hesp,

deh hêştir, deh gay, deh çiya û deh avên mezin bigirim.

25. Ez ê -Ehûremezda- bi xwe, navê Tişterê biheybet û nûranî di nimêjê de bibêjim û pesin bidim.

Ez ê hêza deh hesp, deh hêştir, deh gay, deh çiya û deh avên mezin bidim wî.

26. Ya Spîtman Zerdeşt!

Wê demê Tişterê biheybet û nûranî wê di peykerê hespekî spî yê bedew bi guhên zêrîn û hevsarê zêrnîşan de, li zeryaya mezin a Keritê were xwarê.

27.¹

28. Ya Spîtman Zerdeşt!

Her du -Tişterê biheybet û nûranî û Epweşê dêw- dê şer bikin.

Ya Spîtman Zerdeşt!

Wê her du heya nîvro bi hev re şer bikin û Tişterê biheybet û nûranî li hember Epweşê dêw bi ser bikeve.

29. Piştî wê wî "Haserek"ekê ji zeryaya mezina Keritê biqewirîne.

Tişterê biheybet û nûranî wê bi kêfxweşî û dilşadî biqîre:

- Çavê min ronî ya Ehûremezda!

- Çavê we ronî gelî avan!

- Çavê te ronî ya dîne Mezdaperestî!

- Çavê we ronî gelî welatan!

Ji niha pê ve -bêyî ti astengiyekê- li hemû welatên cîhanê av wê di coyên wê de bi tovên mezin ber bi zeviyan ve û bi tovên hûrik ber bi çêregehê ve biherike.

30. Ya Spîtman Zerdeşt!

Wê demê Tişterê biheybet û nûranî, di rengê hespekî spî û bedew de, bi guhên zêrîn û hevsarê zêrnîşan, dê li zeryaya mezin a Keritê were xwarê...

31. Wê pêlên zeryayê rake. Dê zerya têkeve tevgerê û coş û xiroş û nearamiyê çêke.

Wê li hemû peravên zeryaya mezin a Keritê alozî derkeve û nîveka zeryayê bilind bibe.

¹ benda 21ê ya vê Yeştê.

32. Ya Spîtman Zerdeşt!

Piştire Tiştêrê biheybet û nûranî wê careke din ji zeryaya mezin a Keritê rabe. Setwîsê biheybet û binûr jî dê ji zeryaya mezin a Keritê rabe. Wê demê wê mij ji aliyê din ê Hindistanê ve -ji çiyayekî ku di navabera zeryaya mezin a Keritê de ye- derkeve.

33. Nexwe wê demê wê mija paqij a ewrçêker bikeve tavgerê. Bayê nîvro¹ wê dest bi weşînê bike û wê mijê -di riya ku Hewmê şahîdêr û cîhanperwer tê re derbas bibe- dûr bike.

Paşê bayê çalak ê mezdaçêkirî, wê baran û ewr û teyrokê bigihîne ser zevî û malên heft welatan.

34. Ya Spîtmanê Zerdeşt!

Epam Napat wê tevî bayê çeleng ê mezdaçêkirî û ferê di ava aram de û fereweşiyên eşewenan, li her dera cîhana estûmend behreyeke taybet ji avê bidin.

Kirdeya Heftan

35. Em Tiştêr, stêrka biheybet û nûranî niyaz dikin ku bi xwesteka Ehûre-mezda, bi xwesteka Emşaspendan, wê ji wir -ji berbanga binûr- ber bi riyeke dûrî bê, ber bi cihêkî ku Bexan ferman daye, çiyekî tijî ji av ku di fermanê de hatiye, biherike.

Kirdeya Heştan

36. Em Tiştêr, stêrka biheybet û nûranî niyaz dikin ku dema bidawîbûna sala xelkê, fermanrewayên tégîhiştî, heywanên azad ên li çiyayan û hovên çolan, hemû li benda rabûna wî ne.

Yê ku bi serlêdana xwe wê saleke xweş ji welêt re bîne.

Gelo erdên Îranî wê bibin xwediyê saleke xweş?

¹ Başûr.

Kirdeya Nehan

37.

38. Wê demê Ehûremezda tê de pif kir û Emşaspandan û mihara çêregehê, -her duyan- riyek ji wê tîrê re çê kirin.
Eşeyê qenc û mezin û Parindê sivikgerdûn, bi hev re li pey wî çûn heya dema ku ew tîra firok² li ser çiyayê Xwanwentê hate xwarê û li Xwanwentê gihişte erdê.
-

Kirdeya Dehan

39. Em Tişter, stêrka biheybet û nûranî, niyaz dikin ku li hember periyên bi ser ket û ew têk birin; periyên ku Ehrîmen ew bi hêviya ku hemû stêrkên xwedî tovê avê asteng bike rakirin.
40. Tişter ew şikandin û ji zeryaya mezin a Keritê dûr xist. Wê demê ewr hatin û avên ku salên xweş bi xwe re tînin, herikîn.
Lehiya baranên gur -avên bi coş û xuroş li heft welatan belav dibin- di wan ewran de ne.
-

Kirdeya Yazdehan

41. Em Tişter, stêrka biheybet û nûranî ku avên rawestiyayî û herikbar û kanî û cew û rûbar û berf û baran hemû li benda wê ne, niyaz dikin:
42. - Tişterê biheybet û nûranî kengî ji bo me hat?
- Kaniyên avê yên bi hêza hespekê wê kengî cardin bi hêza hespekê biherikin?
- Kanî wê kengî ber bi zeviyên bedew û xanî û deştan ve biherikin û reh û rîşalên giyayan ji ava xwe têrav bikin?
-

Kirdeya Diwazdehan

43. Em Tişterê biheybet û nûranî ku wê bi ava xwe ya herikbar, tirs û xofê ji

¹ Benda 6an a vê Yeştê.

² Tîra li hewa difire.

dilê hemû mexlûqan derxe, niyaz dikin.

Eger wî -yê herî jêhatî- wiha niyaz bikin û rêzê lê bigirin û kêfxweş bikin
û bixêrhatina wî bikin, wê derman bike.

Kirdeya Sêzdehan

44. Em Tişter, stêrka biheybet û nûranî ku Ehûremezda ew ji bo mezintî
û zêrevaniya hemû stêrkan hilbijart niyaz dikin; çawa ku Zerdeşt ji bo
mezintî û zêrevaniya mirovan hat hilbijartin.

Kesê ku Ehrîmen û cadû û perî û mirovên cadû û hemû dêw -bi hev re-
nikarin zirarekê bidin wî.

Kirdeya Çardehan

45. Em Tişter, stêrka biheybet û nûranî ku Ehûremezda hezar celeb çalakî
dane wî niyaz dikin.

Ya ku di nava stêrkên xwedî tovê avê de, ya herî jêhatî ye.

Yê ku di nava stêrkên xwedî tovê avê de û di tîrêjê de difire.

46. Yê ku di peykerê hespekî spî û bedew de, bi guhên zêrîn û hevsarê zêrnî-
şan, hemû cobaran, hemû rûbaran û hemû çemên zeryaya mezin a Keritê
-zeryaya bihêz û kûr û xweşik ku ava wê erdekî berfireh dagirtiye - binêre.

47. Ya Spîtman Zerdeşt!

Wê demê wê ava herikbar a paqijker û dermanbexş ji zeryaya Mezin a
Keritê ber bi jêr biherike.

Tiştêrê bihêz wê vê avê belavî wan welatan bike ku xelkê wê, wî niyaz
bikin, rêzê lê bigirin û kêfxweş bike û bixêrhatinê jê re bêjin.

Kirdeya Pazdehan

48. Em Tişter, stêrka biheybet û nûranî niyaz dikin.

Yê ku hemû mexlûqên Spendmînû arezûya dîdara wî dikin:

Yên ku di binê erdê de dimînin,

Yên ku li ser rûyê erdê dimînin,

Yên ku di nava avê û yên ku di bejahiyê de dijîn,

Yên ku difirin û yên ku dixijikin,
Yên ku hêlînên wan ên azad hene û yên di cîhana jorîn de ne û ji xulqeta
Eşe ya bê destpêk û bê dawî têne hesêb.

.....

Kirdeya Şazdehan

49. Tişter, stêrka biheybet û nûranî niyaz dikin.
Ew xemrevînê bihêz û karzan û fermanrewa ku bi hezar xwestekan hatiye xemilandin û kesê ku ji bo kêfxweşiya wî hewl bide, kesê ku wî bixwaze, wê bi mişe gelek xelatan bide wî.
50. Ya Spîtman Zerdeşt!
Min ew stêrka Tişter a hêjayî niyazkirin û diakirinê, hêjayî rêzgirtin û kêfxweşkirin û hurmet û hezkirin û aferînê, beramberî xwe -ku Ehûremezda me- afirand...
51. Ya Spîtman Zerdeşt!
... Berxwedana li hember wê periyê -ew periya hişkesaliyê ku mirovên pîs wê weke pêkhênerê sala qenc dizanin- û têkbirina wê û zalbûna li ser wê û vegerandina dijmintiya wê ji wê re.¹
52. Ya Spîtman Zerdeşt!
Eger min ew stêrka Tişter a hêjayî niyazkirin û diakirinê, hêjayî rêzgirtin û kêfxweşkirin û hurmet û hezkirin û aferînê, beramberî xwe -ku Ehûremezda me- afirand...
53. ... Ji bo berxwedana li hember wê periyê - ew periya hişkesaliyê ku mirovên pîs wê weke pêkhênerê sala qenc dizanin - û têkbirina wê û zalbûna li ser wê û vegerandina dijmintiya wê ji wê re.
54. ... dena, her dem di her roj û her şevê de, ew dêwê hişkesaliyê wê li vir û li wir serî rake û hêza cîhana estûmend bi carekê têk bibe.
55. Erê, dê Tişterê biheybet û nûranî wî dêwî bend bike û bi zincîra duta û sêta û çendta -zincîreke qehîm- wî girê bide; weke ku hezar mêrên herî bihêz, mêrek bi tenê girê dabin.

¹ Di vê bendê de mebest ji Perî heman Epewş e ku di benda 21ê ya vê Yeştê de, weke dêw hatiye binavkirin.

56. Ya Spîtman Zerdeşt!

Heke li welatên îranî, ji Tişterê biheybet û nûranî wekî ku hêja ye re niyaz û diayên pêwîst bi cih bînin û ji dînê Eşeyê herî baş re niyaz û niyayişên hêja bikin, wê demê wê lehî, nexweşiya gurîbûnê û Kebest û faytûnên şervanên dijmin bi alên bilindkirî nekevin erdên îranî.

57. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Gelo li gor dînê Eşeyê niyaz û diayên herî baş ên hêjayî Tişterê biheybet û nûranî kîjan in?

58. Wê demê Ehûremezda got:

Xelkên erdên Îranî divê ji wî re zewrê niyaz bikin.

Xelkên erdên Îranî divê ji wî re Bersemê vekin.

Xelkên erdên Îranî divê ji wî re miyeke yekreng -spî yan reş an rengên din- biqelînin.

59. Divê ji vê niyazê, tiştek nebe para çete yan jinên leşfiroş, an kesê neeşewenê ku Gahan nastirên û yên ku jiyane tevlihev dikin û bedkareyên dînê Zerdeşt ê ehûreyî ne.

60. Eger ji vê niyazê tiştek bibe para çete û jinên leşfiroş an kesên neeşewen ku Gahan nastrên û yên ku jiyane tevlihev dikin û yên ku bedkareyên dînê Zerdeşt ê ehûreyî ne, wê demê Tişterê biheybet û nûranî wê her dem çare û dermanan wergire...

61. ... Nexwe wê ji nişka ve lehî erdên îranî dagire; wê ji nişka ve leşkerên dijmin bikevin erdên îranî; wê ji nişka ve erdên aryan dagir bikin: derfeteke wisa bide, bi sedan hezar, bi hezar dehhezar, bi dehhezaran sedhezar.

62. Yese Ehû Weyryû...

Ez silav û hezkirina ji Tişterê stêrka biheybet û nûranî û Setewîsê avhêner û jêhatî yê mezdaçêkirî re dişînim.

Eşem Wuhû...

Ehmayî Reşeçe...¹

¹ Ye. 68, benda uan.

9. Gêwş Yeşt
(Drwaspe Yeşt)

Ji bo kêfxweşiya Drewaspêê bihêz ê eşewen ê mezdaçêkirî.

Kirdeya Yekê

1. Em Drewasipê mezdaçêkirî niyaz dikin ku ajelên piçûk tendirust xwedî dike; heywanên mezin tendirust xwedî dike; dostan tendirust xwedî dike; ku zarokan tendirust xwedî dike; bi zêrevanên pir dûr û...¹
2. Yê ku xwedan hespên zinkirî û faytûnên pirtevger li gel çerxên lezok e...²
Bihêz û bilindê xelaldêrê qenc ê dermandêr ku alîkariya mêrikên eşewen dike û karê dirust dike û goran amade bike.
3. Hoşengê Pişdadî li bintara çiyayê bedew ê mezdaçêkirî yê Elburzê, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez ji wî re pêşkêş anî û paşê bi zewr niyaz kir û wiha daxwaz kir:
4. Ya Direwasp! Ya qenc! Ya herî jêhatî!
Derfeteke wisa bide min ku ez li hember hemû dêwên Mazenderî bi ser kevim; û ji tirsê dêwan bixof nebim û nerevim; û hemû dêw -bi neçarî- ji min bitirsin û birevin û ber bi tarîtiyê ve biçin.³
5. Direwasipê jêhatî yê mezdaçêkirî yê eşewen -ku dê daxwaza zewra niyazkar û li gor dîn pêşkêşkar bextewer dike- ew bextewer kir.
6. Em Direwasipê jêhatî yê mezdaçêkirî yê eşewen ji ber fer û heybeta wî, bi nimêjeke bi dengê bilind û bi nimêjeke qenc û bi zewr niyaz dikin.
Em Direwasipê jêhatî yê mezdaçêkirî yê eşewen bi Hewmê têkilî şîr, bi Bersemê û bi zimanê têgihîştin û bi Mensereyê, bi hizir û gotin û kiryara qenc, bi zewr û bi gotina helal niyaz dikin.
Yinghiye Hatem...⁴

¹ Li dewsa niqteyan di nivîsa orcînal de peyvek heye ku wateya wê zelal nîne.

² Li dewsa niqteyan di nivîsa orcînal de du peyv hene ku wateyên wê zelal nînin.

³ Y. 57, benda 18an.

⁴ Benda şeşem a li dawîya hemû kirdeyên vê Yeştê tê ku em ê li dewsa wan xêzikan dayînin.

Kirdeya Diduyan

7.¹

8. Cemşîdê kerîxweş li bintara çiyayê Hokerê, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez ji wî re pêşkêş anî û bi zewr û niyazkar wiha daxwaz kir:
9. Ya Direwasip! Ya qenc! Ya herî jêhatî!
Derfeteke wisa bide min ku ji mexlûqên Mezda re kerîyan xwedî bikim; û mayindetiyê raberî mexlûqên Mezda bikim...
10. ...ku tîbûn û birçîbûnê ji mexlûqên Mezda dûr bikim; û bêhêziya kalbûnê û mirinê ji mexlûqên Mezda dûr bikim; û bayê germ û bayê sar hezar salan ji mexlûqên Mezdayê dûr bikim.
11. Direwasipê jêhatî yê mezdaçêkirî yê eşewen -ku daxwaza zewra niyazkar û li gor dîn pêşkêşkar bextewer dike- ew bextewer kir.

Kirdeya Sisêyan

12.

13. Fireydûnê kurê Atbîn ji xanedana bihêz li erdê çargoşeya Werineyê, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez ji wî re pêşkêş anî û bi zewr û niyazkar wiha daxwaz kir:
14. Ya Direwasip! Ya qenc! Ya herî jêhatî!
Derfeteke wisa bide min ku ez li hember Eji Dehak -Eji Dehakê sêpoz ê sêserî yê şeşçav, xwedan hezar cureyên çalakiyan, dêwê pir zordar ê dirûc, dirwendê ziyandêr ê cîhanê, zordarê Dirûc ê ku Ehrîmen ji bo wêrankirina cîhana Eşe bi bedkaretî di cîhana estûmend de afirand- bi ser kevim û dê her du hevjinên wî Senghewek û Ernewek -ku hêjayî xwedîkirina xanedan û hêjayî zayîn û zêdekirina malbatê ne- jê bistînim.
15. Direwasipê jêhatî yê mezdaçêkirî yê eşewen -ku daxwaza zewra niyazkar û li gor dîn pêşkêşkar bextewer dike- ew bextewer kir.

¹ Bendên yekem û duyem ên vê Yeştê li vir û di destpêka kirdeyên vê yeştê de tê ku em ê li dewsa wan xêzikan dayînin.

.....

Kirdeya Çaran

16.

17. Hewmê vexwarinê yê dermanbexş, serwerê zêrîn li bintara pozê herî bilind ê Elburzê ji wî re diyarî anî û wiha daxwaz kir:

18. Ya Direwasip! Ya qenc! Yê herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez bikarim Efrasiyabê Tûranî yê bedkar zincîr bikim û wî zincîrkirî kaş bikim û bajom û wî bi bendkirî bibim cem Keyxusrew, kurê Siyaweş ê tolhildêr, ji bo ku wî li perava gola kûr a Çîçestê, ji bo hildana tola Siyaweşê navdar -ku bi xayîntî hate kuştin- û ji ber kîna Exrîrethê dilêr wî bikuje.

19. Direwasipê jêhatî yê mezdaçêkirî yê eşewen -ku daxwaza zewra niyazkar û li gor dîn pêşkêşkar bextewer dike- ew bextewer kir.

.....

Kirdeya Pêncan

20.

21. Keyxusrew, pehlîwanê erdên îranî û bihêzkerê welêt, li perava gola kûr û mezin a Çîçestê, sed hezar çêlek û deh hezar péz ji wî re pêşkêş anî û bi zewr û niyazkar wiha daxwaz kir:

22. Ya Direwasip! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide ku ez -bi Siyaweş ê tolhildêr- Efrasiyabê bedkar ê Tûranî li perava gola kûr û mezin a Çîçestê, ji bo hildana tola Siyaweşê navdar -ku bi xayîntî hate kuştin- û bi kîndariya Exrîresê dilêr bikujim.

23. Direwasipê jêhatî yê mezdaçêkirî yê eşewen -ku daxwaza zewra niyazkar û li gor dîn pêşkêşkar bextewer dike- ew bextewer kir.

.....

Kirdeya Şeşan

24.

25. Zerdeştê pak li Îranwîcê li perava çemê Daytiyayê qenc bi Hewmê têkili şîr, bi Bersemê, bi zimanê têgihiştinê û Mensereyê û bi hizr û gotin û kiryara qenc, bi zewr û bi gotina resen wisa ji wî xwest:

26. Ya Direwasip! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez Hotewsayê qenc û hêja neçar bikim ku her tim dînî bifikire, dînî biaxive; ku were ser dînê min ê mezdaperestiyê û wê fêm bike; ku encumena min,¹ bibe sedema navdarbûna qenc.

27. Direwasipê jêhatî yê mezdaçêkirî yê eşewen -ku daxwaza zewra niyazkar û li gor dîn pêşkêşkar bextewer dike- ew bextewer kir.

.....

Kirdeya Heftan

28.

29. Key Guştasbê giranqedir, li perava ava Dyatiyayê, sed hesp û hezar çêlek û deh hezar pez ji wî re pêşkêş anî û bi zewr û niyazkar wiha daxwaz kir:

30. Ya Direwasip! Ya qenc! Ya herî jêhatî!

Derfeteke wisa bide min ku ez bi Eşte Ewrwent kurê Wispe Thewrû Aştî re -ku bi xwe li pey şeran digere û heftsed hêştirên wî hene- li pişt Zîniyawere Xûyzahe şer bikim û wî têk bibim.

Bexteweriyêke wisa bide min ku bi Ercasipê Xeyûnê yê gunehkar re şer bikim û wî têk bibim; û bi Derşînîkeyê dêwperest re şer bikim û bi ser bikevim.

31. Derfeteke wisa bide min ku ez Tesryawentê dijedîn têk bibim û Spînce Ûrûşkêyê dêwperest birûxînim, da ku careke din Humay û Warîzkena ji welatê Xeyûnan vegerînim nava malê, û welatê Xeyûnan têk binim: pêncî sedan, bi sedan hezar, bi hezaran dehhezlar, bi dehhezaran sedhezlar.

¹ Wer xuya ye ku mebest heman Mege ye ku di Gahanê (Y. 29, 33, 46, 51 û 53) de qala wî hatiye kirin.

32. Direwasipê jêhatî yê mezdaçêkirî yê eşewen -ku dê daxwaza zewra niyazkar û li gor dîn pêşkêşkar bextewer dike- ew bextewer kir.

33. Yese Ehûwîryû...

Ez rêz û hezkinên xwe ji Direwasipê jêhatî yê mezdaçêkirî û eşewen re dişînim.

Eşim Wuhû...

Ehmayî Reşeçe...¹

10. Mihr Yeşt

Kêfxweşî ji Mihra mezin a çêregehê û ji Ramdêrê çêregeha xweş re.

Yese Ehû Weyryû... ku zewta min bibêje.

Ethartûş Eşat Çît Heça... ku mêrikê zane û pîroz bibêje.

Kirdeya Yekê

1. Ehûremezda ji Spîtman Zerdeşt re got:

Ya Spîtman!

Dema ku min Mihra berfirekera çêregehê afirand, min ew bi qasî xwe -ku Ehûremezda me- hêjayî niyazkirin û hêjayî diakirinê afirand.

2. Ya Spîtman!

Mihra Dirûcê gunehkar wê tevahiya welêt wêran bike. Ew weke sed laşên bi guneha Keyeze gunehbar û kujerê mêrikê eşewen e.

Ya Spîtman!

Nabe ku soza xwe binpê bikî: ne ew soza ku te daye Dirwenekî û ne ew soza ku te daye eşewenekî; çi sozdayîna bi her duyan re dirust e; çi bi dirwend re û çi bi eşewen re.

3. Mihra mezin a çêregehê wê hespên çapik bide kesê ku Mihra Dirûc nebe.

Azerê Ehûremezda rê nîşanî wî kesî bide ku Mihra dirûc nebe.

Fereweşiyên pak û qenc ên eşewenan wê lawên têkoşer bide wî kesî ku Mihra Dirûc nebe.

¹ Y. 68, benda 11an.

4. Em Mihra mezin a çêregehê ji bo fer û heybeta wî bi nimêja bi dengê bilind niyaz dikin.
Em Mihra mezin a çêregehê ku wê xaniyên xweş û aram bide erdên aryan, niyaz dikin.
5. Xwezî ew alîkariya me bike.
Xwezî ew ferecê bide me.
Xwezî ew destê me bigire.
Xwezî ew dilsozê me be.
Xwezî ew rêçareya bikêr nîşanî me bide.
Xwezî ew serkeftinê bide me.
Xwezî ew bexteweriyê bide me.
Xwezî ew di hawara me de were.
Ew bihêzê ku her tim serkeftî û jîr ku li seranserê cîhana estûmend hêjayê niyaz û diakirinê ye, ew Mihra mezin a çêregehê.
6. Em yezdanê bihêz û xurt, afirênerê herî bihêz, Mihra mezin a çêregehê bi zewr niyaz dikin.
Em wî Mihra mezin a çêregehê bi Hewmê têkilî şîr, bi Bersemê, bi zimanê têgihiştin û Mensereyê, bi hizir û gotin û kiryara qenc û bi zewr niyaz dikin.
Yinghiye Hatem...

Kirdeya Diduyan

7. Em Mihra mezin a çêregehê ku ji Mensereyê agahdar e niyaz dikin. Wî zimanhênerê hezarguh û dehhezar çav û bejn bilind ku li ser birceke pehin sekiniye. Wî nobedarê bihêz ku qet xewn nakeve çavên wî.
8. Yê ku mezinên her du welatan -dema ku diçin qada şêr, li hember dijminê xwînxwar û li hember refên êrişkarên hemçeper- di şêr de ji wî alîkariyê bixwazin.
9. Mihra mezin a çêregehê -tevî bayê serkeftî û Damwîş Opemene- wê berê wan şervanên ku ji dil û can û xulqê xweş û bawerîya dirust jê re nimêj kiribin.

Kirdeya Sisêyan

10.

11. Kesê ku dema êrişê li ser pişta hespê jê re nimêj bike û hêza heywên û tendirustiya xwe jê bixwaze da ku dijminan ji dûr ve nas bikin; û dijminan lawaz bikin; û bikarin li hember dijminê bikîn û pîs bi ser bikevin.
-

Kirdeya Çaran

12.

13. Yekemîn yezdanê mînûwî ku berî derketina roja mayinde ya bilez li ser çiyayê Elburzê derkeve.

Yekemîn kesê ku bi zîwerên zêrîn, ji çiyayê bedew xuya bike.

Wê demê wê ew Mihra jêhatî li hemû xaniyên îranî binêre.

14. Li wê derê serwerên dilêr wê gelek şervanan amade bikin.

Li wê derê ji bo çarpiyan gelek çiyayên bilind û çêregeh hene.

Li wê derê zeryayên kûr û mezin hene.

Li wê derê çemên mezin û gur bi pêlên bihêz hene, li Îşkete û Powrût dikevin û ber bi Merwa Heratê û Soxd û Xarezimê ve diherikin.

15. Mihra bihêz dê li ser Erizehî, Sewehî, Firedezefşû, Wîdezefşû, Wawirûberşfî, Wawirûcereştî û li vî welatê Xewnîresêya nûranî -stargeha bêziyan û gora hêstir û çarpêyan- binêre.

16. Ew yezdanê mînûyî û ferdêr dê ber bi hemû welatan ve biherike.

Ew yezdanê mînûyî û serwerîdêr wê ber bi hemû welatan ve biherike.

Ew ê serkeftinê bide wan kesan û jîrbûnê bide wan zatên pîroz ku wî bi zewr nîyaz bikin.

.....

Kirdeya Pêncan

17.

Kesê ku ti kes nikaribe bi wî re Mihra Dirûcê be: ne xaniyê xwedê, ne

dihxweda,¹ ne bajarvan û ne serwer.

18. Eger mala Xwedê yan dihxweda an bajarvan an serwer Mihra Dirûcê be Mihra bixezeb û bihêrs wê gund û bajar û mezinên malbatê û mezinên gundan û serwerên bajarvan û serwerên welêt perîşan bike.
19. Mihra bixezeb û bihêrs wê ber bi wî alî ve biçe ku Mihra Dirûcan li wê derê ne.
Agahiyên xelet li cem wî tinene.
20. Hespên Mihra Dirûcan wê li bin barê xêreseriyên bikin û ji cihê xwe dernekevin û eger derkevin, dê ji bin bêr dernekevin û nelezînin û nedin xaranan.
Ji ber zêdebûna gotinên xirab -ku edetê dijminê Mihrê ye- rima ku dijminê Mihr bavêje, wê vegere.
21. Ji ber zêdebûna gotinên pîs -ku edetê dijminê Mihrê ye- eger dijmin rimêkê jî baş bavêje û ew rim bigihêje leşê şervanan, wê ziyan negihîjin wî.
Ji ber zêdebûna gotinên pîs -ku edetê dijminê Mihrê ye- ba wê rima ku dijminê Mihrê davêje, vegeftine.
-

Kirdeya Şeşan

22.

Kesê ku xelkê -eger Mihra Dirûc nebin- ji belengazî û dijiwariyê rizgar bike.

23. Ya Mihr!

Me ku em ji Mihra dirûcan nebûne ji belengaziyê -hemû belengaziyan- rizgar bike.

Tu dikarî tirs û xofê li ser peykerên Mihr Dirûcan zal bikî.

Tu dikarî -dema ku bihêrs bibî- hêza milan, hêza piyan, bînahiya çavan û bihîstina guhan ji Mihr dirûcan bistî.

24. Rimên tûj û tîrên firok wê begihêjin wî kesî ku Mihr -ew Mihra dehhezar zêrevanê bihêz ê ji her tiştî agahdar û zane- ji dil û can destek bike.

.....

¹ Xwediyê gund.

Kirdeya Heftan

25.
Ji wî Mihra hûrbîn re; wî mezinê bihêz, zelatdêr, zimanhêner, niyazkar, payebilind, bextewer û leş - Mensere, ji wî pehlewana û şervanê xurt re.
26. Yê ku dêwan serkut bike.
Yê ku li hember gunehkaran bihêrs dibe.
Yê ku li hember Mihra Dirûcan kînê bajo.
Yê ku periyana têxe tengasiyê.
Yê ku -eger xelkên Mihr Dirûc nebin- hêzeke mezin bide welêt.
Yê ku -eger xelkên Mihr Dirûc nebin- serkeftineke mezin bide welêt.
27. Kesê ku riya rast nîşanî xelkên welatê dijmin nede û dê ferê ji wî welatî bistîne û serkeftinê jê dûr bike.
Kesê ku bide pey dijminên bêhêz û deh hezar birfînan li wan çêke.
Ew Mihra xwedan dehhezar zêrevanên ji her tiştî agah û zane.
-

Kirdeya Heştan

28.
Yê ku stûnên xaniyên bilind xweyî bike û singên wan xurt bike.
Yê ku ji xaniyana re -xaniyên ku jê kêfxweş bin- garanek çêlek û komek mêr pêşkêş bike. Xaniyên din jî -her dema ku ji wan aciz bû- tine bike.
29. Ya Mihr!
Tu ji welatana re hem baş î û hem xerab.
Ya Mihr!
Tu ji xelkana re hem baş î û hem xerab.
Ya Mihr!
Aştî û şerê li welatana ji te ye.
30. Sedem tu yî ku di xaniyên mezin de jinên hêja û balgiyên mezin û nivînên raxistî û faytûnên hêja hene.
Sedem tu yî ku di xaniyên bilind de jinên hêja û balgiyên mezin û nivînên raxistî û faytûnên hêja hene.
Ew xaniyê eşewenan ku xelk tê de li ser nimêjê navê te bîne û te bi niyazeke hêjayî demê û bi zewr niyaz bikin.

31. Ya Mihr!

Ez te bi nimêja ku tê de, navê te were ser zimên, bi niyazkirineke hêjayî demê û bi zewr niyaz dikim.

Ya Mihra herî bihêz!

Ez te bi nimêja ku tê de, navê te were ser zimên, bi niyazkirineke hêjayî demê û bi zewr niyaz dikim.

Ya Mihra herî bihêz! Ya Mihra ku nayê xapandin!

Ez te bi nimêja ku tê de, navê te were ser zimên, bi niyazkirineke hêjayî demê û bi zewr niyaz dikim.

32. Ya Mihr!

Guh bide niyazkirina me.

Ya Mihr!

Niyazkirina me qebûl bike.

Ya Mihr!

Rica û xwesteka me bi cîh bîne.

Li niyaza Zewta me binêre. Piyê xwe bavêje nava vî dînî. Niyazkirinên me di gencîneyên rehmet û lêborînê de kom bike û wan di Gerziman de bîne xwarê.

33. Ya herî bihêz!

Ji bo berdewamiya soza ku hate dayîn bexteweriyê bide me. Tiştên ku em ji te dixwazin bide me:

Bihêzbûn, zor, serkeftin, dilşadî, dadgerî, xweşnavî, asayîşa fikr, hêza naskirinê, zanista mînûyî, serkeftina ehûreçêkirî, serkeftina pîrozmen-dane ku ayidî Eşe be û têgihîştina Mensereyê.

34. Ji bo ku em dilêr, rûgeş û kêfxweş û dilşad li hember hemû neyaran bi ser bikevin.

Ji bo ku em dilêr, rûgeş û kêfxweş û dilşad li hember hemû xêrnexwazan bi ser bikevin.

Ji bo ku em dilêr, rûgeş û kêfxweş û dilşad li hember hemû dijminan -dêw, mirovên dirwend, cadûger û perî, Kewî û Kerepên zalim- bi ser bikevin.

Kirdeya Nehan

35.
Yê ku her sozekê ji gotin bîne kiryarê¹.
Yê ku artêşê bixemilîne.
Yê ku xwedan hezar cureyên çalakiyan e.
Yê ku serwerekî zana û bihêz e.
36. Yê ku şeran derxe.
Yê ku şeran giran bike.
Yê ku di şêr de li ber xwe bide û hêzên dijmin tarûmar bike.
Yê ku şervanan li her du aliyên qada şer perîşan û belawela bike û tirsra wî bikeve nava dilê dijminê xwînxwar û dilê dijmin bilerize.
37. Ew e ku dikare dijmin perîşan û bixof bike.
Ew e ku serên Mihr Dirûcan ji laşê wan jê dike.
Bila serê mezinên dirûcan ji laşê wan jêbin.
38. Dê xaniyên bixof wêran bibin û ji mirovan vala bibin.
Xaniyên ku mezinên dirûc û dirwend û kujerên eşewenên rastî ne di nava wan de ne, bixof in.
Riya tengasiyê di wir re derbas dibe ku çêlekên çêregehê ên azad di nava xaniyên Mihra Dirûcan de bi faytûnê ve bê girêdan û çêlek bisekine û hêşiran li ser pozê xwe bibarîne.
39. Tîrên bi perên şahînan xemilandî yên Mihr Dirûcan, çiqasî ji yê kevanê baş kaş bikin, ew ê tundtir bifirin -eger Mihra mezin a çêregehê aciz bibe û ji bo kêfxweşiya wî hewl nedabin- wê negihêje nîşanê.
Rimên baş ên tûj û dirêj ên Mihr Dirûcan, çiqasî jî bi hêza milên xwe wan bavêjin -lê eger Mihra mezin a çêregehê bihêrs bibe û ji bo kêfxweşiya wê hewl neyê dayîn- wê ne negihêjin nîşana xwe.
Kevirên baş ên tûj û dirêj ên Mihra Dirûcan, çiqasî jî bi hêza milên xwe wan bavêjin -lê eger Mihra mezin a çêregehê bihêrs bibe û ji bo kêfxweşiya wê hewl neyê dayîn- wê ne negihêjin nîşana xwe.
40. Gurzên Mihra dirûcan ên xweşavêtî, ku serê mirovan armanc digirin -lê eger Mihra mezin a çêregehê bihêrs bibe û ji bo kêfxweşiya wê hewl neyê dayîn- wê ne negihêjin nîşana xwe.

¹ Piratikê.

41. Mihra mezin a çêregehê -eger bihêrs bibe û ji bo kêfxweşiya wî hewl nehatibe dayîn- wê wan ji pêş ve bixe xofê.
Reşn wê wan ji pişt ve bixe xofê. Sirûşê pîroz -tim bi yezdanên zêrevan re- wê wan ji her du aliyan ve berde hev û şerkeran bibe ber mirinê.
42. Wê demê ew ê ji Mihra mezin a çêregehê re wiha bibêjin:
Ya Mihra mezin a çêregehê!
Van' hespên me yên çapik revandin.
Ya Mihr!
Van milên me yên bihêz bi şûran anîn xwarê.
43. Nexwe wê demê, Mihra mezin a çêregehê ew avêtin ser xweliyê: bi pêncî sedan, bi sedan hezar, bi hezaran dehhezar, bi dehhezaran sedhezar; ji ber ku Mihra mezin a çêregehê iniriye.
-

Kirdeya Dehan

44.
Yê ku mala wî bi qasî mezinahiya erdê di cîhana estûmend de hatiye avakirin: xaniyekî mezin û asûde ji dijawariyên niyazê; xaniyekî bi ronahî û xwedî gelek sitargehan.
45. Heşt kes ji hevalên wî li ser çiyayan, weke zêrevanên Mihrê li ser bircan rûniştine û li benda Mihra dirûcan in.
Wan bi taybet çavê xwe kutaye hin kesan û bifikar in ku yekemîn car soza xwe bînpê bikin.
Ew ê riya kesekî bigirin ber xwe ku êrişî Mihra dirûcan û dirwendan û kujerên eşewenan bike.
46. Mihra mezin a çêregehê wê xwe amadeyî zêrevaniyê bike: dê ji pişt ve piştevaniyê bike; dê ji pêşber ve alîkariyê bike û mîna çavdêrekî jîr çavê xwe li her derê bigerîne.
A wiha Mihra deh hezar çavdêrê zana û bihêz û jîr, amade ye piştevaniya wan kesan bike ku bi hizrên qenc alîkariya wî dikin.
-

1 Yezdanên Reşn û Sirûş.

Kirdeya Yazdehan

47.
Navdarê eger ku bihêrs bibe, wê di nava şervanên du welatên şerker de, ji bo zirara artêşa dijminê xwînxwar, ji bo şerê bi refên dijmin re, hespên simzil rake.

48. Eger Mihr li dijî artêşa dijminê xwînxwar, ji bo şerê bi refên dijmin di nava şervanên her du welatên şerker de, hespên simzil bibezîne, wê demê wê destên Mihra dirûcan ji pişt ve girê bide, çavên wan derxe, guhên wan ker bike û qudûmê çokên wan bistîne, bi awayekî ku ti kes nikaribe li ber xwe bide.

Eger ji Mihra mezin a çêregehê dûr herin, wê rojgara wan welatan û van şervanan wiha bibe.

Kirdeya Diwazdehan

49.

50. Yê ku afirêner -Ehûremezda- gora wî li ser çiyayê bilind û binûr û xwedî rêzên zêde -Çiyayê Elburzê- çêkir. Cihê derê ne şev heye, ne tarîtî, ne bayê sar, ne bayê germ, ne nexweşiyên kujer û ne qirêjîyên dêwan hene. Dê ji pozê çiyayê Elburzê mij ranebe.

51. Ew gora ku Emşaspendan û rojê -hemkam¹ û bi kêfxweşiya ji dil û bi xulqê qenc û dirustbawerî- çêkir ji bo ku bikarin ji fêza çiyayê Elburzê li seranserê cîhana estûmend binêrin.

52. Eger hîlebazekî bedkiryar were pêş, dê Mihra mezin a çêregehê bi gavên bilez xwe bigehîne faytûna xwe ya tund û wê bi lez bajo. Her wiha Sirûşê pîroz û bihêz û Neryoseng ê çeleng dê hevaltiya wî bikin.

Mihr ê wî -wî hîlebazê bedkar- çi di qada şêr de û çi di şerê rû bi rû de, bikuje.

.....

¹ Gah. Y. 28, benda 8an.

Kirdeya Sêzdehan

53.

Yê ku bi rastî destê xwe ber bi Ehûremezda ve rakiriye û wisa gazinan dike:

54. Ya qenckiryar!

Ez piştevan û nobedarê hemû mexlûqan im.

Ya qenckar!

Mirov -çawa ku yezdanên din di nimêjê de bi bi nav dikin û niyaz dikin- navê min di nimêjan de nayînin û niyaz nakin.

55. Eger mirov navê min di nimêjan de bînin û niyaz bikin -çawa ku navê yezdanên din di nimêjê de tînin û niyaz dikin- ez ê bi canê xwe yî tavnak û mayinde ber bi mirovên eşewen ve werim û di demeke ji pêş ve diyarkirî de, xwe bigehînim.

56.¹

57.²

58.³

59.⁴

Kirdeya Çardehan

60.

Yê ku navê qenc, hêja û niyazkirina qenc hêjayî wî ye.

Yê ku bexteweriya li gor dilê xelkê pêşkêşî wan dike.

Ew deh hezar çavdêrên bihêz û ji her tiştî agahdar û jîr.

.....

Kirdeya Pazdehan

61.

1 Benda 31ê.

2 Benda 32yan.

3 Benda 33yan.

4 Bendên 34 û 4 û 5 û 6.

Yê her tim li ser piyan sekinî, ew nobedarê şiyar, ew dilêrê zimanhêner ku avan zêde dike; ku banga edaletxwaziyê bibihêze; ku baranê bibarîne û giyayan şîn bike; ku edaletê li welat berbelav bike.
Ew zimanzanê karzan, ew zaneyê aqilmend, ew mexlûqê bikiryar.

62. Yê ku qet hêzê nade Mihra Dirûcê.

Yê ku qet mezinahî û xelat nade Mihra Dirûcê.

63. Tu dikarî -dema ku bihêrs dibî- hêza milan, qudûmê çokan, bînahiya çavan û bihistina guhên Mihra Dirûcê jê bistî.

.....¹

Kirdeya Şazdehan

64.

Yê ku ji bo berbelavkirina dînê qenc li her derê xuya bû û cih girt û tîrêja xwe li ser heft welatan weşand.

65. Yê ku çalaktirînê çalakan, peymannastirînê peymannasan, dilêrtirînê dilêran, zimanhênertirînê zimanhêneran û çareserkertirînê çareserkeran.

Yê ku keriyên pêşkêş dike.

Yê ku serweriyê pêşkêş dike.

Yê ku kuran pêşkêş dike.

Yê ku jiyane pêşkêş dike.

Yê ku bexteweriyê pêşkêş dike.

Yê ku xelata Eşe pêşkêş dike.

66. Yê ku Eşiya qenc û parinda² faytûnsivik, hêza mêrane, hêza fera kiyani, hêza esmanê mayinde, hêza Damwîş Opmene, hêza fereweşiyên eşewenan û kesê ku komek ji mezdaperestan berhev bike, hemû heval û hogirên wî ne.

.....

¹ = benda 24an a vê Yeştê. Bendên 4 û 5 û 6an jî weke dawiya kirdeyên din li vir tê.

² Nobedarê zêran.

Kirdeya Hevdehan

67.

Yê ku bi faytûneke tekermezin ku bi şeweya mînûyî çêbûye, ji welatê Erizehî ber bi welatê Xewnîresê ve bilezîne.

Yê ku ji hêza zeman û ferê mezdaçêkirî û pîroz a Ehûredayî behremend e.

68. Eşiya qenc û payebilind faytûna wî digerîne.

Ew dînê Mezda amade dike ji bo ku nûra spî ya mînûyê ya bitîrêj, ew pakê şiyar û bêsi, bikare bi xweşi wê riyê derbas bike.

Hespên Mîhrê di nava hewayê de wê bifirin.

Damwîş Opmene her tim derbasgeha wî amade dike.

Dê li hember wî, hemû dêwên veşartî û dirwendên Werine bi xofê bikevin.

69. Nabe ku em xwe tûşî şerê wî serwerê bihêrs bikin; Yê ku dikare hezar şeran bi neyarê xwe re bike; ew deh hezar nobedarên jêhatî û ji her tiştî haydar.

.....

Kirdeya Hejdehan

70.

Yê ku Behramê ehûreçêkirî weke berazekî nêr ê bitalûke û dirantûj û xwînmij li pêşiyê derkeve; berazê ku wê bi derbekê bikuje; berazê bihêrs ku kes nikare nêzikî wî bibe; berazekî dilêr bi rûyê xalxalî; berazekî bihêz, pêhesin, çenghesin, dêlhesin û çenghesin...

71. ... ku di êrişê de bide pêşiya dijmin û tijî kerb, bi qehremaniyeke mêrane, dijmin di şêr de bavêje erdê û hîn bawer neke ku ew kuştibe. Di çavên wî de wisa xuya nake heyanî birîneke din lê çêke û mejiyê serê wî -heman mejiya seran ê ku çavkaniya jiyane ye- ji hev belav bibe û movika piştê wî bişikêne.¹

72. Bê rawestan, hemûyan parçe parçe bike û hestî û por û mejî û xwîna Mihra Dirûc bê ser û ber birijîne erdê.

.....

¹ Vend. Fer. 13. Benda 50. Jêr.

Kirdeya Nozdehan

73. Yê ku bi rastî destên xwe ber bi Ehûremezda ve bilind kiriye û bi derûne-ke şad bi awazeke bilind dibêje: ya Ehûremezda! Ya Spendtirîn Mînû! Ya Dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
74. Eger mirov navê min di nimêjan de bînin û niyaz bikin -çawa ku navê yezdanên din di nimêjan de tînin û niyaz dikin- ez bi canê xwe yî nûranî û mayinde, ber bi mirovên eşewen ve herim û di demeke ji pêş ve diyar-kirî de werim.
75. Em dixwazin ku em piştevanê welatê te bin.
Em naxwazin ku em ji welatê te cida bin.
Em naxwazin ku ji xanî, gund, bajar û welêt cida bibin.
Ji bilî vê nebe, da ku ew Mihra bihêz a milan me ji ziyana dijmin biparêze.
76. Tu yî yê ku dikarî vî dijminî, dijmintiya mêrikê fikirpîs tine bikî. Tu yî ku dikarî kujerê pîroz tine bikî.
Yê ku xwedan hesp û faytûnên xweşik e tu yî.
Yê ku ji bo edaletxwaziyê yawerê me yê jêhatî ye, tu yî.
77. Ez ji bo alîkariyê gazî Mîhrê dikim.
Xwezî ew -ji ber niyaza zêde û baş a zewr ku em pêşkêşî wî dikin- di hawara me de were da ku em di bin saya alîkariya wî de -weke penaberên wî- her tim di xaniyekî xweş û asûde de bimînin.
78. Yê ku xelkên welatan -eger ew Mihra mezin a çêregehê bi delalî binazî-nin- diparêze, tu yî.
Yê ku mirovan -eger ji welatên dijmin bin- tine dike, tu yî.
Ez li vir ji bo alîkariyê gazî te dikim.
Xwezî ew li vir di hawara me de were; ew Mihra bihêz û li her derê ser-keftî, ew hêjayê niyazkirinê, ew hêjayê diakirinê û ew serwerê welêt ê biheybet.

Kirdeya Bistan

79. Yê ku Reşn xanî da wî.

Yê ku Reşn -hevalê wî yê kevn- xanî ji wî re hişt.

80. Nobedarê xaniyan tu yî.

Nobedarê kesê ku derewan nake tu yî.

Zêrevanê binemale û piştevanê yên ku derewan nakin tu yî.

Erê, ez ê di bin saya serwerekî weke te de, hevaltî û serkeftina herî baş a

Ehûreçêkirî bi dest bixim.

Koma Mihra Dirûcan wê di hizûra dadweriya wî¹ de, li erdê bikevin.

.....

Kirdeya Bîst û Yekan

81.

Yê ku Reşn xanî da wî.

Yê ku Reşn -hevalê wî yê kevn- xanî ji wî re hişt.

82. Yê ku Ehûremezda hezar celeb şiyar dane wî û -ji bo dîtîne- deh hezar çav dane wî.

Bi saya van şiyar û çavan e ku ew ji ber dijemîhrê (peymanşikên) bifikar e.

Bi saya van şiyar û çavan e ku Mihr -ew deh hezar nobedarê jêhatî yê ji her tiştî agahdar- nayê xapandin.

.....

Kirdeya Bîst û Duyan

83.

Yê ku serwerê welêt bi rastî destên xwe bilind kirine û alîkariyê jê dixwaze.

Yê ku serwer bi rastî destên xwe bilind kirine û alîkariyê jê dixwaze dike.

84. Yê ku dihxweda bi rastî destên xwe bilind kirine û alîkariyê jê dixwaze.

Yê ku Mala Xwedê bi rastî destên xwe bilind kirine û alîkariyê jê dixwaze.

Li her cihê ku du kes rabin piştta hevdu, bi rastî destên xwe bilind kirine û alîkariyê jê dixwazin.

Li her cihê ku derwêşekî peyrewê dîn ji her tiştê yê wî ye, bê behre mabe, bi rastî destên xwe bilind kirine û alîkariyê jê dixwaze.

¹ Ehûremezda.

85. Gilîkarê ku li cem wî giliyan bike, dengê wî -eger di nimêjê de dengê xwe bilind bike- heya stêrên herî bilind here û li dora erdê bigere û li ser heft welatan belav bibe.
Her wiha çêlek...

86. ... ku ew talan dizîbin, bi hêviya vegera li cem garana xwe, alîkariyê jê bixwaze:
- Dilêrê me wê kengî -mihra mezin a çêregehê- li pey me were û garana çêlekan rizgar bike?
Ew ê me -ku em bo xaniyên Dirûcan hatine ajotin- carekê vegeirîne ser riya Eşe.

87. Dê Mihra mezin a çêregehê alîkariya wî kesî bike ku ji wî razî bibe.
Mihra mezin a çêregehê dê xanî û gund û welat û erdê kesê ku ew aciz kiribe, kaviil bike.

.....

Kirdeya Bîst û Sêyan

88.
Hewm, Hewmê bê gemarî û hêzdêr û dermanker, ew bedew ê xweşik û zêrîn li quntara Hokerê -lutkeya herî bilind a çiyayê Elburzê- Mihra bê gemar, Bersema bê gemar, zewra bê gemar û gotina bê gemar pêşkêş anî.

89. Yê ku' Ehûremezdayê pak ew di cêgeha Zewtê de bi cih kiriye ku bi dengê bilind, Yesnayê bistirê û bi awayê çalak dîndariyê bike.

Yê ku weke Zewt, bi awayê çalak dîndariyê bike û bi dengê bilind Yesnayê bistrê.

Yê ku mîna Zewta Ehûremezda, weke Zewta emşaspendan, dengê xwe heya stêrkên herî bilind bir û li dora erdê gerand û li heft welatan belav kir.

90. Yê ku mîna yekemîn Hawnen vexwarina Hewm a stêrka mînûyî ya xemilandî ku di bintara çiyayê Elburzê de niyaz kirin.

Ehûremezda amêzeya wî ya bedew pesinand. Emşaspendan jî jê re aferîn gotin.

Roja bilez, ji dûr ve niyaza wî mizgînî da.

¹ Di vê bendê û benda din de amajeyî "Hewm" dike.

91. Ji Mihra mezin a çêregehê, wî hezarguhê dehhezar çav re rêz û hezkirin.

Yê hêjayî niyazkirinê tu yî.

Yê hêjayê niyazkirina di malên xelkê de tu yî.

Yê hêjayê niyaz û niyazkirinê tu yî.

Xwezî bi halê wî kesê ku bi rastî ji te re nimêj dike: êzing dêst de, Bersem di dêst de, şîr di dêst de, hawen di dêst de, bi destên şuştî û bi hawena şuştî, li cem Bersema vekirî, li ba Hewmê amadebûyî, bi sirûda "Ehwene Weyriye..."

92. Ehûremezdayê eşewen û Behmen û Erdîbiheşt û Şehrîwer û Spendar-
mez û Xurdat û Emerdat ji vî dînî re şahidî dan.

Emşaspendan li vî dînî mikur hatin.

Bi fermana dîn, Ehûremezdayê qenckar, mezintiya xelkan a mînûyî spar-
te wê' da ku wê di nava hemû mexlûqan de, mezinê cîhanî û mînûyî û
resenîdêrê van mexlûqên herî baş nas bike.

93. Xwezî tu -ya Mihra mezin a çêregehê!- di her du jiyanan de -belê, di her
du jiyanan de: jiyana estûmend û jiyana mînûyî- me ji ziyana dirwend,
ji hêrsa dirwend, ji koma arteştarên dirwend ku ala bixwîn hildane, ji
êrişên dêwê hêrsê, ji êrişên dêwê hêrsê yê hîlebaz bi Wîzûtûyê dêwçêkirî
radike, sitar bikî.

94. Xwezî tu -ya Mihra mezin a çêregehê!- hêzê bidî hespên me û tendi-
rustiyê bidî me, ji bo ku em ji dûr ve dijminan nas bikin û bikarin xwe li
hember şerkeran biparêzin û rikeberê bedhîzrê kînebaz bi derbekê biku-
jin û têk bibin.

Kirdeya Bîst û Çaran

95.

Yê ku piştî avabûna rojê, piyê xwe dayîne ser erdê. Her du rexên vî erdê
mezin û gilover û dorfireh û bigere û li her tiştê ku di nava erd û esmanan
de ye, binêre.

96. Wê gurzeke sedgilê û sedtix hilde û ber bi mêrên dijmin ve bavêje û wan
bikuje. Gurzê ji hesinê zerkirî û ji zêrê qehîmçêkirî, ku çeka herî bihêz

û serkeftî ye.

97. Ehrîmenê seranser mirin, wê li hember wê bitirse.
Dêwê hêrsê yê hîlebazê mirinerzan, wê li hember wê bitirse.
Bûşasipê destdirêj, wê li hember wê bitirse.
Hemû dêwên veşartî û dirwendên Werine wê li hember wê bitirsin.

98. Nabe ku em xwe tûşî şerê Mihra bihêrs a mezin a çêregehê bikin.
Ya Mihra mezin a çêregehê!
Nebe ku bi hêrs birînan li me çêkî; tu ku ji yezdanê herî bihêz, yezdanê
herî wêrek, yezdanê herî çalak, yezdanê herî tund û yezdanê herî serkeftî
yê li ser rûyê erdê yî; ya Mihra mezin a çêregehê!
-

Kirdeya Bîst û Pêncan

99.
Li hember wî, wê hemû dêwên veşartî û dirwendên Werine bitirsin.
Ew serwerê welat, ew Mihra mezin a çêregehê, wê ji aliyê vî erdê mezin ê
gilover û dûrkenar ê rastê ve derkeve.

100. Ji aliyê wî yê rastê, Sirûşê qenc ê pîroz siwar e.
Ji aliyê wî yê çepê, Reşnê bihêz û bejinbilind siwar e.
Derûdora wî ji her alî ve, yezdanên av, giya û ferewesiyên eşewenan tên.

101. Mihra bihêz, dê tîrên yeksan ku bi perê bazan hatine lêkirin, bide wan.
Dema ku ew bi siwarî bigihîje erdê Mihra Dirûcan, wê destpêkê gurzê
xwe bavêje jin û mêran û ji nişka ve hespan û siwarên wan, her duyan
bitirsîne û bavêje erdê û bikuje.
-

Kirdeya Bîst û Şeşan

102.
Siwarê hespê spî ku rima tûj a destikdirêj û tîrên dûrjen pê re hene; ew
lehengê karzan ê çalak.

103. Yê ku Ehûre wî ji bo parastin û bexteweriya hemû mirovan daniye.
Yê ku nobedar û zêrevanê bexteweriya hemû xelkan e.
Yê ku qet ranazê û bi hişyarî, xulqetê, Mezda biparêze.

Yê ku qet ranazê û bi hişyarî, xulqeta Mezda biparêze.

.....

Kirdeya Bîst û Heftan

104.

Yê ku bi milên wî yên pir bilind, Mihrxapîn (peymaşikên) - çi li Hindistanê û çi li rojavayê cîhanê û çi li kêleka delavê rûbarê Erengê yan di dilê vî erdî de - giriftar û tine bike.

105. Her wiha Mihr dê bi milên xwe, wî pîsê ku ji riya Eşe derkeve, giriftar bike; dilreşê pîsê ku bi xwe re difikire:

- "Mihr kor e û kiryara min a qirêj û derewa ku min kiriye, nabîne."

106. Ez di dilê xwe de wiha difikirim:

Di hemû cîhanê de kesek tine ku bikare bi qasî qencfikiriya Mihra mînûyî pîsfikriyê bike.

Di hemû cîhanê de kesek tine ku bikare bi qasî qencbêjiya Mihra mînûyî pîsbêjiyê bike.

Di hemû cîhanê de kesek tine ku bikare bi qasî qenc kariya Mihra mînûyî pîskariyê bike.

107. Di hemû cîhanê de kesek tine ku bi qasî Mihra mînûyî xwediyê têgihîştina zatî û siriştî be.

Di hemû cîhanê de kesek tine ku bi qasî Mihra mînûyê guhtûj xwedî hezar celeb karzaniyan, ji hêza bihîstinê behremend be.

Mihr her kesê ku derewan bike dibîne.

Mihrê jêhatî gavan bi pêş ve davêje.

Ew serdestê welatê hebûnê diherike û awirên çavên xwe yên rewşen û bedew û tûjbîn bavêje hemû aliyên:

108. - Kî min niyaz dike?

- Kî derewan dike?

- Kî min bi qencî niyaz dike?

- Kî min bi niyazkirina xerab, wer dizane ku min niyaz dike?

- Ez heybet û mezinahiyê raberî kê bikim, ku ez dikarim wisa bikim?

- Ez hêza aramîdêr raberî kê bikim, ku ez dikarim wisa bikim?

- Ez zarokên hêja bidim kê?

109. Ez serweriya bihêz bi çekên xweşik û artêştaren zêde pêşkêşî kê -bêyî

ku bizane- bikim?

Serweriya fermandariya bihêz ku hemû serhildêran serkut bike.

Serwerê dilêr ê serkeftî û bê têkçûn ku dê fermana nepak bide gunehkaran û dê fermana wî demildest were bicihanîn; wê dema ku ew -bi hêrsfermana wê nepak bide.

Wê wiha, dê zatê acizkirî û nehewandî yê Mihr aram û kêfxweş bike.

110. - Ez kê tûşî nexweşî û mirinê bikim?

- Ez kê tûşî belengaziyeke malkambax bikim?

Zarokên kê yên heja bi derbekê tine bikim; ez ku dikarim wiha bikim?

111. Kê -bêyî ku bi xwe pê bihese- ji serweriya bihêz bi çekên bedew û arteştarên zêde bêpar bikim?

Serweriya fermanrewayiya bihêz

Wê wiha dilê şad û rehet ê Mihr xemgîn û nerehet bike.

Kirdeya Bîst û Heştan

112.

Yê ku mertalê zîvîn di dêst de û zirhê zêrîn di ber de, bi qamçiyên faytûnê dajo.

Ew serwerê bihêzê dilêr, ew pehlewana biezmun.

Riyên ku Mihr ji bo dîtina welatên mihrperestan diçe, bi ronahî ne û ji deştine berferê û mezin derbas dibe ku çarpê û xelk bi awayekî azad tê de digerin.

113. Xwezî her du mezin -Mihr û Ehûre- di hawara me de werin; dema hesp bihîrin û dengê bilind ê qamçiyên di hewa de belav bibe û tîrên tûj ji jiyên kevanan bîn avêtin.

Nexwe wê demê çurên wan ku bi dijwarî û bêdilî zewr niyaz kirin, wê bêne kuştin û mû weryayî di xwelîyê de bigevizin.

114. Bila wisa bibe ku tu

.....

Kirdeya Bîst û Nehan

115.

¹ Domahîka benda 109 (heya "bide").

² Benda 94an a vê Yeştê.

Ya Mihra mezin a çêregehê!

Ya serwerê ku bi mala Xwedê, dihxweda, bajarvan, serwer û bi Zertûştûm re pêwendîdar î.

116. Cêgeha Mihr¹ di nava du hevseran de bîst, di nava du hevkarên de sih, di nava du xizman de çil, di nava du cîranan de pêncî, di nava du atirvanan de şeşt, di nava du şagirt û du mamosteyî de heftê, di nava zava û xezûr de heştê, di nava du birayan de not , ...

117. ... Di nava dê û bav li gel kurê wan de sed, di nava xelkên du welatan de hezar û di nava peyrewên dînê mezdaperestiyê de deh hezar e.
Mihr xwedî serkeftineke wiha ye û dê her tim wiha be.

118. Bi niyaza paşîn û bi niyaza pêşîn ez ê nêzîkî Mihrê bibim heyanî dema ku roj ji çiyayê bilind ê Elburzê serî rake û di pişt wê de ji ava bibe.
Ya Spîtman!
Ez dixwazim ku ji bo bêencamiya Ehrîmenê pîskar bi niyaza paşîn û niyaza pêşîn xwe nêzîkî Mihr bikim.

.....

Kirdeya Sihan

119.

Ya Spîtman!

Mihrê niyaz bike û peyrew û mirîdên xwe -mezdaperestan- bielimîne ku ajelên piçûk û mezin û balindeyên ku bi baskên mezin difirin, jê re pêşkêş bikin.

120. Mihr nobedar û piştevanê hemû mezdaperestên eşewen e.

Divê ji Hewmê niyazkar re Zewtê pêşkêş bike.

Mêrikê eşewen dikare ji zewra dîncêkirî sûdê wergire û wisa bike ku Mihra mezin a çêregehê - ku wê niyaz dike - kêfxweş bibe û dilê wê rehet bibe.

121. Zerdeşt pirsî:

Ya Ehûremezda!

Mêrikê eşewen çawa dikare ji zewra dîncêkirî sûdê bistîne û wisa bike ku Mihra mezin a çêregehê -ku pesina wê dide- kêfxweş bibe û dilê wê aram bibe?

¹ Peyman, soz.

122. Ehûremezda got:

Divê ew sê şev û sê rojan serê xwe bişon û ji bo berdêla gunehan, sih qamçiyên li xwe bidin.

Divê ew ji bo dia û niyazkirina Mihra mezin a çêregehê, du şev û du rojan, serê xwe bişon û ji bo berdêla gunehan, bîst qamçiyên li xwe bidin.

Niyaz û dia ji Mihra mezin a çêregehê re, kesê ku di sitrîna Steute Yesniye û Wîsperdê de hêjatiyê nişan nede, nabe ku ji vê zewrê behremend bibe.

.....

Kîrdeya Sih û Yekan

123.

Yê ku Ehûremezda ew di Girzimanê de niyaz kir.

124. Baskên ku ji bo nobedariya eşewenan vekirî, ew Mihra mezin a çêregehê ji Girzimana nûranî biherike.

Yê ku gerîndeyê faytûneke seranser bedew û hêja û zerîn û bi zeyberên cida cida xemilandiye.

125. Çar şerkerên mînuî û spî û binûr û mayinde -ku xwarina wan ji axura mînuî ye- vê faytûnê kaş dikin. Simên wan ên pêşîn ji zêr û simên wan ên paşîn ji zîvan hatine çêkirin û hemû bi rikêf, nalbend û bizmar hatine girêdan, bi çengekeke kunkirî û xweşik ê ji hesinekî giranbiha bi hev ve hatine girêdan da ku li rex hevdu bisekinin.

126. Ji aliyê wî yê rastê ve Reşnê eşewen ê herî rast -ew piştevanê herî baş- û ji aliyê wî yê çepê ve Çîstayê eşewen -ew zewrniyazkarê spîpeykerê kincspî- û Opemeneyê dîne mezdaperestiyê, hespan dajon.

127. Damwîş Opemeneyê dilêr, siwar -weke berazekî dirantûj ku xwe diparêze- wê derkeve; berazê nêr ê pencetûj ku bi derbekê dikuje; berazê bihêrs ku kes nikare nêzîkî wî bibe; berazê bi rûyê xalxalî, berazê dilêr û çalak û çapik ku li pey wî û Azerê bitîrêj û ferê jêhatî ya Kiyani dibeze.

128. Di faytûna Mihra mezin a çêregehê de, hezar kevanên xweşçêkirî hene ku gelek ji wana bi jiya Gewesne hatine xemilandin.

Tîr wê ji kevanan bi hêza xeyalê bîn avêtin û bi hêza xeyalê wê ber bi serê dêwan ve here.

1 Mihr.

129. Di faytûna Mihra mezin a çêregehê de, wê hezar tîrên bi perên sisarkan ên zêrîn û bi hestiyên xweşçêkirî hene ku gelek ji darikên wan hesinî ne. Ev tîr dê bi leza hêza xeyalê derkevin û bi hêza xeyalê ber bi serê dêwan ve herin.

130. Di faytûna Mihra mezin a çêregehê de, hezar rimên tûj ên xweşçêkirî hene ku dê bi leza hêza xeyalê ber bi serê dêwan ve herin.

Di faytûna Mihra mezin a çêregehê de, hezar çakûçên dudev ên ji pola û xweşçêkirî hene ku dê bi hêza xeyalê ber bi serê dêwan ve herin.

131. Di faytûna Mihra mezin a çêregehê de, hezar deşneyên du-ser ên xweşçêkirî hene ku dê bi hêza xeyalê ber bi serê dêwan ve herin.

Di faytûna Mihra mezin a çêregehê de, hezar gurzên avêtinê ên hesin ên xweşçêkirî hene ku dê bi hêza xeyalê ber bi serê dêwan ve herin.

132. Di faytûna Mihra mezin a çêregehê de, gurzên xweşik ên xweşavêj ên sedgilê û seddevî hene ku wê ber bi mêrên reqîb ve nişan herin û wê wan bavêjin erdê. Gurzek ji metalê zer ê dijwar ku yek ji çekên bihêz û serkeftîdêr e ku dê bi hêza xeyalî ber bi serê dêwan ve here.

133. Piştî kuştina dêwan, piştî rûxandina Mihra dirûcan, dê Mihra mezin a çêregehê bi siwarî ji lûtkeya Erzehî, Sewehî, Feredezefşo, Wîdezefşo, Êwarûberîştî, Êwarûcereştî û vî welatê binûr ê Xwenîresê derbas bibe.

134. Bi rastî wê Ehrîmenê seranser mirin bitirse.

Bi rastî wê dêwê hêrsê yê hîlebazê mirinerzan bitirse.

Bi rastî wê Buşaspê destdirêj bitirse.

Bi rastî wê hemû dêwên veşartî û dirwendên Werine bitirsin.

135. Bila nebe ku em xwe

.....

Kirdeya Sih û Duyan

136.

Yê ku hespên spî faytûna wî dikişînin.

Yê ku faytûna wî bi çerxên zêrîn û tijî ji kevirên mermer dimeşin wê zewrên niyazkirî bîne seraya wî.

1 Benda 98an a vê Yeştê.

137. Ehûremezda wiha got:

Ya Zerdestê eşewen!

Xwezî bi halê wî mêrikê pêşeng ku Zewta eşewenî ji nava mirovên xwend-
de û dînzan ku li hember Bersemê vekirî, bi bîranîna Mihrê jê re niyaz û
nimêja yezdanî bike.

Eger mêrikê wiha pêşeng, ji bo xweşkirina dilê Mihr têbikoşe û fermana
wî bipejirîne û serî li hember dadweriya wî bitewîne, wê demê wê Mihr
were mala wî.

138. Ehûremezda wiha got:

Ya Zerdestê eşewen!

Wey li halê wî kesî ku Zewta neeşewenî ku ji nava mirovên nexwende
û ji dîn-nezan, ji bo wî li hember niyaza Bersemê cih bigire; heke zêde
Berseman veke û carinan jî Yesnayê bistirê.

139. Kesê ku Mezda bihetikîne; Emşaspendên din bihetikîne; Mihra mezin
a çêregehê bihetikîne; Dad û Reşn û Ereştatê cihanperwer bihetikîne, ne
Ehûremezda kêfxweş dike û ne Emşaspendên din, ne jî Mihra mezin a
çêregehê.

Kirdeya Sih û Sêyan

140.

Ya Spîtman!

Ez Mihrê niyaz dikim, wê qencê, wê yekemîn dilêra mînûyî, wê mîhrî-
banê, wê bêhempa û bilindpayeyê, wê bihêza dilawer, wê jêhatiya karzan.

141. Ew serkeftiya ku çekeke xweşçêkirî pê re heye.

Ya ku di tariyê de nobedareke jîr e.

Ya ku zordartirîna zordaran e.

Ya ku dilêrtirîna dilêran e.

Ya ku zanetirîna bexşendeyan e.

Ew serkeftiya ku Fereya yezdanî ya wê ye.

Ew hezarguha dehhezar çav a dehhezar nobedar.

Ew hêzdar û zaneya jîr

.....

Kirdeya Sih û Çaran

142.

Ew yezdana stûr a qenckiryar ku spêdeyan -dema ku peykerê xwe weke
heyvê diteyisîne- nîşanên cur bi cur ên xulqeta Spendmînu eşkere dike.

143. Rûmetê wê mîna stêrka Tişter diteyise.

Ya Spîtman!

Mexlûqê herî bedew -ku ti carî naçe riya xerab- faytûna wê dajo.

Ez wê faytûna ku Spendmînu çêkir niyaz dikim. Wê faytûna stêrka xemilî
ya mînûyê ku Mihr çêkiriye. Faytûna Mihra dehhezâr nobedarê bihêz ê ji
her tiştî agah û jîr.

Kirdeya Sih û Pêncan

144.

Em wê Mihra ku li hawirdora welêt e, niyaz dikin.

Em wê Mihrê ku li nava welêt e, niyaz dikin.

Em wê Mihrê ku li welêt e, niyaz dikin.

Em wê Mihra ku li ser welêt e, niyaz dikin.

Em wê Mihra ku li binê welêt e, niyaz dikin.

Em wê Mihra ku li pêş welêt e, niyaz dikin.

Em wê Mihra ku li paş welêt e, niyaz dikin.

145. Em Mihra û Ehûreyê mezin ê eşewen û mayinde niyaz dikin.

Em stêrk, heyv, roj û Mihr, serwerê hemû welatan li ba giyayê Bersemê
niyaz dikin.

.....

146. Yese Ehwoweyryû...

Em ji bo Mihra mezin a çêregehê û ji bo Ramê bexşendeyê çêregehên
xweş silav û hezkirinan dişînin.

Eşim Wuhû...

Ehayî Reesçe...¹

11. Sirûşê Yeşt Hadoxt

Kêfxweşî ji Sirûşê eşewenê dilêrê leşmensereyê dijwarê ehûreyî re.

Kirdeya Yekê

1 = Ye. 68, bena nan.

1. Em Sirûşê bilind û serkeftî yê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Ya Zerdeşt!

Niyazkirina qenc karê herî baş ê cîhanê ye...

2. Ev e ku dikare baştir, jin û mêrên dirwend ji kar asteng bike.

Ev e ew tiştê ku çav û guh û dest û çok û devê mêr û jinên dirwend girê dide û wan ber bi tinebûnê ve dibe; bi taybetî niyaza qenc ku ti kesî nexapîne û neêşîne.

Niyazkirin mîna pêlewanekî dilêr û mîna zirhekê ye ku dikare Dirûc ji her tiştî baştir asteng bike.

3. Sirûşê eşewen e ku ji her kesî baştir derwêşan sitar dike.

Sirûş ew serkeftî ye ku ji her kesî baştir dirûc tine dike.

Eşewenê ku ji yê din zêdetir niyaz û diayan bike, di serkeftinê de yê herî bihêz e.

Mensere ji her tiştî baştir dêwên dirûc ên veşartî dajo.

Ehwene Weyrye... di roja dawiyê de, gotina herî serkeftî ye.

Dîne mezdaperestiyê -edaleta Zerdeşt- ji hemû zatên qenc, ji hemû zatên eşenijad, pirtir tê qebûlkin.

4. Ya Zerdeşt!

Ew mêr an jina ku li hember aveke mezin an dijarîyeke mezin an di şeveke tarî û bimij an di dema derbasbûna ji çemekî gur an li cihê pevketina rîyan an di nava encumena mêrên eşewen de an di nava koma dirwendên dêwperest de, vê gotina şandî bi hizra eşewenekî, bi gotina eşewenekî û bi kiryara eşewenekî, bifikire û bibêje û bike...

5. ... Yan di dema tirsê ji dadweriya dadgeran an di her demeke din de wisa bike, çavên dirwendê bihêrs di vê rojê û di vê şevê de bi ti lêgerînekê dê wî nebînin û dijmintiya çeteyan ku garan û kerîyan didizin, bi ti rengî nikare ziyane bigihîne wî.

6. Ya Zerdeşt!

Vê gotara şandî di demekê de ku çeteyek nêzik dibe yan komek ji çeteyan an komek ji dêwan bigihêjin, bi dengekî bilind bibêje.

Wê demê dirwendên dêwperest ên kînewer û sêhrbazên ku cadûyan bi kar tînin û periyên ku karên periyane dikin, dê bitirsin û birevin.

Dêw wê perîşan bi paş ve birevin û xwe veşêrin û dêwperest û serkêş wê bêhêz û devgirtî bimînin.

7. Mîna kûçikê şivanan ku li dora kerî digere, em jî li dora Sirûşê pîroz ê eşewen û serkeftî digerin.
Em wiha, Sirûşê pak û serkeftî bi hizra qenc, gotina qenc û kiryara qenc niyaz dikin.
8. Ez Sirûşê eşewen ji bo fer û heybeta wî, ji bo hêz û serkeftina wî, ji bo niyaza ku ji yezdanan re bi cih tînin, bi nimêjeke bi dengê bilind û bi zewr niyaz dikim.
Ez Eşeyê mezin û Neryosengê berz niyaz dikim.
Xwezî Sirûşê pîroz ê serfiraz di hawara me de were.
9. Em Sirûşê eşewen niyaz dikin.
Em mezinê bilind, Ehûremezda niyaz dikin ku di eşeweniyê de, serhatî ye û ji hemûyan bilindtir e.
Em hemû sirûdên zerdeştî û hemû kiryarên qenc niyaz dikin: tiştê ku hatiye kirin û tiştê ku dê were kirin.
Yinghiye Hhatem...

Kirdeya Diduyan

10. Em Sirûşê pîrozê mezin û sîhanperwerê eşewen, mezinê Eşe niyaz dikin.
Yê ku mêrê gunehkar Kiyeze têk bibe.
Yê ku jina gunehkar Kiyêzî têk bibe.
Yê ku dêwê pir bihêz ê dirûc -wêrankarê jiyânê- serkut bike.
Yê ku nobedar û zêrevanê bexteweriya hemû cîhaniyan e.
11. Yê ku qet ranazê û bi şiyarî xulqeta Mezda biparêze.
Yê ku qet ranazê û bi şiyarî nobedariya xulqeta Mezda bike.
Yê ku piştî avabûna rojê, dê seranserê cîhana estûmend bi çekên amade biparêze.
12. Yê ku ji destpêka xulqeta her du mînûyan -Spendmînu û Engremînu- ve qet ranezaye û cîhana Eşe parastiyê.
Yê ku bi roj û şev, bê navber bi dêwên Mezenderî re şer dike.
13. Yê ku ji tirsê dêwan natirse û nareve.
Yê ku hemû dêw -bi neçarî- ji wî ditirsin û ji tirsan berê xwe didin tarî-tiyê.¹

¹ Y. 57, benda 18an.

Kirdeya Sisêyan

14. Yese Ehû Weyryû...

Em Sirûşê pîroz û bilind û cîhanparêz û eşewen, mezinê eşewenê niyaz dikin.

Yê ku nobedarê peyman aştiya di navbera dirwend û eşewenê herî spend de ye.²

Yê ku emşaspendan li heft welatên li ser rûyê erdê ber bi wî ve hatin.

Yê ku mamostayê dîn e û Ehûremezdayê eşewen, bi xwe dîn hînî wî kir.

.....³

Kirdeya Çaran

15. Yese Ehû Weyryû...

Em Sirûşê pîroz û bilind û cîhanparêz û eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Yê ku Ehûremezdayê eşewen, ew ji bo têkbirina dêwê hêrsê yê albixwîn hîlbijart.

Em nobedarê peyman aştîyê û serkeftinê niyaz dikin ku şer û tundiyê têk bibe.

16. Hevalên Sirûşê eşewen, hevalên Reşnê herî rast, hevalên Mihra mezin a çêregehê, hevalên bayê eşewen, hevalên qeç ên mezdaperestiyê, hevalên Ereştatê cîhanperwer û mifadêrê cîhan, hevalên Eşeyê qeç, hevalên Çistiyê qeç, hevalên Çistayê herî dirust...

17. ...Hevalên hemû yezdanan, hevalên Mensereyê, hevalên dada dijedêw, hevalên rêbaza dêrîn, hevalên Emşaspendan, hevalên Sûşyantên me mirovên eşewen, hevalên hemû xulqeta Eşe...

.....⁴

Kirdeya Pêncan

18. Yese Ehû Weyryû...

¹ Bendên 8-9 ên vê Yeştê.

² Mihr. Benda zyan.

³ Bendên 8-9an ên vê Yeştê.

⁴ Bendên 8-9 ên bê Yeştê.

E, Sirûşê pîroz ê bilind û serkeftî û cîhanperwer û eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin. Mîna niyazkarê pêşkêşiya pêşîn û paşîn û navîn û pêşîn bi yekemîn û pêşîn û navîn û pêşîn.

19. Em hemû serkeftinên Sirûşê eşewenê dilêr ê ten-Mensere, pehlewane bîhêz û şervanê bîhêz ê milan niyaz dikin ku dêwan serkut bike. Em serkeftinên wî pîrozê serdest û eşewen û xelatdêrê serkeftinê -Sirûşê eşewen- û yezdanê Eriştî niyaz dikin.

20. Em hemû wan xaniyên ku di çavdêriya nobedariya Sirûş de ne niyaz dikin. Em xaniyên ku tê de qedrê Sirûşê eşewen tê girtin û mêrikê eşewen û jêhatî yê di hizra qenc de serkeftî di gotina qenc de serkeftî û di kirdeya qenc de serkeftî, bi başî pejirandibin.

21. Em peykerê Sirûşê eşewen niyaz dikin.
Em peykerê Reşnê herî rast niyaz dikin.
Em peykerê Mihra mezin a çêregehê niyaz dikin.
Em peykerê bayê eşewen niyaz dikin.
Em peykerê dînê qenc ê mezdaperestiyê, niyaz dikin.
Em peykerê Eriştatê cîhanparêz û cîhanperwer û mifadêrê cîhanê niyaz dikin.
Em peykerê Eşiya qenc niyaz dikin.
Em peykerê Çîstiyê qenc niyaz dikin.
Em peykerê Çîstayê herî dirust niyaz dikin.

22. Em peykerê hemû yezdanan niyaz dikin.
Em peykerê Mensereyê niyaz dikin.
Em peykerê edaleta dijedew niyaz dikin.
Em peykerê rêbaza dêrîn niyaz dikin.
Em peykerê emşaspendan niyaz dikin.
Em peykerê Sûşyantên xwe xelkê eşewen niyaz dikin.
Em peykerê seranserê xulqeta eşewen niyaz dikin.

23. Yese Ehû Weyryû...

Em ji Sirûşê eşewenê dilêr ê tenmensereyê dijwar ê ehûreyî re silav û hez-
kirinên xwe dişînin.

1 Bendên 8-9an ên vê Yeştê.

Eşem Wuhû...
Ehmayî Reşeçe...¹²

12. Reşn Yeşt

Kêfxweşî ji Reşnê herî rast û Eriştatê cîhanparêz û cîhanperwer û gotina rasteqîn a di dil de ya cîhanparêz re.

1. Zerdeştê eşewen pirsî:

Ya Ehûremezdayê eşewen! Ya ew kesê ku her tiştê ku ez bipirsim, dizanî!
Û nayêyî xapandin! Ya zaneyê jîr! Ya kesê ji her tiştî agah û jîr!
Min berê xwe daye te û bi gotina rast ji te dipirsim, bersiva min bide:
- Kîjan rastî û dirustî di Menterya wercavend de heye ku bilindker, mezin, perestar, bihêz, karzan û serhatiyê mexlûqên din e?

2. Wê demê Ehûremezda got:

Ya Spîtmanê eşewen!
Bi rastî ez ê te ji wê Mensereya wercavend û pir biheybet û ji wê rastiya ku di Mensereyê wercavendê de heye ku bilindker, serkeftî, perestar, bihêz, karzan û serhatiyê mexlûqê din e agahdar bikim.

3. Ehûremezda got:

Divê sêyekê Bersemê ber bi rojê vekî û bibêjî:
- Em ji bo dadxwaziyê hatine vir.
Em kêfxweşiya Reşnê bihêz daxwaz dikin.
Ez di vî dînî de, Werê³ Ehûremezda weke hevvalê bangî alîkariyê dikim, ber bi agir û Bersemê ve, ber bi destên tijî ve, ber bi Werê rûn ve û ber bi şîreya giyayan ve.

4. Nexwe ez ê wê demê -ku Ehûremezda me- li gel bayê serkeftî, li gel Damwîş Opemene, li gel ferê Kiyanî û li gel xelata mezdaçêkirî, bême alîkariya te û ber bi Werê rûn ve û ber bi giyayan ve bêm.

5. - Em ji bo dadxwaziyê hatine vir.

¹ Y. 68, benda uan.

² Di destnivîsên Avestayê de piştî vê Yeştê, "Sirûş Yeştê Serîşb" hatiye nivîsandin ku heman "Yesne, Hat 57" e û em di wê beşa Yesneyê de aniye û pêwîst nabinin ku dubare li vir binin.

³ Weinghe (yad. Wer).

Em daxwaza kêfxweşiya Reşnê bihêz dikin.

Ez li vî Werî, bangî dostekî dikim bo alîkariyê da ku ber bi agir û Bersem,
ber bi destên tijî, ber bi Werê rûn û ber bi şîreyê giyayan ve bê.

6. Nexwe bila Reşnê mezin ê bihêz bi bayê serkeftî re, bi Damwîş Opemene
re, bi ferê Kiyani re û bi xelata mezdaçêkirî re, were alîkariya te û ber bi
vî Werê rabûyî, ber bi êgir û Bersemê ve, ber bi destên tijî ve, ber bi Werê
rûn û şîreyê giyayan ve bê.

7. Ya Reşnê eşewen! Ya Reşnê herî rast! Ya Reşnê herî Spend! Ya Reşnê herî
zane! Ya Reşn ku ji hemûyan baştir dikarî venasî! Ya Reşnê ku ji hemû-
yan baştir dikarî dût dibînî! Ya Reşnê ku ji hemûyan baştir dikarî dût
têbigihêjî! Ya Reşnê ku ji hemûyan baştir di hawara dadxwaz de têyî! Ya
Reşnê ku ji hemûyan baştir dizan tine dikî!

8. Eger tu azirandî nebî, dadxwaz baştir bigihînî tiştê ku dixwaze, baştir
birînan çêkî û diz û çeteyan tine bikî.

9. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li welatê Erzehî jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

10. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li welatê Sewehiyê jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

11. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li welatê Frerde Zefşoyê jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

12. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li welatê Wîdezefşoyê jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

13. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li welatê Wawer û Bereştiyê jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

1 Bendên 5-7 ên vê Yeştê, ji bilî vir, heya dawîya benda 37an, di dawîya hemû bendan tê
ku em ê li dewsa wan, xêzeke vala dayînin.

14. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li welatê Wawer û Ceriştîyê jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

15. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li welatê binûr ê Xwenîreseyê jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

16. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu di zeryaya mezin a Keritê de jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

17. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li ser darekê bî ku hêlîna Sîmir li ser be û di nava zeryaya mezin a Keritê de çêbûye -dara ku xwedî dermanên qenc û dermanên biþandor e û hemû jê re dibêjin bijîşk; dara ku tovê hemû giyayan tê de hatiye çandin- em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

18. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li ser çavkaniya çemê Rengha jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

19. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li delavê çemê Rengha jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

20. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li kêleka vî erdî jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

21. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li hundirê vî erdî jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

22. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li her cihê vî erdî jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

23. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li ser çiyayên binûr û pir bilind ê Elburzê jî bî; Elburza ku mij ji lûtkeya wê ranebe -wê dera ku ne şev heye û ne tarîfî, ne bayê sar û ne bayê germ, ne nexweşiya kujer heye û ne gemara dêwçêkirî- em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

24. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li ser fêza çiyayê pesinandî û zêrîn ê Hokerê jî bî; wî cihê ku Erdwîsewerê Enahîta ji bilindahiya bi qasî hezar bejna mirovan were xwarê - em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

25. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li ser fêza çiyayê Elburzê jî bî; cihê ku stêrk û heyv û roj, li dora wî dizivirin - em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

26. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li esmanê stêrka Wenendê mezdaçêkirî jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

27. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li esmanê stêrka biheybet û binûr a Tişterê jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

28. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li ser esmanê stêrka Heftorengê jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

29. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li esmanê stêrkên xwedan tovê avan jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

.....

30. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li esmanê stêrkên xwedî tovê erdê jî bî, emê te bangî alîkariyê bikin.

.....

31. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li esmanê stêrkên xwedî tovên giyayan jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

32. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li esmanê stêrkan jî bî ku ayîdî Spendmînû ne, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

33. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li esmanê stêrkên xwedî tovê çêlekê jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

34. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li esmanê roja bilez jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

35. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li hewayaya biheybet a bê destpêk jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

36. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li esmanê bihuşta pakan jî bî -cîhê ku seraya hemû xweşiyar e- em ê alîkariyê ji te bixwazin.

37. Ya Reşnê eşewen!

Eger tu li Gerzemana binûr jî bî, em ê alîkariyê ji te bixwazin.

38. Yese Ehû Weyryû...

Ez rêz û hezkirinên xwe pêşkêşî Reşnê herî rast û Ereştatê cîhanparêz û cîhanperwer û gotina rast a di dil de ya cîhanparêz dikim.

Eşim Wuhû...

Ehmayî Reşeçe...¹

¹ Y. 68, benda 11an.

13. Ferwerdîn Yeşt

Kêfxweşî ji fereweşiyên pir bihêz ên eşewenan û fereweşiyên yekemîn mamostayên dîn û fereweşiyên peyamhêneran re.

Kirdeya Yekê

1. Ehûremezda ji Spîtman Zerdeşt re got:

Ya Spîtman!

Niha bi rastî ez te ji hêz û şîyan û fer û piştevaniya fereweşiyên jêhatî yên serkeftî yên eşewenan agahdar dikim ku çawa fereweşiyên eşewenan ên jêhatî hatin alîkariya min û çawa alîkariya min kirin.

2. Ya Zerdeşt!

Ji ber fer û heybeta wan e ku ez esmên li jorê radigirim da ku ji jor ve tîrêjan biweşîne.

Esmanê ku ev erd û hawirdora wî weke xaniyekî dagirtiye.

Esmanê bihêz û pir mezin ku di cîhana mînûyî de hatiye rakirin û wekî ku hesinekî sorkirî li ser qalîkê sêyem ê erdê diteyise.

3. Esmankî mîna kincê stêrka azîna mînûyî ku Mezda û Mihr û Reşn û Spendarmez li xwe kirine.

Esmanê ku ser û binê wî neyê dîtin.

- 4-8. Ya Zerdeşt!

Ji ber fer û heybeta wan e ku ez Erdwîswerê Enahîta -ku li her ciyekî belav, dermandêr, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî ye- xwedî dikim.

9. Ya Zerdeşt!

Ji ber fer û heybeta wan e ku ez vî zeviyê mezin yê ehûreçêkirî diparêzim: Vî erdê mezin ku gelek tiştên xweşik tê de hene; ku hemû cîhana estûmend -candar û bêcan- û çiyayên bilind ên xwedan çêre û avên mezin tê de hene.

10. Li ser vî erdî, çemên gur diherikin.

Li ser vî erdî, ji bo xwedîkirina çêlek û mirovan, ji bo parastina welatên

1 Di edebiyata îraniyan a dînî de, erd ji sê qalîkan pêk tê û li vir dibêje ku esman li ser qalîkê sêyemîn, ango post û rûyê erdê diteyise. Di hin nivîsan û di benda Heşnê de, li dewsa hesinê sorkirî, "Xumahen" hatiye nivîsîn.

îranî, ji bo parastina her pênc heywanan¹ û ji bo parastina mêrên eşewen ên pak, giyayên cida cida şîn dibin.

11. Ya Zerdest!

Ji ber fer û heybeta wan e ku ez zarokên zindî di malzaroka dayikan de xwedî dikim da ku nemirin û berî jidayikbûnê, hestî û mû û goşt û hinav û pê û endamên wan ên nêr an mê pê ve dikim.

12. Eger fereweşiyên bihêz ên eşewenan alikariya min nekirana, wê demê wê celebên herî baş ên heywan û mirovan ji min re nemana; Dirûc ê bihêz bibûya û desthilatdarî bikira û cîhana estûmend ê ji Dirûcê re bima.

13. Dirûc ê di nava erd û esmên de -di nava du mînûyan de- cih bigirta. Dirûc ê di nava erd û esmên de -di nava du mînûyan de- bihêz û zal bibûya. Wê demê Engremînûyê serdest û xurt, ji Spendmînûyê têkçûyî, gav bi paş ve nedivê.

14. Ji ber fer û heybeta wan e ku av ji çavkaniyên her tim herikbar diherikin. Ji ber fer û heybeta wan e ku giya ji rîçikên hişknebar li ser erdê şîn dibin. Ji ber fer û heybeta wan e ku bayên berbelav ên ewran, her tim ji cêhên xwe diherikin.

15. Ji ber fer û heybeta wan e ku jin tovên zarokan di malzarokên xwe de werdigirin.

Ji ber fer û heybeta wan e ku jin bi zarokan ducanî dibin.

Ji ber fer û heybeta wan e ku jinên ducanî hêsan diwelidin.

16. Ji ber fer û heybeta wan e ku mêrên encumenî ji dayik dibin: mêrê ku bikare di nava encumenan de gotina xwe têxe guhan, mêrê zane ku bikare ji gotûbêja bi Gewteme re serkeftî derkeve.

Ji ber fer û heybeta wan e ku roj, di riya xwe de diçe.

Ji ber fer û heybeta wan e ku heyv, di riya xwe de diçe.

Ji ber fer û heybeta wan e ku stêrk, di riya xwe de diçe.

17. Ew fereweşiyên eşewenan in ku di şerên dijwar de, heval û hogirên herî baş in.

Ya Spîtman!

¹ Îraniyên wê demê, heywan li ser pênc beşan dabeş dikirin: Heywanên avê, xijok, balinde, heywanên azad ên bixêr û heywanên ku diçêrin.

Fereweşiyên yekemîn mamostayên dîn û fereweşiyên hê jidayiknebûyî
-Sûşyantên nûjenkêrên cîhanê- di nava fereweşiyên eşewenan de, ji he-
mûyan xurttir in.

Ya Spîtman Zerdeşt!

Fereweşiyên din (Fereweşiyên hê zindî) ji fereweşiyên eşewenên çûyî
bihêztir in.

18. Yê ku di dirêjahiya jîyanê de, fereweşiyên eşewenan bi qencî biparêze û
Mihra mezin a çêregehê û Ereştatê cîhanparêz û cîhanperwer bi qencî
ragire -çî desthilatdarê welatekî be û çî serwerê warekî- dê kesê herî ser-
keftî be.

19. Ya Spîtman!

Ev e zor û hêz û fer û hevaltî û piştevaniya fereweşiyên bihêz û serkeftî
yên eşewenan ku bi rastî min tu ji wan agahdar kirî, fereweşiyên bihêz ên
eşewenanî ku alîkarî dane min.

Kirdeya Diduyan

20. Ehûremezda ji Spîtman Zerdeşt re got:

Ya Spîtman Zerdeşt!

Eger di vê cîhana estûmend de çeteyek pêşiya te bigire, eger ji şer û niya-
za tirsbar, ji canê xwe bitirsî ya Zerdeşt! Wê demê vê gotinê jê bigire. Vê
gotina pîroz bi dengê bilind bixwîne ya Zerdeşt!

21. Ez fereweşiyên pak û jêhatî yên eşewenan niyaz dikim û distirê m û bangî
alîkariyê dikim.

Em fereweşiyên girêdayî xanî û gund û bajar û welatê Zertûştûm niyaz
dikin.

Em fereweşiyên eşewenan ku bûne û hene û dê hebin, niyaz dikin.

Em fereweşiyên hemû koman, fereweşiyên herî bihêz ên komên mezin
niyaz dikin.

22. Fereweşiyên ku esman ragirtine, av ragirtine, zevî ragirtine, çêlek ragir-
tine, zarokên bican di malzaroka dayikan de ragirtine ku nemirin û berî
ji dayik bûnê hestî û mû û goşt û hinav û pê û endamên wan ên nêr û mê
bi hev ve bigirin.

1 Nemaî, mirî.

23. Fereweşiyên ku gelek bexşende ne; ku bi hêz bigihêjin; ku bi qencî bigihêjin; ku xurt bigihêjin; ku dilêr bigihêjin; ku li pey dadxwaziyê bigihêjin.
 Di şerê bixwîn de, divê alîkarî ji wan bê xwestin.
 Di şêr de, divê alîkarî ji wan bê xwestin.
 Di cengê de, divê alîkarî ji wan bê xwestin.
24. Ew in ku dê alîkarîxwazan bi ser bixin; ku belengazan rizgar bikin; ku derdmendan tendirust bikin; ku eşewen -eşewenê ku wan di halê dia û niyazan de zewr niyaz bike- ferê qenc pêşkêş bike.
25. Fereweşiyên li cihên ku mirovên eşewen, pirtir baweriyê bi Eşe bînin, li cihê ku niyazên mezin hatibin amadekirin, li cihê ku bi mêrên eşewen re şer nekiribin, kêfxweştir derdikevin.

Kirdeya Sisêyan

26. Em fereweşiyên bihêz û qenc ên eşewenên pak niyaz dikin ku siwarên herî zormend, pêşengên herî çalak, piştevanên herî bihêz û çekên herî xedar in û yên ku berê xwe bidin wî, dê ji êrişên dijmin parastî bin.
27. Em wan qencan, wan baştirnan -Fereweşiyên eşewenan ên qenc, bihêz û pak- dema ku me Bersem belav kir, niyaz dikin.
 Divê ew di qada şêr de û di dema şêr de -cihê ku mêrên dilêr di qada şêr de pev diçin- ji bo alîkariyê bêne gazîkirin.
28. Mezda ji bo alîkariyê gazî wan kir, ji bo parastina esman û erd û av û giyayan, dema Spendmînû esman bilind kir; dema ku av û erd û çêlek û giya afirandin; dema ku zarokên candar di malzaroka dayikan de parast ji bo ku nemirin û berî ji dayik bûnê hestî û mû û goşt û hinav û ling û endamên wan ên nêr û mê bi hev ve kir.
29. Spendmînû fereweşiyên bihêz, aram, çavxweşik, hûrbîn, niyoşa,¹ ji mêj ve asûde, bilind, kemergirêdayî, di gora qenc û fereh de cihgirtî, bilindfir, bextewer û navdar ji bo nobdedariya esmên danîn.

¹ Biser. Kesê ku baş dibihîze.

Kirdeya Çaran

30. Em fereweşiyên qenc û bihêz ên eşewenan niyaz dikin ku di dostanî û di kiryanan de qenc in û mirovan naêşînin.
Ew xelkên we hûn mirovên qenc, razdar, hûrbîn, çarebexş, navdar, serkeftiyên şeran berî niha neêşandibin, li ba we cihê xwe dibînin û dê bibin hevalbendên we yên dêrîn.

Kirdeya Pêncan

31. Em fereweşiyên qenc û pak ên eşewenan niyaz dikin ku bi îradeya xurt û hêza zêde, bi serdestî li dijî neyaran dixebitin û baskên wan ên xurt dê bedxwazan ji kar bidin sekinandin.

Kirdeya Şeşan

32. Em fereweşiyên qenc û pak ên eşewenan niyaz dikin ku peymannas, dilêr û xurt in û li hember xefikên dijminan, me sitar dikin.
Ew mînuşiyên bexşayîşgerên dermanker ên ku ji dermanên Eşe behremend in, ku weke erdê mezin û weke rûbaran dirêj û weke rojê bilind in.

Kirdeya Heftan

Em fereweşiyên qenc û pak ên eşewenan niyaz dikin ku çalاک, dilêr, karzan û xofnak wê bigihêjin û hemû şerên dijminan -çi dêwan, çi xelkên dirwend- tine bikin.

Fereweşiyên ku bi xwesteka xwe, şerkeran di dema êrişan de bişikînin.

34. Ya herî bihêzê mexlûqan

Hûn qencyên xwe -serkeftin û serdestiya ehûreçêkirî- pêşkêşî mirovên welatînan dikin ku li wir bi nebaşî ji qencyên we behremend nebûbin û hûn ji aliyê wan ve nehatibin êşandin. Wî cihê ku we hêjayî niyaz û diayan bizanin û hûn di wê riya xwe ya hîlbijartî de bimeşin.

Kirdeya Heştan

35. Em fereweşiyên qenc û pak ên eşewenan niyaz dikin; ew navdarên serkeftiyên şeran û mertaldar ku ji riya rast berê xwe nedabin riya xwar.
Yê ku ber bi pêş dibeze û yê ku li pey wî dibeze -her du- ji fereweşiyên alîkariyê dixwazin.

Li pey êrişkar, ji bo girtina pêşeng û pêşverû û ji bo rizgariya ji destê dij-
minan banga alîkariyê bike.

36.

Kirdeya Nehan

37. Em fereweşiyên qenc û bihêz ên eşewenan niyaz dikin ku gelek şervanan
kom bikin; ew şervanên rextgirêdayî ku bi alên binûr û bilindkirî, ji bo
şêr dilezînin.

Ew in ku beriya niha -dema şerê Xştawîyên dilêr bi Danoyan re- ghiştin.

38. We beriya niha êriş û şerên Danoyên Tûranî têk şikandin.

Bi alîkariya we bû ku beriya niha, Kerşenez -her wiha Xştawîyan û Sûş-
yantên dilêr ên navdarên serkeftî- gelekî bihêz bûn û xaniyên xofnak ên
zêdetirî deh hezar fermanrewayên Danoyan wêran bûn.

Kirdaya Dehan

39. Em fereweşiyên bihêz û qenc ên eşewenan niyaz dikin ku her du baskên
rêzên artêşa dijmin têk şikandin; navenda artêşê ji hev belav kirin û alî-
kariya qencan kirin û bedkar kirin tengasiyê û çalakane lezandin.

Kirdeya Yazdehan

40. Em fereweşiyên pak û qenc ên eşewenan niyaz dikin.

Ew bihêzên dilêr û serkeftî di şêr de ku geh asûdehî raber dikin û geh êriş
dikin û geh di tevgerê de ne...²

Ew eşewenên ku dadxwazan bi ser dixin û xêrxwazan bextewer dikin û
nexweşan pak dikin û xwedan peykerekî lêhatî û rewaneke bilind in.

41. Fereweşî dê wî kesî bextewer bikin ku wan mîna wî mêrî -Zerdeştê
eşewen, mezinê cîhana estûmend û mezinê mêran- niyaz bike, dema ku
qesda karekî kire, dema di tirs û xofê de bû.

42. Dema banga dadxwaz rabe, ew ê bi leza hêza xeyalê ji esmên dakevin; bi
hêza qenc kiryara ehûreçêkirî û serdestiya ku wê tiştên giranbiha bîne û
heybeta pak û pîroz bîne û li gor ayîna Eşe hêjayî niyaz û diayan e.

¹ Benda 25an a vê Yeştê.

² Li vir peyvek nayê fêmkirin.

43. Ew dê Setewîs di nava erd û esmên de bixin tevgerê da ku dadxwaziya dadxwazan bibihîze û baranê bibarîne. Baranê bibarîne û ji bo xwedîkirina çêlek û mirovan, xwedîkirina welatên aryan û pênc celebên heywanan û alîkariya mêrikên eşewen giyayan şîn bike.

44. Setewîsê xweşik û binûr û pir tîrêj wê di nava erd û esman de bigere û dadxwaziya dadxwazan bibihîze û baranê bibarîne. Wê baranê bibarîne ji bo xwedîkirina çêlek û mirovan, ji bo xwedîkirina welatên îranî, ji bo xwedîkirina pênc celebên heywanan û ji bo alîkariya mêrikên eşewen giyayan şîn dike.

Kirdeya Diwazdehan

45. Em Fereweşiyên qenc û pak û bihêz ên eşewen niyaz dikin ku bi kum, meral û çekên hesin, di qada binûr a şêr de şer dikin; ku ji bo tinekirina hezaran dêwan xencer tûj kirine.

46. Eger bayek dest bi weşînê bike û bêhna şervanan bîne nava wan,¹ ew ê berê xwe bidin wan şervanan ku serkeftin çarenivîsa wan e; ber bi cihê ku şervan berî şûrkîşandin û milvedana xwe, wê ji bo wan -Fereweşiyên eşewenan ên qenc û bihêz û pak- niyaz bikin.

47. Her yek ji du komên şervanan ku destpêkê bi dirustbawerî û rasthizirî wan nimêjan bikin, wê fereweşiyên eşewenan ên qenc, bihêz û pak, bi Mihr û Reşn û Damwîş Opemene û bayê pîroz, berê xwe bidin wan koman.

48. Ew ê erdên dijmin -bi sûda şervanên ku fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz, bi Mihr û Reşn û Damwîş Opemene û bayê pîroz, berê xwe dane wan- bi derbekê têk bibin: bi pêncî sedan, bi sedan hezar, bi hezaran dehhez, bi dehhezaran sedhez.

Kirdeya Sêzdehan

49. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin ku dema Hemesepmedem ji gorên xwe derkevin û deh şevên peyhev agahdarbûnê li vir bimînin:

¹ Fereweşiyên.

50. - Kî wê me niyaz bike?
 - Kî wê sirûda niyaza me bixwîne û me kêfxweş bike?
 - Kî wê me bi destê bexşindehiyê, bi şîr û kinc û niyazên ku xelata wan wê xelatdêr bigihîne Eşe, bipejirîne?
 - Wê navê kîjanî me niyaz bike?
 - Wê rewana fikra me niyaz bike?
 - Wê van niyazan pêşkêşî kîjanî me bike, ji bo ku xwareka bêpayan û mayinde bide wî?

51. Kesê ku wan bi destê bexşindetiyê, bi şîr û kinc û bi niyazên ku dayîna wan bikare bexşindetiyê bigihîne Eşe, niyaz bike, fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz -eger aciz û bihêrs û bêkêf nebe- wê daxwaza wî bikin.

52. Ev.xanî ji koma ajel û mêran behremend bibe!
 Ev xanî ji hespa çapik û faytûna mezin behremend bibe!
 Ev xanî ji mêrê payedarê encumenî behremend bibe! Mêrikê ku her tim me bi destê bexşindetiyê, bi şîr û poşak û bi niyazinan niyaz dike ku xelata wan bikare bexşindetiyê bigihîne Eşe.

Kirdeya Çardehan

53. Em Fereweşiyên eşewenan ên qenc, bihêz û pak niyaz dikin ku avên mezdaçêkirî gihandin avrêyên xweşik; avên sekinî ku heya demeke dirêj piştî afirandinê nedihêrikîn.

54. Niha ew av kêfxweşiya Ehûremezda û Emşaspendan di avrêyên mezdaçêkirî de ber bi cihê firîşteyan, ber bi welatên ku ketine bin kontrolê, herikbar in.

Kirdeya Pazdehan

55. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin ku giyayên avis ber bi baxên xweşik ve bi rê kirin; giyayên licihmayî. Ku heya demeke dirêj piştî afirandinê şîn nedibûn.

56. Niha ew giya, ji bo kêfxweşiya Ehûremezda û emşaspedan di riyên mezdaçêkirî, di cihên bijare yên firîşteyan de, dema ku di fermanê de hatiye, şîn dibin.

Kirdeya Şazdehan

57. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin ku stêrkan û heyv û roj û enîran ber bi riyên pak ve dibin. Ew berî niha heya demeke dirêj ji tirsra şer û êrişên dêwan, di cih de mabûn û tevgera wan tinebû.

58. Niha ew ê bigihêjin dawiya rêkê da ku bigihêjin pêgeha gerîna xwe yî dawî -di rojgara qenc a nûbûna gêtî de.-

Kirdeya Hevdehan

59. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin ku 99999 heb ji wan nobedariya zeryaya binûr a mezin a Keritê dikin.

Kirdeya Hejdehan

60. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin ku 99999 heb ji wan nobedariya stêrka Heforengê dikin.

Kirdeya Nozdehan

61. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin ku 99999 heb ji wan nobedariya peykerê Samê Girşasipê Giswer û Gurzdar dikin.

Kirdeya Bîstan

62. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin ku 99999 heb ji wan nobedariya tovê Spîtman Zerdeştê pak dikin.¹

Kirdeya Bîst û Yekan

63. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin ku 99999 heb ji wan nobedariya zeryaya binûr a mezin a Keritê dikin.

Kirdeya Bîst û Duyan

64. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin. Ew mezin-tir, bihêztir, dilêrtir, serkeftîtir, dermankertir û jêhatîtir ji wê ne ku bi

¹ Li gor nivîsa "Benda Heş" ferreya Zerdeşt di gola Kinsiyeyê de tê girtin û ne tovê wî.

gotinê were anîn.

Bi dehan hezar ji wan di nava niyazkaran de dadikevin.

65. Ya Spîtman Zerdeşt!

Dema av bi fera mezdaçêkirî ji zeryaya mezin a Keritê ber bi jêr ve dakevin, wê demê wê fereweşiyên bihêz û pak ên eşewenan rabin: bi çendîn û çend sedan, bi çendîn û çend hezaran, bi çendîn û çend dehhezaran...

66. Da ku her kes ji bo malbat, gund, welat û warê xwe ji bo bidestxistina avê rabe û bibêje:

- Gelo divê welatê me hişk û wêran bibe?

67. Fereweşî di nava şêr de, ji bo xanî û welatê xwe şer dikin. Ji bo wê dera ku mal û xaniyên wan tê de hebûne; Weke ku mêrikekî dilêr şûr dabe ser milê xwe û malê xwe diparêze.

68. Her yek ji fereweşiyên ku di gîhandina avê ji bo malbat, gund, welat û warê xwe de bi ser bikeve, wê wiha bibêje:

- Divê erdê me bi xêr û ber û xweş û geş bibe.

69. Dema ku serwerê welêt ê jêhatî ji dijminê bikîn bitirse, wê demê wê fereweşiyên wê bangî alîkariyê bike.

70. Fereweşiyên bihêz yên eşewenan -eger ji wî bihêrs, nerehet, aciz û biêş nebin- wê ber bi wî ve bifirin, mîna çawa ku mirîşkeke' qenc a şaper difirin.

71. Ew ê ji bo wî li şerê bi dêwên veşartî û Werineyên xapînok û Kiyezeyê xirabkar û Ehrîmenê mirinçêker ê nepak re, wê weke çek û mertal û zirh bi kar bînin. Weke ku li sed û li hezar û li deh hezar çeperan, birîn çêbûye.

72. Bi vî rengî, ne şûrên tûj, ne gurzên baş nişankirî, ne tîrên xweşavêtî, ne rimên xweşlêxistî û ne kevcaniya bi hêza milan avêtî, dê negihêjin wî.

73. Ew -fereweşiyên eşewenan ên arambûyî, qenc û pak û bihêz- wê derkevin. Dê xwe binimîn û wê amade bibin ku agahdar bibin.

.....

1 Balindeyek e.

2 Benda 50 ya vê Yeştê.

74. Em xulqên afirandî niyaz dikin.
 Em Dînê Sûşyantani niyaz dikin.¹
 Em rihê ajalên erdê niyaz dikin.
 Em rihê heywanên avê niyaz dikin.
 Em rihê heywanên xijok niyaz dikin.
 Em rihê balindeyan niyaz dikin.
 Em rihê heywanên ku diçêrin niyaz dikin.
 Em fereweşiyên hemû heywanan niyaz dikin.
75. Em fereweşiyani niyaz dikin. Em mêrxasan niyaz dikin.
 Em dilêran niyaz dikin. Em yên herî dilêr niyaz dikin.
 Em eşewenan niyaz dikin. Em yên herî eşewen niyaz dikin.
 Em bihêzan niyaz dikin. Em yên herî bihêz niyaz dikin.
 Em yên xurt niyaz dikin. Em yên herî xurt niyaz dikin.
 Em zormendan niyaz dikin. Em yên herî zormend niyaz dikin.
 Em çalakan niyaz dikin. Em yên herî çalak niyaz dikin.
 Em têkoşeran niyaz dikin. Em yên herî têkoşer niyaz dikin.
76. Fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz, afirênerên herî têkoşer ên her du mînuyan in ku berî niha, dema xulqeta wan her duyan -Spendmînu û Engremînu- bi coş û kelecana rabûn ser piyan.
77. Dema ku Engremînu bi bedkarî bi xulqeta Eşe serî hilanî, wê demê Behmen û Azer gava bi pêş ve avêtin.
78. Wan bedkariya Engremînuyê xirabkar wisa bêbandor kirin ku nekarî avana ji herikîne û giyayana ji şînbûne bide rawestandina.
 Avên bihêz ên afirênerê jêhatî û serwerê yekane Ehûremezda, demildest herikîna û giyayana jî dest bi şînbûne kir.
79. Em hemû avana niyaz dikin. Hemû giyayana niyaz dikin.
 Em hemû fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin.
 Em navê avana tînin zimana û niyaz dikin.
 Em navê giyayana tînin zimana û niyaz dikin.
 Em navê fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz tînin zimana û niyaz dikin.
80. Niha di nava hemû fereweşiyên mayinde de em fereweşiyên Ehûremez-

¹ Dîn li vir wateya olê nade.

da niyaz dikin ku mezintirîn û baştirîn û xweşiktirîn û bihêztirîn û hiş-
yartirîn û bilindtirîn û di Eşe de jî bilindeçitirînê mînûyan e...

81. ...Ku zatê wî spî û ronak û binûr Mensere ye, û peykerên ku ew dipejirî-
ne, peykerên emşaspendan ên herî bedew û mezin in.
Em roja bilez niyaz dikin.

Kirdeya Bîst û Sêyan

82. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin.
Em Emşaspendan, serwerên hûrbîn, bejinbilind, bihêz û dilêr ên ehûreyî
niyaz dikin ku wercavendên mayinde ne.

83. ...ku her heft heb wekhev difikirin; ku her heft heb wekhev diaxivin; ku
her heft, xwedan kiryarên wekhev in; ku di hizr, gotin û kiryarê de wek-
hev in û hemûyan tenê bavek û serwerek heye: Ehûremezda.

84. Her yek ji wan dikare li derûna yên din binêre ku tenê li hizra qenc, go-
tina qenc û kiryara qenc û li Gerzmanê difikire.
Riya wan -dema ku ber bi niyaza zewrê ve difirin- bironahê ye.

Kirdeya Bîst û Çaran

85. Em fereweşiyên eşewenan ên pak, qenc û bihêz niyaz dikin.
Em fereweşiyên Azerê Orwazyestê pak ê encumenî, fereweşiyê Sirûşê
pîroz û dilêr ê Leş-Mensereyê biçek ê ehûreyî û fereweşiyê Neryoseng
niyaz dikin.

86. Em fereweşiyê Reşnê herî rast, fereweşiyê Mihra mezin a çêregehê,
fereweşiyê Mensereyê wercavend, fereweşiyê esmên, fereweşiyê erdê,
fereweşiyê giya, fereweşiyê çêlek, fereweşiyê Geye' û fereweşiyên du cî-
hanên eşewen niyaz dikin.

87. Em fereweşiyên Gîwmertê eşewen niyaz dikin, yekemîn kesê ku guhê
xwe da gotin û hîndekariyên Ehûremezda û ji wî malbatên welatên îranî
û nijada îraniyan peyda bûn.
Niha em xelat û fereweşiyên Zerdeştê Spîtmanê eşewen niyaz dikin...

1 Gîwmert.

88. ...yekemîn kesê ku qenc fikirî, yekemîn kesê ku qenc axivî, yekemîn kesê ku qenc tev geriya.

Yekemîn Atirvan, yekemîn Arteştar, yekemîn cotkarê rênçber û ajelperwer, yekemîn kesê ku hîn bû, kesê ku hîn kir, yekemîn kesê ku hêstir û Eşe, Mensereye wercavend, fermanberiya ji Mensereyê wercavend, serweriya mînuî û hemû dezgehên qenc ên mezdaçêkirî ku a Eşe ye, ji xwe re pejirand û wergirt.

89. Yekemîn Atirvan, yekemîn Arteştar, yekemîn cotkarê ajelperwer, yekemîn kesê ku ji dêwan dûr çû û mirovperwerî kir. Yekemîn kesê ku di cîhana estûmend de, nimêja Eşim Wuhû kir; nifir li dêwan kir û eşkere kir ku mezdapereş, zerdeştî, dijedêw û ehûreyî ye.

90. Ew yekemîn kes e ku di cîhana estûmend de gotina ku di dîne Ehûre de bi ziyana dêwan e, tîne zimên.

Ew yekemîn kes e ku di cîhana estûmend de, gotina ku di dîne Ehûre de bi ziyana dêwan e, mizgînî dide.

Ew yekemîn kes e ku di cîhana estûmend de tiştên ku ji dewan in, ji bo niyazkirinê nebaş û nehêja zanî.

Ew e pehlewane hemû jiyana xweş û yekemîn mamostayê serzemînan.

91. Bi alîkariya wî, hemû Mensereya wercavend ku di sirûda Eşim Wuhû... de ye, eşkere bû.

Mezinê cîhanî û mezinê gerdûnê ew e.

Niyazkarê Eşe ku sirişta herî mezin û herî baş û herî qenc e, ew e.

Peyamhênerê dîne ku dîne herî baş e, ew e.

92. Ew e ku hemû Emşaspandan -teví rojê-¹ bi xwesteka xwe û bi dilxweşî û dirustbawerî ji wî re mezintiya cîhanî û mezintiya mînuî xwestin û ew weke niyazkarê Eşe ku mezintirîn û baştirîn û qencirîn zana û peyamhênerê dîne hemû dînan e, bi nav kirin.

93. Dema jidayikbûn û mezinbûna wî, av û giya kêfxweş bûn.

Dema jidayikbûn û mezinbûna wî, av û giya fexr kirin.

Dema jidayikbûn û mezinbûna wî, hemû mexlûqên Spendmînu mizgîna rizgariyê dan xwe.

94. Xwezî bi halê me! Niha Atirvanek ji dayik bû: Spîzman Zerdeşt!

¹ Mihr. Benda 51ê û Gah. Ye. 28, benda 8an.

Ji niha û pê ve, Zerdeşt dê me bi niyaza Zewt û Bersema vekirî niyaz bike.
Ji niha û pê ve, dînê qenc ê mezdaperestî wê li heft welatan belav bibe.

95. Ji niha û pê ve, Mihra mezin a çêregehê, wê hêzê bide fermandeyên welêt û aloziyan bêdeng bike.
Ji niha û pê ve, wê Epam Nepatê bihêz, fermandeyên welat bi hêz bike û wê serhildêran hevsar bike.
Em niha eşewenî û fereweşiyê Medyomahê eşewen, kurê Arastî niyaz dikin ku yekem car, guhê xwe da gotin û hîndekariyên Zerdeşt.

96.

Kirdeya Sîh û Yekê

143. Em fereweşiyên mêrên eşewen ên erdên îranî niyaz dikin.
Em fereweşiyên jinên eşewen ên erdên îranî niyaz dikin.
Em fereweşiyên mêrên eşewen ên erdên tûranî niyaz dikin.
Em fereweşiyên jinên eşewen ên erdên tûranî niyaz dikin.
Em fereweşiyên mêrên eşewen ên erdên Seyrîme niyaz dikin.
Em fereweşiyên jinên eşewen ên erdên Seyrîme niyaz dikin.
144. Em fereweşiyên mêrên eşewen ên erdên Saynî niyaz dikin.
Em fereweşiyên jinên eşewen ên erdên Saynî niyaz dikin.
Em fereweşiyên mêrên eşewen ên erdên Dahî niyaz dikin.
Em fereweşiyên jinên eşewen ên erdên Dahê niyaz dikin.
145. Em fereweşiyên mêrên eşewen ên hemû welatan niyaz dikin.
Em fereweşiyên jinên eşewen ên hemû welatan niyaz dikin.
Em fereweşiyên qenc, bihêz û pak ên eşewenan ji Gîwmert heya Sûşiyantê serkeftî niyaz dikin.
146. Xwezî fereweşiyên qencan, di demeke nêz de li vir bêne dîtina me.
Xwezî ew di hawara me de werin.
Xwezî ew me -dema em ketin tengasiyê- bi alîkariya xwe ya eşkere biparêzin; Bi piştevanekî mîna Mezdaehûre û Sirûşê pîroz û zane û Mensereya wercavend a zana -ew şaneya dijiminê dêw ku ji Mezdaehûreyê dijedêw e- ku Zerdeşt ji bo sitarkirina cîhanê şand.

¹ Ji vir û heya dawîya benda 142yan (dawîya kirdeya sihem) listeyeke dût û dirêj ji navên eşewenan û navdaran heye ku fereweşiyên wan tên pesnandin. Ji ber ku ev nav diyar in û ji bo xwîneran ti sûdeke wan tine, lewre me ew bend jêbirine.

147. Ya fereweşiyên eşewenan! Gelî qencan! Gelî avan! Ya giyayan!
 Bi şadmanî û qedirgiranî li vê malê werin xwarê û aram bibin û bimînin.
 Gelî bihêzan! Gelî yên herî bihêz!
 Li vir Atirvanên welat -ku li Eşe difikirin- destên xwe ji bo niyaza we û bi
 xwesteka alîkariyê ji me re hilanîne.
148. Em niha fereweşiyên hemû eşewenên mêr û eşewenên jin niyaz dikin
 ku rewanên wan hêjayî niyazê ne û fereweşiyên wan hêjayî dadxwaziyê
 ne.
 Em niha fereweşiyên hemû eşewenên mêr û eşewenên jin niyaz dikin,
 fereweşiyên kesên ku Ehûremezdayê eşewen, niyazkarên wan xelat dike.
 Me ji Zerdeşt bihîst ku ew bi xwe' yekemîn û baştirîn mamostayê dîne
 Ehûreyî ye.
149. Niha em can, dîn, bêhn, rewan û Fereweşiyên yekemîn mamostayan û
 yekem mirîdên dîn, wan mêrên eşewen û jinên eşewen ku bûne sedema
 serkeftina Eşe, niyaz dikin.
 Niha em can, dîn, bêhn, rewan û Fereweşiyên peyamhênerên dîn, wan
 mêrên eşewen û jinên eşewen ku bûne sedema serkeftina Eşe, niyaz di-
 kin.
150. Em mamostayên dîn ku berî vê di mal, gund, bajar û welatan de bûne
 niyaz dikin.
 Em mamostayên dîn ku niha di mal, gund, bajar û welatan de ne niyaz
 dikin.
 Em mamostayên dîn ku wê di mal, gund, bajar û welatan de bin niyaz
 dikin.
151. Em mamostayên dîn ku li mal, gund, bajar û welatan di avakirina xanî,
 gund, bajar û welatan de serkeftî bûne, bi Eşe bextewer bûne, bi Men-
 sereya wercavend bextewer bûne, bi rizgariya derûn bextewer bûn û bi
 behremendiya hemû xweşiyên bextewer bûn, niyaz dikin.
152. Em Zerdeşt mezinê cîhanî û mezinê mînûyî û yekem mamostayê dîn ê
 seranserê cîhanê niyaz dikin ku xêrxwazê mexlûqan, serwerê herî baş ê
 mexlûqan, mexlûqê herî biheybet e, mexlûqê herî feremend e; ji bo niya-
 za hêjatirîne mexlûqan, ji bo niyazkirina hêjatirîne mexlûqan, hêjatirîne
 afirandî ye ku dema kêfxweşiya wî bê xwestin, di aferîne de hêjatirîne

1 Zerdeşt.

mexlûqan e û li ba her yek ji mexlûqan, bi rastî binirx û hêjayî niyaz û hêjayî diayên baştirîn dînê Eşe hatiye binavkirin.

153. Em vî erdî niyaz dikin.

Em wî esmanî niyaz dikin.

Em hemû tiştên xweş ên di nava erd û esmên de niyaz dikin.

Em her tiştê ku hêjayî pesnê ne niyaz dikin û hêjayî niyazkirin û hêjayî diakirinên mirovên eşewen in.

154. Em rewanên heywanên sûdmend ên deştê niyaz dikin.

Em niha derûnên mêrên eşewen û jinên eşewen -li her cîyê ku ji dayik bûbin- niyaz dikin; em wan jin û mêran niyaz dikin ku bi dînê xwe yê qenc ji bo biserxistina Eşe têkoşîne û dê têbikoşin.

155. Em can, bêhn, dîn, derûn û fereweşiyên jin û mêrên eşewen niyaz dikin ku dînzan û pîroz bûne û hene û dê hebin, yên ku ji bo Eşe serkeftin dest xistin.

Yinghiye hatem...

Yese Ehû Weyryû...

156. Xwezî fereweşiyên eşewenan ên bihêz û serkeftî û fereweşiyên yekemîn mamostayên dîn û fereweşiyên peyamhêneran, bi kêfxweşî ber bi vê malê ve werin.

157. Xwezî fereweşî di vê malê de kêfxweş bibin û xelatên qenc û rehmetê ji me re bixwazin.

Xwezî ew bi kêfxweşî vegerin vê malê.

Xwezî ew sirûdên wercavend û ayînen niyazkirinê me bigihînin Ehûremezda û Emşaspendan.

Nabe ku ew ji me bi gazin ji vê malê dîrkevin.

158. Yese Ehû Weyryû...

Em ji fereweşiyên eşewenan ên bihêz û fereweşiyên yekemîn mamostayên dîn û fereweşiyên peyamhêneran re rêz û hezkirinên xwe dişînin.

Eşem Wuhû...

Ehmayî Reşeçe...¹

¹Ye. 68, benda 11an.

14. Behram Yešt

Kirdeya Yekê

1. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin.
Zerdešt ji Ehûremezda pirsî:
Ya Ehûremezda! Ya Spendtirîn Mînû! Ya Dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
- Çekên kîjan yezdanê mînûyî zêdetir in.
Wê demê Ehûremezda got:
Ya Spîtman Zerdešt!
Ew yezdanê mînûyî, Behramê ku Ehûreçêkirî ye.
2. Behramê ehûreçêkirî yekem car, di rengê bayê xurt û bedew ê mezdaçêkirî de ber bi wî ve weşiya û jê re fera mezdaçêkirî, fera qenc a mezdaçêkirî û hêz anî.
3. Paşê Behramê ehûreçêkirî û bihêz jê re got:
Ez bihêztirîn, serkeftîtirîn, feremendtirîn (herî biheybet), qenctirîn, bisûdtirîn dermankertirînê mexlûqan im.
4. Ez ê şerxwaziyê, şerxwaziya hemû neyaran -çi cādû û periyan û çi Kewî û Kerepên zalim- têk bişikînim.
5. Ez ji bo fer û heybet wî -ew Behramê mezdaçêkirî- bi nimêjeke bi dengê bilind niyaz dikim.
Em Behramê mezdaçêkirî -bi şêwaza yekemîn ayîna Ehûre- bi Hewmê têkilî şîr, bi Bersem, bi zimanê têgihîştin û Mensereyê û bi hizir û gotin û kiryara qenc, bi zewr û bi gotina derûn niyaz dikin.
Yengehatem...

Kirdeya Diduyan

6.²

7. Behramê ehûreçêkirî, cara duyem di rengê Werzayê xweşik ê şaxzêrîn de ber bi wî ve hat. Li ser şaxên wî, Emeyê qencafirandî û bilind xuya bû.

¹ Zerdešt.

² Benda îê ya *vê Yeštê* li vir û di destpêka hemû kirdeyên din (heya kirdeya dehem) de tê ku em ê li *dewsa wê xêzeke* vala dayînin.

Behramê ehûreçêkirî wiha xuya bû.

.....

Kirdeya Sisêyan

8.

9. Behramê ehûreçêkirî cara sêyem di rengê hespekî spî yê xweşik û guhzer û hevsarzêrîn de, ber bi wî ve hat. Li ser eniya wî, Emeyê qencafirandî û bilind xuya bû.

.....

Kirdeya Çaran

10.

11. Behramê ehûreçêkirî cara çarem di rengê hêştirekî sermest û gezker û aşop û aloz de -ku hiriyaya wî bi kêrî xelkê tê- ber bi wî ve hat...

12. ...Hêştirê ku di nava nirên² cotgir -dema berê xwe dide hêştirên mê- xwe-dan hezkirineke zêde ye. (Ew hêştirên mê yên ku li cem nirên serxweş bin, asûdetir in.)

Hêştirê ku milên wî pir xurt û lokên wî bihêz in û wê çav û serê wî yên jîr hene; hêştirê bi heybet, bilind û bihêz...

13. ... Hêştirê rengvekirî ku çavên wî yên hûrbîn di şevên tarî de ji dûr ve dixuyin; ku ji sêrî,³ kefa spî dirije; ku li ser çok û piyên xwe yên baş sekiniye, mîna serwerê yekane ku li desthilatdariya li derdora xwe dinêre. Behramê ehûreçêkirî wiha derket:

.....

Kirdeya Pêncan

14.

15. Behramê ehûreçêkirî cara pêncem di rengê berazekî didantûj û lekimtûr

1 Benda şan a vê Yeştê li vir û di dawiya hemû kirdeyên din de tê ku em ê li dewsa wê xêzeke vala dayînin.

2 Nir: Hêştirê nêr.

3 Mebest dev e.

û şervanekî de ber bi wî ve hat...

... Berazê ku bi birînekê dikuje; berazê ingirî ku ti kes nikare nêzîkî wî bibe. Berazê dilêr ê bi rûmetê xalxalî ku amadeyî şêr e û wê ji her aliyî ve êriş bike.

Behramê ehûreçêkirî, wiha xuya bû.

.....

Kirdeya Şeşan

16.

17. Behramê ehûreçêkirî, cara şeşem di rengê xortekî panzdehsalî û binûr û ronahî û çavxweşik bi pehniyên piçûk de, ber bi wî ve hat.

Behramê ehûreçêkirî, wiha xuya bû.

.....

Kirdeya Heftan

18.

19. Behramê ehûreçêkirî, cara heftan di peykerê Warixne de ku nêçîra xwe bi çengalan digire û bi nikulê xwe parçe dike, ber bi wî ve firiya...

... Warixne ku di nava balindeyan de herî tund e û di nava bilindfiran de herî persivik e...

20. ...Di nava rihberan de, tenê ew e ku dikare xwe ji tîra guj -tevî ku ew tîr baş hatibe avêtin jî- rizgar bike.¹

Ew e ku wextê sipêdeyan, bi şaperên² xemilî difire û ji sibê heya êvaran li pey xwarekê digere...

21. ...Ew e ku di nava gêdûkên çiyayan de şaperan li hev dixê, li ser pozê çiyayan li hev dixê, di kûrahiya geliyan û di dirêjahiya çeman de şaperan li hev dixê, li ser şaxên daran şaperan li hev dixê û guh dide awaza çûkan.

Behramê ehûreçêkirî, wiha xuya bû.

.....

¹ Di nivîsê de li vir hevoka "ew an ti kesekî din" heye ku li gor gotin û kêşa helbestê, zêde xuya dike.

² Per û baskên şahane.

Kirdeya Heştan

22.

23. Behramê ehûreçêkirî, cara heştan di rengê heranekî deştî û xweşik de bi qiloçên mezin ber bi wî ve hat.
Behramê ehûreçêkirî, wiha xuya bû.
-

Kirdeya Nehan

24.

25. Behramê ehûreçêkirî, cara nehan di rengê nêriyekî deştî û xweşik de bi qiloçên tûj ber bi wî ve meşiya.
Behramê ehûreçêkirî, wiha xuya bû.
-

Kirdeya Dehan

26.

27. Behramê ehûreçêkirî, cara dehan di rengê mêrekî biheybet û xweşik ê mezdaçêkirî de, ku xencereke zêrêkirî û bi zîveran xemilandî di ber de, ber bi wî ve gav avêtin.
Behramê ehûreçêkirî, wiha xuya bû.
-

Kirdeya Yazdehan

28. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin ku wêrekîyê bide mêran; ji xêrnexwazan re mirinê bîne; cîhanê nû dike; aştiya qenc dide mêran û wan digihîne xweşî û bexteweriyê.
Zerdeştê eşewen, ji bo serkeftina di hizrê de, ji bo serkeftina di gotinê de, ji bo serkeftina di kiryarê de, ji bo serkeftina di pirs û bersivan de, jê re nimêj kir.
29. Behramê ehûreçêkirî, tovê behrewer, hêza baskan, tendirustî û berxwedana ten û hêza bînahiyê da wî ku li ba masiyê Kere ê di nava avê de heye ku dikare pêleke qasî mûyekî di nava çemên rengên dûr-kenar de, di kû-

rahiya hezar bejnên mirovan de bibîne.

Kirdeya Diwazdehan

30.¹

31. Behramê ehûreçêkirî, tovê biber, hêza milan, tendirustî û berxwedana
leş û hêza bînahiyêke wisa da wî ku bi hespan re heye û di şevên tarî û
bê stêrk û bi ewr de, dikare mûyê hespan li erdê bibîne û bizane ka rîşiyê
hespê ye yan ji dêla wî ye.

.....

Kirdeya Sêzdehan

32.²

33. Behramê ehûreçêkirî, tovê biber, hêza milan, tendirustî û berxwedana
leş û hêza bînahiyêke wisa da wî ku bi sîsarka toqzêrîn re heye û dikare
parçeyek goştê bi qasî mistekê ji mesafeya neh welatan nas bike; tevî ku
di mezinahiyê de, bi qasî serê derziyekê biteyise.

.....

Kirdeya Çardehan

34. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin.

Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya Ehûremezda! Ya Spendmînû! Ya Dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Ger ez ji cadûyîya xelkên pir bedxwaz biêşim, çareya wê çi ye?

35. Wê demê Ehûremezda got:

Perekî ji teyrê Warixneê mezin û şaper bistîne û wî bi laşê xwe ve bike û
pê bifire û cadûyîya dijmin tine bike.

36. Her kesê ku hestî yan perekî wî teyrê dilêr pê re hebe, ti mêrekî xurt
nikare wî ji cihê wî derxe û wî bikuje.

Dê ew perê teyrê teyran³ wî kesî sitar bike û gelek mezinahî û heybetê
bide wî.

¹ Benda 28an a vê Yeştê.

² Benda 28an a vê Yeştê.

³ Şîroveyek e ji bo mezinkirina Warixne.

37. Vêca wê fermanrewa û serdarê welat -wî mirovkujî- bikuje; lê ne sed kesan. Ew ê wan¹ bi carekê nekuje. Ew ê tenê yekî bikuje û here.

38. Her kesê ku ev per pê re ye, wê hemû ji wî bitirsin; çawa ku hemû dijmin ji min² ditirsin û di tirsanê xwe de ne; hemû dijmin ji ber hêz û şiyana ku di laşê min de heye, di tirs û xofê de ne...

39. ...Ew serkeftina ku fermandar arezûya wê dikin; fermanrewazade arezûya wê dikin; navdar arezûya wê dikin; Kawûs arezûya wê dikir.

...Ew serkeftina ku hêza hespekî pê re heye; hêza nirekî sermest pê re heye; hêza aveke gur pê re heye...

40. Ew serkeftina ku li ba Ferîdunê dilêr hebû; ew kesê ku Ejlî Dehak serkut kir; Ejlî Dehakê sêpoz û sêserî û şeşçav, ew xwedan hezar celebên çalakîyan, ew dêwê pir bi hêz ê Dirûc, ew dirwendê ziyanderê cîhanê, ew Dirûcê herî zordar ku Ehrîmen ji bo tinekirina cîhana Eşe, bi Bedkaretî di cîhana estûmend de afirand...

Kirdeya Pazdehan

41. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin.

Xwezî serkeftin û heybeta Behram vî xaniyî û garana çelekan bigire nava xwe; çawa ku Sîmir û ewrê biber çiyayan digirin nava xwe.

Kirdeya Şazdehan

42. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin.

Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya Ehûremezda! Ya Spendtirîn Mînu! Ya Dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Divê li ku derê navê Behramê ehûreçêkirî bînin û alîkariyê jê bixwazin?

Divê li kû derê wî niyaz û dia bikin?

43. Wê demê Ehûremezda got:

Dema du artêş li hember hevdu disekinin û amadekariya şer bikin; lê pêşeng negihêjin serkeftina dawîn û têkçûyî tûşî têkçûneke mezin nebin...

¹ Méran.

² Ehûremezda.

44. ...Çar perên Warixne li ser riya her du artêşan birijîne.
Her yek ji du artêşan ku zû ji Emeyê qencafirandî û bilind û Behramê ehûreçêkirî re niyazan bike, dê serketin a wê be.
45. Em ji Eme û Behramê ehûreçêkirî -her du piştevan, her du nobedar, her du zêrevanan- re aferîn dibêjin.
Her du wê li vir û li wir bifirin. Her du wê ber bi jor ve bifirin.
46. Ya Zerdeşt!
Vê Mensereya wercavend ji bilî bav û birayê heq û Atirvanê girêdayî her dê koman hînî ti kesekî neke.
Ev gotineke bihêz û xurt e û bi zimanê vekirî hatiye gotin; bi hêz û çareserker e.
Ev gotinek e ku wê seriyê perîşan derman bike û birîna peydabûyî li lêxistî vedigerîne.
-

Kirdeya Hevdehan

47. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin ku bi Mihr û Reşn re biçe nava rêzên şervanên amade û bipirse:
- Mihra Dirûc kî ye?
- Kî ji Reşn dûr diçe?
- Ez nexweşî û mirinê bikim para kê, ez ku dikarim wisa bikim?
48. Vêçe Ehûremezda got:
Eger xelk, ji Behramê ehûreçêkirî re weke tê xwestin niyazan bikin û dia û niyazên hêja û li gor dînê Eşe bi cih bînin, wê demê lehî û nexweşiyên gurîbûn û Kebestê û faytûnên şervanên dijmin wê bi alên hildayî nekevin erdên îranî.
49. Zerdeşt ji wî pirsî:
Ya Ehûremezda!
- Dia û niyaza hêjayî Behramê ehûreçêkirî ku li ser dînê baştirîn Eşe ye, kîjan e?
50. Vêca Ehûremezda got:
Mêrên welatên îranî divê jê re pezekî yekreng -spî an reş an rengkî din-serjê bikin.

51. Nabe ku ji wê niyazê ti behreyek bigihêje çete yan jinên leşfiroş an neeşewenê ku Gahan nasitrê û tevlihevkerê jiyane û bedkareyê dîne Zerdeştê ehûreyî.

52. Heke ji wê niyazê behreyek bigihêje çete yan jinên leşfiroş an neeşewenê ku Gahan nasitrê û tevlihevkerê jiyane û bedkareyê dîne Zerdeştê ehûreyî. Wê her tim Behramê ehûreçêkirî çare û derman werbigire...

53. ...Nexwe wê ji nişka ve lehî welatên îranî dagire; demildest artêşa dijmin wê bikeve nav erdên îranî; ji nişka ve wê erdên îranî têk bişikîne: bi pêncî sedan, bi sedan hezar, bi hezaran dehhezar, bi dehhezaran sedhezar.

54. Vêca ew¹ ê ji nişka ve biqîre:
Gelî xelkan!

Gelo di dema ku dêwên Wiyambwer û mirovên dêwperest xwîne dirijînin û lehiya xwîne diherikînin de, Behramê ehûreçêkirî û Gûşûrwen hêjayî niyaz û diakirîne nînin?

55. Dema ku dêwên Wiyambwer û mirovên dêwperest giyayê Hepirisî û êzinga Nemike davêjin nava êgir.

56. Dema ku dêwên Wiyambwer û mirovên dêwperest piştî çêlekana birîndar dikin û piştî wan dişikînin û endamên wî dirêj dikin; bi awayê ku qey wan dikujin, lê nakujin...²

Dema ku dêwên Wiyambwer û mirovên dêwperest guhên çêlekana kaş dikin û çavên wî derdixin...

.....

Kirdeya Hejdehan

57. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin.

Ez Hewmê dûrkerê mirinê werdigirim.

Hewmê pîroz werdigirim.

Ez Hewmê qenc werdigirim.

Ez nobedarê tendirustiyê werdigirim.

Kesê ku şaxeyek Hewm li ba xwe xwedî bike, wê di şêr de ji qeyd û benda dijmin rizgar bibe.

¹ Ehûremezda?

² Li vir çend peyv têk çûne.

58. Da ku ez vê artêşê têk bibim; da ku ez vê artêşê bi yekcarî têk bibim; da ku ez artêşa ku li pey min tê, têk bişkênim.

.....

Kirdeya Nozdehan

59. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin.

Kevirê ku girêdayî Sîfwîre ye fermandarzadeyekî werbigire; deh hezar ji fermandarzadeyan wî navdarê bihêz û serkeftî werdigirin...

60. ...da ku ez - mîna hemû îranîyên din - ji serkeftina mezin behremend bibim.

Da ku ez vê artêşê têk bibim.

Da ku ez vê artêşa ku li pey min ketiye têk bibim.

.....

Kirdeya Bîstan

61. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin.

Yese Ehuweyryû...

Hêz ji gerdûnê re! Silav ji gerdûnê re! Nermgotin ji gerdûnê re! Serkeftin ji gerdûnê re! bereket ji gerdûnê re! Avedanî ji gerdûnê re.

"Divê ji bo avedaniya cîhanê hewl bê dayîn û bi dirustî nobedariya wê bê kirin û ber bi ronahiyê ve bê birin."¹

Kirdeya Bîst û Yekan

62. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin ku rêzên şervanan ji hev belav bike; ku rêzên şervanan ji hev biqetîne; ku rêzên şervanan têxe tengasiyê; ku rêzên şervanan perîşan bike; ku rêzên şervanan bi yekcarî tar û mar bike; ku rêzên şervanan bi yekcar têxe tengasiyê; ku redevên şervanan bi yekcarî perîşan bike.

Behramê ehûreçêkirî wê wiha bîne serê rêzên şervanên dêwan, mirovên dêwperest, sêhrdaran, Kewiyan û Kerepên zalim.

.....

¹ Gah. Y. 48, benda 5an.

Kirdeya Bîst û Duyan

63. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin dema ku Behramê ehûreçêkirî di rêzên amade yên şervanên gundên pevgerêdayî de destên Mihra Dirûcan ji pişt ve girê bide; çavên wan bigire û guhên wan ker bike; bi awayekî wisa ku ti kesek nikare bi pêş ve here û li ber xwe bide.

.....

64. Yese Ehû Weyryû...

Ez ji Behramê ehûreçêkirî û Opatatê serkeftî re silav û hezkirinan dişînim.

Eşim Wuhû...

Ehmayî Reşeçe...¹

15. Ram Yeşt

Kêfxweşî ji Enerwayê mezin re ku nobedarê mexlûqên din e.

Kirdeya Yekê

1. Ez av û Bexê² niyaz dikim.

Ez aştiya pîroz û xelatê -her yek ji van duyan- niyaz dikim.

Em vî Enderwayî niyaz dikin.

Em gazî Enderway dikin, ji bo vî xaniyî, ji bo mala Xwedayê vî xaniyî û ji bo mêrxasê ku niyaza zewrê dike.

...Stûr³ û gotar, da ku em dijmin bi carekê têk bibin.

Em yezdanê herî baş niyaz dikin.

2. Afirêner Ehûremêzda li Îranwîcê li rex çemê Daytiyayê qenc li ser textê zerîn, li ser balgiyê zerîn, li ser xalîçeya zerîn, li hember Bersema belav kirî, bi destên tijî ew niyaz kir.

3. ... û ji wî daxwaz kir:

Ya Enderwayê jîr!

¹ Y. 68, benda uan.

² "Bex" di gelek cihên Avestayê de hatiye û wateya wê Xweda û Yezdan e; Lê gelek avestanas li ser vê baweriyê ne ku li vir bi wateya behre û xelat û berx hatiye bikaranîn.

³ Li vir li dewsa sê niqteyan peyvek heye ku wateya wê nayê zanîn û lewre hevok nivîşkan e.

Bexteweriyêke wisa bide min ku xulqeta Engremînû têk bişikînim û xulqeta Spendmînû biparêzim.

4. Enderwayê jîr, ev bextewerî pêşkêşî wî kir û afirêner Ehûremezda bextewer bû.
5. Em Enderwayê eşewen niyaz dikin. Em Enderwayê jîr niyaz dikin.
Ya Enderway!
Em her tiştê te ku yê Spendmînû ye, niyaz dikin.
Ez Enderwayê bihêz û jîr ji bo heybet û tîrêja wî bi nimêjeke bi dengê bilind û bi zewr niyaz dikim.
Em Enderwayê jîr bi Hewmê têkilî şîr, bi Bersemê, bi zimanê têgihiştin û Mensereyê, bi hizr û gotin û kiryara qenc, bi zewr û gotina resen niyaz dikin.
Yengehe Hatem...

Kirdeya Diduyan

6.¹
7. Hoşengê Pîşdadî li bintara çiyayê Elburzê bi hêsin ve girêdayî(?), li ser textê zêrîn, li ser balgiyê zêrîn, li hember Bersema belavkirî, bi destên tijî ew niyaz kir...
8. ...û ji wî daxwaz kir:
Ya Enderwayê serdest!
Bexteweriyêke wisa pêşkêşî min bike ku ji sisiyan diduyê dêwên Mezenderî û dirwendên Werine têk bişkênim.
9. Enderwayê serdest ev bextewerî pêşkêşî wî kir û Hoşengê Pîşdadî bextewer bû.
Em Enderwayê eşewen niyaz dikin.....²

Kirdeya Sisêyan

10.

1 Benda 1ê ya vê Yeştê di destpêka kirdeyên din de ji tê ku em ê li dewsa wê xêzikan dayînin.

2 Benda 5n a vê Yeştê di dawiya kirdeyên din de ji tê ku em ê li dewsa wê xêzikan dayînin.

11. Tehmûrisê çekdar li ser textê zêrîn, li ser balgiyê zêrîn, li ser xaliya zêrîn, li hember Bersema raxistî, bi destên tijî ew niyaz kir...

12. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Enderwayê jîr:

Bexteweriyeke wisa pêşkêşî min bike ku li hember hemû dêwan û xelkên dirwend, li hember hemû cadû û periyar bi ser kevim; ku bikarim Ehrîmen têxim rengê hespekî û sih salan li wî siwar bim heyânî du rexên erdê bibezînim.

13. Enderwayê jîr, ev bextewerî pêşkêşî wî kir û Tehmûris bextewer bû.

Kirdeya Çaran

14.

15. Cemşîdê kerîxweş, li bintara çiyayê bilind û seranser binûr û zêrîn ê Hokerê, li ser textê zêrîn, li ser balgiyê zêrîn, li ser xaliya zêrîn, li hember Bersema raxistî bi destên tijî, pesna wî da...

16. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Enderwayê serdest!

Bexteweriyeke wisa pêşkêşî min bike ku mirovê herî biheybet bim, ku di nava xelkan de, rûhûr¹ bin, ku bi serweriya xwe, heywan û xelkan bêmirin û av û giyayan nehişkbar û xwarekan békêmasî bikim.

“Bi serweriya Cemê dilêr, ne serma bû û ne germa, ne kalbûn bû, ne mirin û ne jî dexesiya dêwçêkirî.”²

17. Enderwayê jîr, ev bextewerî pêşkêşî wî kir û Cemşîd bextewer bû.

Kirdeya Pêncan

18.

19. Eji Dehakê sêpoz li “Kwiyerînte”yê dijwar, li ser textê zêrîn, li ser balgiyê zêrîn, li ser xaliya zêrîn, li hember Bersema raxistî bi destên tijî, pesnê wî da...

¹ Rûyê weke hûriyan.

² Y. 9, benda 5an.

20. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Enderwayê serdest!

Bexteweriyêke wisa pêşkêşî min bike ku ez hemû heft welatan ji mirovan vala bikim.

21. Enderwayê jîr, ev bextewerî pêşkêşî niyazkar, arezûmend û necamêrê niyazkar ê Zewt nekir.

Kirdeya Şeşan

22.

23. Ferîdun kurê Atbîn ji binemaleya bihêz, li warê Werine yê çargoşe, li ser textê zêrîn, li ser balgiyê zêrîn, li ser xaliya zêrîn, li hember Bersema raxistî bi destên tijî, pesna wî da...

24. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Enderwayê jîr!

Bexteweriyêke wisa pêşkêşî min bike ku ez li hember "Ejî Dehak"ê -Ejî Dehakê sêpoz ê sêserî yê şeşçav, xwedanê hezar celeb çalakî, ew dêwê Dirûc ê zir zordar, ew dirwendê ziyandarê cîhanê, ew Dirûcê herî bihêz ku Ehrîmen ji bo tinekirina cîhana Eşe bi dadmendî, di cîhana estûmend de afirand- bi ser bikevim û her du hevserên wî, Sengehûk û Ernewk -ku hêjayî xwedîkirina binemale û hêjayî zêdekirina malbatê ne- ji wî bistînim.

25. Enderwayê jîr, ev bextewerî pêşkêşî wî kir û Ferîdun bextewer bû.

.....

Kirdeya Heftan

26.

27. Gerşasipê dilêr li Gozeyê, tavgeha rengên mezdaçêkirî, li ser textê zêrîn, li ser balgiyê zêrîn, li ser xaliya zêrîn, li hember Bersema raxistî bi destên tijî, pesna wî da...

28. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Enderwayê serdest!

Bexteweriyêke wisa pêşkêşî min bike ku ez bikarim tola birayê xwe

Orwaxişeye ji Hîtaspe bistînim û wî bikujim û laşê wî li pey faytûna xwe kaş bikim; bi heman rengî ku min li Eştî Gefiyeyê serwer, bi Eyû Gefiyeyê mezin û bi Genderiwe -ku di nava avê de dijiya- kir.

29. Enderwayê serdest, ev bextewerî pêşkêşî wî kir û Gerşasp bextewer bû.

Kirdeya Heştan

30.

31. Ewrwesarê mezin li daristana spî, li hemberî daristana spî, di nava daristana spî de, li ser li ser textê zêrîn, li ser balgiyê zêrîn, li ser xaliya zêrîn, li hember Bersema raxistî bi destên tijî, pesnê wî da...

32. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Enderwayê jîr!

Bexteweriyeke wisa bide min ku pehlewana welatên îranî ku welêt diparêze -Keyxusro- me¹ nekuje; û ez bikarim xwe ji çengê Keyxusro rizgar bikim.

Keyxusro ew rakir li nava hemû daristana îraniyan.²

33. Enderwayê serdest, ev bextewerî pêşkêşî wî kir û Keyxusro bextewer bû.

Kirdeya Nehan

34.

35. Hûtewsa ku gelek birayên wî ji binemaleya Nozer hene, li ser textê zêrîn, li ser balgiyê zêrîn, li ser xaliya zêrîn, li hember Bersema raxistî bi destên tijî, pesna wî da...

36. ... û ji wî daxwaz kir:

Ya Enderwayê jîr!

Bexteweriyeke wisa bide min ku di nava xaniyê Keygeştasp de, bi qedir û hezkirî û bi başî bême pejirandin.

¹ Di nivîsê de li dewama "me", "min" hatiye nivîsandin.

² Ev du hevok tevlihev in. Dibe ku orcînala wê wiha bûbe: "Enderwayê jîr, ew bextewer nekir û li hember wî, Hemistarê Keyxusro ew bi ser xist."

37. Enderwayê jîr ev bextewerî da wî û Hûtewsa bextewer bû.
.....

Kirdeya Dehan

38.

39. Keçikên mênkirî, li ser textê zêrîn, li ser balgiyê zêrîn, li ser xaliya zêrîn, li hember Bersema raxistî bi destên tijî, pesna wî dan...

40. ...û ji wî daxwaz kirin:

Ya Enderwayê jîr!

Bexteweriyeke wisa bide me ku em mênên bilind û ciwan bibînin ku di hemû rojên jiyana me de, bi me re baş reftarê bikin û ji me zarokên zane, şiyar û qisexweş bikevin.

41. Enderwayê jîr ev bextewerî da wan û ew bextewer bûn.
.....

Kirdeya Yazdehan

42.

Em Spendmînûyê biheybet û nûranî niyaz dikin.

43. Ya Zerdeştê eşewen!

Bi rastî Enderway navê min e.

Ji ber wê navê min Enderway e ku ez her du xulqetan - xulqeta Spendmînû û xulqeta Engiromînû - dajom.

Ya Zerdeştê eşewen!

Lêger navê min e.

Ji ber wê navê min lêger e ku ez her du xulqetan -xulqeta Spendmînû û xulqeta Engiromînû- dajom.

44. Ya Zerdeştê eşewen!

Li ser hemûyan zalbûyî navê min e.

Ji ber wê navê min zalbûyê li ser hemûyan e ku ez ê bigihêjim her du xulqetan -xulqeta Spendmînû û xulqeta Engiromînû.-

Ya Zerdeştê eşewen!

Qenckar navê min e.

Ji ber vê navê min qenckar e ku ez qenciyan li afirêner Ehûremezda û

emşaspendan dikim.

45. Pêşvero navê min e...

Paşvero navê min e...¹

Peydakerê heybetê navê min e.

46. Tund navê min e.

Tundtirîn navê min e.

Dilêrtirîn navê min e.

Dijwar navê min e.

Dijwartirîn navê min e.

Bihêz navê min e.

Bihêztirîn navê min e.

...navê min e.²

...navê min e. Bi yekcarî têkşikîner navê min e.³

...navê min e. Dijedêw navê min e.⁴

...navê min e.⁵

47. Şerşikîn navê min e.

Li ser şeran zalbûyî navê min e.

Pêlhêner⁶ navê min e.

Pêlraker navê min e.

Pêlşikîn navê min e.

Agirkişîn navê min e...⁷

Girize navê min e...⁸

48. Rima sertûj navê min e. Xwediyê rima sertûj navê min e.

Rima pehn navê min e. Xwediyê rima pehn navê min e.

Rima tûjkirî navê min e. Rima devtûj navê min e.

Ferimend navê min e. Pir ferimend navê min e.

49. Ya Zerdeşt!

Van navên min dema ku tu di nava du hêzên dijmin ên xwînxwar de yî û

1 Li dewsa dê niqteyan şeş navê ku nayên xwendin hene.

2 Li dewsa sê niqteyan çar peyvên xerabbûyî hene.

3 Li dewsa sê niqteyan çar peyvên xerabbûyî hene.

4 Li dewsa sê niqteyan çar peyvên xerabbûyî hene.

5 Li dewsa sê niqteyan çar peyvên xerabbûyî hene.

6 Kesê ku pêlan tîne.

7 Li vir sê peyv xerab bûne.

8 Girize weke zêdexwaz û temehkar hatiye wergerandin û li dewsa sê niqteyan jî du navên din bi vê peyvê re têkel bûne, lê ti wateyêke dirust jê nayê wergirtin.

di nava şervanên rêzgirtî de yî û di nava du welatên di nava şêr de yî, ji ber bixwîne.

50. Ya Zerdeşt!

Van navên min dema ku mamostayê derewîn ê neşewen, bitevger an bimeş an bi siwarî yan bi faytûna bilez, zêdexwazê xelat û bexteweroyê berê xwe da te, ji ber bixwîne.

51. Ya Zerdeştê eşewen!

Van navên min dema ew hate bendkirin, an hate girêdan an ji qeydê rizgarkirî, yan bi siwarî hatibe derxistin, ji ber bixwîne...¹

52. Enderwayê ku di hemû cihan de hespan û mêrikan tûşî bêbaweriyê dike û li her derê bi dêwan re di şêr de ye; ku li cihê nizim û sergirtî di nava hezar qatên tarîtiyê de, wê here ba kesekî ku berê xwe dabe wî.

53. - Bi kîjan diyariyê pesna te bidim?

- Kîjan diyariyê ji te niyaz bikim?

- Bi kîjan diyariyê, ayîna niyaza te bi cî bînim?

Xwezî Enderwayê tund û kembergirêdayê bi kemberê qahîm, bi gavên mezin, bi sîngê vekirî, bi hundirê bihêz, bi çavên neqirêj,² mîna serwerê welatan, mîna serwerê yekane, li vir dakeve.

54. Ya Zerdeştê eşewen!

Bersemê hilde ... ronahî û biheybet ji ronahiya rojê heya sipêdeyan... (?)³

55. Eger min niyaz bikî, wê demê ez ê te ji Mensereya mezdaçêkirî û biheybet û dermanker agahdar bikim. Bi awayekî ku ne Ehrîmenê xerabkar dikare zora te bibe, ne cadû û cadûger, ne dêw û ne xelkên dirwend.

56. Em Enderwayê çalak niyaz dikin.

Em Enderway, çalaktirîné çalakan niyaz dikin.

Em Enderwayê dilêr niyaz dikin.

Em Enderway, dilêrtirîné dilêran niyaz dikin.

Em Enderwayê kumzêrîn niyaz dikin.

Em Enderwayê, taczêrîn niyaz dikin.

¹ Li dewsa sê niqteyan çend peyv hene ku wateya wan baş nayê zanîn û wateya hevokê bi giştî ji ne zelal e.

² Wateya çend şîrovevên vê bendê, ji "bi gazên mezin" heya vir tam nayên zanîn.

³ Çend peyv ji vê bendê ketine yan xerab bûne û wateya wê nayê fêmkirin.

Em Enderwayê toqzêrîn niyaz dikin.
 Em Enderwayê faytûnzêrîn niyaz dikin.
 Em Enderwayê çerxzêrîn niyaz dikin.
 Em Enderwayê çekzêrîn niyaz dikin.
 Em Enderwayê solzêrîn niyaz dikin.
 Em Enderwayê kemberzêrîn niyaz dikin.
 Em Enderwayê eşewen niyaz dikin.
 Em Enderwayê jîr niyaz dikin.
 Ya Enderwayê eşewen!
 Em her tiştê ji te ku ên Spendmînû ne, niyaz dikin.

.....

57. "Yese Ehû Weyryû..."

Ez ji Enderwayê jîr re ku çavdêrê mexlûqên din e, silav û hezkirinan dişî-
 nim.

Ya Enderwayê eşewen!

Em yên ji te ku ên Spendmînû ne, niyaz dikin.

"Eşim Wuhû..."

"Ehmayî Reşeçe..."

16. Dîn Yeşt

Ji bo kêfxweşiya rasttirîn zanistê Mezdaçêkirî eşewen...

Kirdeya Yekê

1. Em zanista herî rast a mezdaçêkirî niyaz dikin ku riya rast dide pêşiya me
 û me dibe ser derbasgeha qenc û tiştên ku em arezû dikin pêşkêşî me
 dike.

Em zanista mezdaçêkirî niyaz dikin ku Zewta niyazkar, eşewen, huner-
 med, navdar, tundkiriyar, lezkar, gihînerê bi serencama qenc û bexşen-
 deyê vekirina qenc -dîne qenc ê mezdayî- ye.

2. Zerdeşt ji cihê xwe rabû û bi lez derkete derveyî xênî û wisa pesna zanistê
 da:

Ya rasttirîn zanista eşewen ê mezdaçêkirî!

Eger tu li pêşiya min diçî, çavliriyaya min bimîne.

Eger tu li pey min têtî, tevî min bibe.

¹ Y. 68, benda uan.

3. Xwezî aşti bibe para me, çawa ku ji hemû rêyan re dawiyek, encamek heye; li çîyan derbasgehên baş dikarin bên dîtin; mirov dikare ji daristanan bi hêsanî derbas bibe û mirov bi xweşî dikare rûbaran derbas bike. Xelat, navûdeng û dia û niyaz para me be!
4. Ez ji bo heybet û nûra wî -zanista herî rast a eşewen a mezdaçêkirî- bi nimêjeke bi dengê bilind û bi zewr niyaz dikim.
Em zanista herî rast a mezdaçêkirî ya eşewen tevî Hewmê têkilî şîr, bi Bersemê, bi zimanê têgihîştin û Mensereyê re, bi hizr û gotin û kiryara qenc re, bi zewr û bi gotina resen niyaz dikin.
Yengehe Hatem...

Kirdeya Diduyan

5.¹
6. Zerdeşt ji bo qencfîkrî, qencbêjî û qenckiryariyê û arezûya vê bexteweriyê, ji wî re nimêj kir...
7. ... ku zanista herî rast a eşewen a mezdaçêkirî dikare hêzê bide piyan, bihîstinê bide guhan, hêzê bide milan û tendirustî û berxwedêriyê bide laşê wî û hêzeke bînahiyê ya wisa bide ku weke masiyê Kere yê di nava avan de ku dikare pêlên bi qasî mûyekî di nava rûbarê Renghaya mezin de di kûrahiya bejna hezar mirovan de bibîne.
-

Kirdeya Sisêyan

8.
9. Zerdeşt ji bo qenchizrî, qencbêjî û qenckariyê û arezûya vê bexteweriyê, jê re nimêj kir...
10. ...ku zanista herî rast a mezdaçêkiryê eşewen dikare hêzê bide piyên wî, bihîstinê bide guhên wî û hêzê bide milan û tendirustiyê bide laşê wî û bînahiyeke wisa bide wî ku li ba hespan heye û di şeva tarî de -tevî ku baran bibare û qiravî û teyrok bibarin- dikare mûyekî li ser erdê nas bike ku ji rîşal an ji dêla hespê ketibe.

¹ Benda îê ya vê Yeştê di destpêka kirdeyên din de jî tê ku em ê li dewsa wan sê niqteyan dayînin.

.....

Kirdeya Çaran

11.
12. Zerdeşt ji bo qenchizrî, qencbêjî û qenckiryariyê û arezûya vê bexteweriyê, jê re nimêj kir...
13. ...ku zanista herî rast a mezdaçêkiryê eşewen dikare hêzê bide piyên wî, bihîstinê bide guhên wî û hêzê bide milan û tendirustiyê bide laşê wî û bînahiyêke wisa bide wî ku li ba sîsarka toqzêrîn heye û dikare parçeyek goştê bi qasî mistekê ji mesafeya neh welatan nas bike; tevî ku di mezinahiyê de, bi qasî serê derziyekê biteyise.
-

Kirdeya Pêncan

14.
15. Hwowyêyê pak û zana ku xwazyarê Zerdeşt bû, ew niyaz kir da ku di jiyana bi wî re bextewer bibe û dînî bifikire û dînî biaxive û dînî tevbigere.
-

Kirdeya Şeşan

16.
17. Atirvan dûrseferkirî û daxwaza jiberkirina şîretên dîn û bihêzkirina laşê xwe dikir, ew niyaz kir...

Kirdeya Heftan

18.
19. Serwer û fermanrewayê welêt ku daxwaza aşî û lihevhatinê ji bo welêt û bihêzbûa laşê xwe dikir, ew niyaz kir.
-

20. Yese Ehû Weyryû...

Ji zanista herî rast a mezdaçêkirî ya eşewen re silav û hezkirinan dişînim.
Eşim Wuhû...
Ehmayî Reşeçe...¹

17. Ert Yeşt (Eşî Yeşt)

Kêfxweşî ji Eşiya qenc, Çistayê qenc, Êririsiyê qenc, Resestatê qenc û heybet û xelata mezdaçêkirî re.

Kirdeya Yekê

1. Em Eşeya qenc, serwerê giranqedir, bilind û xweş pesindayî niyaz dîkin ku çerxên faytûna wê biger in; ku bihêz, xelaldêr, dermanker, pir hişmend û bihêz e.
2. Eşey keça Ehûremezda û xwîşka emşaspendan e. Ew e ku bi zanebûna Soşiyantan re dadikeve.
Her kesê ku Eşey wî bextewer bike, dê zanîna zatî bide wî.
Eşey wî di hawara wî kesî de here ku ji nêzîk de gazî wê bike; ji dûr ve gazî wê bike.
Her kesê ku bi zewr Eşey niyaz bike, weke vê ye ku bi zewr Mihra niyaz kiribe.
3. Em ê ji bo fer û heybeta wê -Eşeya qenc- bi nimêjeke baş û bi zewr û bi nimêjeke bi dengê bilind niyaz dîkin.
Em Eşeya qenc bi Hemwa têkilî şîr, bi Bersemê, bi zimanê têgihiştin û Mensereyê, bi hizr û gotin û kiryara qenc, bi zewr û bi gotina resen, niyaz dîkin.
Yengehe Hatem...

Kirdeya Diduyan

4.²

5. Ji Hewm, ji Mensereya wercavend û ji Zerdeştê eşewen re silav û hezkirin!

¹ Y. 68, benda 11an.

² Benda yekem a vê Yeştê di destpêka kirdeyên din de jî tê û em ê li dewsa wê xêzikan dayînin.

Bi rastî silav û hezkirin ji Hewm re; ji ber ku di hemû meyan' de hêrsa albixwîn heye. Lê meya Hewm aramiya Eşe bi xwe re tîne.

6. Ya Eşiya qenc! Ya Eşiya bedew! Ya Eşiya binûr! Ya kesa ku bi heybeta xwe şahiyê belav dikî! Ya Eşey! Ya kesa ku fera qencyê raberî mêrên tevî refa xwe dikî!

Ji xaniyê ku Eşiya qenc piyê xwe bavêjê, wê bêhna xweş derkeve û wê demê hizra hezkirin û dostaniya mayinde wê bibin para wî xaniyê.

7. Ya Eşiya qenc!

Mêrên ku tu piştevanê wan bî, wê di welatekî bi xwarekên zêde de desthilatdariyê bikin; li cihê ku kelûpel hebin, wê bêhnên xweş rabin, nivîn raxistî bin û tiştên din ên giranbiha pêk hatibin.

Bi rastî xweziya min bi halê wî kesî ku tu piştevana wî bî!

Her wiha tu piştevana min bî ya pir xelatdêr! Ya pir bihêz!

8. Ya Eşiya qenc!

Xaniyên kesên ku tu piştevana wan bî, wê baş çêkirî, qahîm, xwedî ajel û pir temendirêj bin.

Bi rastî xweziya min bi halê wî kesî ku tu piştevana wî bî!

Her wiha tu piştevana min bî ya pir xelatdêr! Ya pir bihêz!

9. Ya Eşiya qenc!

Textên kesên ku tu piştevanê wan bî, wê xweşçêkirî, biserûber û bêhn-xweş, bi balgiyên xweşik û xwedî payeyên zêrîn bin.

Bi rastî xweziya min bi halê wî kesî ku tu piştevana wî bî!

Her wiha tu piştevana min bî ya pir xelatdêr! Ya pir bihêz!

10. Ya Eşiya qenc!

Jinên biqedir ên mêrên ku tu piştevana wan bî, li ser textên bedew û pîzêrîn, pala xwe dane balgiyên xweşik û xwe bi bazinan, guharên çargoşe û bedew û bi taqa zêrnîşankirî xemilandine û wiha dibêjin:

- Mala Xwedê wê kengî ber bi me ve were? Dema ku ew ji me dilxweş bibe û bibe xwediyê laşê me?

Bi rastî xweziya min bi halê wî kesî ku tu piştevana wî bî!

Her wiha tu piştevana min bî ya pir xelatdêr! Ya pir bihêz!

11. Ya Eşiya qenc!

¹ Mey, şerab.

Keçên xama yên ku tu piştevana wan bî, solên Awrencen li pê kirine,
kembergirêdayî, bi tiliyên dirêj û bi bedenên ewqasî bedew ku xweşiyê
didin bîneran, rûniştine.

Bi rastî xweziya min bi halê wî kesî ku tu piştevana wî bî!
Her wiha tu piştevana min bî ya pir xelatdêr! Ya pir bihêz!

12. Ya Eşiya qenc!

Hespên kesên ku tu piştevana wan bî, hespine tund, bixof û çapik in ku
faytûnên tund bi dewalên çerm digerrînin.

Sirûdbêjê dilêr ê xwediyê rima sertûj û hespê çapik, faytûna xwe bilez
dajo; ew sirûdbêjê ku rima xwe ya dirêj û tûj û tîra xwe ya bihêz ji dûr
bavêje û neyar ji pişt ve bavêje erdê û dijmin rû bi rû tine bike.

Bi rastî xweziya min bi halê wî kesî ku tu piştevana wî bî!
Her wiha tu piştevana min bî ya pir xelatdêr! Ya pir bihêz!

13. Ya Eşiya qenc!

Hêştirên kesên ku tu piştevana wan bî, hêştirên bixof, lokmezin û pir
bihêrs in ku ji erdê radibin û bi kîn şerê hevdu dikin.

Bi rastî xweziya min bi halê wî kesî ku tu piştevana wî bî!
Her wiha tu piştevana min bî ya pir xelatdêr! Ya pir bihêz!

14. Bazirgan di qonaxa kesên ku tu piştevana wan bî de, ji welatên biyanî,
zîv û zêr û kincên xweşçêkirî tînin.

Bi rastî xweziya min bi halê wî kesî ku tu piştevana wî bî!
Her wiha tu piştevana min bî ya pir xelatdêr! Ya pir bihêz!

15. Ya Eşiya mezin! Ya afirandiya xweşrû! Ya kesa ku bi xwesteka xwe fer-
manguzariyê dikî! Ya xwediyê laşê biheybet!

Li min binêre û xelata xwe raberî min bike!

16. Ehûremezda -yezdane herî baş û mezin- bavê te ye.

Spendarmez dayika te ye.

Sirûşê qenc, pîroz û Reşnê bihêz û Mihra mezin a çêregehê -ew hezar-
guhê deh hezar zêrevan- birayên te ne.

Dîne Mezdaperestî xwîşka te ye.

17. Eşiya qenc û mezin -yezdane herî pesindayî ku ji riya rast berê xwe nade
çewtiyê- li ser faytûna xwe sekinî û wiha axivî:

- Ya kesê ku dengê te ji dengê hemû kesên ku gazî min dikin zêdetir bi
guhê min xweş tê!

Tu kî yî ku gazî min dikî?

18. Îca wî di bersivê de wiha got:

Ez im Spîtmanê Zerdeşt; yekemîn mexlûqê ku nimêja "Eşim Wuhû" bi cih anî û Ehûremezda û Emşaspendan niyaz kir.

Kesê ku dema jidayikbûn û mezinbûna wî, av û giya kêfxweş bûn.

Kesê ku dema jidayikbûn û mezinbûna wî, av herikîn û giyayan dest bi şînbûnê kir.

19. Kesê ku dema jidayikbûn û mezinbûna wî, Ehrîmen ji vî erdê mezin û gilover reviya.

Ehrîmenê dilpîs û pirziyan wiha got:

- Hemû yezdanan bi hev re nekarîn bi xwesteka min re şer bikin û min li ser rûyê dinyayê derxînin, lê Zerdeşt bi tena serê xwe bi xwesteka min re şer kir û ez qewirandim...

20. Wî bi nimêja Ehwen Wîriye... -çekeke mîna kevirê bi qasî xaniyekî- ez şewitandim.¹

Wî bi nimêja Eşim Wuhû... -ku weke hesinekî sorkirî ye- ez şewitandim.

Wî yeke wisa anî serê min ku reva ji vî erdî, ji min re xweştir be.

Wî bi tena serê xwe ez qewirandim; ew Spîtman Zerdeşt e.

21. Wê demê Eşiya qenc û mezin wiha got:

Ya Spîtmanê rastkiryarê eşewen!

Were ba min û di faytûna min de aram bibe!

Spîtman Zerdeşt çû cem wî û di faytûna wî de aram rûnişt.

22. Vêca Eşey bi destê çepê û destê rastê, bi destê rastê û destê çepê, ew niyaz kir û wiha got:

Ya Spîtman!

Tu qenc û qencafirandî yî!

Ya Spîtmanê xweşpê û baskmezin! Ya laş biheybet û bi feraseta mayin-deyê bextewer!

Tiştta ku ji te re dibêjim rast e.

.....²

¹ Vend. Fer. 19, benda 4an.

² Benda 3yan a vê Yeştê li vir û li dawiya hemû kirdeyên din de tê ku em ê li dewsa wê xêzeke.vala dayînin.

Kirdeya Sisêyan

23.

24. Hoşengê Pîşdadî li bintara çiyayê Elburzê yê bilind û xweşik û mezdaçê-
kirî, ew niyaz kir...

25. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Eşiya qenc û mezin!

Derfeteke wisa bide min ku ez hemû dêwên Mezenderî têk bibim; da ku
ez ji tirsê dêwan bixof nebim; û nerevim; ji bo ku dêw -bi neçarî- ji min
bitirsin û birevin û ji tirsan ber bi tarîtiyê ve herin.

26. Eşiya qenc û mezin bilez hat û Hoşengê Pîşdadî bextewer kir.

.....

Kirdeya Çaran

27. Cemşîdê kerîxweş li ser çiyayê Elburzê ew niyaz kir...

29.û ji wî daxwaz kir:

Ya Eşiya qenc û mezin!

Derfeteke wisa bide min ku ez ji bo mexlûqên Mezda kerîyan xwedî bi-
kim; ji bo ku mayîndetiyê raberî mexlûqên Mezda bikim...

30. ...ji bo ku tîbûn û birçîbûnê ji mexlûqên Mezda dûr bikim; ji bo ku bêhê-
ziya kalbûn û pîrbûnê û mirinê ji mexlûqên Mezda dûr bikim; ji bo bayê
germ û bayê sar hezar salan ji mexlûqên Mezda dûr bikim.

31. Eşiya qenc û mezin, bilez hat û Cemşîdê kerîxweş bextewer kir.

.....

Kirdeya Pêncan

32.

33. Ferîdun kurê Atbîn ji binemaleya jêhatî li welatê Werine yê çargoşe, ew
niyaz kir...

34. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Eşîya mezin û qenc!

Bexteweriyeke wisa bide min.....¹

35. Eşîya qenc û mezin, bilez hat û Ferîdûnê Atbîn bextewer kir.
.....

Kirdeya Şeşan

36.

37. Hewmê vexwarinê yê dermandêr, serwerê xweşik û zêrîn, li bintara pozê herî bilind ê Elburz, ew niyaz kir...

38. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Eşîya qenc û mezin!

Derfeteke wisa bide min ku.....²

39. Eşîya mezin û qenc, bilez ghişt û Hewmê dermandêr, serwerê xweşik û zêrîn bextewer kir.
.....

Kirdeya Heftan

40.

41. Keyxusro, pehlewane welatên îranî û nobedarê welêt, ew niyaz kir...

42. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Eşîya mezin û qenc!

Bexteweriyeke wisa bide min.....

43. Eşîya qenc û mezin bi lez hat û Keyxusro, pehlewane welatên îranî û nobedarê welêt bextewer kir.
.....

Kirdeya Heştan

44.

¹ Go. Benda 14an.

² Go. Benda 18an.

45. Zerdeştê eşewen li Îranwîcê li peravê çemê Daytiyayê qenc ew niyaz kir...

46. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Eşiya qenc û mezin!

Bexteweriyeke wisa bide min.....¹

47. Eşiya qenc û mezin bilez hat û Zerdeşt bextewer kir.

.....

Kirdeya Nehan

48.

49. Key Geştasipê mezin, li peravê ava Daytiya ew niyaz kir...

50-51. ...û ji wî daxwaz kir:

Ya Eşiya mezin û qenc!

Derfeteke wisa bide min.....²

52. Eşiya qenc û mezin, bi lez ghişt û Key Geştasipê mezin bextewer kir

.....

Kirdeya Dehan

53.

54. Eşiya qenc û mezin got:

Ji wê zewra ku wê pêşkêşî min bibe, nabe ti feydeyek bigihêje mêrên Set-rwen, jinên rûspî û zarokên kêmaqil û keçên mêr nekirî.

55. Dema Tûranî û Nozeriyên tûjajo li pey min dibezîn, min xwe di bin piyê Werzawiyê bi navê Bermayûn de veşart.

Wê demê zarokên kêmaqil û keçên mêrnekirî, pey min ketin.

56. Dema Tûranî û Nozeriyên çapik li pey min ketin, min xwe di binê qirika beranekî ji keriyekî ji sed pezan de veşart.

Wê demê zarokên kêmaqil û keçên mêrnekirî, pey min ketin.

Dema ku Tûranî û Nozeriyên çapik, li pey min ketin.

¹ Go. Benda 26an.

² Go. Bendên 30 û 31ê.

57. Eşiya qenc û mezin, di dema yekemîn gazina xwe de, ji jineke ku zarok nedianîn¹ gazin kirin:
 - Piyê xwe nevéje mala wê û di nivînên wê de ranezê!
 Ez çi li we bikim? Ez herim esmanan? Ez di erdê de biçim xwarê?
58. Eşiya qenc û mezin, di dema duyemîn gazina xwe de, ji jina ku zarokê mêrekî xerîb weke zarokê mêrê xwe bide zanîn,² giliyan dike:
 Ez çi li we bikim? Ez herim esmanan? Ez di erdê de herim xwarê?
59. Eşiya qenc û û mezin, di dema sêyemîn gazina xwe de, wiha gazinan dike:
 Li bal min kiryara herî xerab a mirovên zalim, xapandina keçikên mênnekirî û ducanîkirina wan e.
 Ez çi li we bikim? Ez herim esmanan? Ez di erdê de herim xwarê?
60. Wê demê Ehûremezda got:
 Ya Eşiya bedew a afirandiya kirdigar!
 Neçe esmanan, di erdê de neçe xwarê, li vir di seraya min a şahane û bedew de bimîne!
61. Ya Eşiya bedew a afirandiya afirêner!
 Bi vê niyazê, ez ji te re silavan dişînim. Ez bi vê niyazê ji te re niyazan dikim; bi awayê ku Geştasp li peravê ava Daytiya tu niyaz kirî.
 Zewt li hember Bersema raxistî radiweste û bi dengê bilind dibêje:
 Ya Eşiya bedew a afirandiya kirdigar!
 Ez bi vê niyazê, ji te re silavan dişînim. Ez bi vê niyazê ji te re niyazan dikim.
62. Yese Ehû Weyryû...
 Ez ji Eşiya qenc, Çîstayê qenc, Êrisiyê qenc, Resestatê qenc û heybet û û xelata mezdaçêkirî re, silavan dişînim.
 Eşim Wuhû...
 Ehmayî Reşeçe...³

1 Mebest ew jin in ku zarokên berî jidayikbûnê berteref dikin.

2 Mebest ew jin in ku bi dizika ve bi mêrên din re dikevin têkiliyê cinsî û zarokên ku ji wan mêran çêdibin, bi derew weke zarokên mêrê xwe didin zanîn.

3 Y. 68, benda uan.

18. Eştad Yeşt

Kêfxweşî ji ferê îranîyê mezdaçêkirî re!

1. Ehûremezda ji Spîtmanê Zerdeşt re got:

Min ferê aryan afirand ku ji ajelan behremend û kerîxweş, dewlemend û biheybet e; têgihîştina qencçêkirî û malê xweşçêbûyî raber dike; dexesiyê têk dibe û dijmin serkut dike.

2. Ferê îranî wê Ehrîmenê pirziyan têk bibe; wê hêrsa albixwîn têk bibe; wê Bûşaspê di xewê de têk bibe; wê cemedâ stûr têk bibe; wê Epweşê dêw têk bibe; wê erdên Enîran têk bibe.

3. Min Eşîya qenc û mezin afirand ku daxilî seraya min a şahane bibe.

4. Eşîya herî xweşîdêr, wê bibe piştevana wî mêrî ku Eşe kêfxweş bike. Eşeya wê daxilî seraya min a şahane bibe û hemû kerîyan, hemû serketînan, hemû têgihîştînan û hemû feran pêşkêş bike. Eger Eşîya qenc û mezin daxilî seraya min a xweşik a şahane bibe...

5. ...wê hezar hesp û hezar kerîyan bîne.

Wê zarokên biezîmîn bîne.

Wê stêrka Tîşterê bikeve tevgerê.

Wê hemû bayê serdest û hemû heybeta arî têkevin tevgerê.

6. Ew ê feydeyê bidin hemû pozên çiyayan; wê hêza geşbûn û şînbûnê bidin kûrahiya hemû gelî û çeman û hemû giyayên nûhatî yên xweşik û kesk; wê cemedên stûr û Epweşê dêw tîne bike.

7. Silav û hezkirin ji stêrka Tîştera biheybet û nûranî re.

Silav û hezkirin ji bayê serdest ê mezdaçêkirî re.

Silav û hezkirin ji ferê îranî re.

Yese Weyryû...

Eşîm Wuhû...

8. Em nimêja Ehwene Weyriye... niyaz dikin.

Em Erdîbiheşt, emşaspendê herî xweşik niyaz dikin.

Em gotina rast û serkeftî û dermandêr niyaz dikin.

Em gotina dermandêr û serkeftî û rast niyaz dikin.

Em Mensereya wercavend û dîne mezdaperstiyê yê xwaziyarê Hewm ni-

yaz dikin.
Yinghiye Hatem...

9. Yese Ehû Weyryû...
Ez ji ferê Îranîyê Mezdaçêkirî re silavan dişînim.
Eşim Wuhû...
Ehmayî Reşeçe...¹

19. Zamyad Yeşt (Kiyan Yeşt)

Kêfxweşiya çiyayê mezdaçêkirî yê aramdêrê Eşe, Oşîdern, ji ferê kiyanî yê mezdaçêkirî û ferê mezdaçêkirî yê nayê wergirtin re.

1. Ya Spîtmanê Zerdeşt!
Yekemîn çiyayê ku ji vê erdê hate rakirin, Elburzê bilind e ku hemû erdên rojhilat û rojava girtine nava xwe.
Çiyayê duyem Zirê Zere ye ku li wî aliyê din Menûşe jî tevahiya erdên rojhilat û rojava girtine nava xwe.
2. Ji van çiyayan Oşîdem, Oşîderine û rêzeçiyayê Êrizîfiye serî rakirin.
Çiyayê şeşemîn Êrizore, heftemîn Bûmye, heştamîn Zewzît, nehemîn Mezîşwent, dehemîn Enteridenghû, yazdehemîn Êrizîşe, dozdehemîn Waytî Geys...
3. ...û Aderene û Beyene û Îşkete Opayrî Seyn (ku seranser berf e û tenê piçek ji berfa wî dihele û dibe av).²
Du rêzeçiyayên Hemenkûne, heşt rêzeçiyayên Weşen, heşt pozên Evorvent û çar çiyayên Weyzvene.
4. Eyêzexe, Meyênexe, Waxizrîke, Eseye, Tûzeske, Weyşewe, Dereweşşwente, Sayrîwente, Nenghûşment, Kekehyû û Enter Kengehe.
5. Sîçî Dewe, Ehûrene, Reyêmene, Eşe Stêmbene, Orûniyûwayzîmîzk, Esnewent, Oşeome, Oşte Xwarine, Syameke, Wefreye, Wawrûşe.
6. Yehmiye Cetere, Ezwetewe, Spît Werine, Spîtowdat, Kezrewê Esp, Kewowayrîşe, pozê Berosereyn, Beren, çiyayê Frapiye, Odriye, Reyewent û çiyayên din ku berî vê, nav lê kirin, ji wan derbas bûn û lê fikirîn.

¹ Y. 68, benda 11an.

² Mamoste Pûrdawûd di jêrnota xwe de nivîsiye: "Wateya vê hevokê teqribî ye."

7. Ya Spîtman Zerdeşt!

Nexwe wiha, du hezar û dused û çil û çar çiya ne.

8. Çiqasî van çiyayan erd dagirtine, ewqas jî afirêner ji wan feyde da atirvan,
artêştar û cotkar û rênçberan.

Kirdeya Yekê

9. Em ferê Kiyanî ê bihêz û mezdaçêkirî niyaz dikin; ferê pir pesindayî, serdest, parêzkar, jêhatî û çalak ku ji mexlûqên din zêdetir e...

10. ... ku ya Ehûremezda ye, ku Ehûremezda ji wan mexlûq afirandin: Zêde û baş, zêde û bedew, zêde û maqûl, zêde û kêrhatî, berferex û binûr...

11. ...da ku ew cîhanê nû bikin: Gerdûna ku pîr nabe, namire, têk naçe, naçilmise, mayindeyê zindî ye, mayinde şinbar û bextewer e...
Dema ku mêr wê ji nû ve rabin û nemirin berê xwe bide zindiyan, Soşyant ê were holê û cîhanê bi xwesteka xwe nû bike.

12. Wê demê cîhana eşexwaz, wê ti carî tine nebe û dirûc ê careke din ber bi cihê ku ji wir ji bo ziyangihandina eşewenan û hebûna wan, hatibû, were qewirandin.

Wê xerabkar û derewîn tine bibin.

Esaretûş Eşat Çît Heça...

13. Ez wî ji ber fer û heybeta wî -ferê kiyanî yê bihêz ê mezdaçêkirî- bi nimê-jeke bi dengê bilind û bi zewr niyaz dikin.

Em ferê kiyanî yê bihêz ê mezdaçêkirî bi Hewmê têkilî şîr, bi Bersemê, bi zimanê tégihîştin û Mensereyê, bi hizir û gotar û kiryara qenc, bi zewr û bi gotina resen, niyaz dikim.

Yinghiye Hatem...

Kirdeya Diduyan

14.¹

15. ...ku ya Emşaspemdan e: Serwerên hûrbîn û mezin û pir jêhatî û dilêr û ehûreyî ku wercavendê mayinde ne...

¹ Benda 9an a vê Yeştê di dawiya hemû kirdeyên din de jî tê ku em ê li dewsa wê xêzikan dayînin.

16-17.ku her heft kes.....¹

18.ku ji bo xulqeta Ehûremezdayê dadarê rûkêşê çêkerê nobedaran piş-
tevan û heval in.

19-20.²

.....³

Kirdeya Sisêyan

21.

22. ku ya yezdanên minûyî û cihanî û Soşyantên bûyî û nebûyî - nûkarên
gerdûnê - ye.

23-24.⁴

Kirdeya Çaran

25.

26.û heyameke dirêj a Hoşengê Pîşdadî bû: bi awayê ku li ser heft welatan
serwerî kir û li ser dêwan û xelkên dirwend, cadû û periyên û Kewiyên
zalim û Kerepan serdest bû û ji sisiyan diduyê dêwên Mezenderî, dirwen-
dên werin tine kirin.

.....

Kirdeya Pêncan

27.

28.ku a Tehmûrsê çekdar bû: Bi awayê ku li ser heft welatan serwerî kir û
li ser dêwan û mirovên dirwend cadû û periyên û Kewiyên zalim û Kere-
pan serdest bû.

1 Bendên 83 û 84 ên Ferwerdên Yeştê.

2 Bendên 11 û 12an ên vê Yeştê.

3 Benda 13an a vê Yeştê di dawiyê hemû kirdeyên din de tê ku em ê li dewsa wan xêzikan
dayînin.

4 Bendên 11-13an ên vê Yeştê.

29. ...bi awayê ku li ser hemû dêwan û xelkên dirwend cadû û periyên serdest bû û Ehrîmen weke peykerê hespekî kir û sih salan bi serweriya wî ajote ser du aliyên erdê.
-

Kirdeya Şeşan

30.

31. ...ku heyameke dirêj a Hoşengê Pîşdadî bû: bi awayê ku li ser heft welatan serwerî kir û li ser dêwan û xelkên dirwend, cadû û periyên û Kewiyên zalim û Kerepan serdest bû.
32. Yê ku hebûn û mifa -her du- ji dêwan standin.
Zêdehî û kerî -her du- ji dêwan standin.
Kêfxweşî û serfirazî -her du- ji dêwan standin.
Bi serweriya wî, xwarin û vexwarin ti carî kêr nedibûn, heywan û mirov -her duwan- bê mirin û av û giya -her du- nedîçilmişin.
33. Bi serweriya wî, ne serma hebû, ne germa, ne kalbûn, ne mirin û ne dexesiya dêwçêkirî.
Heya berî ku ew derewan bike, wiha bû; berî ku ew devê xwe bi gotinên derew bilewitîne.
34. Piştî ku wî devê xwe bi derewan vekir, fer bi awayê eşkere di rengê balindeyekê de ji wî derket.
Dema ku Cemşîdê kerîxweş dît ku fer ji wî veqetiya, sewdaser û xemgîn bû û li hember dijmintiya dêwan bêçare ma û xwe di erdê de veşart.
35. Cara yekem ku fer jê cida bû; ew ferê Cemşîd, ferê Cemê kurê Wîwenghan di rengê balindeyeke Warixne de jê cida bû.
Mihra mezin a çêregehê, ev fera ji Cem veqetiyayî -ew hezarguhê dehhezarçav- wergirt.
Em Mihra serwerê hemû erdan niyaz dikin ku Ehûremezda wî ji hezdanên mînûyî yên herî feremend afirand.
36. Cara duyem ku fer jê cida bû; ew ferê Cemşîd, ferê Cemê kurê Wîwenghan di rengê balindeyeke Warixne de jê cida bû.
Ferîdun kurê Atbîn, ferê ji Cem veqetiyayî wergirt ku -ji bilî Zerdeşt- mirovê herî pîroz bû.

37. Yê ku Eji Dehak serkut kir; Eji Dehakê sêpoz û sêserî û şeşçav, Yê xwedan hezar celeb çalakiyan, ew dêwê zordar ê dirûc, ew dirwend ziyandêrê cîhanê, ew dirûcê herî zordar ku Ehrîmen ji bo tinekirina cîhana Eşe bi bedkarî di cîhana estûmend de afirand.
38. Cara sêyem ku fer jê cida bû; ew ferê Cemşîd, ferê Cemê kurê Wîwenngehan di rengê balindeyeke Warixne de jê cida bû.
Gerşasipê Nerîman ev fera ji Cem veqetiyayî wergirt ku -ji bilî Zerdeşt- di dilêrî û mêranîyê de, ji mirovê herî bihêz bû ...
39. ... ku zor û dilêriya mêrane tevlî wî bû.
Em wê dilêriya payedar, nerazayî, di nivînan de raketî û şiyar, wê dilêriya ku tevî Gerşasip bûye, niyaz dikin.
40. Yê ku ejdîhayê şaxdar kuşt; ew hespê Owbarê mêrê Owbar, ew jehrîna zer ku jehra wê ya zerîn bi qasî bilindahiya rimekê bilind dibû.
Wextê nivro, Gerşasp di nava firaxeke hesin de li ser piştê wî ejdîhayî xwarek çêdikir. Ew xirabkar, ku ji germa xwê dida, ji nişka ve ji bin wê firaxa xwe ya hesin bazda û ava keliyayî rijand.
Gerşasipê Nerman, ji tirsan ber bi aliyekî ve reviya.
41. Yê ku Genderêweyê pehnîzerîn kuşt ku bi pozê fire, ji bo wêrankirina cîhanê rabûbû.
Yê ku neh kurên Peseniye û kurên Nêywik û kurên Daşteyanî kuştin; Yê ku Hîştasipêyê taczêrîn û Werîşeweyê ji binemaleya Danî û Pîtewoneyê perîhez kuşt...
42. ... Yê ku Erzûşemenê xwedî dilêriya mêranî kuşt...¹
43. ... Yê ku Snawîzke kuşt; ew şaxdarê destgiran ku di nava encumenê de digot:
- Ez hêştê mezin nebûme. Dema ez mezin bibim, Ez ê erdê bikim çerx² û esmên bikim faytûna xwe...
44. ...eger Gerşaspê dilêr min nekuje, ez ê Spendmînûyê ji Gerzimanê binûr derxim û Engiromînû ji dojecha reş derxim da ku her du - Spendmînû û Engiromînû - faytûna min bikişînin.
Gerşaspê dilêr ew kuşt û canê wî stand û hêza wî ya jiyânê têk bir.

¹ Li dewsa niqteyan çend peyvên ku wateya wan baş nayên fêmkirin hene.

² Teker.

Kirdeya Heftan

45.

46. Spendmînû û Engiromînû ji bo bidestxistina vî ferê ku nayê girtin, hewl dan û her yek ji wan her duyan qasidên xwe li pey wî şandin.
Spendmînû qasidên xwe Behmen, Erdîbiheşt û Azerê Ehûremezda şandin û Engiromînû peykên xwe Eke Mene û hêrsa albixwîn û Eji Dehak û Sipîtîwer -Yê ku laşê Cem bi birekê kir du parçe- bi rê kirin.

47. Îca wê demê Azerê Ehûremezda wisa di halê fikirînê de ber bi pêş ve qêriya:

“Ez ê vî ferê ku nayê girtin bi dest bixim”.

Lê Eji Dehakê sêpoz ê dîlpîs, wiha enirî li pey wî ket.

48. Ya Azerê Mezda Ehûre!

Dev jê berde, eger tu vî ferê ku nayê girtin bi dest bixî, ez ê demildest te tine bikim; bi awayê ku nikaribî erdê Ehûreçêkirî ronî bikî.

Wê demê Azer, endêşnak ji tirsê wêraniya jiyane û ji bo parastina cîhana Eşe, destên xwe paşde kişandin; ji ber ku Eji Dehak sehm nak bû.

49. Îca wê demê Azerê Ehûremezda wisa di halê fikirînê de ber bi pêş ve qêriya:

“Ez ê vî ferê ku nayê girtin bi dest bixim”.

Lê Azerê Mezda Ehûre wiha qêriya û li pey wî ket.

50. Ya Eji Dehakê sêpoz!

Dev jê berde eger tu vî ferê ku nayê girtin bi dest bixî, ez ê demildest te bişewitînim û êgir berdim pozên te; bi awayê ku nikaribî ji bo wêrankirina cîhana Eşe piyê xwe bavêjî ser erdê Ehûreçêkirî.

Wê demê Eji Dehak, kete fikran û ji tirsê têkçûna jiyane, destên xwe paşve kişandin; Azer pir bixof û tirs nak bû.¹

51. Fer xwe avête zeryaya mezin a Keritê.

Wê demê Epam Napatê çapik, fêhm kir û arezû kir ku wî bigire:

- Ez vî ferê ku nayê girtin, bigirim ji kêrahiya zeryayê, ji kêrahiya hemû zeryayan.

¹ Li bara şerê “Eji Dehak” û yezdanê “Azer”. Vend. Fer. 18, benda 19an.

53. Em mezinê giranqedir, serwerê Şîdwer, Epam Nepatê çapik, wî dilêrê edaletxwazê edaletxwazan niyaz dikin.

Em afirêner niyaz dikin ku mirov afirandin.

Em yezdanê avê niyaz dikin ku her dema wî niyaz bikin, dibihêse.

53. Ehûremezda wiha got:

Ya Zerdestê eşewen!

Li we hemû mirovan ferz e ku daxwaza girtina ferê ku nayê girtin, bikin.

Ew kes wê ji xelata binûr a Atirvanî behremend bibe; wê ji pêşkêşiya xelata Atirvanî behremend bibe; wê ji xelata Atirvaniyê behremend bibe...

54. ... wê ji pêşkêşkirina xelata binûr a Atirvaniyê behremend bibe, dê candar û giyayan pêşkêş bike.

Wê serkeftina herdemî bibe para wî û wê bi bihêzî, dijmin têk bibe û wê salekê zêdetir dewam neke ku bi vê serkeftinê li ser artêşa xwînxwar a dijmin zal bibe û hemû dijminan têk bibe.

Ji ber fer û heybeta wî, ez wî-ferê mezdaçêkirî ku nayê girtin- bi nimêjeke bi dengê bilind û bi zewr niyaz dikim.

Em ferê mezdaçêkirî yê ku nayê girtin bi Hewmê têkilî şîr, bi Bersemê, bi zimanê têgihîştin û Mensereyê, bi hizr û gotin û kiryara qenc, bi zewr û bi gotina resen, niyaz dikin.

Yenge Hatem...

Kirdeya Heştan

55.

56. Efrasiyabê Tûranî yê bedkar bi hêviya revandina ferê ku nayê girtin -ferê ku a niha û ji niha pê ve, ê tîreyên îranî û Zerdestê eşewen e- kincên xwe xistin û rût xwe avête zeryaya mezin a Keritê û bi avjeniyê kete pey fer. Fer bazda û ji destê wî reviya. Ji ber wê averêyek bi navê Gola Xusro ji zeryaya mezin a Keritê pêk hat.

57. Ya Spîtman Zerdest!

Hingê Efrasiyabê Tûranî yê pir bihêz, dijûn dan û ji zeryaya mezin a Keritê derket:

- Êysê, Êyse, Yesne, Ehmayî!¹

¹ Li beramberî van peyvên û tiştên ku di bendên 60 û 63yan de ji zarê Efrasyab hatine, di raporên Avestayê de ti wateyek nehatiye nivîsandin û weke dijûn û xeberên Efrasyab têne zanîn.

- Min nikarî vî ferê -ferê ku niha û ji vê û şûn de ê tîreyên Îranî û Zerdeştê eşewen e- birevînim...

58. ...niha ez ê ter û hişk û mezin û qenc û xweşik an tevlihev bikim da ku Ehûremezda têkeve zorê!

Ya Spîtman Zerdeşt!

Wê demê Efrasiyabê Tûranî yê zordar, dubare xwe avête zeryaya mezin a Keritê.

59. Efrasyab cara duyem bi hêviya revandina ferê ku nayê girtin -ferê ku niha û ji niha pê ve ê tîreyên îranî û Zerdeştê eşewen e- kincên xwe xistin û rût û xwe avête zeryaya mezin a Keritê û bi avjeniyên li pey fer ket. Fer lez kir û ji ber wî reviya. Ji ber vê ye ku averêyek bi navê Gola Wenghezdah ji zeryaya mezin a Keritê çêbû.

60. Ya Spîtman Zerdeşt!

Wê demê Efrasiyabê Tûranî yê zordar, bi dijûn û xeberan ji zeryaya mezin a Keritê derket:

- Êysê, Êyse, Yesne, Ehmayî, Eweyse, Êysê, Êyse, Yesne, Ehmayî!

- Min nekarî vî ferê -ferê ku niha û ji niha pê ve ê tîreyên îranî û Zerdeştê eşewen e- bigirim...

61. ... Niha ez ê ter û hişk û mezin û qenc û xweşik an tevlihev bikim ji bo ku Ehûremezda têkeve tengasiyê!

62. Efrasyab cara sêyem bi hêviya revandina ferê ku nayê girtin - ferê ku niha û ji niha pê ve ê tîreyên îranî û Zerdeştê eşewen e - kincên xwe xistin û rût û xwe avête zeryaya mezin a Keritê û bi avjeniyên li pey fer ket. Fer lez kir û li ber wî reviya. Ji ber vê ye ku averêyek bi navê Gola Wenghezdah ji zeryaya mezin a Keritê çêbû.

63. Ya Spîtman Zerdeşt!

Wê demê Efrasiyabê Tûranî yê zordar, bi dijûn û xeberan ji zeryaya mezin a Keritê derket:

- Êysê, Êyse, Pesne Ehmayî, Ewesê Êyse Yesne, Ehmayî, Êysê, Êyse, Pê-sne, Ehmayî!

64. Wî nikarî vî ferê -ferê ku niha û ji vê şûnde ê tîreyên Îranî û Zerdeştê eşewen e- bi dest bixîne.

Ji ber fer û heybeta wî, ez wî -ferê mezdaçêkirî ku nayê girtin- bi nimêje-

ke bi dengê bilind û bi zewr niyaz dikim.

Em ferê mezdaçêkirî yê ku nayê girtin bi Hewmê têkilî şîr, bi Bersemê, bi zimanê têgihîştin û Mensereyê, bi hizr û gotin û kiryara qenc, bi zewr û bi gotina resen, niyaz dikin.

Yenge Hatem...

Kirdeya Nehan

65.

66. ...ferê ku ê kesekî ye ku navenda serweriya wî, cihê gihiştina çemê Hîr-mendê li nava gola Kiyansiyeyê de ye; cihê ku çiyayê Oşîdemê serî rakirî-ye û ji çiyayên derdora wê gelek av derdikevin û diherikin.

67. Çemên Xiwastra, Hûspa, Firedeta, Xwarinengihîtiya xweşik, Oştewîtiyê jêhatî, Orwezaya xwedan çêregehên zêde, Erizî û Zernûmîtî ber bi der-yaya Kiyansiyeyê ve biherikin û tevî wê bibin...
Hîrmendê Rayomend û bi heybet -ku pêlên tund radike û serkêşiyê dike-ber bi wê ve biherike û birije wê...

68. ... hêza hespan a wî ye. Hêza hêştiran a wî ye. Hêza mêranî ya wî ye. Ferê Kiyânî ya wî ye.

Ya Zerdeştê eşewen!

Ewqas ferê Kiyânî tê de ye ku dikare hemû erdên Enîran rake û daqurtîne.

69. Wê demê li wir, ew (Enîran) dê bêserûber bibin û tîbûn û birçîbûn û serma û germayê fam bikin.

Wiha, ferê Kiyânî pişt û piştevanê tîreyên îranî û pênc celebên heywanan û alîkarê mirovên eşewen û dînê mezdaperestiyê ye.

.....

Kirdeya Dehan

70.

71. ... ferê ku tevî Key Qubad bû; ku ê Key Epîwe, Kawûs, Key Areş, Key Peşîn, Key Biyareş û Key Siyaveş bû...

72. ...bi wî rengî ku ew hemû - kiyânî - çalak, hemû pehewan, hemû parêz-
kar, hemû xulqmezî, hemû çeleng û hemû bêtirs bûn.

Kirdeya Yazdehan

73.

74. ...ferê ku ê Key Xusro bû, hêza xwe ya baş a pevgirtî, serkeftina xwe ya ehûreçêkirî, pêşveçûna xwe ya di serkeftinê de, fermana xwe ya başrewa-bûyî, fermana xwe ya negurhebar, fermana xwe ya serdestnebûyî, ji bo têkbirina bêrawestan a dijminan bi kar anî...

75. ... hêza zêde û ferê mezdaçêkirî û tendirustiyê, zarokên qenc û jîr, zarokên jêhatî û zane yên biziman, zarokên netirs ji niyazrizgarkarê çavvekirî, agahiya dirust ji pêşerojê û baştirîn jiyana bêguman...

76. ...ji bo serweriya binûr, ji bo jiyana demdirêj, ji bo hemû serkeftinan û ji bo hemû dermanan...

77. ...Bi awayê ku Key Xusro li hember dijminê pîs bi ser ket û di dirêjahiya qada şêr de -dema dijminê bedkar ê hîlebaz bi siwarî pê re şer dikir- di şermgehê de giriftar nebû.

Key Xusroyê serkeftî, lawê tolhildêr ê Siyaveşê dilêr -ku bi bêbextî hate kuştin- û kînxwazê Exrîrisê dilêr, Efrasiyabê bedkar û birayê wî Gersîwez zincîr kir.

.....

Kirdeya Diwazdehan

78.

79. ...Ferê ku ê Zerdeştê eşewen bû, yê ku li gor dîn fikirî; Yê ku li gor dîn axivî; yê ku li gor dîn tevgeriya; yê ku li seranserê cîhana estûmend a di Eşê de, di serweriyê de baştirîn, di rayomendiyê de herî rayomend, di heybetê de herî biheybet û di serkeftinê de herî serkeftî bû.

80. Berî wî, dêw eşkere li ser vî erdî digeriyan; eşkere bextewer dibûn; eşkere jin ji mêran direvandîn û kesên ku digiriyan diêşandin.

81. Wê demê ji Ehwene Weyriye ku Zerdeştê eşewen çar caran bi bangeke baş di nîveka duyemîn de bi awazeke bilindtir stra, hemû dêw tirsîyan;

bi awayê ku ew pîsên nelayiq ji bo niyazan û nehêja ji bo diayan xwe di binê erdê de veşartin.

82. Efrasiyabê Tûranî û xerabkar, li hemû heft welatên erdê li pey ferê Zerdeşt geriya.
Efrasiyabê xerabkar, li hemû heft welatên erdê li pey ferê Zerdeşt geriya.
Efrasiyab ber bi fer ve ez kir...¹ lê Zerdeşt û fer -her du- xwe paş de kişandin û bi rengê ku xwesteka min -Ehûremezda- û dînê Mezdaperestiyê bû, bi kamê xwaziyarên hêja derketin.
-

Kirdeya Sêzdehan

83.
84. ...ferê ku ê Key Geştasip bû, Yê ku li gor dîn difikirî; Yê ku li gor dîn dipeyivî; Yê ku li gor dîn reftar dikir.
Bi rengê ku wî ev dîn dipesinand, dêwên dijmin ji eşewenan dûr xist.
85. Ew e ku bi gurza xwe ya dijwar, ji bo Eşe li riya rizgariyê geriya.
Ew e ku bi gurza xwe ya dijwar, ji bo Eşe riya rizgariya Eşe peyda kir.
Ew e ku sitara vî dînê Zerdeşt ê ehûreyî bû.
86. Ew e ku ev dînê bendkirî ji qeyd û bendan rizgar kir û mayinde kir û derxist holê; ev dînê fermananderê mezin ê bihêz ku xwedan ajel û çêregehan e; ku bi ajel û çêregehê xemiliye.
87. Key Guştaspê dilêr, li ser Tesrûyawentê dijdîn û Pişeneyê dêwperest û Ercasipê dirwend û Xeyvenên din ên pîs zal bû.
-

Kirdeya Çardehan

88.
89. ...ferê ku ê Soşyantê serkeftî û hevalbendên wî yên din e, dema ku gerdûnê nû bikin...²

¹ Di nivîsê de li dewsa sêniqteyê peyvek heye ku wateya wê nayê zanîn.

² Domahîka hevokê weke benda uan a vê Yeştê ye.

90.¹

Kirdeya Pazdehan

91.

92. Dema ku Estwet Êrite, qasidê Mezda Ehûre -kurê Wîspe Tewr Weyrî- ji ava Kiyansiyeyê derkeve û wê gurzeke serkeftîdêr hilîne; heman gurza ku dema kuştina Eji Dehak bi Ferîdunê dilêr re bû.²

93. ...heman gurza ku dema kuştina Zeyn Gav³ yê dirwend bi Efrasiyabê Tûranî re bû; ku dema kuştina Efrasiyab bi Key Xusro re bû; ku Key Geş-tasip, mamostayê Eşe ji bo artêşa xwe hebû.

Ew⁴ ê bi vê gurzê dirûc ji vir -ji cîhana Eşe- derxe.

94. Ew ê bi çavê zanebûnê li hemû mexlûqan binêre.

⁵...her tiştê ku pîsnijad e.

Ew li seranserê cîhana estûmend bi çavê dilovaniyê binêre û awirên wî wê mayindetiyê bidin seranserê cîhanê.

95. Hevalên Estwet Êriteyê serkeftî wê derkevin: ew qenchizir, qencbêj, qenckiryar û qencdîn in û qet derewan nakin.

Hêrsa albxwîn a neferemend wê ji ber wan bireve û Eşe li hember dirûcê kirêt û pîsnijad bi ser keve.

96. Xulqê xerab wê têk biçê û xulqê qenc li hember wê bi ser bikeve.

Gotina derew wê têk biçê û gotina rast bi ser bikeve.

Xurdad û Emurdad wê tîbûn û birçîbûnê -her duyan- têk bibin.

Xurdad û Emurdad wê tîbûn û birçîbûna pîs têk bibin.

Ehrîmenê bêhêz û xerabkar wê dest bi revê bike.

.....
Yese Ehû Weyryû...

Ez ji çiyayê mezdaçêkirî û bexşendeyê aramiya Eşe, Oşîdern, ferê Kiyani û mezdaçêkirî û ferê mezdaçêkirî ku nayê girtin re silav û hezkirinan dişînim.

1 Bendên 11 û 12an ên vê Yeştê.

2 Li gor Bondehişn û kitêbên din, Eji Dehak ji hêla Ferîdun ve nayê kuştin û Ferîdun tenê li wî dixe û di çiyayê Demavendê de dike qeyd û bandan.

3 Çêlek, ga.

4 Estwet Êrite (Soşyant).

5 Peyvek xerab bûye û nayê fêmkirin.

Eşim Wuhû...
Ehmayî Reşeçe...¹

20. Hewm Yeşt

Kêfxweşî ji Hewmê zêdekarê Eşe re.

1. Em Hewmê zêrîn û bilind niyaz dikin.
Em Hewm, vexwarina cîhanparêz niyaz dikin.
Em Hewmê dûrker mirinê niyaz dikin.

-²
2. Em Hewmê zêrîn û biheybet niyaz dikin.
Em Hewm, vexwarina cîhanparêz niyaz dikin.
Em Hewmê dûrkerê mirinê niyaz dikin.
Em hemû Hewman niyaz dikin.
Em niha xelat û fereweşiya Zerdeştê Spîtmanê eşewen niyaz dikin.
Yenge Hatem...
Yese Ehû Weyryû..
Ez ji Hewmê zêdekar a Eşe re silav û hezkirinan dişînim.
Eşim Wuhû...
Ehmanyî Reşeçe...³

21. Wenend Yeşt

Kêfxweşî ji Wenend, stêrka mezdaçêkirî re.

1. Em Wenend, stêrka mezdaçêkirî ya eşewen, mezinê Eşe niyaz dikin.
Em Wenendê dermanbexş û hêjayî navdarbûnê niyaz dikin; berxwedana li hember Xrefistiranê pîs û qewirandî -mexlûqên ehrîmenî- ku divê bi yekcarî bêne qewirandin.
2. Ez ji Wenend, stêrka mezdaçêkirî re silav û hezkirinan dişînim.
Eşim Wuhû...

¹ 68, benda 11an.

² Hevokên vê bendê yên destpêkê ji benda 21an a Yesne, Hat 10 hatine wergirtin û li dewsa xêzikan bendên 17-18 yên Yesne, Hat 9 hatiye.

³ Y. 68, benda 11an.

Ehmayî Reşeçe...¹

Hadoxî Nesk (Paşkoyê Yeştan)

Fergirda Diduyan

1. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:
Ya Ehûremezda! Ya Spendtirîn mînû! Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Dema ku eşewenî ji cîhanê here, rewana wî di şeva yekem de wê li ku aram bibe?
2. Wê demê Ehûremezda got:
Rewana eşewen wê li ser balgiyê wî cîh bigire û bi stirandina "Oştûdgeh", wiha ricayê jê bike:
"Wî bibore!
Rehmet li wî kesî ku Ehûremezda bi dilê xwe rehma xwe lê bike!"
Di vê şevê de, rewana eşewen wê bi qasî hemû jiyana vê cîhanê, xweş bibe.
3. Di şeva duyem de, rewana wî wê li ku derê bisitire?
4. Wê demê Ehûremezda got:
Rewana eşewen wê li ser balgiyê wî cîh bigire û bi gazîkirina Oştûdgah, wiha ricayê jê bike:
"Wî bibore!
Rehmet li wî kesî ku Ehûremezda bi dilê xwe rehma xwe lê bike!"
Di vê şevê de, rewana eşewen wê bi qasî hemû jiyana vê cîhanê, xweş bibe.
5. Di şeva sêyem de, wê rewana wî li ku bisitire?

¹ Y. 68, benda uan.

² Di kitêbên heftan û heştan ên "Dinkert"ê de ku qala Avestayê hatiye kirin, "Hadoxî Nesk" weke bîstemîn Nesk ji bîst û yek Neskên Avestaya kevn hatiye jimartin. Ev Hadoxî Nesk beşeke piçûk ji wê Neskê ye.

6. Wê demê Ehûremezda got:
 Rewana eşewen wê li ser balgiyê wî cîh bigire û bi gazîkirina Oştûdgah,
 wiha ricayê jê bike:
 "Wî bibore!
 Rehmet li wî kesî ku Ehûremezda bi dilê xwe rehma xwe lê bike!"
 Di vê şevê de, rewana eşewen wê bi qasî hemû jiyana vê cîhanê, xweş
 bibe.
7. Piştî derbasbûna şeva sêyem, wextê sipêdeyê rewana eşewen wer bike ku
 xwe di nava giyayan û bêhnên xweş de bibîne û wer xuya bike ku bayekî
 bêhnxweş ji erdên başûr ber bi wî ve diweşe;¹ bayê xwe bêhnxweştir ji
 hemû bayên din.
8. Mirovên eşewen wê wer hest bikin ku ev bayê bêhnxweş bi pozê xwe bêhn
 kirine. Wê demê wê ji xwe re wiha bibêje:
 - Ev ba, bayê herî bêhnxweş ku min heya niha bêhneke wiha hil nekiribû,
 ji ku tê?
9. Bi hatina vî bayî re, Dînê wî wê di rengê keçikekê de xwe nîşanî wî bide:
 keçikeke xweşik, binûr, sipî, bihêz, xweşrû, bejinbilind, bi memikên der-
 ketî, qençlaş, pîroz û binijad ku panzde salî xuya dike û bejna wê bi qasî
 hemû mexlûqên herî xweşik, xweşik e.²
10. Wê demê wê rewana mirovên eşewen ber bi wê ve here û jê bipirse:
 Tu kî yî ya keçika xweşik! Ya keçika herî bedew ku min heya niha dîtiye?
11. Vêca Dînê wî, wiha bersivand:
 Ya camêrê qençizir, qençbêj û qenckiryar û qençdîn!
 Ez Dînê te me.
 Eşewen pirsî:
 Li ku derê ye yê ku ji te hez dikir, ji ber mezinahî, qençî, bedewî, bêh-
 nxweşî û hêza serkeftî û şiyana te ya zalbûna li hember dijmin, çawa ku
 tu di çavên min de dixuyêyî?
12. Keçik bersiv dide:
 Ya camêrê qençizir, qençgotar û qenckiryar û qençdîn!
 Ev tu yî ku te ji min hez dikir, ji ber mezinahî, qençî, bedewî, bêhnxweşî
 û hêza serkeftî û şiyana te ya zalbûna li hember dijmin, çawa ku tu di

¹ Di mîtolojiya Îranê de, nivro (başûr) cihê heybet û hilatin û bihuşta yezdanî ye.

² Vend. Fer. 19, benda 30.

çavên min de dixuyêyî?

13. Dema te didît yekî din miraran dişewitîne û pûtan niyaz dike û zilmê dike û daran dibire, tu rûniştayî û Gahan bixwenda û avên qenc û Azerê Ehûremezda niyaz bikira û te mêrikê eşewen ku ji nêzik an dûr dighişt, kêfxweş bikira.

14. Ez şîrîn bûm, te ez şîrîntir kirim.

Ez bedew bûm, te ez bedewtir kirim.

Ez dilber bûm, te ez dilbertir kirim.

Ez payebilind bûm, te ez payebilindtir kirim.

Ji niha pê ve, xelk ê min -Ehûremezdayê her tim niyazkirî û sitarkar- niyaz bike.¹

15. Wê demê rewana mêrikê eşewen wê gava yekem hilde û bikeve nava pêgeha hizra qenc.

Nexwe wê gava duyem bavêje û bikeve nava pêgeha gotina qenc. Piştî wê gava sêyem bavêje û bikeve pêgeha kiryara qenc û wê di dawiyê de gava çarem bavêje û bikeve nava Enîranê (seraya tîrêja bêdawî).

16. Wê demê wê mêrikê eşewen ku berî wî malavahiya jiyane kiriye, berê xwe bide wî û jê bipirse:

Ya eşewen!

Te çawa malavahiya jiyane kir?

Ya eşewen!

Tu çawa ji malên tijî ajelên cîhana xelat û hêviyan rizgar bûyî?

Tu çawa ji cîhana estûmend gihiştî cîhana mînuyî?

Tu çawa ji cîhana ziyambar gihiştî cîhana mayinde?

Ev bexteweriya demdirêj, bi te çawa tê?

17. Wê demê Ehûremezda got:

Ji wî -ji kesê ku riya pir tirs û xof û giran derbas kiriye û derdê cidahiya derûnê kişandiyê- tişteki nepirse.

18. Paşê wê jê re xwarineke ji rûnê Zerimeye bînin.

Wê piştî mirinê xwarekên wiha bibin para camêrên qenchizir, qencgotar, qenckiryar û qencdîn.

Wê piştî mirinê xwarekên wiha bibin para jinên qenchizir, qencgotar,

¹ Hevokên pêşîn ji zarê Dîne mêrikê eşewen xitabî wî bûn; lê ev hevok ji nişka ve ji zarê Ehûremezda li vir hatiye gotin û pêwendiya wê bi hevokên pêşîn re ne diyar e.

qenckiryar û qenc hînbûyî û di bin fermana mêrê xwe de.

Fergirda Sisêyan¹

Zerdeşt ji Ehûremezda derheqê çawaniya tevgera derûna dirwend di sê şevên piştî mirinê de dipirse. Ehûremezda di bersivê de dibêje ku rewana wî di wan sê şevan de, gēj û perîşan li dora laşê wî digere û parçeyek ji Gahan dixwîne:

“Ya Mezda Ehûre!

Ez berê xwe bidim kîjan erdî? Ez herim kû derê?”

Piştî derbasbûna şeva sêyem, di sipêdehan de rewana mirovê dirwend wer hest dike ku di nava berf û cemedê de ye û bêhnên genî û nexweş bêhn dike. Ew wer dizane ku bayekî genî ji welatê bakur³ ber bi wî ve tê. Ji xwe dipirse:

“Ev ba ji kû tê? Min heya niha ji wî bêhnîstir nedîtiye?”

Wê demê di weşîna vî bayî de dînê xwe dibîne ku di peykerê jineke bedkare, kirêt, qirêj, çokxwar, mîna qirêjtirîn rehwaran û ji hemû mexlûqên genî genîtir, berê xwe dide wî. Derûna dirwend jê dipirse:

“Tu kî yî ku min ji te kirêttir nedîtiye?”

Jinik di bersiva wî de dibêje:

“Ya pîshizir û pîsgotar û pîskiryar!

Ez kiryara te ya kirêt im. Ji ber pîsahî û bedkiryariya te ye ku ez wisa kirêt û perîşan û nerind û pîskar û biêş û rizî û westiyayî û têkşikestî me.

Dema te didît kesên din yezdan niyaz dikirin û av û agir û çêre û mexlûqên din bi qencî niyaz dikir, te Ehrîmen û dêw kêfxweş dikirin.

Dema te didît hinek alîkariya xelkê dikin û eşewenên ku ji dûr û nêzîk hatine pir baş sitar û pêşwazî dikir, te dexesî dikir û te derî li xelkê digirt.

Ez nemaqûl bûm, te ez nemaqûltir kirim.

Ez bixof bûm, te ez bixoftir kirim.

Ez reben bûm, te ez rebentir kirim.

Ez li bakur bûm, te bi hizir, gotin û kiryarên xwe yên xerab, ez zêdetir ber bi bakur ve birim.

Kesên ku riya xwe winda kirin -ji ber ku min gelekî bi gotina Ehrîmen

¹ Fergirda Sêyem a Hadox Neskê ji weke Fergira Duyem, hejdeh bendên wê hene û peyv û hevokên wê zêdetir heman in ku di fergirda duyem de hatine bikaranîn, tenê ji ber ku gotinên derûna gunehkar têne gotin, hinek peyv û hevok guherîne û her tiştê ku di fergirda pêşîn de baş û qenc dihat zanîn, li vir pîs in.

² Gah. Y. 46, benda 1ê.

³ Di mîtolojiya Îranê de, Epaxter (bakur) cihê dojeh û pêgeha ehrîmen û dewan û dirûcan e.

dikir- wê her tim lehnê li min bikin.”

Wê demê rewana mêrikê dirwend wê di gava yekem de derkeve asta hizra xerab. Piştê dê di gava duyem de asta gotina xerab. Paşê dê di gava sêyem de derkeve asta kiryara xerab û di dawiyê de wê di gava çarem de bigihêje qonaxa tarîtiya bêdawî (dojeh).

Wê demê mirovê dirwend ê ku berî wî xatir ji jiyânê xwestibû, wê jê bipirse:

“Ya dirwend!

Tu çawa ji cîhana zîyanbar hatî nava cîhana mayindeyiyê?

Ev îşkenceya demdirêj, li gor te çawan e?”

Wê demê Ehrîmen ê bibêje:

Ji wî -ji kesê ku riya pir tirs û xof û giran derbas kiriye û derdê cidahiya derûnê kişandiye- tiştêkî nepirse.

Piştê wê jê re xwarekeke bi jehr bînin; ji ber ku kesê hizirxerab, xerabbêj û xerabkar ji wê xwarekê zêdetir nîne.

Wê xwarekeke wisa bidin jina dirwend a xerabhizir, xerabbêj û xerabkar a nepak ku bi xebera mêrê xwe nake.

The page is framed by a complex, multi-lined border. At the top, a large arch contains a central emblem of a bird with spread wings above a stylized tree or cross. On either side of the arch are silhouettes of figures in traditional attire. The bottom of the page features a large, ornate floral and scrollwork design, with two small figures of animals (possibly lions or dogs) flanking the central motif. The text is centered within this decorative frame.

Deftera Çaran
Vîspired

Kırdeya Yekê

1. Zewt:

Ez mizgîniya niyazê didim û ji mezinên minûyî û cihanî re, niyazan bi cih tînim:

Ji mezinên heywanên avê re,
Ji mezinên heywanên erdê re,
Ji mezinên balindeyan re,
Ji mezinên heywanên deştê re,
Ji mezinên heywanên ku diçêrin re,
Ji eşewen û mezinên eşewenî re.

2. Ez mizgîniya niyazkirinê didim û gehanbaran mezinên eşewenî niyazan dikim.

Ji Meydyûzerm (şirdêr)ê eşewen re, ji mezinên eşewenî re,
Ji Meydyûşimê eşewen, mezinê eşewenî re (dema çinîna giyayan),
Ji Petiye Şhêymê eşewen, mezinê eşewenî re (dema hildana xermanan),
Ji Eyasrimeyê eşewen, mezinê eşewenî re (dema beranberdanê)
Ji Meydyarimê eşewen, mezinê eşewenî re (dema sermayê),
Ji Hemesptmedemê eşewen, mezinê eşewenî re (dema dia û niyazan).¹

3. Ez mizgîniya niyazkirinê didim û cihana eşewen a avis, mezinê eşewenî ku zarokan tîne niyaz dikim.²

Ez mizgîniya niyazkirinê didim û beşên bi qencî pesinandî yên Stewte Yisniyeyê eşewen, mezinên eşewenî niyaz dikim.
Ez mizgîniya niyazkirinê didim û beşên bi qencî pesinandî yên Yisniye û Miyezdên eşewen, mezinên eşewenî niyaz dikim.

4. Ez mizgîniya niyazkirinê didim û yezdanên salê, mezinên eşewenî niyaz dikim.

Ez mizgîniya niyazkirinê didim û strana Ehwen Weyriye... eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikim.
Ez mizgîniya niyazkirinê didim û qedirgirtina Eşe Wehîştê eşewen (Ezim Wuhû), mezinê eşewenî niyaz dikim.
Ez mizgîniyê niyaz didim û Yenge Hatem...ê eşewenê bi qencî pesinandî re, mezinê eşewenî niyaz dikim.³

1 Ji bo şeş Gehebarên û sifetên wan.

2 Cihana heyî ku hemû mexlûq jê hebûnê digirî.

3 Ji bo van niyazan.

5. Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Ehûnewedgahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û jinên eşewen ên mezdaçêkirî, mezinên eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Ehûmend û Retûmendê¹ eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Heft Hatê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û ji ava eşewen a bê qirêjî -Eridwî² re, mezinê eşewenî niyaz dikim.
6. Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Oştûdgahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û çiyayên aramîder ên pir aramîbeşx ên mezdaçêkirî yên eşewen, mezinên eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Spentmedgahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Behramê Ehûreçêkirî û Opertatê eşewenê pîroz, mezinê serkeftî niyaz dikim.
7. Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Wuhûştergahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Mihra mezin a çêregehê û Ramê bexşendeyê çêregehên xweş, mezinên eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Wuhûştû Eyşt gahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û aferîna qenc a eşewen û mirovê eşewenê pak, mezinê eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Damwîş Opemene yezdanê serdestê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikim.
8. Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Ayriyemen Aşiyee eşewen re, mezinên eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Fişûşû Mensereyê eşewen re, mezinên eşewenî niyaz dikim.
 Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Mezinê mezinê Hadoxtê eşewen re, mezinên eşewenî niyaz dikim.

1 Ehûmend û Retûmend sifetên Ehûremezda ne.

2 Eridwîswer Enahîta (=Nahîd) yezdana wan a jin.

9. Ez mizgîniya niyazkirinê didim û pîrsa ehûreyî ya eşewen, dînê ehûreyî yê eşewen, welatê ehûreyî yê eşewen, Zertûştûmê ehûreyî yê eşewen, mezinên eşewenî niyaz dikim.
Ez mizgîniya niyazkirinê didim û Hedîşê xwedî zevî ku çêregehê dide çarpiyê xweşkiriyar û mêrikê eşewen ê ku çarpiyan xwedî dike, niyaz dikim.

Kîrdeya Diduyan

1. Bi vê zewr û bersemê, ji mezinên mînûyî re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji mezinên cîhanî re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji mezinên heywanên avê re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji mezinên heywanên erdî re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji mezinên balindeyan re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji mezinên heywanên deştê re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji mezinên heywanên ku diçêrin re daxwaza niyazkirinê dikim.
2. Bi vê zewr û bersemê, ji gehanbarên eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji Meydyûzerimê (şîrdêrê) eşewen re, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji Meydyûşemê eşewen, mezinê eşewenî (dema çînîna giyayan) re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji Eyaserimê eşewen re, mezinê eşewenî (dema xermanan) re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji Petiye Şhîmê eşewen, mezinê eşewenî (dema beranberdanê) re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji Meydiyarimê eşewen, mezinê eşewenî (dema sermê) re daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji Hemespitmedemê eşewen, mezinê eşewenî (dema niyaz û niyayîşê) re daxwaza niyazkirinê dikim.
3. Bi vê zewr û bersemê, ji cîhana avis a eşewen, mezinê eşewenî re ku zarokan tîne daxwaza niyazkirinê dikim.
Bi vê zewr û bersemê, ji hemû mezinan re: yên ku Ehûremezda agahî da Zerdeşt ku li gor ayîna Eşeyê herî baş hêjayî niyaz û niyayîşê ne, daxwaza niyazkirinê dikim.

4. Bi vê zewr û bersemê, ji te re daxwaza niyazkirinê dikim ya mezin, ya Ehûremezdayê mînûyî, ya kesê di nava mînûyan de lipêştir, ya Ehû û Retû di xulqeta cîhanî de.
5. Bi vê zewr û bersemê, ji wî kesî re daxwaza niyazkirinê dikim ku gazî mezinan bike; ew mêrikê eşewen ê ku hizir û gotin û kiryara qenc di birê de ye; Yê ku girêdayî Spendarmezê eşewen û gotina Sûşiyant e û "bi kiryara xwe cîhana mînûyî ber bi Eşe ve dibe."¹
6. Bi vê zewr û bersemê, ji yezdanên salê yê eşewen, mezinên eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji xwendina Ehwen Weyriye...ya eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji diaya Eşe Wehîşt (Eşim Wuhû..)a eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji Yenge Hatem...a eşewenê bi qencî pesinandî, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
7. Bi vê zewr û bersemê, ji Ehwenedgahê eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Ji jinên xweşbext ên bikok û bejinbilind re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji Ehûmendê Retûmendê eşewen re, ji Ehû û Retûyê re, ji Ehûremezdayê eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji Yesneya bihêz: Heft Hatên eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Ji Eridwîsûrê Enahîtayê eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
8. Bi vê zewr û bersemê, ji Oştûdgahê eşewen re, ji mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Ji çiyayên aramîdêr û ewle yên mezdaçêkirî re, ji mezinên eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji Spentmedgahê eşewen, mezinên eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Ji Behramê ehûreçêkirî, Mihra mezin a çêregehê û aramîdêrê çêregehên baş, mezinên eşewenî niyaz dikim.

¹ Hevoka di nava " " de ji Gah., Y. 42, benda 6an hatiye wergirtin.

9. Bi vê zewr û bersemê, ji Hohuxştergahê eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Ji Mehira mezin a çêregehê û Ramê xelatlêrê çêregehên xweş, mezinên eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji Wehîştow Eyşt Gahê eşewen, mezinên eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Ji aferîna qenc a eşewen û mêrikê eşewen ê pak û Damwîş Opemene, yezdanê serdest ê eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
10. Bi vê zewr û bersemê, ji Ayrıyemen Eysiyeyê eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji Fşoşo Menteryê eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji mezinê giranqedir ê Hadoxta eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
11. Bi vê zewr û bersemê, ji pirsra ehûreyî ya eşewen, mezinên eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji dînê ehûreyî yê eşewen, mezinê eşewenî re daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji welatê eşewen ê ehûreyî û Zertuştwimê eşewen ê ehûreyî, mezinên eşewenî re, daxwaza niyazkirinê dikim.
 Bi vê zewr û bersemê, ji Hedîşê xwedî erd ku çêregehê dide çarpêyên xweşkiryar û ji mêrikê eşewen ku çarpiyan xwedî dike re daxwaza niyazkirinê dikim.

(Cild 2)

Kirdeya Sisêyan

1. Zewt:

Ez li ser piyan gazî Hawenen dikim.

Raspî:

Ez amade me.

Zewt:

Ez li ser piyan gazî Aterwexş dikim.

Raspî:

Ez amade me.

Zewt:

Ez li ser piyan gazî Ferberiter dikim.

Raspî:

Ez amade me.

Zewt:

Ez li ser piyan gazî Abêrêt dikim.

Raspî:

Ez amade me.

Zewt:

Ez li ser piyan gazî Asneter dikim.

Raspî:

Ez amade me.

Zewt:

Ez li ser piyan gazî Raspî dikim.

Raspî:

Ez amade me.

Zewt:

Ez li ser piyan gazî Srewşaveriz, wî bilîmetê ji Mensere agahdar, dikim.

Raspî:

Ez amade me. Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt: Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

2. Ez li ser piyan gazî Atorban dikim.

Ez li ser piyan gazî Erteştâr dikim.

Ez li ser piyan gazî cotkarê rêncber dikim.

Ez li ser piyan gazî Mala Xwedê dikim.

Ez li ser piyan gazî gundvan dikim.

Ez li ser piyan gazî bajarvan dikim.

Ez li ser piyan gazî serwerê welêt dikim.

3. Ez li ser piyan gazî ciwanê qenchizir, qencbêj û qenckar dikim.

Ez li ser piyan gazî ciwanê axêver dikim.

Ez li ser piyan gazî kesên ku xizmatiyê çêkin, dikim.

Ez li ser piyan gazî Atorban, eşewenê ku li welêt e, dikim.

Ez li ser piyan gazî Atorban dikim.

Ez li ser piyan gazî Atorban, pîrozê ku li derveyî welêt digere, dikim.

Ez li ser piyan gazî kebaniyê¹ dikim.

4. Ya Ehûremezda!

Ez gazî wê jinê dikim ku di hizr û gotin û kiryarên xwe de qenc û serkeftî
û jîr be û bi gotina mêrê xwe û mezinê eşewen ê weke Spendarmez bike û

¹ Kedbanû, serwera xaniman.

weke jinên hêja be.

Ez gazî wî mêrî dikim ku di hizr û gotin û kiryarên xwe de qenc û serkeftî û jir be û ji xestûyî agahdar be û ji Keyez bêgane û xerîb be û "bi kiryarên xwe, cîhanê ber bi Eşe ve bi pêş be bibe."

5. Niha, ez we hemû mezdaperestan weke mezin gazî dikim û mezin dizanîm:

Eşaspend û Soşyant ku zanetir, rastbêjtir, yarîdertir û aqilmendtir in.

Ez hêza ola mezdaperestiyê ya herî zêde ji bo Atorpan û Ertiştar û cotkarên rêncber dixwazim.

6. Zewt:

Yese Ehû Weyriyo ... ku Aterwexşa min bibêje.

Raspî:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje. Yese Ehû Weyriyo ... ku Aterwexşa min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Ya Atorpan!

Zewta me tu yî.

Zewt:

Yese Ehû Weyriyo ... ku Aterwexşa min bibêje.

Raspî:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Zewt:

Ez -Zewt- amade me ku Stewte Yisniye gazî bikim û baj¹ bigirim û bistirê m û niyaz bikim.

Kirdeya Çaran

1. Ez demildest hizir û hizirmend, Adayê qenc, Eşeyê qenc, Çîstiyê qenc û Drwetateyê qenc, yên ku silavan ji mezin û hevabendên wan re dişînin, niyaz dikim.

2. Em bexteweriya mirovan ragihînin ku em ê -mezdaperestên zerdeştî- miyezda² mezinan û nimêja mezinan a mezinhez mizgînî bidin. Seranserê xulqeta Eşe, dia û niyaz û kêfxweşî û aferînbêjiya me bibihîzin. Em sirûşa pîroz, mezinê giranqedir niyaz dikin.

¹ Ji bédengiya ku mox piştî serşûştin û xwarinê dikin re "baj" tê gotin.

² Xwarina ku weke xêr tê belavkirin.

Em Ehûremezda, ku di eşeweniyê de herî mezin û serkeftî ye, niyaz dîkin.

Em hemû sirûdên zerdeştî û hemû kiryarên qenc niyaz dîkin: Tiştên ku bûne û tiştên ku wê bibin.

Yingihe Hatem ...

Kirdeya Pêncan

1. Ya Emşaspendan!

Ez amade me ku ji bo te zewt, niyazkar, diabêj, parêzkar, çawîş û sirûdbêj bim.

Niha, dia û niyaz û kêfxweşî û aferîn, pêşkêşî we -Emşaspendan- be!

Niha, bextewerî û kêfxweşiya mezin û eşewenî û serkeftin û xweşiya derûnê, pêşkêşî soşyantên me be!

2. Ya Emşaspenda! Gelî serwerên qenc û qenckar!

Ez rih û can û hemû hêza xwe pêşkêşî te dikim.

3. Ya Ehûremezdayê Eşewen!

Ez li hizûra te li vê olê mikur têm. Em radigihînin ku em mezdaperest, zerdeştî, dijminê dêwan û peyrewê ola ehûreyî ne.

Dia û niyaz û kêfxweşî û aferîn pêşkêşî Haweniyê eşewen.

Dia û niyaz û kêfxweşî û aferîn pêşkêşî Sawnghey û Wîsiyeyê eşewen.

Dia û niyaz û kêfxweşî û aferîn pêşkêşî mezinên roj û dem û meh û ghenbar û salan.

Zewt:

Yese Ehuweyriyo ...ku zewta min bibêje.

Raspî:

Yese Ehuweyriyo ... ku zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretos Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Kirdeya Şeşan

Zewt û Raspî:

Ez bi perwerdehiya zewt û bi silav û hezkirin û zewrên Vîsoşe û gotinên rast, emşaspendên qenc bi navên wan ên bedew bang dikim.

Ez emşaspendên qenc bi navên Eşe yên qenc niyaz dikim; li ola qenc a eşewen; li ola qenc a mezdaperestiyê.

“Mezda Ehûre kesên ku di bin saya Eşe de niyazên herî qenc bi cih tînin,

nas dike. Ez ji kesên ku hebûne û hîn hene bi navên wan gazî û niyaz dikim û bi silav û hezkirinan ber bi wan ve diçim.”¹

“Serweriya te ya minûyî ya qenc -hêjayî xelata armanî ya di saya Eşe de- pêşkêşî wan kesan be ku ji dil û can kiryarên herî baş dikin.”²

Xwezî li vir niyazkirina Ehûremezda -eşewenê herî bihêz ku em niyaz dikin- bi cih bîne, di destpêk û dawiyê de.

Bila bi vî awayî li vir niyazkirina Ehûremezda -eşewenê herî bihêz ku em niyaz dikin- pêk were.

Zewt:

Yese Ehuweyriyo ... ku zewta min bibêje.

Raspî:

Yese Ehuweyriyo ... ku zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Kirdeya Heftan

1. Em gotinên rastgotî niyaz dikin.
Em Sirûşê pîroz niyaz dikin.
Em Eşeyê qenc niyaz dikin.
Em Neryûseng niyaz dikin.
Em aştiya pîroz niyaz dikin.
Em yên ku nakevin û têk naçin niyaz dikin.
Em ferewşiyên eşewenan niyaz dikin.
Em Çîewdpol niyaz dikin.
Em Gerzmanê Ehûremezda niyaz dikin.
Em jiyana herî baş (bihuşt), rohaniya bi her awayî aramîder niyaz dikin.
2. Em riya herî baş a ber bi jiyana herî baş (bihuşt) niyaz dikin.
Em Erşadê qenc ê cihanparêz û cihanperwer û xeltdêr niyaz dikin.
Em ola mezdaperestiyê niyaz dikin.
Em Reşnê herî rast niyaz dikin.
Em mihra zêdeker a çêregehê niyaz dikin.
Em gotinan niyaz dikin.
Em Parindiya jîr û çapik niyaz dikin. Wê jîrhizira herî jîr, wê jîrbêja herî jîr; ya ku leş jîr dike.

¹ Gah. Ys. 50, benda 22an.

² Y. 51, benda 1ê.

3. Em dilêriya mêran niyaz dikin, ku serkeftinê dide mêran, ku hişê mêran zêde dike; ku ji tund tundtir û ji dilêr dilêrtir e; ku weke xelata yezdan digihêje mêran; ku di dema tengasiyê de mêran rizgar dike.
Em xewa mezdaçêkirî ya ku kêfxweşiyê dide heywan û mirovan, niyaz dikin.
4. Em afirênerên eşewen ên ewilçêkirî¹ -berî çêbûna esman û av û erd û giya û heywanên baş- niyaz dikin.
Em zeryaya mezin a Kertê niyaz dikin.
Em bayê çalak ê mezdaçêkirî niyaz dikin.
Em esmanê binûr ê ewilçêkirî² -berî çêbûna cîhana estûmend- niyaz dikin.
5. Ya Azer! Ehûremezda! Ya eşewen! Ya mezinê eşewenî!
Em te niyaz dikin.
Em zewr û kuştiya bersem a eşewen ku li ser ayîna Eşe hatiye vegirtin, mezinên eşewenî niyaz dikin.
Em Epam Napat niyaz dikin.
Em Neryûseng niyaz dikin ...³
Yese Ehuweyriyo ... ku zewta min bibêje.
Zewt:
Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Kirdeya Heştan

Raspî:

Ya Ehûremezdayê eşewen!

Ji vê gotinê kêxweş bibe.

Tu û yezdanên eşewen -wercavendên mayinde, serwerên qenc ên qenc-kiryar ku pêncî û sed û hezar û deh hezar û ji hejmarê zêdetir in- vê gotinê bipejirînin.

2. Bi rastî em serweriyê ji bow î kesî dixwazin û ji bo wî kesî dizanin û hêjayî wî kesî dizanin ku baştir serweriyê bike:
Mezda Ehûre û Erdîbiheşt.

¹ Yezdanên mînûyî ku berî esman û av û erd û giya û heywanan hatine afirandin.

² Esmen berî beşên din ên cîhanê hatiye afirandin.

³ Domahîk = Ys. 71, bendên 23-24.

Kirdeya Nehan

1. Hewmên amadekirî û zewrên dabînkirî -tiştên ku dabîn bûne û tiştên ku wê dabîn bibin- serkeftiyên aramîdêr in ku dermanê Eşe bi wan re; ku dermanê hebûnê bi wan re ye; ku dermanê Mezda bi wan re ye; ku dermanê Zerdeşt bi wan re ye; ku dermanê Zertuştum bi wan re ye.
2. Dermanê ku eşewenê pîroz, Atorpanê pîroz ê gerok (li derveyî welêt digere) ola qenc a mezdaperestiyê, aferîna eşewenî ya qenc, peymannasiya eşewenî ya qenc û bêazariya eşewenî ya qenc pê re heye.
3. Em mizgîniyê didin û agahdar dikin û digivişin û datînin û niyaz dikin û di ber xwe de dibêjin:
Hewmên bihêz ên eşewen, bê nepakî ne; bi ayîna Eşe dabîn bûne û wê bi ayîna Eşe dabîn bibin; bi ayîna Eşe ji wan agahî hatiye dayîn û bi ayîna Eşe wê ji wan agahî bê dayîn; bi ayîna Eşe hatine guvaştin û wê bi ayîna Eşe bêne guvaştin..
4. Hêza bihêz, serkeftina bihêz, Êrisiyê bihêz, Eşiyê bihêz, hebûna bihêz, Pewrotatêyê bihêz, Opertatê bihêz, yezdanên bihêz, "Emşaspend, serwerên qenc ên qencar û mayinde û zindî û xelatdêr ku bi xulqê qenc re dijîn û emşaspendên jinan."¹
5. Xurdad û Emurdad û Gêwşê Teşen û guşurwen û Azerê ku bi nav hatiye xwendin û Hedîşê xwedî eşewenî, xwarin, asayîş û rehmetê.
6. Sirûdên niyaz û dia û aferînbêjiya Ehûremezda û emşaspendan, mezinên eşewen yên giranqedir.
Niyaz û dia û ji bo mezinê herî bilind, Eşeyê pêşeng û nimêja mezinhez a baş.
7. Mensere, ola mezdaperestî, Stewte Yisniye, hemû mezinan, hemû nimêjên mezinhez.
Seranserê xulqeta Eşe, niyaz, dia û kêfxweşî û aferîngotinên me bibihîzin, di destpêk û dawiyê de.
Yese Ehuweyriyo ... ku zewta min bibêje.
Zewt:
Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

¹ Y. 24m benda 9an.

Kirdeye Dehan

1. Zewt:

Ez ji bo welatên Erizehî, Sewehî, Frdezefşo, Vîdezefşo, Vovaroberştî, Vovarocerştî û vî welatê Xevînrese niyazê dixwazim.

2. Ez ji bo Hawenê kevir, hawenê hesin, tešta zewrê, wersê hewmpalayê Vutra, niyazê dixwazim, ya bersemê li ser ayîna Eşe vegirtî.

Ez ji bo 'Ehewne Weyriye ... û berdewamiya mezdaperestiyê niyazê dixwazim.

Ez ji bo fereweşiyên eşewenan ên bihêz û serkeftî niyazê dixwazim.

Ez ji bo fereweşiyên yekemîn mamosteyên olê, fereweşiyên qencan û fereweşiyên derûna xwe niyazê dixwazim.

Ez ji bo hemû mezinên eşewenî, hemû qencîdêran -yezdanên eşewen ên mînwî û cîhanî- ku li gor ayîna Eşeyê herî baş hêjayî niyaz û dayan in, niyazê dixwazim.

Ez ragihînim ku ez mezdaperest, zerdeşt, dijedew û li ser baweriyê ehûreyî me.

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn pêşkêşî Haweniyê eşewen!

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn pêşkêşî Sawenehî û Vîsyeyê eşewen!

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn pêşkêşî ji mezinên roj û geh û meh û ghenbar û salan re!

Zewt:

Yese Ehuweyriyo ... ku zewta min bibêje.

Rastî:

Yese Ehuweyriyo ... ku zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

Kirdeya Yazdehan

Em vê hewmê pêşkêşî Ehûremezda dikin.

Em vê hewma amadebûyî pêşkêşî serkeftiyên herî bihêz ên cîhanperwer, serwerên qenc ên eşewen, serwerê mezinên eşewen dikin.

Em vê hewmê pêşkêşî Emşaspendan dikin.

Em vê hewmê pêşkêşî avên qenc dikin.

Em vê hewmê pêşkêşî derûna xwe dikin.

Em vê hewmê pêşkêşî hemû xulqeta Eşe dikin.

2. Ev hewm, ev cama hewmê, ev bersemên vekirî, ev miyezd, ev esmanê ewilçêkirî, ev hawenê giran ku anîne vir, ev hewmê zêrîn, ev koka hewm, ev bersema li gor ayîna Eşe vegirtî ...

3. ... ev peyker û ev hêz û şîyan, ev hewmên bikargirtî, ev hewmê eşewen, ev çêleka qenckar, ev mêrikê eşewen û xulqên eşewenan ên kêrhatî û xulqên soşyantên ên kêrhatî, ev şîrê derûn û ev giyayê Hezaneypetayê ya li gor ayîne Eşe ...

4. Bi avên qenc, ev zewrên têkelî hewm, têkelî şîr, têkelî Hezaneypetaya li gor ayîna Eşe û avên qenc, avên hewm û hawena kevir û hawena hesin ...

5. ... ev pincara bersem û girêdana kêfxweşiya mezin, hînbûn û bikaranîna dîne qenc ê mezdaperesiyê û gotina gahan û kêfxweşiya mezinê eşewen û mezinê eşewenî.

Ev êzing û ev bixur, hemû pêşkêşî we bin ya Azer, kurê Ehûremezda û hemû mezdaçêkiryên qenc.

Niha em van hemûyan pêşkêş dikin ...

6. ... niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn li Ehûremezda, li sirûşa pîroz, li reşna herî rast, li mihra zêdekera çêregehê, li Emşaspendan, li ferewesiyên eşewenan û derûnên parêzkaran, li Azerê Ehûremezda mezinê giranqedir, li mezinê miyezd, li mezinê nimêja mezinhez û li seranserê xulqeta Eşe, pêşkêş be.

7. Em niha van hemûyan bi niyaz û dia û kêfxweşî û aferînan pêşkêş dikin û ferewesiyê Zerdestê spîrmanê eşewen ku li her du cîhanan, xwaziyarê Eşe bû û ferewesiyên hemû eşewenan: Eşewenên berê û eşewenên heyî û mêrên ku hê jî dayik nebûne û soşyantên nûjenkarên cîhanê.

8-11. Ev hewm, ev cama hewmê ...¹

12. Emşaspend, serwerên qenckar û mayinde û nemir û xelatdêr, ew qenc û qencidêr, yên ku bi xulqê qenc re dijîn; belê, bi xulqê qenc re dijîn.²

Ew eşmaspend, serwerên qenckar ku ji xulqê qenc, peymanê hebûnê werhirtine.

13. Em niha van hemûyan pêşkêş dikin, bereketa vî xanmanî, xelata vî xanî,

¹ Bendên 2-5 ên vê kirdeyê.

² Kirdeya gan, benda 4an.

pesnê vî xanî, rizgarkirina vî xanî ji tengasiya hewcebûnê, zalbûna vî xanî li ser şeran, ajel û mirovên eşewenî ku berî niha ji dayik bûne û yan wê paşê ji dayik bibin; yên ku ji vî xanî bûne û yên ku wê ji vî xanî bin û em bi xwe ku ji vî xanî ne û soşyantên welêt.

14. Xaniyê ku mêrên qenc û jinên qenc û mêrên qenckar û jinên qenckar tê de bijîn.
15. Niha em van hemûyan wiha pêşkêşî fereweşiyên bihêz û serkeftî yên eşewenan dikin da ku alîkariya eşewenan bikin.
16. Em niha kêfxweşî û niyaz û dia û aferînan pêşkêşî sirûşa pîroz, Eşeyê eşewen, Neryûseng û aştîya pîroz û Azerê Ehûremezda, mezinê giranqedir û hemû mexlûqên eşewen dikin.
Em niha van hemûyan pêşkêşî Gêwş Teşen, Guşwerwen, Azerê Ehûremezda û emşaspendên herî têkoşer dikin.
Em niha niyaz û dia û kêfxweşî û aferînan pêşkêşî Dadar Ehûremezdayê rayomend biheybet, mînûyiyan û emşaspendan dikin.
Em niha niyaz û dia û kêfxweşî û aferînan pêşkêşî yezdanên gehan, mezinên eşewenî, haweniyê eşewen, mezinê eşewenî dikin.
Em niha van hemûyan pêşkêşî Sawengehî û Wîsiyeyê eşewen dikin...'
Em niha niyaz û dia û kêfxweşî û aferînan pêşkêşî Ehûremezdayê rayomendê biheybet dikin.
- 17-18. Niha em van hemûyan pêşkêşî welatên ... dikin²
19. Hemû tiştên ku mizgîniya wan hatibû dayîn û hatin pêşkêşkirin, weke ku Ehûremezdayê eşewen pêşkêş kirine; weke ku Zerdestê eşewen pêşkêş kirine; weke ku ez - zewt - pêşkêş dikim; ez ku ji van niyaz û diayan agahdar im; ez ku ji xelata hêja agahdar im; ez ku ji van xelatan baş agahdar im.
20. Niyaz û dia û kêxweşî û aferîn pêşkêşî we emşaspendan.
Ji soşyantên me re jiyaneke xweş û kêfxweşiya mezin û eşewenî û serkeftin û rehetiya derûn be.
21. Niha ez yê ji hemûyan mezintir, wî Ehûwereto bilind radigirim; Niyaz û dia û kêxweşî û aferîn pêşkêşî Ehûremezda.

1 Y. 4, bendên 7-22.

2 Bendên 1 û 2 yên kirdeya 10an.

Kirdeya Dozdehan

1. Kesê ku mezinê giranqedir Ehûremezda û Zerdeştê spîzman hewm pa-laftiye û wê bipalîve, wê bibe xwedî keriyê pezê mezin û gelek zarokên birûmet!
Sirûşa qenc û Eşeyê gencûr,² divê her tim li vir têkoşer bin!
2. Em hîn dibin ehvene weyriye ...ya pîroz a ...³ li gor ayîna Eşe stran û strînê, hawena li gor ayîna Eşe bikarhatî û guvaşkarê hewmê, hawena bikargirtî
...
3. ... gotina rast, sirûdên Zerdeşt, kiryarên qenc, bersemên li gor ayîna Eşe vegirtî, hewma li gor ayîna Eşe guvaştî, Stewte Yisniye û ola mezdaperes-tiyê bi hizr û gotin û kiryarê.
4. Hemû wê wiha pîroztir bibin.
Em pîroz dizanin, pîroz dihesibînin, pîroz dihejmêrin afirênerên -yên herî baş û bedew- ku Ehûremezdayê eşewen ew afirandin; bi navbeynkariya Behmen mezin kirin û navbeynkariya Erdîbiheşt bitevger kirin.
Xwezî em di nava mexlûqên Spendê Mînu -mexlûqên ku bextewer dibin- ji hemûyan pîroztir û bextewertir bibin.
5. Ya hawena kevir! Ya hawena hesin! Ku hûn di mal û gund û bajar û welatan de hatine bikaranîn, me pîroz bikin li vî mal û gund û bajara û welatî; pîroz bikin me mezdaperestan ku em bi êzing û bixur û nimêja mezinhez niyazan dikin.
Ew wiha pîroztir dibin.
Zewt:
Yese Ehuweyriyo ... ku zewta min bibêje.
Rastî:
Yese Ehuweyriyo ... ku zewta min bibêje.
Zewt:
Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.
Eşim Wuhû ...

1 Y. 4, bendên 24-25.

2 Nobedarê xizîneyê, xizînedar.

3 Y. 2, benda 7.

Kirdeya Sêzdehan

Zewt:

Em Ehûremezdayê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Zerdeştê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em fereweşiyê Zerdeşt niyaz dikin.

Em emşaspendên eşewen niyaz dikin.

Em fereweşiyên qenc û bihêz ên eşewenên cîhanî û mînûyî niyaz dikin.

Em mezinê herî kêrhatî, yezdanê herî çalak ku di nava mezinên eşewenî de herî kêrhatî û hêja ne, niyaz dikin.

Em kêfxweşiya mezinê eşewenî û mezinê eşeweniyê ku herî serkeftî ye, niyaz dikin.¹

1. Bi rastî em Ehûremezda niyaz dikin.

Bi rastî em emşaspendan niyaz dikin.

Bi rastî em seranserê Mensereyê niyaz dikin.

Bi rastî em Zerdeştê xemilî bi Mensereyê niyaz dikin.

Em xelatên eşewenan niyaz dikin.

Em arezûyên emşaspendan niyaz dikin.

Em destpêkê wan her sêyan² ku bê ti mehtelî û kêmasiyekê hatin gotin, niyaz dikin.

2. Bi rastî ...³

Em du hebên pêşîn ên wan her sêyan ku bêyî ti mehtelî û kêmasiyekê bêne gotin, niyaz dikin.

3. Bi rastî ...⁴

Em destpêkê wan her sêyan ku bêyî ti mehtelî û kêmasiyekê bêne gotin, niyaz dikin.

Em du hebên pêşîn ên wan her sêyan ku bêyî ti mehtelî û kêmasiyekê bêne gotin, niyaz dikin.

Em her yek ji wan her sêyan ku bêyî ti mehtelî û kêmasiyekê bêne gotin, niyaz dikin.

Em "hat" û petman,⁵ peyv û bendê her yek ji wan her sêyan ku bêyî ti mehtelî û kêmasiyekê bêne gotin -çi xwendî, çi bajgirtî, çi strandî, çi

1 Bendên 2 û 3 Y. 71 ku di destpêka kirdeyên 14 û 16 û 18 û 19 û 20 û 23yan û bendên 3-4 hawengahê ji dubara dibin.

2 Sê hatên Gahanê yên destpêkê.

3 6 rêzikên destpêkê yên vê kirdeyê.

4 6 rêzikên destpêkê yên vê kirdeyê.

5 Xêzikek helbest di Gahanê de.

medhkirî- niyaz dikin.
Ya Azerê Ehûremezda! Ya eşewen! Ya mezinê eşewenî!
Em te niyaz dikin ...¹

Kirdeya Çardehan

Ehûremezdayê eşewen ...²
Em Ehunewedgah, mezinê eşewenî niyaz dikin.

1. Em Yesne (heft hatên eşewen ên serkeftî), mezinê eşewenî niyaz dikin; bi petmanan, bi bendan, bi Zend,³ bi pirsan, bi bersivan, bi du caran stran,⁴ bi xwendina xweş û bi niyazkirinên hêja.
2. Bi zanîna xwe, bi têghiştina xwe, bi serweriya xwe, bi mezintiya xwe, bi xwesteka xwe û bi serkeftina xwe, Ehûremezda ...⁵
3. Em Ehwene Weyriye...yê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Ehumend Wretmendê eşewen (Ehûremezda), mezinê eşewenî niyaz dikin.
4. Em Ehunewedgeh niyaz dikin.
Em hat û petman,⁶ peyv û bendê her yek ji wan her sêyan ku bêyî ti mehtelî û kêmasiyekê bêne gotin -çi xwendî, çi bajgirtî, çi strandî, çi medhkirî- niyaz dikin.

.....⁷

Yinghe Hatem ...

Eşim Wuhû ...

Mezda Ehûre kesên ku ...⁸

Kirdeya Pazdehan

1. Raspî:

1 Benda 5an a kirdeya 7an.

2 Destpêka kirdeya 13an.

3 Rapor.

4 Bendên destpêkê yên her yek ji pênc "gehan" du caran di destpêk û dawiya her "geh"ekê de dixwînin.

5 Di nivîsa orjînal de li dewsa "... heft peyv hatine ku têkiliya wan a giştî bi hevokê re diyar nîne.

6 Xêzîkek helbest di Gahanê de.

7 Benda 5an a kirdeya 7an.

8 Geh. Y. 51, benda 22yan.

Ya mezdaprestê zerdeştî!

Dest û pê û hişê xwe bi qenckariya edaletê û dirustî û dûrketina ji karên xerab û bêdadî û nedirustiyê ragire.

Cotkariya baş divê li vir bi pêş bikeve da ku, tiştên negihîştî bigihêjin.

2. Xwezî ji bo niyazkirina Ehûremezda -eşewenê herî bihêz ku em niyaz dikin- fermanberek hebe; ji destpêkê heya dawiyê.

Jiberxwendin, dubarexwendin, jiberkirin, di dil de xwedîkirin, hejmartin û stîrîna Yesne (heft "hat"ên eşewen ên serkeftî) bêyî ti mehtelî û kêmasiyekê.

3. Sirûdên niyazkirinê ...¹

.....²

Em sirûşa pîroz, mezinê giranqedir niyaz dikin.

Em Ehûremezda ku di eşeweniyê de herî bilind û pêşeng e, niyaz dikin.

Em sirûdên zerdeştî niyaz dikin.

Em hemû kiryarên qenc; ên ku berê bûne û yên ku wê bibin, niyaz dikin.

Kirdeya Şazdehan

.....³

1. Em niha Azerê kurê Ehûremezda niyaz dikin.

Em azernijad niyaz dikin.

Em fereweşiyên eşewenan niyaz dikin.

Em sirûşa serkeftî niyaz dikin.

Em mêrikê eşewen niyaz dikin.

Em seranserê xulqeta Eşe niyaz dikin.

2. Em niha xelat û fereweşiyên Zerdeştê spîtmanê eşewen niyaz dikin.

Em niha xelat û fereweşiyên hemû eşewenan niyaz dikin.

Em fereweşiyên hemû eşewenan niyaz dikin.

Em fereweşiyên eşewenên ku li welêt in, niyaz dikin.

Em fereweşiyên eşewenên ku li derveyî welêt in, niyaz dikin.

Em fereweşiyên mêran niyaz dikin.

Em fereweşiyên jinan niyaz dikin.

1 Bendên 6-7ên kirdeya gan.

2 Bendên 1-3an ên vê kirdeyê.

3 Destpêka kirdeya 13an û bendên 1 û 2an ên kirdeya 14an.

3. Zerdeşt li ser me -ku Ehûremezdayê eşewen ji niyazkirina me ya qenc agahdar e- Ehû Reto ye.
Em hemû tiştên ayidî vî welatî -av û erd û giyayan- niyaz dikin.

4.²
Yingihey Hatem ...

Kirdeya Hevdehan

Eşim Wuhû ...

Em hizrên qenc, gotinên qenc û kiryarên qenc ên Yesne (Heft hat) dipejirînin.

Em Eşim Wuhû ... dipejirînin.³

Kirdeya Hejdehan

.....⁴
Em Uştewedgahê eşewen niyaz dikin bi ...⁵

1. Em Ehûremezda bi qencî niyaz dikin.
Em emşaspendan bi qencî niyaz dikin.
Em mêrikê eşewen bi qencî niyaz dikin.
Em xulqeya dadarê eşewen bi qencî niyaz dikin.
Em Uştewedgah ji bo kêfxweşiya mêrikê eşewen niyaz dikin.
2. Em bexteweriya eşewen a mayinde ku êşa durwendan e, niyaz dikin.
Em bexteweriya bêdawî niyaz dikin.
Em wan mêrikên eşewen ên ku hebûne û yên ku hebin, bi Uştewedgah niyaz dikin.⁶
3. Em Uştewedgah niyaz dikin.
Em Ehûremezda dikin.
Em hat û petman, peyv û bendên Uştewedgah çi xwendî, çi bajgirtî, çi strandî, çi medhkirî, niyaz dikin.

1 Bendên 1-3an ên vê kirdeyê.

2 Benda 4an a kirdeya 14an

3 Vê kirdeya kurt di dema niyazkirinan de sê caran dixwînin.

4 Destpêka kirdeya 13an.

5 Domahîka wê weke bendên 1-3 ên kirdeya 14an e.

2 Domahîka vê bendê weke domahîka benda 1ê ya kirdeya 14an e.

Yinghiye Hatem ...

Kirdeya Nozdehan

.....¹
Em Sipettmedgah mezinê eşewenî niyaz dikin bi ...²
Bi zanîn ...³

1. Em Ehûremezdayê eşewen niyaz dikin.
Em emşaspendan niyaz dikin.
Em mêtîkê eşewen niyaz dikin.
Em pêşhiziriya eşewenane niyaz dikin.
Em Spendarmezê eşewen niyaz dikin.
Em afirênerê eşewenê afirêner ê eşewen niyaz dikin.
Em ji nava afirênerên eşewen, Yekemîn Hizirmend⁴ niyaz dikin.
Em Ehûremezda, têgihîştina ji her tiştî agah, niyaz dikin.
2. Em ronahiya rojê niyaz dikin.
Em roja ku di nava bilindan de ji hemûyan bilindtir e, niyaz dikin.
Em rojê û emşaspendan niyaz dikin.
Em fermana yezdanî ya qenc niyaz dikin.
Em Gerzimanê nûranî niyaz dikin.
Em heybeta ehûreyî niyaz dikin.
Em kerî û garanê Azer niyaz dikin.
Em hemû tiştên pak û bimifa niyaz dikin.
Em Spendarmezê xelatdêr ku xelata wî û Eşe ji yekemîn afirênerên eşewen e, niyaz dikin.
Em Spenemdgaş niyaz dikin.
Em hat û petman, peyv û bendên Spentmedgah -çi xwendî, çi bajgirtî, çi strandî, çi medhkirî- niyaz dikin.
Yinghiye Hatem ...

Kirdeya Bîstan

.....⁵

- 1 =Destpêka kirdeya 13an.
- 2 Domahîka wê weke benda 1ê ya kirdeya 14an e.
- 3 Domahîna wê weke benda 2an a kirdeya 14an e.
- 4 Di nerîta îraniyan de, Gîwmert weke yekemîn afirênerê Ehûremezda ye ku kariye bifi-kire û bihizire.
- 5 Destpêka kirdeya 13an.

Em Wuhûxştergahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikim bi petmanan

...¹

Bi zanîna xwe ...²

1. Em Wuhûxşter niyaz dikin.

Em Şehrîwer niyaz dikin.

Em Filizz niyaz dikin.

Em gotina rast a serkeftiyê dêwkuj niyaz dikin.

Em vê xelatê niyaz dikin.

Em vê dirustiyê niyaz dikin.

Em vê mezinahiyê niyaz dikin.

Em şanaziyê niyaz dikin.

2. Em vê serkeftinê niyaz dikin ku her tiştê ku di nava Wuhûxştergah û Wehîştwayîşt de hatiye,³ hizra qenc û gotina qenc û kiryara qenc vedibêje; Têkoşîna li dijî hizra xerab, gotina xerab û kiryara xerab; cibrankirina hizra nedirust, gotina nedirust û kiryara nedirust.

3. Em Wuhûxştergah niyaz dikin.

Em hat û petman, peyv û bendên Wuhûxştergah, çi xwendî, çi bajgirtî, çi strandî, çi medhkirî niyaz dikin.

Yinghiye Hatem ...

Kirdeya Bîst û Yekan

Emşim Wuhû ...

Mezda Ehûre kesên ku ...⁴

Xwezî li vir ...⁵

Raspî:

Ya mezdaperest ...⁶

Eşim Wuhû ...

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji Yesne (heft hatên paşîn) re.

Zewt:

Yese Ehû Weyriyo ... ku Aterwexşa min bibêje.

1 Domahîka wê weke benda 1ê ya kirdeyan 14an e.

2 Domahîka wê weke benda 2an a kirdeyan 14an e.

3 Mebest hata 52an e.

4 Gah. Y. 51 benda 22an.

5 Y. 15, benda 3an.

6 Bendên 1-5 ên kirdeya 15an. Tenê li vir li dewsa "heft hatan", "heft hatên paşîn" tê û mebesta wê jî hata 52an a Yesne ye.

Raspî:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.
Em Ehûremezdayê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

.....¹
Em Yesne (heft hatên paşîn) ê eşewenê serkeftî niyaz dikin.
Yinghiye Hatem ...

.....²
Zewt:

Ehûremezdayê eşewen ...³

Yesne (heft hatên paşîn) ê serkeftiyê eşewen.⁴

Bi zanîna xwe ...⁵

1. Ez avên qenc û giyayên bixêr û fereweşiyên eşewenan niyaz û dia dikim.
Ez hemû qenciyan: Wan avan, giyayan û fereweşiyên eşewenan niyaz û dia dikim.
2. Em çêlekê (yekemîn heywan), Geye (yekemîn mirov) û Mensereyê werca-
vend ê békemasî û kêrhatî niyaz û dia dikin.
Ya Ehûremezda!
Ez te dia û niyaz dikim.
Ya Zerdeşt!
Ez te dia û niyaz dikim.
Ya mezinê giranqedir!
Ez te dia û niyaz dikim.
Ya emşaspendan!
Ez te dia û niyaz dikim.
3. Em têgihîştin û lêborînê niyaz dikin.
Em têgihîştin û lêborîna niyazkar niyaz dikin.
Em camêrî û diyariyên ku di nava hemdînan de heye, niyaz dikin.
Em nimêja qenc û bê xapandin û acizkirin niyaz dikin.⁶
Em Yesne (heft hatin paşîn) niyaz dikin.
Em niyazkirina Yesne (heft hatên paşîn) niyaz dikin.
Em hat û petman, peyv û bendên Yesne (heft hatên paşîn), çi xwendî, çi bajgirtî, çi strandî, çi medhkirî niyaz dikin.

1 Heft hatên Yesne (hatên 35an heya 41ê) li vir dubare dibin.

2 Tevahiya hata 52an a Yest (ji destpêkê heya dawiya benda 6an) li vir dubare dibe.

3 Destpêka kirdeya 13an.

4 Domahîka benda 1ê ya kirdeya 14an.

5 Benda 2an a kirdeya 14an.

6 Ji destpêka benda 1ê heya vir, dubare tê xwendin.

Kirdeya Bîst û Duyan

1. Zewt û Raspî:

Eşim Wuhû ...

Bi vê niyazê û bi vê hezkirina li emşaspend û soşyantên eşewen, piştî xelata dawîn, em karên herî baş ji zane û nezan û fermanberan re dibêjin ku cîhanê ava bikin û aramiyê bînin.¹

2. Tiştên ku mêrikê eşewen ji Eşeyê herî baş dizane, ew mêrikê neşewen nizane.

Bila wisa nebe ku em bidin pey wî; ne di hizir de, ne di gotin û ne jî di kiryarê de. Wî riya xwe daye pêşiya xwe; bila wisa nebe ku em jî herin ser riya wî.

Eşim Wuho ...²

Kirdeya Bîst û Sêyan

Zewt:

Ehûremezdayê ...³

Em Wehîştwayeşt Gahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin, bi petmanan, bi bendan, bi zend, bi pirsan, bi bersivan, bi du caran stran, bi başxwendina jiber, bi niyaza baş medhkirî.

1. Em Ehûremezdayê baştir niyaz dikin.

Em emşaspendên baştir niyaz dikin.

Em mêrikê eşewen ê baştir niyaz dikin.

Em Eşeyê herî baş niyaz dikin.

Em baştir çêbûna Stewte Yisniye niyaz dikin.

Em malê⁴ Eşeyê herî baş niyaz dikin.

Em eşewenan û ronahiya bi her awayî aramîder niyaz dikin.

Em riya herî baş a ber bi jiyana herî baş (bihuşt) niyaz dikin.

2. Em Wehîştwayeşt Geh niyaz dikin.

Em hat û petman, peyv û bendên Wehîştwayeşt Geh çi xwendî, çi bajgirtî, çi strandî, çi medhkirî niyaz dikin.

Yinghiye Hatem ...

1 Beşek ji vê bendê, ji benda 4an Y. 35 hatiye wergirtin.

2 Tevahiya vê bendê du caran dubare dibe.

3 Destpêka kirdeya 13an.

4 Hebûn, serwet.

Kirdeya Bîst û Çaran

Ehûremezdayê ...¹

Em Eryyemenê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin, bi petmanan, bi bendan, bi zend, bi pirsan, bi bersivan, bi du caran stran, bi başxwendina jiber, bi niyaza baş medhkirî.

Bi zanîna xwe ...²

Niha Azerê ...³

1. Em vê xelatê niyaz dikin.

Em vê rastiyê niyaz dikin.

Em vî dermanî niyaz dikin.

Em vê mezinahiyê niyaz dikin.

Em vê şanaziyê niyaz dikin.

Em vê serkeftinê niyaz dikin ku her tiştê ku di nava Ehunewedgah û "Eryyemen (Îşiyê)"⁴ de hatiye, hizra qenc û gotina qenc û kiryara qenc vedibêje; têkoşîna li dijî hizra xerab, gotina xerab û kiryara xerab; cibrankirina hizra nedirust, gotina nedirust û kiryara nedirust.

2. Em beşa Eryyemen Îşiyê niyaz dikin.

Em hat û petman,⁵ peyv û bendên Eryyemen Îşiyê çî xwendî, çî bajgirtî, çî strandî, çî medhkirî niyaz dikin.

Yinghe Hatem ...

3. Ez nimêja Eşe dikim.

Eşim Wuhû...

Ez li dijî dêwan derdikevim.

Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî me...⁶

Rê yek e û ew jî riya Eşe ye; hemû riyên din şaş in.⁷

1 Destpêka kirdeya 13an.

2 Benda 2an a kirdeya 14an.

3 Bendên 1-3 yên kirdeya 16an.

4 Mebest tevahiya pênc "gehan" e.

5 Xêzîkek helbest di Gahanê de.

6 Benda 1 Y. 12.

7 Y.72, benda 11.

Deſtera Pêncan
Kurte Aveſta

Sê Niyazên Destpêkê

Eşim Wuhû ...¹

Eşe qenciya herî baş û sedema serkeftinê ye. Bextewerî wê bibe para wî kesî ku karên qenc bike û li pey Eşeyê herî baş be.

Yese Ehu Weyriyo ... Çawa ku ew mezinê hilibijartî û armana cihanî (Ehû) ye, mezinê mînuî (Reto) û damezirênerê kiryar û hizrên qenc ên jiyane di riya Mezda de ye.

Serwerî para Ehûre ye. Ehûre ye ku ew² ji bo parêzvaniya derwêşan hilibijartî ye.

Yinghiye Hatem ...

Mezda Ehûre kesên ku di bin saya Eşe de niyazên herî baş bi cih bînin, nas dike.

Ez jî kesên wiha ku hebûne û hene, bi navê wan niyaz dikim û bi silavan nêzîkî wan dibim.³

Neyrenga⁴ Kuştîgirêdanê

Pazend

Ya Hurmezda Xwedê!

Ehrîmen lawaz û qewirandî û têkçûyî be!

Ehrîmen, dêw, durûc, cadû, durwend, kewî, kerep, zordar, gunehkar, eşmûx, dijmin û perî têkçûyî bin!

Serwerên xerab bêhêz bin!

Dijmin lawaz be!

Dijmin bêhêz be!

Ya Humezdê Xwedê!

Ez ji hemû gunehên xwe poşman im û peyet dikim.

Ez ji hemû awayên hizra xerab, gotina xerab û kiryara xerab ku min hizirîne û gotine û kirine yan ji aliyê min ve bûne yan di hundirê min de hebûne, poşman im.

Ez ji hemû gunehên ku min bi cism û derûna xwe di hizr û ziman û ki-

¹ Ev niyaz û niyaza piştî wê, niyazên mezdaperestan ên herî navdar û girîng in ku di piraniya beşên Avestayê de hatiye û di piraniya merasimên olî de tê xwendin.

² Zerdeşt.

³ Gah. Y. 51, benda 22an.

⁴ Ji niyazên kurt ên olî re "neyreng" tê gotin. "Neyrenga Kuştîgirêdanê" taybet ji bo girêdana kuştîyê û lêkirina kincan li nûciwanên zerdeştî ye. Tiştên ku di vê beşê de hatine, ji hêla oldarê berpîrs ve tê xwendin û nûciwan jî pê re dibêjin.

rinên xwe de kirine -çi cîhanî û çi mînûyî- xemgîn û poşman im.
Ez ji van her sêyan: Hizra xerab, gotina xerab û kiryara xerab, poşman im
û peyet dikim.
Kêfxweşiya Ehûremezda û têkçûna ehrîmen, her tişta ku li gor xwesteka
Ehûre ye, bila eşkere bibe.
Ez nimêja Eşe dikim:
Eşim Wuhû ... Yese Ehû ...
Eşim Wuhû ...

Ya Mezda!

Di hawara min de were.

Ez mezdaperest im.

Ez radigihînim ku ez mezdaprest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî
me.

Ez ji hizra qenchizirî bawer dikim.

Ez ji gotina qengotî bawer dikim.

Ez ji kiryara qenckirî bawer dikim.

Ez ji ola mezdaperestiyê bawer dikim ku şer bi dawî bike û dev ji çekan
berde û ji bo xizmatî û başiyê destûrê bide; ola pak a di nava hemû olên
niha û pêserojê de, dîne herî mezin û herî baş û herî rind e: Dîne ehûreyî
zerdeştî.

Ez hemû tiştên qenc hêjayî Ehûremezda dibînim.

Baweriya min a ji ola mezdaperestiyê wiha ye.

Eşim Wuhû ...

1. Sirûşbaj

Pazend

Bi nâzê yezdanê Hurmezdê Xwedayê bereket, mezinahî û ferebiyefza-
yad!

Sirûşê pîroz ê dilêr ê ten-mensereyê şerker, ew şervanê bihêz ê mexlûqên
Hurmezd, di hawara min de were.

Ez ji hemû gunehên xwe poşman im û peyet dikim ...¹

Yese Ehû Weyriyo ...

Eşim Wuhû ...

1. Ez radigihînim ku ez mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî

¹ Hevoka weke wê di Niyer de ye.

me.

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Uşehîngahê eşewen.

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Biriciye û Nmaniyeyê eşewen.

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Sirûşê pîrozê dilêr ê ten-mensereyê şerkerê ehûreyî yê eşewen.

Raspî:

Yese Ehû Weyriyo ... ku zewta min bibêje.

Zewt:

Esartoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

2. Em Sirûşê pîrozê dilêr ê şerkerê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Ehwene Weyriye ...

Ya Mezda!

Dema ku durwend dixwaze min aciz bike, ji bilî azer û têgihîştina te ya qenc -ku Eşe ji kiryarên wan bihêz dibe- wê kî min sitar bike?

Ya Ehûre!

Ola min ji vê fermanê agahdar bike.¹

“Ya Ehûre!

... yê ku di bin saya hîndekariyên te de, heyiyan sitar dike, kî ye?”

“Ya Mezda!

Min bi eşkere ji wî mezinê dermankarê jiyane agahdar bike û bihêle ku sirûş û têgihîştina qenc ber bi wî û ber bi her kesê ku bi xwe wî dixwazî ve herin.”²

3. Ya Mezda! Ya Spendarmez!

Me ji kînajotina dijminan biparêzin.

Ya durûcê dêwxûy! Têk here ...³

Nimêj û pîrozî û têkoşîn.

Eşim Wuhû ... Yese Ehû Weyriyo ...

4. Niyaz û dia û hêz û şiyane ji bo sirûşê pîrozê dilêrê ten-mensereyê şerkerê ehûreyî arezû dikim.

Eşim Wuhû ...

5.⁴

¹ Gah. Y. 46, benda 7an.

² Gah. Y. 44, benda 16an.

³ Vend. Fr. 8, benda 21ê.

⁴ Y. 68, benda 11an û Y. 72 benda 9an.

Xwezî wisa bibe ku ez arezû dikim.¹

Eşim Wuhû ...

Hezar derman were ...²

Eşim Wuhû ...

Ya Mezda!

Di hawara min de were.

Em Emeyê qencafirandiyê biheybet niyaz dikin.

Em Behramê ehûreafirandî û Operetatê serkeftî û aramîderê çêregeha baş û Enderwayê mahir, zêrevanê mexlûqatên din niyaz dikin.

Em her tiştê ji te -Ya Enderûnwayê eşewen!- ji spendmînû ye niyaz dikin.

Em Swaşê mayinde û Zervanê bêdawî û zamaneya mayindetiyê niyaz dikin.

Eşim Wuhû...

Pazend

Ez ji bo xelata Kirfih,³ dev ji gunehan berdidim,

Hevaltiyê bi pakiyê bimeşîne.

Xelata kirfihê hemû qencên heft welatên li ser rûyê erdê, bi firehiya erdê û dirêjahiya çeman û bilindahiya rojê bê kêmasî bike.

Pak û mayinde be.

Xwezî wisa bibe ku ez arezû dikim.

Eşim Wuhû ...

Hûşbam

1. Li te ferz e ku vê baja herfî pîroz û çarebexş jiberxwe bixwînî.

Li te ferz e ku Ehwene Weyriye ... pênc caran bistirêyî ...⁴

2. Silav li te ya Hûşbam!

.....⁵

Bila têk here ehrîmenê dilpîs!

Sed hezar lehnet lê bin!

3.⁶

1 Ev hevok li gelek cihên Avestayê piştî diayan dubare bûye, weke "amîn" a erebî ye ku di olên cihûtî û xiristiyanî û îslamî de piştî diayan tê gotin.

2 Y. 68, benda 15an û Y. 72 benda 9an û hurmezd., benda 27an.

3 Karê qenc, sewab, xêr.

4 Vend. Fr. 11, benda 3yan.

5 Y. 27, benda 1ê.

6 Y. 27, benda 2an.

Yese Ehû Weyriyo ...

4.¹

5. Eşim Wuhû ... (sê caran)²

6.³

Pênc Niyaz

1. Roja⁴ Niyazê

Pazend

Bi navê yezdan niyaz dikim û di hawara xwe de gazî dikim Dadarê Hurmezdê rayomendê biheybetê ji her tiştî agahdar, afirênerê cîhanê, xwedawendê xwedawendan, serwerê serweran, afirêner û parêzvanê mexlûqan, rizqderê bihêz û xurt ê herdemî, dilovanê dilovîn, xwedayê bihêz û zane û pak, serwerê dadgerê bêmirin.

Hurmezdê Xwedê û bereketdêr!

Roja mayinde û biheybet û çapik û hawarhatî!

Ez ji hemû gunehên xwe poşman im û peyret dikim ...⁵

Avesta

Ya Ehûremezda!

Ez sê caran⁶ ji te re nimêj dikim.

Ya Emşaspendan!

Berî mexlûqên din, ez ji bo we hemûyan ku hevalbendên rojê ne,⁷ nimêj dikim.

Xwezî ev nimêj bigihêje Ehûremezda!

Xwezî ev nimêj bigihêje Emşaspendan!

Xwezî ev nimêj bigihêje fereweşiyên eşewenan!

Xwezî ev nimêj bigihêje Enderwayê mayindetiyê!

1 Y. 52, bendên 1-4 û du xêzikên destpêka benda 6an Y. 45 û bendên 5-7 ên Y. 8.

2 Y. 68, bendên 16-18.

3 Benda 5 baj.

4 Xurşîd.

5 Hevoka weke wê di Niyerê de heye.

6 Neryoseng di wergera sanskrîtî ya Avestayê de, mebesta ji sê caran, nimêja bi hizr û gotin û kiryara qenc dizane.

7 Gah. Y. 28, benda 8an.

2. Kêfxweşiya Ehûremezda û têkçûna ehrîmen, her tiştta ku li gor xwesteka
Ehûre ye, bila eşkere bibe.

Ez nimêja Eşe dikim:

Eşim Wuhû ... Yese Ehû ...

Eşim Wuhû ...

3-4.¹

5. Silav li Ehûremezda!

Silav li Emşaspendan!

Silav li mihra zêdekera çêregehê!

Silav li roja çapik, çavê Ehûremezda!

Silav li Gêwş!

Silav li Gîwmert!

Silav li fereweşiyên Zerdeştê spîtman!

Silav li seranserê xulqeta Eşe ku hebûye û heye û wê hebe!

Hawengah

Bi alîkariya Behmen û Şehrîwer û Erdîbiheşt, me bextewer bike.

Eşim Wuhû ...

R Pîswîngah

.....²

Eşim Wuhû

Ezîrîngah

Ya Mezda ...³

Eşim Wuhû (sê çaran)

6. Em roja mayinde û rayomend û çapik niyaz dikin.

.....⁴

7. Em Mihra serwerê hemû welatan ku Ehûremezda ew weke yezdanê herî
biheybet ê mînûyî afirand, niyaz dikin.

Xwezî her du giranqedir -Mihr û Ehûremezda- di hawara me de werin.

Em Teşterê bîna niyaz dikin.

Em Teşter niyaz dikin.

Em Teşterê Yeyînî niyaz dikin.

Em Venend, stêrka mezdaçêkirî niyaz dikin.

Em Teşter, stêrka rayomendê biheybet niyaz dikin.

1 Y. 11, bendên 17-18.

2 Y. 36, benda 6an.

3 Gah. Y. 43, benda 6n..

4 Mihr. Benda 7an.

Em Swaşê mayinde niyaz dikin.
 Em Zerwanê bêdawî niyaz dikin.
 Em Zerwanê mayinde niyaz dikin.
 Em bayê eşewen ê qenc niyaz dikin.
 Em Çîsta, zanîna herî dirust a mezdaçêkirî niyaz dikin.
 Em ola qenc a mezdaperestiyê niyaz dikin.
 Em riya ku mirov digihîne bexteweriyê niyaz dikin.
 Em deryaçeya (behra) "Zerinoment" niyaz dikin.
 Em çiyayê Sawkent ê mezdaçêkirî niyaz dikin.

9. Em her yek ji yezdanên eşewen ên mînûyî niyaz dikin.
 Em derûna xwe niyaz dikin.
 Em fereweşiyên xwe niyaz dikin.
 Ya Mezda!
 Di hawara min de were.
 Em fereweşiyên qenc û bihêz û pak ên eşewenan niyaz dikin.
 Em roja mayinde û rayomend û çapik niyaz dikin.
 Eşim Wuhû...

10. Ez radigihînim ku ez mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî me.
 Hawengah
 Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Haweniyê eşewen, mezinê eşewenî.
 Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Sawetgehî û Wîsiyeyê eşewen, mezinên eşewenî.
 Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Re Pîswînê eşewen, mezinê eşewenî.
 Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Fradet Fşo û Zentomê eşewen, mezinên eşewenî.
 Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Ozeyirînê eşewen, mezinê eşewenî.
 Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Fradet Vîr û Dexyûmê eşewen, mezinên eşewenî.
 Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo roja mayinde û rayomend û çapik.
 Raspî:
 Yese Ehû Weyriyo ... ku zewta min bibêje.
 Zewt:
 Esartoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

11-16.¹

¹ Xor. Bendên 1-7

Pazend

Ya Hurmezdê Xwedayê bereketa mirovan (hemû celebên mirov û qencan)!

Xwezî tu baweriya min a mezdaperestiyê bizanebûn û bihêz bikî.

Xwezî wisa bibe!

Avesta

Yese Ehû Weyriyo...

Niyaz û dia û hêz û zor ji bo roja mayinde û rayomend û çapik dixwazim.

18. Eşim Wuhû ...

"Kesê ku avên ehûreyî bi zewra herî baş, bi zewra herî bedew -zewra ku eşewenekî ew palavtibe- niyaz bike, hêz û heybet dibe para wî; tendirustî û mayindetî dibe para wî; xwesteka pir aramîder dibe para wî; zarokên bikêr û temenê dirêj dibe para wî; baştirîn hebûna eşewenan û ronahiya beşxendeya hemû awayên aramiyê dibin para wî."¹

Eşim Wuhû ...

Hezar derman were!

Deh hezar derman were!

Ya Mezda!

Di hawara me de were.

Pazend

Ji bo xelata kirife ...²

Eşim Wuhû...

Roj ... meh ... geh ...³

19. Silav li afirînerê hemû mexlûqên cîhanê!

Avesta

Kêfxweşiya Ehûremezda û têkçûna ehrîmen, her tişta ku li gor xwesteka Ehûre ye, bila eşkere bibe.

Ez nimêja Eşe dikim: Eşim Wuhû ... Yese Ehû ...

Pazend

Mezinahî û heybet were! Ji roja mayinde û rayomend û çapik û dilêr û serkeftî re hêz û serkeftin were!

Ji ola qenc a mezdaperestan re li hemû heft welatên li ser rûyê erdê, agahî û fêmarî û aferîn.

Amîn!

¹ SNC. Y. 68, bendên 10-11.

² Beşa Pazendê dawiya bajê.

³ Li vir navê roj û mehan û danên rojê yê ku tê de niyaz tên kirin, tên zimên.

Divê ez herim seraya din (cîhana paşîn).

Eşim Wuhû ...

Aferênerê cîhanê, ola mezdaperestiyê, edaleta zerdeştî.

Avesta

Ya Eridwîswer Anahîtayê eşewen! Ya eşewenê herî bimifa!

Silav li te!

Silav li giyyayê eşewen ê mezdaçêkirî!

Eşim Wuhû ...

Em roja mayinde û rayomend û çapik niyaz dikin.

Eşim Wuhû ...

Pazend

Ji roja mayinde û rayomend û çapik re mezinahî û heybet were!

Xwezî alfkariya me bê kirin.

Eşim Wuhû ...

2. Mihr Niyaz

Bi navê yezdan, Hurmezdê bereket, mezinahî û şewketê!

Mira zêdeker a çêregehê, ew dadwerê rast, di hawara me de were!

Ez ji hemû gunehên xwe poşman im û peyet dikim ...¹

Avesta

1-9.²

10. Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Haweniyê eşewen, mezinê eşewenî!

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Sawengihey û Wîsiyeyê eşewen, mezinên eşewenî!

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Mihra zêdeker a çêregehê, ew hezar-guhê dehhezarçav, ew yezdanê navdar û aramîderê çêregeha baş!

Raspî:

Ez amade me. Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

11-12.³

¹ Hevoka weke wê di Niyerê de hatiye.

² Bendên 1-9 Niya.

³ Bendên 144-145 Mihr.

13-15.¹

Yinghiye Hatem ...²

Pazend

16. Ya Hurmezdê Xwedê ...³

Yese Ehû Weyriyo ...

Niyaz û dia û hêz û zewrê dixwazim ji bo Mihra zêdekera çêregehê, ew hezarguhê dehhezarçav, ew yezdanê navdar û aramîderê çêregeha baş!

17.⁴

3. Mah Niyaz

Pazend

Bi navê yezdan, Hurmezdê bereket, mezinahî û şewketê!

Heyva rizgarker di hawara me de were!

Ez ji hemû gunehên xwe poşman im û peyret dikim ...⁵

Avesta

1. Silav li ...⁶

2. Kêfxweşiya Ehûremezda ...⁷

Ez radigihînim ku ...⁸

Niyaz û dia û kêfxweşi û aferîn ji bo heyva ku tuxmê çêlekê di xwe de dihewîne, çêleka yekane firandî û çarpiyên cida cida.

Raspî:

Ez amade me. Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

3-9.⁹

10. Zewr û serkeftinê bidin.

1 Bendên 4-6 Mihr.

2 Domahîka hevokê bi benda 16an a Niyayê.

3 Hevokên weke yên din bendên 11-17an ên Niyayê.

4 Bendên 18-1 Niya. Li dewsa rojê, mihr heye.

5 Hevoka weke wê di Niyerê de hatiye.

6 Benda 1ê Meh.

7 Benda 2 Niya.

8 Domahîka hevokê weke hevoka di benda 10an a Niyayê de ye.

9 Bendên 1-7 Meh.

Kerî û garana zêde bikin.

Zarokên dilêr zêde bikin; zarokên xurt û netirs û yekgirtî ku dijberên xwe bi derbekê têk dibin; ku dijminên xwe bi birînekê ji holê radikin û têk dibin û peymannas û sozdarên bi eşkere kêfxweş dikin.

11. Ya yezdanê biheybet! Ya yezdanê bi her awayî dermanker!
Tu ku di hawara gazîkarên xwe de diçî, mezinahiya te bêdawî be!
Gelî avan!
Heybeta xwe nîşanî wî kesî bidin ku we niyaz dike.

12. Eşim Wuhû...

.....¹

4. Eridwîswer Banû Niyaz (Aban Niyaz)²

Pazend

Bi navê yezdan, Hurmezdê bereket, mezinahî û şewketê!

Eridwîswer Banû rizgarker di hawara me de were!

Ez ji hemû gunehên xwe poşman im û peyret dikim ...³

Avesta

1-7.⁴

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo avên qenc ên mezdaçêkirî, avên Eridwîswera Anahîtaya eşewen, hemû avên mezdaçêkirî û giyayên mezdaçêkirî!

.....⁵

8. Ez niha Stewte Yisniye ... bilêv dikim; Yese Ehû Weyriyo ... bilêv dikim; Eşim Wuho... bilêv dikim û bi vê gotina Gehanê, avên qenc ji qirêjiya paqij dikim:
“Xelata ku Zerdeşt mizgînî daye Megewnan, çûna nava Gerzmanê ye; cihê ku ji destpêkê ve seraya Ehûremezda bûye ...”⁶

1 Bendên 18-19 yên Niyayê. Li dewsa peyva “roj”, hevoka “heyva ku tuxmê çêlekê di xwe de dibewîne” tê.

2 Ev niyaz weke “Niyaza Ava Zewrê” jî hatiye binavkirin.

3 Hevoka weke wê di Niyerê de hatiye.

4 Bendên 2 û 10an ên Niyayê.

5 Bendên 1-6 Av.

6 Ev hevok ji benda 15 Y. 51ê hatiye wergirtin.

9. Em heybet û şewketa Eridwîswer Banûyê bi nimêja bi dengê bilind, niyaz dikin.

Em wê bi niyazeke baş, niyaz dikin.

Xwezî ku tu Eridwîswera Anahîtaya eşewen, wiha di hawara gaziya me de werî!

Xwezî ku tu Eridwîswera Anahîtaya eşewen wiha baş bêyî pesindayîn.

Em Eridwîswera Anahîtaya eşewen bi ava zewrê niyaz dikin.

Em Anahîtaya eşewen, mezina eşewenî bi hewma têkelî şîr, bi bersem, bi zimanê têghiştin û Mensereyê, bi hizir û gotin û kiryara qenc, bi zewr û gotinên zelal, niyaz dikin.

Yinghiye Hatem ...

Pazend

10. ... Ya Hurmezdê Xwedayê ...¹

Avesta

Yese Ehû Weyriyo ...

Ez niyaz û dia û hêz û zewrê dixwazim ji bo avên qencçêkirî, avên Eridwîswer Anahîtaya eşewen û hemû av û hemû giyayê mezdaçêkirî.

Eşim Wuhû ...

.....²

11.³

5. Agirê Behram Niyaz

Pazend

Bi navê yezdan, Hurmezdê bereket, mezinahî û şewketê!

Eridwîswer Banû rizgarkêr di hawara me de were!

Ez ji hemû gunehên xwe poşman im û peyet dikim ...⁴

Avesta

1-3.⁵

1 Hevoka weke wê di bendên 11-17an ên Niyayê de hatine.

2 Benda 18an a Niyayê.

3 Benda 19an a Niyayê. Li dewsa "roj"ê, "Eridwîswera Anahîtaya eşewen" tê.

4 Hevoka weke wê di Niyerê de hatiye.

5 Bendên 12-14an Y. 33.

4. Ji bo kêfxweşiya Ehûremezda, ez ji bo te nimêj dikim ya Azerê kurê Ehûremezda, ya yezdanê herî baş û qenc.

Eşim Wohû...

Ez radigihînim ku ...¹

Silav li Azerê Ehûremezda!

Silav li te ya Azerê Ehûremezda!

5. Ya Azerê Ehûremezda!

Heybet û xelata mezdaçêkirî, fera îraniya mezdaçêkirî, fera kiyaniya mezdaçêkirî, Azerê kurê Ehûremezda, Keyxusro, behra Xusro, çiyayê Esnewent ê mezdaçêkirî, behra Çiçestê ya mezdaçêkirî, fera kiyaniya mezdaçêkirî ...

6. ... ya Azerê Ehûremezda! Çiyayê Reywendê yê mezdaçêkirî, fera kiyaniya mezdaçêkirî, Azerê Ehûremezda, ya Azerê eşewenê fermandeyê artêşê! Ya yezdanê biheybet! Ya yezdanê dermanker! Ya Azerê Ehûremezda bi hemû agiran! Ya yezdanê neyroseng, Azerê hêjayî serweriyê! Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo te.

Raspî:

Ez amade me. Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

7-16.²

Pazend

17. Ya Hurmezdê Xwedayê ...³

Avesta

Yese Ehû Weyriyo ...

Niyaz û dia û hêz û zorê dixwazim ji bo Azerê Ehûremezda!

Silav li te ya Azerê Ehûremezda

.....⁴

Eşim Wuhû ...

1 Hevoka weke wê di benda 10an a Niyayê de hatiye.

2 Bendên 1-10 Y. 62.

3 Hevoka weke wê di bendên 11-17an ên Niyayê de hatiye.

4 Bendên 5-6 ên vê niyazê.

18.¹

19.²

20. Silav li afirênerê hemû mexlûqên cîhanê!

Kêfxweşiya Ehûremezda û têkçûna ehrîmen, her tişta ku li gor xwesteka
Ehûre ye, bila eşkere bibe.

Ya Azerê Ehûremezda! Ya yezdanê herî baş û qenc!

Ez ji te re nimêj dikim.

Eşim Wuhû ...

Pazend

Ji agirê Behram, ji bo azerên serwerên serkeftî: Azer Guşnesp, Azer Fern
Bex, Azer Borzîn Mihr û azerên din ku li dadgehê hatine rûniştandin,
heybet û mezinahî were!

Ji bo agirê mînuîyî yê dilêr û serkeftî Kerkewî heybet û mezinahî were!

Avesta

Eşim Wuhû ...

Ji bo kêfxweşiya Ehûremezda, ji te re ya Azerê Ehûremezda, ya yezdanê
herî baş û qenc, nimêj dikim.

Eşim Wohû...

Pênc Geh

1. Hawengeh

1. Kêfxweşiya Ehûremezda: "Eşim Wuhû..."

Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî
me.

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Hawengehê eşewen, mezinê eşewenî!

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Sawenghiye û Wîsiyeyê eşewen, me-
zinên eşewenî!

2. Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Mihra zêdeker a çêregehê, wî hezar-
guhê dehhezarçav, wî yezdanê navdar û aramîderê çêregeha baş!

Raspî:

¹ Benda 4 Y. 34.

² Benda 18an a Niyayê.

Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretos Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

3-4

5. Em Haweniyê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Xurdadê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Emurdadê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em pîrsa pîrskirî ya eşewen ji Ehûre, wî mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em ayîna eşewenê ehûreyî, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em heft hatên eşewen ên bihêz, mezinê eşewenî niyaz dikin.
6. Em Sawenghiye û Wîsiyeyê eşewen, mezinên eşewenî niyaz dikin.
Em Eyryemen Îşiyeyê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin; bihêzê serkeftî ku ji bo bêdengkirina şer û pevçûnan hatiye hilibijartin; ku dijberan têk bibe û dijmin bişkêne; ku -ji bilî Mensereya wercavend: pênc Gehanyekemîn, navîn û dawîn gotina gotinê ye.
7. Em mihra zêdeker a çêregehê niyaz dikin.
Em aramîderê çêregeha baş niyaz dikin. Niyaz û dia ji bo Wîsiyeyê mezin.
Em Wîsiyeyê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
8. Em mihra zêdeker a çêregehê, wî hezarguhê dehhezar çav, wî yezdanê navdar niyaz dikin.
Em aramîderê çêregeha baş niyaz dikin.
9. Ya Azerê Ehûremezda! Ya eşewen! Ya mezinê eşewenî!
Em te niyaz dikin.
Em zewr û kuştîyê bersem ê pak û li gor ayîna Eşe vegirtî, mezinên eşewenî niyaz dikin.
Em Epam Napat niyaz dikin.
Em Neryûseng niyaz dikin.
Em yezda Damwîş Opemenê dilêr niyaz dikin.
Em derûnên çûyîyan niyaz dikin.
Em fereweşiyên eşewenan niyaz dikin.
Em mezinê giranqedir, Ehûremezda niyaz dikin ku di eşeweniyê de herî

¹ Bendên 2-3 Y. 71.

baş e; ku di eşeweniyê de serkeftî ye.
Em hemû gotinên zerdeştî niyaz dikin.
Em hemû kiryarên qenc niyaz dikin.
Em hemû kiryarên qenc ên ku wê bêne kirin, niyaz dikin.
Yinghiye Hatem ...

10. Yese Ehû Weyriyo ...

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Mihra zêdeker a çêregehê, wî hezar-
guhê dehhezarçav, wî yezdanê navdar û aramîderê çêregeha baş!
Eşim Wohû...

.....¹

2. Re Pîswîngah

1. Kêfxweşiya Ehûremezda: Eşim Wuhû...

Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî
me.

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo R Pîswîn eşewen, mezinê eşewenî!

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Fradet Fşo û Zentomê eşewen, me-
zinên eşewenî!

2. Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Erdîbiheşt û Azerê Ehûremezda!

Raspî:

Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

3-4.²

5. Em Re Pîswîn, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Ehnunewedgahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Uştewegahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Sipentmezgahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Wuhuxştergahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Wehîştuwayştgahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

6. Fradet Fşo û Zentomê eşewen, mezinên eşewenî niyaz dikin.

¹ Benda 18an, Nîya.

² Bendên 2-3 Y. 71.

Em Fşoşo Mensere, mezinê eşewenî niyaz dikin.
 Em gotina rastgotî, gotina rastgotî ya hêjayî dêwan niyaz dikin.
 Em av û erd û giyayan niyaz dikin.
 Em yezdanên minûyî, bexşendeyên herî baş niyaz dikin.
 Em emşaspendên eşewen niyaz dikin.

7. Em fereweşiyên qenc û pak û bihêz niyaz dikin.
 Em serkeftiyên Eşeyê herî baş niyaz dikin ku di gotin û kiryar û peyman-
 nasî û hezkirin û berfirehkirina ola mezdaperestiyê de, pêşeng in.
8. Em sera û encumena ku emşaspend di esmên de, ji bo niyaz û diakirina
 Zentomê mezin, Zentomê eşewen, mezinê eşewenî, tê de dicivin, niyaz
 dikin.
9. Em Erdîbiheşt û Azerê Ehûremezda niyaz dikin.

10-11.¹

Yese Ehû Weyriyo...

Ez dia û niyaz û hêz û şîyanê dixwazim ji bo Erdîbiheşt û Azerê Ehûre-
 mezda.

Eşim Wuhû...

.....²

3. Ozeyrêyngah

1. Kêfxweşiya Ehûremezda: Eşim Wuhû...
 Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî
 me.
 Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Fradet Vîr û Doxyûmê eşewen, me-
 zinên eşewenî!
2. Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo mezinê bilind Nepan Epam û ava
 mezdaçêkirî!
 Raspî:
 Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.
 Zewt:
 Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

¹ Benda 9an ha.

² Benda 18an Niya.

3-4. Em Ehûremezdayê eşewen, mezinê eşewenî nizanin dikin...¹

5. Em Ozeyrîné eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Zewtê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Hawenenê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Atroxşê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Ferberterê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Abretê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Asnterê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Raspiyê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Sirûşawerê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

6. Em Fradet Vîr û Doxyûmê eşewen, mezinên eşewenî niyaz dikin.

Em stêrk û heyv û roj û nûrên esmanî niyaz dikin.

Em Enîran niyaz dikin.

Em bexteweriya eşewen a mayinde ku êşa durwend e, niyaz dikin.

7. Em eşewenê qenckar, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em ola Dawîn² niyaz dikin.

Em xulqeta eşewenê ehûrayî ku karên qenc bike, roj û şev bi zewrê hêja niyaz dikin.

Dia û niyaz ji bo Doxyûmê mezin.

Em Doxyûmê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

8. Em mezinê giranqedir, serwerê nûranî, Epam Nepatê çapik niyaz dikin.

Em eva eşewen a mezdaçêkirî niyaz dikin.

9-10

.....³

11

Yese Ehû Weyriyo...

Dia û niyaz û hêz û şiyânê dixwazim ji bo mezinê giranqedir, Epam Nepat û ava mezdaçêkirî.

Eşim Wohû...

¹ Bendên 2-3 Y. 71.

² Wateya "kîşê dawîn" diyar nîne. Reng e serdema peydabûna soşyantana û vejîna ayîna mezdaperestiyê amaje dike.

³ Benda 9an ha.

4. Ewîsrotrîngah

1. Kêfxweşiya Ehûremezda: Eşim Wuhû...

Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî me.

Niyaz û dia û kêfxweşi û aferîn ji bo Oysroym Eybî Geyeyê² eşewen, mezinên eşewenî!

Niyaz û dia û kêfxweşi û aferîn ji bo Fradet Vîspem Huciyaytî³ û Zertuş-tumê eşewen, mezinên eşewenî!

2. Niyaz û dia û kêfxweşi û aferîn ji bo fereweşiyên eşewenan û jinan û komên zarokên wan û Emeyê qencçêkirî û birûmet û Behram ehûreçêkirî û Opertatê serkeftî!

Raspî:

Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

3-4.⁴

5. Em Oyseryumê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Eybî Geyeyê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em te niyaz dikin ya Azerê Ehûremezda! Ya eşewen! Ya mezinê eşewenî.

Em hawenê kevir eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em hawenê hesin eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em zewr û kuştiya li gor ayîna Eşe vegirtî, mezinên eşewenî niyaz dikin.

Em av û giyayan niyaz dikin.

Em derûna dilberên eşewen, mezinên eşewenî niyaz dikin.

6. Em Fradet Vîspem Hocayîtiyê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Zerdeştê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Gûşûrwenê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

1 Benda 18an Niya.

2 Gelek lêkolîner "Eybî Geye" weke sifetekê ji bo "Oysrosrîm" û hinek ji hevwaterê wê dizanin. Bi giştî li ser wateya wê nakokî heye.

3 Sifetek e ji bo Fradet Vîspem, yanê pêşkêşkerê jiyana baş.

4 Bendên 2-3 Y. 71.

Em Zertuštumê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Zerdeştê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

7. Em Aturbanê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Artištârê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em cotkarê rêncberê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em mala Xwedayê eşewen, mezinê malbatê yê eşewenî niyaz dikin.

Em gundvanê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em bajarvanê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em serwerê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

8. Em ciwanê ku qenc dihizire û qenc difikire û qenc dike û eşewenê pak, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em ciwanê axêverê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em eşewenê peywendçêkerê bi xizman re, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Aturvanê eşewen, mezinê eşewenî ku di nava welêt de ye, niyaz dikin.

Em Aturvanê pîroz ê eşewen, mezinê eşewenî ku li derveyî welêt e, niyaz dikin.

Em kedbanûya eşewen, mezinê eşewenî ya malbatê niyaz dikin.

9. Em eşewenbanûya pir hizirqenc, pir gotinqenc, pir kiryarqenc û qenchîn-bûyî ku bi xebera mêrê xwe bike, niyaz dikin.

Em eşewenên weke Spendarmez û jin û mêrên eşewenî yên ku yên te ne, niyaz dikin; yên ku hizir û gotin û kiryarên wan pir qenc in; yên ku ji xestûyî agahdar û ji Keyeze dûr in; yên ku "bi kiryarên xwe, cîhanê ber bi Eşe ve dibin."¹

Dia û niyaz pêşkêşî Zertuštum bin!

Em Zertuštumê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

10. Em fereweşiyên qenc û bihêz û pak ên eşewenan niyaz dikin.

Em jinan û komên zarokên wan niyaz dikin.

Em Yayriyeyê Hoşîtî niyaz dikin.

Em Emeyê qencafirandî yê biheybet niyaz dikin.

Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin.

Em Opertatê serkeftî niyaz dikin.

11-12.²

¹ Geh. Y. 43, benda 6an.

² Benda 9 Ha.

13. Yese Ehû Weyriyo ...

Ez dia û niyaz û hêz û şîyanê dixwazim ji bo fereweşiyên eşewenan û jinan û komên zarokên wan û Yayriyeyê Hoşîtî û Emeyê qencçêkirî yê biheybet û Behramê ehûreçêkirî û Opertatê serkeftî re.
Eşim Wohû...

.....¹

5. Oşehîngah

1. Kêfxweşiya Ehûremezda: Eşim Wuhû...

Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî, dijedew û li ser ayîna ehûreyî me.

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Oşehînê eşewen, mezinê eşewenî!

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Biriciye û Niemaniyeyê eşewen, mezinê eşewenî!

2. Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo sirûşê pîroz xelatdêrê cîhanparêz û Reşnê herî rast û Etiştadê cîhanparêz û cîhanperwer!

Raspî:

Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

3-4²

5. Em Oşehînê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Oşeyê bedew niyaz dikin.

Em berbangên sibehan niyaz dikin; şîdwerî ku nû bi çapikî hespan bajo; ku mêran perwerde bike; ku hişê mêran perwerde bike; bexteweriya ku bi Nemaniye re derbas bike.

Em berbangên çalak niyaz dikin ku bi çapikî hespan bajo û here heft welatên li ser rûyê erdê.

Em berbangan niyaz dikin.

Em Ehûremezdayê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Behmen niyaz dikin.

Em Erdîbiheşt niyaz dikin.

Em Şehrîwer niyaz dikin.

¹ Benda 18 Niya.

² Bendên 2-3 Y. 71.

Em Spendarmez niyaz dikin.

6. Em Biriciyeyê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em bersema li gor ayîna Eşe raxistî, bersema ola qenc a mezdaperestiyê niyaz dikin.

Dia û niyaz ji bo Nimaniyeyê mezin.

Em Nimaniyeyê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

7. Em Sirûşê pîroz û biheybet û cîhanparêz, mezinê eşewenî niyaz dikin.

Em Reşnê herî rast niyaz dikin.

Em Erşadê cîhanparêz û cîhanperwer niyaz dikin.

8-9.¹

10. Yese Ehû Weyriyo...

Ez dia û niyaz û hêz û şiyânê dixwazim ji bo sirûşê pîroz û xelatdêrê cîhanparêz û ji bo Reşnê herî rast û ji bo Erşadê cîhanparêz û cîhanperwer.

Eşim Wuhû...

.....²

Sî Rojiyên Piçûk

1. Roja Hurmezdê rayomendê biheybet û emşaspendan.

2. Roja Behmen, aştîya pîroz ku zêrevanê mexlûqên din e. Zanîna zatî ya mezdaçêkirî. Zanîna hîndekarî ya mezdadayî.

3. Roja Erdîbiheştê, emşaspendê herî bedew, nimêja Eyryemen Îşiyeyeyê bihêzê mezdaçêkirî û Sewkeyê qenc û bîna û mezdaçêkiriye eşewen.

4. Roja Şehrîverê, hesinê sorkirî û rehmeta ku derwêşan sitar dike.

5. Roja Spendarmezê qenc. Ratayê qenc û bîna yê mezdaçêkirî.

6. Roja Xurdadê mezin. Yayriye Hoşîtî, yezdanên salê û derûna mezinên Eşe.

7. Roja Emurdadê mezin. Keriyên perwerî, xermanê bimifa, Gehkirneyê bihêzê mezdaçêkirî.

Hawengeh

Mihre zêdekerê çêregehê û Ramê bexşendeyê çêregeha baş.

R Pîswîngah

¹ Benda 9 Ha.

² Benda 18 Niya.

Erdîbiheşt û Azerê Ehûremezda.

Ezîrîngah

Mezinê giranqedir Nepat Epam û ava mezdaçêkirî.

Oysrûsrîngah

Fereweşiyên eşewenan û jin û koma zarokên wan. Yayriye Hûşîtî û Emeyî qencafirandî û bihêz û Behramê ehûreçêkirî û Opertatê serkeftî.

Oşîngah

Sirûşê pîroz ê xelatdêrê cîhanparêz û Reşnê herî rast û Erştadê cîhanparêz.

8. Roja Dadarê (Dey bo Azerê). Ehûremezdayê rayomendê biheybet û emşaspendan.
9. Roja Azerê Ehûremezda. Heybet û xelata mezdaçêkirî, fera îraniya mezdaçêkirî, fera kiyaniya mezdaçêkirî û Azerê Ehûremezda ...¹
10. Roja Abanê qenc ê mezdaçêkirî. Ava Eriwîswer Anahîtaya eşewen, hemû avên mezdaçêkirî û hemû giyayên mezdaçêkirî.
11. Roja Xurşîdê mayindeyê rayomendê çapik.
12. Roja "Hîv" a ku tuxmê çêlekê di xwe de dihewîne, çêleka yekaneçêkirî û hemû çarpêyên din.
13. Roja Tîrê stêrka rayomendê biheybet û Setewîsêyê bihêz ê mezdaçêkirî: bilindkerê avê û stêrkên xwedî tovê avê û tovê erdê û tovê giyayan, stêrka Venend a mezdaçêkirî, stêrka Heftoreng ê mezdaçêkirî û biheybet û dermankar.
14. Roja Gêwşê. Gêwşê Teşen, Derwaspêyê bihêz ê mezdaçêkiriye eşewen.
15. Roja Dadar (Dey bo Mihrê). Ehûremezdayê rayomendê biheybet û emşaspendan.
16. Roja Mihra zêdekerê çêregehê, ew hezarguh dehhezar çav, ew yezdanê navdar û ramderê çêregeha baş.
17. Roja Sirûşê pîroz û dilêr ê ten-mensereyê şerker û şervanê ehûreyî.
18. Roja Reşnê herî rast û Erştadê cîhanparêz û cîhanperwer û gotina rast a cîhanparêz.
19. Roja Ferverdînê. Fereweşiyên eşewenan yên bihêz û serkeftî.
20. Roja Behramê ehûreçêkirî, Emeyê qencçêkirî yê biheybet û Opertatê serkeftî.
21. Roja Ramderê çêregeha baş, Enderwayê jîr, zêrevanê mexlûqên din. Her tiştê ku ji te -ya Enderwayê eşewen!- ku ayîdî Spend Mînu ye. Swaşê mayinde, Zerwanê bêdawî û zemaneya mayindetiye.
22. Roja Bayê qencar ê jêrîn, zivîrîn, pêşîn û paşîn.² Dilêriya mêrane.
23. Roja Dadarê (Dey bo Dîn). Ehûremezdayê rayomendê biheybet û em-

1 Hevoka domahîka wê weke bendên 5 û 6 ên Antî. ye.

2 Sî rojiyên pêşîn, benda 22.

- şaspendan.
24. Roja Dînê qenc ê mezdaperestiyê. Çistayê herî rast ê mezdaçêkirî û eşewen.
25. Roja Erdê qenc, Çistiyê qenc, Erseyê qenc, Resestatê qenc, heybet û xelata mezdaçêkirî, Parendiyê jîr, fera îranî ya mezdaçêkirî, fera kiyani ya mezdaçêkirî, fera mezdaçêkirî ya ku nayê girtin û fera Zerdeşt a mezdaçêkirî.
26. Roja Eştadê cihanparêz û çiyayê Oşîdernê mezdaçêkirî yê aramîderê Eşe.
27. Roja Esmanê bilind û bihêz. Seraya herî baş (bihuşt) a eşewenan, ronîderê seranserê xweşiyê.
28. Roja Zamyadê yezdanê qenckar, van deran, van gundan, çiyayê Oşîdernê mezdaçêkiriye bexşendeyê asayîna Eşe. Hemû çiyayên bexşendeyên asayîna Eşe yên mezdaçêkirî. Fera kiyani ya mezdaçêkirî, fera mezdaçêkirî ya ku nayê girtin.
29. Roja Maraspend (Mensere Spênte) eşewenê kêrhatî, edaleta dijedêw, edaleta zerdeştî, rêbaza dêrîn, ola qenc a mezdaperestiyê, baweriya bi Mensereyê, hişê hînbûna ola mezdaperestiyê, agahiya ji Mensere, zanîna siriştî ya mezdaçêkirî û zanîna perwerdehiyê ya mezdaçêkirî.
30. Roja Enîrana mayindetiyê, Gerzmanê rewşen, Hemstekanê mayindetiyê, Çînodê pira mezdaçêkirî, mezinê giranqedir Nepat Epam, ava mezdaçêkirî, Hewmê eşewensirişt, Dehman Aferînê qenc, Damwiş Opemeneyê jîr, hemû yezdanên mînûyî û cihanî yên eşewen, fereweşiyên eşewen ên bihêz û serkeftî, fereweşiyên yekemîn mamosteyên olê, fereweşiyên bav û kalan û yezdanên navdar.

Sî Rojiyên Mezin

1. Em Hurmezdê rayomendê biheybet niyaz dikin. Emşaspendan, serwerên qenckar niyaz dikin.
2. Em Behmenê emşaspend niyaz dikin. Aştiya serkeftî, zêrevanê mexlûqên din niyaz dikin. Zanîna siriştî ya mezdaçêkirî niyaz dikin. Zanîna hînbûna ola mezdadayî niyaz dikin.
3. Em Erdîbiheşt emşaspendê herî bedew niyaz dikin. Nimêja Eyyemen Îşiyeyê bihêz ên mezdaçêkirî niyaz dikin. Sewkeyê qenc ê bîna yê mezdaçêkirî û eşewen niyaz dikin.
4. Em Şehrîverê emşaspend niyaz dikin. Hesinê sorbûyî niyaz dikin. Dîlovanê sitarkarê derwêşan niyaz dikin.
5. Em Spendarmezê qenc niyaz dikin. Ratayê qenc ê bîna yê mezdaçêkirî û

- eşewen niyaz dikin.
6. Em Xurdadê emşaspend niyaz dikin. Yayriye Hoştî niyaz dikin. Yezdanên eşewen ên salê û derûna mezinên Eşe niyaz dikin.
7. Em Emurdadê emşaspend niyaz dikin. Keriyên perwerî niyaz dikin. Xermenê mifadêr niyaz dikin. Gêwkêrêneyê bihêz ê mezdaçêkirî niyaz dikin.
- Hawengah
Em Mihra zêdekerê çêregehê niyaz dikin. Ramê bexşendeyê çêregeha baş niyaz dikin.
- R Pîswîngah
Em Erdîbiheşt û Azerê Ehûmerzda niyaz dikin.
- Ozîrîngah
Em Epam Nepat mezinê giranqedirê serwerê şîdwerê çapik niyaz dikin. Ava mezdaçêkirî niyaz dikin.
- Oysirwsrîmgah
“Em fereweşiyên bihêz ên pak ên eşewenan niyaz dikin. Jin û komên zarokên wan niyaz dikin. Yayriye Hoştî û Emeyê qencafirandiyê biheybet niyaz dikin. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin. Erştadê cîhanparêzê cîhanperwer niyaz dikin.”
- Em Sirûşe pîroz ê biheybetê cîhanparêzê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin. Reşnê herî rast niyaz dikin. Erştadê cîhanparêzê cîhanperwer niyaz dikin.
8. Em Dadar (Dey bo Azder), Ehûremezdayê rayomendê biheybet niyaz dikin. Eşmaspendan, serwerên qenckar niyaz dikin.
9. Azerê Ehûremezda niyaz dikin ...¹
10. Em Abanê qenc ê mezdaçêkirî niyaz dikin. Eridwîswer Anahîtaya eşewen niyaz dikin. Hemû avên eşewen ên mezdaçêkirî niyaz dikin. Hemû giyayên eşewen ên mezdaçêkirî niyaz dikin.
11. Em Xurşîda mayindeya rayomend a çapik niyaz dikin.
12. Em Heyvê xwedî tuxmê çêlekê niyaz dikin. Fereweşiyên Gûşûrwen ên yekaneafirandî niyaz dikin. Fereweşiyên derûnên heywanên cida cida niyaz dikin.
13. Em Tîr (Tişter) stêrka rayomend ê biheybet niyaz dikin. Setewîsê bihêz ê mezdaçêkirî, bilindkerê avê niyaz dikin. Hemû stêrkên xwedî tuxmê avê niyaz dikin. Hemû stêrkên xwedî tuxmê erdê niyaz dikin. Hemû stêrkên xwedî tuxmê giyayan niyaz dikin. Em “Wenend” stêrka mezdaçêkirî niyaz dikin. Heftorengê mezdaçêkiryê feremendê dermandêr niyaz dikin. Em berxwedana li hember cadû û periyan niyaz dikin.
14. Em Gêwşe (Gûşûrwen) qenc niyaz dikin. Derwaspê bihêz ê mezdaçêki-

¹ Domahîka vê hevokê weke bendê 5 û 6 Ateş e.

- riyê eşewen niyaz dikin.
15. Em Dadarê (Dey bo Mihr) Ehûremezdayê rayomendê biheybet niyaz dikin. Emşaspendan. Serwerên qenc niyaz dikin.
 16. Em Mihrê zêdekerê çêregehê, wî hezarguhê dehhezarçav niyaz dikin. Wî yezdanê navdar niyaz dikin. Em Ramê bexşendeyê çêregeha baş niyaz dikin.
 17. Em Sirûşê pîroz û biheybetê cîhanparêz, mezinê eşewenî niyaz dikin.
 18. Em Reşnê herî rast niyaz dikin. Erştadê cîhanparêzê cîhanperwer niyaz dikin. Gotina rast a cîhanperwer niyaz dikin.
 19. Em Ferverdîn (fereweşiyên) qenc ên bihêz ên eşewenan niyaz dikin.
 20. Em Behramê ehûreçêkirî niyaz dikin. Emeyê qenc ên biheybet niyaz dikin. Opertatê serkeftî niyaz dikin.
 21. Em Ramê bexşendeyê çêregeha baş niyaz dikin. Enderwayê eşewen niyaz dikin. Em Ednderwayê jîr, zêrevanê mexlûqên din niyaz dikin. Em hemû tiştên ji te -ya Enderwayê eşewen!- ku yên Spendê Mînu ne, niyaz dikin. Em Swaşê mayinde niyaz dikin. Em Zerwanê bê dawî niyaz dikin. Zema-neya mayindetiyê niyaz dikin.
 22. Em bayê qenc niyaz dikin. Bayê jêrîn niyaz dikin. Bayê zivrîn niyaz dikin. Bayê pêşîn niyaz dikin. Bayê paşîn niyaz dikin.¹ Dilêriya mêrane niyaz dikin.
 23. Em Dadar (Dey bo Dîn) Ehûremezdayê rayomendê biheybet niyaz dikin. Emşaspendan, serwerên qenc niyaz dikin.
 24. Em ola qenc a mezdapereştiyê niyaz dikin. Çîstayê herîrast ê mezdaçê-kiriyê eşewen niyaz dikin.
 25. Em Erdê (ert=Eşey) qenc, şîdwerê mezin ê bihêz û biheybet ê bexşende niyaz dikin. Ferê mezdaçêkirî niyaz dikin. Em xelata mezdaçêkirî niyaz dikin. Parendiyê sivik û çapik niyaz dikin. Em ferê îranî yê mezdaçêkirî niyaz dikin. Ferê kiyanî yên mezdaçêkirî niyaz dikin. Em ferê mezdaçê-kirî yê Zerdeşt niyaz dikin.
 26. Em Eştadê (Erştad) cîhanperwer niyaz dikin. Çiyayê Oşîdernê mezdaçê-kirî yê aramîderê Eşe niyaz dikin.
 27. Em Esmanê bi ronahî niyaz dikin. Seraya herî baş (bihuşt) a eşewenan, bexşendeyê ronahiya seranser xweşî niyaz dikin.
 28. Em Zamyad, yezdanê qenc niyaz dikin. Çiyayê Oşîdernê yê mezdaçê-kiriyê aramîderê Eşe niyaz dikin. Em hemû çiyayên mezdaçêkirî yên eşewen û aramîderên Eşe, mezinên eşewenî niyaz dikin. Fera kiyanî ya bihêz a mezdaçêkirî niyaz dikin. Fera ku nayê girtin a bihêz a mezdaçê-kirî niyaz dikin.

¹ Hin lêkolîner li ser vê baweriyê ne ku mebest ji bayên jêrîn û zivrîn û pêşîn û paşîn, bayên xerbî û şerqî û başûrî û bakurî ne.

29. Em Marraspendê (Mensere Spent) ê gelekî feremend niyaz dikin. Edaleta dijedêw niyaz dikin. Em edaleta zerdeştî niyaz dikin. Rêbaza dêrîn niyaz dikin. Em ola qenc a mezdaperestiyê niyaz dikin. Baweriya bi Mensere niyaz dikin. Em hişê hînbûna ola mezdaperestiyê niyaz dikin. Em agahiya ji Mensere niyaz dikin. Em zanîna siriştî ya mezdaçêkirî niyaz dikin. Em zanîna bi perwerde ya mezdadayî niyaz dikin.
30. Em Enîrana mayinde niyaz dikin. Em Gerzmanê rewşen niyaz dikin. Em Hemstkanê mayinde niyaz dikin. Em Çînod pira mezdaçêkirî rast niyaz dikin. Mezinê giranqedir, serwerê şîdwer, Epam Napat niyaz dikin. Em Hewmê dûrkerê mirinê niyaz dikin. Dehmanaferînê çapik qenc niyaz dikin. Em ava mezdaçêkirî niyaz dikin. Em Hewmê zerîn ê bilind niyaz dikin. Em Hewmê cîhanparêz niyaz dikin. Hewmê dûrkerê mirinê niyaz dikin. Em Dehmanaferînê qenc niyaz dikin. Em Damwîş Opemenê dilêr, yezdanê jîr niyaz dikin. Em hemû yezdanên eşewen ên mînûtyî niyaz dikin. Em hemû yezdanên eşewen ên cîhanî niyaz dikin.¹

Aferînganê Dehman

1. Kêfxweşiya Ehûremezda: Eşim Wuhû...
 Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî me.
 Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Dehm Afrîtîê (Dehman Aferîn)qenc û Damwîş Opemeneyê jîr!
 Raspî:
 Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.
 Zewt:
 Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

2-7.²

8. Raspî: Ehûremezdayê rayomendê biheybet.
 Zewt û Raspî:
 Ji bo serweriya serwer, hêz û serkeftinê arezû dikim.
 Ji bo serweriya serwer a mayinde û jiyana mayinde ya can û fermanberî û tendirustiyê arezû dikim.

¹ Di metna avestayî ya "Kürte Avesta"yê de piştî niyaza roja siyem, bendên 1-10 Y. 26 hatine ku pêwîst nake em wan li vir dubare bikin.

² Bendên 2-7 Y. 60.

9. Ez hêza qencafirandî û baş perwerdekirî, serkeftina Ehûremezda û hêza xwe ya têkber arezû dikim da ku ez û hevalbendên xwe bikarin xêrnexwazan ji dûr ve bişopînin û dijmin bi paş ve bidin û dijminê xêrnexwaz û bikîn bi derbekê têk bibin.
10. Ez arezû dikim ku di şerê li hember hemû xêrnexwazên kînewer, hemû xêrnexwazên hizirxerab û gotinxerab û kiryarxeraban de, bi ser bikevim û li ser wan zal bibim.
11. Ez hêvî dikim ku di hizra qenc û gotina qenc û kiryara qenc de bextewer bibim û hemû dijmin û dêwperestan têk bibim da ku xelata qenc û navê qenc bi dest bixînim û derûna min bibe xwedî bextewerîya mayinde.
12. Ez hêvî dikim ku ji bo alîkariya eşewenan û têkbirina bedkaran heya demeke dirêj zindî bimînim û bi bextewerî bijîm.
Ez seraya herî baş a eşewenan (bihuşt), bexşendeyê ronahiya seranser xweşî dixwazim.
Xwezî wisa bibe; ku ez arezû dikim.
“Ez silav û hezkirinên xwe pêşkêşî hizr û gotin û kiryara qenc ên ku wê li vir û li her cihekî din bimeşin, dikim û ez ê bi xwe jî ji dil û can bi qencî têbikoşim.”¹
13. Yese Ehû Weyriyo ...
Ez dia û niyaz û hêz û şîyanê ji bo Dehm Aferîtiyê pak û qenc û Damwîş Opemenê jîr, dixwazim.
Eşim Wohû ...
Xwezî wisa bibe; ku ez arezû dikim.

Aferînganê Gahan

1. Kêfxweşiya Ehûremezda: Eşim Wuhû...
Ez radigihînim ku mezdaparest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî me.
Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Ehûremezdayê rayomendê feremend, emşaspendan û gahanê eşewen, serokên serwer û eşewenan: Ehwenewedgah, Oştewedgah, Spentmedgah, Wohûxştergah, Wehîştwayeştgah!
2. Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo fereweşiyên bihêz ên serkeftî û yeke-

¹ Y. 35, bend 2.

mîn mamosteyên olê û fereweşiyên qencan!

Raspî:

Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

3. Em Ehûremezdayê rayomendê biheybet niyaz dikin.
Em emşaspendan, serwerên qenc niyaz dikin.
Em gahanê eşewen, serokên serwer û eşewenan niyaz dikin.
Em Ehwenewedgahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Oştewedgahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Spentmedgahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Wohûxştergahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.
Em Wehîştwayeştgahê eşewen, mezinê eşewenî niyaz dikin.

4-5.¹

6. Niyaz û dia û hêz û şiyane dixwazim ji bo Ehûremezdayê rayomendê feremend, emşaspendan û gahanê eşewen, serokên serwer û eşewenan: Ehwenewedgah, Oştewedgah, Spentmedgah, Wohûxştergah, Wehîştwayeştgah!

Ehûremezdayê rayomend ...²

Eşim Wohû...

Xwezî wisa bibe ...³

Yese Ehû Weyriyo...

Eşim Wohû...

.....⁴

Aferînganê Gehanbar

1. Kêfxweşiya Ehûremezda: Eşim Wuhû...

Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî me.

Hawengah

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo mezinên roj û geh û meh û sal û cejnên salê!

1 Bendên 49-52 Frwer. Û bendên 8-12 Dehman.

2 Bendên 1-2 ên vê Aferînganê heya berî Raspî.

3 Benda 12an Dehman.

4 Benda 18an Niya.

Kêfxweşiya mezinên eşewenî yên giranqedir, mezinên roj û geh û meh û sal û cejnên salê ku di nava hemû mezinên eşewenî de, ji hemûyan hêjatir in.

2. Niyaz û dia û kêfxweşi û aferîn ji bo mezin Mîdyûşem, mezin Petiye Şehîm, mezin Eyaserem, mezin Mîdyarem û mezin Hemsptmedem!¹

Raspî:

Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

3. Gelî mezdaperestan!

Heke hûn bikarin, ji bo vî mezinî (Mîdyûzrem) berxeke piçûk ku şîrî nebe, miyezd bidin.

Û heke kesek nikaribe ...

4. ... bi qasî ku pêwîst dike Horayê² bide û wê li wan qencan û fermanberan bide vexwarin ku ji yên din baştir ji Mensere agahdar in û di Eşe de, herî eşewen in û di serweriyê de serwerên herî baş in ...³ û hevalên herî baş û herî dilsoz û herî aramîder in ji bo derwêşan.

Û eger kesek nikaribe ...

5. ... barekî mezin ji êzingên ziwa bîne mala vî mezinî⁴.

Û eger kesek nikaribe, yan bikare, bila piştîyek an bermîlek an torbeyek êzingê ziwa bîne mala mezin ...

6. ... Vêca serweriyê ayîdî Ehûremezda -ku ji her kesî baştir serweriyê dike- bizane:

“Bi rastî em serweriyê mafê wî kesî dizanin û ji bo wî kesî dixwazin ku baştir serweriyê bike: Ehûremezda û Erdîbiheşt.”⁵

Ev e Mîyezda ku divê pêşkêş bike û bibe sedema kêfxweşiya mezin.

7. Ji destpêka salê heya Mîdyûzermê di meha Erdîbiheştê de roja Dadarê (Dey bo Mîhr), çil û pênc roj in. Kesê ku yekemîn miyezde bide, xelata wî di cîhana din de weke xelata wî kesî ye ku di vê cîhanê de, hezar miyên bi

1 Li gor vê yekê ku ev Aferîngan di kîjan gezanbarên şeş hebî de têne xwendin, navê wê dibêjin.

2 Celebek vexwarine.

3 Li vir çend peyv nayên fêmkirin.

4 Mezin an oldarê ku ayîna niyazkirinê li dar bixîne.

5 Y. 35, bend 5.

berx pêşkêşî ayîna Eşe kiribe û qencî û rehmeta derûna xwe dabe mêrên eşewen (Mihrewerz û Erdîbiheşt).

Ya Spîtmanê Zerdeşt!

Mezinê ku yekem miyezd dabe, behdînê ku miyezd nedabe, derbasî nava mezdaperestên hêjayî bendetiyê neke.

8. Ji Mîdyûrezm heya Mîdyûşemê di meha Tirê di roja Dadarê (Dey bo Mihr) de, şêst roj in. Kesê ku duyemîn miyezdê bide, xelata wî di cîhana din de weke xelata wî kesî ye ku di vê cîhanê de, hezar çêlekên bi golik pêşkêşî ayîna Eşe kiribe û qencî û rehmeta derûna xwe dabe mêrên eşewen (Mihrewerz û Erdîbiheşt).

Ya Spîtmanê Zerdeşt!

Mezinê ku duyemîn miyezd dabe, behdînê ku miyezd nedabe, derbasî nava mezdaperestên peymannas neke.

9. Ji Mîdyûşemê heya Petye Şehîmê di meha Şehrîverê di roja Enîranê de, heftê û pênc roj in. Kesê ku sêyemîn miyezdê bide, xelata wî di cîhana din de weke xelata wî kesî ye ku di vê cîhanê de, hezar mehînen bi canî pêşkêşî ayîna Eşe kiribe û qencî û rehmeta derûna xwe dabe mêrên eşewen (Mihrewerz û Erdîbiheşt).

Ya Spîtmanê Zerdeşt!

Mezinê ku sêyemîn miyezd dabe, behdînê ku miyezd nedabe, derbasî nava mezdaperestên hêjayî têketina li Verêgermê¹ neke.

10. Ji Petye Şehîmê heya Eyaseremê di meha Mihrê di roja Enîranê de sî roj in. Kesê ku çaremîn miyezdê bide, xelata wî di cîhana din de weke xelata wî kesî ye ku di vê cîhanê de, hezar hêştîrên bi çêjik pêşkêşî ayîna Eşe kiribe û qencî û rehmeta derûna xwe dabe mêrên eşewen (Mihrewerz û Erdîbiheşt).

Ya Spîtmanê Zerdeşt!

Mezinê ku çaremîn miyezd dabe, behdînê ku miyezd nedabe, derbasî nava mezdaperestên xwedî hemû malê cîhanê neke.

12. Ji Mîdyarem heya Hemsptdemê di roja Wehîştwayeştgeh heftê û pênc roj e. Kesê ku şeşemîn miyezdê bide, xelata wî di cîhana din de weke xelata wî kesî ye ku di vê cîhanê de, her tişt ter û hişk ku tê de mezinahî û başî û bedewî heye, pêşkêşî ayîna Eşe kiribe û qencî û rehmeta derûna xwe dabe mêrên eşewen (Mihrewerz û Erdîbiheşt).

¹ Gêrmuwertgehe.

Ya Spîtmanê Zerdeşt!

Mezinê ku şeşemîn miyezd dabe, behdînê ku miyezd nedabe, ji ola zerdeştî bêpar bike.

13. Nexwe bêyî ku guneheke din kiribe, rewa ye ku li ser wî biqîrin û bi wî re weke kesî ku gunehê Narşniyê kiribe, reftar bikin. Mezin wiha li behdîn dike, çawa ku behdîn li mezin dike.

Eşim Wohû...

14-18.¹

19.²

Eşim Wuhû...

Xwezî wisa bibe ...³

Yese Ehû Weyriyo...

Eşim Wuhû...

.....⁴

Aferînganê Re Pîswîn

1. Yese Ehû Weyriyo...

Eşim Wuhû...

Ez radigihînim ku mezdaperest, zerdeştî, dijedêw û li ser ayîna ehûreyî me.

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo R Pîswînê eşewen, mezinê eşewenî!

Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Fradet Fşo û Zentomê eşewen, mezinên eşewenî!

2. Niyaz û dia û kêfxweşî û aferîn ji bo Ehûremezdayê rayomendê biheybet, emşaspendan, Erdîbiheşt û Azerê Ehûremezda, hemû yezdanên eşewen ên mînuîyî û cîhanê, fereweşiyên eşewen ên serkeftî û bihêz, fereweşiyên yekemîn mamosteyên olê.

Raspî:

Yese Ehû Weyriyo ... ku Zewta min bibêje.

Zewt:

1 Bendên 8-12 Dehman,

2 Bendên 1-2 ên vê afirînganê heya berî raspî.

3 Benda 12an Dehman.

4 Benda 18an Niya.

Esaretoş Eşat Çît Heça ... ku mêrikê pîroz û zane bibêje.

3. Ehûremezda ji Spîtmanê Zerdeşt gotina ku ji bo mezin R Pîswîn şandibû, wiha got:
"Niha ji me çawa dixwazî bipirse, me biceribîne, ji ber ku pirs û ezmûna te, hêz û serkeftinê dide rêberan."¹
4. Zerdeşt ji Ehûremezda wiha pirsî:
Ya Ehûremezda! Ya mînuyê herî spend! Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Xelat û padaşa mirovan di jiyane de çiqas e?
5. ... kesê ku kêfxweşiya R Pîswîn dixwaze û silavan jê re dişîne; kesê ku bi destên şûştî, bi hawenê şûştî, bi bersema vegirtî, bi hewmê danandî, bi agirê geş, bi Ehwen Weyriye...ya strandî, dema ku hewm li ser zimanê wî ye û laşê xwe spartiyê Mensereyê, niyazan li mezin R Pîswîn bike, xelat û padaşa wî çiqas e?
6. Ehûremezda wiha bersiva Spîtman Zerdeşt da:
Ya Spîtman Zerdeşt!
Ew kes wê di jiyana xwe de xelat û padaşeke wisa bibîne ku weşîna bayê nîvro seranserê cîhana estûmend şîn bike û mezin bike û mifayê bigihîne û şadiyê bîne.
7. ... kesê ku kêfxweşiya mezin R Pîswîn ...²
8. Ehûremezda gotina ku ji bo R Pîswîn şandibû, wiha ji Spîtmanê Zerdeşt re got.
- 9-10.³

1 Ev hevok ji benda 10 Y. 43 ye.

2 Benda 5 a vê aferînganê, bêyî pirsê dawîn.

3 Bendên 14-19 afrînganê geħanbar.

Deftera Şeşan
Vendîdad

Vendîdad yek ji beşên dawîn ên Avestaya Nû ye ku hin lêkolîner wê bi giştî ji hemû beşên din cida û ayîdî ayîn û dadmendiyan Moxanê Bakurî ango Medî dizanin. Ev beş heya niha bi awayekî baş û birêkûpêk li farisî nehatiye wergerandin.

Di rapora Avestaya Pûrdawûd jî Vendîdad nayê dîtin. Mamoste ev rapor di serdema lêkolînên xwe yên herî giran de bi dawî kiriye; lê serastkirin û amadekirina wê ji bo piştî xebatên xwe yên din hiştibû. Cenabê wî di bersiva pirsê min de ku çima wê beşê naweşîne de got ku ji bo weşandina wê beşê gelek xebat û lêkolîn û serastkirin pêwîst in, ji ber ku ev kar çend deh salan berî niha hatiye kirin û hin kêmasiyên wê hene, ji aliyê din ve ji ber kalbûn û sedemên tendirustiyê ez nikarim wê xebatê bikim, û weşandina wê bi awayê bikêmasî jî baş nîne. Hêvîdar im di pêşerojê de heval an hevkarê ciwan vî karî bi awayê herî baş bike.

Destnivîsên rapora Vendîdadê heya rojên dawîn ên jiyana mamoste, li ser maseya wî hebû; lê mixabin piştî wefata wî, baldariyên pêwîst ji bo parastina berhem û bermahiyên cenabê wî nehate kirin û ew destnivîs jî di nava kaxezan de wînda bû û bi vî awayî karê weşana Vendîdadê bi farisî bi tevahî ji holê rabû.

Berhevkare wê berhemê ku di bîst salên dawîn ên jiyana xwe de hemû dema xwe ji bo xebata li ser Avestayê terxan kiriye, li ser wê baweriyê ye ku di di lêkolînên avestanasiyê de ev beşa kitêba kevna -tevî hemû gotegotên li ser wê- nabe ku neyê berçavgirtin. Lewre wergera wê beşê jî her wekî beşên din pêk anî û hemû bîst û du fergerd bi hev re amade kirin da ku xwînerên wê mîrteya çandî ya ariyan bi rehetî hemû beşan bi hev re bixwîne.

Navê dirust û bêkêmasî ya vê beşa kitêba olî ya kevna a ariyan, yanê Vendîdadê, koka xwe ji zimanê avestayî digire û bi avestayî dibe Veydeywdat. Ev peyv ji sê beşan pêk tê: Beşa yekem Vey e, Vey qertafeke pêşgir e ku li pêşiya nav an lêkeran zêde dibe û wateya cidahî û dûriyê dide wan. Beşa duyem Deyw e ku heman dêw e û beşa sêyem ji dat bi wateya pergal û qanûn û sistemê ye û peyva dad koka xwe ji wê digire. Bi vî awayî Veydeywdat bi giştî tê wateya "dad û edaleta ku dêwan dûr dike" ango bi gotineke din "Dada Dijedêw".

Li gor nivîsên olî yên zerdeştîyan, ev beşa Avestaya Nû, nozdehemîn Nesk (defter) ji bîst û yek neskên Avestaya serdema Sasaniyan bûye û tevî şeş neskên din ên windabûyî, Neskên Datîkê pêk anîbûye û mijara wan ji "zanîn û dad û karê cîhanî" bûye û -ji bilî Gehanê- yekane neska Avestayê ye ku weke şeklê xwe yê berê maye.

Christensen dîroka nivîsandina Vendîdadê serdema Eşkaniyan dizane. Tevî ku hemû avestanas vê gotinê napejirînin, lê piraniya lêkolîneran li gor şêwaz û celeba nivîsandina vê beşê ku li gor Yeştan hin şaşitiyên wê yên rêzimanî hene û her wiha teqlîdek e ji beşên kevn ên Avestayê û bi berçav-girtina çawaniya naveroka wan, dîroka nivîsandin û amadekirina wê gelekî ji beşên Avestayê nûtir dizanin û wê weke aliyê bakurî yê ola mezdaperestiyê û bîr û baweriyên wan dizanin. Bi giştî ti avestanasek nabêje ku di navbera Vendîdadê û beşên din ên Avestayê de newekhevî tinene.

Hin lêkolîner dibêjin, Vendîdad weke encama hêza moxên Medî di nava hikûmeta Xeşayar Şah de û piştevaniya wan ji ola zerdeştî ye.

Du fergerdên destpêkê û çar fergerdên dawîn ên Vendîdadê, ji hêla şêwaza nivîsandin û naveroka xwe ve ji fergerdên din cida ne û dibe ku bermahiyek ji mîtolojiyên ariyan ên kevn bin ku em nizanin ji bo çî li gel fergerdên sisêyan heya hejdehan bi hev re hatine. Di fergerdê yekê de qala şazdeh welatan tê kirin ku Ehûremezda ew afirandine û ziyarîna ku Ehrîmen digihîne wan welatan vedibêje. Mîrov dikare vê fergerdê weke nivîsa herî kevna a arî bide zanîn ku raporeke coxrafî ji tevahiya cîhana kevna -tevî ku mîtolojîk e jî- raste dike. Fergerdê diduyan (Destana Cem) menzûmêyeke tam û bêqûsûr e ji hemû mîtolojiyên herî kevna ên arî ku ne tenê koka wan a pir kevna di mîtolojiyên kevna ên hindî û îranî û di sirûdên Vêda û lehengiya Mehabareyê de tê dîtin, belku bandor û şopên wan di mîtoloji û efsaneyên qewmên samî û qewmên din ên kevna ên Mezopotamyayê de jî tên dîtin.

Fergerda nozdehan, rapor û vegotineke mîtolojik a kevnar e ku tê de, Zerdest û Ehrîmen tèn hemberî hevdu û tevî ku texmîn nayê kirin ku di serdema Zerdest an serdemên nêzikî wî hatibe nivîsandin, lê nîşanên zelal ji edebiyata gahanî û sirûdên mîtolojik -hemaşî yên Yeştan û heta ji wê jî zêdetir, mîtolojiyên hind û îranî tê de têne dîtin. Darmesteter naveroka vê fergerdê bi şerê Odîpos û Ebolhol re muqayese dike. Fergerda bîstan, kesayetiya mîtolojik a "Trîte" yekemîn bijîşkê dîrokê û girîngiya zanista bijîşkiyê li cem ariyan û dermankirina nexweşiyên cida bi me dide nasandin. Di fergerda bîst û yekan de, qala Gapak ango Yekemîn Çelek tê kirin ku celebek ji ajelan bûye û girîngiya paqijî û jîngehparêziyê di nava ariyan de radixîne ber çavan. Di fergerda bîst û duyem de jî -tevî ku nivîci xuya dike- bi awayekî domahika fergerda berî xwe tê hesêb û naveroka wê dermankirin û têkoşîna li hember nexweşî û mirinan e ku mirov dikare weke "menseredermanî" ("gotindermanî" yan "derûndermanî") bi nav bike.

Di fergerdên sisêyan heya hejdehan de em rastî nivîs û pergälên birêkûpêk û zagonsazî û dadmendiyên ariyên kevnar li bara mafên ferdî û civakî û insanî û bûyerên cida cida di navbera mirovan de û her wiha parastina mafên taybet ji bo heywanên kedîkirî û her wiha merasim û edetên paqijkirina laş û derûna mirovan û dûrbûna ji qirêjîyê û gendelî û miraran û diyarkirina destheqê bijîşkan û hin mijarên din ên bi vî rengê tèn ku ji bo her yekî wan pêwistî bi lêkolînên kûr û dûr heye û di warê belgeyên civaknasiya Îranê de gelekî girîng e.

Mijarên herî zêde yên mafî û fiqhî di Vendîdadê de (yanê bîngehên qanûna cezayê û fermanên tethîrê) di kitêbên pehlewî yên weke Dînkêrd, Bondehişn, Bijardeyên Zad Sperm, Erdawîrafname, Hêja-Nehêje û kitêbên riwayetan de jî kêr zêde bi hinek guherînên piçûk têne dîtin û lewre xwendina vê beşa Avestayê dikare alîkariyeke baş bike ji bo muqayeserkirina wan berhemên edebiyata farisî ya kevnar.

Hêlên çandî û civaknasî yên di naveroka Vendîdadê de nîşan dide ku ev kitêba ariyan a olî û kevnar xizîneyeke mezin ji mîtolojî û çanda ariyan a kevnar e. Di lêkolînên îroyîn de mirov dikare ji vê yekê behreyeke mezin wergire di gelek aliyên zanistî de bi kar bîne.

Vendîdad beşeke herî girîng a Avestayê ye ku bi ti awayî mirov nikare jê derbas be û nexwîne.

Lêkolînerê parsî Rustem C. C. Medî di gotareke xwe ya bi navê "Guherîna Qanûna Îranî" de, li bara Vendîdadê wiha nivîsiye:

"Vendîdad ku ji dîrokeke pir kevnar ve bi awayê tam gihîştîye ber destê me, yekane kitêba ola mezdaperestan e ku naveroka wê ji qanûna cezayî ya ariyên kevnar pêk tê. Hebûna qanûnê wiha di wê serdema kevnar de nîşan dide ku ariyên wê serdemê xwedî şaristaniyeke weke roja îro bûne...

Gewherê ola zerdeştî ev e ku cîhan ji bo hemûyan hatiye afirandin, ne ji bo kesên taybet ...

Lêkolînên li ser Vendîdadê nîşan didin ku ariyan heya çî astekê rêz ji azadî û mafên takekesî re girtine. Di wan fermanan de tê dîtin ku ziyangi-handinên herî piçûk li mirovan, bi tundî nerewa hatiye zanîn...

Dema mirov vedigere sê hezar salan berî niha, mirov ji qanûn û rêxistin û pergala û organîzasyonên ariyên wê serdemê şaşmayî dimîne."

Mêhrdad Behar jî der heqê girîngiya Vendîdadê de wiha dibêje:

"...ev berhem, ji bilî agahiyên der heqê coxrafi û dîrokî (mîtolojîk), di warê mafî û ayînî de jî xwedî agahiyên pir girîng e ku ji hêla civaknasiya dîrokî û pêwendiyên çandî û civakî yên ariyan bi Mezopotamya û rojavayê Asyayê ve, bala mirov dikişîne ser xwe.

...Mijarên di beşên yekem û duyem ên vê kitêbê de ku avestayî ne, îhtimal e ku pir kevn bin û berî hatina qewmên arî û hindî û belavbûna wan li Asyaya Navîn hatibin afirandin."

Walter Bruno Henning bi awayekî cida li Vendîdadê dinêre û wê weke belgeyeke zelal der heqê rewşa muxan di serdema bindestiya wan di serdema yewnaniyan de dizane.

Bi giştî mirov dikare bibêje ku Vendîdad li rex beşên din ên kevnar ên Avestayê, weke pêşangeheke herî baş a çanda me ya dîrokî ye ku her kes di her serdemê de û bi her sedemekê tê de şopek ji xwe hiştiye û heya roja îro ghiştiye ber destê me. Li me ferz e ku em vê belgeya girîng a dîrokî ya bavûkalên xwe bi baldarî û bêyî ti dijmintiyekê bixwînin û li ser wê lêkolînan bikin û ti carî wê gotina Pûrdawûd ji bîr nekin:

"Destan û bermahiyên kevnar ên çanda me her çî hebin, berhemên jiyan qewmê me û perwerdeya welatê me û çawaniya zatê pêşiyên me û belgeya herî rast der heqê baş û xerabbûna bavkalên me de ne. Başî û xerabî û tirsonekî û wêrekî û rûreşî û rûgeşî û şanazî û her tiştê wan di van destanan de diyar e û ji her belgeyeke din baştir dîroka rastîn a Îranê û gelê wê vedibêje."

Di dawiyê de ez pêwîst dibînim ku spasiya xwe pêşkêşî hemû kesên çandhez û xwenda bikim ku ji bo amadekirina rapora Vendîdadê alîkariya min kirin û ez han dam û kitêb û çavkaniyên pêwîst dane min. bi taybet spasiya Dr. Behram Frewêşî û Dr. Ehmed Tefezulî dikim ku her du însanên giranqêdir ji her alî ve alîkariya min kirin.

Celîl Dostxah

Îsfehan - Mîhrroja Mîhrigana 1364an

(8ê cotmeha 1985an)

Fergerda Yekê

1. Ehûremezda bi Spîtman Zerdeşt re axivî û wiha got:
2. Min her welatek wisa afirand -tevî ku aramîdêr nebin- li ber dilê xelkê xwe xweş were.
Heke min her welatek wisa neafiranda ku - tevî ku aramîdêr nînin - li ber dilê xelkê xwe xweş bihatana, wê demê hemû mirovan dê berê xwe bidana meskenê ariyan ê herî kevnar.
3. Yekemîn welatê ku min -Ehûremezda- afirand, welatê ariyan ê herî kevnar bû, li kêleka çemê Daytiyayê qenc.
Îca wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi hemû şerxwaziya xwe, Ejdeha¹ di çemê Daytiyayê de afirandin û Zivistana dêwafirandî li ser tevahiya cîhanê serdest kir.
4. Li wir deh mehan zivistan e û du mehan havîn e û di wî du mehî de jî, hew ji bo av û ax û daran sar e.²
Zivistan xesarên herî xerab li wir dike.
5. Duyem war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, çolgeha Soxdê bû.
Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, Xrefstrek bi navê Skeytiye afirandin ku mirinê têxe nava garana çêlekan.
6. Sêyemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Merva bihêz û pak bû.
Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, "ricayên gunehbar"³ afirandin.
7. Çaremîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Belxa bedew û albilind (serkeftî) bû.
Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, Brewere afirand.
8. Pêncemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Nisayeya di

1 Ev peyv weke "marên sor" jî hatiye wergerandin.

2 Dr. Mihemed Moîn nivîsiye: "Di zemanê gelekî kevn de demsala sermayê deh meh û demsala germê jî du meh bûye."

3 Di nivîsa Mezda Wîşûşa de hatiye ku Neyberg ev du peyv nenas zaniye. Yê din weke me nivîsîne.

navbera Merv û Belxê de bû.

Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, gunehê sistbaweriyê afirand.

9. Şeşemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Herat¹ û gola wê bû.

Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, Sreşk û Abgoneya Tîr² afirand.

10. Heftemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Weêye Kêrêteya sîberxerab bû.

Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, periya Xnesey Tî afirand û tevî Gerştasp bû.

11. Heştemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Ûrweya xwedî gelek çêregehan bû.

Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, gunehê xwehezî û xapandinê afirand.

12. Nehemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Xnênteya li Gurganê bû.

Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, gunehê bêvegerê femandariya zalimane afirand.

13. Dehemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Herehweytî bû.

Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, gunehê bêvegerê binaxkirina miriyan³ afirand.

14. Yazdehemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Hêrmend bû.

Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, cadûya ziyankar a cadûgeran afirand.

1 Di nivîsa "Heroyo" de hatiye ku Darmesteter di rapora xwe de, wê weke herêma Heroyewê yan welatê Herî yan Heratê zaniye û di wateya "golên wê" de ketiye şik û gumanê.

2 Ev du peyv wergera "Sreske" û "Dryoyke" yê avestayî ne. Darmesteter li dewsa wan "mêşa qirêj" bi kar anîye û ti tiştêk negotiye. Neyberg weke "gîrîn û zarîn" wergerandiye ku di ola mezdaparestiyê de karekî ne baş e. Biller jî peyva duyem weke "ava tîr" wergerandiye.

3 Bendên 36 heya 3an, fer. 3.

15. Û sirišta cadûyê wiha çêdibe: bi riya temaşekirina *efsûnî*. Nexwe her dema ku cadû gavan pêşve bavêje û bi *efsûn biqîre*, *piraniya karên kujer ên cadûyî* bi pêş ve diçin ... ⁻¹
16. Dozdehemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, “Rey” bû. Ku sê mezin li wir fermanrewa ne.²
Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, *gunehê tevrakirina sistbaweriyê afirand*.³
17. Sêzdehemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Çexreya bihêz û pak bû.
Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, *gunehê bêveger a şewitandina miraran afirand*.⁴
18. Çardehemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Werênaya çargoşe bû ku Ferîdûn -Têkberê Ejî Dehak- tê de ji dayik bû.
Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, *Deştana tevlihev a jinan*⁵ û *bêdadiya fermanrewayên bêgane afirand*.
19. Panzdehemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, Heftrûd bû.
Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, *Deştana tevlihev a jinan*⁶ û *germahiya dijwar afirand*.
20. Şazdehemîn war û welatê qenc ê ku min -Ehûremezda- çêkiriye, welatên hawirdora çavkaniya çemê Rengan bû; Ku mirovên bê serî lê dijîn.⁷
Wê demê Ehrîmenê mirinê hat û bi şerxwaziya xwe, *zivistana dêwafirandî li ser cîhanê serdest kir*.
21. War û welatên din ên bedew û aramîder û xweşik û hêja jî hene ku min ew afirandine.

1 Cadûya ku bi riya çavan bi guhan bi kar tê.

2 Y. 19, benda 18an.

3 Kesên ku bi xwe sistbawer in, bi xwe dibin sedema sistbaweriyê kesên din.

4 Bendên 73 û 74 Fer. 8.

5 Fer. 16.

6 Diyar nîne ku çima Ehrîmen “Deştana Tevlihev a Jinan” du caran diafirîne.

7 Darmesteter vê herêmê weke Mezopotamya dizane.

Fergerda Diduyan

Beşa Yekê

1. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya Ehûremezda! Ya Spendtirînê mînû! Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Tu -ku Ehûremezda yî- ji bilî min -ku Zerdeşt im- cara ewil bi kê re axiviyî?

Ew kes kî bû ku te ola Zerdeşt jê re nazil kir?

2. Ehûremezda bersivand:

Ya Zerdeştê eşewen!

Cemê horçihre (bedew) xweşkerî, yekemîn kes bû ku berî te -Zerdeşt- ez -Ehûremezda- pê re axivim û min ola Zerdeşt jê re nazil kir.

3. Ya Zerdeşt!

Nexwe min -ku Ehûremezda me- jê re got:

Ya Cemê horçihre, kurê Wiyewngehan!

Tu bibe olzan û oldarê min di cîhanê de.

Ya Zerdeşt!

Vêca Cemê horçihre ji min re got:

Ez nehatime dinyayê û hîn nebûme ku olzan û oldarê te bim di cîhanê de.

4. Ya Zerdeşt!

Îca min -ku Ehûremezda me- jê re got:

Heke tu olzanî û oldariya min nepejirînî, nexwe cîhana min mezin bike, nexwe cîhana min şanaz bike û zêrevaniya mirovan bike.

5. Ya Zerdeşt!

Wê demê Cemê horçihre ji min re got:

Ez ê cîhana te mezin bikim. Ez ê cîhana te şanaz bikim û zêrevaniya mirovan bikim.

Bi serweriya min, ne bayê sar wê hebe, ne bayê germ, ne jî nexweşî û mirin.

6. Nexwe min -ku Ehûremezda me- zeyn pêşkêşî wî kirin: Sûraya zêrîn û Eştrayê bi zêr nîşankirî.

7. Niha Cem, serkeftiyê serweriyê ye!

8. Wê demê bi serweriya Cem, sêsed zivistan derbas bûn û erd ji kerî û ajel û mirov û kûçik û balinde û agirê sor tijî bû; û kerî û hêstir û mirov li ser erdê cih nebûn.
9. Nexwe agahiya min li Cemê horçihîr heye:
Ya Cemê horçihîr, kurê Wîwengehan!
Ev erd ji kerî û ajel û mirov û kûçik û balinde û agirên sor tijî bû. Û kerî û hêstir û mirov li ser vî erdî cih nebûn.
10. Vêca Cem bi eşkeryî, ber bi başûr ve, kete ser riya rojê. Wî ev erd bi Sûraya zêrîn kun kir û bi Eştrayê kola û wiha got:
Ya Spendarmez!
Bi dilovanî here ku kerî û hêstir û mirovan tehemul nekî.
11. Wê demê Cem ev erd bi qasî sêyekê berê mezin kir û kerî û hêstir û mirov tê de bi cih bûn û ev yek li gor dilê wî û her kesî bû.
12. Wê demê bi serweriya Cem, şeşsed zivistan derbas bûn û erd ji kerî û ajel û mirov û kûçik û balinde û agirê sor tijî bû; û kerî û hêstir û mirov li ser erdê cih nebûn.
13. Nexwe agahiya min li Cemê horçihîr heye:
Ya Cemê horçihîr, kurê Wîwengehan!
Ev erd ji kerî û ajel û mirov û kûçik û balinde û agirên sor tijî bû. Û kerî û hêstir û mirov li ser vî erdî cih nebûn.
14. Vêca Cem bi eşkeryî, ber bi başûr ve, kete ser riya rojê. Wî ev erd bi Sûraya zêrîn kun kir û bi Eştrayê kola û wiha got:
Ya Spendarmez!
Bi dilovanî here ku kerî û hêstir û mirovan tehemul nekî.
15. Wê demê Cem ev erd bi qasî ji sisiyan diduyê berê mezin kir û kerî û hêstir û mirov tê de bi cih bûn û ev yek li gor dilê wî û her kesî bû.
16. Wê demê bi serweriya Cem, sêsed zivistan derbas bûn û erd ji kerî û ajel û mirov û kûçik û balinde û agirê sor tijî bû; û kerî û hêstir û mirov li ser erdê cih nebûn.
17. Nexwe agahiya min li Cemê horçihîr heye:
Ya Cemê horçihîr, kurê Wîwengehan!

Ev erd ji kerî û ajal û mirov û kûçik û balinde û agirên sor tijî bû. Û kerî û hêstir û mirov li ser vî erdî cih nebûn.

18. Vêca Cem bi eşkeryî, ber bi başûr ve, kete ser riya rojê. Wî ev erd bi Sûraya zêrîn kun kir û bi Eştrayê kola û wiha got:

Ya Spendarmez!

Bi dilovanî here ku kerî û hêstir û mirovan tehemul nekî.

19. Wê demê Cem ev erd bi qasî sê sisêyê berê mezin kir û kerî û hêstir û mirov tê de bi cih bûn û ev yek li gor dilê wî û her kesî bû.

20. ... û mirov û kerî û hêstir çûne wir, ev yek li gor dilê wî û li gor dilê hemûyan bû.

Beşa Diduyan

21. Dadarê Ehûremezda li peravê çemê Daytiyayê qenc li welatê ariyan ê herî destpêkê navdar, bi yezdanên mînûyî re civiya.

Cemşîdê xweşkerî li peravê çemê Daytiyayê qenc li welatê ariyan ê herî pêşî navdar, bi yezdanên mînûyî re civiya.

Dadarê Ehûremezda li peravê çemê Daytiyayê qenc li welatê ariyan ê herî pêş navdar, bi yezdanên mînûyî re civiya.

Cemşîdê kerîxweş li peravê çemê Daytiyayê qenc li welatê ariyan ê herî destpêkê navdar, bi yezdanên mînûyî re civiya.

22. Wê demê Ehûremezda ji Cem re got:

Ya Cemê horçîhr, kurê Wîwengehan!

Zivistana herî xerab wê di ser cîhana estûmend re were, ku zivistaneke dijwar û kujer e.

Ew zivistana herî xerab ku wê di ser cîhana estûmend re were ku pirberf e. Berf wê li ser çiyayên herî bilind ên bi qasî bilindahiya Eridweyê¹ bibarin.

23. Ya Cem!

Wê Îdergo Spendan ji sê aliyan ve werin: Yên ku li cihên herî tirsnak in; yê ku li ser çiyayan in û yê ku di kûrahiya gundan de ne.

24. Ya Cem!

¹ Eridwey: An navê pîvanekê ye, yan jî heman çemê Eridwîswerê yê mîtolojîk e. Nayê zanîn.

Berî wê zivistanê, bi zêdebûna avê re, ev welat û erd wê têrav bin û giya şîn bibin; Lê piştî zivistanê û piştî ku berf bihelin, heke li vir dewsa piyê keriyekî di cihana estûmend de bimîne, wê ecêb be.

25. Nexwe tu -Ya Cem!- wê Verê¹ çêke. Her yek ji çar berên wê bi qasî dirêjahiya Esprîsî çêke û tovên kerî û hêstir û mirov û kûçik û balinde û agirê sor bibe wir.

Nexwe tu -Ya Cem!- wê Verê çêke. Her yek ji çar berên wê bi qasî dirêjahiya Esprîsî çêke ji bo jiyana mirovan; her yek ji çar berên wê bi qasî Esprîsî ji bo tewla pez û dewaran.

26. ... û tê de avê di rêçavên bi qasî dirêjahiya Haserekê biherikîne.
... û tê de giyayên her tim şîn û teze û xweş ku kêm nabin biçîne.
... û tê de xaniyan ava bike; xaniyên hênik û kulekên wan hebin.

27. ... û tê de tovên mê û nêr ên li ser rûyê erdê yên herî mezin û herî baş û herî qenc xwedî bike.
... û tê de tovên çarpêyên cida cida yên li ser rûyê erdê yên herî mezin û herî baş û herî qenc xwedî bike.

28. ... û tê de gulên ku li ser rûyê dinê yên herî bedew û bêhnxweş in, biçîne.
... û tê de dendikên hemû xwarinên ku li ser rûyê dinê, herî xweş û biçêj in, çandin.
... û wan cot cot bike bila ji nav neçin; ji bo xelkê mayinde ku tê de Ver in.

29. Bi ti awayî nehêle pişthotik, sînghotik, bêpişt, gêj, Drîweke, Deywek, Keswîş, Wîzbarîş, didanxerab, pîs û ti hevalbend û xapandiyekî Ehrîmen derbasî wir bibe.

30. Binê wir li ser neh cihan dabeş bike; navê bike şeş cih û sê cihan jî li fêzê çêke.
Hezar tovê nêr û mêyan di cihên binî de û şeşsed heban li navê û sêsed heban jî di fêzê de bi cih bike.
Wan ber bi Sûrayê zêrîn û Ver ve bike û ronahiyeke ronîder bide aliyê wan.

31. Cem ji xwe re got:

“Ez ê çawa Vereke ku Ehûremezda got, çêkim?”

¹ Ver: Jêrxan, xaniyê li binê erdê.

Ehûremezda ji Cem re got:

Ya Cemê horçihîr, kurê Wîwengehan!

Vî erdî bîspêre panîyê û bi dest hewl bide; bi awayê ku niha xelk axa hişk,
nerm dike.

32. Wê demê Cem bi gotina Ehûremezda kir: Ev erd spart panîyê û bi dest
hewl da; bi awayê ku niha xelk axa hişk, nerm dike.

33. Wê demê Cem ew Ver çêkir. Her yek ji çar berên wê bi qasî dirêjahiya
Esprîsî çêkir û tovên kerî û hêstir û mirov û kûçik û balinde û agirê sor
bir wir.

Wê demê Cem ew Ver çêkir. Her yek ji çar berên wê bi qasî dirêjahiya
Esprîsî çêkir ji bo jiyana mirovan; her yek ji çar berên wê bi qasî Esprîsî ji
bo tewla pez û dewaran.

34. ... û tê de avên di rêçavên bi qasî dirêjahiya Haserekê herikîn.
... û tê de giyayên her tim şîn û teze û xweş ku kêman nabin çandin.
... û tê de xanî ava kirin; xaniyên hênîk ku kulekên wan hebûn.

35. ... û tê de tovên mê û nêr ên li ser rûyê erdê yên herî mezin û herî baş û
herî qenc xwedî bike.
... û tê de tovên çarpêyên cida cida yên li ser rûyê erdê yên herî mezin û
herî baş û herî qenc xwedî bike.

36. ... û tê de gulên ku li ser rûyê dinê yên herî bedew û bêhnxweş bûn,
çandin.
... û tê de dendikên hemû xwarinên ku li ser rûyê dinê, herî xweş û biçêj
bûn, çandin.
... û ew cot cot kirin ku ji nav neçin; ji bo xelkê mayinde ku tê de Ver bûn.

37. Bi ti awayî nehişt pişthotik, sînghotik, bêpişt, gêj, Drîweke, Deywek,
Keswîş, Wizbarîş, diranxerab, pîs û ti hevalbend û xapandiyekî Ehrîmen
derbasî wir bibe.

38. Binê wir li ser neh cihan dabeş kir; nav kir şeş cih û sê cih jî li fêzê çêkirin.
Hezar tovê nêr û mêyan di cihên binî de û şeşsed heban li navê û sêsed
heban jî di fêzê de bi cih kir.

Ew ber bi Sûrayê zêrîn û Ver ve kirin û ronahiyeke ronîder da aliyê wan.

39. Zerdeşt pirsî:

Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Lê çavkaniya wan ronahiyan çi ye -ya Ehûremezdayê eşewen- ku wiha di malên Verê Cemkerd de diteyîsin?

40. Ehûremezda bersivand:

Ronahiyên xweçêkirî û zatî ne.

Li wir derketin û windabûna stêrk û heyv û rojê di salê de carekê tê dîtin.

41. Û ew¹ rojê weke salekê dibînin. Û li wir ji cotbûna nêr û mêyekê bi qasî 40 zivistanan, nêr û mêyek çêdibe, her wiha ji ajalên cida cida jî.

Û şênîyên di xaniyên Verê Cemkerd de, şênîyên herî bextewer di cîhanê de ne.

42. Ya dadarê cîhana eşewen! Ya eşewen!

Kê ola mezdaperestiyê bir nava malên Verê Cemkerd?

Ehûremezda got:

Ya Spîtman Zerdeşt!

Kerşift murx.²

43. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kê ew kirin mezin û pêşeng?

Ehûremezda got:

Ya Zerdeşt!

Orwetetnere³ û tu ku Zerdeşt î.

Fergerda Sisêyan

Beşa Yekê

1. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Yekemîn cihê ku erd wê li wir ji her derê zêdetir kêfxweş bibe, kû der e?⁴

Ehûremezda got:

Ya Spîtman Zerdeşt!

Ew der, cihekî wisa ye ku eşewenek piyê xwe bavêjê; êzingê pak di dest de, bersem di dest de, hawen di dest de, şîrê pêşkêşkirinê di dest de, bi di-

1 Şênîyên "Ver"ê.

2 Navê balindeyeke mîtolojik e.

3 Navê kurê Zerdeşt e.

4 Pirs û bersivên ku di vê beşê de têne kirin, di beşên 4 û 5 ên "Dana û Mînûyê Têgihîştinê" de jî têne dîtin.

rustbaweriya di karê lidarxistina ayîne û bi dengê bilind, mihrê zêdekerê çêregehê û aramîderê çêregehên baş, niyaz bike.

2. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Duyemîn cihê ku erd wê li wir ji her derê zêdetir kêfxweş bibe, kû der e?

3. Ehûremezda got:

Ew der, cihekî wisa ye ku eşewenek xaniyekî ava bike bi oldarekî ku tê de; bi garanek dewar, kevanî, zarok û keriyên baş ên tê de. Xaniyê ku, garana dewaran tê de baş xwedî bibe; eşewenek mezin bibe; xwarîna ajelan zêde be; kûçikêkî baş xwedî bibe; kebanî bextewer bibe; zarok serfiraz bibin; agir vêxistî bimîne û hemû niyazên qenc ên jiyane tê de baş bêne kirin.

4. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Sêyemîn cihê ku erd wê li wir ji her derê zêdetir kêfxweş bibe, kû der e?

Ehûremezda got:

Ew der, cihekî wisan e ku eşewenek tê de zêde genim û giya û darên mêweyan biçîne; cihekî ku erdên ziwa av bide û erdên avdayî şov bike.

5. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Çaremîn cihê ku erd wê li wir ji her derê zêdetir kêfxweş bibe, kû der e?

Ehûremezda got:

Ew der, cihekî wisan e ku garan û ajal zêde tê de bêne xwedîkirin.

6. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Pêncemîn cihê ku erd wê li wir ji her derê zêdetir kêfxweş bibe, kû der e?

Ehûremezda got:

Ew der, cihekî wisan e ku garan û ajal, peyn û sergîna pez û dewaran zêde ji xwe çêkin.

Beşa Diduyan

7. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Yekemîn cihê ku erd li wir tûşî xem û janên herî zêde bibe, kû der e?

Ehûremezda got:

Ew der, Gêdûka Erêzwere ye ku li fêza wê, komên dêwan ji hêlîna Durûc (dojeh) derkevin û êriş bikin.

8. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Duyemîn cihê ku erd li wir tûşî xem û janên herî zêde bibe, kû der e?

Ehûremezda got:

Ew der, cihekî wisan e ku mirarên gelekî mirî û kûçikan bispêrin axê.

9. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Sêyemîn cihê ku erd li wir tûşî xem û janên herî zêde bibe, kû der e?

Ehûremezda got:

Ew der, cihekî wisan e ku tê de çalên zêde çêkin û laşên miriyan bavêjine hundirê wan.¹

10. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Çaremîn cihê ku erd li wir tûşî xem û janên herî zêde bibe, kû der e?

Ehûremezda got:

Ew der, cihekî wisan e ku hêlinên mexlûqên Ehrîmen tê de zêde bin.²

11. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Pêncemîn cihê ku erd li wir tûşî xem û janên herî zêde bibe, kû der e?

Ehûremezda got:

Ew der, cihekî wisa ne ku jin û zarok, mêrekî eşewen³ di riyeke ziwa û bixubar de, dîl girtibin û kiribin kole û qîreqîrê pê bixin.

Beşa Sisêyan

12. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Yekemîn kesê ku wê erdê ji hemûyan zêdetir kêfxweş bike, kî ye?

Ehûremezda got:

Ew kes e ku ji hemûyan zêdetir laşên mirov û kûçikan ji binê erdê derxîne.

13. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Duyemîn kesê ku wê erdê ji hemûyan zêdetir kêfxweş bike, kî ye?

Ehûremezda got:

Ew kes e ku herî zêde çalên tijî mirî bixitimîne.

14. Ti kesek nabe ku bi tena serê xwe, miriyekî çal bike. Her dema ku kesek

bi tena serê xwe miriyekî çal bike, Nesû wê êrişî wî bike û bêfil û çav û ziman û çenge û endamên nêr û mêtiyê qirêj bike û heram bixe.

Durûc, Nesû wê êrişî wî bike û wî ji koka neynûkan ve heram bike û ji wê

¹ Çalên ku heya demên dirêj laş tê de dimînin û erdê qirêj dikin.

² Cihê ku "Xrefstran" tê de zêde ne.

³ Mêrê eşewenê ku ji hêla dijminekî ve hatibe kuştin.

pê ve, wê her tim heram bimîne.

15. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Cihê kesê ku laşekî bi tena serê xwe çal bike, kû der e?

Ehûremezda got:

Cihê wî kesî, cihêkî bê av, bê giya û cihê li vî erdî yê herî vala ye ku kerî û garan kê m tê re derbas bibin; agirê -kurê Ehûremezda- tê de kê m vêdi-keve; cihê ku desteyên taybet ên ayîna bersemê kê m dibin wir; mirovên eşewen kê m di wir re derbas dibin.

16. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Çiqasî dûrî êgir in?

Çiqasî dûrê vê ne?

Çiqasî dûrî desteyên taybet ên ayîna bersemê ne?

Çiqasî dûrî mirovên eşewen in?

17. Ehûremezda got:

Sî gavan dûrî êgir.

Sî gavan dûrî avê.

Sî gavan dûrî desteyên taybet ên ayîna bersemê.

Sî gavan dûrî mirovên eşewen.

18. Mezdaperest divê li hawirdora wir dîwarekî bijenin.¹ Û di hundirê wir de xwarek û kincan bidin wî: Xwarekê herî qirêj û kincên herî riziya; xwarekê hindik û kincekî piçûk.

19. Piştî wî li wir bihêlin bila heya mirinê li wir birize û di halê xwe de bimîne.

20. Dema ku gihîste serdema pîrbûnê û riziya, mezdaperest divê destûrê bidin mêrekî bihêz û xurt û zormend da ku li serê çiyê wî post bike û serê wî jê bike. Piştî laşê bibin cem mexlûqê Ehûremezda yê mirîxwar û herî birçî û temehkar û van gotinan bêjin:

21. "Mêrikê ku li vir e, ji hemû hizr û gotin û kiryarên xwe yê e hrîmenî poşman bûye. Heke kiryara e hrîmenî dubare jê peyda bûbe, di ayîna Petê têtaybet de li wî hatiye borandin. Lê heke kiryara din a e hrîmenî nekiribe jî, ji xwe poşman bûye û heta hetayê bê ceza bimîne."²

¹ Ji wî cihî re "Ermîştgeh" yanê "cihê mirovên heram" tê gotin.

² Di hin beşên din de cezayên kesên wiha hîn girantir e.

22. Ya dadarê cihana estûmend! Ya eşewen!
 Sêyemîn kesê ku wê erdê ji hemûyan zêdetir kêfxweş bike, kî ye?
 Ehûremezda got:
 Ew kes e ku ji hemûyan zêdetir hêlinên mexlûqên ehrîmen têk bibe.
23. Ya dadarê cihana estûmend! Ya eşewen!
 Çaremîn kesê ku wê erdê ji hemûyan zêdetir kêfxweş bike, kî ye?
 Ehûremezda got:
 Ya Spîtman Zerdeşt!
 Ew kes e ku herî zêde genim û giya û darên mêweyan biçîne; kesê ku erdên ziwa av bide û erdên avdayî şov bike.
24. Erdê ku demeke dirêj nehatibe şovkirin û tov lê nehatibe reşandin, bê-
 miraz e û cotkarekî arezî dike; weke keçeke xama û bibejnûbal ku heya
 demeke dirêj bê zarok mabe û arezûya mêrekî baş bike.
25. Ya Spîtman Zerdeşt!
 Kesê ku erdê bi destê çepê û destê rastê, bi destê rastê û destê çepê şov
 bike.¹ Erd jê re wiha dibêje:
26. Mêriko! Te ez bi destê çepê û destê rastê, bi destê rastê û destê çepê şov
 kirim!
27. Xelk wê her tim were vir û daxwaza nênan bikin. Ez ê her tim li vir bi xêr û
 ber bim û hemû awayên xwarin û genimê zêde wê bibin para te.²
28. Ya Spîtman Zerdeşt!
 Kesê ku erdê bi destê çepê û destê rastê, bi destê rastê û destê çepê şov
 neke. Erd jê re wiha dibêje:
29. Mêriko! Te ez bi destê çepê û destê rastê, bi destê rastê û destê çepê şov
 nekirim!
 Her tim li ber deriyê xelkê bî û di rêza birçî û xwazyarên nênan de bimînî;
 her tim çavê te li deriyê xelkê be, heya ku berdîn te û te biqewirîn.³
 Bersiva ku tu yê bibînî wiha ye.

¹ Di hin wergeran de "ji çep û rast" hatiye.

² " Ez ê yekemîn xwarinan ji bo te binim. Dema ku tişteki baş şîn bibe, wê berî her kesî bibe para te."

³ "Tiştên baş ji xwe re hildin û tiştên xerab bidin te."

30. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Xwarineke ku wê ola Mezda têr bike, kîjan e?

Ehûremezda got: Ya Spîtman Zerdeşt!

Çandina genim e, dubare û dubare.

31. Kesê ku dextl biçîne, weke ku Eşe diçîne. Ew dînê Mezda mezin û mezin-tir dike; ew dînê Mezda ewqasî bihêz dike ku wekî sed niyaz jê re hatibin kirin; wekî hezar niyaz hatibin kirin; wekî deh hezar pêşkêş hatibin kirin.

32. Dema ku ceh bigihêje, rev dikeve nava dêwan.

Dema ku genim zêde bigihêje, tirs dikeve nava dilê dêwan.

Dema ku genim bibe ar, nalîn li dêwan dikeve.

Dema ku genim xerman bibe, dêw têk diçin.

Di xaniyên ku wiha genim lê şîn bibe, dêw nikarin têkevin hundir.

Ji xaniyên ku wiha tê de genim şîn bibe, dêw direvin.

Xaniyên ku depoyeke gênim tê de hebe, weke wê ye ku hesinekî sor di qirika dêwan re diçe û tê badan.

33. Bila oldar vê mensereya wercavend hînî xelkê xwe bike:

“Ti kes bi xwarek nikare li gor ayîna Eşe tevbigerê; nikare cotkariyê bike; nikare zarokan çêke.

Hemû mexlûqên cîhana estûmend, bi xwarinê zindî dimînin û bi nexwarinê dimirin.”

34. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Pêncemîn kesê ku wê erdê ji hemûyan zêdetir kêfxweş bike, kî ye?

Ehûremezda got:

Ya Spîtman Zerdeşt!

Ew kes e ku erdê baş şov bike û radestî eşewenekî bike.

35. Ya Spîtman Zerdeşt!

Kesê ku erdê şov bike û bi dilovanî û hezkirin radestî eşewenekî neke,¹

Spendarmez ê wî bike nava tarîtiya erdê û li cîhanê pir û poşman bike û bike davik û hêlîna Durûc.

Beşa Çaran

36. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

¹ Kîryarên qenc ên ku ola Mezda mezin bike û jê re weke xwarinê bin, kîjan in?

² Li hin cîhan li dewsa radestkirina erdê, “xebitandina di erdê” de hatiye bikaranîn.

Kesê ku laş û mirarê mirov û kûçikan bispêre axê û heya şeş mehan ji binê axê dernexîne, cezayê wî çi ye?
Ehûremezda got:
Pêncsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, pêncsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

37. Ya dadarê cihana estûmend! Ya eşewen!
Kesê ku laş û mirarê mirov û kûçikan bispêre axê û heya salekê ji binê axê dernexîne, cezayê wî çi ye?
Ehûremezda got:
Hezar qamçiyên bi Aspehê-Aştra, hezar qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

38. Ya dadarê cihana estûmend! Ya eşewen!
Kesê ku laş û mirarê mirov û kûçikan bispêre axê û heya du salan ji binê axê dernexîne, cezayê wî çi ye? Û tawanê gunehê wî çi ye û çawa dikare xwe ji qirêjîya wî gunehî paqij bike?

39. Ehûremezda got:
Ji bo vî gunehî ti ceza û sizayek tine. Ti çareyek jê re nayê dîtîn. Ev dijedadî ye û ti cezayek nikare gunehê vî tawanî têk bibe.

40. Kengî tiştêkî wisa dibe?
Dema ku gunehkar, mamoste yan amojgarê ola Mezda be.¹
Heke gunehkar, mamoste yan amojgarê ola Mezda nebe û li gunehê xwe mikur were û soz bike ku careke din wê karekî wiha nebaş neke, Mezda gunehê wî lê dibore.

41. Ya Spîtman Zerdeşt!
Bi rastî ku Mezda gunehên her kesê ku were ser ola wî, dibore û helal dike.
Ola Mezda gunehê nebaşiyê dibore.²
Ola Mezda gunehê kuştina eşewenekî dibore.³
Ola Mezda gunehê binaxkirina miraran dibore.⁴
Ola Mezda gunehê kiryarên ku ti tawanek ji bo wan tine, dibore.

¹ Mobid yan Destûr be.

² "Ew dizane ku dizî karekî ne baş e, lê wer dizane kesê ku diziyê li yekî dike û dibe dide kesekî birçî û zikê wî têr dike, karekî eşewenane ye."

³ "Ew dizane ku kuştina "mirin erzan" rewya ye, lê nizane ku heya fermana dadwer tinebe, mirov nikare bike."

⁴ Ew dizane ku binaxkirina miraran ne rewya ye; lê wer dizane ku heke binax bike ew mirar ji aliyê kûçikan ve nakeve nava av û êgir, karekî eşewenane kiriye.

Ola Mezda li cezayê gunehên herî mezin dibore.¹
Ola Mezda li her gunehê ku mirov dikarin bikin, dibore.

42. Ya Spîtman Zerdeşt!

Ola Mezda, eşewen ji hemû celebên hizir û gotin û kiryarên qenc paqij dike; weke bayekî bihêz ku deşteki paqij bike.

Ya Spîtman Zerdeşt!

Xwezî ji niha pê ve hemû kiryarên te qenc bin. Ola Mezda ji bo gunehê ku tu bikî, cezayekî giran daniye.

Fergerda Çaran

Beşa Yekê

1. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya Ehûremezda! Ya eşewen!

Hejmara peymanên te çend e?

Ehûremezda got:

Hejmara peymanên min şeş e:

Yekem gotar-peyman.

Duyem dest-peyman.

Sêyem pez-peyman.

Çarem çêlek-peyman.

Pêncem xelk-peyman.

Şeşem zevî-peyman; zeviyek di erdekî baş de zeviyek bi xêr û bereket.

Beşa Diduyan

(B)

3. Kesê ku gotar-peyman tenê weke gotinekê bizane, divê wê biguherîne dest-peymanê û berdêla dest-peymanê bide.

4. Dest-peyman divê bibe pez-peyman û li dewsa wê berdêla pez-peymanê bide.

Pez-peyman divê bibe çêlek-peyman û li dewsa wê berdêla çêlek-peymanê bide.

Çêlek-peyman divê bibe xelk-peyman û li dewsa wê berdêla xelk-peymanê bide.

¹ Ew dizane ku bidestxistina behreya herî zêde rewya ye; lê nizane ku bidestxistina wê behreyê ji mirovên eşewen ne rewya ye.

Xelk-peyman divê bibe zevî-peyman û li dewsa wê berdêla zevî-peymanê bide.

Beşa Diduyan

(C)

5. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kesê ku gotar-peymanê bînpê bike, heya çî astekê tûşî gunehê xwe dibe?
Ehûremezda bersivand:
Gunehê wî, wê xizmên wî yên herî nêzîk bike deyndarê tawaneke sêsed caran bi qasî wê peymanê.¹
6. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kesê ku dest-peymanê bînpê bike, heya çî astekê tûşî gunehê xwe dibe?
Ehûremezda bersivand:
Gunehê wî, wê xizmên wî yên herî nêzîk bike deyndarê tawaneke şeşsed caran bi qasî wê peymanê.
7. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kesê ku pez-peymanê bînpê bike, heya çî astekê tûşî gunehê xwe dibe?
Ehûremezda bersivand:
Gunehê wî, wê xizmên wî yên herî nêzîk bike deyndarê tawaneke heftsed caran bi qasî wê peymanê.
8. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kesê ku çêlek-peymanê bînpê bike, heya çî astekê tûşî gunehê xwe dibe?
Ehûremezda bersivand:
Gunehê wî, wê xizmên wî yên herî nêzîk bike deyndarê tawaneke heştсед caran bi qasî wê peymanê.
9. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kesê ku xelk-peymanê bînpê bike, heya çî astekê tûşî gunehê xwe dibe?
Ehûremezda bersivand:
Gunehê wî, wê xizmên wî yên herî nêzîk bike deyndarê tawaneke nehşed caran bi qasî wê peymanê.
10. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kesê ku zevî-peymanê bînpê bike, heya çî astekê tûşî gunehê xwe dibe?

¹ Barê gunehê tenê li stuyê gunehkar e û hejmara ku hatiye gotin jî hejmara wan salan e ku gunehkar wê di dojhê de bimîne.

Ehûremezda bersivand:

Gunehê wî, wê xizmên wî yên herî nêzik bike deyndarê tawaneke hezar carî bi qasî wê peymanê.

Beşa Diduyan

(D)

11. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku gotar-peymanê binpê bike, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda bersivand:

Sêsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, sêşsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

12. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku dest-peymanê binpê bike, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda bersivand:

Şeşsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şeşsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

13. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku pez-peymanê binpê bike, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda bersivand:

Heftsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heftsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

14. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku çêlek-peymanê binpê bike, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda bersivand:

Heşt sed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, Heşt sed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

15. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku xelk-peymanê binpê bike, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda bersivand:

Nehsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nehsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

16. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku zevî-peymanê binpê bike, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda bersivand:

Hezar qamçiyên bi Aspehê-Aştra, hezar qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Beşa Sisêyan
(A)

17. Kesê ku bi armanca yekî din rabe, gunehê wî Agirpêt e.
Kesê ku di ser yekî din de bigirin ku lêxe, gunehê wî Eveoyrîşt e.
Kesê ku bi çavsorî dest bi lêdana yekî bike, gunehê wî Eridoş e.
Her dema ku pênc caran karê xwe dubare bike, wê Piştano bibe.
18. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kesê ku gunehê Agirpêtê bike, cezayê gunehê wî çi ye?
Ehûremezda bersivand:
Pênc qamçiyên bi Aspehê-Aştra, pênc qamçiyên bi Serewşow-Çerene.
Cara duyem deh qamçiyên bi Aspehê-Aştra, deh qamçiyên bi Serewşow-Çerene.
Cara sêyem panzdeh qamçiyên bi Aspehê-Aştra, panzdeh qamçiyên bi Serewşow-Çerene.
19. Cara çarem sî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, sî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.
Cara pêncem pêncî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, pêncî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.
Cara şeşem şêst qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şêst qamçiyên bi Serewşow-Çerene.
Cara heftan nod qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nod qamçiyên bi Serewşow-Çerene.
20. Kesê ku cara heştam gunehê Agirpêtê dubare bike -bêyî ku tawanên carên pêşîn dabin- cezayê gunehê wî çi ye?
Ehûremezda got:
Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.
21. Kesê ku gunehê Agirpêtê bike û li ber tawanê wê bireve, cezayê wî çi ye?
Ehûremezda got:
Kiryara wî kiryara "Pêşûtano" ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.
22. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kesê ku gunehê Eveoyrîştê bike, cezayê gunehê wî çi ye?
Ehûremezda bersivand:

Deh qamçiyên bi Aspehê-Aştra, deh qamçiyên bi Serewşow-Çerene.
Cara duyem panzdeh qamçiyên bi Aspehê-Aştra, deh qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

23. Cara Sêyem sî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, sî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara çarem pêncî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, pêncî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara pêncem heftê qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heftê qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara şeşem nod qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nod qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

24. Kesê ku cara heftan gunehê Eveoytîştê dubare bike -bêyî ku tawanên carên pêşîn dabin- cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şeşt qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

25. Kesê ku gunehê Agirpêtê bike û li ber tawanê wê bireve, cezayê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şeşt qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

26. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku gunehê Eridwoşê bike, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda bersivand:

Panzdeh qamçiyên bi Aspehê-Aştra, panzdeh qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

27. Cara duyem sî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, sî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara Sêyem pêncî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, pêncî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara çarem heftê qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heftê qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara pêncem nod qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nod qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

28. Kesê ku cara şeşem gunehê Eridwoşê dubare bike -bêyî ku tawanên carên

pêşîn dabin- cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şêst qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

29. Kesê ku gunehê Agirpêtê bike û ji ber tawanê wê bireve, cezayê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

30. Ya dadarê cihana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku li yekî din bide û ziyaneke mezin bigihîne, cezayê gunehê wî çi ye?

31. Ehûremezda bersivand:

Sî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, sî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara duyem pêncî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, pêncî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara sêyem heftê qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heftê qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara çarem nod qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nod qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

32. Kesê ku pênc caran vî gunehî bike -bêyî ku tawanên carên pêşîn dabin- cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şêst qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

33. Kesê ku vî gunehî bike û ji ber tawanê wê bireve, cezayê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şêst qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

34. Ya dadarê cihana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku li yekî din bide û xwîna wî birijîne, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda bersivand:

Pêncî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, pêncî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara duyem heftê qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heftê qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara sêyem nod qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nod qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

35. Kesê ku cara çarem vî gunehî bike -bêyî ku tawanên carên pêşîn dabin-
cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi
Aspehê-Aştra, şêst qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

36. Kesê ku li yekî din bide û xwîna wî birijîne û ji ber tawanê wê bireve,
cezayê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi
Aspehê-Aştra, şêst qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

37. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku li yekî din bide û hestiyê wî bişkêne, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda bersivand:

Heftê qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heftê qamçiyên bi Serewşow-Çerene.
Cara duyem nod qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nod qamçiyên bi Serewşow-
Çerene.

38. Kesê ku cara sêyem vî gunehî bike - bêyî ku tawanên carên pêşîn dabin
- cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi
Aspehê-Aştra, şêst qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

39. Kesê ku li yekî din bide û hestiyê wî bişkêne û ji ber tawanê wê bireve,
cezayê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi
Aspehê-Aştra, şêst qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

40. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku wisa li yekî bide ku ji xwe ve here, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda bersivand:

Nod qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nod qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

41. Kesê ku careke vî gunehî bike - bêyî ku tawanên carên pêşîn dabin - ce-

zayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şêst qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

42. Kesê ku wisa li yekî din bide ku ji xwe ve here û ji ber tawanê wê bireve, cezayê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pêşoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şêst qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

43. ... û ev kes piştî wê di jiyana xwe de wê eşewen û peyrewê mensereyê wercavend û ola ehûreyî bin.¹

Beşa Diduyan

(E)²

44. Gava ku du kes -çi ola wan yek be, çi bira bin, çi heval bin- bi hev re peymanekê girê bidin û danûstandina tiştêkî³ bikin, yan jinekê⁴ bidin hevdu, yan zanistekê ji hevdu hîn bibin,⁵ ew kesê ku tiştan dixwaze, divê bide wî; ew kesê ku jinek ji xwe re xwestibe, divê jina wî bidin wî da ku pê re têkiliyên jinmêrtiyê çêke û ew kesê ku daxwaza zanista olî dike, divê mensereya wercavend hînî wî bikin...

45. Ew divê di danê herî ewil û herî dawîn ê rojê û danê herî ewil û herî dawîn ê şevê de, bê hînkirin da ku hizra wî ji zanistê tijî bibe û di eşeweniyê de bigihêje asteke wisa ku bikare di civatan de rûne û spasî û niyazan pêşkêşî yezdanan bike; ku bikare zanista xwe bê navber zêde bike.

... Ew kes danê rojê yê navîn û danê şevê yê navîn li rehetiya xwe binêre, û piştî wê hînbûna xwe ewqasî micid bişopîne ku bikare hemû gotinên mamosteyên berî xwe hîn bibe û bîne zimên.

¹ Yanê van gunehkaran piştî ku cezayê xwe kişandin, weke mezdaperestên din dikarin di merasimê olî de beşdar bibin.

² Di vê beşê de cardin qala peymanan tê kirin û cihê wê yê dirust piştî benda 16an e.

³ Mebest ji peymanan tiştan, peymanan li ser pez û dewar û zeviyan e.

⁴ Jin ji weke keriyê pêz û garanê dewar û zeviyan, dibê mijara peymanan û li ser wan peyman tên girêdan. Peymana li ser jinê, pêncemîn celebê peymanan e û nirxa jinê ji peymanên pez û dewaran zêdetir û ji peymanan zeviyan kêmtir e.

⁵ Peymana di navbera şagirt û mamoste de ji di rêza pêncem de cih digire.

Beşa Sisêyan

(b)

46. Ya Spîtman Zerdeşt!

Bila li pêşberî av û agirê gur,¹ kesek bêrêziyê neke û wergitina werzav yan kincekî ku cîranekî spartibe wî, înkâr neke.

47. Ya Spîtman Zerdeşt!

Mêrên ku jinên wan hene, ji mêrên ku jinên wan tinene û kuran nayînin, zêdetir in.

Kesên ku xaniyên wan hene, ji kesên ku xaniyên wan tinene, zêdetir in.

Kesên ku malê wan heye, ji kesên belengaz ku tiştêkî wan tine, zêdetir in.

48. ... Ji nava du kesan, yê ku zikê xwe bi goşt têr dike, ji kesê ku goşt naxwe, zêdetir bibe xwediyê hizra qenc.

Mirovê birçî, weke miriyan e. Mirovê têr bi qasî Espêrêneyekê, bi qasî pezekê, bi qasî werzavekê û bi qasî mirovekî ji yên birçî zêdetir e.

49. (a)

... Mirovê têr dikare li hember êrişên Esto Wîzoto şer bike. Ew dikare li hember Îşoş Hwasexto şer bike. Ew dikare bi kincên herî zirav li hember dêwa zivistanê şer bike. Ew dikare li hember fermanrewayê pîs û zalim şer bike û wî li ser sêrî li erdê bide. Ew dikare li hember Eşmûxê nepîroz, ku ti tiştêkî naxwe şer bike...²

49. (b)

... wê cara yekem ku vî gunehî bike,³ bêyî ku li benda ya duyemîn be.

50. Cezayê vî gunehî, di dojhê de ji hemû êş û derdên vê dinyayê zêdetir e. Ev ceza ji mixkirina laşê mirov bi mixên sermezin bixoftir e.

52. Cezayê vî gunehî, di dojhê de ji hemû êş û derdên vê dinyayê zêdetir e. Ev ceza ji ketina mirovan ji cihekî bi qasî bilindahiya bejna sed mirovan di nava kûrahiyekê de, bixoftir e.

53. Cezayê vî gunehî, di dojhê de ji hemû êş û derdên vê dinyayê zêdetir e.

1 Av û agirê gur ku li ber wan, merasima sondxwarinê tê lidarxistin.

2 Ji benda 47an heta vir, cidahiyek heye di navbera bendên 46 û 49 (b) û benda 49 (b) domahîka benda 46an e.

3 Heman gunehê sonda derew li ber av û agirê gur ku di benda 46an de hatiye gotin.

Ev ceza ji darvekirina laşê mirovan jî bixoftir e.

54. Di dogehê de cezayê gunehkî wiha -gunehê ku bi zanebûn li hember gûgirdê zer û ava danasînerê Eşe ji dirûc, Reşn ji xwe re şahid bigire û mihra durûc be- ji her êş û derdekî vê dinyayê pîstir e.

55. Ya dadarê cîhana estûmed! Ya eşewen!
Cezayê kesê ku bi zanebûn li hember gûgirdê zer û ava danasînerê Eşe ji durûs, Reşn ji xwe re şahid bigire û mihra dirûc be, di vê dinyayê de çi ye?
Ehûremezda got:
Heftsed qamçiyên bi Aspehi-Eştera, şêst qamçiyên bi Serewoşo-Çerene.

Fergerda Pêncan

Beşa Yekê

(a)

1. Heke mêrek di nava geliyekê de miribe û balindeyek ji fêza çiyê were û beşek ji laşê wî mirarî bixwe û cardin vegere ser çiyê û li ser dareke hişk an nerm bisekine û li wir vereşe yan zîrç bike yan beşek ji mirar bavêje ...
2. ... Û piştire mirovek ji kûrahiya gêlî here fêza çiyê û wî darî bibire û biş-kêne û hûr bike û êzingê wê di agir -kurê Ehûremezda- de bişewitîne, cezayê wî çi ye?
3. Ehûremezda got:
Mirarê ku balinde, kûçik, gur, bay an jî mêş bi xwe re bine, kesekî tûşî gunehan nake...
4. Heke mirarên ku balinde, kûçik, gur, ba yan jî mêş bi xwe re tînin, mirovan tûşî gunehan bikin, wê demê di vê cîhana min a estûmend de -ku gelek mexlûq li ser rûyê wê dimirin- wê seranser bibe cihê Piştotenoyan ku nepak in û ji derûna wan zarîn û qêrîn radibin.¹

Beşa Yekê

(b)

5. Heke kesek zewiyê xwe av bide. Avê berde ser zewiyê xwe. Careke din avê

¹ Fer. 8, benda 34an.

berde ser. Cara sêyem avê berde ser. Cara çarem avê berde ser ...
... her dema ku kûçik an rovî yan gurek, mirarekî bîne têxe nava avê, ce-
zayê gunehê wî kesî çi ye?

6.¹

7.²

Beşa Diduyan

(a)

8. Ya dadarê estûmend! Ya eşewen!

Gelo av kujer e?

Ehûremezda got:

Av ti kesekî nakuje. Astowîzoto ye ku mirovan dike belayê û Bedwayê wî
wisa girêdayî dibe. Piştire agir can û laşê wî dişewitîne heya ku bext, wî
bîne vir an bibe wir.

Beşa Sisêyan

10. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku havîn bi dawî bibe û zivistan were, mezdaperest divê çi bikin?

Ehûremezda got:

Divê di her mal û her taxekê de sê Kedeya ji bo miriyan çêkin.

11. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Mezinahiya van Kedeyên miriyan divê çiqas be?

Ehûremezda got:

Ewqasî mezin be ku mirî bikarin tê de serê xwe bilind bikin, piyê xwe
dirêj bikin û destê xwe vekin.

Divê wisa bin ku Kede miriyan aciz nekin.

12. Divê mirî du şevan an sê şevan an mehekê tê de bimînin heya dema ku
balinde firriyan, giya şîn bûn, lehî rabûn û bayên biharê avên li ser rûyê
erdê ziwa bike.

13. Nexwe demildest piştî ku balinde firriyan, giya şîn bûn, lehî rabûn û
bayên biharê avên li ser rûyê erdê ziwakirin, mezdaperest divê laşên mi-

1 Bendên 6 û 7 weke bendên 4 û 3 yên vê ferê ne.

2 Fera 19, benda 29an.

riyan di dexmeyan de bidin ber tavê.

14. Heke mezdaperest laşên miriyan heya salekê di dexmeyan de nedin ber tavê, cezayê wan wê bi qasî cezayê kuştina eşewenekî be.
Laşê miriyan divê ewqasî di dexmeyan de bimînin ku baran bi ser wan û dexmeyan de bibare û qirêjiyên wan bişon û balinde werin mirar bixwin.

Beşa Çaran

15. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Gelo rast e ku tu avê bi riya ba û ewran ji deryaya Ferax Kertê dişînî?
16. ... ku tu -ya Ehûremezda!- avan bi ser mirî û dexme û qirêjî û hestiyên wan de dibarînî û piştê bi nepenî vedigerînî?
... ku tu -ya Ehûremezda!- wan avan vedigerînî deryaya Pûytîkeyê?
17. Ehûremezda got:
Ez avan bi riya ba û ewran ji deryaya Ferax Kertê dişînim.
18. Ez -Ehûremezda!- avan bi ser mirî û dexme û qirêjî û hestiyên wan de dibarînim û piştê bi nepenî vedigerînim.
Ez -Ehûremezda!- wan avan vedigerînim deryaya Pûytîkeyê.
19. Li wir av dikevin coş û xuroşê. Di kûrahiya deryaya Bûtîkeyê de av dikevin coş û xuroşê û piştî ji qirêjiyê paqij bûn, cardin vedigerin deryaya Ferax Kertê û ber bi dara Wispobêyşê ve diherikin.
Li wir tovê hemû celebên giyayên min şîn dibin: Bi sedan, hezaran, sed-hezaran ...
20. Tovê giyayên ku ez -Ehûremezda- baranê bi ser wan de dibarînim da ku ji bo mirovên eşewen û çêleka bereketdêr, xwarin û giyayan dabîn bikin; da ku ji bo xelkê min xwarin çêbe û ji bo çêleka bereketdêr giya şîn bibe û jiyana wan bimeşe.

Beşa Pêncan

21. Ev karê herî baş e.¹ Ev karê herî bedew e; çawa ku te -ya Zerdeştê qenc- kar!- got.

¹ Paqijkirina erdan û avan.

Ehûremezdayê eşewen bi van gotinan, aramiyek xist nava canê Zerdeşt.¹
“Ya Armyêtî! Paqijiya ji dema jidayikbûnê ve, karên herî baş di jiyane de
ye. Divê mirov ji bo avedaniya cîhanê têbikoşin û bi dirustî parêzvaniya
wê bikin û ber bi ronahiyê ve bibin.”²

22. Ya dadarê cîhana Estûmend! Ya eşewen!

Ev edalet, ev edaleta Zerdeşt a dijedêw heya çî astê ji olên din baştir û çêtir û qenctir û hêjatir e?

23. Ehûremezda got:

Ev edalet, ev edaleta Zerdeşt a dijedêw ewqasî ji olên din baştir û çêtir û qenctir û hêjatir e ku deryaya Ferax Kert ji avên din mezintir e.

24. Ev edalet, ev edaleta Zerdeşt a dijedêw ewqasî ji olên din baştir û çêtir û qenctir û hêjatir e ku aveke mezin, aveke piçûk di xwe de winda bike.

Ev edalet, ev edaleta Zerdeşt a dijedêw ewqasî ji olên din baştir û çêtir û qenctir û hêjatir e ku dareke mezin, giyayên hûr di bin siya xwe de bihêle.

25-26. Ev edalet, ev edaleta Zerdeşt a dijedêw ewqasî ji olên din baştir û çêtir û qenctir û hêjatir e ku esman hawirdora erdê dagirtiye.

Dema ku ji Red (oldarê odaran) an Srewşa-Weriz daxwaza lidarxistina ayînê bikin -ew ayîn eger Drewone be ku divê were lidarxistin an neyê lidarxistin, eger Drewone be ku divê bê dabeşkirin yan nabe were dabeşkirin- oldarê oldaran dikare sêyekê cezayê gunehkar efû bike.³

Heke karekî din ê ehrîmenî kiribe, di ayîna Petêtê taybet de hatibe efûkirin; lê heke ti kiryareke din a ehrîmenî nekiribe, wê ji ber poşmanbûna xwe, bi giştî û heta hetayê were derbaskirin.

Beşa Şeşan

27. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Her dema ku hin mirov li cihekî li ser ferşan û balgiyên li rex hevdu razabin; heke hejmara wan didu be, yan pênc be, yan pêncî be, yan sed be û yek ji nava wan bimire, durûc Nesû dê hinek ji wan tûşî guneh û qirêjîyan bike?

1 Dema ku Zerdeşt zanî ku mirov dikarin bi kiryarên qenc, qirêjîyên gunehan ji ser xwe rakin, kêfxweş bû.

2 Gah. Y. 48, benda 5.

3 Dema ku oldarê oldaran li sêyekê gunehan bibore, Ehûremezda li hemûyê dibore.

28. Ehûremezda got:

Ya Spîtman Zerdešt!

Heke mirî Aturban be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê yazdehem tê xwarê û deh kesan diherimîne.¹

Ya spîtman Zerdešt!

Heke mirî Artiştar be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê dehem tê xwarê û neh kesan diherimîne.

Ya spîtman Zerdešt!

Heke mirî mêrekî cotkar be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê nehem tê xwarê û heşt kesan diherimîne.

29. Ya spîtman Zerdešt!

Heke mirî kûçikê şivanekî be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê heştem tê xwarê û heft kesan diherimîne.

Ya spîtman Zerdešt!

Heke mirî kûçikê malan be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê heftan tê xwarê û şeş kesan diherimîne.

30. Ya spîtman Zerdešt!

Heke mirî kûçikekî havî be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê şeşem tê xwarê û pênc kesan diherimîne.

Ya spîtman Zerdešt!

Heke mirî tûleyê kûçikan be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê pêncem tê xwarê û çar kesan diherimîne.

31. Ya spîtman Zerdešt!

Heke mirî guhres be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê çarem tê xwarê û sê kesan diherimîne.

Ya spîtman Zerdešt!

Heke mirî kûçikekî Cejoyî be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê sêyem tê xwarê û du kesan diherimîne.

32. Ya spîtman Zerdešt!

Heke mirî kûçikekî Eyweyzoî be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê du-yem tê xwarê û yê din diherimîne.

Ya spîtman Zerdešt!

Heke mirî kûçikekî Weyjoyî be, durûcê Nesû êriş dike; li ser kesê herî nêzîk tê xwarê û diherimîne.

¹ Ev bersiv bi vê angaşte hatiye dayîn ku yazdeh kes li cihêkî razabin û yek ji wan bimore.

33. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke mirî, kûçikekî Urupî¹ be, wê çend kes ji mexlûqên Spend Mînu bi eşkere yan veşartî biherimîne?

34. Ehûremezda got:

Kûçikê Urupî ti carî -eşkere yan veşartî- ti mexlûqekî Spend Mînu nahe-rimîne, ji bilî kesên ku wî bikujin yan lêxin, ku ew kes tenê diherimin û ti carî paqij nabin.

35. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke mirî, xerabkarekî dupê yan Eşmûxekî nepîroz be, wê çend kes ji mexlûqên Spend Mînu bi eşkere yan veşartî biherimîne?

36. Ehûremezda got:

Ya spîtman Zerdeşt!

Bi qasî beqekê ku ji salekê zêdetir di ser mirina wê re derbas bûbe û jehra wê hişk bûbe.²

Ew xerabkarê dupê yan Eşmûxê nepîroz be, wê di dirêjahiya jiyana xwe de gelek mexlûqên Spend Mînu bi eşkere yan veşartî biherimîne.

37. Ew di dirêjahiya jiyana xwe de, avê diherimîne; êgir ditemirîne û hêstiran didize û dikuje.

Ew di dirêjahiya jiyana xwe de, bi misteke kujer wisa li eşewen dide ku can ji laşê wî cida dibe.

Ew piştî mirinê êdî wisa nake.

38. Ya spîtman Zerdeşt!

Bi rastî ew xerabkar û fesadê dupê yan Eşmûxê nepîroz, di jiyana xwe de her tim hewl dide ku eşewen ji xwarin, kinc, xanî, nivîn û avendên³ xwe bêpar bike.

Ew piştî mirinê êdî wisa nake.

Beşa Heftan

39. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya Ehûremezda! Ya Eşewen!

Dema ku em li vir, di malên xwe de agir û bersem û cam û hewm û hawenê

1 Urupî=kurbeşk, ji mexlûqên Mezda ye. Ew hatiye afirandin da ku li hember mar û xijok û rehwarên ku di kunan de dijîn, şer bike.

2 Beqa ku ehrîmen çêkiriye, yek ji mexlûqên herî pîs tê hesabkirin.

3 Firax an hertiştên ku tê de avê xwedî bikin.

amade bikin û mêrek yan kûçikek di wir re derbas bibe û ji nişkan ve bi-
mire, wê demê divê em mezdaperest çi bikin?

40. Ehûremezda got:

Ya spîtman Zerdeşt!

Divê hûn agir û bersem û cam û hewm û hawenê ji malê derxin.

Divê hûn mirî bibin têxin nava dexmeyerê -yanê cihê ku olê destûr daye
ku laşê miriyên bibin wir- da ku tê de bê xwarin.

41. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Mîrov kengî dikare êgir vegeerîne mala ku tê de mirî hene?

42. Ehûremezda got:

Divê li zivistanê neh şevan û li havînê jî mehekê sebir bikin û paşê dika-
rin êgir vegeerînin mala ku miriyê wan çêbûne.

43. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesekî li zivistanê neh şevan û li havînê jî mehekê sebir nekir û agir
zû bir mala ku miriyê wan çêbûne, cezayê wî kesî çi ye?

44. Ehûremezda got:

Kiryara wan kiryara Pêştano ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi
Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

Beşa Heştan

45. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke di maleke mezdaperestan de jineke ducanî piştî giranbûnê, yek yan
du yan sê yan çar yan pênc yan şeş yan heft yan heşt yan neh yan deh me-
han, zarokeke mirî biwelide, divê mezdaperest wê jinikê bi kû de bibin?

46. Ehûremezda got:

Divê bibin cihê ku di wê mala zerdeştî de, erdê wê cihê herî bê av û giya
be; garanên dewar û keriyê pêz lê kêmbin; Agir -kurê Ehûremezda- li
wir kêmbê vexistin; destikên bersemên taybetî ayînê li wir kêmbin û
mîrovên eşewen, kêmbin di wir re derbas bin.

47. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Çiqasî dûrî êgir?

Çiqasî dûrî avê?

Çiqasî dûrî destikên bersemê yên taybetî ayînê?
Çiqasî dûrî mirovên eşewen?

48. Ehûremezda got:

Sî gavan dûrî êgir.

Sî gavan dûrî avê.

Sî gavan dûrî destikên bersemê yên taybetî ayînê.

Sê gavan dûrî mirovên eşewen.

49. Divê mezdaperest li hawirdora wê çeperekê çêkin û di hundirê wê de kinc û xwarinan bidin wê.

50. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Yekemîn xwarina ku divê bidin jinikê, çi ye?

51. Ehûremezda got:

Divê sisê yan şeş an jî neh cam¹ Gûmîz² tevî xweliya êgir vexwe da ku hundirê malzaroka wê bê şûştin.

52. Piştî dikare şîrê germ ê mehîn an çêlek an bizinan û goştê pehtî û nan û şeraba esil bixwe û vexwe; lê nabe ku avê vexwe.³

53. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Jinik divê heya kengî di vî halî de bimîne û heya kengî divê tenê bi goşt û nan û şerabê bijî û avê venexwe?

54. Ehûremezda got:

Divê heya sê şevan di wî halî de bimîne. Divê heya sê şevan goşt û nan û şerabê bixwe û vexwe û nêzîkî avê nebe. Piştî ku sê şev wiha derbas bûn, bila laş û kincên xwe bi Gûmîz û avê û li rex neh bîran bişo û bi vî awayî wê paqij bibe.

55. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Ew jinik divê heya kengî wisa bimîne?

Piştî xelasbûna wan sê şevan, divê heya kengî tenê bimîne û jiyân û nivîn û xwarek û kincên wê ji kesên din cida be?

1 Bi qasî vexwarin û têrbûna xwe.

2 Mîza ga ango dewarê nêr.

3 Mebesta ji vê yekê ku nahêle jinik avê vexwe, ev e ku dibe avê biherimîne.

56. Ehûremezda got:

Divê heya neh şevan wisa bimîne. Divê heya neh şevan piştî wan sê şevan tenê bimîne û jiyân û nivîn û xwarek û kincên wê ji kesên din cida be. Piştî ku ew neh şev jî temam bû, divê beden û kincên xwe bi gûmîz û avê bişo û paqij bike.¹

57. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Gelo piştî ku kinc carekê hatin şûştin û paqij bûn, Zewt an Hawenen an Atrowexş an Ferberter an Abêrt an Asneter an Rastî yan Srewşaweriz an Aturban û Ertiştâr û cotkar dikin wan li xwe bikin?

58. Ehûremezda got:

Ti Zewt an Hawenen an Atrowexş an Ferberter an Abêrt an Asneter an Rastî yan Srewşaweriz an Aturban û Ertiştâr û cotkarek nikare wan kincan -eger şûştî û paqij jî bin- li xwe bike.

59. ... lê heke di maleke mezdaperestan de jineke nexweş an mêrekî ermişt hebe ku divê di ermiştgehê² de bimîne, dikarin wan kincan heya dema ku destê wan azad bûn, bi kar bîne.³

60. Bi rastî ku Ehûremezda nahêle em ti tiştêkî binirx û hêja ku em dikarin mifayê jê wergirin, têk bibin; heta bigire ew tiştêkî weke bendikeke bi giraniya espirineyekê be; heta bigire tiştêkî mîna tayeke zirav be ku keçik dema dirûnê davêjin.

61. Her kesê ku kincan ji ser laşê miriyekî rake⁴ -heta bigire tiştêkî mîna tayeke zirav be ku keçik dema dirûnê davêjin- heya dema ku zindî be, eşewen nayê hesêb û piştî ku bimire jî naçe bihuştê.

¹ Di rêbaza nû de hin guhertin hene; dema jinek têkeve vî halî û zarokeke mirî biwelide, destpêkê xwarina wê dibe gûmîz û xweliya êgir û heya çar rojan nikare av û xwê yan xwarekên ku tê de av û xwê hebe bi xwe. Piştî çar rojan mîza dewarê nêr didin wê da ku pê xwe û kincên xwe bişo û paqij bike.

² Ermişt ji wî kesî re tê gotin ku ji kar ketibe û nikaribe tiştêkî bike û cihê ku lê dimîne, ermiştgeh e.

³ Kesên qirêj divê heya dema ku paqij nebûbe, pîneyekê li destê xwe bialîne da ku qirêjîya wan li derdorê belav nebe.

⁴ Ji vî gotinê diyar dibe ku divê mirî bi awayê rût dayînin cihêkî bilind weke çîyan da ku ronahiya esmên lê bide. Di rêbaza parsiyan a nû de kincên kevn li miriyan dikin. Dema ku mêrek bimire, kincê herî baş jî bo wî, kincên kevn in. Divê kinc kevn bin û baş bêne şûştin, ji ber ku li gor baweriya wan heke kincên nû li miriyan bêne kirin, her tayekî ji pemûyê ku kinc lê hatiye çêkirin, wê di cîhana din de bibin mar û kurm û têkevin nava canê çêkerê wê. Her wiha mirî bi xwe jî li hember kesê ku ew kinc lê kiriye radibe û pê re şer dike.

62. ... Ew kes ê here cîhana dêwan, ango cîhana tarî' ku ji tarîtiyê hatiye çêkirin û afirandin.
Gelî gunehkaran!
Hûn ê ji ber kiryar û fikrên xwe yê xerab derbasî cîhana derd û êş û poşmaniyê bibin.

Fergerda Şeşan

Beşa Yekê

1. Zeviya ku kûçik an mirov lê miribin, divê heya kengî neyê çandin?
Ehûremezda got:
Ya Zerdestê eşewen!
Zeviya ku kûçik an mirov lê miribin, divê heya salekê tiştek lê neyê çandin.
2. Divê heya salekê ti mezdaperestek li ser wê beşa zeviya ku kûçik û mirov lê miribin, tovan neweşîne û av nede. Lê dikarin beşên din ên zeviyê av bidin û tov bikin.
3. Heke kesek heya selekê zeviya ku kûçik an mirov lê miribin tov bike yan av bide, gunehê wî bi qasî gunehê wî kesî ye ku miriyekî bavêje avê yan jî di nava axê de û li ber giyayan çal bike.
4. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke mezdaperest heya selekê zeviya ku kûçik an mirov lê miribin tov bikin yan av bidin, cezayê gunehê wan çi ye?
5. Ehûremezda got: Ew Pişoteno ne û cezayê gunehê wan dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.²
6. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke mezdaperest bixwazin zeviyê cardin amadeyî çandinê bikin,³ şov bikin û tovan lê biweşînin û av bidin, divê çi bikin?

¹ Cihêkî wisan e ku mirov dikare tarîtiyê bi destê xwe bigire. Ji tarîtiyê tarîtir e.

² Heke şov bikin û tovan biweşînin, cezayê wan Tenafoherek e û heke avê berdî ser erdê, tenafoherek û heke şov bikin û tovan biweşînin û av jî bidin, du tenafoher e.

³ Heke salek derbas bibe jî, xwe bi xwe ew qedexeya li ser zeviyê nabe.

7. Divê li pey hestî, pirç, goşt, sergîn an xwîna ku renge li wir mabe, bigerin.
8. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke ew li pey hestî, pirç, goşt, sergîn an xwîna ku reng e li wir mabe, negerin, cezayê gunehê wan çi ye?

9. Ehûremezda got:

Ew Pişoteno ne û cezayê gunehê wan dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

Beşa Diduyan

10. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek hestiyekî kûçik an mirovên mirî -bi qasî bendê tiliyekê be jî- bavêje erdê û mêjiyê hestî birije ser erdê, cezayê gunehê wî çi ye?

11. Ehûremezda got:

Sî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, sî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

12. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek hestiyekî kûçik an mirovên mirî -bi qasî bendê serê tiliya şahidê- bavêje erdê û mêjiyê hestî birije ser erdê, cezayê gunehê wî çi ye?

13. Ehûremezda got:

Pêncî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, pêncî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

14. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek hestiyekî kûçik an mirovên mirî -bi qasî bendê serê tiliya navê- bavêje erdê û mêjiyê hestî birije ser erdê, cezayê gunehê wî çi ye?

15. Ehûremezda got:

Heftê qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heftê qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

16. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek hestiyekî kûçik an mirovên mirî -bi qasî tilî yan parsiyekî- bavêje erdê û mêjiyê hestî birije ser erdê, cezayê gunehê wî çi ye?

17. Ehûremezda got:

Nod qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nod qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

18. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek hestiyekî kûçik an mirovên mirî -bi qasî du tiliyan an du parsiyan- bavêje erdê û mêjiyê hestî birije ser erdê, cezayê gunehê wî çi ye?

19. Ehûremezda got:

Kiryara wî weke kiryara Pişoteno ne û cezayê gunehê wan dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

20. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek hestiyekî kûçik an mirovên mirî bi qasî hestiyê pazû yan hestiyê hêta mirov- bavêje erdê û mêjiyê hestî birije ser erdê, cezayê gunehê wî çi ye?

21. Ehûremezda got:

Çarsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, çarsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

22. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek hestiyekî kûçik an mirovên mirî -bi qasî kasika serî- bavêje erdê û mêjiyê hestî birije ser erdê, cezayê gunehê wî çi ye?

23. Ehûremezda got:

Şesşed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şesşed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

24. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek tevahiya laşê kûçik an mirovekî mirî bavêje erdê û mêjiyê hestî birije ser erdê, cezayê gunehê wî çi ye?

25. Ehûremezda got:

Hezar qamçiyên bi Aspehê-Aştra, hezar qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Beşa Sisêyan

26. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke mezdaperestek bi meş an rev an siwarî yan bi parxêl di aveke herikbar de rastî mirarekî were, divê çi bike?

27. Ehûremezda got:

Ya Zerdeşt!

Divê kinc û solên xwe biêxîne û here nava avê û mirar ji avê derxîne.

Divê di avên ku heya gêzika pî yan çok an navik an ser serê mirov tên, de, xwe bigihîne mirar.¹

28. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke ew mirar di pêvajoya rizîn an belavbûnê de be, divê mezdaperest çi bike?

29. Ehûremezda got:

Heya ji destê wî tê, divê tîkeyên mirar bi her du destên xwe bigire, ji avê derxîne û dayîne ser erdê ziwa.

Wekî din çi hestî, pirç, mêjî, goşt, sergîn an xwîna ku reng e di avê de mabe, ti gunehek li stuyê wî namîne.

30. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Durûc Nesû heya çi astekê dikare ava di hezekê de qirêj bike û biherimîne?

31. Ehûremezda got:

Ji her çar aliyên ve şeş gav.

Heya dema ku mirar ji avê neyê girtin, ew av ne paqij e û nayê vexwarin.

Nexwe divê mirar ji avê derxînin û dayînin li ser erdê ziwa...

32. ... ji ava hewê, nîvê wê, yan sêyek an çaryek an pêncyekê -bi qasî hêza

xwe- vala bikin. Piştî ku mirî ji avê hate derxistin û av hate valakirin, bermahiya avê paqij e û mirov û hêstir dikin weke berê, wê avê vexwin.

33. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Durûc Nesû heya çi astekê dikare ava di bîrekê de qirêj bike û biherimîne?

34. Ehûremezda got:

Heya dema ku mirar ji avê neyê girtin, ew av ne paqij e û nayê vexwarin.

Nexwe divê mirar ji bîrê derxînin û dayînin ser erdê ziwa ...

35. ... ji ava bîrê, nîvê wê, yan sêyek an çaryek an pêncyekê -bi qasî hêza

xwe- vala bikin. Piştî ku mirî ji avê hate derxistin û av hate valakirin, bermahiya avê paqij e û mirov û hêstir dikin weke berê, wê avê vexwin.

¹ Heke bikare mirar ji avê derxîne, kiriyara wî eşewenane ye û bi qasî Tenafoherekê ye, yanê gunehekî wî yê bi qasî tenafoherekê bê bexşandin. Lê heke wisa neke, wê bi qasî tenafoherekê bê cezakirin.

36. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Durûc Nesû heya çi astekê dikare çîneke berfê yan teyrokê qirêj bike û biherimîne?

37. Ehûremezda got:

Ji her çar aliyan ve sê gav.

Heya dema ku mirar ji berfê yan teyrokê neyê girtin, ava wan ne paqij e û nayê vexwarin.

Nexwe divê mirar ji nava berfê yan teyrokê derxînin û dayînin ser erdê ziwa ...

38. Piştî ku mirî ji berfê yan teyrokê hate derxistin, bermahiya avê paqij e û mirov û hêstir dikin weke berê, wê avê vexwin.

39. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Durûc Nesû heya çi astekê dikare aveke herikbar qirêj bike û biherimîne?

40. Ehûremezda got:

Heya sê gavan ji biniya avê ve, neh gavan ji fêza avê ve û şeş gavan ji ji perê avê ve.

Heya dema ku mirar ji avê neyê girtin, ava wan ne paqij e û nayê vexwarin.

Nexwe divê mirar ji avê derxînin û dayînin ser erdê ziwa ...

41. Piştî ku mirî ji avê hate derxistin û av sê caran derbas bû,¹ bermahiya avê paqij e û mirov û hêstir dikin weke berê, wê avê vexwin.

Beşa Çaran

42. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke "hewm" li mirarê kûçik an mirovan bikeve, careke din paqij dibe?

43. Ehûremezda got:

Ya Zerdestê eşewen!

Ti mirarek nikare vexwarina hewma ku ji bo ayîna pêşkêşê amade bûye, têk bibe û biherimîne.²

Heke hewm ji bo ayîna pêşkêşê nehatibe guvaştin, çiqilê wê dema li mi-

¹ Dema ku sê pêl herikîn û derbas bûn.

² Ji ber ku Hewm pincara jiyane û nemirine ye, heke ava wê ji bo ayîna pêşkêşê hatibe girtin, ti carî naherime. Mirî bi vexwarina ava hewma spî, dibin xwedî jiyana bêmirin.

rarê bikeve, heya çar tiliyan diherime. Îca divê ew çiqilê heya wir di nava malê de, bê binaxkirin û heya salekê wisa bimîne, piştê hemû eşewen dikarin vexwarina wê vexwin.

Beşa Pêncan

44. Ya dadarê cihana estûmend! Ya Ehûremezda! Ya eşewen!
Divê laşê miriyan bibin kû derê û li kû derê dayînin?
45. Ehûremezda got:
Ya Zerdeştê eşewen!
Li ser çiyayan, cihên ku kûçik û balindeyên mirîxwar lê hene.
46. Divê mezdaperest pî û porê mirî bi mefrex¹ û kevir û sirbê² di erdê de biçkînin; da ku kûçik û balindeyên mirîxwar, hestiyên nebin û nexin nava avê yan li ser daran daneyînin.
47. Heke wan mirî di erdê de neşidand û kûçik û balindeyên mirîxwar hatin û hestî hildan birin nava avê û li ber daran danîn, cezayê gunehê wan çi ye?
48. Kiryara wan kiryara Pişoteno ye û cezayê gunehê wan dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.
49. Ya dadarê cihana estûmend! Ya Ehûremezda! Ya eşewen!
Divê hestiyên miriyan bibin kû derê û li kû derê dayînin?
50. Ehûremezda got:
Divê mezdaperest estûdanekê³ çêkin li cihê ku ava baranê lê nasekine;⁴ li cihê ku kûçik û gur û rovî lê tinebin.
51. Heke ew bikarin, bila estûdanekê bi kevir û sarûc⁵ û xweliyê⁶ çêkin û heke nikaribin, divê laşê mirî bi rûtî li ser xalçe û bagiyekî ku yê mirî bûye, li ber ronahiya stêrk û hîv û rojê, dayînin ser erdê.

1 Tûnc, bronz.

2 Navê elemaneke kîmî ye.

3 Estûdan: Hestîdan. Cihê ku hestiyên dixîne.

4 Ava baranê ku bermahiyên laşê miriyan dişo, divê di dexmeyan de nemîne, belku divê biherikîn çalê ku bi taybet ji bo wî karî hatine çêkirin.

5 Xwelî û ehok/ kilc.

6 Li vir hin guman li ser peyva "Xwelî"yê hene.

Fergerda Heftan

Beşa Yekê

1. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya Ehûremezda! Ya spendê herî mînû! Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku kesek dimire, durûc Nesû kengî êrişî wî dike?

2. Ehûremezda got:

Ya spîtman Zerdeşt!

Demildest piştî mirinê, hema çawa ku can ji laş cida dibe, durûc Nesû bi peykerê xwe yê weke mêşan û vizeviz û bi çokên lipêş û dûvika xwe, bi laşê xwe yê herî qirêj, weke Xrefsterê herî pîs ji welatê epaxter¹ tê û êrişî mirî dike.

3. Ew li ser mirî dimîne heya ku kûçik wî bibîne² yan wî bixwe yan balindeyên mirîxwar ber bi wî ve werin.³

Dema ku kûçik lê binêre yan bixwe yan balinde di ser re bifirin, durûc Nesû bi peykerê xwe yê weke mêşan û vizeviz û bi çokên lipêş û dûvika xwe, bi laşê xwe yê herî qirêj, weke Xrefsterê herî pîs wê ber bi welatê epaxterê ve paşve here.

4. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kûçik an gurekî miriyek xwaribe yan bi cadûyî yan bi kîn yan bi ketina ji zinarekî yan bi dadweriya dadweran an di şerekî de hatibe kuştin an bi xwe xwe kuştibe, durûc Nesû wê piştî mirina wî kengî êriş bike?

5. Ehûremezda:

Danekî piştî mirinê⁴, durûc Nesû bi peykerê xwe weke mêşan
.....⁵

1 Bakur. Dojeh li bakur e.

2 Heya ku Seg-Dîd (Kûçik-Dît) pêk were. Ev yek ayîneke kevnar a mîtolojîyên hind û îranî ye û li gor wê, kûçikekî dişînin aliyê mirî da ku Nesû ji wir bireve û qirêjî ji wir dûr bibe.

3 Seg-Dîd dibe ku ji aliyê balindeyên nêçîrwan ve jî bê pêkanîn û dema ku siya balindeyan têkeve ser laşê mirî, durûc Nesû direve û ew ser paqij dibe.

4 Roj li ser pênc danan hatiye dabeşkirin. Her dema ku kesek li ser emrê xwe bimire, durûc Nesû demildest tê; Lê heke mirin di encama bûyereke negumankirî û ji nişkan ve pêk werer, durûc şaşopaşo dibe û dem pêwîst e ku agahdar bibe û xwe bigihîne wir.

5 Domahîka wê weke ya beda duyem a vê ferê ye.

Beşa Diduyan

6-9.¹

Beşa Sisêyan

10. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Durûc Nesû kîjan beşên nivîn û balgiyê miriyan qijêr dike û diherimîne?
11. Ehûremezda got:
Durûc Nesû rûyê nivînê û kincên wan ên dinî qirêj dike û diherimîne.
12. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya Ehûremezdayê eşewen!
Gelo ew kinc -kincê ku bi mirarê kûçik an mirovan ketibe- dikare bê paqijkirin?
13. Ehûremezda got:
Ya Zerdeştê eşewen!
Belê mirov dikare paqij bike.
Mirov çawa dike wisa bike?
Heke ew kinc bi tomav an xwê an çirk an zîrçê geriyabe, divê mezdaperest wê biçirînin û di binê xweliyê de veşêrin.²
14. ... Lê heke ew kinc bi tomav an xwê an çirk an zîrçê geriyabe, divê mezdaperest wê bi gûmîzê bişon.
15. ... heke ew kinc çerm be, divê sê caran bi gûmîzê bişon; sê caran xwelî bikin; sê caran li ber avê bixin û piştî wê heya sê mehan li rex paceyê dayînin ber hewayaya vekirî.
Heke ew kinc dirûtî be, divê şeş caran bi gûmîzê bişon; şeş caran xwelî bikin; şeş caran li ber avê bixin û piştî wê heya şeş mehan li rex paceyê dayînin ber hewayaya vekirî.
16. Ya Zerdeştê eşewen!
Ava ku navê wê kaniya Eridwîswer e, tovê di laşê mêran de, zarokan de malzaroka jinan de û şîrê di pêsîra dayikan de paqij dike.

¹ Bendên 27-30 yên fera pêncem.

² Li gor hin lêkolîneran, tenê beşa ku herimiye divê bê çirandin û beşên din dikarin bîn bikaranîn.

Beşa Çaran

23. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesekî ku mirarê kûçik an mirovan xwaribe, dikare car din paqij bibe?

24. Ehûremezda got:

Ya Zerdeştê eşewen!

Na! Nikare!

Hêlîna² wî wê kolik be. Jiyana wî wê ji hev belawela be. Çavên wî yên ronî, wê ji kasikên xwe derkevin. Durûc Nesû wê were ser wî û peykerê wî heya koka neynûkan bi tundî bigire û êdî wê heta hetayê qirêj bimîne.

Beşa Pêncan

25. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Gelo kesê ku mirareke qirêj bavêje avê yan nava êgir û yeke ji wan biherimîne, gelo dikare dubare paqij bibe?

26. Ehûremezda got:

Ya Zerdeştê eşewen!

Na! Nikare!

Ew ji dojehiyan e. Ew ji wan mirovan e ku dibin Nesû û mêş û kuliyan zêde dikin.³

Ew ji xerabkaran e. Ew ji wan mirovan e ku dibin Nesû û xela û hişkesaliya mezin çêdikin û giyayan têk dibin.

27. Ew ji dojehiyan e. Ew ji wan mirovan e ku dibin Nesû û hêza zivistanê zêde dikin; zivistaneke dêwçêkirî; zivistaneke ku garanên dewaran qir dikin; berfên giran dibarînin; lehiyan radikin û bihêrs û bitalûke li ser derê dimeşin.

Durûc Nesû tê ser wî û peykerê wî heya koka neynûkan bi tundî digire û êdî wê heta hetayê qirêj bimîne.

1 Bendên 57-62 fer.5.

2 Ji ber ku ew kes bi mirîxwarinê gunehkar bûye, lewre mala wî weke hêlîn tê binavkirin.

3 Li ser wateya "... dibin Nesû" guman hene û tê gotin ku wateya wê ya dirust "çêkerên Nesû" ye.

Beşa Şeşan

28. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen! Ya Ehûremezda!
Gelo êzingê ku mirarê kûçik an mirovan lê ketibin, dikare bê paqijkirin.
29. Ehûremezda got:
Ya Zerdeştê eşewen!
Belê, paqij dibe.
Çawa paqij dibe?
Heke hê kûçik an balindeyên mirîxwar Nesû nedîtibin, divê mezdaperest êzing heke ziwa be bi qasî dirêjahiya Vîtestiyekê û heke ter be, bi qasî dirêjahiya Frarasniyekê li dora mirar dayînin erdê û carekê avê di ser de bikin ku bi vî awayî ew êzing paqij dibe.
30. Lê heke kûçik an balindeyên mirîxwar Nesû dîtibin, divê mezdaperest êzing heke ziwa be bi qasî dirêjahiya Frarasniyekê û heke ter be, bi qasî dirêjahiya Frabazûyekê li dora mirar dayînin erdê û carekê avê di ser de bikin ku bi vî awayî ew êzing paqij dibe.
31. Ev e ewqas êzingê ziwa yan ter, hişk an nerm li derdora mirar ku divê vê danîn, carekê avê di ser de bikin û ew êzing paqij dibe.
32. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya Ehûremezda! Ya eşewen!
Gelo dendik û giyayên ku ajel dixwin, heke li miraran geriyabin, dikarin bên paqijkirin?
33. Ehûremezda got:
Ya Zerdeştê eşewen!
Dikarin bên paqijkirin.
Çawa tên paqijkirin?
Heke hê kûçik an balindeyên mirîxwar Nesû nedîtibin, divê mezdaperest dendik û giyayên ajelan heke ziwa bin bi qasî dirêjahiya Frarasniyekê û heke ter be, bi qasî dirêjahiya Frabazûyekê li dora mirar dayînin erdê û carekê avê di ser de bikin ku bi vî awayî ew dendik û giya paqij dibin.
34. ... Heke kûçik an balindeyên mirîxwar Nesû dîtibin, divê mezdaperest dendik û giyayên ajelan heke ziwa bin bi qasî dirêjahiya Frabazûyekê û heke ter be, bi qasî dirêjahiya Vîbazûyekê li dora mirar dayînin erdê û carekê avê di ser de bikin ku bi vî awayî ew dendik û giya paqij dibin.

Beşa Heftan

(a)

36. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke mezdaperestek bixwaze bijîşkiyê bike, divê cara ewil zanebûn û şiyana xwe li ser kê biceribîne? Li ser mezdaperestan an dêwperestan?

37. Ehûremezda got:

Baştir ku cara ewil zanebûn û şiyana xwe li ser mezdaperestan biceribîne nek dêwperestan.

Heke sê caran di dema tedawiya dêwperestan de bi kêrê¹, nexweş bimire, ew mezdaperest wê her tim bijîşkekî nebaş be.

38. ... Piştî wê divê ti carî nehêlin ku ew tedawiya mezdaperestan bike.

Divê ti carî nehêlin ku ew bi kêrê mezdaperestan emeliyat bike.

Heke ew tedawiya mezdaperestan bike yan mezdaperestan bi kêrê emeliyat bike, cezayê gunehê wî weke kuştina bizanebûn e.

39. Heke sê caran dêwperestan bi kêrê emeliyat bike û nexweş pak bibe û tendirustiya xwe bi dest bixe, êdî ew bijîşkekî hêja ye.

40. Ew dikare bi her awayê ku bixwaze, mezdaperestan derman bike. Ew dikare mezdaperestan bi kêrê emeliyat bike.

Beşa Heftan

(b)

41. Bijîşk divê mobid li hember aferîn û rehmetxwestina wî, xaniyê Xwedê li hember werzayvke kêmbiha, dihxuda² li hember werzaveke nîvbiha, bajarvan li hember werzaveke pirbiha û serwer li hember faytûneke çar-hespî³ derman bike.

42. ... jinên malbatê li hember kereke mê, jina dihxuda li hember çêlekekê, jina bajarvan li hember mehînekê û jina serwer li hember hêştireke mê derman bike.

43. ... kurê dihxuda li hember werzaveke pirbiha, werzava pirbiha li hem-

1 Emeliyatkirina nexweş.

2 Xwediyê gund, gundparêz.

3 Bi qasî heftê stebran.

ber werzaveke nîvbiha, werzava nîvbiha li hember werzaveke kêmbiha
û werzava kêmbiha li hember miyekê û miyê li hember xwarineke goşt
derman bike.

44. Ya spîtman Zerdeşt!

Heke bijîşk çendekê bi hev re tedawiya nexweşan bin, yek bi kêrê, yek
bi pincarê û yek jî bi Menseredermaniyê, yê sêyem wê ji hemûyan baştir
nexweşiyê ji laşê nexweşê eşewen derxîne.

Beşa Heştan

45. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Çiqasî piştî ku laşê mirov li ber tavê li erdê bimîne, erd wê careke din
weke berê paqij bibe?

46. Ehûremeda got:

Ya Zerdeştê eşewen!

Salekê piştî ku laşê mirov li ber tavê li erdê bimîne, erd wê careke din
weke berê paqij bibe.¹

47. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Çiqasî piştî veşartina laşê mirov, erd wê careke din weke berê paqij bibe.

48. Ehûremeda got:

Ya Zerdeştê eşewen!

Pêncî salan piştî veşartina laşê mirov, erd wê careke din weke berê paqij
bibe.²

49. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Çiqasî piştî ku mirarê mirov dixin dexmeyê, erdê ku dexme lê hatiye çê-
kirin wê careke din weke berê paqij bibe?

50. Ehûremezda got:

Ya Zerdeştê eşewen!

Dema ku xweliya mirar tevî xweliya erdê be.³

Ya spîtman Zerdeşt!

¹ Fer. 6, bend 1.

² Fer 3, bend 36.

³ Bi qasî pêncî salan tê texmînkirin.

Hemûyan neçar bike ku di cîhana estûmend de dexmeyan hilweşînin.¹

51. Her kesê ku dexmeyan -bi qasî laşê xwe jî- hilweşîne, gunehên ku ji hêla hizr û gotin û kiryarê de kirine, wê bêne bexşandin û cezayê wan gunehan li stuyê wî namîne; her wekî kesî ku di ayîna Petête de tê bexşandin.²
- 52-54. Her du mînû ji bo bidestxistina wî şer nakin³ û dema piyê xwe bavêje seraya xweşbextiya heta hetayê, stêrk û hîv û roj wê ji bo dîtina wî şadiyê bikin û ez ê -Ehûremezda- ji bo dîtina wî kêfxweş bibim û wiha bibêjim: "Merheba ji te re ya mexlûqê min! Tu ew kes î ku teze ji cîhana xedar hatiyê seraya mayinde."
55. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Cihê dêwan li kû ye?
Cihê dêwperestan li kû ye?
Cihê ku komên dêwan ji wir ve êriş dikin, li kû ye?
Cihê komên dêwan dema êrişan bi rev jê derdikevin, li kû ye?
Cihê komên dêwan ji wir ve êriş dikin da ku bi sedan pêncî, bi sedan hezar, bi hezaran dehhez, bi dehhez dehhez dehhez bikujin, li kû ye?
56. Ehûremezda got:
Ya spîtman Zerdeşt!
Cihê ku gelek dexme li rûyê erdê hatine çêkirin û mirar tê kirine.
Ew der cihê dêwan e.
Cihê ku komên dêwan ji wir ve êriş dikin, ew der e.
Cihê komên dêwan dema êrişan bi rev jê derdikevin, ew der e.
Cihê komên dêwan ji wir ve êriş dikin da ku bi sedan pêncî, bi sedan hezar, bi hezaran dehhez, bi dehhez dehhez dehhez bikujin, ew der e.
57. Ya spîtman Zerdeşt!
Di wan dexmeyan de dêw xwarekan dixwin û tiştên ku xwarine vedireşin.
Ew xwarekan dixwin; çawa ku hûn mirov di cîhana estûmend de xwarek û goştê pehtê dixwin.

1 Fer.3, benda 9 û 13.

2 Gunehkî Tenafisher bi vî awayî tê bexşandin.

3 Dema ku kesek dimire, dojeh û bihuşt û dêw û yezdan ji bo bidestxistina wî şer dikin; Estovzeto û Vîzeriş û Bedway rewana gunehkaran dikişînin dojehê û Mihr û Sirûş û Reşn rewana qencan dikişînin bihuştê. Ev şer sê rojan dewam dike û di vê heyamê de Reşn û Sirûş dia û niyaz dikin da ku hêz û moral û dilgermiyê bidin mirî.

Gelî mirovan!

Ev bêhna xwarekê wan e ku hûn li wir hil dikin.

58. Heya dema ku pîsî û qirêjî di wan dexmeyan de hebe, dêw ê li wir şadiyê bikin.

Wê nexweşiyên weke gurî, avên qirêj, bêhêzî, rizîna hestiyên û spîbûna zû ya por ji dexmeyan derkevin.

Li wir ji êvaran heya serê sibê, mirin xwedî hêza herî zêde ye û li ser mirovan zal e.

59. Heke dêwperestên li wir hebin ku li pey mînûyeke baştir negerin, Ceynî wê wan nexweşiyên di dest û pî û porê wan de bi qasî sêyekê zêdetir bike.

Beşa Nehan

60-69.¹

70. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke laşê wê jinê ya qirêj tûşî ta û lertzê bibe yan tûşî ziyânên dualî yê tîbûn û birçîbûnê bibe, gelo rewa ye ku avê vexwe?

71. Ehûremezda got: Rewa ye ku avê vexwe; ji ber ku yekemîn karê wê rizgarkirina jiyana xwe ye. Lê heke berî wê, mêrkî pak û eşewen û olzan vî karî rewa bizane, li gor dilê xwe avê vexwe, li we mezdaperestan ferz e ku cezayê gunehê wî bidin stuyê xwe.

Ji mobidên mobid an Srewşawrzir dadxwaziyê bikin da ku dadweriya cezayê gunehê we bike.

72. Cezayê wî gunehî çi ye?

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara "Pêşoteno" ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.²

Beşa Dehan

73. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Gelo firaxên ku mirov tê de xwarinan dixwin, heke li mirarê kûçik an mirovan bigerin û biherimin, dibe ku dubare paqij bibin?

¹ Bendên 45-54 fer.5

² Di rêbaza nû de, mêrê wê jinê divê vî cezayî bigire stuyê xwe.

74. Ehûremezda got:

Ya Zerdeştê eşewen!

Belê paqij dibin.

Çawa paqij dibin?

Firaxên zêrîn divê carekê bi mîza çêlekan bêne şûştin; carekê bêne xwelî-
kirin û carekê bi avê bêne şûştin; wê demê paqij dibin.

Firaxên zivîn divê du caran bi gûmîzê bêne şûştin; du caran bêne xwelî-
kirin û du caran bi avê bêne şûştin; wê demê paqij dibin.

75. Firaxên birincî divê sê caran bi gûmîzê bêne şûştin; sê caran bêne xwelî-
kirin û sê caran bi avê bêne şûştin; wê demê paqij dibin.

Firaxên hesin divê çar caran bi gûmîzê bêne şûştin; çar caran bêne xwelî-
kirin û çar caran bi avê bêne şûştin; wê demê paqij dibin.

Firaxên kevir divê şeş caran bi gûmîzê bêne şûştin; şeş caran bêne xwelî-
kirin û şeş caran bi avê bêne şûştin; wê demê paqij dibin.

Firaxên herî û dar û sufal jî ti carî paqij nabin.

Beşa Yazdehan

76. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Gelo çêleka ku mirarê kûçik an mirovan xwaribe, dikare paqij bibe?

77. Ehûremezda got:

Ya Zerdeştê eşewen!

Belê dikare; lê divê oldar heya salekê şîrê wê çêlekê ji bo ayîna bersemê û
goştê wê ji bo ayîna zewrê nebe.

Piştî derbasbûna salekê, mêrikê pîroz û oldar dikare weke berê, ji wê çê-
lekê bixwe û vexwe.¹

Beşa Dozdehan

78. Ya Ehûremezdayê eşewen!

Ew kî ye ku di fikra eşewenî de ye; arezûya eşewenî dike; lê ji riya eşewenî
derdikeve?

Ew kî ye ku di fikra eşewenî de ye; lê di rêça Durûc de dimeşe?

79. Ehûremezda got:

¹ Tiştên ku ji çêlekê tîn bidestxistin, heke bi xwe bide der, paqij e, lê heke jê bê girtin, ne
paqij e. Heke çêlek avis be, golika wê heke berî mirarxwarina wê bê zayîn, paqij e; lê
heke piştî wê bê zayîn, ne paqij e.

Yê ku di fikra eşewenî de ye; arezûya eşewenî dike; lê ji riya eşewenî derdikeve, yê ku di fikra eşewenî de ye; lê di rêça durûc de dimeşe, ew kes e ku ava bi miraran herimî tîne ayîna pêşkêşê; ew kes e ku piştî avabûn û berî hilatina rojê, zewrê niyaz bike.¹

Fergerda Heştan

Beşa Yekê

1. Heke kûçîkek an mirovek di maleke darîn an kolikeke bi cegen² avakirî de bimire, divê mezdaperest çi bikin?
2. Ehûremezda got:
Divê li pey dexmeyerê bigerin. Divê tevahiya hawirdora xwe li pey dexmeyerê bigerin.
Heke birina mirî ji wê malê, ji çûyîna barkirina wan hêsantir be, divê mirî bibin derveyî malê û dest nedin mala xwe û bi Orwasnî yan Woho-Geven yan Woho-Kiritî yan Heza-Neypeta yan her giyayekî din ê bêhnxweş, bêhnxweş bikin.
3. Heke barkirina wan ji derxistina mirî ji malê hêsantir be, divê ji wê malê dûr bikevin û bihêlin ku mirî lê bimîne û mala xwe û bi Orwasnî yan Woho-Geven yan Woho-Kiritî yan Heza-Neypeta yan her giyayekî din ê bêhnxweş, bêhnxweş bikin.

Beşa Diduyan

4. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke di maleke mezdaperestan de ji nişkan ve kûçîk an mirovek bimire û di heman demê de berf an baran bibare yan ba were³ yan tarîfî nêzîk bibe (dema ku ajel û mirov riya xwe winda dikin) divê mezdaperest çi bikin?

¹ Mirov kengî dikare avên qenc pêşkêş bike?

Ji hilatin heya avabûna rojê.

² Navê celebek giya ye. bi îngilîzî "carex" tê gotin.

³ Dema ku baran dibare yan texmîn were kirin ku baran wê bibare, divê ti mirarekî nebin dexmeyeran. Heke di rê de ji nişkan ve baran bibare û cîhek hebe ku mirov bikare mirar têxe wir, divê wisa bikin; dema divê riya xwe bidomînin û mirar bigihînin dexmeyerê; Lê divê piyê xwe li şûna hatina xwe daneyînin. Dema ku çûn hundirê dexmeyerê û tê de av dîtî, divê mirar nexin hundir.

5-7.¹

8. Divê li wir gorekê bikolin (heke erd hişk be, bi qasû kûrahiya nîv gavan û heke nerm be bi qasî kûrahiya ji nîvê bejna mirov bilindtir) û li binê wê gorê xweliya êgir an peynê dewaran belav bikin û ser wê bi kerpîç an kevir an kersengan bijenin.²
9. Divê miraran du şevan an sê şevan am mehekê li wir dayînin heya ku balinde bifirin û giya şîn bibin û lehî rabin û ba avên li ser rûyê erdê biçiqîne.
10. Dema ku balinde firiyan û giya şîn bûn û lehî rabûn û ba avên li ser rûyê erdê biçiqandin, divê mezdaperest kunekê di dîwarê malê de çêkin³ û gazî du mêrên bihêz û rêzan⁴ bikin û divê ew kincên xwe bêxin⁵ û mirarê hildin û bibin avahiyeke ku ji kevir û sarûcê (kilc) hatiye çêkirin,⁶ li cihê ku her tim kûçik û balindeyên mirîxwar lê ne.
11. Piştî divê Nesûkeş sê gavan dûrî mirî rûnin û wê demê oldar⁷ wê wiha xitabî mezdaperestan bike:
Gelî mezdaperestan!
Pêşavê bînin vir bila Nesûkeş por û laşê xwe pê bişon.
12. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Pêşava ku divê Nesûkeş bi wê por û laşê xwe bişon, kîjan e?
Pêşava miyan an dewarê nêr? Pêşava jin a mêran?
13. Ehûremezda got:
Pêşava miyan an dewarê nêr, ne pêşava mêran û ne jî pêşava jinan, tenê heke ew jin an mêr xizmên herî nêzîkî mirî bin.
Mezdaperest divê pêşavê amade bikin da ku Nesûkeş pê por û laşê xwe

¹ Bendên 15-17 fer. 3 p bendên 46-48 fer. 5

² Li cihêkî hatiye gotin ku divê miraran di gorê de bihêlin û herin. Rêbaza ku li vir hate gotin, reng e kevnartir be ku niha nayê bikaranîn û her wiha ji rêbaza nû diwartir e.

³ Divê mirarên mala Xwedê û kevanî ji kuna ku di dîwêr de tê çêkirin bibin û mirarên din jî ji dêrî ve bibin. Di hin beşên welatê Almanayê de gel li ser vê baweriyê ne ku nabe mirî di deriyê malê re bêne derbas kirin û riya derbasbûna mirî û zindiyan ji hevdu cida be.

⁴ Ji wan kesan re Nesûkeşe ango mirîkêş tê gotin. Divê du kes miriyan ji erdê rakin.

⁵ Ew divê kincên xwe yên rojane bêxin û kincên xwe yên taybetî rakirina miriyan li xwe bikin.

⁶ Mebest dexme ye.

⁷ Oldarê ku pêşengiya ayîne dexmekirina miriyan li stuyê wî ye.

bişon.¹

Başa Sisêyan

14. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Gelo keriyên pêz û garanê dewar û komên mêran û jinan û Agir -kurê Ehûremezda- û desteyên bersema taybetî ayîné û xelkê eşewen dikarin cardin, di riya ku mirarê kûçik an mirovan birine re, vegerin?

15. Ehûremezda got:

Ne keriyên pêz û garanê dewar, ne komên mêran û jinan, ne Agir -kurê Ehûremezda- û ne desteyên bersema taybetî ayîné û ne xelkê eşewen, nikarin car din tê re vegerin.

16. Divê hûn kûçikê zer û çarçavî yan jî kûçikê spî û guhzer sê caran di wê riyê re derbas bikin.

Dema ku kûçikê zer û çarçavî yan jî kûçikê spî û guhzer birin wir, durûc Nesû bi peykerê xwe yê weke mêşan û vizeviz û bi çokên li pêş û dûvika xwe, bi laşê xwe yê herî qirêj, weke Xrefsterê herî pîs (ajelên ziyanbar) wê ber bi welatê epaxterê ve paşve here.

17. Heke kûçik bi bêzarî di wê riyê re derbas be, divê hûn kûçikê zer û çarçavî yan jî kûçikê spî û guhzer şeş caran di wê riyê re derbas bikin.²

Dema ku kûçikê zer û çarçavî yan jî kûçikê spî û guhzer birin wir, durûc Nesû bi peykerê xwe yê³

18. Heke kûçik bi bêzarî di wê riyê re derbas be, divê hûn kûçikê zer û çarçavî yan jî kûçikê spî û guhzer neh caran di wê riyê re derbas bikin.

Dema ku kûçikê zer û çarçavî yan jî kûçikê spî û guhzer birin wir, durûc Nesû bi peykerê xwe yê⁴

19. Divê oldarek berê tê re derbas bibe û vê baja herî pîroz û çarebexş ji ber bixwîne:

“Yese Ehû Weyriyo ...”

1 Dema ku vedigerin gund, ayîna Berşnomê bi gûmîza taybetî wê ayîné li dar dixînin.

2 Heke kûçik bi xwe here, sê car bes in; lê heke bi zorê bibin, ti feydeya wê tine û heke bi bêzarî here, hema sê car bes in.

3 Domahîka vê hevokê weke benda 16an e.

4 Domahîka vê hevokê weke benda 16an e.

21. Ya Mezda! Ya Spendarmed!

Me ji kîna dijminan biparêzin.

Ya durûcê dêwîn!

Têk here.

Gelî dêwzadeyan!

Têk herin.

Ya durûc!

Dûr here û bimire.

Ya durûc!

Ji vir bireve û dûr bikeve. Here welatên epaxter û bimire. Nebe ku tu cîhana estpmend û spendmînyê têk bibî.

22. Wê demê mezdaperest êdî dikarin pez û dewar û mêr û jin û Agir -kurê Ehûremezda- û desteyên bersema taybetî ayînê û xelkê eşewen di wir re derbas bikin.

Pîstre² mezdaperest dikarin di wê malê de, xwarekên goşt û şerabê vexwin. Ew mal paqij dibe û weke berê jiyana tê de guneh nîne.

Beşa Çaran

23. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek kinceke çerm an dirûtî bi qasî ku heya gûzika piyan veşêre, bavêje ser mirî, cezayê gunehê wî çi ye?³

Ehûremezda got:

Çarsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, çarsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

24. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek kinceke çerm an dirûtî bi qasî ku heya çokan veşêre, bavêje ser mirî, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Şeşsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, şeşsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

¹ Geh. Y. 46. Bend 7 û Y. 44, bend 16.

² Yanê ji roja çarem û pê ve. Ji ber ku di sê rojên destpêkê yê pîştî mirinê, baş nîne ku di wê malê de goşt bê pehtin.

³ Fer. 5, bend 60 û fer. 7, vend 20.

25. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke kesek kinceke çerm an dirûtî tevahiya laşê mirî veşêre, bavêje ser mirî, cezayê gunehê wî çi ye?
Ehûremezda got:
hezar qamçiyên bi Aspehê-Aştra, hezar qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Beşa Pêncan

26. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke mêrek bi zorê di qûna mêrekî bine, cezayê gunehê wî çi ye?
Ehûremezda got:
Heştсед qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heştсед qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

- 27-30. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke mêrek bi hezkirinê di qûna mêrekî bine, cezayê gunehê wî çi ye û tawana wê kijan e û kesê ku vî gunehê dike, çawa dikare ji qirêjî û gunehê paqij bibe?
Ehûremezda got:
Ji bo vî gunehê ti ceza û tawanek tine

31. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Dêw kî ye?
Dêwperest kî ye?
Hevnivînê dêwan ê nêr kî ye?
Hevnivîna dêwan a mê kî ye?
Dêwa mê kî ye?
Kî di hundirê xwe de weke dêwan e?
Kî bi tevahiya hebûna xwe weke dêwan e?
Kî berî mirinê weke dêwan e û piştî mirinê weke dêwên nepenî dibe?

32. Ehûremezda got:
Mêrê ku di qûna mêrekî din bine yan mêrê ku bihêle mêrekî din di qûna wî bine, dêw e.
Dêwperest ew e.
Hevnivînê dêwan ê nêr ew e.
Hevnivîna dêwan a mê ew e.
Dêwa mê ew e.

¹ Bendên 39-42 fer.3

Ew di hundirê xwe de weke dêwan e.
Ew bi tevahiya hebûna xwe weke dêwan e.
Ew berî mirinê weke dêwan e û piştî mirinê weke dêwên nepenî dibe.
Mêrê ku di qûna mêrekî din bine yan mêrê ku bihêle mêrekî din di qûna wî bine, wiha ye.¹

Beşa Şeşan

33. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Gelo heke dest bide laşê ziwa yê miriyekî -ku ji salekê zêdetir di ser miri-
na wî re derbas bûye- paqij e?
34. Ehûremezda got:
Ew kes paqij e; ji ber ku tiştên ziwa tevlihev nabin.²
Heke ziwa û ziwa tevlihev bibin - ji ber ku mexlûqên li ser rûyê erdê zêde
ne - wê di demeke nêz de ev cîhana min a estûmend, wê tenê bibe cihê
Pêştenoyan ku bi nepakiyê herimî ne û derûna wan dike qêrîn.³

Beşa Heftan

35. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Gelo heke kesek destê xwe bide kûçik an mirovan, paqij dibe?
36. Ehûremezda got:
Ya Zerdeştê eşewen!
Belê dikare paqij bibe.
Çawa dikare paqij bibe?
Heke kûçik an balindeyên mirîxwar Nesû dîtîbin, ew kes divê laşê xwe bi
gûmîz û avê bişo û piştî paqij dibe.⁴
37. Lê heke kûçik an balindeyên mirîxwar hê Nesû nedîtîbin,⁵ divê mezda-
perest sê çalan bikolin û nepak li ser wan çalan laşê xwe bi gûmîzê bişo

1 Her kes dikare gunehkarekî wiha bikuje. Û heke kuştineke wiha pêk bîne, gunehkê mezin dikare li ser xwe rake.

2 Ev yek di nava îraniyan -misilmanan- de jî heye. Di têkiliya di navbera misilman û kafiran de, qirêji di wê rewşê de tevlihev dibe ku kincên wan şil bin û heke kincên wan ziwa bin, qirêji nayê veguhestin. Lewma li herêmên ku hakimên wan misilman bin, dema ku baran dibare, derketina xiristiyanan qedexe ye, ji ber ku dibêjin bara qirêjiyan wan vediguhêze û ji bo ku misilman neherimin, derketina wan qedexe ye.

3 Fer. 5, bend 4.

4 Heke seg-dîd pêk hatibe, şûstineke normal têr dike.

5 Heke seg-dîd pêk nehatibe, lidarxistina ayîna Berşnomê ji bo nepakan ferz e.

ne bi avê.

Vêca kûçikê min rakin û bînin hember wî nepakî.¹ (Divê tenê wiha bikin, ti riyeke din tine.)

38. Mezdaperest divê sê çalên din bikolin û nepak li ser wan çalan bi gûmîzê -ne av- xwe bişo.

Vêca kûçikê min rakin û bînin hember wî nepakî. Û divê ewqasî bisekinin heya ku têlên herî dawîn ên porê serê wî ziwa bibin.²

39. Nexwe sê çalên din bikolin û nepak li ser wan çalan bi gûmîzê -ne av- xwe bişo.

40. Divê berî her tiştî destên xwe bişo. Ji ber ku heke dest neyên şûştin, wê hemû laşê xwe qirêj bike.

Piştî ku destên xwe sê caran bi avê şûştin, divê avê li ser tepika serê wî de bikin.

41. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje tepika serî, durûc Nesû wê bi kû de bireve?³

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bi pêş ve, bireve nava birûyan.

42. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje nava birûyan, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve pišta sêrî.

43. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje pišta sêrî, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bi pêş ve, bireve ser dêman.

44. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje ser dêman, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

1 Ev yek divê sê caran pêk were; yanê her carê ku nepak ji ser çalekê diçe ser çala din. Ev kar ji bo vê yekê tê kirin ku kûçik li nepak binêre yan herî kêrî Nesû li di laşê wî de cih girtiye binêre.

2 Ew divê laşê xwe bi mistên tijî ax mizde.

3 Nesû li pey hev endam bi endam direve; ji jor ber bi jêr ve, ji rastê ber bi çepê ve, ji pêş ber bi paş ve direve.

Durûc Nesû wê bireve guhê rast.

45. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje guhê rastê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve guhê çepê.

46. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje guhê çepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve şanê rastê.

47. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje ser şanê rastê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve şanê çepê.

48. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje şanê çepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve binçenga rastê.

49. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje binçenga rastê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve binçenga çepê.

50. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje binçenga çepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve fêza sîng.

51. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje fêza sîng, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve piştê.

52. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje piştê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve serê memikê rastê.

53. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje serê memikê rastê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve serê memikê çepê.

54. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje serê memikê çepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve pîlê rastê.

55. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje pîlê rastê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve pîlê çepê.

56. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje pîlê çepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve hêta rastê.

57. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje hêta rastê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve hêta çepê.

58. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje hêta çepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?

Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê bireve nava endamên cinsî yên jinan û mêran. (Heke nepak mêr be divê destpêkê avê ji pişt ve lê bireşînin û piştê ji pêşiyê ve; lê heke jin be, destpêkê divê li pêşiya wê bireşînin paşê pişt ve.)

59. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje endamên cinsî yên jin û mêrtiyê, durûc Nesû

wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve ranê rastê.

60. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Dema ku ava paqij bigihêje ranê rastê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve ranê çepê.

61. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Dema ku ava paqij bigihêje ranê şepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve çokê rastê.

62. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Dema ku ava paqij bigihêje çokê rastê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve çokê çepê.

63. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Dema ku ava paqij bigihêje çokê çepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve çîpê rastê.

64. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Dema ku ava paqij bigihêje çîpê rastê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve çîpê çepê.

65. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Dema ku ava paqij bigihêje çîpê çepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve gûzika rastê.

66. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Dema ku ava paqij bigihêje gûzika rastê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve gûzika rastê.

67. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje gûzika çepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve paniya rastê.

68. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje paniya, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve paniya çepê.

69. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Dema ku ava paqij bigihêje paniya çepê, durûc Nesû wê bi kû de bireve?
Ehûremezda got:
Durûc Nesû wê bireve kefa piyê rastê (û li wir her tiştê ku ji wî tê ber çav, weke baskê mêşekê ye).

70. Wê demê divê nepak tiliyên piyê xwe dayîne erdê û paniyên xwe bilind bike da ku avê bi ser kefa piyê wî yê rastê de birijînin.

Îca durûc Nesû wê bireve ser kefa piyê wî yê çepê. Nexwe divê avê bi ser kefa piyê wî yê çepê de birijînin.
Piştî durûc Nesû wê birever ser tiliyên piyê wî yê rastê. (Û li wir her tiştê ku ji wî tê ber çav, weke baskê mêşekê ye).

71. Wê demê divê nepak paniyên xwe dayîne erdê û tiliyên piyê xwe bilind bike da ku avê li ser kefa piyê wî yê rastê de birijînin.

Îca durûc Nesû wê bireve ser tiliyê piyê wî yê çepê. Nexwe divê avê bi tiliyên piyê wî yê çepê de birijînin.
Piştî durûc Nesû wê weke peykerê mêşekê

72. ... Nexwe li te ferz e ku vê baja herî serkeftî û herî çaredêr ji ber xwe bixwînin:

.....²

Beşa Heştan

73. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke mezdaperest bi meş an rev an siwarî yan bi faytûnan rastî agirekî werin ku mirarekê pê dipêjin an dişewitînin, divê çi bikin?

¹ Domahîka vê hevokê weke benda 16an a vê ferê ye.

² Bendên 19 û 20 û 21ê ên vê ferê.

74. Ehûremezda got:

Ew divê kesê ku mirar dişewitîne, bikujin. Divê mirarpêj bê gotin bikujin.¹

Wê demê divê beroş û sêpêya wê bigirin û wergerînin.

75. Wê demê tevahiya êzingê li wir -çi êzingên darên ku tov êgir tê de ne, çi êzingên ku ji bo wî agirî hatine amadekirin- bavêjin wî agirî.

76. Divê yekemîn besteyê li ser rûyê erdê,² Wîtestiyekê dûrî mirar dayînin û belav bikin da ku agir zû bitemire.

77. Divê besteya duyem³

78. Divê besteya nehemîn⁴

79-80. Ya spîzman Zerdeşt!

Her dema ku kesek bi eşewenî ji darê Orwasnî yan Wohû-Geven an Wohû Kiritî yan Heza Nepeta yan her darekî din ên bêhnxweş ji bo êgir êzingan bîne, li her aliyê ku ba bêhna êgir a xweş bibe, wê bi hezaran dêwên nepenî, bi hezaran dêw -berhemên tarîtiyê- bi hezaran cot cadûger û perî têkevin wî agirî -kurê Ehûremezda- û bişewitin.

Beşa Nehan

81. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê mirarsoj vegevine Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de deh hezar agir biriye Agir Dadgehê.

82. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê sergînsoj⁵ vegevine Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

1 Kesê ku Nesû (mirar) bişewitîne, divê bê kuştin. Şewitandina Nesû gunehekî mezin e.

2 Di çala ku ji bo vî karî hatiye kolandin de ev resm heya roja îro jî heye.

3 Ev hevok û şeş hevokên piştî wê ku heya "divê besteya heştêmîn" dom dike, weke benda 76an in.

4 Ev hevok jî weke benda 76an bi dawî dibe.

5 Agirê dermansazî û boyaxçiyân.

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de hezar agir biriye Agir Dadgehê.

83. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê kermesoj¹ vegeerîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de pêncsed agir biriye Agir Dadgehê.

84. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê kûreya kerpîçan² vegeerîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de çarsed agir biriye Agir Dadgehê.

85. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê kûreya sufalgeriyê vegeerîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de bi qasî sufalên ku di wî agirî de hatibin patin, agir biribin Agir Dadgehê.

86. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê kûreya kotançêkirinê vegeerîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de bi qasî gulên ku di encama şovkirinê de bi wê kotanê şîn bûye, agir biribin Agir Dadgehê.

87. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê kûpê zêrgeran vegeerîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de sed agir biribe Agir Dadgehê.

¹ Agirê germavan.

² Yan jî kûreya kilcêpêjîyê.

88. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê kûpê têlhelandinê vegeŕîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de nod agir biribe Agir Dadgehê.

89. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê kûpê tûnchelandinê vegeŕîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de heştê agir biribe Agir Dadgehê.

90. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê kûpê hesinhelandinê vegeŕîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de heftê agir biribe Agir Dadgehê.

91. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê tendûrê firinê vegeŕîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de şeşt agir biribe Agir Dadgehê.

92. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê binê beroşê¹ vegeŕîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de pêncî agir biribe Agir Dadgehê.

93. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê kampekê vegeŕîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çi ye?

¹ Agirê pêjgehê.

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de çil agir biribe Agir Dadgehê.

94. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê şivanan vegeŕîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çî ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de sî agir biribe Agir Dadgehê.

95. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê koçeran vegeŕîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çî ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de bîst agir biribe Agir Dadgehê.

96. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku agirê agirdanê malbatî vegeŕîne Agir Dadgehê, piştî cidabûna can ji laşê wî, xelata wî çî ye?

Ehûremezda got:

Xelata wî heman xelata wî kesî ye ku di vê cîhana estûmend de deh agir biribe Agir Dadgehê.

Beşa Dehan

97. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek li cihekî dûr, li çolekê¹ rastî mirarekî were, dikare paqij bibe?

98. Ehûremezda got:

Ya spîtman Zerdeşt!

Belê, dikare paqij bibe.

Çawa dikare paqij bibe?

Her dema ku kûçik an balindeyên mirîxwar berî wê Nesû dîtibin, divê laşê xwe sî caran bi gûmîzê bişo û sî caran bi destê ziwa miz bide û her carê ji serê xwe dest pê bike.²

¹ Cihekî wisal ku derfetên paqijkirina normal pêkan nînin.

² Heke sed-dîd pêk hatibe temam e.

99. ... lê heke kûçik an balindeyên mirîxwar berî wê Nesû nedîtîbin, divê laşê xwe panzdeh caran bi gûmîzê bişo û panzdeh caran bi destê ziwa miz bide.¹
100. Heke ew kes ji bo paqijkirina wî hewl nede, sêyekê gunehên wî tê bexşandin.
Wê demê divê hezar gavan bireve heya ku di riya xwe de rastî kesekî were û bi dengê bilind bibêje:
“Ez li vir im; kesê ku bêyî ti niyeteke gunehkirina di hizr û gotin û kiryara xwe de rastî mirarekî hatime û dixwazim paqij bibim.”
101. ... nexwe divê hezar gavên din jî bireve heya rastî kesekî hat.
Heke ew kes ji bo paqijkirina wî hewl nede, nîvê gunehên wî tê bexşandin.
102. ... nexwe divê hezar gavên din jî bireve heya rastî kesekî hat.
Heke ew kes ji bo paqijkirina wî hewl nede, tevahiya gunehên wî tê bexşandin.
103. Piştê divê wisa bireve heya ku bigihêje cihêkî ava -xanî yan gund an bajar- û bi dengêkî bilind bang bike:
“Ez li vir im; kesê ku bêyî ti niyeteke gunehkirina di hizr û gotin û kiryara xwe de rastî mirarekî hatime û dixwazim paqij bibim.”
Heke xelkê li wir ji bo paqijkirina wî hewl nedin, divê laşê xwe bi avê û gûmîzê paqij bike û ji wê wêdetir êdî paqij dibe.²
104. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke ew di riya xwe de rastî avekê hat û sûcê gunehê qirêjkirina avê kete stuyê wî,³ cezayê gunehê wî çi ye?
105. Ehûremezda got:
Çarsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, çarsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.
106. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke ew di riya xwe de rastî darinan hat û sûcê gunehê qirêjkirina êgir

1 Heke seg-dîd pêk nehatibe, divê heya cihê ku dikare xwe paqij bike da ku xwe bigihîne ayîna Berşnomê.

2 Êdî ji wê kêliyê wêdetir dikare hemû karên xwe yên asayî û niyazên xwe bike.

3 Yanê bi derbasbûna ji avê re, avê şêlî dike û diherimîne.

kete stuyê wî¹, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Çarsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, çarsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

107. Cezayê kesê ku vî cezayî qebûl bike, wiha ye; lê heke kesek cezayê xwe nepejirîne, bêguman cihê wî wê kunama durûc² be.

Fergerda Nehan

Beşa Yekê

(a)

1. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya spendtirîn mînû! Ya dadarê cihana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku bixwaze laşê bi mirar herimî paqij bike, divê ji kê alîkariyê bixwaze?³

2. Ehûremezda got:

Ya spîtman Zerdeşt!

Ji mêrikê eşewen ê ku rast biaxive; mensereya wercavend hîn bûbe û rêbazên paqijkirinê -çawa ku di ola Mezda de hatiye- pir baş bizane.

Ew kes divê giyayan ji erdekî çargoşe bi qasî mezinahiya neh "Vîbazû" yan biçîne.

3. Ev çargoşe divê li wê beşa erdê be ku tê de kêmtirîn ...⁴

4-5.⁵

6. Divê çalekê vedin; heke havîn be bi qasî du tiliyan û heke zivistan û cemed be bi qasî çar tiliyan...

7. ... û çalên duyem, sêyem, çarem, pêncem û şeşem jî bi wî awayî bikolin;

1 Darên ku mirov dikare bi wan êgir vêxe. Heke kesê nepak destê xwe li daran bide, agirê ku ji êzingên wan daran vêkeve, wê ji ber kiryarên wî, nepak bibe.

2 Dojeh.

3 Ayîna ku di vê fergerdê de tê gotin, li nava Parsiyan (zerdeştîyên Hindistanê) de weke "Berşnoma Neh Şevî" tê binavkirin, ji ber ku neh şevan dewam dike.

4 Domahika hevokê weke benda 15 fer. 3 ye.

5 Bendên 16 û 17 fer.3

heke havîn be bi qasî du tiliyan û heke zivistan û cemed be bi qasî çar tiliyan.¹

8. Ev çal divê çiqasî ji hevdu dûr bin?

Gevekê.

Gavek çiqas e?

Bi qasî sê piyan.²

9. Piştire divê sê çalên din jî bikolin;³ heke havîn be bi qasî du tiliyan û heke zivistan û cemed be bi qasî çar tiliyan.

Çiqasî ji şeş çalên pêşîn dûr bin?

Sê gavan.

Gavên bi çiqasî?

Bi qasî gavên ku di dema meşiyane de tèn avêtin.

Ev sê gav çiqasî dirust in?

Bi qasî neh piyan.

10. Nexwe divê bi kêreke hesin, hawirdora wî erdî, xêzan çêkin.

Çiqasî ji şeş çalên pêşîn dûr bin?

Sê gavan.

Gavên bi çiqasî?

Bi qasî gavên ku di dema meşiyane de tèn avêtin.

Ev sê gav çiqasî dirust in?

Bi qasî neh piyan.

11. Divê dozdeh xêz bèn çêkirin: Sê xêz li dora sê çalên destpêkê, sê xêz li dora şeş çalên destpêkê, sê xêz li dora çala herî dawîn û sê xêz jî li dora tevahiya neh çalan.

Divê di navbera her yek ji mesafeyên nehpê de, kevir an kerpîç an dar an heriyê hişkbûyî û yan her tiştekî din ê dijwar weke cihê piyan dayînin ber serê çalan.⁴

Beşa Yekê

(b)

12. Piştire divê nepak ber bi çalan ve gavan bavêje û tu -Ya Zerdeşt!- li rex xêzê bisekine û bibêje:

1 Van çalên ku divê bi rêz ji bakur ber bi başûr ve têne kolan, bi gûmîzê tijî dikin.

2 Reng e li vir mebesta ji "pî" dirêjahiya kefa piyê mirovên navsere be.

3 Van sê çalan jî tijî av dikin.

4 Ji bo vê yekê ne ku piyê nepak li erdê nekeve û neherimîne.

"Ya Mezda! Ya serwerê mezin!

Xulqê qenc û derûna eşewenan û niyaza Armeýtî û hezkirina dil, hemû-
yan tînim hizûra te da ku tu bi hêza xwe ya mezin bi awayekî mayinde
wan biparêzî."¹

... û nepak jî divê wiha bibêje:

Ya Mezda! Ya serwerê mezin!

Xulqê qenc ...²

13. Bilêvkirina her yek ji gotinên vê niyazê, ehrîmen têk dibe, dêwê hêrsê yê
albixwîn têk dişkêne, dêwên Mezenderî binbir dike, hemû dêwan şepirze
dike û dirûc bêhêz bêhêztir dike.

14. Ya spîtman Zerdeşt!

Darekî nehgilê bîne û hesikeke birincî yan surbî bi serê wê ve girê bide û
pê gûmîzê li ser laşê nepak bike.³

15. Destpêkê divê destên xwe bişon. Heke destpêkê dest neyên şûştin, wê
hemû laşê xwe qirêj bike.

Dema ku destê xwe sê cara şûştin, divê gûmîzê di ser serê wî re bike.

Wê demê durûc Nesû bi pêş ve tê û diçe nava birûyan.

16-27.⁴

28. Li ser çala yekem, nepak ji Nesû azadtir dibe.

Nexwe divê tu van gotinên dêwkuj û pir dermandêr bi dengê bilind
bang bikî:

Yese Ehû Weyriyo ...⁵

Li ser çala duyem ...

Li ser çala sêyemîn ...

Li ser çala çaremîn ...

Li ser çala pêncemîn ...

Li ser çala şeşemîn ...⁶

29. Piştê divê nepak di nava xêzan de, çar tiliyan derveyî şiyarên şeş çalên

1 Geh, Y. 49 dubare dibe.

2 Heman bend 10an Y. 49 dubare dibe.

3 Di tevahiya heyama ku paqijker ji çalan gûmîz an avê derdixe û li ser laşê nepak dike,
divê mirov ne destê xwe bidê, ne jî gavan bavêje nava xêzan.

4 Bendên 40-71 fer. 8. Bi piçek guhertin.

5 Bendên 19-21 fer. 8

6 Sê xêzên destpêka vê bendê.

destpêkê rûne.¹

Li wir divê laşê xwe bi mistên tijî xwelî miz bide.

30. Divê panzdeh caran ji bo wî ji erdê xweliyê bistînin da ku laşê xwe pê miz bide.

Nexwe divê ewqasî mehtel bimînin heya ku têlên herî dawîn ên porê serê wî ziwa bibin.

31. Dema ku laşê wî ziwa bû, divê li ser çalên avê bisekine.

Li ser çala yekem, divê laşê xwe carekê bi avê bişo.

Li ser çala duyem, divê laşê xwe du caran bi avê bişo.

Li ser çala sêyem, divê laşê xwe sê caran bi avê bişo.

32. Piştê divê laşê xwe² bi gulavên weke Orwanî yan Wohû-Geven an Wohû-Kiritî yan Heza-Neypeta yan her giyayekî din ê bêhnxweş, bêhnxweş bike û piştê dikare kincên xwe li xwe bike û vegere mala xwe.

33. Ew divê di nava malê de li cihê nepakan³ û dûrî mezdaperestan bimîne.

Nabe ku nêzîkî agir û av û ax û ajel û dar û eşewenan -çi jin û çî mêr- bibe.

Û divê bi vî awayî sê şevan derbas dike. Piştî sê şevan divê laşê xwe bişo û kincên xwe bi gûmîz û avê bişo û paqij bike.

34. Û careke din di nava malê de li cihê nepakan û dûrî⁴

35. Û careke din di nava malê de li cihê nepakan û dûrî⁵

36. Piştê êdî dikare nêzîkî agir û av û ax û ajel û dar û eşewenan -çi jin û çî mêr- bibe.

Beşa Diduyan

37. Paqijker divê oldar li hember aferîn û rehmexwestina wî, serwer bi qasî hêştirekî nêr ê giranbiha, bajarvan bi qasî nirekî, dihxuda bi qasî werzavî û malwê bi qasî çêleke sêsalî paqij bike.

38. Paqijer dibê jina malê bi qasî çêlekeke kotankêş, kenîza malê bi qasî

1 Di nava xêzên dora şeş çalên destpêkê ku gûmîz tê de ye û xêzên dora sê çalên dawîn ku av tê de ye.

2 Heke pêkan be, kincên xwe jî.

3 Ermîştgeh

4 Weke benda 33yan e, tenê "sê şev" dibe "şeş şev".

5 Weke benda 33yan e, tenê "sê şev" dibe "neh şev".

çêlekeke barkêş û zaroka malê yê herî piçûk bi qasî berxekê paqij bike.

39. Navên çapêyên cida cida ku divê mezdaperest -heke bikarin- bidin paqijker. Lê heke nikaribin vî destheqî bidin, divê her xelateke din ku dikarin, bidin wî da ku wî mêrikê paqijker dilşa bikin û bê dilmayîn ji mala xwe bi rê bikin ...
40. Ji ber ku heke dilmayî ji mala wî here, durûc Nesû wê bi riya poz û çav û ziman û çenge û endamên cinsî yên mê û nêr û piştê, laşê wan qirêj bike.
41. Durûc Nesû wê li ser wan bê xwarê û heya koka neynûkan dagîr bike û ji wê wêdetir êdî wê her tim qirêj bimîne.
Ya spîtman Zerdeşt!
Bi rastî ku roj û hîv û stêrk wê ji teyisîna li ser qirêjên bi miraran, xemgîn bibin.
42. Ya spîtman Zerdeşt!
Kesê ku paqijker dilşa bike, êgir dilşa dike; avê dilşa dike; axê dilşa dike; daran dilşa dike; mêr û jinên eşewen dilşa dike.
43. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:
Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Xelata kesê ku qirêjê bi miraran ji Nesû paqij bike, piştî cidabûna can ji laşê wî çi ye?
44. Ehûremezda got:
Tu dikarî mizgîniya asayîş û xweşiya mayinde ya bihuştê bidî wî.
45. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:
Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Ez çawa dikarim li hember durûc Nesû ku qirêjiya miraran didin zindiyên, şer bikim?
Ez çawa dikarim li hember durûc Nesû ku ji miraran radibe û zindiyên qirêj dike, şer bikim?
46. Ehûremezda got:
Wan beşê Gehan ku divê du caran bêne xwendin, bi dengê bilind bixwîne.
Wan beşê Gehan ku divê sê caran bêne xwendin, bi dengê bilind bixwîne.

Wan beşê Gehan ku divê çar caran bêne xwendin, bi dengêkî bilind bixwîne.

Durûc wê weke tîreke xwefir, weke xalîçeya erdê -heyama dawiya salê- weke kirasê erdê -ku zêde dom nake- dîr û winda bibe.¹

Beşa Sisêyan

46. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek rêbazên paqijkirina kesên herimî -weke tîştî ku di ola Mezda de hatiye- baş hîn nebûbe û bixwaze nepakekî paqij bike, divê mezdaperest çî bikin?

Ez çawa dikarim li hember durûc Nesû ku qirêjîya miraran didin zindîyan, şer bikim?

Ez çawa dikarim li hember durûc Nesû ku ji miraran radişe û zindîyan qirêj dike, şer bikim?

48. Ehûremezda got:

Durûc Nesû wê ji berê bihêztir bibe.

Nesû wê bihêz bibe û piştî wê nexweşî û mirin û xerabîya dêwçêkirî ji berê zêdetir li ser xelkê zal bibe.

49. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Cezayê gunehê wî kesî çî ye?

Ehûremezda got:

Divê mezdaperest wî girê bidin; destpêkê destên wî girê bidin; piştî kin-cên wî lê bêxin; piştî postê wî jêkin û serê wî bibirin û mirarê wî bavêjin ber balindeyên herî hov ên Spedmînû, bavêjin ber balindeyên mirîxwar, bavêjin ber qijikên reş û wiha bibêjin:

“Mêrikê ku li vir e, ji hemû hizir û gotin û kiryarên xwe yê ehrîmenî poşman bûye ...

50. Heke kiryarên ehrîmenî

51. Yê ku tirsê dixê nava dilan kî ye?

Yê ku bereket û zêdehiyê ji cîhanê distîne û nexweşî û mirinê tîne, kî ye?

52. Ya spîtman Zerdeşt!

Ew kes Eşmûxeke neşewen e ku di vê cîhana estûmend de bixwaze

¹ Xalîçe û kirasê erdê her du bi wateya şînahî û giyayan in.

² Bendzî fer:3

nepakiyan paqij bike, bêyî ku şewazên paqijkirina qirêjan li gor rêbaza mezdahînkirî bin.

53. Ya spîtman Zerdeşt!

Piştî wê, êdî asayîş û bereket û tendirustî û derman û zayîn û zêdehî û şînbûna genim û giyayan ji wan welat û zeviyan diçe.¹

54. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Wê kengî asayîş û bereket û tendirustî û derman û zayîn û zêdehî û şînbûna genim û giyayan ku ji wan welat û zeviyan çûye, vegere?

55-56. Ehûremezda got:

Asayîş û bereket û tendirustî û derman û zayîn û zêdehî û şînbûna genim û giyayan ku ji wan welat û zeviyan çûye, venagere, heya ku wî Eşmûxê neeşewen bikujin û li wir sê roj û sê rojan li ber agirê gur û bersemê, hewmê bigirin destê xwe û sirûşê pîroz niyaz bikin.²

57. Wê demê wê asayîş û bereket û tendirustî û derman û zayîn û zêdehî û şînbûna genim û giyayan ku ji wan welat û zeviyan çûye, vegere.

Fergerda Dehan

1. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya Ehûremezda! Ya spendtirîn mînû! Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Ez çawa dikarim li hember durûc Nesû ku qirêjiya miraran didin zindiyên, şer bikim?

Ez çawa dikarim li hember durûc Nesû ku ji miraran radibe û zindiyên qirêj dike, şer bikim?

2. Ehûremezda got:

Wan beşên Gehan ku³

3. Ew beşên Gehanê ku divê du caran bêne xwendin kîjan in?⁴

1 Bend 52 fer.13

2 Navê vê ayînê "Zinde Revan" e, yanê niyazkirina ku rewan û derûnê zindî dike û tîne halê çûna nava bihuştê.

3 Bend 46 fer.9

4 Di pêvajoya paqijkirinê de, deng û dest divê bi hev re alîkar bin. Niyazên ku nepak divê di dema paqijkirina xwe de bibêje, di fergerda pêşîn de hatin; em di vê fergerdê de rastî

4. Ehûremezda got:

Beşên Gehan ên ku divê du caran bêne xwendin û divê tu du caran bi dengê bilind bixwînî, ev in:

.....¹

5. Piştî ku te ev beşên Gehanê du caran xwendin, li te ferz e ku baja herî serkeftî û çaredêr ji ber xwe bixwînî:

"Ez ehrîmen ji vê malê, ji vî gundî, ji vî bajarî, ji vî welatî, ji laşê mêr ê bi mirar qirêjgirtî, ji laşê jina bi mirar qirêjgirtî, ji malxwê, ji dihxuda, ji bajarvan, ji serwer û ji hemû cîhana pak a ehûreyî diqewirînim ...

6. ... ez Nesû diqewirînim. Ez qirêjyên eşkere û veşartî ji vê malê ...²

7. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Ew beşên Gehanê ku divê sê caran bêne xwendin kîjan in?

8. Ehûremezda got:

Beşên Gehan ên ku divê sê caran bêne xwendin û divê tu sê caran bi dengê bilind bixwînî, ev in:

.....³

9. Piştî ku te ev beşên Gehanê sê caran xwendin, li te ferz e ku baja herî serkeftî û çaredêr ji ber xwe bixwînî:

"Ez Îndre, Sewrwe û Nang Heysye ji vê malê, ji vî gundî, ji vî bajarî, ji vî welatî, ji laşê mêr ê bi mirar qirêjgirtî, ji laşê jina bi mirar qirêjgirtî, ji malxwê, ji dihxuda, ji bajarvan, ji serwer û ji hemû cîhana pak a ehûreyî diqewirînim ...

10. ... Ez Twerwî û Zeyrîç ji vê malê⁴

11. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Ew beşên Gehanê ku divê çar caran bêne xwendin kîjan in?

niyazên ku divê du heya çar caran bêne xwendin, tên. Dema xwendina wan niyazan nayê zanîn. Em nizanin bê ka divê hevdem li gel niyazên di fergerda pêşîn de werin xwendin an divê di seranserê merasimê de bêne xwendin.

1 Y. 28m, bend 1. Y. 35, bend 2. Y. 35, bend 8. Y. 39, bend 4. Y. 41, bend 3. Y. 41, bend 5. Y. 43, bend 1. Y. 47, bend 1. Y. 51, bend 1. Y. 53, bend 1.

2 Domahîka hevokê weke benda 5an e.

3 Y. 27, bend 14 - Y. 33, bend 11 - Y. 35, bend 5 - Y. 53, bend

4 Domahîka hevokê weke benda 9an e.

12. Ehûremezda got:

Beşên Gehan ên ku divê çar caran bêne xwendin û divê tu çar caran bi dengê bilind bixwînî, ev in:

.....¹

13. Piştî ku te ev beşên Gehanê çar caran xwendin, li te ferz e ku baja herî serkeftî û çaredêr ji ber xwe bixwînî:

“Ez dêwê hêrsê yê albixwîn û Eketeşe ji vê malê, ji vî gundî, ji vî bajarî, ji vî welatî, ji laşê mêr ê bi mirar qirêjgirtî, ji laşê jina bi mirar qilêrgirtî, ji malxwê, ji dihxuda, ji bajarvan, ji serwer û ji hemû cîhana pak a ehûreyî diqewirînim ...

14. ... Ez dêwên Werine û Diyawate ji vê malê²

15. Ew beşên Gehanê ku divê du caran bêne xwendin ev in.

Ew beşên Gehanê ku divê sê caran bêne xwendin ev in.

Ew beşên Gehanê ku divê çar caran bêne xwendin ev in.

16. Gotinên ku ehrîmen têk dibin ev in.

Gotinên ku dêwê hêrsê yê albixwîn têk dişkênin ev in.

Gotinên ku Mezenderî binbir dikin ev in.

Gotinên ku hemû dêwan şepirze dikin ev in.

17. Ev in gotinên ku li dijî durûc Nesû bi kar tên; durûc Nesû ku ji peykerê miriyan êrişî laşê zindiyar dike; ku ji peykerê miriyan radibe û laşê zindiyar diherimîne.

18. Nexwe tu - ya Zerdeşt! - divê li beşa herî bêav û bêgiya ya erdê, li valatirîn û hişktirîn cihê erdê neh çalan bikolî; ji ber ku paqijî di jiyana vê cîhanê de, qenciya herî mezin e ji bo mirovan: Paqijîya ku xelk ji ola Mezda wergerin da ku xwe bi hizr û gotin û kiryara qenc paqij bikin.

19. Ya mêrikê eşewen!

Xwe paqij xwedî bike! Her kes di vê cîhana jêrîn de dikare ji xwe re paqijiyê bi dest bixe: xwe bi hizr û gotin û kiryara qenc paqij bike.

20.³

1 Y. 27, bend 14 - Y. 33, bend 11 - Y. 35, bend 5 - Y. 53, bend

2 Domahîka hevokê weke benda 13an e.

3 Bendên 19-21 fer.8

Fergerda Yazdehan

1. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya Ehûremezda! Ya spendtirîn mînû! Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Em çawa mal û agir û av û ajel û giya û mêrên eşewen û jinên eşewen û stêrk û hîv û roj û ronahiya bê dawî û hemû mexlûqên qenc ên Mezda paqij bikin?¹

2. Ehûremezda got:

Tu niyazên diayên taybetî paqijkirina qirêjîyan bixwîne, wê demê wê mal û agir û av û ajel û giya û mêrên eşewen û jinên eşewen û stêrk û hîv û roj û ronahiya bê dawî û hemû mexlûqên qenc ên Mezda paqij bibin.

3. Li te ferz e ku vê baja herî serkeftî û çaredêr ji ber xwe bixwînî.

Li te ferz e ku Ehwene Weyriye ... pênc caran bixwînî:

.....²

4. Dema ku te xwest malê paqij bikî, vê diayê bi dengekî bilind bixwîne:

.....³

Dema ku te xwest êgir paqij bikî, vê diayê bi dengekî bilind bixwîne:

.....⁴

5. Dema ku te xwest avê paqij bikî, vê diayê bi dengekî bilind bixwîne:

.....⁵

Dema ku te xwest axa malê paqij bikî, vê diayê bi dengekî bilind bixwîne:

.....⁶

6. Dema ku te xwest hêstiran paqij bikî, vê diayê bi dengekî bilind bixwîne:

.....⁷

Dema ku te xwest giyayan paqij bikî, vê diayê bi dengekî bilind bixwîne:

.....⁸

¹ Ev fergerd ji weke fergerda pêşîn, ji niyazên ku ji bo qewirandina Nesû tên xwendin, pêk tê.

² Bendên 19-20 fer. 8

³ Y. 49, bend 1

⁴ Y. 36, bend 1

⁵ Y. 38, bend 3

⁶ Y. 38, bend 1

⁷ Y. 35, bend 4

⁸ Y. 48, bend 6

7. Dema ku te xwest mêrê eşewen û jina eşewen paqij bikî, vê diayê bi dengêkî bilind bixwîne:

.....¹

8. Li te ferz e ku vê baja herî serkeftî û çaredêr ji ber xwe bixwînî.
Li te ferz e ku Ehwene Weyriye ... heşt caran bixwînî:

.....²

9. Ez hêrsê diqewirînim.
Ez Nesû diqewirînim.
Ez qirêjiya eşkere diqewirînim.
Ez qirêjiya veşartî diqewirînim.
Ez Xro diqewirînim.
Ez Xroyexnî diqewirînim.
Ez Boyezî diqewirînim.
Ez Boyîja diqewirînim.
Ez Kundî diqewirînim.
Ez Kundîze diqewirînim.
Ez Bûşaspê zer diqewirînim.
Ez Bûşaspê destdirêj diqewirînim.
Ez Moyezî diqewirînim.
Ez Kebest diqewirînim.
Ez wê periya ku ji ser agir û av û ax û ajel û giyayan ve tê xwarê, diqewirînim.
Ez wê dêwê nepakiyê ku ji ser li ser agir û av û ax û ajel û giyayan ve tê xwarê, diqewirînim.

10. Ya Ehrîmenê xerabkar!
Ez te ji agir û av û ax û ajel û giya û mêrikê eşewen û jina eşewen, ji stêrk û hîv û roj û şewketa bê destpêk û ji hemû mexlûqên Mezdayên qenc, diqewirînim.

11. Li te ferz e ku vê baja herî serkeftî û çaredêr ji ber xwe bixwînî.
Li te ferz e ku Ehwene Weyriye ... çar caran bixwînî:

.....³

¹ Y. 54, bend 1

² Bendên 19-20 fer. 8

³ Bendên 19-20 fer. 8

12. Hêrs bê qewirandin ...¹

13. Ya Ehrîmenê xerabkar!

Ji agir û av û ax û ajel û giya û mêrikê eşewen û jina eşewen, ji stêrk û hîv û roj û şewketa bê destpêk û ji hemû mexlûqên Mezdayên qenc, biqewirî.

14. Li te ferz e ku vê baja herî serkeftî û çaresêr ji ber xwe bixwînî.

Li te ferz e ku vê niyazê çar caran bixwînî:

.....²

15-16.³

17. Li te ferz e ku vê baja herî serkeftî û çaredêr ji ber xwe bixwînî.

Li te ferz e ku "Eryyemen Îşiyê" çar caran bixwînî:

.....⁴

18-19.⁵

20. Li te ferz e ku vê baja herî serkeftî û çaredêr ji ber xwe bixwînî.

Li te ferz e ku Ehwene Weyriye ... çar caran bixwînî:

.....⁶

Fergerda Diwazdehan

1. Her dema dê û bavê kesekî bimore, divê heya kengî -kur ji bo bav û keç ji bo dayikê- di Emepanê⁷ de be?

Heya kengî ji bo qenckar û heya kengî ji bo gunehkar?⁸

Ehûremezda got:

Ji bo qenckar sî rojan û ji bo gunehkar jî divê şêst rojan di Epemanê de be.

1 Hemû navên benda an bi rêz bi "bê qewirandin" dubare dibin.

2 Bendên 19-20 fer. 8

3 Bendên 9 û 10 ên vê ferê.

4 Y. 54, bend 1

5 Bendên 12 û 13 yên vê ferê.

6 Bendên 19-20 fer. 8

7 Di fergerdên pêşîn de qala paqijkirina nepakan bi awayekî giştî hate kirin û têkiliya wan bi xizmên mirî re tinebû, lê di vê fergerdê de tenê qala xizmên miriyan ên nêzîk tê kirin. Mijara vê fergerdê mayîna di Epemanê de ye.

8 Heya kengî kesê mirî di rewşa paqijî û pirozbûnê de be û heya kengî heke di rewşa Pişotenoyê de be?

2. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Ez çawa malê¹ paqij bikim?

Ez çawa dikarim careke din malê paqij bikim?

Ehûremezda got:

Sê caran laşê xwe bişo. Sê caran kincên xwe bişo. Sê caran Gehanê bixwîne. Niyazekê bibe cem agirê min. Bersema girêdayî pêşkêş bike û vexwarinekê li cem ava qenc niyaz bike.

Ya spîtman Zerdeşt!

Wê demê ew mal wê paqij bibe û av û agir û emşaspend werin wê malê.

3. Heke kur a keça kesekî bimire, divê heya kengî -bav ji bo kur û dayik ji bo keçê- di Epemanê de be?

Heya kengî ji bo qenckar û heya kengî ji bo gunehkar?

Ehûremezda²

4. Ya dadarê ...³

5. Heke xwişk an birayê kesekî bimire, divê heya kengî -bira ji bo bira û xwişk ji bo xwişkê- di Epemanê de be?

Heya kengî ji bo qenckar û heya kengî ji bo gunehkar?

Ehûremezda⁴

6. Ya dadarê ...⁵

7. Heke malxwê yan kevanî bimire, divê heya kengî di Epemanê de be?

Heya kengî ji bo qenckar û heya kengî ji bo gunehkar?

Ehûremezda got:

Ji bo qenckar şeş mehan û ji bo gunehkar salekê divê ew⁶ di Epemanê de be.

8. Ya dadarê ...⁷

9. Heke bapîr an dapîra kesekî bimire, divê heya kengî -neviyên kur ji bo

1 Mala ku dê û bavê malbatê tê de bûne.

2 Domahîka benda 1

3 Bend 2

4 Domahîka benda 1

5 Bend 2

6 Endamên malbatê.

7 Bend 2

bapîr û neviyên keç ji bo dapîrê- di Epemanê de be?
Heya kengî ji bo qenckar û heya kengî ji bo gunehkar?
Ehûremezda got:

Ji bo qenckar bîst û pênc roj û ji bo gunehkar pêncî rojan divê di Epemanê de be.

10. Ya dadarê ...¹

11. Heke neviyê yan neviya kesekî bimire, divê heya kengî -bapîr ji bo nevi û dapîr ji bo neviyê- di Epemanê de be?

Heya kengî ji bo qenckar û heya kengî ji bo gunehkar?
Ehûremezda²

12. Ya dadarê ...³

13. Heke mam an met an xal an xaltîka kesekî bimire, divê heya kengî -bira-za û xwarzayên kur ji bo mam û xal û biraza û xwarzayên keç ji bo met an xaltîkê- di Epemanê de be?

Heya kengî ji bo qenckar û heya kengî ji bo gunehkar?
Ehûremezda got:

Ji bo qenckar bîst roj û ji bo gunehkar çil rojan divê di Epemanê de be.

14. Ya dadarê ...⁴

15. Heke zarokêkî mam an met an xal an xaltîka kesekî bimire, divê heya kengî di Epemanê de be?

Heya kengî ji bo qenckar û heya kengî ji bo gunehkar?
Ehûremezda got:

Ji bo qenckar panzdeh roj û ji bo gunehkar sî rojan divê di Epemanê de be.

16. Ya dadarê ...⁵

17. Heke neviyek ji mam an met an xal an xaltîka kesekî bimire, divê heya kengî di Epemanê de be?

1 Bend 2

2 Domahîka benda 9

3 Bend 2

4 Bend 2

5 Bend 2

Heya kengî ji bo qenckar û hey a kengî ji bo gunehkar?

Ehûremezda got:

Ji bo qenckar deh roj û ji bo gunehkar bîst rojan divê di Epemanê de be.

18. Ya dadarê ...¹

19. Heke neviyek ji zarokên mam an met an xal an xaltîka kesekî bimire, divê hey a kengî di Epemanê de be?

Heya kengî ji bo qenckar û hey a kengî ji bo gunehkar?

Ehûremezda got:

Ji bo qenckar pênc roj û ji bo gunehkar deh rojan divê di Epemanê de be.

20. Ya dadarê ...²

21. Heke xerîbekî ku ne li ser ola rastiye be, bimire, wê çend spendmînûyan bi eşkere û veşartî biherimîne?

22-24.³

Fergerda Sêzdehan

Beşa Yekê

(a)

1. Ew mexlûqê qenc ê ku di nava mexlûqên spend mînû de ji nivê şevê hey a hilatina rojê, hezaran mexlûqên Ehrîmen dîkuje, kî ye?

2. Ehûremezda got:

Kûçikê jûjik û devzirav, kûçikê Venghapere⁴ ku mirovên devpîs Dovjeake⁵ bi nav dîkin.

Mexlûqê qenc ê ku di nava mexlûqên spend mînû de ji nivê şevê hey a hilatina rojê, hezaran mexlûqên Ehrîmen dîkuje, ev e.

1 Bend 2

2 Bend 2

3 Bendên 36-38 fer. 5

4 Ji nivê şevê hey a berbangê şer dîke. Ev yek amaje bi mitolojiyê ye ku tê de tirêjen rojê ji nivê şevê hey a berbangê dîteyisin da ku perdeya tarîtiyê bidirînin û ev yek dişibe pişt a jûjyan.

5 Navê jûjî ye amî ye û wateya pissiruşt dide.

3. Ya Zerdeşt!

Her kes ku jûjyekî devzirav, ango kûçik Wenghapere -ku xelkê devpîs jê re dibêjin Dovjeake- bikuje, derûn û rewana xwe heya neh nîşan dikuje û heke di jiyana xwe ya vê cîhanê de bi pêşkêşkirina niyazekê li cem Sirtûş cezayê xwe nekişîne, wê ti riyekê ji bo Çinewdpolê nebîne.

4. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek kûçikê jûjik û devzirav, kûçikê Venghapere ku mirovên devpîs Dovjeake bi nav dikin, bikuje, cezayê gunehê wî çi ye?

Hezar qamçiyên bi Aspehê-Aştra, hezar qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Beşa Yekê

(b)

5. Ew mexlûqê xerab ê di nava mexlûqên Ehrîmen de ku ji nivê şevê heya hilatina rojê, bi hezaran mexlûqên spend mînu dikuje, kî ye?

6. Ehûremezda got:

Dêwê ku Zeyrî Myengore¹ ku mirovên devpîs Zeyrî Myanke² bi nav dikin. Mexlûqê xerab ê ku di nava mexlûqên ehrîmen de ji nivê şevê heya hilatina rojê, bi hezaran mexlûqên spend mînu dikuje, ev e.

7. Ya Zerdeşt!

Her kes ku dêwa Zeyrî Myengore -ku mirovên devpîs Zeyrî Myanke bi nav dikin- bikuje, gunehên wî yên di hizr û gotin û kiryarê de bên bexşandin.

Beşa Diduyan

8. Her kes ku li kûçikê kerîyan, kûçikê malan an kûçikêkî havî³ yan kûçikêkî kedîkirî⁴ bide û bikuje, rewana wî wê dema çûna bo cîhana din, bi nalîneke bilindtir ji kalîna pezeke ku gurekî di daristaneke mezin de şevxwîn lêxistibe, bifire.⁵

9. ... wê di cîhana din de ti rewanek bi rewana wî ya ji laş cidabûyî re têkiliyê

1 Hin lêkolîner dibêjin ev peyv tê bi wateya "kûsî". Hin kes jî weke "mişk" wate dikin.

2 Ev yek naveke qenc e, dema ku bi vî navî gazî bikin, bêhêz dibe.

3 Wohû Nezge

4 Tajî?

5 Ji bihuştê.

çêneke û li hember qûtîn û êrişa dêwan, di hawara wî de neyên.
Kûçîkê nobedarê Çînodpolê wê li hember qûtîn û êrişa dêwan di hawara
wî de neyê.

10. Her dema ku kesek ewqasî li kûçîkê keriyekî bide ku bikeve û yan guh
û çengên wî bibire û diz an gurek xwe li kerî bide û pezekê bibe û kûçîk
nikaribe tişteki bike, wê demê ew divê tawana pêz bide û ji bo birîna ku li
kûçîk daye, cezayê gunehê birîndarkirina bi zanebûn lê rewaya ye.
11. Her dema ku kesek ewqasî li kûçîkê malekê bide ku bikeve û yan guh û
çengên wî bibire û diz an gurek xwe li malê bide û tişteki (yan pezekê)
bibe û kûçîk nikaribe tişteki bike, wê demê ew divê tawana wî tiştî (yan
wê pêzê) bide û ji bo birîna ku li kûçîk daye, cezayê gunehê birîndarkiri-
na bi zanebûn lê rewaya ye.
12. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Her dema ku kesek ewqasî li kûçîkî bide ku ji hişê xwe here û can bide,
cezayê gunehê wî çi ye?
Ehûremeza got:
Heştсед qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heştсед qamçiyên bi Serewşow-Çe-
rene.
13. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Her dema ku kesek ewqasî li kûçîkî bide ...¹
14. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Her dema ku kesek ewqasî li kûçîkî bide ...²
15. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Her dema ku kesek ewqasî li tûleyê kûçîkî bide ...³
16. Ev ceza,⁴ cezayê kuştina kûçîk Cejo, kûçîk Veyjo, reşguh, kûçîk Oropiyê
didantûj û roviyê tundrev⁵ e.
Ev ceza, cezayê kuştina hemû kûçîkan, ji bilî sekavan (kûçîkê avê) e.⁶

1 Benda 12 bi hejmara heftсед li dewsa heştсед.

2 Benda 12 bi hejmara şeşсед li dewsa heftсед.

3 Benda 12 bi hejmara pêncсед li dewsa heştсед.

4 Pêncсед qamçî.

5 Rovî girêdarî xulqeta qenc e, ji ber ku bi dêwê Khava re şer dike.

6 Cezayê kûştina kûçîkê avê geleki zêde ye.

Beşa Sisêyan

17. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kûçikê ku divê mirov jê re bibêje kûçikê kerîyan kîjan e?
Ehûremezda got:
Ew kûçik e ku heya Yûcîsêtiyekê li dora kerî digere û li hember gur û dizan diparêze.
18. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kûçikê ku divê mirov jê re bibêje kûçikê malê kîjan e?
Ehûremezda got:
Ew kûçik e ku heya Haserekê li dora kerî digere û li hember gur û dizan diparêze.
19. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kûçikê ku divê mirov jê re bibêje kûçikê havî kîjan e?
Ehûremezda got:
Ew kûçik e ku ti taybetiyeke kûçikên din pê re tine û tenê li pey zikê xwe ye.¹

Beşa Çaran

20. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke kesek xwarina pîs bide kûçikê kerî, gunehê wî çiqas e?
Ehûremezda got:
Gunehê wî bi qasî gunehê kesekî ye ku xwarekê pîs bide serwerê malbateke² herî mezin.
21. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke kesek xwarina pîs bide kûçikê malê, gunehê wî çiqas e?
Ehûremezda got:
Gunehê wî bi qasî gunehê kesekî ye ku xwarekê pîs bide serwerê malbateke normal.
22. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke kesek xwarina pîs bide kûçikekî havî, gunehê wî çiqas e?
Ehûremezda got:

1 Ew nikare karên ku kûçikê şivan û kûçikê malê dikin, bike, lê Xrefsteran û heywanên ziyandêr digire û li Nesû dide.

2 Ku hatibin mêvankirin.

Gunehê wî bi qasî gunehê kesekî ye ku atirbanekî eşewen ku hatibe mala wî û xwarekê bide pîs bide wî.¹

23. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek xwarina pîs bide tûleyê kesekî, gunehê wî çiqas e?

Ehûremezda got:

Gunehê wî bi qasî gunehê kesekî ye ku xwarekê pîs dabe nûciwanekî eşewenzade yê panzdeh salî.²

24. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek xwarina pîs bide kûçikekî keriyar, gunehê wî çiqas e?

Ehûremezda got:

Kiryara wî weke kiryara Pişoteno ne û cezayê gunehê wan dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

25. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek xwarina pîs bide kûçikekî malan, gunehê wî çiqas e?

Ehûremezda got:

Cezayê gunehê wan nod qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nod qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

26. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek xwarina pîs bide kûçikekî havî, gunehê wî çiqas e?

Ehûremezda got:

Cezayê gunehê wan heftê qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heftê qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

27. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek xwarina pîs bide tûleyekî kûçikan, gunehê wî çiqas e?

Ehûremezda got:

Cezayê gunehê wan pêncî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, pêncî qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

28. Di nava mexlûqên spend mînû de, ev kûçik e ku heke xwarinê nedinê

û her tim mijûlî parastina wan tiştan be ku ti fêdeyek nagihêje wî, ji he-

¹ Ji ber ku ti cih û sitargeheke kûçikê havî tine, lewma bi serwerê malbatê re nehatiye hevrûkirin.

² Reng e li vir mebest ew nûciwan be ku gihîstibe temenê 15 saliyê û ayîna "Nû-Zûd" (girêdana kuştîyê û tevlibûna nava mezdaperestan) jê re hatibe lidarxistin. Tûle ji di 4 mehiya xwe de dikeve xizmeta ol Mezda.

mûyan zûtir pîr dibe.

Nexwe şîr û don û goşt bidinê ku xwarinên wî yên baş in.¹

Beşa Pêncan

29. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke di mala mezdaperestekî de, kûçikêkî har an kûçikêkî nehs² hebe, divê mezdaperest çi bikin?

30. Ehûremezda got:

Divê çembereke darîn bi stûriya eştiyekê³ -ji dara hişk- yan bi stûriya du eştiyan -ji dara nerm- bavêjin stuyê wî û ji her du aliyên bi bi cihekî ve girê bidin.

31. ... heke wisa nekin û kûçikê har an kûçikê nehs, pezek an mirovekî bigire yan birîndar bike, cezayê gunehê xwînretina bi zanebûn li ser wî kûçikî rewa ye.⁴

32. Heke kûçikê pezek an mirovekî bigire yan birîndar bike, cara yekem divê guhê wî yê rastê bibirin û cara duyem jî guhê wî yê çepê ...

33. ... cara sêyem piyê wî yê rastê⁵ û cara çarem piyê wî yê çepê ...

34. ... û cara pêncem dêla wî.

Nexwe divê kûçikên wisa ji du aliyên ve bi çembera ku davêjin stuyê wî, bi cihekî ve girê bidin. Heke wisa nekin...⁶

35. Ya dadarê cîhana estûmend, ya eşewen!

Heke di mala mezdaperestekî de, kûçikêkî har hebe, divê mezdaperest çi bikin?

Ehûremezda got:

Divê lê miqat bin û tedawî bikin; çawa ku oldaran tedawî dikin.

1 Dema ku kesek xwarinê dixwe, divê sê pariyên wê bavêje aliyekî û bide kûçikan ... ji ber ku di nava belengazan de kûçik ji hemûyan belengaztir e.

2 Kûçikê ku ji nişkan ve û bêyî ku bike ewteewt mirovan digire.

3 Di nivîsê de "aşti" hatiye û mezinahiya wê nayê zanîn û hin kes jî dibêjin "îştî" dirust e û bi qasî acûreke ye.

4 Ji ber ku ti cidahiyeke bingehîn di nava mirov û heywanan de nîne, lewma divê heywan jî li hember gunehê xwe bi berpîrsiyarî derkeve.

5 Tenê beşek ji goştê piyê wî dibirin.

6 Bend 31

36. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke wan ji bo tedawiya kûçik hewl da û negihîştin encamê, divê çi bîkin?
37. Ehûremezda got:
Divê ew ...¹
38. Heke wisa nekin û kûçikê har têkeve kendal an bîr û çem an coyekî û birîndar bibe û piştire bimire, ew ê bibin Pişoteno.

Beşa Şeşan

39. Ya spîtman Zerdeşt!
Min -Ehûremezda- ew xwediye kinc û pêpoşe bi laş ve, nobedarê şevê û didantûj afirand. Ew hatiye çêkirin da ku xwarekê xwe ji mirovan bistîne û mal û tiştên wan biparêze.
Min -Ehûremezda- kûçik bi laşekî bihêz û hişekî zêde ji bo şerê bi bedkaran re û nobedariya ji mal û tiştên te afirand.
40. Her kesê ku bi banga wî şiyar bibe, ne diz û ne jî gur, nikarin têkevin mala wî.
Gur wê bi birîndarî ji mala wî bê qewirandin.

Beşa Heftan

41. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kîjan ji du celebên guran -gurê ji kûçikê nêr û gura mê yan gurê ji kûçika mê û gurê nêr- zêdetir karên xerab dikin û divê bêne kuştin?
Ehûremezda got:
Yê ku ji kûçikê nêr û gura mê ye, zêdetir pîsiyan dikin û yê ku ji gurê nêr û kûçika mê ye, divê bê kuştin.
42. Kûçikên wiha ku ji kûçikên nêr û gurên mê ne, ziyanan digihînin kûçikên malan, kûçikên havî û kûçikê kedîkirî û kerîyan têk dibin. Kûçikên wiha ji kûçikên din xwînrijtir û ziyانبartir û wêrankertir in.²
43. Gurên wiha ku ji kûçikên nêr û gurên mê ne, ziyanan digihînin kûçikên

¹ Bend 30

² Di vê bendê de "kûçik" tê bikaranîn û di benda pêşîn de jî "gur" hatiye bikaranîn û ev yek tevliheviyekê nişan dide.

malan, kûçikên havî û kûçikê kedîkirî û keriyên têk dibin. Kûçikên wiha ji kûçikên din xwînrijtir û ziyantartir û wêrankertir in.

Beşa Heştan

44. Her kûçikek xwedî heşt celeb xûy û siriştên mirovî ye: Sirişta aturban, ertîştar, cotkar, stranbêjê aware, diz, heywanê hov, rûspî û zarok.

45. Wek atirbanan hûrxwarê xelkê ye.

Wek atirbanan spasdar e.

Wek atirbanan bi hêsanî kêfxweş dibe.

Wek atirbanan tenê pariyek nan dixwazin.

Wek ertîştaran pêşeng e.

Wek ertîştaran ji bo nobedariya çarpêyên herî baş, şer dike.

Wek ertîştaran yekemîn kes e ku ji malê derdikeve.

46. Weke cotkaran şiyar û kêmxew e.

Weke cotkaran yekemîn kes e ku ji malê derikeve.

Weke cotkaran kesê herî dawîn e ku vedigere malê.

Weke stranbêjên aware stranan dibêje.

Weke stranbêjên aware mêvanê nevexwendî ye.

Weke stranbêjên aware hejar e.

Weke stranbêjên aware belengaz e.

47. Weke dizan ji tarîtiyê hez dike.

Weke dizan di tarîtiyê de digere.

Weke dizan bê tirs xwarinê dixwe.

Weke dizan parêzvanekî bêsoz e.¹

Weke heywanên hov ji tarîtiyê hez dike.

Weke heywanên hov di tarîtiyê de digere.

Weke heywanên hov bê tirs xwarinê dixwe.

Weke heywanên hov parêzvanekî bêsoz e.

48. Weke rûspiyan stranan dibêje.

Weke rûspiyan mêvanê nevexwendî ye.

Weke rûspiyan li serê riyên digere.

Weke rûspiyan hejar e.

Weke rûspiyan belengaz e.

¹ Dema ku soz dide kesekî, li ser sozê xwe namîne.

Weke zarokan pir radizê.
Weke zarokan direve.
Weke zarokan zimandirêj e.
Weke zarokan çarlepîkan dimeşe.

Beşa Nehan

49. Heke ew her du kûçikên min -kûçikê kerî û kûçikê malê- riya di ber mala her yek ji xelkê min ê eşewen re derbas bibe, ti carî nabe bêne qewirandin; ji ber ku ti maleke ehûreçêkirî li ser rûyê erdê, bêyî wan -kûçikê kerî û kûçikê malê- mayinde nabe¹

Beşa Dehan

50. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke kûçikek bi mêjiyên hestiyêke têkçûyî û tovê hişkûyî² bimore, derûn û rewana wî bi ku de diçe?

51. Ehûremezda got:
Ya spîtman Zerdeşt!
Rewana wî wê here çavkaniya avan û li wir her hezar kûçikên nêr û her hezar kûçikên mê, du kûçikên avê -yekî nêr û yeke mê- çêdibin.³

52. Ya spîtman Zerdeşt!
Heke kesek kûçikekî avê bikuje, wê hişkesaliyêke wisa çêbe ku hemû çêregeh hişk bibin û piştî asayîş û zayîn û tendirustî û derman û bereket û zêdehî û şînbûn û mezinbûna genim û giya, ji wî welatî û wan zeviyan here.

53. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Wê kengî asayîş û zayîn û tendirustî û derman û bereket û zêdehî û şînbûn û mezinbûna genim û giyayan vegere wan welat û zeviyan.

54-55. Ehûremezda got:
Asayîş û zayîn û tendirustî û derman û bereket û zêdehî û şînbûn û mezinbûna genim û giyayan cardin venagere wan welat û zeviyan; heya ku kujerê wî kûçikê avê bikujin û sê şev û sê rojan li ber agirê gur û bersemê

¹ Heke kûçik nebûya, ti ajelek li ser rûyê erdê nedima.

² Mêjiyê hestiyên reha jiyane ye û tovê mêran ji wê tê.

³ Yanê kûçikê avê hêjayî hezar kûçikên din e. Fêmkirina vê yekê ji bo bendên din pêwîst e.

destgirêdayî, hewmê bigirin destê xwe û rewana paqij a wî kûçikî niyaz bikin.¹

56. Nexwe wê demê wê asayîş û zayîn û tendirustî û derman û bereket û zêdehî û şînbûn û mezinbûna genim û giyayan vegere wan welat û zevîyan.²

Fergerda Çardehan

1. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya Ehûremezda! Ya spendê herî mînu! Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke kesek ewqasî li kûçikekî avê bide -kûçikê ku ji hezar kûçikên nêr û hezar kûçikên mê hatiye çêkirin- ku can ji laşê wî cida bibe, cezayê gunehê wî çi ye?³

2. Ehûremezda got:

Divê deh hezar qamçiyên bi Aspehê-Aştra, qamçiyên bi Serewşow-Çerene li kujer bidin. Ew divê bi awayê eşewenane û baş deh hezar top êzingê hişk û ziwa û paqij weke tawanê xwe, pêşkêşî rewana kûçikê avê û Agirê Ehûremezda bike.⁴

3. Ew divê bi awayê eşewenane û baş deh hezar top êzingê hişk û ziwa û paqij ji darê Orwasnî yan Wohû-Geven yan Wohû-Kiritî yan Heza-Ney-peta yan her giyayeke din a bêhnxweş weke tawanê xwe, pêşkêşî rewana kûçikê avê û Agirê Ehûremezda bike.

4. Ew divê bi awayê eşewenane û baş deh hezar top bersemê taybetî ayînan pêşkêş bike.

Ew divê deh hezar zewr bi hewm û şîrê paqij bi delalî amade bike û baş kontrol bike (ku eşewenê ku ew paqij kiriye, baş paqij kiribe) û weke tawanê xwe, pêşkêşî rewana kûçikê avê û Agirê Ehûremezda bike.

1 Bend 55-56 fer. 9

2 Bendên 53-57 fer. 9

3 Ev fergerd domahîka bendên dawîn ên fergerdê pêşîn e û çawaniya cezakerina kujerên kûçikên avê dibêje. Kûçikê avê kûçikê herî paqij e û navbeynkarê Xwedê û kûçikan e, lewma cezayê kuştina wan ji divê taybet be.

4 Divê wî êzingî bavêje agirê Behram ku bingeha hemû agiran e. Birina tiştên ku bêhna wan pîs e, ber bi agirgehan ve ne rewaya ye.

5. Ew divê deh hezar marên ku li ser zik dixijikin, bikuje.
 Ew divê deh hezar marên kûçikkî,¹ bikuje.
 Ew divê deh hezar kûsiyan bikuje.
 Ew divê deh hezar beqên ku li ser bejiyê dijîn, bikuje.
 Ew divê deh hezar mûristangan bikuje.
 Ew divê deh hezar mûristangên ku li mirov didin, bikuje.
6. Ew divê deh hezar kurmên xweliyê bikuje.
 Ew divê deh hezar mêşên gemar bikuje.
 Ew divê deh hezar çalên nepak bitemisîne.²
 Ew divê bi awayê eşewenane û baş çardeh amûrên êgir weke tawanê xwe, ji bo rewana kûçikê avê bide eşewenan. Ew amûr ev in:
7. Du caran sûtemeniya taybetî êgir³, gêzî, embûr, perikê êgir⁴ ê ne pehn ne jî zirav, bivireke tûj bi destikê sertûj û tevireke tûj bi destikê tûj ku mezda-perest bikarin pê wan ji bo agirê Ehûremezda êzangan bişkênin.
8. Ew divê bi awayê eşewenane û baş destek amûrên ayîna niyazkirinê ku oldar bi kar tînin, weke tawan ji bo rewana kûçikê avê, bidin mêtên eşewen. Ev amûr ev in:
 Eştra⁵, şîrdan, penam, Xrefstrexen, Serewşo-Çerene, Avend Miyezd, camên şîreya giyayan, camên hewmê, bersem û hawenek ji bo kutana giyayê hewmê.
9. Ew divê bi awayê eşewenane û baş destek çek ku leşker bi kar tînin, weke tawan ji bo rewana kûçikê avê, bidin mêtên eşewen. Ev amûr ev in:
 Destpêkê zobîn, duyem xencer, sêyem gurz, çarem kevan, pêncem tîrdanek û sî tîrên bi devên tûj, şeşem kevkanîyek bi bendê milan û sî kevîrên kevkanîyan, heftem zirh, heştem zirhê gerdenpoş, nehem penam, dehem kum, yazdehem kemerbend û dozdehem cotek goreyên bilind.
10. Ew divê bi awayê eşewenane û baş destek amûrên ku cotkar bi kar tînin, weke tawan ji bo rewana kûçikê avê, bidin mêtên eşewen. Ew amûr ev in:
 Gahesin an kotanê ga yan hespan û hesinê ku dikeve stuyê heywan,

1 Marên ku serê xwe bilind dikin û li ser beşa dawîn a laşê xwe radiwestin. Hin kes wî heywanî bi van şîroveyan weke "pişik" dizanin.

2 Mirovên ku mirovên nepak tê de têne şûstin.

3 Mebest du car êzing û du car bixur e ku davêjin ser daran da ku di êgir de bişewite.

4 Tiştê ku bi wê bê didin êgir û gur dikin.

5 Camên ku şîreya hewmê yan oroweranê dixine nava wan.

qamçî û gevaze¹, hewenê kevir, destê bihêz ji bo hêrana gênim ...

11. ... bêrek ji bo kolan û çandinê, bêrika zîvîn û bêrika zêrîn.
Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Çiqas zîv?
Ehûremezda got:
Bi qasî bihayê nirekî.
Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Çiqas zêr?
Ehûremezda got:
Bi qasî bihayê hêştirekê.
12. Ew divê bi awayê eşewenane û baş, cêwekî avê weke tawanê ji bo rewanê kûçikê avê, ji bo cotkarekî eşewen amade bike.
Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Cêwekî bi çiqasî?
Ehûremezda got:
Bi qasî kûrahî û firehiya û berahiya kûçikekî.²
13. Ew divê bi awayê eşewenane û baş, erdekî bi xêr weke tawanê ji bo rewanê kûçikê avê, ji bo eşewenan amade bike.
Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Erdekî bi çiqasî?
Ehûremezda got:
Bi qasekî ku mirov bikare wî bi du cêwan - ku qal hate kirin - av bide.
14. Ew divê bi awayê eşewenane û baş, xaniyekî bi tewleyeke bi dirêjahiya neh haser³ û neh nimete⁴ weke tawanê ji bo rewanê kûçikê avê, ji bo eşewenan amade bike.
Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Xaniyekî bi çiqasî mezin?
Ehûremezda got:
Bi qasî ku li fêza wê dozdeh, li nava wê neh û li binê wê şeş rêç hebin.
Ew divê bi awayê eşewenane û baş, nivînên qenc bi binrax û serax û balgiyan weke tawanê ji bo rewanê kûçikê avê, pêşkêşî mêrên eşewen bike.

1 Darê gavaniyê.

2 Tê texmînkirin ku ji her alî ve bi qasî gavekê be.

3 Binkeyeke pîvanê ye.

4 Wateya vê peyvê nayê zanîn.

15. Ew divê bi awayê eşewenane û baş, keçeke bakire ya kesekî nebîna weke tawanê ji bo rewanê kûçikê avê, bide mêrekî eşewen.
Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Keçeke çawa?
Ehûremezda got:
Xwîşk an keçeke wî ya ciwan ku ji temenê panzdeh salan derbas bûbe û guhar di guhê wan de hebin.
16. Ew divê bi awayê eşewenane û baş, çardeh ser ajelên piçûk weke tawanê ji bo rewanê kûçikê avê, bide mêrikê eşewen.
Ew divê çardeh tûleyên kûçikan mezin bike û çardeh piran li ser avên herikbar çêke.
17. Ew divê hejdeh tewleyên xerabbûyî çêke û hejdeh kûçikên qirêjgirtî û mûqirêj û lisipiyanketî û kêçgirtî paqij bike û derman bike.
Ew divê hejdeh mêrên eşewen bi goşt û nan û hewra û şerabê têr bike.
18. Ceza û tawanê ku divê bikişîne ev e, da ku xwe ji guneh û nepakiyan paqij bike.
Heke ew vî tawan û cezayî bipejirîne, wê here nava cîhana eşewenan; lê heke bipejirîne, wê here cîhana dirwendan û di nava tarîtiya heta hetayê de bimîne.¹

Fergerda Pazdehan

Beşa Yekê

1. Hejmara gunehên ku heke mirov bikin û wê Pişento bibin û ji poşmanî û dayîna cezayê wan rizgar nebin, çend e?²
2. Ehûremezda got:
Ya Zerdeştê pak!
Hejmara wan gunehan pênc e:
Yekem, kesê ku ol û ayîna xerîb û nedirust bi agahî û zanebûna ji vê gunehî, hînî eşewenekî bike.
Ev gunehê e ku wî dike pişoteno.

¹ Fer. 5, bend 62

² Di fergerdên pêşîn de çawa ku hate dîtin, cezayê Pişento dused qamçî ye, lê di vê beşê de Pişento bi wateya mirina erzan e û kesê ku gunehê wî nayê bexşandin.

3. Duyem, kesê ku hestiyekî gelekî hişk an xwarekeke pir sor bide kûçikê kerî yan kûçikêkî malan.
4. Heke ew hestî di nava didanên kûçik de bimîne yan di qirika wî de bimîne yan ew xwarekê sor wisa devê wî bişewitîne ku dev û zimanê wî bişewitîne û bimire, ev gunehê e ku kesê wî hestî yan xwarek dide, piştêno dike.¹
5. Sêyem, kesê ku li kûçikeke mê (dêl) ya avis bide an bi rev û dengê bilind an lêdana destan bitirsîne.²
6. Heke dêlek têkeve çal an bîr an kendal an çem an cewekî û birîneke mayinde lê çêbe û bimire, ev gunehê e ku kesê ku lêdixê yan ditirsîne, piştêno dike.
7. Çarem, kesê ku bi jina di nava kincan de re tevliheviyê bike. Ev gunehê e ku wî mêrî piştêno dike.³
8. Pêncem, mêrê ku bi jineke ku livîna zarokê di malzaroka xwe de his dike re, tevliheviyê dike.
Heke ziyaneke mayinde li wê jinê bikeve û bimire, ev gunehê e ku wî mêrî piştêno dike.⁴

Beşa Diduyan

9. Heke mêrek bi keçeke ciwan an jineke ciwan re -çi mêrê wê hebe çi natêkiliya cinsî çêke û ew jin an keç ji wî ducanî bibe, nabe ku ji şerma xelkê bi av û giya zaroka xwe jiber bike.
10. Heke ew keç an jina ciwan ji şerma xelkê bi av û giya zaroka xwe jiber bike, gunehê dikeve stuyê wê.⁵
11. Heke mêrek bi keçeke ciwan an jineke ciwan re - çi mêrê wê hebe çi natêkiliya cinsî çêke û ew jin an keç ji wî ducanî bibe, nabe ku ji şerma xelkê zaroka xwe jiber bike.

1 Kesê ku vî gunehî, layîqî mirina erzan e.

2 Her wiha bi kutana piyên xwe li erdê.

3 Fer. 16, bend 14

4 Dema ku jinik ducanî be û çar meh û deh roj di ser çêbûna zarok re derbas bûbe.

5 Ev gunehê li ser gunehan e.

12. Heke ew jin ji şerma xelkê zaroka di malzaroka xwe de jiber bike, gunehê kuştina zarokê li stuyê wê û bavê wê ye û gunehê kuştina bi zanebûn li stuyê her duyan e.

13. Heke mêrek bi jineke ...¹ ji wî ducanî bibe û bibêje: "Te ez ducanî kirime."
Û mêrik bibêje: "Li pîrejinekê bigere ku zaroka te jiber bike."

14. ... û jinik here cem pîrejîne û jê bixwaze ku zarokê jiber bike û pîrejin Binge yan Şeêt yan Xnane yan Frespate yan dermanên din ku zarokan jiber dikin, bide wê û mêrik bibêje: "Zaroka xwe jiber bike." Û zaroka xwe jiber bike, gunehê vî karî bi yeksanî li stuyê her sêyan e: Mêrik, jinik û pîrejin.

Beşa Sisêyan

15. Heke mêrek bi keçeke ...² ji wî ducanî bibe, divê heya dema ku zarok were dinyayê, li wê jinê xwedî derkeve.

16. Heke ew mêr bi awayê ku tê çavkirin, li wê jinê xwedî dernekeve û ziyaneke bigihêje zarokê, ji ber ku xwedîderneketina baş ji zarokê, gunehê kuştina zarokê dikeve stuyê wî.

17. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke dema welidîna wê jinikê were û li serê rêyekê biwelide, divê kîjan mezdaperest lê xwedî derkeve?

18. Ehûremezda got:

.....³

19. Heke ew li jinikê xwedî dernekeve ...⁴
Ev erka her mêrekî eşewen e ku li her mêzayekê -çi dupê û çi çarpê- xwedî derkeve.

20. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke dema teliqîna dêleke avis were û li serê rêyekê biteliqe, divê kîjan mezdaperest lê xwedî derkeve?

1 Domahîka vê hevokê weke benda gan e.

2 Domahîka vê hevokê weke benda gan e.

3 Bend 15

4 Ev hevok hema wiha nivco ye.

21. Ehûremezda got:

Her kesê ku mala wî nêzî dêlê ye, divê hemû karên pêwist ji bo xwedîderketina li wê bike û heya jidayikbûna tûleyan û mezinbûna wan, wan xwedî bike.

22. Heke ew mêr bi awayê ku tê çavlîrêkirin, li wê dêlê xwedî dernekeve û ziyaneke bigihêje tûleyan, ji ber xwedîderneketina baş li tûleyan, gunehê kuştina zarokê dikeve stuyê wî.

23. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke dema teliqîna dêleke avis were û li hêştirxaneyekê biteliqe, divê kîjan mezdaperest lê xwedî derkeve?

24. Ehûremezda got:

Kesê ku hêştirxane çêkiriye yan kesê ku niha xwediyê wê hêştirxaneyê ye, divê her tiştê ku ...¹

25. Heke ew ...²

26. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke ...³

27. Ehûremezda got:

Kesê ku axurê hespan ...⁴

28. Heke ew ...⁵

29. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke ...⁶

30. Ehûremezda got:

Kesê ku axurê çêlekan ...⁷

1 Domahîka hevokê weke benda 21ê ye.

2 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

3 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

4 Domahîka hevokê weke benda 24an e.

5 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

6 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

7 Domahîka hevokê weke benda 24an e.

31. Heke ew ...¹
32. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke ...²
33. Ehûremezda got:
Kesê ku goma pêz ...³
34. Heke ew ...⁴
35. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke ...⁵
36. Ehûremezda got:
Kesê ku dîwar kişandiye ...⁶
37. Heke ew ...⁷
38. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke ...⁸
39. Ehûremezda got:
Kesê ku xendeq kolaye ...⁹
40. Heke ew ...¹⁰
41. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke ...¹¹
42. Ehûremezda got:

1 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

2 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

3 Domahîka hevokê weke benda 24an e.

4 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

5 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

6 Domahîka hevokê weke benda 24an e.

7 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

8 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

9 Domahîka hevokê weke benda 24an e.

10 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

11 Domahîka hevokê weke benda 22yan e.

Kesê ku çayîr an çêregeh an zevî çandiye ...¹

43. Ew kes divê bi dilovanî û xêrxwazî kûçikê dayîne ser şax û pelên daran û li cihekî rast dayîne da ku hêmin bibe.
Ew kes divê dêlikê xwedî bike heya dema ku tûleyên wê bikarin jiyana xwe bikin û xwe biparêzin.
44. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kûçik wê kengî bikarin jiyana xwe bikin û xwe biparêzin?
45. Ehûremezda got:
Dema ku bikarin li dora çardeh malan birevin,² mirov dikare wan di halê xwe de bihêle; çî zivistan be çî havîn.
Tûleyên kûçikan heya şeş mehan û zarokên mirovan heya heft salan divê bêne xwedîkirin.
Azer -kurê Ehûremezda- çawa ku li jinekê xwedî derdikeve, li dêleke avis jî xwedî derdikeve.

Beşa Çaran

- Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Heke mezdaperest bixwazin dêlekê ji bo aviskirinê bibin da ku tûleyeke bihêztir bîne, divê çî bikin?
47. Divê çalekê di nîveka axurê pêz de çêkin: Di erdê hişk de bi kûrahiya heya çokan û di erdê nerm de jî bi kûrahiya heya navikê.
48. Piştê dêlikê ji zarokan û ji Agir -kurê Ehûremezda- dûr bikin³ û lê bipên heya ku kûçikekê nêr ji cihekî were û nêzîkî wê bibe. Piştê bihêlin bila kûçikekî din jî were û bila kûçikê sêyem jî were û nêzîkî wê bibe û her yek jî wan kûçikan ji hevdu cida bikin ji bo baz nedin ser hevdu.
49. Dêlika ku wiha sê kûçikên nêr lê nêzîk bibin, avis dibe û şîr dikeve guhanên wê û tûleyek ji sê kûçikên nêr tîne.
50. Heke kesek li dêlekê bide -dêlika ku sê kûçikên nêr lê nêzîk bûbin, avis bûbe û şîr ketibe guhanên wê û tûleyek ji sê kûçikên nêr anîbe- cezayê

¹ Domahîka hevokê weke benda 24an e.

² Belkî bi qasî Yûcistiyekê.

³ Ji bo ku zarokan negire.

gunehê wî çi ye?

51. Ehûremezda got:

Heftsed qamçiyên bi Aspehê-Aştra, heftsed qamçiyên bi Serewşow-Çerene.¹

Fergerda Şazdehan

Beşa Yekê

1. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke di mala mezdaperestan de jinek hebe ku xwîna mehê ya ededî jê diçe, divê mezdaperest çi bikin?

2. Ehûremezda got:

Divê wê ji her awayê gul û giyayan paqij bikin² û li her cihê ku lê ma, xweliya ziwa li erdê birijînin û jê re ciheke bilind çêkin³ ku bi qasî nîv an sêyek an çaryek an pêncyekê bilindahiya avahiyê, ji malê bilindtir be da ku li êgir nekeve.

3. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Çiqasî dûrî êgir?

Çiqasî dûrî avê?

Çiqasî dûrî desteyên bersemê yên taybetî ayînê?

Çiqasî dûrî mirovên eşewen?

4. Ehûremezda got:

Panzdeh gavan dûrî êgir.

Panzdeh gavan dûrî avê.

Panzdeh gavan dûrî desteyên bersemê yên taybetî ayînê.

Sê gavan dûrî mirovên eşewen.

5. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kesê ku ji bo jinên di nava kincan de xwarekê dibe, divê çiqasî dûrî wê bisekine?

6. Ehûremezda got:

1 Hin lêkolîner li ser wateya sê bendên dawiyê ketine gumanan.

2 Da ku di rê de li êzîngan nekeve û neherimîne.

3 Da ku li erdê nekeve û erdê neherimîne.

Kesê ku ji bo jinên di nava kincan de xwarekê dibe, divê sê gavan dûrî wê bisekine.

Divê di feraxên çawa de jê re xwarekê bibin? Divê di feraxên çawa de jê re nê bibin?

Di feraxên birincî yan surbî an her hesineke din a kêmbiha de.¹

7. Divê jê re çiqas nan bibin?

Divê bi qasî du dînanan nan û bi qasî dînarekê şîrba² da ku hêz negire.³

Heke zarokek lê ketibe, divê destpêkê destên xwe û piştî jî laşê zarokê bişon.

8. Heke jinika di nava kincan de piştî sê rojan, dîsa xwînê bibîne, divê heya dawiya roja çarem di wî cihê çêkirî de bimîne.

Heke jinika di nava kincan de piştî çar rojan, dîsa xwînê bibîne, divê heya dawiya roja pêncem di wî cihê çêkirî de bimîne.

9-10. Heke jinika di nava kincan de ...⁴

11. Heke jinika di nava kincan de piştî neh rojan, dîsa xwînê bibîne, ev karek e ku dêwan ji bo niyazkirina wan kirine û fêla dêwan e.

Beşa Diduyan

Mezdaperest rê ji her awayê gul û giyayan paqij bikin.

12. Divê sê çalan li ser erdê bikolin û li ser her du çalan jina di nava kincan de bi gûmîzê û li ser çala sêyem bi avê bişon.

Ew divê Xrefsteran bi vê hejmarê bikujin: Heke havîn be dused mûristangan û heke zivistan be dused Xrefstean ji celebên din ku Ehrîmen ew çêkirine.

Beşa Sisêyan

13. Heke mezdaperestek xwîna jineke di nava kincan qut bike, cezayê gunehê wî çi ye?

1 Feraxên herî û sufal paqij nabin.

2 Birinceşîr. Şîr û birinc.

3 Hin lêkolîner bihayê dînarekê bi qasî çar tolayan û her tolayekê jî bi qasî giraniya 105 heya 180 lib genim dizanin.

4 Domahîka hevokê weke benda 8an e, tenê hejmarên wan cida ne û yeko yeko zêde dibin.

Ehûremezda got:

Kiryara wî kiryara Pişoteno ye û cezayê gunehê wî dused qamçiyên bi Aspehê-Aştra, dused qamçiyên bi Serewşow-Çerene ye.

14. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Heke mêrek çend caran bi jineke di nava kincan de têkiliyê dayîne, bi awayê ku edetê wê tevlihev bibe, gunehê wî mêrikî çi ye?

15. Ehûremezda got:

Yekemîn kesê ku bi wê jinikê re têkiliyê dayîne, sî qamçiyên bi Aspehê-Aştra, sî qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

Cara duyem ...¹

Cara sêyem ...²

16. Heke cara çarem bi jina di nava kincan de re têkiliyê dayîne, heke bedena jinikê ji binê kincan bigivişe, heke ranê wê yê nepak biguvêşe, cezayê gunehê wî çi ye?

Ehûremezda got:

Nod qamçiyên bi Aspehê-Aştra, nod qamçiyên bi Serewşow-Çerene.

17. Kesê ku bi jina di nava kincan de re têkiliyê dayîne kiryara wî ji kiryara kesê ku laşê kurê xwe dişewitîne û done laşê wî dirijîne nava avê, çêtir nîne.³

18. Hemû ev gunehkar ku Durûc ketiye nava laşê wan, hejarên Dadê ne û hemû hejarên Dadê, dijberên li hember Xwedawend in û hemû dijberên Xwedawend ji neşewen in û cezayê her gunehêkî neşewenî, mirin e.

Fergerda Hevdehan

Beşa Yekê

1. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya Ehûremezda! Ya spendê herî mînû! Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

Kiryara herî xerab a mirovan ku hêza dêwan a acizker zêde dike, wekî ku

¹ Weke cara yekem e û hejmar dibe pêncî.

² Weke cara yekem e û hejmar dibe heftê.

³ Her du kiryar ne mîna hev in, lê ti yek baş nîne.

ayîna niyazkirinê ji bo wan hatibe lidarxistin, kîjan e?

2. Ehûremezda got:

Ev kiryar ew e ku kesek porê serê xwe hilde yan şeh bike yan neynûkên xwe kurt û por û neynûkê ji laş cidabûyî, têxe nava kunekê.¹

3. Piştê ji ber netirsîna ji lidarxistina ayînên olî, dêw li ser erdê xuya dibin. Piştê ji ber netirsîna ji lidarxistina ayînên olî, ew xrefstran ku ji wan re spî tê gotin û yê ku di zewiyên de gênim dixwin û yên ku di malan de perçeyan dicûn, li ser erdê xuya dibin.

4. Ya Zerdeşt!

Her dema ku te porê xwe şeh kir yan neynûkên xwe hildan, por û neynûkê cidabûyî, deh gavan ji mirovên eşewen, bîst gavan ji êgir, sî gavan ji avê û pêncî gavan ji bersem dûr bike.

5. Piştê çaleke bi kûrahiya deh tiliyan di erdê nerm de û bi qasî dozdeh tiliyan jî di erdê nerm de bikole û wî mû û neynûkê xwe têxe wir û vê baja herî serkeftî û çaredêr ji ber xwe bixwîne:

.....²

6. Piştê bi kêreke hesin sisê yan jî şeş yan jî neh xêzan li hawirdora çalê çêke û niyaza "Ehwene Weyriye" sê yan şeş an jî neh caran bixwîne.

Beşa Diduyan

7. Li derveyî malê bi qasî benedê tiliya piçûk bikole û neynûkên hildayî bavêje wir û vê baja herî serkeftî û çaredêr ji ber xwe bixwîne:

.....³

8.⁴

9. Piştê vê gotinê bilêv bike

Ya balindeyê Eşozoşte!

Li vir binêre. Li vir neynûkin hene ku para te ne. Bila di şerê te li hember

1 Her tiştê ku ji laş cida bibe, mirar hesab dibe û lewma di bin desthilata Dêw de ye û dibe cihê nepakî û mirinê. Lewma por û neynûkên ku ji laş cida dibin, divê bi dia û niyazên taybet, ji dêwan bê paqijkirin; çawa ku dêwan ji miraran cida dikin.

2 Y. 48, bend 6.

3 Y. 48, bend 6.

4 Y. 33. Bend 7

dêwên mezenderî¹ de ji te re bibin rim û xencer û tîr û kevan û kevirên kevkanîyan.

10. Heke neynûk pêşkêşî balindeyê Eşozoşt neyên kirin, rim û xencer û tîr û kevan û kevirên kevkanîyan dikevin destê dêwên mezenderî.

11.²

Fergerda Hejdehan

Beşa Yekê

1. Ehûremezda wiha got:

Ya Zerdeştê eşewen!

Kesê ku penamê bide ber devê xwe, lê ji bo parastina olê biryar nedabe, her dema ku bibêje “Ez atirban im”, derewan dike.

Ya Zerdeştê eşewen!

Tu jê re nebêje atirban.

Ehûremezda wiha got.

2. Kesê ku Xrefstrexen bide destê xwe, lê ji bo parastina olê biryar nedabe, her dema ku bibêje “Ez atirban im”, derewan dike.

Ya Zerdeştê eşewen!

Tu jê re nebêje atirban.

Ehûremezda wiha got.

3. Kesê ku desteyên bersemê bide destê xwe, lê ji bo parastina olê biryar nedabe, her dema ku bibêje “Ez atirban im”, derewan dike.

Ya Zerdeştê eşewen!

Tu jê re nebêje atirban.

Ehûremezda wiha got.

4. Kesê ku Eştra-Meyriye bi kar bîne, lê ...³

5. Kesê ku di dirêjahiya şevê de razê û Yesne û Gehanê nexwîne, di gotin û kiriyara xwe de dirust nîne, wê ti carî hîn nebe û hîn neke û arezûya jiyana

¹ Fer. 10, bend 16.

² Bend 18 fer. 16

³ Domahîka wê weke benda 3yan e.

mayinde bike, her dema ku bibêje ...¹

6. Ya Zerdeştê eşewen!

Tu ji wî kesî re bibêje atirban ku di dirêjahiya şevê de rûne û niyazan bike û bibêje: Mirov çawa dikare ji mereqan rizgar bibe û bi dilekî geş û tiji hêvî bigihêje Çînodpolê û bibe xwediyê cîhana din -cîhana Eşe, cîhana biheybet, cîhana herî baş, bihuşt.-

7. Ya Zerdeşt! Ya Qenc!

Ji min daxwaz bike; ez ku afirêner im, ku ji hemû afirêneran çêtir im, ku herî zane me, ku li hember pirsên ku ji min tên kirin, bersivdêrê herî baş im.

8. Ji min daxwaz bike ku ji te re herî baş e; ku tu yê şa bibî.

8. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Tiştê ku hêza Merêşewene zêde dike, çi ye?

9. Ehûremezda got:

Kiryara wî kesî ku ayîna nedirust hîn bike û kesên din ji rê derxîne.
Kiryara wî kesî ku sê salan bêyî ku kuştîyê girê bide û Gehan bistirê, bêyî niyazkirina yezdanbanû derbas bike.

10. Kiryara kesê ku girtiyê di zindanê de rizgar dike, ji kiryara kesê ku mêrekî zindî zindî post bike û serê wî jêke, baştir nîne.

11. Aferîngotina ji bo eşmûxekî neeşewen û xerabkar, ji devê aferînbêj zêdetir naçe.

Aferîngotina ji bo du eşmûxên neeşewen û xerabkar, ji devê aferînbêj zêdetir naçe.

Aferîngotina ji bo sê heban, bêxêr e.

Aferîngotina ji bo çar heban, nifir ji bo aferînbêj e.

12. Kesê ku şîreyê hewmê yan piçek ji miyezda aferînxwendî bide eşmûxê neeşewenê xerabkar, kiryara wî ji kiryara kesê ku bi hezar hespan êrişî bajarên mezdaperestan bike û mirovan bikuje û garan talan bike, baştir nîne.

¹ Domahîna wê weke benda 3yan e.

Beşa Diduyan

13. Ya Zerdeşt! ...¹
14. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:
Srewşawerizê² ku fermanberê Sirûşê pîroz û bihêz û laş-mensere û şerker, xwedawendê xweşhizir, kî ye?
15. Ehûremezda got:
Ya Zerdeştê eşewen!
Balindeyêkî bi navê Peroderş e -ku mirovê destpîs jê re dibêjin Kehrketas- balindeyê ku di dema berbangê de dike qêrîn:
16. Gelî millet!
Rabin ser piyan û Eşeyê herî baş niyaz bikin da ku dêwan têk bibe.³
Piştire Bûşaspê destdirêj wê were fêza serê we û hemû mexlûqên ku wê demê ji xewê rabûne, dubare bike xewê.
Bûşaspê dêw ji mirovan re wiha dibêje:
17. Dîsa dîk dibêje:
Ti carî di sê karên qenc de sistiyê nekin: Hizra qenc, gotina qenc û kiryara qenc.
Her tim ji sê tiştên xerab dûr herin: Hizra xerab, gotina xerab û kiryara xerab.
18. Di yekemîn dana şevê de, Agir -kurê Ehûremezda- wiha gazî malxwê dike û dibêje:
19. Ya malxwê!
Rabe. Kuştîyê li nava xwe girê bide. kincên xwe li xwe bike. Destên xwe bişo û êzingan hilde û bîne cem min.
Berî ku Aziyê dêwçêkirî were vir û bi min re şer bike û min têk bibe, min bi êzingên pak û destê paqij û şûştî, hil bike.⁴
20. Di duyemîn danê şevê de, Agir -kurê Ehûremezda- gazî cotkar dike û

¹ Bend 7 a vê ferê.

² Srewşawerz ew kes e ku cihanê bike liv û tevgerê.

³ Dîk weke dahola cihanê tê zanîn. Ji ber ku hilatina rojê û hatina ronahiyê vedibêje û dêwan dide revê.

⁴ Dema ku mezdaperest ji xewê rabin, divê demildest kuştîyê girê bidin û destên xwe bişon û êgir vêxin.

dibêje:

21. Ya cotkar!

Rabe ...¹

22. Di duyemîn danê şevê de, Agir -kurê Ehûremezda- gazî Sirûşê pîroz dike û dibêje:

Ya Sirûşê pîroz ê biheybet!

Di hawara min de were da ku kesek - berî ku Aziyê dêwafirandî were vir û bi hebûna min re şer bike û min tine bike - bi destên şûştî, êzingên paqij bîne cem min.

23. Piştire, Sirûşê pîroz, wê balindeyekê ku navê wê Peroderş e -û xelkê devpîs jê re dibêjin Kehrketas- şiyar dike û balinde diqîre û hatina berbangê mizgînî dide:

24-25.²

26. Wê demê hevnivîn ji hev re dibêjin:

Rabe. Ev dîk e ku bangî min dike.

Her yek ji wan her du hevnivînan ku zû ji cihê xwe rabe, zû diçe bihuştê.

Her yek ji wan her du hevnivînan ku bi destên şûştî, êzingê paqij bibe

cem Agir - kurê Ehûremezda - Agir wan şad dike û li ser wî bihêrs nabe û

her tiştê ku niyaz bike, dide û jê re wiha daxwaza bereketê dike:

27. Bila garana dewarê te mezin bibe û kurên te zêde bibin.

Bila hizr û jîrbûna te zêde bibe.

Bila rewan û derûna te bikeve liv û tevgerê.

Bila hemû şevên jiyana xwe bi şadî û kêfxweşî derbas bike.

Agir wiha bereketê dixwaze ji bo hênerê êzingên ziwa, êzingên ku eşewenane di ronahiya rojê de hatibin paqijkirin.

28. Kesê ku bi dilovanî û qencî cotek ji wan balindeyên min Peroderş -nêr û mê- bide kesekî eşewen, weke wê dimîne ku sed stun û hezar tîr û deh hezar paceyên mezin û deh hezar derî dabin wî.³

29. Kesê ku bi qasî mirîşka min Peroderş goşt bide eşewenekî, ez -Ehû-

1 Benda 19an a vê ferê.

2 Bendên 16-17 ên vê ferê.

3 Xêra dayîna dîk û mirîşkekê bo kesekî eşewen, ewqasî zêde ye.

remezda- pêwîst nabînim ku pirseke din lê bikim. Ew ê rasterast here bihuştê.

Beşa Sisêyan

30. Sirûşê pîroz, gur di dêst de, ji durûc pirsî:
Ya durûcê rojreş û xerabkar!
Gelo tu di cihana estûmend de, bêyî ku yekî nêr nêzîkî te bibe, tu yê berdar bibî?
31. Nexwe durûc, dêwê fêlbaz got:
Ya Sirûşê pîroz û biheybet!
Wisa nîne. Ez di cihana estûmend de, bi tena serê xwe, bêyî ku yekî nêr nêzîkî min bibe, berdar nabim.
32. Çar nêr hene ku yên min in. Ew weke çawa ku nêrên din mêyan avis dîkin, min jî avis dîkin.
33. Sirûşê pîroz ji durûc pirsî:
Ya durûcê rojreş û xerabkar!
Yekemîn nêrê te kî ye?
34. Nexwe durûc, dêwê fêlbaz got:
Ya Sirûşê pîroz û biheybet!
Yekemîn nêrê min ew kes e ku eşewenek here mala wî û ew ji xizîneya xwe ya giranbiha -tevî ku hindik be jî- tişteki nede wî.¹
35. Ew kes weke çawa ku nêrên din mêyan avis dîkin, min jî avis dîke.
36. Sirûşê pîroz ji durûc pirsî:
Ya durûcê rojreş û xerabkar!
Tawanê wî karî çi ye?
37. Nexwe durûc, dêwê fêlbaz got:
Ya Sirûşê pîroz û biheybet!
Divê ew kes bi dilovanî û qencî û bêyî ku kesekî jê tişteki xwestibe, ji xizîneya xwe ya giranbiha -tevî ku hindik be jî- tişteki bide eşewenan.

¹ Fer. 3, bend 34

38. Ew bi vî awayî zarokên min di zikê min de wisa têk dibe ku wekî ku gu-
rekî çarpê zarokekê ji zikê dayikê derxe û bikuje.

39. Sirûşê pîroz ji durûc pirsî:
Ya durûcê rojreş û xerabkar!
Duyemîn nêrê te kî ye?

40. Nexwe durûc, dêwê fêlbaz got:
Ya Sirûşê pîroz û biheybet!
Duyemîn nêrê min ew kes e ku li ser piyan bimîze.

41-42.¹

43. Nexwe durûc, dêwê fêlbaz got:
Ya Sirûşê pîroz û biheybet!
Tawanê vî karî ev e ku ew mêrik piştî mîstina rûniştî, sê gavan ji wir dûr
here, sê caran diaya Ehwene Weyriye ..., du caran diaya Hometenm..., sê
caran diaya Hoxşesrotimam... û careke din diaya Ehwene Weyriye ... û
carekê diaya Yinghiye Hatem... bixwîne.

44. Ew bi vî awayî...²

45. Sirûşê pîroz ...³

46. Nexwe durûcê ...⁴
Sêyemîn nêrê min ew kes e ku di xewê de tomava wî tê.

47-48.⁵

49. Nexwe durûc, dêwê fêlbaz got:
Ya Sirûşê pîroz û biheybet!
Tawanê vî karî ev e ku ew mêrik piştî rabûna ji xewê, sê caran ...⁶

50. Ew bi vî awayî...⁷

1 Bendên 35-36 ên vê ferê.

2 Benda 38an a vê ferê.

3 Benda 39an a vê ferê. Tem hejmar dibe Sêyemîn.

4 Benda 40î a vê ferê.

5 Bendên 35-36.

6 Domahîka hevokê weke benda 43yan a vê ferê ye.

7 Benda 38an a vê ferê.

51. Piştire ew mêrê emşaspend ku tomava wî di xewê de hatiye, ji spendar-
mez re dibêje:
Ya spendarmez!
Ez vî mêrikî dispêrime te. Tu vî mêrikî di roja mezin a qiyametê de li min
vegerîne. Wî weke mêrekî ku Gehan û Yesne nas dike, weke mêrekî olzan
û oldar, mêrekî zane û jîr û laş-mensere li min vegerîne.
52. Û wî bi navên Agirda yan Agirtebar an Agirzade yan Agirîn yan her na-
vekî din ku tê de Agir heye, gazî bike.
53. Sirûşê pîroz ji durûc pirsî:
Ya durûcê rojreş û xerabkar!
Çaremîn nêrê te kî ye?
54. Nexwe durûc, dêwê fêlbaz got:
Ya Sirûşê pîroz û biheybet!
Çaremîn nêrê min ew kes e ku -çi jin be çi mêr- piştî panzdehsaliya xwe
Kuştîyê girê nede û Sudreyê li xwe neke.
55. Di gava çaremîn de, em dêw wê ziman û mêjîyê wî têk bibin û ew ê ji vé
wêdetir bi hêzeke mezin ji bo xerabkirina cîhana Spendmînû hewl bide
û weke cadûger û Zendîkan¹ têk bibin.
56. Sirûşê pîroz ji durûc pirsî:
Ya durûcê rojreş û xerabkar!
Tawanê wî karî çi ye?
57. Nexwe durûc, dêwê fêlbaz got:
Ya Sirûşê pîroz û biheybet!
Ti tawanek ji bo vî gunehî tine.
58. Dema ku mêrek piştî panzdehsaliya xwe Kuştîyê girê nede û Sudreyê li
xwe nekede ...
59. Di gava çaremîn de ...²

¹ Weke te'ba û qûl û mirovê bihêrs û nezan hatiye watekirin.

² Benda 55an a vé ferê.

Beşa Çaran

60. Ya Zerdeşt ...¹

61. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:
Kî herî zêde te xemgîn dike?
Kî te bi êşa herî xerab dêşîne?

62. Ehûremezda got:
Ya spîtman Zerdeşt!
Ew kes Cehî² ye ku bi rûspîtî li pey eşewen û neşewen, mezdaperest û
dêwperestan diçe.³

63. Awirên wê sêyekê lehiyên herikbar ên cîhanê ziwa dike.
Awirên wê sêyekê giyayên şînbar û bedew diçilmisîne.

64. Awirên wê sêyekê çêreyên li ser rûyê erdê diçilmisîne.
Nêzîkbûna li wê, sêyekê hizra qenc û gotina qenc û kiryara qenc û sêyekê
hêz û şiyana mêrên eşewen kêr dike.

65. Ya spîtman Zerdeşt!
Bi rastî ez -Ehûremezda- dibêjim:
Mexlûqên wiha ji marên Şîba⁴ zêdetir, ji gurên har zêdetir, ji dêlegura di
nava keriyana de zêdetir, ji beqên bi hezar hêkê li ser avê zêdetir, yê kuş-
tinê ne.

66. Ya Zerdeşt ...⁵

67-68. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:
Heke mêr bi zanebûn⁶ bi jineke di nava kincan de re têkiliyê çêke û ew jin
ji bo selahê û her wiha bi zanebûn wê têkiliyê qebûl bike, tawanê gunehê
wan her duyan çi ye?

69. Ehûremezda got:

1 Benda 7an a vê ferê.

2 Jinên rûspî ku dêwek ji bi vî navî heye.

3 Çi laşê xwe bide eşewen û çi bide neşewen. Her dema ku bi sê mêran re raze, gunehkî
herî mezin e.

4 Celebek mar in.

5 Benda 7an a vê ferê.

6 Bizane ku jinik di wî halî de ye û ew kar ji guneh e.

Heke mêrek ...¹

70. Ew mêrik divê eşewenane û bi qencî hezar pezên piçûk serjê bike û dil û cegerê wan bi zewr pêşkêşî Agir² bike.
Ew divê hestiyên pîl pêşkêşî yezdabanûya avan bike.
71. Ew divê eşewenane û bi qencî hezar zewr tevî hewm û şîrê bi paqijî amadebûyî -ku eşewenekî ew ji qirêjîyê paqij kiribin- tevî koka giyayê Heza-Neypeta pêşkêşî yezdanbanûya avan bike.
73. Ew divê hezar marên xijok û du hezar marên ji celebên din bikuje.
Ew divê hezar beqên ku di beriyê de dijîn û du hezar beqên avê bikuje.³
Ew divê hezar mûristangan û du hezar celebên din ên mûristangan bikuje.
74. Ew divê sî piran ji ser avan çêke.
Ew divê hezar qamçiyên bi Aspehê-Aştra, hezar qamçiyên bi Serewşow-Çerene tehemul bike.
75. Tawan û cezayê ku ew divê bipejirîne û ji gunehan paqij bibe, ev e.
76. Heke ew vî tawan û cezayî qebûl bike, wê here cîhana eşewenan, lê heke nepejirîne wê derbasî cîhana durwendan bibe, cîhana ku ji tarîtiyê hatiye çêkirin.

Fergerda Nozdehan

Beşa Yekê

1. Ehrîmenê mirinçêker, serwerê dêwan ji welatê bakur, ji welatên bakur beziya.
Ehrîmenê mirinçêkerê fêlbazê xerabkar wiha got:
Ya durûc!
Êrişî Zerdeştê eşewen bike û wî têk bibe.

1 Weke benda 67-68.

2 Agirê Behram.

3 Beq heywanekî bejavî ye, lewma diyar nîne ku çima beq li vir bûne du beşên berî/ bejî û avê.

Durûc û Boyîtî û Merişewne bi bez hatin.¹

2. Zerdeşt bi dengekî bilind "Ehwene Weyriye ..." xwend:

.....²

Pîştire diayeke din xwend; medha avên qenc ên çemê Daytaya qenc kir û kete ser şopa Dada mezdaperestan.

Durûc û Boyîtî û Merişewne bi tirs reviyar.

3. Durûcê fêlbaz ji Ehrîmen re wiha got:

Ya Ehrîmenê xerabkar!

Fera Zerdeşt ewqasî mezin e ku ez ti riyekê ji bo kuştina wî nabînim.

Zerdeşt di hundirê xwe de dêw û durwendên xerabkar dîtî û li cem xwe fikirî.

Ew ji bo kuştina min li hev civiyane û dişêwirin.

4. Zerdeşt ji dewsa xwe rabû û bêyî ku ji Ehrîmen û fêlên wî yên xerab bitirse, kevirekî -bi qasî xaniyekî- ku ji afirêner Ehûremezda standibû, di destê xwe de hejand.

Ehrîmen pirsî:

Tu ku li serê çiyayekî li peravê çemê Dericayê³ li mala Pewroşesb⁴ sekiniyî, te ev kevir ji kûdera vî welatê mezin aniye û ji bo çi di destê xwe de ba dikî?

5. Zerdeşt ji Ehrîmen re got:

Ya Ehrîmenê xerabkar!

Ez ê koka xulqeta dêw biqelînim.

Ez ê Nesûyê dêwçêkirî têk bibim.

Ez ê periyê Xnesey Tîş ya dêwçêkirî têk bibim.

Heya dema ku Soşyantê serkeftî û dêwkuj ji zeryaya Kiyansiyeyê, ji welatê jêrê ji welatê başûr derkeve holê.

6. Ehrîmenê fêlbaz, afirênerê cîhana xerabiyê, cardin jê re got:

Ya Zerdeştê eşewen!

Afirênerê min nekuje.

1 Di vê fergerdê de Ehrîmen hewl dide ku Zerdeşt bikuje û dema ku bi ser nakeve, dest bi dek û dolab û xapandinan dike.

2 Bend 1 fer. 8

3 Hin lêkolîner dibêjin navê vî çemî yê îroyîn Dere ye ku ji çiyayê Sebelanê çavkanî digire û diçe tevî Erez dibe.

4 Bavê Zerdeşt.

5 Fer. 1, bend 10

Tu kurê Pûroşb û ji diya xwe bûyî.

Ji ola qenc a mezdaperêstan dûr here da bibî xwediyê bexteweriya ku kujerê xelan -fermanrewayê cîhanê- heye.

7. Spîtman Zerdeşt ji Ehrîmen re got:

Na! Ez ti carî ji ola mezdaperestan dernakevim; heke rih û can û laşê min jî herin.

8. Ehrîmenê fêlbaz, afirênerê cîhana xerabiyê, cardin jê re got:

Tu yê bi kîjan gotinan li ser min zal bibî û min ji xwe biqewirînî?

Mexlûqên qenc wê bi kîjan çekan li hember mexlûqên min -ku ez Ehrîmen im- bi ser bikevin û wan ji xwe biqewirînin?

9. Spîtman Zerdeşt ji Ehrîmen re got:

Hawenê paqij, teştâ paqij, hewm û mensereya wercavend ku Mezda hînî min kiriye, ev çekên min in, çekên min ên herî baş in.

Ya Ehrîmenê xerabkar!

Ez ê bi vê mensereya wercavend a ehûreyî li ser te zal bibim û te ji xwe biqewirînim.

Mexlûqên qenc wê bi vî çekî li ser te zal bibin û te ji xwe biqewirînin.

Spend mînû ev çek da min.

Emşaspend û serwerên qenc ev çek dane min.

10. Zerdeşt diaya Ehwene Weyriye... bi dengê bilind xwend.

Zerdeştê eşewen bi dengê bilind wiha got:

"Ya Ehûre!

Ez vê ji te dipirsim; rast bersiva min bide:

Divê niyazên baş ên hezkiriyên te çawa bin?

Ya Mezda!

Bihêle bila kesekî weke te, wê bi başî hînî hevalekî weke min bike. Nexwe di bin saya Eşeyê giranqedir de, alîkariya me bike da ku Xulqê Qenc ber bi me ve were."¹

Beşa Diduyan

11. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya Ehûremezda! Ya spendê herî mînû! Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!

¹ Geh. Y. 44, bend 1

12. Ez çawa cîhanê ji zîrarên durûc û zîyanên Ehrîmenê xerabkar rizgar bikim?

Ez çawa qirêjyên eşkere û nepenî ji cîhanê dûr bikim?

Ez çawa Nesû ji mala mezdaperestan der bikim?

Ez çawa mêrên eşewen ji qirêjyan paqij bikim?

Ez çawa jinên eşewen ji qirêjyan paqij bikim?

13. Ehûremezda got:

Ya Zerdeşt!

Ola mezdaperestiyê niyaz bike.

Ya Zerdeşt!

Emşaspend, serwerên heft welatên li rûyê erdê niyaz bike.

Ya Zerdeşt!

Esmanê zivr û dewrana bê darî û Weyo, yezdanê jîr niyaz bike.

Ya Zerdeşt!

Bayê bihêz ê mezdaçêkirî û spendarmez - keça Ehûremezda ya bedew - niyaz bike.

14. Ya Zerdeşt!

Fereweşiya min -ku Ehûremezda me- niyaz bike.

Fereweşiya min -ku mînûyê herî mezin, herî baş, herî bedew, herî bihêz, herî şiyar, herî biheybet û herî bilind im û hemû rewana min mensereya wercavend e- niyaz bike.

Ya Zerdeşt!

Hemû xulqeta min -ku Ehûremezda me- niyaz bike.

15. Ehûremezda wiha got:

Zerdeşt gotina min pejirand û îman pê anî û got:

Ez hemû xulqeta Ehûremezda ya paqij niyaz dikim.

Ez Mihra zêdeker a çêregehê, wî yezdanê herî baş û bihêz û dêwkuj niyaz dikim.

Ez sirûşê pîroz û biheybet, ji bo pehnkirina serê dêwan, gurzan bi xwe re digêrîne, niyaz dikim.

16. Ez mensereya wercavendê biheybetê ehûreyî niyaz dikim.

Ez esmanê zivr û dewrana bêdawî û Weyo, yezdanê jîr niyaz dikim.

Ez bayê bihêz û mezdaçêkirî û spendarmez - keça Ehûremezda ya bedew - niyaz dikim.

Ez Dada qenc a mezdaperestyê, Dada dijedew a zerdeştî niyaz dikim.

17. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya dadarê cîhana qencyê! Ya Ehûremezda!

Bi kîjan niyazan, xulqeta Ehûremezda niyaz bikim û alîkariya wê bikim?

18. Ehûremezda got:

Ya spîtmanê Zerdeşt!

Ber bi wê dara bedew¹ -dara serbejêr û herî bihêz- ve here û van gotinan bibêje:

Silav li te ya dara eşewen a mezdaçêkirî!

Eşim Wohû ...

19. Eşewen divê çiqilê bersemê bi dirêjahiya gahesinekê û bi stûriya libeke ceh, ji wê darê bibire; bixe nava destê xwe yê çepê û dema niyazkirina Ehûremezda û emşaspendan û hewmê zêrîn û Behmen û Ratayê qenc ê eşewen û mezdaçêkirî, çavê xwe lê hilnede.²

20. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:

Ya Ehûremezda! Ya zaneyê zaneyan! Ya şiyarê herdemî! Ya her tim şiyar! Eşewenê qenc, eşkere û veşartî tûşî qirêjiyan dibe. Dêwên ku derbasî laşê miriyan bûne, wî diherimînin.

Eşewenê qenc, çawa dikare laş û kincên xwe ji wan qirêjiyan paqij bike?

21. Ehûremezda got:

Gûmîzê Werzavekî extenekirî -li gor rêbazên ayînê- bigire û eşewenê qirêjgirtî bibe deşta mezdaçêkirî³ da ku li dora xwe xêzan çêke.

22. Bila niyaza Eşim Wohû ... sed caran bixwîne.

Bila niyaza Ehwene Weyriye ... dused caran bixwîne.

Piştire laş û kincê xwe yê qirêj çar caran bi gûmîzê û du caran jî bi ava Bex bişo.

23. Bi vî awayî leş û kincên eşewenê qenc paqij dibin. Piştire kincê xwe bi destê çepê û destê rastê, bi destê rastê û destê çepê bigire û li bin esmanê bilind li ber tîrêja exterên bexçêkirî dayîne bila neh şev di ser re derbas bibin.⁴

¹ Dara ku şaxên bersemê ji wê diçin.

² Li gor baweriya mezdaperestan, divê di dema lidarxistina ayîna dia û niyazkirinê de, bi ti awayî çavê xwe li çiqilên bersemê hilnedin.

³ Mebest heman cihê şuştina nepakan e.

⁴ Mebest ev e ku neh şevan di hundirê avahiyan de ranezê bila di vê heyamê de hewayê paqij lê bide.

24. Piştî ku neh şev derbas bû, zewr Agir niyaz dike, êzingê hişk jê re dibe, hilma Wohû-Gevne ji Agir re dibe û kincê xwe bêhnxweş dike.
25. Bi vî awayî leş û kincên eşewenê qenc paqij dibin. Piştî kincê xwe bi destê çepê û destê rastê, bi destê rastê û destê çepê bigire û bi dengê biling wiha bibêje:
Heybet ji Ehûremezda re.
Heybet ji emşaspendan re.
Heybet ji hemû eşewenên din re.
26. Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:
Ya Ehûremezda! Ya zaneyê zaneyan!
Gelo mêr û jinên eşewen bînim ser ola te?
Gelo dêwperestê xerabkar ku erdê mezdaçêkirî û ava herikbar û genimê şîn û hemû tiştên xwe yên din bêçine di halê xwe de hiştine, mijûlî karê qenc ê ehûreyî bikim?
Ehûremezda got:
Wisa bike. Ev başiya te ye ku wisa dikî.
27. Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Kiryarên qenc bi ku de diçin û ji ku tên?
Kiryarên qenc ên ku xelkê di jiyana estûmend de ji bo rehmeta rewanên xwe bi cih anîne, wê li kû encamê bigirin?
28. Ehûremezda got:
Heya dema ku emrê kesekî tamam bibe û bimire, dêwên xerabkar ên do-jehî êrişî wî dikin.
Dema ku şeva sêyem tamam be û berbang were û ronahî derkeve, xwe-diyê çekên herî baş, çiyayan seranser tijî xweşî bikin û roj ê hilbê ...
29. ... dêwê ku navê wî Veyzerişe ye, rewanên dirwendên xerabkar û gunehkar girêdarî dibe¹ rewana qencan û xeraba her du ji Çînodpolê derbas dibin. Li ser Çînodpolê kiryarên qenc ên cîhanî ku berî wê ji bo can û rewana xwe bi cih anîne, digerin.²
30. Piştî keçeke xweşik, bihêz, bejnbilind, venas,³ xemilî û delal, jîr û zane

1 Li stuyê her kesî bendek heye ku piştî mirinê, heke qenc be ji stuyê wî dikeve, lê heke gunehkar be, bi wî bendî kaşî nava dojhê dikin.

2 Fer. 3, bend 34-35 û fer. 18 bend 33.

3 Ku qencan ji xeraban nas dike.

tev kûçikên li her du aliyên, tê.

Ew rewana qencan ji serê çiyayê Elburzê¹ û ji Çînodpolê derbas dike û datîne hember yezdanên mînûyî.

31. Behmen² ji cihê xwe yê zêrîn radibe û bang dike:

Ya eşewen!

Çawa ji wê cîhana ziyarbar rabûyî û hatiyî vê cîhana mayinde û ber bi me ve têyî?

32. Rewanên qencan bi kêfxweşî nêzî textên zêrîn ên Ehûremezda û nêzî textên zêrîn ên emşaspendan û nêzî Gerzman, nêzî seraya Ehremezda, seraya emşaspendan û serayên hemû mînûyîyan dibin.

33. Dêwên xerabkar piştî mirina mêrên eşewen ên ku xwe ji qirêjîyan paqij kirine, ewqasî ji bêhna rewana wî ditirsin ku pez ji guran natirse.

34. Rewanên qencan li wir bi yezdan Neryoseng³, hevalê Ehûre re tûdinin.

Ya Zerdeşt!

Tu bi xwe vê cîhana Ehûremezda niyaz bike.

35. Zerdeşt ew gotin qebûl kir û got:

Ez cîhana eşewençêkirî ya Ehûremezda niyaz dikim.

Ez erd û ava mezdaçêkirî û darên eşewen niyaz dikim.

Ez zeryaya mezin a Kiritê niyaz dikim.

Ez esmanê ronîder niyaz dikim.

Ez giyayên mayinde niyaz dikim.

36. Ez seraya bi ronahî û tijî bextewerî ya eşewenan niyaz dikim.

Ez Gerzman, seraya Ehûremezda, seraya emşaspendan, seraya hemû mînûyîyên din ên eşewen niyaz dikim.

Ez seraya bextewerîya mayinde û Çînodpola mezdaçêkirî niyaz dikim.

37. Ez Sewkeyê qenc û mezin ê eşewen niyaz dikim.

Ez fereweşiyên qenc ên qencan niyaz dikim.

Ez hemû xulqeta qenc niyaz dikim.

Ez Behramê ehûreçêkirî, xwediyê fera mezdaçêkirî niyaz dikim.

Ez Tişter, stêra binûr ku weke çêlekeke qiloçzêrîn derdikeve, niyaz dikim.

1 Li gor mîtolojiya îranî, Elburz çiyayek e ku roj lê hiltê û aramgeha yezdanan e.

2 Li gor oldarekî zerdeştî, Behmen dergevanê bihuştê ye.

3 Yezdanê Ehûremezda yê peyamhêner.

38. Ez Gehanê eşewenê qenc, serwerê hemû mezinan niyaz dikim.
 Ez Ehonewedgah niyaz dikim.
 Ez Oştewegah niyaz dikim.
 Ez Spentemedgah niyaz dikim.
 Ez Wohûxştergah niyaz dikim.
 Ez Wehîştwayeştgeh niyaz dikim.
39. Ez welatê Erzehî û Sewehî niyaz dikim.
 Ez welatên Frredezefşo û Vîdezefşo niyaz dikim.
 Ez welatên Woavroberîştî û Woavrocerîştî niyaz dikim.
 Ez Xevnîresê binûr niyaz dikim.
 Ez Hîrmendê binûr û biheybet niyaz dikim.
 Ez Eşeyê qenc niyaz dikim.
 Ez Çîstiyê qenc niyaz dikim.
 Ez Çîstiyê herî baş niyaz dikim.
 Ez fera welatên îranî niyaz dikim.
 Ez fera Cemê kerîxweş niyaz dikim.
40. Heke Sirûşê pîroz û biheybet û dêwkuj niyaz bikin, wê kêfxweş bibe û wê niyazê qebûl bike.
 Zewr û êzingê hişk bibe êgir.
 Hilma Wohû-Gewene bibe êgir.
 Agirê Vazyest, têkberê Spênefreyê dêw niyaz bike û goştê pehtî û şîrê kelandî jê re bibe.
41. Sirûşê pîroz û biheybet û dêwkuj niyaz bike bila dêw Kunde dêwê bê mey mest têk bibe: dêwê ku li ser dirûcên sist û newêrek, li ser dêwperestên xerabkar û gunehkar zal e.
42. Ez Keremahî ku di kûrahiya zeryayan de dijî, niyaz dikim.
 Ez kadiza zivr û kevn, mezintirîn qada şerê her du mînûyan niyaz dikim.
 Ez Heftorengê binûr tevî zarok û keriyên wan niyaz dikim.

Beşa Sisêyan

43. Ehrîmenê mirinçêker, serwerê dêwan, Înder dêwê Sewrwydo, Nang Heysyeyê dêw, Toroyê dêw, Zeyrîçê dêw, dêwê xezebê yê albixwîn Eke-teşeyê dêw, Zawrwenê dêwê kujerê bavan, Boyîtiyê dêr, Driyoyê dêw, Dewiyê dêw, Kesoyê dêw, Peytî Şeyê dêw û Merişewne dêwê dêwan, hemû bi tirs û mereq û xof bi vir de wê de diçûn.

44. Ehrîmenê fêlbaz û xerabkar û mirinçêker, wiha got:
Em çima mane derengiyê?
Dêwên xerabkar û pîs di ser Erizwer' de komî hev bibin.
45. Dêwên xerabkar û pîs reviyên.
Dêwên xerabkar û pîs reviyên û bi çavê xerab temaşe kirin.
Dêwên xerabkar û pîs reviyên û bang kirin:
Em li ser Erizwerê kom bibin ...
46. ... a niha Zerdeştê eşewen di mala Pewroşesb de ji dayik bû. Em dest bi kuştina wî bikin?
Hebûna wî bi xwe, çekeke mezin a dêwkuj e. Ew ê bi dêw û durûc û dêw-perest û Nesûyê dêwçêkirî re şer bike û derew û derewkaran têk bibe.
47. Dêwên xerabkar û pîs reviyên û baz dan.
Dêwên xerabkar û pîs reviyên nava tarîti û dojecha sehmnak.
Eşim Wohû ...

Fergerda Bîstan

- Zerdeşt ji Ehûremezda pirsî:
Ya Ehûremezda! Ya spendê herî minû! Ya dadarê cîhana estûmend! Ya eşewen!
Yekemîn bijîşkê zane, jîr, pîroz, bihêz, biheybet, bêqusûr û pêşeng kî bû?
Kesê ku nexweşî nexweş xist kî bû?¹
Kesê ku cara yekem devê xencer û agirê tayê bedenê, ji laşê mirovan derxist kî bû?
- Ehûremezda got:
Yekemîn bijîşkê zane, jîr, pîroz, bihêz, biheybet, bêqusûr û pêşeng, yekemîn kesê ku nexweşî nexweş xist, yekemîn kesê ku ku cara yekem devê xencer û agirê tayê bedenê, ji laşê mirovan derxist Srite bû.²
- Ew li pey dermanan û şewazên tedawiyê geriya û emşaspend Şehrîver ji bo berxwedana li hember nexweşiyên, li hember mirinê, li hember êş û tayê, li hember nexweşî û rizîn û genîbûnê -ku Ehrîmen bi fesadî ji bo

1 Dozdeh dogeh.

2 Yanê kesê ku nexweşî têk bir.

3 Srite weke yekemîn kes tê naskirin ku nexweşî û mirin ji cihan dûr xist.

têkbirina xelkê çêkirin- ew hînî derman û şêwazên tedawiyê kir...

4. ... û min -ku Ehûremezda me- pincarên derman -ku bi sedan û hezaran û dehan hezar li dora dara Gewkirineyê şîn bûne- jê re şandin.
5. Em van hemû pincarên derman ji bo dia û niyazkirinê û ji bo dermankirina laşê mirovan gazî kirin ...
6. ... berxwedan li hember nexweşî, mirin, êş, ta, serêş. Talerz, nexweşiya Ejene, nexweşiya Ejehwe, gurîbûn, marlêdan, nexweşiya Doroke, nexweşiyên jêgir, nezera çavan, rizîn û genîbûna ku Ehrîmen bi fesadiya xwe ji bo ziyangihandina mirovan çêkirin.
7. Ez dibêjim: Ya nexweşî dût here.
Ez dibêjim: Ya mirin dût here.
Ez dibêjim: Ya êş dût here.
Ez dibêjim: Ya ta dût here.
Ez dibêjim: Ya kul dût here.
8. Em bi hêza pincarên derman, durûc têk dibin.
Mirov dikare bi hêza wan durûc têk bibe.
Ya Ehûre!
Ew dikarin hêz û şîyanê bidin me.
9. Ez nexweşiyên dût dikim.
Ez mirinê dût dikim.
Ez tayê dût dikim.
Ez rizîn û genîbûnê -ku Ehrîmen bi fesadiya xwe ji bo ziyangihandina mirovan çêkirin- dût dikim.
10. Ez hemû celebên nexweşî û mirinê dût dikim.
Ez hemû cadûger û perî û hemû Ceyniyên xerabkar dût dikim.
11. Bila Eyremenê hêja were vir, jin û mêrên eşewen şa bike; kêfxweşî û xelateke hêja ji ola ehûreyî bide eşewenan; bi pêşkêşkirineke baş ku Ehûremezda dide.
12. Bila Eyremen hemû celebên nexweşî û mirinê û hemû cadûger û perî û hemû Ceyniyên xerabkar têk bibe.

Fergerda Bîst û Yekan

Beşa Yekê

1. Silav li çêleka qenc.
 Silav li te ya çêleka qenc.
 Silav li te ku bereketê tînî.
 Silav li te ku şîn dikî.
 Silav li te eşewenê herî baş û eşewenê hê çênebûyî bextewer dikî.
 Silav li te ku Cehî û Eşmûxê neşewen û fermanrewayê zalim têk dibî.

Beşa Diduyan

2. Ya ewr were! Bilez were! Di dirêjahiya esman de, ji hewa ber bi erdê ve bi hezaran, bi deh hezaran dilop baran bibarîne!
 Ya Zerdestê eşewen!
 Wiha bibêje bila hemû nexweşiyên bi carekê têk bibî, bila mirinê bi carekê têk bibî, bila hemû nexweşiyên çêkerên Ceyniyê bi carekê têk bibî, bila mirina çêkera Ceyniyê bi carekê têk bibî, bila Gez û Epegez bi carekê têk bibî.
3. Heke nexweşiya kujer dema şîvê were, dermanê wê paşîvê were.
 Heke nexweşiya kujer sibehê were, dermanê wê şev were.
 Heke nexweşiya kujer bi şev were, dermanê wê sibehê were.
 Bila baran avên teze bibarîne, xweliyê nû bike, daran şîn bike û tendirustiya nû û hêza nû di karê tedawiyê de çêke.

Beşa Sisêyan

(a)

4. Ya ewr!
 Zeryaya mezin cihê kombûna hemû avan e. Tu ji rabe û bi riya hewayê bimeşe û di ser erdê de were. Ber bi erdê ve were û ber bi jor ve neçe.
 Ya ew kesê ku Ehûremezda riya hewa ji bo rabûn û mezinbûna te çêkir!
 Bilive û bigere û tevbigere.

5. Ya roja bilez!

Rabe! Ji serê çiyayê Elburzê rabe û di dirêjahiya esman de bigere û cîhanê ronahî bike. Di dirêjahiya riya mezdaçêkirî de, di dirêjahiya riya ku yezdanan çêkiriye, riya ava¹ ku wan vekiriye.

6. Tu yê bi vê niyaza wercavend, ji ziyana Ehrîmen bêyî parastin.

Gelî zarokan!

Ez we di dema jidayikbûn û mezinbûnê de paqij dikim.

Gelî jinan!

Ez hêz û laşê we bê qirêjî dikim. Ez we pîrzarok û pîrşîr dikim ...

7. ... jinên pirtov, pîrşîr, pîrbez, pîrhestî û pîrzarok.

Ez we weke bi hezaran kaniyên herikbar û pîrav ber bi çîmenan ve çêdikim ku xwarinan didin zarokan.

Beşa Sisêyan

(b)

8. Gelî ewran ...²

9. Ha hîva ku tovê çêlekê di xwe de dihewîne!³

Rabe! Ji serê çiyayê Elburzê ...⁴

10-11.⁵

Beşa Sisêyan

(c)

12. Gelî ewran ...⁶

13. Gelî stêrkên xwedî tovên avan!

Rabin! Ji serê çiyayê Elburzê ...⁷

1 Riya ewr û baranê.

2 Benda 4an a vê ferê.

3 Piştî ku yekemîn çêlek mir, hemû tovê wê ku ronahî û hêz bû çû ser hîv û felekan û piştê ji wî tovî dused û heftê celeb heywanên nêr û mê çêbûn.

4 Benda 5an a vê ferê.

5 Bendên 6 û 7an ên vê ferê.

6 Benda 4an a vê ferê.

7 Benda 5an a vê ferê.

14-16.¹

17. Ya roj! Ya hîv! Gelî stêrkan!

Bi heybet rabin! Ji bo qewirandina Kexujî, Ji bo qewirandina Ebihî, Ji bo qewirandina Cehiyê cadûhez.

Beşa Çaran

18-23.²

Fergerda Bîst û Duyan

Beşa Yekê

1. Ehûremezda ji spîtman Zerdeşt re wiha got:

Ez -Ehûremezda, dadarê xulqeta qenc- dema ku min ev alem çêkir, min wisa kir ku wêneyeke wê ya bedew û nûranî hebe.³

2. Nexwe wî neşewenê fesad li min nihêrî. Ehrîmenê neşewenê fesad, wî fesadî, bi fesadiya xwe 9999 nexweşt çêkirin.

Ya mensereya wercavend! Ya mînûyîyê herî biheybet!

Di warê dermankirinê de alîkarê min be.

3. Ez ê weke xelata vê dermankirina te, hezar tosinên herî baş bidim te.

Ez ê wan tosinên herî baş pêşkêşî Sewekeyê qenc ê mezdaçêkirî bikim. Ez ê weke xelata vê dermankirinê, hezar hêştirên lokbilind û herî baş bidim te.

Ez ê wan hêştirên herî baş pêşkêşî Sewekeyê qenc ê mezdaçêkirî bikim.

4. Ez ê weke xelata vê dermankirina te, hezar çêlekên ciwan û bihêz herî baş bidim te.

Ez ê wan çêlekên pêşkêşî Sewekeyê qenc ê mezdaçêkirî bikim.

Ez ê weke xelata vê dermankirina te, hezar serî ji hemû celeb heywanên piçûk bidim te.

Ez ê wan heywanan pêşkêşî Sewekeyê qenc ê mezdaçêkirî bikim.

¹ Bendên 6 û 7 û 4an ên vê ferê.

² Bendên 9-14 fer.20

³ Mijara vê fergerdê Eryyemen, Mesnereyê Wercavend û dermankirina nexweşiyên e.

5. Ez bi niyazkirina qenc a wercavend ji te re aferîn dibêjim; niyazkirineke dostane û wercavend ku belengazan zengîn û zengînan zengîntir dîke; niyazkirina ku di hawara nexweşan de tê û tendirustiyê dide wan.
6. Mensereyê wercavend -mînûyiyê herî biheybet- di bersiva min de got:
Em çawa di dermankirinê de alîkariya te bikin?
Em çawa wan 9999 nexweşyan ji te dîr bikin?

Beşa Diduyan

7. Dadar Ehûremezda yezdan Neryoseng gazî kir û jê re got:
Ya Neryoseng! Ya qasidê yezdanî!
Bîlez here seraya Eryyemen û jê re bibêje:
8. "Ehûremezdayê eşewen ji te re ev peyâm şandiye:
Ez -Ehûremezda, afirênerê xulqeta qenc- ...¹
9. Nexwe wî neeşewenê fesad li min nihêrî. Ehrîmenê neeşewenê fesad, wî fesadî, bi fesadiya xwe 99999 nexweşî çêkirin.
Ya mensereya wercavend! Ya mînûyiyê herî biheybet!
Di warê dermankirinê de alîkarê min be."

10-12.²

Beşa Sisêyan

13. Neryoseng qasidê yezdanî, fermanberê gotinên Ehûremezda bîlez çû seraya Eryyemen û jê re wiha got:

14-18.³

Beşa Çaran

19. Eryyemenê pir baş, bîlez, bê derengî û demildest û bihêvî ber bi çiyayê pirsên yezdanî,⁴ ber bi daristana pirsên yezdanî ve çû.

¹ Bend 1

² Bendên 3-5

³ Bendên 8 û 9 û 3 û 4 û 5.

⁴ Çiyayê ku Zerdeşt û Ehûremezda li wir bi hev re axivîn.

20. Eryyemenê hêja, neh nir bi xwe re birin.¹
Eryyemenê hêja, neh hêştir bi xwe re birin.
Eryyemenê hêja, neh çêlek bi xwe re birin.
Eryyemenê hêja, neh hêstir bi xwe re birin.
Eryyemenê hêja, neh çiqilên daran² bi xwe re birin û neh xêz li ser erdê
kişandin.³

21-25.⁴

¹ Lêkolîner Îsfendiyarçî dibêje: wî hêza neh niran bi xwe re bir da ku bike laşê nexweşan.

² Darê nehgilê.

³ Van xêzan ji bo lidarxistina ayîna Berşnomê dikişînin.

⁴ Bendên 9-14 fer. 20 û bendên 19-23 fer. 21

FERHENG

A

Aban: (Di pehlewiyê de Apan) navê hemû avan û sifeta yezdanbanû "Eridwîswer Anahîta" ye. Dehemîn roja mehê û heştêmîn meha salê bi vî navî tên gotin.

Aban (roj): Dehemîn roja mehê ye.

Abangan (cejn): Di dehemîn roja meha Abanê de ku navên meh û rojê weke hevdu dibû, bi vî navî dihat pîrozkirin.

Aban Yeşt: Pêncemîn yeşt ji bîst û yek yeştên Avestayê û taybetî niyazkirin û diakirina yezdanbanû Eridwîswer Anahîta ye. Ev yeşt ji sî kirde û sî û sê bendan pêk tê.

Abiret: (Di Avestayê de Abêrêt) weke pêncemîn kes ji heşt mobidan a pêşewayên serdema kevnar e ku berpirsên lidarxistina "Yezişne" (ayîna niyaz û diakirina mezdaperestan) bûne. Erka Abêrêtan anîna vê bo wan merasîman bûye. Peyva "abiret" tê wateya "hêner" ango kesê ku tîne.

Abrižgan: Navê cejnekê e ku di siyemîn roja meha Behmenê de hatiye lidarxistin.

Atbîn: (Di avestayî de Atuye û di sanskrîtî de Aptiye) Navê bavê Fireydûn e. Ev nav di farisiyê de weke Atbîn ji hatiye nivîsandin. Di Avestayê de Atwiyen sifet e û tê wateya "ji binemaleya Atuye" û ev peyv di pehlewiyê de bûye "Aspiyan" di hin pirtûkên erebî û farisî de weke "Esfîyan" hatiye nivîsandin.

Abzewr: (Zewr)

Atbîn: (Atbîn)

Aterwexş: Ji sêyemîn kesê ji heşt mobidên birêveberên "Yerîşne" yê re tê gotin. Parêzvanê êgir e û li hember êgir disekine.

Ateşbehran Niyaz: Pêncemîn niyaz ji pênc niyazên hûre-Avestayê ne ku ji 20 bendan pêk tê. Diakar vê diayê pênc wextan di agirgehan de dixwînin û her wiha di roja Azera (nehemîn roja mehê) her mehê de dixwînin.

Ateş Behram: (Di pehlewiyê de weke Ateşxî Vehraman an Ateşxî Vehran) agirê herî pîroz û herî mezin ê perest-

gehê ye. Verhran/ Vehran agirê zerdeştîyan ê herî sereke ye. Azerbehran yek ji heft agirgehên (perestgeh) Îranê di serdema Sasaniyan de bûye û navê agirgeheke taybet nebûye, belku li gelek bajarên Îranê Azerbehran hebûye. Darmestter di pirtûka xwe ya bi navê "Zenda Avesta" yê de dibêje: Du celeb agirgeh hene. Ji perestgehê mezin re Ateşbehran tê gotin û ji yên piçûk re jî Adiran ango Agiyarî dibêjin.

Ateşzewher: (Zewr)

Aturban: Tê wateya parêzerê agir, ji pêşewayên olî û mobidan re hatiye gotin.

Ada: Xelata qencan û cezayê xeraban a mînwî, gelek caran di Gehan û Avestaya Nû de hatiye bikaranîn. Carinan weke navê yezdanekî hatiye bikaranîn. Adane û Eda û Eza şeklên din ên vî navî ne, hemû koka xwe ji rayeka "da" bi wateya "dayîn" û "pêşkêşkirin" ê digirin.

Aderene: Navê yek ji 2 hezar û 444 çiyayên li ser rûyê erdê ye.

Adînye: Di "Rîgvuda" yê de navê komek ji yezdanan e (weke emşaspendên di Avestayê de) ku Eryemen (di Avestayê de "Eryyemen") yek ji wan e.

Aferîngan: Navê beşek ji niyazên zerdeştîyan e ku di dirêjahiya salê de di nava cejn û merasimên têne lidarxistin. Çar Aferînganên Dehman, Gahan, Gehenbar û Re Pîsvîn, ji hemûyan girîngtir in.

Aferîngan Re Pîtwîn: Navê çaremîn Aferînganê girîng û navdar ê zerdeştîyan e ku dema nivro di destpêk û dawîya havîna mezin de (li gor teqwîna Îrana kevnar ji destpêka bihar ango Ferwerdîne heya dawîya payîz ango Azerê) ji bo yezdanê parêzvanê havîne tê xwendin. Di Bendheşnê (beşa 27an) de hatiye ku Re Pîtwîb heft mehên havîne li ser rûyê erdê dimîne û di destpêk û dawîya havîne de divê hatin û çûyîna wî were niyazkirin.

Aferînganê Dehman: Di Avestayê de "Dehm" bi wateya qenc û paqîj tê bi-

karanîn. Navê yekemîn Aferîngan ji çar Aferînganên girîng û navdar ê zerdeştîyan û bi wateya niyaz û aferîngotina pakan û qencan e ku di rojên çarem û sehem û siyem û li sersala mirina her kesî dixwînin û ji bo bermahiyên wî kesî diayan dikin û ji bo fereweşiyên eşewenan bexteweriyê dixwazin. Hin kes vê Aferînganê weke Aferîngana tendirustiyê dizanin.

Aferînganê Gehan: Navê duyem Aferînganê girîng û navdar ê zerdeştîyan e ku di pênc rojên ku li salê hatine zêdekirin de ango Endergah (pênc rojên ku bi navê Gehanê hatine binavkirin) tê xwendin. Ji vê Aferînganê re "Aferînganê Ferwerdganê" jî tê gotin; ji ber ku ev niyazkirin taybet ji bo kêfxweşkirina fereweşîyan e ku di dema xwendina niyazê de têne ser rûyê erdê. Aferîngana Gehanê jî 6 bendan pêk tê û beşek ji hûre-Avesta jî tê hesabkirin.

Aferînganê Gehenbar (Gahenbar): Navê sêyem Aferînganê girîng û navdar ê zerdeştîyan e di her yek ji pênc rojên, şeş Gehenbarên salê de têne xwendin: Ji yazdeh heya panzdehê meha Ordîbiheştê. Ji yazdeh heya panzdehê meha Tîrê. Ji bîst û şeş heya siyê meha Mihrê. Ji bîst û şeş heya siyê meha Şehrîverê. Ji şazdeh heya bîstê meha Dêyê. Pênc rojên Endergahê (pênc rojên dawîya salê)

Aferîngana Geharê jî 19 bendan pêk tê û beşek ji hûre-Avesta jî tê hesabkirin.

Agirîppe: Bi wateya girtinê û li gor şiroveya Vendîdad navê gunehê kesekî ye ku çekan bigire destê xwe û bixwaze kesekî din bide.

Anahîta: (Eridwîswer Anahîta)

Arastî: Navê apê Zerdeşt û bavê "Mezboyi Mawenghe" (Medyomah) ye. Yekemîn kesê ku hatiye ser ola mez-daperestiyê.

Ares: Navê tîravêjekî navdar ê îranî ye ku di serdema Menûçîhr Şah de bi avêtina tîrekê ji serê çiyayên Elburzê ber bi peravên Amûderiyê ve, sînorên di navbera Îran û Tûranê de diyar kirin.

Armeytî: Yek ji firûzeyên Mezda Ehûre ye ku di Gehanê de xwedî cihêkî

girîng e û di Avestaya Nû de bi sifeta "Sipinte" re tevlihev bûye û weke "Sipinete Armeytî" tê gotin û wek emşaspendan tê naskirin.

Askêlpîtos: (Eskulap) di mîtolojiya Yûnanistan û Romê de qahreman û Xwedayê bijîşkiyê (weke Srite)yê di mîtolojiya îranî de ye.

Asman: Di zimanê avestayê û sansikirit û parisiya kevnar de "Esmen" û "Esen" bi wateya "kevir" e û ji ber ku esman weke keviran hatiye zanîn, lewma ev nav lê kirine. Di pehlewiyê de "Esmen" hatiye û di farisiyê de jî ji bilî Asman, peyvên Asiyab, Badas, Destas, Xeras û hwd têne dîtin.

Asman (roj): Navê bîst û heftemîn roja mehê ye.

Asneter: Ji şeşemîn pêşewayên mobîdên ku Yezîşneyê li dar dixînin re dibêjin û erka wî şûştina firax û amûr û palaftina vexwarina hewmê ye û li aliyê bijîşkan ê çepê rûdinişt.

Aştî: Di Avestayê de "Axştî" û di pehlewiyê de "Aşt" û "Aştîye", navê yezdan Aştî ye.

Avesta: Navê giştî yê berhema îraniyan e û pirtûka mez-daperestan a olî ye ku li gor hin çavkaniyan di destpêkê de ji bîst û yek neskan (beşan) pêk hatiye û di şêklê xwe yê îroyin de ji şeş beşên Gehan, Yesne, Yeşt, Vendîdad, Visperd û Hûre-Avestayê pêk tê.

Peyva "Avesta"yê ku di berheme bi xwe de nehatiye, ji pêşgira navdêrsaz a "A" û lêkera "Vîste" bi wateya nas-kirin, zanîn, peyda-kirin û peyda-bûnê (ku li gel peyva "Veda" (Vîd) pirtûka hindîyan a olî hevreh e) pêk tê.

Bi giştî "Avesta" weke "agahîname" yan "zanînname" tê zanîn.

Hin lêkolînerên weke Dr. Elîekberê Caferî di nivîseke xwe ya li ser peyva "Avesta"yê de dibêje "E" yan "A"ya destpêkê pêşgira neyîniyê ye û bi giştî wateya wê weke "Gotina sergirtî, gewhera veşartî, sira nepenî, gotina esmanî, remza veşartî û hwd" dide zanîn.

Avestaya Nû: Ji pênc beşên dawîn ên Avestayê re (Yesne, Yeşt, Visperd, Hûre-Avesta û Vendîdad ku piştî Gehanê

hatine) tê gotin û ji aliyên şêwaza nivîsandin û naveroka xwe ve ne wekî Gehanê ne.

Azer: (Agir) yek ji parêzvanên êgir û her wiha yek ji yezdanên herî mezin ê ola mezdaperestiyê ye. Di zimanê avestayî de weke "Atere" û "Ateresh" û di pehlewiyê de jî weke "Atur" û "Atexş" tê gotin. Nehemîn roja mehê û nehemin meha salê bi vî navî hatine binavkirin.

Azer (roj): Navê nehemin roja mehê ye. **Azergan:** Navê cejnekê ye ku di nehemin roja meha Azer de tê lidarxistin û Ebûreyhanê Bîrûnî wê weke "Azerceshn" bi nav dîke. Xelk di vê rojê de bi taybet diçûn serdana agirgehane.

Azerguşnesp: (Guşnesp)

Az: (Azî)

Azî: Di zimanê Avestayê de "Azî" û di farisîyê de "Az" navê dêwekê û her wiha zêdexwaziyê ye. Darmestter dibêje: "Wer dixuyê ku "Azî" şekleke din a "Ajî" yê be ku di mitolojiyên kevnar de bi Atir (Azer) re şer dîke."

B

Ba: (Di avestayê de "vate" û di pehlewiyê de "vat") navê yezdanê bê ye.

Baj: (Di avestayê de "veç" û di pehlewiyê de "vac" û "vacek") bi wateya gotin û gotar. Bi giştî jî hemû diayên kurt ên îranîyên mezdaperest ku di bin lêvan de bilêv dikin re, dibêjin.

Bamyê: (bi wateya rewşen û ronahîder) navê yezdanê ku her roj berî hilatina rojê, rîya rojê lê nîşan dide.

Beber: Ajeleke avê ye ku postê wê gelekî giranbiha ye.

Bedawî: Navê dêwê hewayê pîs û qirêj e ku li hin cihan weke alîkarê "Estûvî-zotû" angî dêwê mirinê hatiye binavkirin.

Behmen: (Di avestayê de "Vohumene" û di pehlewiyê de "Vehmen" û her wiha di farisîyê de jî "Behmen" heye). Di Gehanê de Behmen weke kurê Ehûremezda hatiye zanîn û di roja dawîn de kiryarên mirovan dinirxîne û Hormezd nirxa karên mirovan bi alîkariya wî heldisengîne.

Behmen (roj): Navê duyemîn roja

mehê ye ku bi navê emşaspend Behmen hatiye binavkirin û parêzvaniya wê rojê li stuyê Behmen e.

Behmengan (cejn): Navê cejnekê ye ku li roja Behmena meha Behmenê tê lidarxistin.

Beyne: Navê çiyayekî ye.

Behram: Navê yezdanê serkeftin û zalbûnê e. Yezdanekî herî mezin û girîng ê ola medsapereştiyê ye ku jî hêla minûyî de di asta Sirûşe de tê zanîn.

Behram (roj): Navê roja bîstem a mehê ye ku Behram parêzvaniya wê rojê digire û zerdeştî vê rojê gelekî pîroz diznin û diaya "Agirê Behram" dixwînin.

Behram Yeşt: Navê çardehemîn yeştî jî bîst û yek yeştên Avestayê ye.

Beng: (Di avestayê de "Benghe" û di pehlewiyê de "Beng" an "Meng") navê tozekê ye ku jî celebek pelên daran tê çêkirin û di farisîyê de jê re "çers" angî "heşîş" tê gotin. Madeyêke hişber e.

Berene: (Bi wateya "serkeftî") navê çiyayekî ye.

Berêmayewne: Navê Verzavekî ye ku yezdanbanû Eşey (Ert) yezdana hêz û xelatan, penaya xwe bire wî. Ev nav tenê carekê di Avestayê de hatiye.

Berşnom: Merasima taybet a paqijkirina laş û kincên herimî bi miriyan ku di Vendîdadê de bi awayekî dûr û dirêj qala wê hatiye kirin. Ev merasim weke merasima herî girîng û mezin û kêrhatî jî bo paqijkirina kesên herimî tê zanîn ku ne tenê qirêjan paqij dîke, belku deriyên biheştê jî li ber wan vedîke. Ji ber ku neh rojan dewam dîke, lewma jê re Berşnoma Nehşevî jî tê gotin.

Berşnoma Nehşevî: (Berşnom)

Berşnomgeh: Cihê lidarxistina merasima berşnomê ye ku di Vendîdadê de qala wê hatiye kirin.

Berwsereyan: (Bi wateya "xwediyê qencî û bedewiyê") navê poz an lûtkeya çiyayekî ye.

Beşî: Navê dêwekî ye. Ev nav du caran di Avestayê de derbas bûye.

Bewrî: Navê welatekî ye.

Bexan Yeşt: Ji hatên 19 heya 21ê yê Yesneyê re tê gotin û tê wateya "sirûda diaya yezdanan".

Bêhvay: (Di pehlewiyê de "Vayvêh") (Endrevay û Ram)

Bêndwe: Navê mezinêkî dêwperest e ku her tim bi ola mezdaperestî û Zerdeşt re şer kiriye û Zerdeşt wî weke "şerkerê herî mezin" û "mamosteyê derewîn" bi nav dike.

Biheşt: (Di avestayê de "vehîşte" rengdêreke pir bilind û mezin e ji peyva "vengho" bi wateya "bêh" (baş). Di pehlewiyê de "vehîşt" û farisiyê de jî "bêhêşt" tê gotin).

Biriciye: Yezdanê parêzvanê binşinan (dendikên xwarek) e.

Birizî Seweneghe: Navê yek ji pênc agiran e ku bi gelemperî weke "Agirê Behram" jî tê naskirin.

Bîpoşt: Sifetek e ji bo wan kesan ku Ehûremezda derbasbûna wan bo "Verêçekerd"ê selah nabîne. Ev peyv weke însanên nemerd û xayîn jî hatiye watekirin.

Bocî: Navê dêwekî ye.

Bomye: Navê heftemîn çiya ji çiyayên li ser rûyê erdê ye.

Bondehêşn: (Bondhêş, bi wateya "bingeha xulqetê") navê nivîseke herî girîng a wêjeya pehlewiyê ye ku di warê mîtoloji û ol û zanîna û zanist û çanda îraniyan de ye.

Borzîn Mêhr: Navê yek ji sê agirgehên herî mezin û navdar ên serdema Sasaniyan bûye ku li çiyayê Rêyvenda Xurasanê li nêzî bajarê Neyşabûrê bûye.

Borzeyzd: (Aban)

Boy: (Di avestayê de "bewd" û "bewze" û di pehlewiyê de "boyîten") tê wateya bêhnkirin. Her wiha wateya agahdarbûn û pêzanîna jî dide. Dîsa di peyva "bot" ango "pût" jî koka xwe ji vê pevê digirin. Din hin nivîsên pehlewiyê de li gel peyva "bûda" hevreh û hevkok hatiye zanîn.

Boyzî: Navê dêwekî ye.

Boyzîja: (Boyzî)

Brewere: Navê heywanekî ye ku Ehrîmen ji bo xerabî û pîsiyê li hember xulqeta welatê Belxê afirandiye.

Bûşasp: (Bûşasb) Navê dêwekî bêfirsend û ehrîmenî ye.

Camasp: (Camasp Hwogve)

Camasp Hwogve: Navê yek ji yekemîn kesan e ku hatiye ser ola mezdaperestiyê. Li gor hin riwayetên kevnar, zavayê Zerdeşt e.

Can: Yek ji pênc hêzên mirovan e ku jê re "Ehû" jî tê gotin.

Cehî (Cehîka): (Di pehlewiyê de "Cêh" bi wateya jina bêrûmet û rûspî û bedkare) navê keça Ehrîmen e ku Ehrîmen ji bo êrişa li ser cihana ehûreyî han dide û desteka wî dike. Her wiha dixapîne û ji rê derdixe û di mîtolojiya zerdeştî de, jin ji wê çêbûne. Li hember wê jî "Nayrî" ango "Nayrîka" heye ku weke jina baş û birûmet tê zanîn.

Cejo: Navê celebeke kûçikan e.

Cem: (Cem Vîvenghan)

Cemşid: (Cem Vîvenghan)

Cem Vîvenghan: (Di avestayê de "Yîme" kurê "Vîvehnet" û di pehlewiyê de "Yemek" an "Cemek" kurê "Vîvenghan" û di senskirîtê de "Yeme" kurê "Viyewswete") yek ji mîtolojiyên herî kevnar ên hindî û îraniyan e.

Ceynî (Ceni): Navê ajolekê ye ku gemara nexweşiyên cida û qirêjiyadexmeyên nepaqîj û genî di laşê mirovan de bi qasî ji sisiyan yek zêde dike.

Ç

Çareya Ateşan: (Agirê sor)

Çexre: Sêzdehemîn welatê ku Ehûremezda afirandiye.

Çekş: Navê celebeke çeka berbela di nava îraniyan de bûye ku şekl û dirûvê wê baş nayê zanîn. Li gor hin lêkolîneran çekeke weke çakûçan bûye.

Çîçest: (Di Avestayê de "Çîçeste" û di pehlewiyê de "Çîçest" û di farisiyê de "Çîçest") navê goleke mîtolojîk e ku li gor gelek lêkolîneran Gola Ūrmîyeyê ya îroyîn e.

Çînewd: (Çînwad, Çînot, Çînwad bi wateya kesê ku mirovan diceribîne û cida dike û dibijêre) navê pireyekê ye ku li gor bawer mezdaperestan, rewan û hizra mirovan di roja çarem a piştî mirinê de di ser wê re derbas dibe û piştî ku tê hilsengandin û nirxandin, diçe biheşt an dogehê.

Çîsta: (Di pehlewiyê de "Ferzanek" bi

C

wateya "zanîn û agahî û bilîmetî") navê yezdanbanûya zanîn û agahiyê ye ku bi sîfetên weke "Herî Rast", "Mezdada" û "Eşewen" tê wesîfkirin.

Çîstî: (Çîsta)

D

Dad: (Di Avestayê de weke "Date" heye) qanûn, însaf û navê yezdanê nûner û parêzvanê dadperwerî û qanûnê bûye. Li gelek cihên Avestayê, dad weke ola mezdapereştiyê û ferman û qanûn û rêzîkên wê hatiye watekirin.

Dadar: Afirêner. Xwedawend. Sîfetek e ji bo Ehûremezda.

Dada Dijedêw: Navê beşek ji Avestayê ku di şêklê orjînal a avestayî de weke "Veydeywedate" hatiye bikaranîn û di farîsiyê de guheriyê û bûye Vendîdad.

Dadîstan: Ceribandîna roja dawîn (qiyametê).

Dadîstan Dînî: (di pehlewiyê de Dadîstanê Dînîk) pirtûkeke bi zîmanê pehlewî ye ku ji 28 hezar û 600 peyvan pêk tê.

Dahî: Navê welatêkî ye ku wer xuya dike li peravên behra Sîhûnê bûye.

Damwîş Opemene: (Di pehlewiyê de "Dehm Eper Peh Menîş Yezete") navê yezdanek ji heval û hogirên yezdan Mihr e ku bi pîranî weke xurt û wêrek tê wesîfkirin.

Danî: Navê binemaleyekê ye ku Gerşasp, navdarê wan ê bi navê Verşo dike.

Dano: Navê qebîleyeke tûranî ye ku pehlewî û serdarên îranî hez dikin wan tîk bibin.

Darek: Navê ajelêkê ye.

Daştiyanî: Navê binemaleyekê ye ku Gerşasp kurekî wê binemaleyê dike.

Daxbûyiyên Ehrîmen: Ji wan kêmandam û nexweşan re tê gotin ku Ehûremezda derbasbûna wan bo nava Wercemkerdê rewî nîzane.

Daytiya: Navê çemêkî mîtolojîk e ku hin lêkolîner dibêjin heman çemê Erez e.

Daytiyo Gato: (Agirê Behram)

Daytîk: Navê çiyayekî mîtolojîk e.

Deheke: Ji çêkirina koman li hember atirbanan re tê gotin.

Dehman Aferîn: (Aferîngan dehman û

dehman aferîn)

Dehom Aferîtî: (Aferîngan dehman û dehman aferîn)

Derevoşîşevnt: Navê çiyayekî ye.

Derica: (Di avestayê de "dericye" û di pehlewiyê de "dercin zibar" bi wateya "aliyê din ê gir") navê çemêkî li Îranvîçê ye û her wiha navê çiyayekî ye ku Porûşesp bavê Zerdeşt li serê wî çiyayî hatiye dinyayê.

Derrbasgeha Dadweriyê: Çînodpol

Derşînîke: (Bi wateya "kesê ku bi tundî êriş dike") navê dêwperestekî dijberî Gêstasp e.

Derûn: (Di avestayê de "derûn" û di pehlewiyê de "drevnengeh") nanekî piçûk û sipî ye ku di merasimên olî de pêşkêşî yezdan Sirûş tê kirin.

Derwasp: (Di avestayê de "Drwaspa" û di pehlewiyê de "Derwasp" bi wateya "xwediyê hespê dirust") navê yezdanê ku ajel û heywan û hêstiran diparêze.

Dest-Peyman: Duyemîn celeb ji şeş peymanên Venîndanî.

Destûr: Di nivîsên pehlewî de ji bo wezîrê mezin ango fermandarê mezin û carinan jî ji bo pêşengên olê gotin.

Deştan: (Di avestayê de "dexşte" û di pehlewiyê de "dexşek") bi wateya elamet û nîşan û bi giştî ji xwîna ku ji di dema peryodbûnê de dibînin re tê gotin.

Deştanîstan: Avahî û cihê ku jina deştan divê di dema nepakiyê de tê de bimîne.

Deştanmerzî: Nêzikbûna mêr bi jina deştan re ku gunehê herî mezin e.

Deşte: Zaroka di zîkê dayîkê de.

Dexme: (Di avestayê de "Dexme" û di pehlewiyê de "Dexmek") hesareke gilover û weke bircan e ku derveyî gund û bajarên tê çêkirin ku laşê miriyan bi awayê rûniştî ber bi rojê ve tê de datînin û du darîkan dixin ber binçengên wan da ku teyr û balinde bînin û goştê wan bixwin. Piştî çendekê jî hestiyên miriyan kom dikin û dixin nava çehleke bi navê estûdan. Pûrdawûd dibêje: "ti şîk û gumanek tine ku îranîyên kevnar miriyên xwe di êgir de şewitandine û piştê xweliya wê dirijandin nava avê. Peyva "dexme" tê wateya

"daxgeh" angò cihê daxkirinê û peyva "dax" jî ji heman kokê ye. Ji Avestayê bi xwe tê fêmkirin ku îranîyên berê miriyên xwe şewitandine." Hin lêkolînerên din jî dibêjin ku "gultepe" angò "kultepe"yên (gîrên rijiyê) ku li bakurê rojavayê Îranê (derdora Gola Ûrmiyê û Kurdistanê) têne dîtin, belgeyeke herî baş e ku bê îsbatkirin ku wan miriyên xwe şewitandine.

Dexyûm: (Di avestayê de "welat û herêm" û di farisiyê de "dih") navê yezdanê ku welat û herêman diparêze.

Deywek: Ji kesên ku Ehûremezda hez nake ew derbasî Vericemkerdê bibin re tê gotin.

Deywî: Navê dêweke alîkar û alîgirê herî girîng ê Ehrîmen e.

Dêw: (Di avestayê de "deywe") bi giştî ji hemû mexlûq û alîkar û alîgirên Ehrîmen re tê gotin ku li hember xulqeta ehûreyî şer dikin. "dêw" di nava hindî û ariyên kevnar de jî komek xwedawendên hêja re hatibûye gotin. Di senskirîtê de "dêwe" angò "dêwa" tê wateya "xwedawend".

Dêy: (Di avestayê de "desoş" angò "dedoş" û di pehlewîyê de "datar" û di farisiyê de "dadar" angò "dêy") sefeta Ehûremezda ye ku tê wateya "afirîner". Ji rojên heştêm û panzdehem û bîst û sêyem ên mehê re û her dehemin meha salê re tê gotin. Divê bê gotin ku peyva "dêy" ku di farisiyê de weke "zimistan" hatiye bikaranîn, koka xwe jî peyva "zîme" angò "zeyn" di avestayê de digire û ti têtîkiliya "dêy"ê bi dadar angò afirîner re tine.

Dîn: (Di avestayê de "deyna" û di pehlewî û zendê de "dên", "dîn", "dîna" yan jî "dînek" û di farisiyê de "dîn") tê wateya hizirîn û naskirin. Ev peyv di Avestayê de bi wateya ol û mezheb hatiye bikaranîn.

Dîn: Navê yezdanbanûya parêzvana ola mezdaperestiyê ye. Bîst û çaremîn roja mehê bi navê vê yezdanbanûyê hatiye binavkirin.

Dîn (roj): Ji bîst û çaremîn roja mehê re tê gotin.

Dînagah: Kesê ku hemû ol û qanûn û ser û binê olê dizane.

Dînagahî: Zanîna hemû tiştên olî.

Dînkert: (Di pehlewîyê de "dênkert" bi wateya kiryarên olî) navê pirtûkeke mezin bi zimanê pehlewî ye ku lêkolîner wê weke ferhengname angò ensiklopedyaya zanistên olî û eqilî dizanin.

Dîn Yeşt: Navê şazdehemîn yeştê Avestayê ye ku ji bo niyazkirin û diakirina yezdanbanû Çistayê tê bikaranîn.

Dozex (dojeh): (Di avestayê de "dujenghe" angò "dujengho" û di pehlewîyê de "çihana xerab û pis", dijberî biheştê) cihê Ehrîmen û dêw û gunehkar û derewkaran ê piştî mirinê ye.

Drîbî: Dêwê parsekçî û hevalê Ehrîmen û nêzîk.

Drîwek: Ji komek mirovan re tê gotin ku Ehûremezda derbasbûna wan bo nava Vercimkerdê rewa nizane.

Drwenat: Yezdanê tendirustiyê.

Dujeke: Navek e ku mirovên devpîs ji kûçîk "Venghapere" re dibêjin.

Durûc: (Di avestayê de "Drûc" û di pehlewîyê de "Drûz" bi wateya "derew") navê dêwa mê ya derewker û nederust û bêsoz e. Her wiha weke sîfet û leqebeke Ehrîmen jî tê bikaranîn.

Durûke: Navê nexweşiyêke nenas e.

Durwend: (Di avestayê de "driqvent" û di pehlewîyê de "durwend", "durûven" ando "dijî eşewen") jî alîgirên durûc û derewperest û dêweperestan re tê gotin.

Dwreêkeyte: Navê tûraniyekî dêwperest ji qebîleya Dano ye. Ev nav tê wateya kesê xwediyê arezûyên dûr û dirêj.

E

Eçîşte Engho: Jiyana herî xerab. Dojeh.

Eçîşte Menengeh: Hizra herî xerab.

Eêzxe: Navê çiyayekî ye li Zamyad Yeştê

Efrasyab: (Di Avestayê de "Fregresyen" û bi wateya "bixof", "tirsdar" û "kesê ku mirovan ditirsîne" ye) Di pehlewîyê de "Efrasyaw" an "Efrasyab" an "frasyap" navê şahê Tûranê yê navdar, kurê Peşeng, pehlewana sereke yê hemû şer û pevçûnên giran û demdirêj di navbera arî û tûraniyan de ye.

Efsmen: Di Gehanê de tê wateya bend, rapor û bersiv.

Ehmayî Reyşçe...: Yekemîn peyvên yezdehemîn bendên Yesne, Hat 68an in ku yek ji diayên navdar ên mezdape-restan tê zanîn û gelek caran di seranserê Avestayê de hatiye dubarekirin.

Ehnewedgah: (Ehûneweytî Gasa) navê yekemîn roj ji pênc rojên Endergahê ye ku weke yekemîn sirûda pênc gehên Zerdeşt hatiye binavkirin.

Ehnewer: (Yese Ehû Weyriyo...)

Ehrîmen: Di Avestayê de weke "Engremeynbû" û di pehlewî û farisî de jî weke Ehrîmen an Ehrîmen an Ahêrmen heye ku tê wateya "Mînwîwiyê dijber û dijmin". Navê yek ji du mînwîwiyên sereke di mîtolojiya îraniyan de ye ku li hember Sipênte Mînû (Spendmînû) ye. Di wêjeya farisî de Ehrîmen weke Genamînû bi wateya "mînwîwiyê têkber û jinavber" hatiye wesişkîrîn.

Di Avestaya nû û wêjeya olî ya mezda-perestan de, Ehrîmen serkirde û mezinê herî bihêz ê dêw û cadûger û perî û dijminê herî sereke yê Hurmezd ango Ehûremezda ye.

Di Gehanê de tenê carekê navê wî derbas dibe, lê di Avestaya Nû de navê wî gelek caran tê dîtin û weke serkirdeyê hemû dêwan û afirênerê hemû nepakî û nebaşî û nexweşî û qirêjî û şeran tê naskîrîn ku di encamê de di şerê li hember hêzên ehûreyî de têk diçe.

Di Vendîdadê de tê gotin ku cêgeh û navenda Ehrîmen li Epaxterê (bakur) û dozexê ye.

Ehû: (Enghew) mala xwedê (Enghey navê wê yê mêza ye ku tê wateya kedbanû). Ev nav bi piranî li gel Reto hatiye û Ehûremezda û Zerdeşt bi van her du sifetan hatine binavkirin.

Ehû: (can) yek ji pênc hêzên mirovan e. Ev hêz dema mirinê bi dawî dibe. Di pehlewîyê de weke Exû heye.

Ehû: (di Avestayê de weke "Enghe" yan "Enghew" derbas dibe) cîhana (cîhana estûmend û cîhana mînwîwî). Di pêkhateya "dojengeh" (dojeh) bi wateya "cîhana xerab" de jî em rastî vê peyvê tîn.

Ehûmend: (di Avestayê de "Ehûment" bi wateya serwer û mezin an kesê

xwedî serwerî û mezinahî) wesfek e ku çend caran di Avestayê de - tevî Retomend - jî bo Ehûremezda hatiye.

Ehûneweytî Gasa: Navê yekemîn gasa ji pênc gehên Zerdeşt e.

Ehûre: Beşa yekem a navê Ehûremezda ye ku di gelek beşên Avestayê de li dewsa navê wî bi kar hatiye.

Ehûremezda: (navê resen ê di Avestayê de "Ehûrehmezda" e) navê afirênerê cîhana Eşe û qenciyan di ola mezda-perestiyê de ye. Di pehlewî û pazendê de ev nav weke Ūhrmezd, Hormezd, Ūrmezd û Ehûreymezd û di farisîyê de jî weke Ehûremezda û Hormoz tê dîtin.

Navê "Ehûremezda" jî du beşên "Ehûre" û "Mezda" pêk hatiye. Beşa yekem di sanskrîtî de jê re "Esûreh" tê gotin ku navê komeke dêwan di mîtolojiya hindîyan de bûye ku di mîtolojî û ola îraniyan de berovajî bûye û bûye xwedawend û afirêner.

"Ehûre" di Avestayê de tê wateya "mezin" û "serwer". Her wiha weke sifetekê jî bo yezdanên mihr û dilovanî û Epam Nepat hatiye bikaranîn û di Gehan û Avestaya Nû de jî weke fermander û serwer û mezin jî bo mirovan jî derbas dibe û di rapora pehlewî de weke "Xutay" (Xweda) hatiye wergerandin.

Mezda - ku îraniyan li Ehûre zêde kirine - tê wateya şiyar û zane û jîr û agah e û di rapora pehlewîyê de weke "danak" (zane) hatiye wergerandin. Di sanskrîtî de "mêzas" (mezdaya îranî) bi wateya zanîn û hiş derbas dibe.

Bi giştî "Ehûremezda" tê wateya "serwerê zane" ango "xwedawendê agah".

Ehûrne: Navê çiyayekî ye. Navê vî çiyayî tê wateya "çiyayê Xwedê" û tê gotin ku li nêzî gola Hamûnê ye.

Ehwene Weyriye: Navekî din a diaya navdar a "Yese Ehû Weyriyo ..." ye.

Ejdehayê şaxdar: Navê ejdehayekî mîtolojîk e ku mêran û hespan dixwe û jehra wî ya zerîn bi qasî bilindahiya rîmekê hildipeke û di dawiyê de jî hêla Gerşasp ve tê kutşin.

Ejehwe: Navê nexweşiyêke nenas e.

Ejene: Navê nexweşiyêke nenas e

Ejîdehak: Di Avestayê de Azîdehak, di pehlewîyê de Ezdehag û di farisîyê de Ejdeha û Zehak e. Ejdehayekî sêserî û sêpoz û şaşçav e ku dixwaze mirovan li cîhanê xelas bike û Engremeyniyo (Ehrîmen) bi pîstî û xerabiya xwe ew afirandiye. Di Voda "Wişveh Rupeh" de her wekî Ejîdehak, ejdehayekî sêserî heye ku tê û çêlekan dibe. Di wêjeya farisî ya navîn (pehlewî) de ejdehak kesekî tazî (ereb) e ku êrişî Îranê dike û Cemşîd têk dibe û piştî hezar sal desthilatdariya ehrîmenî, di dawiyê de Fireydûn wî têk dibe û li çiyayê Denbavendê (Demavend) bi qeyd û bend girê dide.

Eketese: (Bi wateya "afirînerê xerabiyê") navê dêwekî ye. Navê wî dêwî du caran di Avestayê de hatiye.

Eke Mene: (Di Avestayê de weke "Eke Mene" û "Eke Menenge" û di pehlewîyê de bi wateya hizra xerab e) Navê dêwekî ye ku dijberî emşaspend Behmen tê hesabkirin.

Elborz: (Di Avestayê de "Hera", "Hereytî" û "Herabirizeytî" û di pehlewîyê de "Herborz" hatiye) navê çiyayekî mîto- lojîk ê Îranê ye ku niha ji rêzeçiyayên navdar ên li bakurê Îranê re tê gotin.

Eme: Yezdanê hêz û qehremaniyê ye ku navê wî bi piranî li gel navê yezdan Behram tê û sifetên "qencafirandî" û "biheybet" di xwe de dihewîne.

Emordad: Pêncemîn meha salê û heftemîn roja mehê bi vî navî hatiye binavkirin. Yezdanên Reşn û Erştat û Zamyad hevalbend û hevkarên vê yezdanbanûyê ne.

Emordad (roj): Navê heftemîn roja mehê ye ku bi navê emşaspend banû Emordadê hatiye binavkirin.

Emordadgan (cejn): Navê cejnê ye ku di roja Emordada meha Emordadê de tê lidarxistin.

Emşaspend: (Di Avestaya Nû de "Emiş Spênte" û di pehlewîyê de "Emişo Spend" an "Emehrspend" bi wateya "wercavendê mayinde" heye) Weke yezdanê mezin ango koma mînûyîyan di ola mezdaprestiyê de tê zanîn

ku Behmen, Erdîbiheşt, Şehrîver, Spendarmez, Xurdat û Emordadê di nava xwe de dihewîne û mînûyên herî nêzikî afirîner in.

Emşaspendbanû: Koma sê yezdanên "Spendarmez, Xurdat, Emordad"ê ye ku mê tên zanîn û nîşan dayîk-xwe-dayî yên afirîner in.

Endergah: Ji pênc rojên ku îraniyan di saljimêriya xwe de li meha 12an zêde dikirin re tê gotin. Her mehek 30 roj bû û ji bo ku hejmara rojên salê bibê 365, pênc roj li meha dawîn dihatin zêdekirin.

Endermah: (Di Avestayê de "Eterimavenghe") li gor rapora pehlewî ya Avestayê pênc rojên mehê yên destpêkê bi vî navî dihatin binavkirin.

Enderway: (Di Avestayê de "Enteriveyo" yan "Veyo" û di pehlewî û farisî de "Enderway" an "Derwa" yan "Way" ku têne wateya "hewa"yê) navê yezdanê hewayê ye.

Enexran: (Di Avestayê de "Enexre Rewçav" an "Eneire Rewçe" bi wateya furûxa bê destpêk ango ronahiya bêdawî) yek ji navên Gerzmanê ye ku weke biheşt an cîhana Ehûremezda ya herî rewşen e". Di wêjeya olî ya îraniyan de ev peyv, navê yezdanekî ye ku parêzvanîya sihemîn roja mehê dike.

Enexran (roj): Navê sihemîn roja mehê ye.

Engremeyniyo: (Ehrîmen)

Enîran: Îraniyan ji gelên neîranî re gotine. Hemû qewmên ji bilî qewmên Îranê.

Enîran (roj): (Enexran)

Enoş: (Di Avestayê "En Ewşe" bi wateya nemir an bêmirin) di pehlewîyê de weke derman û merhem û tiryak hatiye.

Enteridengho: (Bi wateya tiştê ku di nava welêt de cih girtiye ye) navê dehemin çiyayê ku ji erdê derketiye ye.

Enterikenghe: Navê çiyayekî ye.

Erne: Navê ajeleke ziyankar a ehrîmenî ye.

Ermşit: Bêliv, bêtevger, bêhereket, bêhêz, tiral, lawaz.

Ermîştgah: Xewlegeh, cihê jinên di nava kincan de.

Epam Napat: Navê yezdanê avê ye. Di pehlewî de ev yezdan weke Borzîzed û Aban tê binavkirin. Em di Avestayê de vî navî weke Napat Epam jî dibînin. Di Vodayê (pirtûka olî ya hindiyana) de jî Epam Napat, xwedayê avan e.

Eparsen: (Ewpayrî Seyne)

Epaxter: Bakur. Di mîtoloji û ola îraniyan de, cihê dojeh û navenda Ehrîmen û dêw û durûc û hemû mexlûq û çêkiriyên ehrîmenî ye û li hember "nîmrûz"ê ye ku weke cihê û aliyê ehûreyî û yezdanî tê naskirin.

Epe Geze: Navê nexweşiyê nenas e.

Epewşe: Di pehlewiyê de Epos, ango poşênêr û jinavber û têkberê avê ye. Navê dêwê hişkesalî û bêbaraniyê û her wiha dijminê yezdan Yeşter (Tîr) e.

Ercasp: (Ercasp, Ercasp Xeyon)

Ercasp Xeyon: Di Avestayê de weke "Ericet Espe" hatiye û tê wateya xwedîkarê hespên giranbiha. Navê padişahê dêwperest ê Tûranê ji qebîleya Xeyon (Heyon) e ku her tim bi Zerdeşt û ol-darên wî re şer dike û di dawiyê jî hêla Îsfendiyar kurê Geştasp ve tê kuştin.

Erd: Yek ji şêklên navê yezdanbû Eşey di zimanê pehlewî de ye.

Erd (roj): Navê roja bîst û pêncem a mehê ye ku yezdanbanû Eşey wê rojê diparêze.

Erd Ewîraf Name: Navê nivîseke bi zimanê pehlewî ye ku serdan ango mîraca yek ji pêşengên ola zerdeştîyê bi navê Wîraf bo cîhana mînûyî û serdana bihuştê û berzexê û dojehê û dîmenên têkildarî xelatkirin û cezakirin mirovên qenckar û gunehkar, vedibêje.

Erdîbiheşt: Di Avestaya Nû de Eşe Wehîşte bi wateya Eşeyê Herî Baş navê yek ji emşaspendên herî baş e ku piştî Behmen di duyemîn pêgeha emşaspendan de cih digire. Erdîbiheşt parêzvana zevî û gihayên li ser rûyê erdê ye.

Erdîbiheşt (roj): Navê sêyemîn roja her mehê ye ku bi navê emşaspend Erdîbiheşt tê binavkirin.

Erdîbiheştgan (cejn): Navê cejnekê ye ku di roja Erdîbiheştê de (sêyemîn

roja her mehê) tê lidarxistin.

Erdîbiheşt Yeşt: Navê sêyem yeşta Avestayê ye ku ji bo dia û niyazkirina emşaspend Erdîbiheştê hatiye gotin û ji 19 bendan pêk tê.

Ere: Rewşa tûşbûyiyên bi nexweşiyekê ye ku di Aban Yeştê de (benda 93yan) hatiye. Li bara wê nexweşiyê agahî nînin.

Eretge: Yek ji du çemên girîng û pîroz di mîtolojiya Îranê de ku Rengha jî jê re tê gotin.

Erdêwêş: Navê gunehê wan kesan e ku bi çek û amûran li kesedî didin. Bi awayê ku wî kesî birîndar neke û di sê rojan de baş bibe.

Erdêwey: Navê çemekî mîtolojîk e.

Erdêwey: Navê binke yan jî yekeyek pîvanê ye ku ji bo dirêjahî û bilindahiyê tê bikaranîn.

Erdêwiswer Enahîta: Navê yezdanbanûya avan e ku Aban Yeşt – yek ji yeştên herî dirêj ên Avestayê – ji bo medh û senaya wê hatiye nivîsandin.

Erdîwiswer Banû Niyaz: Ji pênc niyazên mezdaperestan di hûre-Avestayê de ya çaremîn e. 11 bendên wê hene û li ser çem û cêwan û her wiha di roja abanê (dehemîn roja mehê) de tê xwendin. Jê re Abanniyaz jî tê gotin.

Erînewke: Yek ji du keçên (an jî xwişkên) Cemşîd e ku Ejdêhak piştî têk-birina Cemşîd, weke hevîna ji xwe re dibe û piştî ku Fireydûn Ejdêhak dibe, her duyan jî xwe re tîne.

Erîştî: (Erîştad)

Erîzehî: Navê yek ji heft herêm an welatên cîhanê ye ku li gor îraniyên kevnar hatiye dabeşkirin. Navê welatekî ye li rojhilatê cîhanê.

Erîzver: Navê çiyayekî mîtolojîk e ku gêdûk û pozê wê cihê kombûna dêwan e.

Erîzver: Navê şeşemîn çiyayê li ser rûyê erdê.

Erîzveşemene: Navê dijber û dijminekî Gerşasp e. Di dawiyê de ji hêla Gerşasp ve têk diçe û tê kuştin.

Ert: Şêklê pehlewî yê navê "Eşey" yezdanbanûya xelat û hêza Ehûremezda ye.

Ert Yeşt: Heydehemîn yeşta Avestayê

- ye ku di medh û niyazkirina yezdan banû Eşey de hatiye.
- Esaretoş Eşat Çit Heça...:** Domahîka hevoka navdar "Yese Ehû Weyriyû... " ye ku di piraniya beşên Avestayê de, Zewt ji zaneyên pîroz daxwaz dike ku wê bixwîne.
- Esebene:** Navê binemaleyeke tûranî ji qebîleya Dano ye ku di Aban Yeştê (benda 73yan) de Kere û Vere, du endamên ser bi wê malbatê ve bi nav dike.
- Eseye:** Navê çiyayekî li Zamyad Yeştê ye.
- Esmûxwanwnt:** Navê yek ji wan kesan e ku berî herî kesî û yekem car hatine ser ola Zerdeşt. Ev nav tê wateya "ronahiya esman".
- Esnewnd:** Di pehlewiyê de "esnewend" navê çiyayekî li Azerbeycanê ye ku Keyxurso agirgeha zerguşnespê li wî çiyayî çêkir. Ev çiya li nêvî gola Çiçestê angû Gola Ürmîyeyê ye û hin lêkolîner dibêjin çiyayê Sehendê ye.
- Esniye:** Navê yezdanê nobedarê pênc gehên şev û rojê ne.
- Espehe-Eştra:** Navê amûreke cezakirîna gunehkaran bûye. Weke qamçî.
- Espirine:** Derhemek
- Esprîs:** (di pehlewiyê de Espris) meydana hespbeziyê, cihê ku lîstika çoganê lê dilîzin û hespên xwe dibezînin.
- Esprîs:** Binkeyeke pîvandina dirêjahiya rê bûye ku bi dirêjahiya meydana hespan hatiye pîvandin. Li Îrana kevnar, mesafeya rêyan bi dirêjahiya meydana hespan dihate pîvan û gotin. Peyva "Esprîs" di zimanê de ermen de weke "Aspariz" jî tê gotin û li gor jêrenotên wergera farisî ya dîroka Ermenistanê, ji bilî "meydana bezandîna hespan", wateya yeke û binkeya mesafeyê jî dide û bi qasî 230 metroyan e. Carinan jî di navbera 266 heya 1598 metroyan de diguhere.
- Estewt Êrite:** Navê sêyemîn û dawîn soşyanta mezdaperestan e ku di dawîya hezarsala sêyemîn a piştî Zerdeşt, ji tuxmê bermahiyawî di ava behra Kiyaniyeyê (Hamûn) û ji dayikeke bi navê Êridet Fêzrî hatiye dunyayê û karê Fereşkerd (nûkirina cihanê û ola mezdaperestiyê) bi dawî kiriye.
- Estomend:** Hestîdar, cismî, madî, dunyayî. Peyva "Estomend" ji aliyê reh-nasî û watenasiyê ve gelekî dişibin peyva yewnanî ya "Ostoîxiyon" ku di pirtûkên erebî de weke "Ostoqos" hatiye bikaranîn. Peyva Estomend koka xwe ji "este" werdigire ku bi wateya "hestî" ye (latîn, os û yewnanî, ostwen). Renge "os" û "esas" a erebî jî koka xwe ji "este" werdigirin. (Sadiq Hidayet: Wergera Zend û Hûmen Yesn, beşa yekem, deriyê sêyem, jêrenota benda 6an)
- Estomend (cîhan):** Cîhana madî, ev dunya. Cîhana ku Ehûremezda di destpêka sêhezarsala duyem a xulqeta xwe de, afirand û tê de giyan da mînûyan.
- Estra:** Di pehlewiyê de bi şêklê "Eşter" heye. Navê yek ji du amûran e ku Ehûremezda dide "Cem" ku di desthildariya wî de bi kêr were.
- Estudan:** (cihê ragirtina hestiyên) bîra çal an kuneke dûrî heywanan e ku hestiyên miriyan dixin nava wan.
- Estûwbezoto:** Navê dêwê mirinê ye ku jiyane têk dibe û di wêjeya parisiya navîn de weke "Bedway" hatiye binavkirin.
- Eşe (Eşa):** Tê wateya "rastî"yê û beşa serreke ya navê emşaspend "Erdîbiheşt" (di Avestayê de "Eşe Wehîşte") e. Eşe bi giştî yek ji bingeşên girîng ên ola mezdaperestiyê ye ku li seranserê Avestayê (bi taybet di pênc Gehan de) her tim tê amajekirin û mirov dikare bibêje ku di vê olê de, hemû riyên rizgariyê bi Eşe bi dawî dibin.
- Eşe Stimbene:** Navê çiyayekî ye û tê wateya "sitargeha Eşe".
- Eşewehîşte:** (Erdîbiheşt)
- Eşewen:** Peyrewê Eşe, şopînerê Eşe, dijî dirwend.
- Eşewezdengehe:** Di pehlewiyê de Eşewêz heye. Navê du oldarên navdar ên mezdaperestan in ku yek kurê Pûrozaştî û yê din kurê Sayojdrî ye.
- Eşey:** (di pehlewiyê de Ert û Erd) navê yezdanbanûya hêz û şîyan û xelatê ye ku bi piranî li gel sifeta "Venghuy" (baş, qenc) tê bikaranîn.
- Eşim Wohû...:** Navê yek ji sê nimêjên

herî girîng û navdar ên mezdaperestan e ku bi peyvên destpêka xwe tê binavkirin. Ji vê nimêjê re Eşe Wehîşte û Nimêja Eşe ji tên gotin.

Eşmûx: Di Avestayê de Eşe Mewxe û di pehlewiyê de Eşmûx an Eşmûk an Ehremûk an Ehlemûk û di Pazendê de Eşmûx bi wateya "Tevlihevkerê Eşe" heye û di wêjeya mezdaperestan a olî de tê wateya bêdîn, dêol, ji dîn vegeyayî, mulhid, bêxwedê, Xwenênenas, kafir û oldarê derewîn.

Ev sifet di Avestayê de bi piranî bi wateya xapîner û derewkar tê bikaranîn û di gelek beşên wê de tê ditin.

Eşmûx: Navê dêwê xapîner û şaşker di wêjeya olî ya zerdeştîyan de ye. Di ferhengên farisî û her wiha wêjeya farisî de bi şeklê Asmûx tê ditin.

Eşozošte: Tê wateya Hezkiriyê Rastiyê û navê balindeyêke mitolojîk e ku li gor Vendîdadê (fer.17, bend 9) mezdaperest dema avêtina neyinûkên xwe, diyazekê jê re dibêjin û li ser wê baweriyê ne ku bi vî awayî dêw dilerizin û ev hêza wan namîne ku neyinûkê xwe hildin.

Eştad: (Erştad)

Eştad (roj): Navê bîst û şeşemîn roja mehê ye.

Eştad Yeşt: Navê hejdehemîn yeşta Avestayê ye ku ji bo medh û senaya yezdanbanû Erştadê hatiye nivîsandin. Ev yeşt yek ji yeştên herî kurt ê Avestayê ye.

Eşte Evrewnt: Navê hevrik û dijberêkî Geştasp e. Ev nav tê wateya "xwediyê heşt hespên çapik" û reng e ev kesayet ji tûraniyên dêwperest (dijminên mezdaperestan) û ji qebîleya Xiyon be.

Eştî: Binke ango yekeyek e ji bo pîvandina estûriyê.

Eştî Gefye: Yek ji dijber û dijminên Gerşasp e ku ji hêla wî ve tê kuştin.

Eştra-Qîriye: Navê Espehe-Eştra yê duyem e. Ev nav tenê carekê di Vendîdadê de hatiye bikaranîn.

Eret: Di Avestayê de "Srit", navê bavê Gerşasp e ku di dîrok û wêjeya farisî de ev nav jî tê ditin.

Eryemen: (Adîtîye û Eyremene)

Eveoyrîşte: (bi wateya libakirin û hejandin) navê gunehê wan kesan e ku emûr an çekêkê li ba bikin û bihejînin û li kesekî bidin.

Evgêmedeêça: Navê pirtûkeke piçûk e ku ji 29 bendên Avestayê û rapora Pazendê pêk tê. Ji 29 bendên wê yên avestayî, tenê 5 bend di Avestaya îroyîn de têne ditin û yên din winda bûne. Mijara wê pirtûkê, jîyan û mirina mirovan û bêçarebûna mirinê û hwd.

Evisrotrîngah: Navê danek ji pênc danên şev û rojê ye ku ji serê şevê dewam dike heya nivê şevê.

Evisrotrîngah: Navê yek ji pênc danên nimêjê ye ku mezdaperest di hûre-avestayê de pêk tînin.

Ewdriyre: Navê çiyayekî ye.

Ewrewent: Di Avestayê de çend wateyên wê hene. 1. Tund û tûj û çapik û jir û xurt ku sifetek e ji bo hespan. 2. Navê hespekî ye. 3. Navê çiyayekî ye û gelek kes li ser wê baweriyê ne ku çiyayê navdar ê Hemedanê, Erwend e. Her wiha ev nav ji bo çemê Dicleyê jî hatiye bikaranîn.

Ewroniyowayzîmîzke: Navê çiyayekî ye.

Ewrowe: Navê heştêmîn welatê ku Ehûremezda afirandiye.

Ewrwesare: Navê fermandarkî ye ku li hember Keyxusrew têk çû.

Ewzdanwen (gol): Navê şaxeavekê ye ku dema revîna Fer ji destê Efrasiyab, ji zeryaya mezin a Kertê radibe.

Extbe: Navê dêwperestekî ye ku Yuvayşte ji binemaleya Firyan wî têk dibe û dike.

Eyasrîm: (di avestayê de "Eyaserîme") navê çaremîn Gehenbara ji şeş gehenbaran e.

Eyere: Navê yezdanê parêzvanê rojê ye.

Eyêhî: Tê wateya "nezayîn"ê û sifetek e ji bo Ehrîmen.

Eyremen: (Di pehlewiyê de Eryamen û Êrman) navê yezdanê dostî û peywendî û aramiyê ye. Yek ji yezdanên mezin ên ola mezdaperestiyê ye. Weke yeke-mîn bijîşkê mînuwî jî tê zanîn û çareserkirina hemû nexweşîyan lê hate spartin û dema ku Ehrîmen 9999

nexweşî anîn rûyê dunyayê, bi destûra Ehûremezda hate ser rûyê erdê da dermanê wan nexweşîyan bibîne. "Eyremen" tê wateya "dost" û "heval" û "hogir" û carinan jî weke sifetekê ji bo pêşengê olî tê zanîn.

Eyriye: (Îran)

Eyroxşûse: Navê çiyayekî ye ku Aresê Kemangîr ji serê wî tîra xwe avête sinorê Îran û Tûranê.

Eyryemen Îşiyê: Diayeke mezdaperestan a herî girîng û navdar e. "Îşiyê" tê wateya pîroz û hêja û armanî. "Eryemen" jî navê nimêrkê ye.

Eyvogefye: Navê şerkerekî Gerşasp ê mezin e.

Eywîzo: Navê celebek ji kûçikan e.

Ezwenewe: Navê çiyayekî ye li Zamyad Yeştê.

Ê

Êrêdet Fêzrî: Navê dayîka sêyemîn û dawîn zaroka Zerdeşt bi navê Soşyant ango Soşyans e.

Êrêse: Navê yezdanbanûyeke ola mezdaperestiyê ye ku di rapora pehlewî ya Avestayê de weke Rese hatiye.

Êrizî: Navî çemekî ye ku dirije nava behra Hamûnê.

Êrizîfye: Navê rêzeçiyayekî ku li Zamyad Yeştê ye. Pêncemîn çiya ye ku li ser rûyên erdê çêbûye. Wateya wî navî "baz" e.

Êrizîşe: Navê çiyayekî ye.

F

Fer: Xelat û cêgeheke yezdanî ye ku her kes dikare bigihêje wê astê. Li gor bawerîya mezdaperestan, hemû mexlûqên bijare û navdar ên Ehûremezda ji pêxember û pêşewayên eşewen û yezdanperest bigire heya fermandar û serwerên dadparêz û pehlewên û şervan dirust, hemû feremend û xwedî vê xelata yezdanî ne.

Ferabazû: Navê pîvaneke dirêjahiyê ye. Hin lêkolîner dibêjin reng e ji dirêjahiya bi qasî bazû ango enîşkêkê re hatibe gotin.

Fera Kiyânî: (Fer)

Fera Ku Nayê Girtin: Ev fer taybetî aturbanan e, lewma nayê girtin.

Ferapeye: Navê çiyayekî ye.

Ferax Kerit: (di Avestayê de "Voravero-keşe" û di pehlewiyê de "Ferax Kerit" ango "Ferax Kerid" bi wateya "Feraxê Birrî") navê zerya ango behreke mîtojojîk e ku navê wê li seranserê Avestayê tê dîtin.

Ferazeşkûb: (di pehlewiyê de Fraç Eşkûp) banê bilind, xaniyên bilind.

Feremend: Xwedî fer. Biheybet.

Fereşkerd: (di Avestayê de "freşû kirtî") cihana nû ya di dawîya serdema dozdeh hezar salan ku Ehrîmen û hemû kes û tiştên girêdayî wî têk diçin û ola mezdaperestiyê mayinde dibe.

Fereşûşter: (Fereşûşter Hogo)

Fereşûşter Hogo: (di Gehan û Avestaya Nû de weke "Freşewştere" bi wateya "xwediyê hiştirê kêrhatî") navê xezûrê Zerdetş e û yek ji kesên herî destpêkê ye ku hatiye ser ola zerdeştîyê. Hogo ango Howove paşnavê wî ye.

Fereweşî: Pêncemîn hêza mînûyî ya afirîner e. Di Avesta û nivîsên din ên mezdaperestan de fereweşî jî bilî carekê bi tenê, her tim bi başî hatine bibîranîn û ji eşewen û qencan û rûrastan re tê gotin.

Fergerd: Beşeke Vendîdadê ye.

Fernbex: Bi wateya fera yezdanî ango fera xwedayî ye. Navê yek ji sê agirgehên mezin ên serdema sasanîyan e.

Ferre: (Fer)

Fervar: Ji xaniyên ku taybetî havînan hatine çêkirin re hatiye gotin.

Ferverdigah: Navê cejneke bi qasî deh rojan e ku ji 25ê meha isfendê heya pêncemîn roja enderzgehê tê lidarxistin.

Ferverdigan: Navê cejnêkê ye ku di nozdehemîn roja meha ferverdînê tê lidarxistin.

Ferverdîn: Pirhejmara peyva "ferverd" e ku di zimanê farîsiya kevnar de weke "ferevertî" û pirhejmara wê "ferevertîn" hebûye û yekjimara wê jî "fereweşî" bûye. Nozdehemîn roja mehê û yekemîn meha salê û her wiha sêzdehemîn yeşta Avestayê bi wî navî ye.

Ferverdîn: Navê nozdehemîn roja mehê ye.

Ferverdîngan: (ferverdigan)

Ferverdîn Yešt: Navê sêzdehemîn yešta Avestayê ye.

Fezdnew: (di pehlewiyê de "ferezdan") navê behrekê ye ku Geştasp li peravên wê ji yezdanbanû Eridwîswer Anahîta dixwaze li hember dijberên xwe bi ser bikeve.

Firestûye: Navê niyazkirine mezdaperestan a olî ye.

Fireydûn: (di Avestayê de Srreyotewne kurê Asowiye û di pehlewiyê de Frêdûn û di farisiyê de weke Afrîdûn û Efrîdûn û Firêdûn tê gotin) yek ji kesayetiyan mîtolojîk û herî navdar di Avesta û nivîsên din ên îraniyan de ye. Bavê Fireydûn duyemîn kes e ku di cîhana estûmend de vexwarina hewmê werdigire û weke xelata vê yekê, kurekî bi navê Fireydûn dibe nesîbê wî. Fireydûn Ejdêhakê sêpoz û sêserî û şeşçav têk dibe.

Fradet Fşû: Tê wateya "perwerkerê ajelên piçûk". Navê yezdanê ku ajelên çarpê yên piçûk diparêze û alîkarê Re Pîswîn e.

Fradet Vîspim Hociyaytî: Tê wateya "perwerkerê hemû tiştên ku ji bo jiyana pêwîst in". Navê yezdanê parêzvanê jiyana xweş û bextewer û alîkarê Ewîsrosrîme ye.

Fradet Wiyer: Tê wateya "perwerkerê mêran". Navê yezdanê perwerker û zêdekerê mirovan û alîkarê Ozeyerîne ye.

Frasnî: Pîvaneke dirêjahiyê ye ku dirêjahiya wê bi qasî çardeh tiliyan û li gor hin lêkolîneran jî bi qasî piyekî ye.

Frebîriter: Navê çaremîn pêşengê oldar e ku li Îrana kevnar merasîma yezişneyê li dar xistiye.

Fredesa: Tê wateya zêdehî û şînbûnê. Navê çemekî ye ku tevî behra Hamûnê dibe.

Frede Zefşû: Navê welatekî ye.

Frespate: Navê dermanekî ye ku jinên ducanî bi wê zaroka xwe dianînin dihayê.

Freverane: Yekemîn peyva Yesneyê (hata 12an) ye ku taybet e bo mikurhatin û ragihandina mezdaperestan ku hatine ser ola mezdaperestiyê.

Frênî: (bi wateya zêde û firawan) navê

keça Zerdeşt a herî mezin e.

Fryane: Navê malbateke tûranî ya navdar bûye ku mezinên wê malbatê hevalbendên Zerdeşt bûne. Malbateke qenc bûye û kesê wan ê herî navdar ku di Avestayê de qala wî hatiye kirin, Yovayşte bûye.

Fşûşû Mensere: (bi wateya "Mensereya li bara ajelên çarpê û bimifa yê kedî") niyazeke herî navdar a mezdaperestan e.

G

Gahan: Yek ji beşên herî kevnar ên Avestayê ye.

Ga Pak: Yekemîn dewarê ku Ehûremezda afirand û Ehrîmen bi alîkariya Cehî ew kuşt.

Ga-Peyman: Yek ji şeş peymanên ku di dadên Vendîdadî de hatiye û nirxa wê bi qasî gayekî ye.

Gas: Di pehlewiyê de ev peyv bi du wateyên "sirûd û awaz" û "xêzek helbest" hatiye bikaranîn.

Gasa: (di Avestayê de "gasa" û di pehlewiyê de "gas" û di farisiyê de "gah" bi wateya "sirûd") bi giştî ji her pênc sirûd ango awazên Zerdeşt re tê gotin. Di farisiyê de gelek caran "gat" jî tê bikaranîn. Her wisa beşa herî kevnar a Avestayê ye.

Gehenbar: Ji her yek ji şaş cejnên xulqetê re tê gotin ku di dirêjahiya salê de têne lidarxistin. Li gor mîtolojiyên îranî Ehûremezda mexlûqên xwe di şeş rojan de afirandine.

Ger: Navê nexweşiyê hevbeş a însan û kûçîk û pêz e.

Gevesne: Navê ajekê ye ku ji roviyên (doranên) wê tîlên kevanan dihatin çêkirin.

Gernderivezreynpaşne: Navê dijberê ehrîmenî ye ku Gerşasp wî li peravê zeryaya Ferax Keritê têk dibe.

Gersîvez: (di Avestayê de "Kirisvezde" bi wateya "xwediyê mayîndetiya hindîk") navê birayê Efrasiyab, şahê Tûranê ye ku di kuştina Siyaveş de roleke mezin listiye û di Avestayê de hatiye lanetkirin.

Gerşasp: (Di Avestayê de "Kirisaspe" bi wateya "xwediyê hespê jar") yek ji

- kesayetiyên herî navdar ê mîtolojiya Îranê ye.
- Gerzman:** (Di Avestayê de "Gerozîman" ango "Geronmane" û di pehlewîyê de "Gerotman" "kebad" di farisîyê de "Gerzman" bi wateya "cihê sirûd û niyazkirin" tê bikaranîn.) Navê cihê Ehûremezda ango biheştê ye.
- Gevkirine:** (Di pehlewîyê de "govkirin" bi ihtimal wateya "gaçiloç" dide) navê dareke mîtolojîk e ku jê re Hewma Spî jî tê gotin.
- Gewyeme:** Navê dêwperestekî dijberî Zerdeşt e ku navê wî carekê di Avestayê de hatiye.
- Geye:** Yekemîn beşa navê Giyûmet e ku di Avestayê de Geye Meriten û carinan jî bi tenê weke Geye hatiye.
- Geze:** Navê nexweşîyê nenas e.
- Gêvş:** (Di Avestayê de "gêv" û "gavo" û "gavoş" û "gêvş" û di pehlewîyê de "govş" û di farisîyê de "gav") di koka xwe de bi wateya cihan û tevahiya xulqetê tê bikaranîn. Her wiha jî hemû çarpê û hêstir û ajelên kedî re tê gotin.
- Gêvş Orven:** (Guşurven)
- Gêvş Teşen:** (Bi wateya "afirînerê cihanê" ango "çêkerê xulqetê") di Gehanê de bi ihtimaleke mezin jî bo Ehûremezda hatiye bikaranîn. Di Avestaya Nû de jî navê yezdanbanûya nobedara çarpê û hêstiran e.
- Gêvş Yeşt:** Nehemîn yeşt Avestayê ye ku tê de yezdanbanûya parêzvana ajel û hêstiran tê niyazkirin.
- Girihme:** Navê serwer û pêşengekî dêwperestan e ku dijmintiya Zerdeşt û ola wî dike.
- Gîwmert:** (Di Avestayê de "Geyemeriten" û di pehlewîyê de "Geymerd" û di farisîyê de "Kiyûmers" ango "Giyûmert") yekemîn însanê ku ji hêla Ehûremezda ve hatiye afirandin. Di şeşemîn xulqeta afirîner de hate afirandin û afirandina wî jî bi qasî heftê rojan dewam kir.
- Gotar-Peyman:** Navê celebek peyman di dadên Vendîdadî de ye ku di Vendîdadê (Der4) de qala wê hatiye kirin.
- Govş:** Ji çardehemîn roja mehê re tê gotin.
- Gow Pet Şah:** Leqebek e ku di wêjeya pehlewî de li Exrîrs hatiye kirin.
- Goze:** Navê avrêjgeheke çemê Rengha ye ku Gerşasp li peravên wê yezdan Enderway niyaz dike.
- Gûmîz:** ("gu" bi wateya "ga" û "mîz" jî bi wateya "pêşav" di rêbazên ku di Vendîdadê de hatine, li gor hin edetên kevnar ên hind û îraniyan, gûmîz di merheleyeke paqijkirina laş û kincên kesên ku bi Nesû herimîne, hatiye bikaranîn.
- Gurzipertabî:** Navê celebek çek e.
- Guşnesp:** (Di Avestayê de "Aturguşnesp" û di pehlewîyê de "Adurguşnesp" û di farisîyê de "Azer Guşnesb" ango "Azer Guşesb" bi wateya "agirê hespê nêr" tê bikaranîn.) Yek ji sê agirgehên herî navdar ên serdema sasaniyan bûye ku wek agirê taybet ê ertîştaran hatiye zanîn û li çiyayê Esnevend li Azerbeycanê bûye.
- Guştasp:** (Di Avestayê de "Viştaspe" bi wateya "xwedîyê hespê amade") navê fermanrewayekî serdema Zerdeşt bûye ku pêxemberê mezdaperestiyê sitara xwe bir cem wî û wî ola pêxember pejirand û piştevaniya wî kir. Gelek caran navê wî di Avestayê de dubare bûye.
- Guşurven:** Di Avestaya Nû de yezdanbanûya parêzvana çarpê û hêstiran e.

H

Ha: (Hat)

Hadox: (Hadox Nesk)

Hadox Nesk: Bîstemîn neska Avestaya kevn bûye.

Hadox Nesk: Navê beşek ji Avestaya îroyîn e ku hin lêkolîner dibêjin bîst û duyemîn yeşt e.

Hamûn: (Kiyansye)

Hasre: (di pehlewîyê de "haser") yek ji pîvanên dirêjahiyê ye. Li gor hin lêkolîneran her hasere bi qasî heftesed metroyan bûye.

Haser: (Hasre)

Hat: (di Avestayê de "Haytî") ji her yek ji heftê û du beşên Yesneyê ku Gehan jî beşek ji wan in re tê gotin.

Hata Xestûyî: Ji hat dozdehem a Yesneyê re tê gotin.

Hawene: (Hawenî) navê yezdanê parastina yekemîn geha şev û rojê ye (ji berbangê heya nîvro).

Hawenen: Ji yekemîn pêşengên olî re tê gotin ku cara yekem merasima ziyşneyê li dar xistine. Heşt kes bûne.

Hawengah: Ji danê berbangê heya nîvro re tê gotin.

Hawengah: Ji niyazkirina taybetî hawengahê re tê gotin.

Hawenî: (Hawen)

Heçtespe: Navê kalekî Zerdeşt e ku du caran di Gehanê de hatiye.

Heçtespyan: Nisla û domahîka malbata Heçtespe.

Hedeyûş: Navê çêlekeke mîtolojîk e ku parastina wê li hêviya Axrîris hatiye hîştin.

Heftem Yeştê Kûçek: Duyemîn yeştê Avestayê ye ku ji panzdeh bendan pêk tê.

Heftemîn Welat: Heftemîn welatê hatiye afirandin. Îran li vir cih digire.

Heften Yeştê Bozorg: Navekî din ê Haft Hatê ye.

Heft Hat: Ji hatên sî û pênc heya çil û duyem ên yesneyê re tê gotin.

Heft Hatîn Pesîn: Yesne, hata pêncî û didu ku mesafeya navbera çaremîn û pêncemîn sirûda gehanê ye re tê gotin.

Heftoreng: Ji komeke stêrkan ku ji heft stêrkan pêk tê re tê gotin.

Heftêrûd: Panzdehemîn welatê ku Ehûremezda çêkiriye.

Hemenkone: Navê çiyayekî ye.

Hemespetmedem: Ji şeşemîn gehenbar re tê gotin ku ji rojên sêsed û şêst heya sêsed û şêst û pêncem cejna wê tê lidarxistin.

Hemistar: Bi wateya dijmin û şerker. Bi pîranî ji yezdan û dêwên ku li hember hev şer dikin re dibêjin.

Hemîstgan: Navê cihê di navbera biheşt û dojhê de ye.

Hemptkar: Aliyek ji kesê ku şer dike.

Heng: (di Avestayê de “henken” bi wateya “cihê kolayî”) navê sitargeheke binê erdê ye ku taybet ji bo Efrasyab, şah û pehlewaniyê tûranî ye.

Hepirîsî: Nav an sifeta celebek êzing an gihayekî bûye ku mezdaperestan şewitandina wê baş nezanîne.

Hera: Di Avestayê de ji çiyayê Elburzê re tê gotin.

Herehveytî: Dehemîn welatê ku Ehûremezda afirandiye.

Hereytî: (Hera, Elburz)

Herite: Kesê ku tûşî nexweşî û kêmandamiyê bûye ku yezdanbanû Eridwîswer Anahîta nabe zewra wan a pêşkêşkirî vexwe.

Hervîsp Toxmek: Dareke mîtolojîk û mînuî ye.

Heştî: Navê dêyekî ye ku bi bilêvkirina navê emşaspendan, bi taybet emşaspend banû Xurdadê dikare were gewirandin.

Hewm: Gihayekî pîroz e ku ava wê weke vexwarineke qenc di merasim û ayînên olî yê mezdaperestan de tê bikaranîn û di ola Zerdeşt de pir pîroz e. Li ser wê yekê ku ev giha çî ye, di navbera lêkolîneran de yekdemî tine.

Hewm: Navê yezdanê ku parastina gihayê Hewmê dike.

Hewm Yeşt: Bîstemîn yeştê Avestayê ye ku tenê du bendên wê hene.

Hewme Yekê: Navê tûranîyekî dêwperest e bi ji hêla pehlewaniyê îranî Zerîr ve tê kuştin.

Hewrwetat: (Xurdad)

Hezaneymeta: (di pehlewiye de “hezenpak”) gihayekî bêhnxweş e ku hîlma wê ji bo xweşkirina bêhna malê û paqijkirina bêhna gemara miraran tê bikaranîn.

Hezarbirizeytî: (Hera, Elburz)

Hidîş: Bi wateya xanî û qesr û koşk û avahî. Ji yezdanê parêzvanê xaniyan re tê gotin.

Hîrbed: (di Avestayê de “Eysrepeytî” bi wateya mamoste û hînker) navê komek ji pêşengên olî ye ku karûbarê hînkirina olê dikin.

Hîrbedan Hîrben: Mamosteyê mamosteyan. Serokê mamosteyên olê.

Hîrmend: Navê çemekî herî wercavend e. Ev çem tevî gola Hamûnê dibe.

Hîrmend: Navê welatê derdora peravên çemê Hîrmendê li Sîstanê ye. Yazdehemîn welatê ku Ehûremezda çêkiriye.

Hîtaspe: Navê kujerê Orvaxseye birayê Gerşasp e ku Gerşasp wî dikuje û tola

birayê xwe radike.

Hoker: (di Avestayê de "Hokeyriye" bi wateya başkiryar) lûtkeya çiyayê Elburzê.

Hoşîder: (Oxîşiyet Ert)

Hoşîdermah: (Oxşîtnem)

Hotewsâ: Navê hevjiîna Geştasp e.

Hoxşesrvêtmam: Pêncemîn benda yesne, hata 35an e.

Hovogve: (Froşoşter)

Hovoyî: Navê keça Fireşoşter û hevjiîna Zerdeşt e.

Humay: Navê keçeke Guştasp e ku di şerê îranî û tûraniyan de dil hate girtin û piştî Îsfendiyar wê û xwişkê wê rizgar dike.

Humerz: Navê yekemîn roja mehê ye ku navê afirêner lê hatiye kirin.

Humetenem: Yekemîn û dawîn peyva Heft Hatê ye.

Humezd: (Uhrmezd, Ormezd) Ehûremezda

Hunewer: (Ehunewer)

Hurmezd Yeşt: Yekemîn yeştê Avestayê ye ku li ser mijara navê Ehûremezda û niyaz û diayana e.

Huspa: Navê çemekî ye ku diçe tevî gola Kiyansiyê (Hamûn) dibe.

Huşbam: Navê yezdanê sembola tîrêja rojê ye.

Huşbam: Navê niyazekê mezdaperestan e ku dema Huşbamê tê kirin.

Huvove: (Hogo)

Hûra: (di senskirîtê de Sûra) navê celebê vexwarin e.

Hûre-Avesta: Bi wateya Avestaya Piçûk e. Navê beşek ji Avestaya îroyîn e ku ji hin dia û niyazên mezdaperestan ên rojane pêk tê ku ji seranserê Avestayê hatiye komkirin.

Hûspa: (bi wateya xwediyê hespê qenc) çenc caran weke sifet û navê mirovan di Avestayê de hatiye gotin.

Hûşengê Pîşdadî: Yek ji fermanrewayê îranî yên herî destpêkê bûye ku di Şahnameyê de jî qala wî hatiye kirin.

Hveriçîsre: Navê kurê Zerdeşt ê herî piçûk e.

Î

Îran: (Di Avestayê de bi wateya "welatê eyreyayan" e) ev navê ji hêla eyreyayan

ve (qewmên arî û bapîrên îraniyên îroyîn) piştî hatina xwe bo vî welatî, lê kiribe û di pehlewiyê da weke Êran tê bilêvkirin û bi farisî dibêjin Êran.

Îranwîc: (Di Avestayê de "Aryreneweyce" yan "Eryrene Weycengeh" bi wateya "welatê îraniyan" an "pêgeha îraniyan a sereke" tê zanîn) navê welatê îraniyan e.

Îrec: (Di Avestayê de "Eyrbave") navê binemaleya Menûçehr e. Di Şahnameya Ferdewsi de navê kurê Fireydûn e ku ji hêla birayên xwe Selem û Tûr ve tê kuştin û neviçirkê wî Menûçehr ji bo hildana tola wî radibe û wan her du birakujan têk dibe. Li gor hin kesan jî "Îrec" heman "Eyriye" ye.

Îndre: (Di pehlewiyê de Ender) di mitolojiya kevn a hind û îranî de navê xwedawendekî ye, lê di ola Zerdeşt de navê dêwekî ye.

Îsd Waster: (Îst Waster)

Îset Vastre: Navê kurê Zerdeşt ê herî mezin e.

Îşkete Opayrî Seyne: (Oparî Seen)

Îşûş Hwasexto: (bi wateya tîra ku bi xwe difire) navê dêwekî ye.

Îzedbanû: Yezdanbanû. Ji yezdanên jin re tê gotin. Di erebiyê de "îlahe" tê gotin.

Îzed Neryûseng (azer...): Navê celebê azer (agir) e. Di Avestayê de "Neyryûsenghe" bi xwe navê yezdanekî ye.

K

Kabol Bedsi: Li gor raporên pehlewi yên Vendîdadê ji heftemîn welatê qenc re tê gotin ku Ehûremezda afirandiye.

Kavûs: Kawûs. (Di Avestayê de "kewî ewsen" û di pehlewiyê de "kawûs" û "kahûs" û di farisîyê de weke "kavûs" û "kavus" tê gotin), navê padişah û fermandarkî herî navdar ê mitolojîk di Avesta û nivîsên din de ye. Ev nav jî du beşên "kewî" û "ewsen" pêk tê ku beşa yekem tê wateya keya û padişah û beşa duyem jî tê wateya arezû û îrade û vîn. Her wiha di rapora pehlewiyê de jî weke "bextewerî" hatiye wergêrandin. Hin kesan jî weke "xwediyê kaniyan" û "arezûmend, bihêz, biira-

de" wergerandine.

Kebest: (Di Avestayê de "kepestî" û di pehlewîyê de "kepest" û di farisiyê de weke "kebest" heye). Navê gihayekî tehl e. Hin lêkolîneran weke "jehr" wergerandine. Bi giştî gihayekî jehrî ye.

Kedêh: Bi wateya cih û sera û xanî ye û di rapora Vendîdadê de weke ode angocihêkî sergirtî hatiye bikaranîn.

Kedrewespe: (Bi wateya "xwedîkarê hespên Keher") navê çiyayekî ye.

Kehrketan: Navekî nebaş û pîs e ji bo dîkan. Di Avestayê de navê qenc û hêja ji bo dîkan "peroderş" e ku tê wateya "pêşbîn".

Kekehyo: Navê çiyayekî ye.

Kemaleyê Dêwan (kemaligan): Sifetek e ji bo heft dêwên mezin ên Ehrîmen ên alîkar û çalak ku li hember emşaspendan disekinin.

Keng: (di Avestayê de "kenghe" û di pehlewîyê de "kenge dij") navê kela angobajarekî li welatê Tûranê ye ku têkiliya wê bi destana Siyaveş re heye û li ser çiyayekî bi vî navî hatiye çêkirin.

Kerdêh: (bi wateya birrî) ji beşên hindurîn ên yeştan û beşên vîsperdê re tê gotin.

Kere: Navê kesekî ji tûranîyên Dano ji binemaleya Ese Bene ye.

Kere: Navê masiyeke ecêb a mîtolojîk e ku di behra Ferax Keritê de dijî û parastina dara Gewkirine (hewma spî) li hember ehrîmenîyan dike.

Kerep: (Kerepan) di Gehanê de weke komek ji pêşengên dêwperest û dijberên ola mezdaperestiyê hatiye gotin.

Kerkewî: Navê agirgeheke navdar a kevnar bûye.

Kerşift: (di Avestayê de "Kerşipt" angok "Kerşipter" û di pehlewîyê de "Kerşft" bi wateya "firok") navê balindeyêkê mînûyî ye ku li biheştê dimîne û di cihana estûmend de serwerê balindeyan e.

Kerşez: Navê binemaleyêkê îranî ye ku di saya fereweşiyên eşewenan de gelekî bihêz dibe.

Kesvî: Navê dêweke mezin û alîkarê Eh-

rîmen e.

Keswîş: Kesê ku bi nexweşî angokêmasiyeke laşî tûş bûye. Çawaniya vênexweşiyê nayê zanîn.

Keswîş: Navê dêwê kîn û cezayê ye.

Kexoji: Sifeteke Ehrîmen e. Bi wateya kesê ku ronahiyê kêmdike.

Kexwarize: Navê qebileyêkê ehrîmenî bûye ku karên xerab û pîs kirine. Li gor rapora pehlewî ya Avestayê ev qebile di encama pevghiştina dêwê xeşm û hêrsê bi Menûşeka xwîşka Menûçîhr de çêbûye.

Kewayrîse: Navê çiyayekî ye.

Kewey: Di Avestayê de navê fermandeyekî dijminê ola zerdeştî ye ku her tim bi pîsitiya xwe tê binavkirin. Her wiha ji xwedawendê gunehan "sewme" re ji hatiye gotin.

Key Areş: (di Avestayê de "Kewî Areşn") navê kurê Key Apîwe û neviçirkê Key Qubad û birayê Kawûs e ku di farisiyê de bi şêklê Kiyareş tê bilêvkirin.

Key Biyareş: (di Avestayê de "kewî Beyrşen" angok "Key Viyareş") navê kurî Epîve û neviçirkê Key Qubad û birayê Kawûs e.

Key Epîve: Navê kurê Key Qubad û bavê Kawûs û Key Areş û Key Biyareş û Key Pşîn e.

Key Guştasp: (Guştasp)

Key Kuhrasp: (Luhrasp)

Key Qubad: (Di Avestayê de "kewî kevate" û di pehlewîyê de "kevad" angok "kebad" û muereba wê ku niha di farisiyê de tê bikaranîn "qubad" e.) Key Qubad desthilatdar û damezirênerê hikûmeta Kiyaniyan e.

Key Peşîn: (di Avestayê de "kewî pişîne" angok "kewî pişînge") navê kurî Epîve û neviçirkê Key Qubad û birayê Kawûs e.

Key Siyaveş: (Siyaveş)

Key Xosro: (Di Avestayê de "kewî hewsrewew" angok "kewî hesrewenghe" û di pehlewîyê de "key Husrew" û di farisiyê de weke "Keyxosro" û "xosro") navê kurê Siyaveş û Frîgbes û neviçirkê Kawûs û Efrasyab e. Ev nav ji du beşan pêk tê, beşa yekem di destpêka navê hemû şah û şahzadeyên kiyani de tê û beşa duyem jî (hewsrewew)

wateya xweşnav dide. Keyxosro weke Cem kesayetiyê kevnar a hindî û îraniyan e.

Keyeze: Gunehekî pir mezin e û çawanîya wî diyar nîne. Hin lêkolîner dibêjin înkarkirin û derketina ji olê û tiranekirina wê ye.

Keyiyzi: Mêzaya "keyeze" ye.

Keyte: Navê komêk ji xerabkar û pîsan e. Wateya wê bi zelalî nayê zanîn.

Kincê Dexmê: Kinceke taybet e ku "nesûkeşe" (kesên ku miriyan radikin) dema birina miriyan ber bi dexmeyan ve, li xwe dikin.

Kirisanî: Navê femandarekî dijminê ola mezdaperestiyê ye ku nedihîşt pêşengên olê li welatê wî ola xwe berfirê bikin.

Kiyaniyan: Navê duyemîn hikûmet di mîtoloji û hemaseya Îranê de ye ku ji Key Qubad heya Key Xosro (serdema yekem) û ji Key Luhrasp heya Daray Darayan (serdema duyem) dewam dike.

Kiyansiye: Navê din ê gola Hamûnê li Sîstanê ye.

Kiyan Yeşt: (Zamyad Yeşt)

Kiyûmers: Guhertoya navê "Gîwomert" e.

Kişvapesîn: Ev peyv di Hûre-Avestayê de hatiye û mebesta ji wê zêde diyar nîne.

Kostî: Kuştî. Koştî

Kumanê Durûc: Dojeh. Cihê dêwan û durûcan.

Kunde: (Kundi)

Kundi: (di pehlewiye de "kundeg") navê dêwekî ye ku weke "bê mey mest" tê wesifkirin.

Kundîr: Navê dêwekî ye.

Kuştiya Bersemê: Bendeke ku pelên dara xurmê çêbûye û şaxên bersemê bi wê ve girê didin û weke kuştîye û mezdaperest li nava xwe girê didin.

Kuşti: (Kustî) di Avestayê de weke "Eyy-yangehene" bi wateya kemerbend û bi wateya tam û taybet ji kemerbenda taybetî ola mezdaperestiyê re tê gotin.

Kuştiğîrêdan: Girêdana kuştîyê.

Kûnmerzî (qûnderî): Têkiliya seksî ya mêran bi mêran re ku di ola mezdaperestiyê de guneheke bêveger tê hesêb

ku cezayê wê kuştin e û weke dafikeke ehrîmenî tê zanîn.

Kwîrînte: Navê cihekî ye Ejjdehak li wir, yezdan "Veyv" (endervay) niyaz dike.

L

Laş-Mensere: Yek ji sifetên yezdan Sirûş e û weke sembola hezkirina ji afirêner û bicihanîna fermanên wî tê hesêb.

Lorwaxşeye: Navê kurê Etrê û birayê Gerşasp ji malbata Sam e.

Luhrasp: (di Avestayê de "ewrwet espe" bi wateya "xwediyê hespê çapik" û di farisiyê de "Luhrasp" ango "Lehrasp" ango "Key Luhrasp")

M

Maraspênd: (di Avestayê de "Mensers-pinte" û di pehlewiye de "Maraspênd" û di farisiyê de "Marasipned" ango "Marispênd" ango "Marasifend" bi wateya "Mensereya Wercavend" ango "gotina ehûreyî ya wercavend") navê yezdanekî ye.

Maraspênd: Bîst û nehemîn roja mehê ye.

Marbaek: Navê celebêk mar e ku li ser beşa dawîn a laşê xwe radiweste.

Mah: Meh, hîv. Navê yezdanekî ye.

Mah: Dozdehemîn roja mehê ye.

Mahnîyaz: Sêyemîn niyaza herî navdar a mezdaperestan di Hûre-Avestayê de ye.

Mahye: Navê yezdanê parastina hîvê ye.

Mah Yeşt: Heftemîn yeşt Avestayê ye.

Mayîndetî: Wergera "Emêretate" ye.

Meynexe: Navê çiyayekî ye.

Medyûmahê Sipîman: (Di Avestayê de "Meydyoyî Mawenghe" û di pehlewiye de "Metîwkmah" bi wateya "kesê ku li nîveka mehê hatiye dinyayê") li gor edetên olî yê mezdaperestan û her wiha li gor Avestaya Nû û nivîsên parisiya navîn, navê kurmame Zerdeşt e ku yek ji yekemîn kesên ku hatiye ser ola Zerdeşt e.

Mege: Peyveke Gehanê ye ku û tê wateya encumena bawermendên ola Zerdeşt. Hin lêkolîner vê peyvê li gel peyva Mox hevreh dizanin.

Megeven: Bawermendên ola zerdeştî.

Mehrkûşe: (Di pehlewiyê de "melkûs") navê dêwekî xedar e ku di dawiya hezarsala hoşîder de, zivistaneke pir di-jwar tîne û dinyayê bi qasî sê salan tûşî baran û teyrok û berfê û bayê sar dike û hemû mexlûqan têk dibe. Piştî kesên di Vericemkerdê de wê ji sitargeha xwe derkevin û car din dinyayê ava bikin.

Mensere: Gotara ehûreyî ya wercavend. Gotina pîroz. Gotina yezdanî.

Menserre Spênte: (Maraspend)

Menûçîhr: (Di Avestayê de "Menûş Çî-ser" bi wateya Menûşnijad) yek ji فرمانrewayên herî navdar ên Pîşdadî ji binemaleya Îrec e. Bi tûraniyan re şer kiriye û têk birine.

Menûş: Navê çiyayekî ye. Her wisa navê kalekî Menûçîhr e.

Merdom-Peyman: Navê yek ji şeş peymanên di dadên vendîdadî de ye.

Mergaferîn: Yek ji sifetên Ehrîmen e.

Mergerzan: Hêjayî mirinê. Mirinerzan. Kesê ku cezayê sûcê wî mirin ango îdam e.

Merişewne: Navê dêwê têkçûn û jibîrkirinê ye û hevaleyê herî mezin ê Ehrîmen e.

Meşî û Meşyane: Navê yekemîn jin û mêrê di mîtolojiya Îranê de ne ku tovê Gîymert in û li ser du şaxên gihayê ribêsê şên dibin û piştî dikevin şekle mirovan û hemû mirovên cihanê ji nişfên wan in.

Mezda: (Ehûremezda)

Mezda Ehûre: (Ehûremezda)

Mezenderî: Di piraniya beşên Avestayê de gelek caran qala dêwên Mezen tê kirin. Hin lêkolîner li ser vê baweriyê ne ku ev dêw ji herêma Mazenderanê ne û hin kesên din jî dibêjin ev dêw ji welatê Hindûstanê ne.

Mezîşvent: Navê çiyayekî ye û tê wateya "xwediyê mezinahiyê".

Mîhr: (Di Avestayiyê de "mîsre" û di pehlewiyê de "mîtr" û "mîhr") di Avestaya Nû de yezdanê heybet û ronahî û sozdariyê û her wiha yezdan û mînû-yiyekî herî mezin di mîtolojiya hind û îraniyan de ye.

Mîhr: Şazdehemîn roja mehê ye

Mîhrarz: Kesê ku mîhr aciz dike. Bêsoz.

Mîhr Durûc: Derewkar, bêsoz, kesê ku dev ji rastî û dirustiyê berde.

Mîhrgan: Navê cejna ku di şazdehemîn roja mehê de tê lidarxistin. Di Îrana kevnar de ji vê cejnê re Mîtrakana hatiye gotin. Di farisiya îroyîn de Mîhrgan û di erebiyê de jî Mîhran tê gotin.

Mîhrniyaz: Duyemîn nimêja mezdape-restan di Hûre Avestayê de ye. Ev niyaz her rojê sê caran, serê sibê sibê û nîvro û êvarê tê kirin.

Mîhrxapîn: Derewkar, xapînok.

Mîhr Yeşt: Dehemîn yeşt Avestayê ye ku qala yezdan Mîhr tê kirin.

Mîyezd: (Di pehlewiyê de "mêzd") ji xêrat û pêşkeşên ne avkî weke nan û goşt û mêwe û hwd re ku dibin merasimên niyaz û diayan û li pêşberî zewrê datînin tê gotin.

Mîdrozerm: Gehanbara duyem ji şeş gehanbaran e ku ji sed û yekemîn roja salê heya roja sed û pêncemîn didome. Yanê roja xurşîda meha deyə heya roja mîhra meha tirê ye.

Mînû: (Di Avestayê de "meyniyo" ango "mînû" û di pehlewiyê de "mînûk") bi wateya cîhana din ango cîhana ku berî xulqeta cîhana estumend bûye û piştî bidawîbûna vê cîhanê mexlûq wê derbasî wir bibin. Bi wateya biheşt û ferdosê jî hatiye gotin.

Mînûyê Xired: Navê pirtûkeke bi zîmanê pehlewî ye.

Mînûyî: Cîhana mînûyîyan, cîhana ku berî xulqeta cîhana estûmend hebûye.

Mîydarim: Gehanbara pêncem ji şeş gehanbaran e ku ji dused û heştê û pêncemîn roja salê heya roja dused û nodemîn didome. Yanê roja mîhra meha deyə heya roja ferwerdîna he-man mehê ye.

Mobed: Ji pêşengên ola zerdeştî re tê gotin.

Morek: Ji komek ji dijminên ola mezdaperestiyê re tê gotin ku li hember ertiştaran şer kirine.

Mosperî: (Di Avestayê de "Mewş Peyrîka" û di pehlewiyê de "Mosperîg") navê periyekî ye ku niyazkar ji bo berxwedan û parastina xwe ya li hember zîyanên wî û ehrîmenî û durûcan

gazî ehûreyîyan kirine.

Mox: Koka xwe ji peyva avestayî ya "mogu" bi wateya "karê mezin", "erka girîng" û "mezinahî û heybet" digire. Ji oldar û aturban û şopînerê ola zerdeştî re tê gotin.

Moyzî: Navê dêwekî ye.

N

Nang Heysiye: (Di pehlewîyê de "naghîs") navê dêwê bêkêfî û nebaşî û quretîyê ye. Dêwekî pis û dijberê emsaspand banû Spendarmez e.

Narşnî: Navê gunehkî pir giran û mezin û çawaniya wê diyar nîne.

Navtak: Sifetek e ku çend caran di Zend Avestayê de ji bo çemên mezin û tijî av hatiye. Çemên ku gemî dikarin tê de bimeşin.

Nenghoşment: Navê çiyayekî ye.

Nepat Epam: Şekleke din a Epam Nepat e.

Neryoseng: (Di Avestayê de "neyriyosenghe" ango "neryosend" û di pehlewîyê de "nersî" ango "nersê") navê yezdanê ku peyama Ehûremezda bi xwe re tîne.

Neryoseng: Li çend cihên Avestayê ev nav ji bo hin agiran hatiye bikaranîn.

Neryoseng: Navê mezinêkî navdar ê zerdeştîyên Hindistanê ye ku di sed sala dozdehem a zayînî de Avesta û hin nivîsên din ên îraniyan wergerandine ser zimanê senskrîtî.

Nesa: Di pehlewîyê de heman Nesû ye.

Nesa Salar: Serkirdeyê kesên ku miriyan vedişêrin.

Nesk: (Di Avestayê de wateya "pirtûk" dide) ji bo her yek ji cildên bîst û yek hebê yên Avestaya mezin a serdema kevnar tê bikaranîn.

Nesû: (Di pehlewîyê de "nesa" ango "nes" bi wateya "mirar" an "laşê miriyan") navê dêwekî ye ku li ser laşê miriyan fermanê dike û her kesê ku nêzî mirar bibe yan destê xwe bidê, Nesû ji hemû kunên laşê wî ve derbasî nava laşê wî dibe.

Nesûkeş: Kesê ku miriyan dibe nava dexmeyan.

Newzer: (Di pehlewîyê de "newder") navê padişahêkî kevnar ê Îranê ji bi-

nemaleya Fireyûdn e ku ji hêla Efrasyab ve tê kuştin. Di Avestayê de ev nav nehatiye, lê navê binemaleya Nozerîyan derbas dibe.

Newzod: Navê cejna kuştigirêdan û sudrelîxwekirinê ye.

Nezye: Navê nexweşîyeke nenas e.

Néyvik: Navê kesekî ye ku Gerşasp kurên wî dike.

Nimete: Peyveke nenas di Vendîdadê de ye. Hin lêkolîner dibêjin reng e celebek giha be.

Nimizke: Nav an sifeta celebek êzing e ku şewitandin an avêtina wê li nava êgir di ola mezdaperestan de ne baş e.

Nixustendiş: Sifetek e ji bo Geyûmert.

Nivîstekên Zadisperem: Navê pirtûkeke bi zimanê pehlewî ye ku di nîveka sedsala sêyem a piştî îslamê de hatiye nivîsandin.

Nîmrûz: Bi wateya "başûr", di mîtolojiya îraniyan de aliyê ehûreyî û yezdanî ye û li hember "epaxter"ê ye. Epaxter cihê dojeh û ehûrmen û dêw û durûcan e.

Nîreng: Peyveke pehlewî ye bi wateya merasima olî ya niyaz û diyan.

Nîrenga Kuştigirêdanê: Merasima taybet a ji bo girêdana kuştîyê li piştî nûciwanên panzdehsalî ku yekem car derbasî nava mezdaperestan dibin û her wiha ji diya taybet a ku di vê merasimê de tê xwendin re tê gotin.

Nîreng Dîn: Niyaza olî, merasima olî.

Nîrengistan: Navê pirtûkekê ye ku tê de qala çawaniya lidarxistina merasim û ayînên cide cida yên niyaz û dia û cejnên gehanbarê û her wiha sudre û bersem û êzing û ava zewr û hewm û hawen û hwd. hatiye kirin.

Nmaniye: Navê yezdanê parêzvanê xaniyan û hevalbendê yezdan Oşehîn e.

Nozerîyan: Navê binemaleya Nozer e.

O

Opayrî Seyne: (Bi wateya "ji firîna baz an teyrê sîmir zêdetir") Navê çiyayekî ye.

Opemene: (Damwiş Opemene)

Opertat: (Bi wateya "serkeftin") navê yezdanê serkeftin û jêhatinê ye.

Oropî: (rasû yan jî rovî) navê yek ji kû-

çikên Ehûremezda yê hêja ye.

Oroweza: Navê çemekî ye ku gelek mêrg û çîmen li peravên wê hene û di dawiyê de dirije nava gola Hamûnê.

Orwasnî: (Di pehlewiyê de "Rasen") navê yek ji gihayên bêhnxweş e ku ji bo xweşkirina bêhna derdorê, di êgir de tê şewitandin.

Orwazîste (agirê...): Navê yek ji pênc agirên e ku di rapora pehlewî ya Yesneyê de tê wateya "kêfxweşiya aramîdêr û dilovan" û wek agirê giyayan hatiye zanîn.

Orweran: Di Ferhenga Pehlewî de weke "Orweram" hatiye û ji çiqilên dara hinanê yê piçûk re tê gotin.

Orwetetnere: Navê duyemîn kurê Zerdest e û weke yekemîn cotkar tê nasîkirin.

Osîxş: (Bi wateya "xwazyar") navê komek ji pêşeng û fermanrewayên dêwperestan e. Ev nav tenê carekê di Avestayê de derbas bûye.

Oşehîn: Yek ji pênc gavên şev û rojê ye û ji dema nivê şevê heya hilatîna rojê re tê gotin. Di Avestayê de Oşe weke "spêde" hatiye bikaranîn.

Oşehîn: Navê yezdanê parêzerê dema nivê şevê heya hilatîna rojê ye.

Oşehîngah: (Oşehîn) ji wextê di navbera nivê şevê heya hilatîna rojê re tê gotin.

Oşehîngah: Navê nimêj an niyaza taybetî Oşehîn ku ji nivê şevê heya hilatîna rojê tê kirin û yek ji pênc niyazên mezdaperestan a di şev û rojekê de ye.

Oşenome: Navê çiyayekî ye.

Oşîdem: (Oşîderêne)

Oşîder: (Hoşîder û Hoşîder Doxt)

Oşîderêne: (Oşîdem) navê çiyayekî li Sistanê ye ku li gor nivisa Bendheşnê, Zerdest li ser wî çiyayî peyama yezdanî wergirt.

Oşîdermah: (Hoşîdermah û Oşixtnem)

Oşte Xwarine: Navê çiyayekî ye.

Oştewedgah: Navê duyem roj ji pênc rojên Endergahê ye ku bi navê duyem sirûd ji pênc gehên Zerdest hatiye binavkirin.

Oşteweytî: Navê çemekî ye diçe tevî gola Kiyansiyeyê (Hamûn) dibe. Her wiha navê jîneke Eşewen e jî.

Oşteweytî Gasa: Navê duyemîn sirûda ji pênc gehên Zerdest e.

Oxşeytenime: (Di pehlewiyê de Oşîdermah an Oşîdermah an û di farisîyê de Hoşîdermah bi wateya perwerdekarê nimêjê) Kurê Zerdest û duyemîn soşyant ango soşyansê (rizgarker) ola mezdaperestiyê ye ku di dawiya duyemîn hezarsala piştî Zerdest de ji tovê wî hatiye dunyayê û parastina ola mezdaperestiyê kiriye.

Oxşyet Êrête: (Di pehlewiyê de Oşîder û di farisîyê de Hoşîder bi wateya perwerdekarê parêzkariyê) Kurê Zerdest û yekemîn soşyant ango soşyansê (rizgarker) ola mezdaperestiyê ye ku di dawiya yekemîn hezarsala piştî Zerdest de ji tovê wî hatiye dinyayê û parastina ola mezdaperestiyê kiriye.

Ozeyerîn: Navê yezdanê parêzvanê yek ji pênc gehên şev û rojê ye ku ji êvarê heya avabûna rojê ye û du yezdanên Fradet Vîyer û Dexyom hevkarên wî ne.

Ozeyrîngêh: Navê yek ji pênc danên şev û rojê ye ku ji êvarê heya avabûna rojê ye.

Ozeyrîngêh: Navê yek ji pênc nimêjên şev û rojê ye ku di hûre-Avestayê de hatiye.

P

Padaş: (Di pehlewiyê de "patdehêş" û di farisîyê de weke "padaşen", "padaşt" û "padaş") di nivîsên mezdaperestan ên olî de weke xelata karên qenc û kiryarên baş û li hember "padaferê" (cezayê karê xerab) hatiye bikaranîn.

Padefere (padaferê): (Di pehlewiyê de "patefras" û di farisîyê de "padefrê" û hwd) Ji ceza ango sizayê karê xerab re tê gotin. Di nivîsên olî yê mezdaperestan de pir hatiye bikaranîn.

Padyab, Padyabî: (Di avestayê de "peytîyape" û di pehlewiyê de "patyap" û "padyav") tê wateya şuştin û paqijkirina laş. Hevwateya "destnimê" a misilmanan e.

Paewrwe: Navê kesekî ye ku weke "gemîvanê karzan" tê binavkirin.

Parênd: (Parendî)

Parêndî: Navê yezdanbanûyeke weke

- Eşey (Art) e. Parêzvana xizîne û mal û nîmetan e û navê wê tê wateya "perî û zêdehî" yan "bereket".
- Penam:** (Di avestayê de "peytîdane" û di pehlewiyê de "penam" û "pendam" û hwd) kincek e ku di binê zirhan de li xwe dikin.
- Penam:** Du perçe kitanê spî ye ku didin ber devê xwe û ji pişt sêrî ve girê didin. Zerdeştî ji vê perçê re rûbend dibêjin.
- Pencasedwera:** Sifeta masiyê mîtolojîk a navê "Vasî" ye ku di behra mezin Keritê de dijî.
- Perahewm:** (Di avestayê de "perehewmeh" bi wateya "hewma din") pêkhateyek ji gihayê hewm û gihayê Hezayneypeta û av û şîr e ku di merasimên dia û niyazkirinan de tê bikaranîn.
- Perderş:** Ev nav li dîk hatiye kirin û tê wateya "pêşbîn" û kesê ku pêşerojê dizane. Ji ber ku dîk nûnerê yezdan Sirûşê li ser rûyê erdê tê hesêb, ronahiya erdê zûtir dibîne û banghildana xwe mizgîniya sipêde û ronahiyê dide û mirovan şiyar dike.
- Pepeman:** Navê heyamekê ye ku xizmên miriyan divê bi tenêti û dîrî xelkê û di tenêtiyê de bimînin. Ev heyam girêdayî xizmatiya her kesî bi mirî re ye, ku çiqasî kurt an dirêj bibe. Li bara her yekê di Vendîdad (fer. 12) de hatiye nivîsandin. Li gor Darmestter ev peyv bi awayekî baş nehatiye şirovekirin, lê wer xuya ye mebesta wê heyama mayîna mirî di Ermiştgehê de ye ku dîrî mirovên qenc û her tiştê paqij bi-jîn. Xizmên mirî tenê ji ber xizmatiya bi mirî re nepak tînen hesêb û ji ber vê yekê divê ji hin beşên normal ên malê û pêwendîya bi xelkê re bêne qedexekirin. Ji aliyekî ve mal bi xwe jî nepak hesab dibe û divê demildest piştî mirinê bê paqijkirin. Heya roja îroyîn jî li Îranê heke kesek di malekê de bimire, ew mal şûm û nebixêr hesab dibe û bi çavekî nerênî lê dinêrin. Kurê mirî divê wê malê xerab bike. Heqê wî tine piyê xwe bavêje wê mala nebixêr. Ev rê û resm di Zend Avestayê de jî kêman zêde hatiye amajekirin.
- Pervîn:** Di avestayê de "pevayriye Êynî" weke pirjimar û di pehlewiyê de "pervên" û di farisîyê de "pervîn" û "peren" û "pervîz" û di erebiyê de ji weke "sureya" tê zanîn.
- Perwetat:** (Bi wateya pêşengî û rêbertî) navê yezdanê pêşengî û rêbertiyê ye û di rêza yezdan "Êrêtê", "Eşey" û "Çisti" de cih digire.
- Peseneye:** Navê malbatekê ye ku Gerşasp neh kurên wê kuştin. Ev nav tenê carekê di Avestayê de derbas dibe.
- Petêt:** (Di avestayê Pey Tite "vate" û di pehlewiyê de "Petît" û "Peyt") vegeerîna ji gunehan û tobekirina ji kiryarên xerab.
- Petman:** (Efsmen)
- Petyare:** (Di avestayê de "peytiyareh" û di pehlewiyê de "petiyarek") zirar, ziyar, eyb, dijmin, dijber, êrişkar û hwd. Ev nav di Avesta û nivîsên olî yê pehlewiyê de bi piranî weke sifet ji bo ehrîmen û dêw û hevalbendên wan û her wiha carekê jî ji bo Îskenderê Makedonî hatiye bikaranîn.
- Petyarigî:** (Di peylewiyê de "petiyarekiye") diijminahî, dijberî, êriş, xerabî, fesadî.
- Petyeşhîm:** (Di avestayê de "peytiş hehye" û di pehlewiyê de "petyeşhîm" û "pedyeşhe") navê sêyemîn gehanbar ji şeş gehanbaran ango şeş cejnên salê ne ku ji roja sed û heftê û şeşemîn heya roja sed û heştêyemîn roja salê dewam dike. Di pênc rojên dawîn ên havînê de tê lidarxistin. Petyeşhîm tê wateya "zadhêner" ango "komkirina zadan" û ev cejn di dema rakirina xerman û kuleşan de dihat lidarixistin.
- Peyrî Meytî:** (Bi wateya "wehm û xeyala pûç û derewîn û bêbingeh") navê dêwê pûç û bêbingeh e.
- Peytîşe:** Navê yek ji dêwên mezin û alîkar û nêzî Ehrîmen e.
- Pez-Peyman:** Yek ji şeş peymanên ku di dadên vendîdadî de hatiye û nirxa wê bi qasî pezekî ye.
- Pênc Geh:** Ji pênc danên şev û rojê re tê gotin û ji bo her yekê jî dia û nimêjên taybet hene.
- Pênc Niyaz:** Navê pênc niyazan ê giştî ye ku di hûre-avestayê de derbas dibin û ji roj û mihr û heyv û av û Agirê Behram re tê gotin.

Pêşene: Navê dijber û dijminekî Geştasp e ku weke "dêwperest" tê binavkirin.

Pêşoteno: Kurê Geştasp e ku di wêjeya olî ya mezdaperestan de wercavend û mayinde hatiye naskirin.

Pêşoyeno: Di avestayê de tê wateya kesê ku laşê xwe ji bo gunehê ku kiriye, bide.

Pisaxt: Ceribandina olî, ayîna dadperweriyê û cidakirina gunehkar û bêgunehan ji hev.

Pîramûn Ferawer: Hawirdora malê. Baxçe û dar û gulên li dora malan.

Pîşingeh: Navê gol û deştekê ye ku piraniya bûyerên girîng ên jiyana Gerştasp, pehlewane mîtolojîk li wir qewimîne.

Pîtwene: Navê dijberêkî Gerştasp e ku di şerê li hember Gerştasp de tê kuştin. Ev nav tê wateya "perîdost".

Pormah: (Di avestayê de "Pirinû-mawenghe") hîv anga manga tijî. Hîva çardeşevî.

Poruşespe: (Bi wateya "xwediye hespê pîr") navê bavê Zerdeşt e.

Poruzaxştî: (Poruzaxşt)

Powruçîsta: (bi wateya "pir zane") navê keça Zerdeşt a herî ciwan e ku li gor hin riwayetên kevn ên zerdeştîyan bi Camasp re dizewice.

Poytîk: (Poydîk) Navê deryayeke (behr) mîtolojîk e.

R

Ram: (Di avestayê de "Rame" anga "ramen" bi wateya "aramî") ji yezdanê hewayê re tê gotin.

Ram (roj): Ji bîst û yekemîn roja mehê re tê gotin.

Ram Yeşt: Navê panzdehemîn yeşta Avestayê ye ku ji bo niyaz û diakirina yezdan Ram hatiye gotin.

Raspî: (Di avestayê de "reyswîşkere" û di pehlewiyê de "raswî") navê heftemîn pêşewayê oldar e ku di Îrana kevnar de merasîma "yezişne" li dar dixist.

Rata: Navê yezdanê parêzvanê edalet û xelatdayîne ye.

Rayomend: (Di avestayê de "reywent" bi wateya "bihaybet û bişikoh") sifteke Ehûremezda û hin yezdan û mirovan

e û bi piranî tevî "feremend" tê.

Red: Mezin û oldarê pêşeng.

Rengha: (Eretg) navê çemekî herî girîng û wercavend di mîtolojiya îraniyan de.

Re Pîswîn: (Di avestayê de "Re Pîswîn" û di pehlewiyê de "Re Pîtwîn" anga "Rebîhwîn" bi wateya nîvro)

Re Pîswîn: Navê yezdanê parastina duyemîn geh ji pênc gehên şev û rojê ye.

Re Pîswîn: Navê yezdanê parastina havînê ye.

Re Pîswîngah: Navê yek ji pênc niyazên şev û rojê ye ku ji nîvro dest pê dike heya êvarê.

Re Pîswîngeh: Ji danê nîvro heya êvarê re tê gotin.

Resestat: Navê yezdanbanûyeke ola mezdaperestiyê ye.

Reşn: Yezdanekî herî navdar ê ola mezdaperestiyê ye ku piştî yezdanên Mihe û Sirûş, sêyemîn dadwerê roja qiyametê ye.

Reşn (roj): Navê hejdemehîn roja mehê ye ku yezdan Reşn parastina wê dike.

Reşn Yeşt: Navê dozdehemîn yeşta Avestayê ye ku tê de yezdan Reşn tê niyazkirin.

Reto: (di pehlewiyê de "ret" û di farişiyê de jî "red") di Avestayê de bi du wateyan hatiye bikaranîn. Yekem bi wateya geh û dem û duyem bi wateya dadwerê dadgeha yezdanî. Di Avestaya nû de wateya mezin û pêşeng dide.

Retomend: (di avestayê de "retoment" bi wateya xwedî mezinahî û serwerî) sifeteke Ehûremezda ye ku bi piranî li gel Ehûmend tê.

Rewzîte: Navê çiyayekî ye.

Reymen: Navê çiyayekî ye.

Reyvnet: Navê çiyayekî ye.

Rîgvêda: Navê beşa herî kevnar a pirtûka hindûyan a qedîm e ku bi zimanê sanskrîtî xwedawendan niyaz dike.

S

Sam: (Gerştasp)

Sam Gerştasp: (Gerştasp)

Sam Gerştaspê Nerîman: (Gerştasp)

Sawkente: Navê çiyayekî ye.

Sawnghey: Tê wateya mifa û sûd û behreyê. Navê yezdanê ku parastina aje-

Ian dike ye.

Saynî: Navê welatên ku di Ferverdîn Yeştê de fereweşiyên jin û mêrên eşewen tê de hatine pesindayîn.

Sayojdrî: Navê kesekî ye ku di Aban Yeştê de qala du kurên wî "Eşwezden-ghe" tê kirin.

Sayrîwent: Navê çiyayekî ye.

Seçî: Kesê ku tûşî nexweşiyêke taybet bûye. Li bara wê nexweşiyê ti agahiye-ke tam û tekûz tine.

Sed Der: Navê du nivîsên olî yê zer-deştiyan e.

Sedderi Bunhişn: (Sed Der)

Sed Deri Nesr: (Sed Der)

Sedwîs: Di nivîsên pehlewî de ji beh-rekê re tê gotin.

Seraya Eşe: Biheşt.

Serdar: Oldarê ku hemû tiştên pêwîst ji bo lidarxistina merasima Yerîşneyê amade û paqij dike.

Serize: Navê yezdanê nobedarê salê ye.

Setewîs: (Di avestayê de "setewîse" û di pehlewîyê de "stwîs" angî "sedwîs" bi wateyên "xwedî sed xulaman" û "xwedî sed malan" heye) Navê yezdan-stêrkekê ye.

Sewehî: (Di pehlewîyê de "seweh") navê yek ji heft welatên li ser rûyê erdê ye.

Sewke: (Di pehlewîyê de "sowg") yezdanbanûya parêzvana xweşî û şahiyê û simbola xweşîya yezdanî ye.

Sewme: Di mîtolojiya kevnar a hindû-yan de weke "sewme" heye û serwerê pincarên derman e ku ji esmên hatiye.

Sewrwe: Dêwek e ku bi emşaspend Şehrîwer re şer dike.

Seyênî: Navê dêw û nexweşiyekê ye.

Seyrîme: Navê welat û miletekî kevnar e ku di Avestayê de amaje pê hatiye kirin.

Sêdîs: Ji sê rojên yekem ên piştî mirinê re tê gotin.

Sic: Ji Merêşewne dêwê jibîrkinin û têk-cûnê re tê gotin.

Sipênt Armeyîti: (Spendarmez)

Sipentmedgah: Navê roja sêyem a ji pênc rojên endergahê ye.

Siyameke: Navê çiyayekî ye. Her wiha tê wateya "porreş" angî "kesê ku porê wî reş e" û navê kuro Giyûmert e.

Siyaveş: (Di avestayê de "siyaverşen" û

di pehlewîyê de "siyaveş" û di fari-siyê de "siyaveş" bi wateya "kesê xwedî hespê di hespê reş" angî "kesê xwedî hespê qehweyî") navê kurê Kavûs û bavê Keyxosro ye ku bi destûra Efrasyab tê kuştin.

Siçîdeve: Navê çiyayekî ye.

Sîmurx: Sîmir. (Di avestayê de "seyne" angî "mirxuseyne" û di pehlewîyê de "sinmoro" û di fari-siyê de "sîmurx" û "sîreng") balindeyêke mîtolojîk e ku di Avesta û pirtûkên pehlewîyê de, hêlîna wê li fêza "Vispbiş"ê li nîve-ka behra Ferxa Keritê ye. Firdewîsî û Etarê Neyşabûrî jî qala wê dikin.

Sîroja Piçûk: Ji kurta û naveroka nav û sifetên Ehûremezda û minûyiyên din û yezdanên parêzvanên sî rojên mehê pêk tê.

Sîsoja Mezin: Navê beşek ji Hûre-Aves-tayê ye ku ji sî bendan pêk tê û ji bo wesifkirin û niyazkirina Ehûremezda û minûyiyên din û yezdanên parêzvan tê xwendin. Her wiha li roja siyem a mehê û bi taybet di roja siyem a piştî mirina kesekî de tê xwendin.

Sî-Şo: Ji şûstina laşê kesekê bi Nesû herimî re ku bi gûmîz û avê pêk tê, di-bêjin.

Sîxvîrê: Reng e navê welatekî bûye ku kevirêkî wê xwedî taybetiyên bêmi-nak ji bo alîkarî û bihêzkirina miro-van bûye.

Skeytiye: Navê celebek "xrester" e ku Ehrîmen li hember afirandina ehûreyî ya duyemîn welatê cîhanê çêkiriye da ku garana dewaran qir bike.

Snawîzeke: Navê kesekî ye ku ji hêla Gerşasp ve tê kuştin.

Sneghewke: Navê keç an xwişkeke Cemşîd e ku Ejîdehak piştî têkbirina Cemşîd ji xwe re dibe û piştî ku Firey-dûn Ejîdehak têk dibe, dibe jina wî.

Sodre: Sudre. Ji kincê olî yê zerdeşti-yan re tê gotin ku di binê kincên din de li xwe dikin û kustî angî kuştîyê di ser wê de li xwe dikin. Jê re Şebî angî Şebîg jî tê gotin. Kirasekî spî û fire û dirêj e ku heya ser çokê mirovan tê.

Soften: Lêkerek e ku wateya bangkirin û gazikirinê dide.

Sogend: (Di avestayê de "sewkente",

ku sifet e û koka xwe ji radera "swke" bi wateya şewitîn û agirpêketinê ye. "sew" bi wateya ronahî û bînahiya çavan e.) Ev sifet di Avestayê de navê "gûgird"ê bûye.

Sora: (Hûra)

Soşyant: (Di avestayê de "sewşyant" bi wateya sûddêr, mifadêr û her wiha rizgarker) sifeta Zerdeşt e.

Sowra: (Di avestayê de "sofra" ango "sofar" û di pehlewîyê de "sorag omend") navê çekekê ye ku Ehûremezda daye Cem ku pê fermanê li cîhanê bike.

Spendarmez: (Di avestayê de "Sopnte Armyeîti" û di pehlewîyê de "Sêpendarmer" û "Sêpendarmed" û di farisiyê de jî weke "Spendarmez") di gehanê de bi piranî beşa duyem (armeyîti) bi tenê hatiye. Emşaspendabanûyek e ku di cîhana mînûyî de sembola hezkirin û sebr û bêhnfirehiya Ehûremezda û di cîhana estûmend de jî parêzvana erd û pakî û xêr û bereket û şînahiyê ye. Keça Ehûremezda ye.

Spendarmez (roj): Ji pêncemîn roja mehê re tê gotin.

Spendarmezgan: Navê cejnekê ye ku di pêncemîn roja mehê de tê lidarxistin.

Spend Mînû: (Di avestayê de "Soênte Meyniyo" bi wateya "Mînûya Wercavend") di Gehanê de, mînûya Mezda Ehûre û weke mexlûqê wî yê herî baş û qenc tê zanîn; lê di Avestaya Nû de weke Ehûremezda bi xwe tê watekirin.

Spentirîn: Sifeteke Mezda Ehûre ya taybet e.

Spentirîn Mînû: Wergera Spenişte Meyniyo ye û tê wateya mînûya zêdehiyê.

Spenyenge: Spênte

Spêncexre: Navê dêwekî ye ku hişkeliyê bi xwere tîne.

Spênişte: Bi wateya "herî wercavend" navê yek ji pênc agiran e.

Spênte Meynîwgasa: Navê sêyemîn sirûda ji pênc gehên Zerdeşt e.

Spêntodate: (Di pehlewîyê de "Sêpendat" bi wateya mexlûqê wercavend e mînûyî û di farisiyê de weke Îsfendiyar tê gotin) navê şahzade û pehlewaneke di destanên îranî yên kevnar de ye.

Kurê Geştasp e.

Spêntodate: Navê çiyayekî ye

Spîmc Oroşke: Navê dêwperestekî dijberî Geştasp e.

Spîte Gewne: Bi wateya rengspî. Navê çiyayekî ye ku gihayê hewmê lê şîn dibe.

Spîteverine: Navê çiyayekî ye.

Spîtiver: Navê kesê ku peykerê Cemşid bi birekê birî û kir du beşan.

Spîtman: (Di avestayê de "Spîtame") navê binemaleya Zerdeşt e. Di Gehanê de heft caran Zerdeşt tenê bi paşnavê xwe hatiye binavkirin. Wateya Spîtman tam bi zelalî nayê zanîn.

Spîtmaniyan: Ji xizim û qewmên Zerdeşt re tê gotin.

Spîtman Zerdeşt: Navê Zerdeştê pêxember e ku carinan paşnavê wî tê destpêkê.

Srewşaweriz: Navê heştêmîn oldarê pêşeng e ku di Îrana kevnar de merasima yezîşneyê li dar dixist.

Srewşo-Çerene: Cezayeke taybet ji bo asteke gunehan e. Di koka xwe de jî şivekê re tê gotin ku pêşengên olê gunehkar pê ceza dikirin.

Sreyêtone: (Surîte û Fireydûn)

Srîte: (Eret) Navê bavê Gerşasp e ku sêyem kes e ku li ser rûyê erdê vexwarina Hewmê amade kir û li hember vê yekê du kurên bi navê Orwaxşeye û Gerşasp pêşkêşî wî hatin kirin.

Srîte: Navê yekemîn bijîşk û dermankerê li ser rûyê erdê ye.

Srîtî: (Di pehlewîyê de "Srît") navê keça Zerdeşt a duyem e.

Srotet Fêzrî: Navê dayîka Hoşîder, yekemîn soşyantê mezdaperestan e.

Sterosare: Navê çiyayekî yeku gihayê hewmê lê şîn dibe.

Stewte Yisniye: Jin hin beşên Yesneyê re û çend cihên din Avestayê re ku xwendina wan girîng û taybet e tê gotin.

Stîr: Pîvaneke giraniyê ku bi qasî şeş û nîv dremen e.

Surrûşbaj: Niyazkirineke herî navdar a ola mezdaperestan e ku her roj dema hilatina rojê tê xwendin.

Surûş: (di avestayê de "Srewşe" ji koka "Sro" bi wateya "bihîstin û guhdâyîna

li gotin û fermanên yezdanî û gotinên Xwedê") navê yezdanekî herî mezin ê ola mezdaperestiyê ye. Di Avestayê de tê gotin ku Surûş yekemîn kes bû ku ji afirêner û emşaspendan re niyaz kir û yekemîn kes bû ku yezişne li dar xist. Her wiha dik nûnerê Surûş e ku dema hilatina rojê bang dide û mirovan ji bo niyazkirina afirêner şiyar dike.

Surûş (roj): Ji hevdehemîn roja mehê re tê gotin. Rojeke pîroz e.

Surûş Drûne: Ji şaş hatên yesneyê (hatên 3-8an) re tê gotin.

Surûş Yeşt Hadoxt: Ji yazdehemîn yeşta Avestayê re tê gotin.

Surûş Yeştê Srêşb: Ji hata 57an a yesneyê ku her şev berî razanê û sê şevên destpêkê yê piştî mirinê tê xwendin re, tê gotin.

Swaşe: (bi wateya tund û çalak) di avestayê de wateya hewa û atmosferê û mesafeya di navbera erd û esman de dide. Her wiha navê yezdanê atmosfer û hewayê ye.

Ş

Şayst Neşayist: Navê pirtûkeke bi zimanê pehlewî ye ku qala fermanên zerdeştî dike.

Şebî: Sudre. Sodre.

Şehrîver: (di avestayê de "Xşeşreweyriye" û di pehlewîyê de "Şerîwer" û di farisiyê de "Şehrîver" angî "Şehriye" bi wateya "serweriya dilxwazane" angî "serweriya armanî") di Gehanê de yek ji nîşaneyên Mezda Ehûre ye û di Avestaya Nû de jî emşaspend e ku alîkariya belengaz û feqîran dike.

Şehrîver (roj): Navê çardehemîn roja mehê ye.

Şehrîvergan: Navê cejna ku di çardehemîn roja meha şehrîverê de tê lidarxistin.

Şeyte: Navê dermanekî ye ku jinên ducanî bi wê zaroka xwe dianîn dinyayê.

Şiften: Xurandin.

T

Tebahdendan: Komek ji mirovên neqenc e ku Ehûremezda ji Cem re dibêje ku nehêle ew derbasî "Vercemkerd"ê bibin.

Tehmûrs: (Di avestayê de "Texmu Orupe") navê serwerê hêz û heybetê ye ku li ser heft welatên li ser rûyê erdê desthilatdarî kiriye û li ser dêw û mirovên dirwend û cadûger û perî û nebaşan zal bû û Ehrîmen kir weke hespekî û bi qasî sî salan li ser pişta wî êrişî du aliyên erdê kir.

Tenafohr: (Tenapohr, Tenapohl)

Tereaytane: (Trîte)

Termenşi: Wergera "Teromeytî" ku di Gehanê de hatiye.

Teromeytî: (di Gehanê de "Termeytî" û di beşên din ên Avestayê de "Teromeytî" û di pehlewîyê de "Teromed" ku tê wateya kesê ku hizir û ramanê kêma hesab dike.) Sifetek e ji bo dêwê "Nang Heysiye" dijber û dijmînê emşaspend banû spendarmez ku carinan navê wê weke dêweke cida derbas dibe.

Tesryavent: Navê dijber û dijminekî Geştasp e ku weke "dijdîn" tê wesifkirin. Her dawîn ji hêla Geştasp ve tê kuştin.

Teştê Zewr: Teşt û tasika ku ava zewrê dixine nav.

Tewro: (Tewrî)

Tewroy: (Di pehlewîyê "Narîç" angî "Nerîz" bi wateya "tarûmarker") navê dêwê tîbûnê ye ku avê jehrî dike. Dijmîn û dijberê emşaspend Xurdad e.

Tiştêr: (Di avestayê de "Tiştîriye" û di pehlewîyê de "Tiştêr" û di farisiyê de jî "Tiştêr" û "Tîr") navê yezdan-stêrkekê ye.

Tîr: (Teştêr)

Tîr (roj): Navê sêzdehemîn roja mehê ye.

Tîrgan (cejn): Cejna ku di sêzdehemîn roja meha Tîrê de tê lidarxistin.

Tîryeşt: Navê heştêmin yeşta Avestayê ye.

Tiştîryeyîni: Ev navê du caran di Avestayê de hatiye û li gor hin lêkolîneran navê stêrkekê ye.

Tola: Pîvanek ji giraniyê ye. Her tolayek bi qasî giraniya 105 heya 107 hebên gênim e.

Toyriye: (Tûr, Tûran, Tûranî)

Tozeske: Navê çiyayekî ye.

Trîte Aptiye: (Trîte)

Tuşnameyî: (bi wateya "hizirîna di aramiyê de") ev peyv tenê carekê di Avestayê de derbas dibe. Hin lêkolîner vî navî jî weke navê Spênte Armevîti yê duyem didin zanîn.

Tuxmê Avan: Gehwer û bingeha hemû avên li ser rûyê dinê ye.

Tûr, Tûran, Tûranî: Di Avestayê de "Tûre" û di pehlewî û farisiyê de bi awayê "Tûran" derbas dibe ku tê wateya xurt û qehreman. Ji welatê bakurê Amûderyayê (Ceyhûn), li bakurê rojhilatê Îranê re tê gotin. Reng e xelkê wî welatî bi îraniyan re xwedî kokeke hevbeş bin. Herî kêm pêwendiyên wan bi hev re hene û ji ber vê yekê ku di Avestayê de qala gelek fermanîdar û navdarên wê (Efrasiyab, Exrîrs, Grsiyoz, kurên binemaleya Visiye, Yuwayeşt, Ercasp û hwd) û navê qebileyan û binemaleyên wir (Datû, Xeyûn, Feryan, Vîse û hwd) û her wiha cih û çem û çiyayên wî welatî (Çiyayê Keng, çiyayê Xuvanont û hwd) tê kirin. Şer û pevçûnên tund û bêdawî yên îranî û tûraniyan li seranserê dîroka wêjeya kevnar a Îranê xuya dike. Di Avestayê de gelek tûranî weke dêwperest û dijdîn û gunehkar û xerabkar û pis û wêrankar û nebaş hatine zanîn û ji welatê Tûranê re jî Enîran (Ne Îranî) tê gotin. Kesên ku tirkan weke tûranî û Tirkistanê jî weke Tûranê didin zanîn şaştiyeke dîrokî dikin û sedem jî ev e ku ew nizanin tirk piştî sedema sasanîyan hatine welatê kevnar ê Tûranê.

Tûs: Di avestayê de weke "Tews" derbas dibe û ji binemaleya "Newteyriye" (Nozeriyan) cengawir û şervanekî herî navdar ê îranî ye.

X

Xere: Navê ajeleke mîtolojîk e ku navê wê tenê carekê di Avestayî re derbas dibe û li bara wê ti zaniyariyek nehatiye dayîn. Li gor hin nivîsên pehlewî heywaneke sêpê û spî û şeşçav û nehpoz û duguh û yekşax e ku hezar şaxên din jî li ser wî şaxî ve şîn bûne û bi wan heywanên ehrîmenî tîk dibe û guhên wî gelekî dirêj in.

Xestû: Kesê ku li xwe mikur tê.

Xestûyî: Mikurhatin.

Xestûyî (hat): Yesne, hata 12an ji ber ku mezdaperest tê de hezkirina xwe ya ji ola mezdaperestiyê radigihînin, lewma weke Hata Xestûyî tê binavkirin.

Xeşm: (Di Avestayê de "Eêşem" û di pehlewiyê de "Xişm" an "Xişm" an "Hêşm" an "Êşm" û di farisiyê de jî weke "Xeşm" an "Xişm" heye) di avestayê de bi wateya "bilez" û di farisiyê de bi wateya "hêrs, qehr û kezex" heye. Navê dêwekî dijberê yezdan Sirûş e. Di Avestayê de ti dêwek jî dêwê Xeşm tundtir û tûjtir tineye. Navê vî dêwî li gelek cihan weke Albixwîn hatiye.

Xeyûn: (Di avestayê de "Xwewne" ango "Hyewne" û di pehlewiyê de "Xiyon" an "Hiyon" û di farisiyê de jî "Xeyûn" ango "Hûn" tê gotin) navê welat û neteweke li derdora Amûderyayê (Cihûn) ye û bi ihtimaleke mezin wek neteweke îranî hatiye zanîn. Di Avestayê de Xeyûn weke qebileyeke tûranî hatiye zanîn.

Xonyerse: Navê welatek ji heft welatên cîhanê ye û Îran di nava wê de cih digire.

Xnesey Ti: Periyek e û weke sembola pûtperestiyê tê zanîn ku ehrîmen li xerabî li hember çêkirina Weye Kirite jî hêla Ehûremezda ve, afirandiye.

Xnênte: Navê nehêmin welatê ku Ehûremezda afirandiye.

Xordad (azer): (Fern Bex)

Xordad: (Di avestayê de "Hewrwetat" û di pehlewiyê de "Xordat" an "Hordad" bi wateya "gihîştin û kemal") navê emşaspendekê ye û sembola kemal û gihîştin û zelaliya afirêner e. Navê vê emşaspendbanûyê her tim tevî navê emşaspendbanû Emordad tê û erka wê ya sereke parêzvanîya ava li cîhana estûmend e. Çaremîn yeşta Avestayê û her wiha şeyemîn meha salê û şeşemîn roja mehê li ser navê wê ye.

Xordad (azer): (Fern Bex)

Xordad (roj): Navê şeşemîn roja mehê ye û li gor bawerîya zerdeştîyan, Zerdeşt di roja Xordada meha Ferverdîne de bûye pêxember û Guştasp di vê rojê de bawerîya xwe bi olê anî û roja qiyametê jî wê di vê rojê de pêk were.

Ev roj di baweriya îraniyan de weke Newroza Mezin ango Newroza Xordadî jî hatiye binavkirin û di wê rojê de merasimek taybet lidarxistin. Her wiha zerdeştî li gor baweriyên xwe vê rojê weke Roja Zerdeşt bi nav dikin û cejnan li dar dixin.

Xorşîd: (Di avestayê de "Hwerixşeyte" û bi wateya "xora bironahî") navê gogekê keyhanî û her wiha navê yezdanekî ye jî. Navê Xorşîd bi sifetên weke mayinde, rayomend û bilez hatiye. Xorşîd weke paqijkera tuxmê Gîwmert (yekemîn însanê afirandî) û parêzvana wê ye.

Xorşîd (roj): Navê yazdehemîn roja mehê ye ku weke Xêreroj jî tê binavkirin.

Xorşîdçihir: (Di avestayê de "Hwerçître") navê kurê Zerdeşt ê duyem e.

Xorşîdniyaz: Ji pênc niyazên Hûre Avestayê ya yekemîn ku ji bo niyaz û diakirina rojê tê bikaranîn. Ev niyaz rojê sê caran tê kirin.

Korşîd Yeşt: Navê şeşemîn yeşta Avestayê ku taybet ji bo niyaz û diakirina rojê ye.

Xosro: Navê şiveaveke ji deryaya mezin a Keritê ye ku dema revîna Fer li hember Efrasyab, derketiye holê.

Xrefsreene: Navê darekî sertûj e ku bi wî li Xrefstreyan didin û dikujin.

Xrefstre: Bi giştî ji hemû heywan û rehwarên ziyankar û neqenc re tê gotin ku li gor baweriya mezdaparistan ji hêla Ehrîmen ve ji bo xerabkirina cîhanê hatine afirandin.

Xrefstirexene: (Di pehlewiyê de weke "Xerftergen" ango "Marxen" heye) navê şiv an darekî sertûj e ku bi wê li Xrefteran didin. Xrefstirexene weke çekeke pêşengên olî ya taybet tê hesêb. Di Îrana kevnar de oldaran her tim Xrefstirexene bi xwe re digerandin û kuştina ajelên ziyandar, xêr dizanîn.

Xro: (Xroyxtî)

Xroyxnî: Di Venîndanê de em rastî du navê "Xro" û "Xroyexnî" tên ku di niyazkirinekê de niyazkar dia dike ku ew bêne qewirandin. Li bara van her du navan agahiyên zelal tinene, lê wer dixuyê ku mexlûqên ehrîmenî ne.

Xşesrosoke: (Bi wateya ronahiya bajêr ango heybeta serweriyê ye) navê rêyekê li serê çiyayê bilind û pîroz ê Kengê (Keng Dij) bûye.

Xşesreweyriye: (Şehrîver)

Xşravî: Ji kesên ser bi binemaleya îranî ya "Xştave"yê re tê gotin. Di Ferverdîn Yeştê de weke "dilêr" hatine wesifkirin û hatiye gotin ku bi Tûraniyên "Danêw" re şer kirine.

Xulqê qenc: Wergera peyva "Vohûmen" ango "Cohûmenengeh" e.

Xunane: Navê dermanekî ye ku jinên ducanî bi wê zaroka xwe dianîn dinyayê.

Xûnîn Direfş: Sifeta dêwê hêrsê ye.

Xwanonet: Navê çiyayekî ye ku Areşê Kemangîr (tîravêjê îranî yê herî baş) ji bo destnîşankirina sînorê Îran û Tûranê ber bi wî ve hate avêtin.

Xwarêneqheytî: Navê çemekî ye ku diçe û tevlî gola Hamûnê dibe. Niha jê re dibêjin Herûd ango Harût.

Xwastra: Navê çemekî ye ku diçe û tevlî gola Hamûnê dibe. Navê wî yê îroyîn Xaşrûd e.

Xweafirî: Sifeta yek ji du celebên ronahiyê ye ku di Vericemkerdê de hatiye û mebesta wê ronahiya ehûreyî ye ku ji destpêka xulqetê ve hebûye.

V

Vac: Baj

Varêxen: Navê balindeyêke mîtolojîk e ku "Fer" piştî cidabûna ji Cemşîd, dikeve rengê wê û diçe tevlî yezdan Mihr û Fireydûn û Gerşasp dibe.

Varîzkena: Navê keça Geştasp e ku tevlî xwişka xwe "Humaya" ji hêla hêzên tûraniyan ve têne girtin û Îsfendiyar wan rizgar dike.

Vasî: Navê masiyêke mîtolojîk e ku li zeryaya Ferax Keritê dijî. Tê gotin ku pêncî perikên wê masiyê hene.

Vat: Hem navê yezdanê ba ye, hem jî navê dêwê ba ye.

Vaxêzrike: Navê çiyayekî ye.

Vay: (Endervay)

Vay Derg Xuday: (Erndervay)

Vaytî Geêse: Navê çiyayekî ye.

Vazîşt: (Di pehlewiyê de "vazîşt" bi wateya "bipêşvebir û bimifatir") navê

- çaremîn agirê ji pênc agiran e. Weke agirê ewran tê naskirin.
- Vehîşnva Yeşt Gasa:** Navê geha pêncem û herî dawîn e.
- Vehîşte Engho:** Jiyana herî baş wateya biheştê ji dide.
- Vehîşte Menenghe:** Hizra herî baş.
- Vehîştwayeştgah:** Navê roja pêncem û herî dawîn a endergahê ye.
- Venderimeynîş:** Navê birayê Ercasp padişahê Tûranê ji qebileya Xeyûn e ku di şerê li hember Îsfendiyar de tê kuştin.
- Venghapere:** Jûjî. Di Avestayê de ev ajel weke celebek ji kûçikan tê zanîn.
- Venghezdah:** Di Avestayê de ev peyv sifet e û tê wateya "xelatdêrê baştir". Navê çemekî ye ku ji zeryaya Ferax Keritê pêk tê.
- Venghofêzrî:** Bi wateya "xwedê bavê qenc" navê diya Oxşetnême, duymîn soşyantê zerdeştîyan e.
- Vengohî:** Di Avestayê de sefet e bi wateya "çê" ku di pehlewiyê de "vêh" tê gotin.
- Vendîdad:** Navê beşek ji Avestaya Nû ye ku 22 fergerdên wê hene.
- Venend:** (Di Avestayê de "Venent" bi wateya "têkber") navê stêrkekê ye ku gelek caran weke ehûreçêkirî hatiya binavkirin.
- Venend Yeşt:** Bîst û yekemîn yeşt û yeşta herî kurt a Avestayê ye.
- Ver:** (Vericemkerd)
- Ver:** (Di Avestayê de "verenghe" bi wateya hîlbijartin û bawerkirin û bibiryar-bûn) ji ceribandina veqetandina dirustî û nedirustiyê û qencî û xerabiyê re tê gotin ku bi merasimên taybet hatibûye lidarxistin.
- Vera Germ:** Celebek ji ver an ayînên edaletperweriyê li Îrana kevnar bûye.
- Vere:** Navê kesekî ji binemaleya Esebene ye.
- Vericemkerd:** Navê sitargeheke mezin a li binê erdê ye ku li gor nivîsên Vendîdadê Ehûremezda çêkiriye da ku mirov û ajel xwe li hember zivistana zor û dijwar a ku dêwê Mihrkewş wê çêke, tê de biparêzin.
- Verine:** (Di pehlewiyê de "veren" bi wateya "hewes û şehwet") di wêjeya pehlewiyê de navê dêwê hewes û nefis û şehweta cinsî ye. Di Avestayê de qala navê vî dêwî nayê kirin.
- Verine:** Çardehemîn welatê ku ji hêla Ehûremezda ve hatiye çêkirin ku weke çargoşe tê binavkirin.
- Verinewîşe:** Celebek heywan e ku Ehûremezda, yezdanbanû Eridwîswer Anahîta li hember wan diparêze. Hin lêkolîner vî ajelî weke pîrhevokeke bijehrî dizanin.
- Veriserd:** Celebek ji ver an ayînên edaletperweriyê li Îrana kevnar bûne.
- Verîşwe:** Navê kesekî ji binemaleya Danî ye ku ji hêla Gerşasp ve tê kuştin.
- Verşne:** Navê komek ji dijminên ola mezdaperestiyê ye ku ji hêla civakî ve li hemberî cotkaran bûne.
- Verune:** Navê xwedawendekî kevnar ê ariyan û bi taybet hinduyan bûye. Xwedayê esman û parêzvanê pergala cîhanê û di asta Ehûre di Avestayê de bûye.
- Vevjeke:** Navê celebek ji heywanan e ku Ehûremezda, yezdanbanû Eridwîswer Anahîtayê li hember wan diparêze.
- Veyv:** (Enderway)
- Vezex:** (Di Avestayê de "vezexe", bi wateya "beq") heywaneke ehrîmenî ye û yek ji mexlûqên herî kirêt û pîs ên Ehrîmen e ku ji hemû Xrefstran hatiya reşkirin. Ev ajel di zeryaya Ferax Keritê de hewl dide ku koka dara Gewkirineyê bicû, lê masiya Kere pêşiyê lê digire.
- Vêda:** Navê çar pirtûkên kevnar ên ola hinduyan û sirûdên ola hindûyî ye ku bi zimanê senskrîtî di navbera hezarsalên duyem û yekem ên berî zayîne de hatine nivîsandin.
- Viyambure:** Navê komeke dêwan e ku tenê di Behram Yeştê de qala wan hatiya kirin.
- Vîbazû:** Pîvaneke dirêjahiyê bûye ku mezinahiya wê diyar nîne.
- Vîdeêvedate:** (Bi wateya edaleta dijêdêw an qanûna dijêdêw) navê beşek ji Avestaya Nû ye ku di farisiyê de weke Vendîdad tê xwendin.
- Vîdezefso:** Navê welatekî li başûrê rojava ye.
- Vîjo:** Navê celebek ji kûçikan e.

Visê: (Di Avestayê de "Vesêske") navê binemaleyeke herî navdar a tûranî ye ku lawên wan ên xurt bi Tûr pehlewaniê îranî re şer dikin.

Viso Tewrveyrî: Navêkî din ê diya Sişyant e. Bi wateya "kesa ku hemûyan tek dibe".

Vispe Sewroaşti: Navê kesekî ye ku kurê wî "Eşte Ewront" li hemberê Gerşasp şer dike.

Visperd: Navê beşek ji Avestaya Nû ye.

Vispobîş: Bi wateya "dermankarê hemûyan". Ji dara Govkirineyê re tê gotin.

Visestanî: Pîvaneke dirêjahiyê bûye ku mezinahiya wê bi qasî dozdeh tiliyan bûye.

Visewro: Navdar û mezinêkî binemaleya Nozer e.

Visûşe: Sifetek e ji bo celebek ava zewrê.

Visye: Koka xwe ku "vis" bi wateya "gund" digire. Navê yezdanê ku parastina gundan dike ye.

Vişepetese: Li gor hin lêkolîneran ji rojên bîst û yekem heya bîst û pêncem ên mehê û yezdanê parêzvanê wê re tê gotin.

Vişwe: Navê çiyayekî ye.

Vitenguhîti: (Bi wateya "raxistî û pehn") navê çemekî ye ku ti agahiyek li ser wî tine.

Vivenghan: (Cem Vivenghan)

Vizbarîş: Navê komeke nexweş û kêmendaman e ku Ehûremezda ji Cem re dibêje nehêle ew derbasî Vercimekerdê bibin.

Vizriş: (Di pehlewiyê de "Vizerş" bi wateya "kesê ku mirov ber bi her alî ve dikişîne") navê dêwekî ye ku rewana gunehkaran bi zincîrekê heya Çînodpolê dikişîne.

Vizvene: Navê çiyayekî ye.

Voawruberişnî: Navê welatê li bakurê rojava e.

Voawrucerişnî: Navê welatê li bakurê rojhilat e.

Voawruşe: Bi wateya "berfireh, mezin", navê çiyayekî ye.

Vohufryane: Duyemîn agirê ji pênc agiran e ku bi ihtimal wateya "hezkiriyê qencyê" dide.

Vohugevne: (Di pehlewiyê de Hugovn)

navê gihayeke bêhnxweş e ku ji bo têkbirina bêhna xerab û paqijkirina xaniyan ji bêhna genî û nepakiya miraran di êgir de dihate şewitandin.

Vohukiritî: (Di pehlewiyê de Hukert) navê gihayeke bêhnxweş e ku ji bo têkbirina bêhna xerab û paqijkirina xaniyan ji bêhna genî û nepakiya miraran di êgir de dihate şewitandin.

Vohumen: (Vohumene)

Vohunezge: Kûçikê havî.

Vohuxşesr: Bi wateya bajarê baş an welatê qenc. Navê sêyemîn emşaspend e.

Vohuxşesr Gasa: Çaremîn geh ji pênc gehên zerdeşt e ku ji Yesneyê pêk tê.

Vohuxştergah: Çaremîn roja ji pênc rojên endergahê ye ku navê wê ji navê çaremîna gehana Zerdeşt hatiye wergirtin.

W

Wefriye: Navê çiyayekî ye. Bi wateya xwedî berf, biberf.

Werise: Di Avestayê de bi wateyên mûyê mirovan û ajelan her duyan hatiye û di pehlewiyê de weke "wers" heye.

Weşen: Navê çiyayekî ye.

Y

Yayriye Hoşîti: Navê yezdanê ku parastina şeş gehanbaran dike.

Yehmiye Cetera: (bi wateya "çiyayê xwedî semx angû şîre) navê çiyayekî ye.

Yese Ehû Veyriyo ...: Niyaz û diaya herî navdar û girîng a mezdaperestan e ku tenê peyvên wê yên destpêkê hatine gotin. Ev dia li seranser Avestayê dubare dibe. Wateya diayê ya tam ev e: "Çawa ku ew mezinê giranbiha û armanî û cihanî ye, mezinê mînuîyî û damezirênerê kiryar û hizrên qenc ên jiyânê di rêça Mezda de ye. Serwerî hêjayî Ehûre ye. Ehûre ye ku ew ji bo parastina derwêşa hîlbijart."

Yesne: (di Avestayê de bi wateya dia û niyaz) navê beşa herî girîng a Avestaya îroyîn e ku ji heftê û du hatan û pênc gehan pêk tê.

Yesno Kiritî: Navê din ê niyaza navdar "Yinghiye Hatem..." e.

Yeşt: Di Avestayê de "yeştî" hevreh û

hevwater li gel "yesne" bi wateya niyaz û diakirinê ye. Peyva "çeşn" a di farisiyê de jî koka xwe ji wê yekê digire. Di kurdiyê de jî "cejn" heye.

Yeştha: Sêyemîn beşa Avestaya îroyîn.

Yezdan (Îzed): (Di Avestayê de "Yeze-te" û di Pehlewiyê de "Yezd" ku têne wateya "hêjayî niyazkirinê") bi giştî ji hemû alîkar û xebatkarên afirêner ehûreyî û her wiha ji eşewen û parsiyên mezin û hêjayî niyazkirinê li cîhana estûmend re tê gotin. Peyvên "Yesne" û "Yeşt" û "Yezêşne" ên di Avestayê de û "Îzed" û "Yezd" û "Yezdan" (ku pirjimara peyva "yezd" e) û peyv "çeşn" (cejn) di farisiyê de koka wan yek e.

Yezişne: (Di Avestayê de "sesne" û di pehlewiyê de "yezişne", "yezişn", "yeziş" bi wateya dia û niyazkirin) navê merasimeke taybet a dia û niyaz û quranîkirinê ye ku li agirgehên tê lidarxistin.

Yezişnegah: Cihê lidarxistina yezişneyê ku jê re Orvîsgh jî tê gotin.

Yinhiye Hatem ...: Sêyemîn niyazkirina kurt a mezda-perestan e ku ji hêla girfingiyê ve piştî "Yese Ehûr Veyriyo... " û "Aşim Vohu ..." ye. Wateya wê ya tam ev e: "Mezda Ehûre kesên ku di bin saya Eşe de niyazên herî baş bi cih tînin, nas dike. Ez jî wan kesan ji berê ve heya niha nas dikin û niyaz dikin û bi hezkirin nêzî wan dibim."

Yisniye: Di Avestayê de wateya "hêjayî niyaz û diakirinê" dide û ji hin hatên Yesneyê re ku xwendina zêdetir hatiye siparişkirin re tê gotin.

Yucîstî: Pîvaneke dirêjahiyê bûye û mezinahiya wê nayê zanîn.

Yuvayeşt: Navdarekî tûranî ji binemalaya Firyan bûye.

Z

Zad-merg: Xanî ango odeya ku heke rewşa hewayê xerab be, laşê miriyan dixin wê heya ku bibin dexmeyerê.

Zamyad: (Di Avestayê de "zemyezete" û di pehlewiyê de "zamyezd" bi wateya "yezdanê erdê") navê yezdanekî ye ku bi qencî tê naskirin.

Zamyad (roj): Ji bîst û heştêmin roja

mehê re tê gotin.

Zamyad Yeşt: Ji nozdehemîn yeşta Avestayê re dibêjin.

Zanista hînbûnê: Zanista ku di enama ked û xebat û têkoşinê de tê hînbûn.

Zanista siruştî: Zanista ku di zat û ziruştî mirov de heye. Zanista ku Ehûr-remezda dide mirov.

Zeawrwen: (Di pehlewiyê de "Dexmek" bi wateya pîr an fikirpîr) navê dêwekê ji heval û alîkarên herî mezin ê Ehrîmen e ku weke dêwê pîrbûnê an jî dêwê kujer tê zanîn.

Zemzem: Mizemizkirin ango baj.

Zend: (Di Avestayê de "Zentî" ango "Azeyntî" bi wateya rapor û şirove û agahî) di nivîsên pehlewiyê de ji nivîstekên Avestayî û bi taybet ji rapora wan a pehlewiyê re tê gotin û gelek caran weke Zend-Avesta jî tê binavkirin. Gelek lêkolîner peyva erebî ya "zindîq"ê ji wê rehê dizanin. (zendîk)

Zende Rewan: Navê merasimeke ji bo zindîkirina rewanê û amadekirina wê ji bo derbasbûna nava biheştê ye.

Zendîk: (Di Avestayê de "Zend") kesê ku li ser ola mezdayî nebe yan jî jê vegeyriyabe. Ev peyv bi piranî weke "cadûger" jî tê watekirin.

Zentume: Navê yezdanê ku parastina zentoyê (herêm) dike ye.

Zerdeşt: (Zerdoşt) (di Avestayê de "zeresustere" bi wateya "xwediyê hêştirê zer" û bi wateyêke din jî "xwediyê ronahiya zerîn") navê pêxember û damezirênerê ola zerdeştî ango mezda-perestiyê ye.

Zerdeşt Spîzman: Nav û paşnavê Zerdeşt.

Zerduştum: (Di Avestayê de "zeresustuyeme" û di pehlewiyê de "zertuystum" bi wateya "weke Zerdeşt") navê yezdanekî alîkarê Ewîrusrîme ku parastina hemû pêşengên olê dike.

Zeresustuyeme: (Zerduştum)

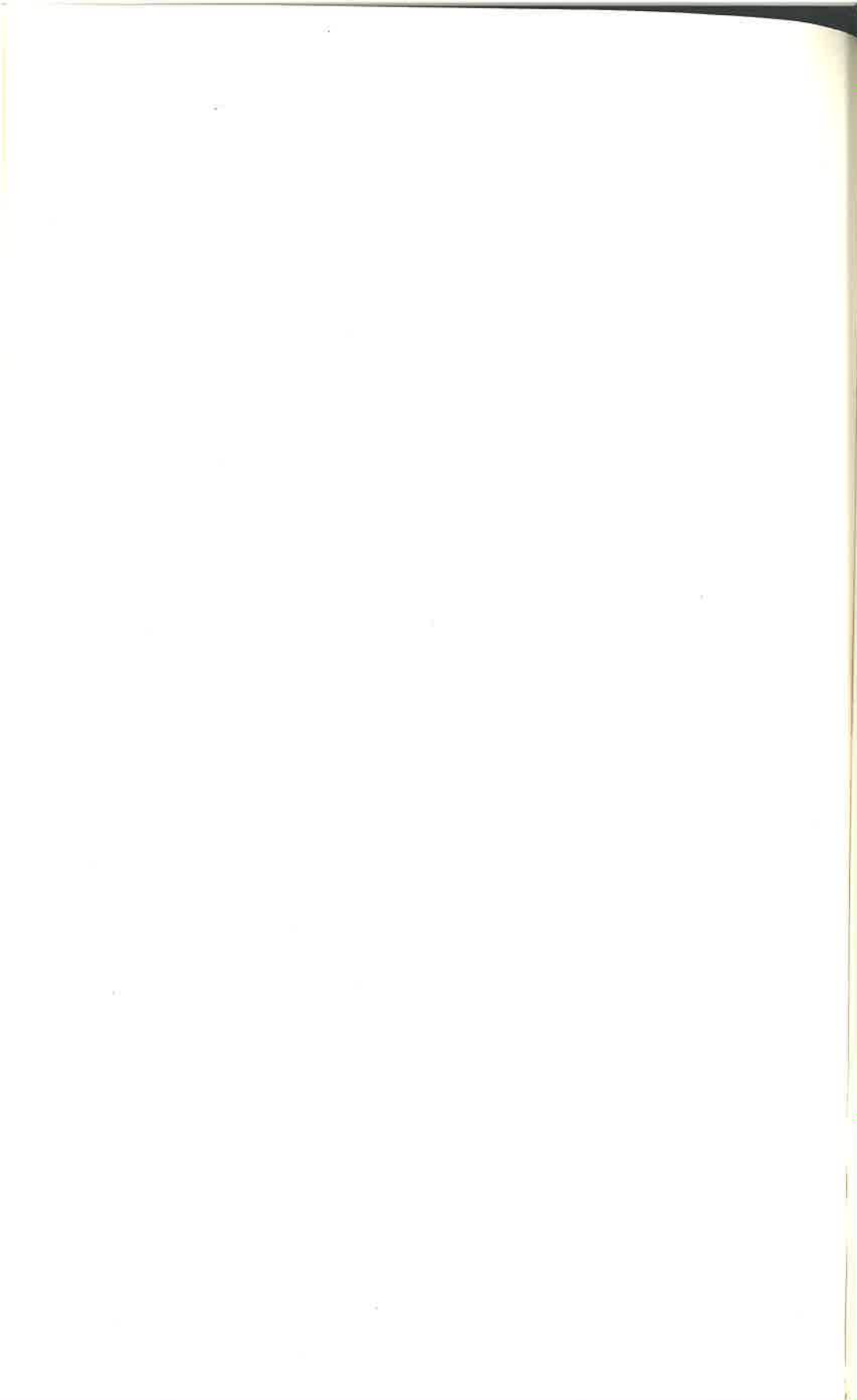
Zerimeye: Sifeta rûnê ku di biheştê de bi wê xwarek çê dikin.

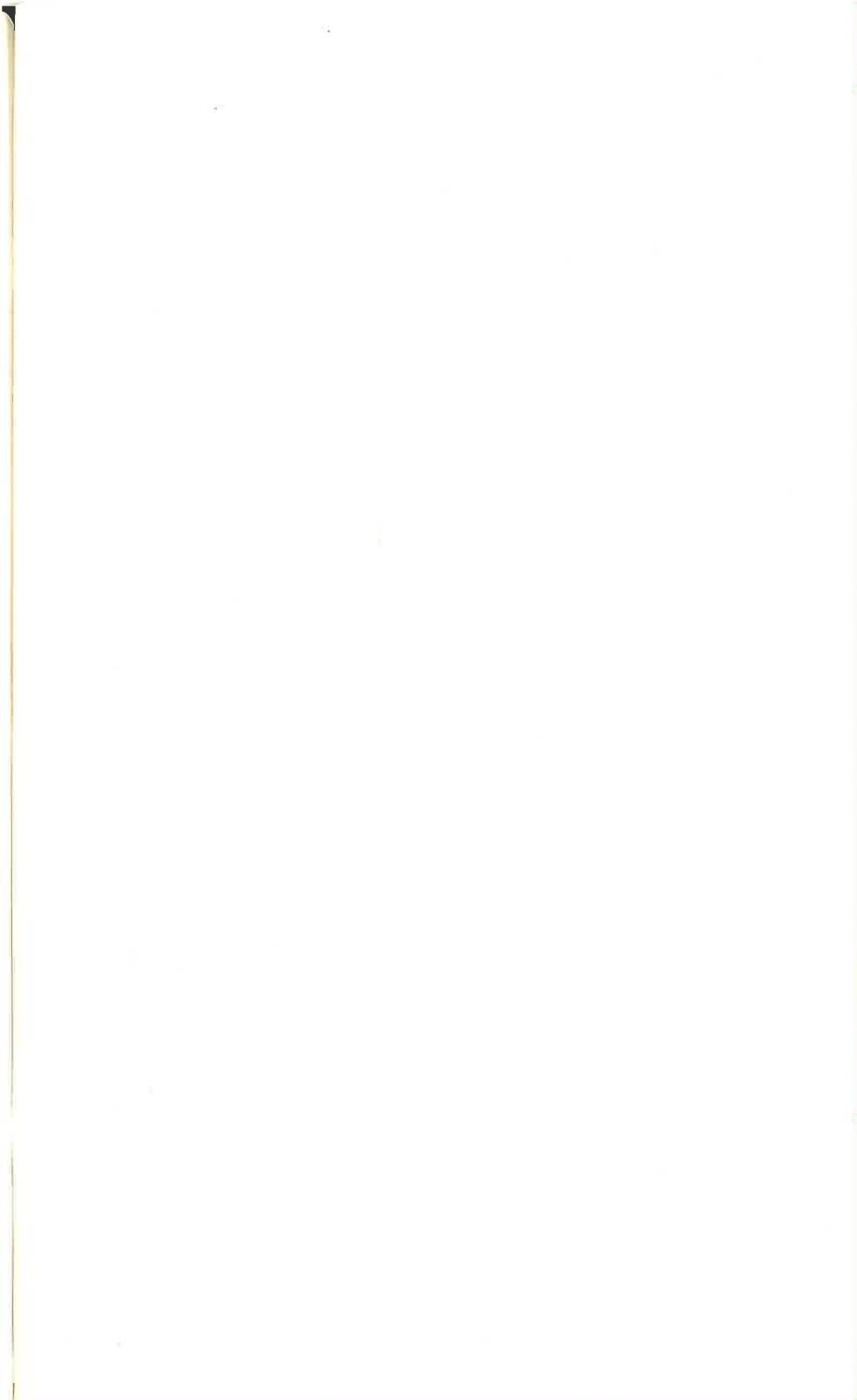
Zeriment: Navê gol ango behreke piçûk e.

Zerinumeytî: Navê çemekî ye ku tevî behra Kiyaniyeyê (Hamûn) dibê.

- Zerîr:** (Di avestayê de "zeyrî weyrî" û bi wateya "zirhzerîn") navê kurê Luhra-so û birayê Guştasp e ku fermandarê Îraniyan di şerê li hember tûraniyan de bûye.
- Zervane:** (Di pehlewiyê de "zurvan" û di farisiyê de "zervan" bi wateya zeman û serdem) navê yezdanekî ye ku bi sifeta "bêdawî" tê naskirin.
- Zew:** (Di avestayê de "ûzew" bi wateya yarîder, kurê Tumaspe) navê eşewenekî ye.
- Zewr:** (Di avestayê de "zewsre" û di pehlewî û farisiyê de "zewher" angû "zewr") niyaz û pêşkêşên avkî yê weke şîr û vexwarina hewmê û hwd. ku dibin merasima ayînî. Li hemberî miyezdê (niyaz û pêşkêşên ne avkî) ye.
- Zewr:** Navê yezdanbanûyekê ye ku niyazkar gazî wê dikin.
- Zewt:** (Di avestayê de "zewte") ji pêşengê olê ye herî mezin re tê gotin ku yezişneyê (merasima dia û niyazan) bi rê ve dibe.
- Zeyniyawere Xwîzahe:** Navê qadeke şêr e ku Guştasp li wir dijminên xwe têk dibe.
- Zeyrî:** (Zeyrîç)
- Zeyrîç:** Navê dêwekî navdar e ku her tim tîbûn û birçîbûnê bi xwe re tîne.
- Zeyrî Miyake:** Navê dêwekî ye ku mirovên devpîs lê kiriye.
- Zeyrî Miyengore:** Navê dêwekî ehmî-menî ye ku ji nivê şevê heya hilatina rojê, bi hezaran afirêdeyên Spent Minûyê dikuje.
- Zêynavend:** (Di avestayê de "ezînnewente" bi wateya çekdar) sifetek e ji bo Tehmûrs.
- Zêyngav:** (Di avestayê de "Zeynîgo" angû "Zeynîgav" û di pehlewiyê de "Zingav") navê dijminekî Îraniyan e ku Efrasyab wî dikuje.
- Zirizere:** Navê çiyayekî ye.

Avesta

Nivîsên Olî yê Ariyan ên Herî Kevnar

Amadekar: Cefîl Dustxah

Ji farisî: Tahir Agûr

www.avestakitap.com

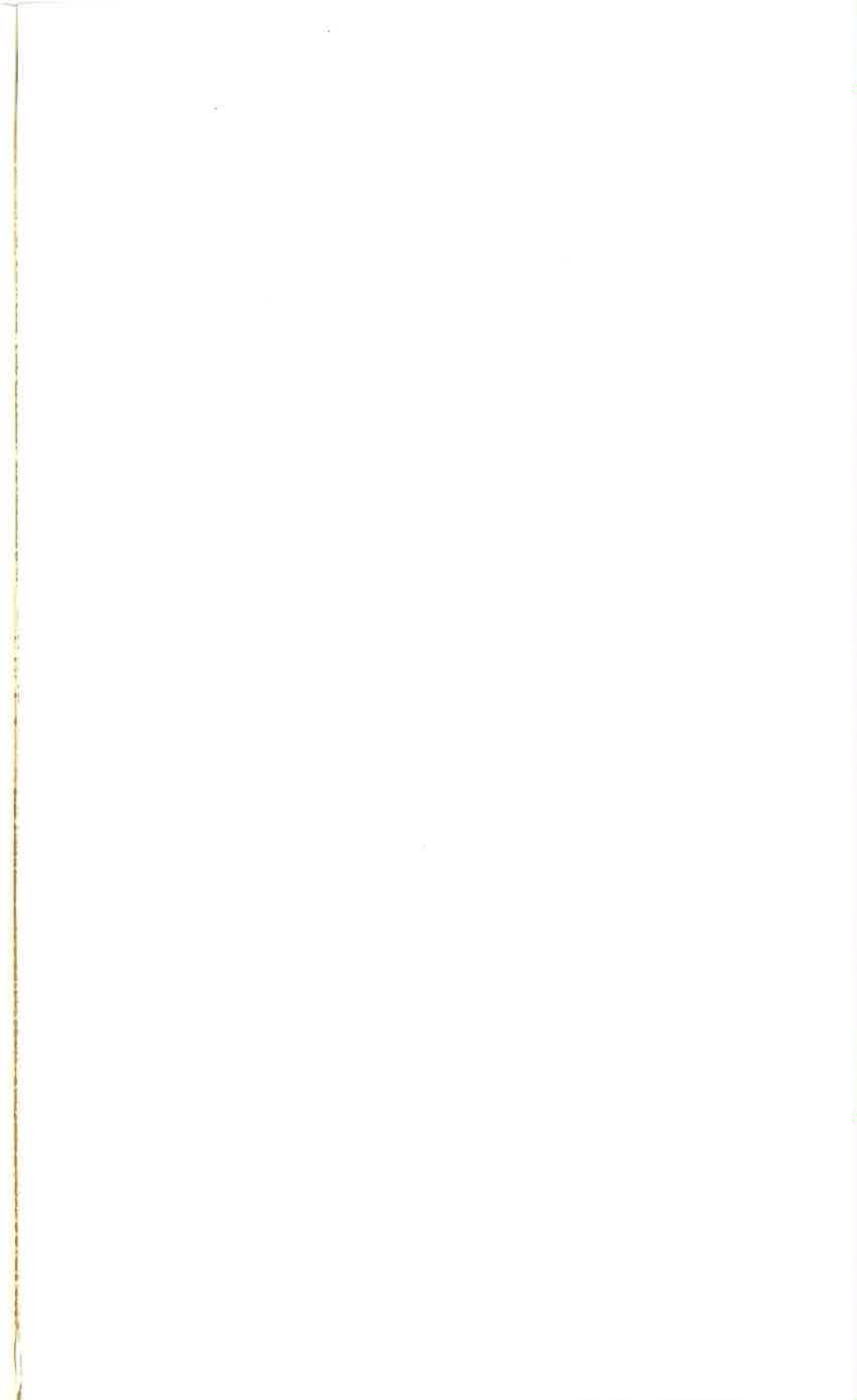
avestayayinlari@yahoo.com

<https://twitter.com/avestayayin>

<https://instagram.com/avestayayin>

<http://www.youtube.com/avesta1995>

<http://www.facebook.com/wesanenavesta>

AVESTA

Nivîsên Olî yê Ariyan ên Herî Kevnar

Avesta, kitêba Zerdeşt û komberhema herî kevnar a gelê arî ya olî ye ku li gor hin çavkaniyan di destpêkê de ji bîst û yek neskan (beşan) pêk hatiye ku bi derbasbûna demê re û ji ber sedemên cuda, gelek beşên wê wînda bûne û niha tenê ji şeş beşên bi navên Gehan, Yesne, Yeşt, Vendîdad, Vîspired û Kurte Avestayê pêk tê ku ji her yekê re defterek tê gotin. Peyva "Avesta"yê ku di berhemê bi xwe de derbas nebûye, ji pêşgira navdêrsaz a "A" û lêkera "Vîste" bi wateya naskirin, zanîn, peydakirin û peydabûnê (ku li gel peyva "Veda" (Vîd) pirtûka hindîyan a olî hevreh e) pêk tê. Bi giştî "Avesta" weke "agahîname" yan "zanînname" tê zanîn. Girîngiya Avestayê ji bo gelên arî û bi taybet kurdan ev e ku gelek bawerî, mîtolojî û çanda bav û kalên wan ên bi hezaran salan berî niha radixe ber çavan. Xebatên ku berî vê berhemê bi farîsî û kurdî hatine kirin belawela ne û hemû beşên Avestayê bi hev re nehatine çapkirin, lê di vê xebatê de hemû beş (şeş defter) bi hev re hatine û her wiha di beşa pêşgotinê de bi awayekî ber(reh û birêkûpêk agahiyên baş der heqê Avesta, Zerdeşt, taybetmendî û mijarên beşan û hwd hatine dayîn ku çarçoveyê baş li bara mezdaperestiyê di mêjiyê lêkolîner û xwendevanan de çêdike. Dîsa di dawiya berhemê de ferhengek li bara peyv û biwêjên Avestayê hatiye nivîsandin.

www.avestakitap.com

ISBN 978-625-7253-33-8

9 786257 253338

twitter.com/avestayayin

instagram.com/avestayayin

facebook.com/wesanenavesla

youtube.com/avesta1995

